

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
Nova Gorica

4969

DOMGZK. ISTVO

Regic Ivan
II gimnazija

LITURGIA
HEBDOMADIS MAJORIS

et

PASCHATIS

ex

Missali, Breviario et Pontificali Romano

cum quibusdam additamentis

Rev.mi Ordinariatus Archiep. Goritienensis auctoritate

latine et slovenice edita

ab

Andrea Marušić,

Presbytero Goritienensi.

GORITIAE.

Typis et sumptibus Ed. Seitz
1874.

Sveti

VELIKI TEDEN

in

VELIKA NOČ

ali

cerkvena opravila tega sv. časa

v latinskem in slovenskem jeziku,

s pravili za duhovne in pojasnili za ljudstvo.

Sestavil

ANDREJ MARUŠIČ,

učitelj vérstva na c. k. gimnaziji v Gorici.

830.

Z dovoljenjem preč. kn.-nadškof. ordinariata goriškega.

V GORICI.

Založil in natisnil Edv. Seitz

1874.

4969

264-2=71=863

MARUŠIČ Andre

Sveti Veliki teden in Veli

70020524 / So DOM Č

D 20.524/1959

Predgovor.

Hvala Bogu! Izpolnjena je ena mojih serčnih želj.

Odkar sem začel spoznavati pomen in lepoto obredov (šeg) Velikega tedna, nisem se mogel iznebiti želje, da bi se tudi — vsaj bolj omikani — slovenski ljudje mogli udeleževati jih, kakor se jih udeležujejo n. pr. naši tukajšnji laški sosedge, katerih je vse polno pri vseh raznih opravilih Vel. tedna. V poznejih letih so me mnoge osebe nagovarjale, da naj izdam take bukve, kakor so italijanske Martini-eve. Začel sem resno na to misliti, ali — preveliki stroški so se mi zdeli nepremagljiv zadržek. Tu se je oglasil nekdo l. 1872. v ljubljanski „Zgodnji Danici“, in, čuteč v svojem kraji enako potrebo, kakor jez v svojem, vjemal se je z mano v želji, ktero sem jez že leta in leta gojil. Zdajci sem naznanil sl. uredništvu „Zgodnje Danice“ svoje namene. Pozneje se je še drug veljaven pisatelj pri njem oglasil; ali, her sem bil jez prior tempore (ker sem se bil poprej oglasil), prepustilo se je delo meni. Od tistih mal je bila moja beseda zastavljena. Šlo je pa še zmerom za eno poglavitnih reči — za založbo. Po modrem svetu sl. uredništva „Zg. Dan.“ moral bi se bil obrniti do preč. slovenskih škofijstev; ali, predno sem to pot nastopil, našel sem privatnega založnika.

Razni tehnični (tiskarnični) zadržki so bili taki, da ni prišla knjiga že za lanski Veliki teden na svetlo.

V teh takih okolnostih me je Bog lani pri Vel. teden poljubil z boleznijo (kozami), ki je ravno nar svetejše dni (od Vel. petka do velikonočne nedelje) vzrastla do ver-

Predgovor

hunca. Ležčemu v ognjeničnih sanjah in na pol zavednemu mi je bilo Veliko saboto kakor iz neznanega sveta na ušesa slovesno zvonjenje in germenje topov. To mi je tlačilo duhá, ker nisem mogel biti po stari navadi pri „Gloriji“ in „vstajenji“ v cerkvi. Rojile so mi tačas po omamljeni glavi tudi te bukke. Vsled tega je prejšnja moja obljuba postala — zaobljuba: štel sem si v vestno dolžnost izdati obečani ta velikotednik.

Nate ga zdaj, preljubi Slovenci! Poslužujte se ga v ta isti namen, v ktereга je sestavljen: Bogu na čast in samim sebi v dušni prid. S pomočjo teh bukke Vam bo veliko lože uméti častitljive šege in pomenljive molitve svetega tedna; „Vaša služba (božja) bo po pameti“ (Rimlj. 12, 1.)

Imeli smo v našem jeziku že prej nek velikotednik od l. 1829., ki je pa že davno ves razprodan. *) Za teda-

*) Jez sem še le po „Zg. Danici“ 1872 izvedel, da smo slov. velikotednik imeli; staknil sem pa en iztis v tukajšnjem Andrejišči (mladenškem semenišči), ko se je moje delo že nagibalo h koncu. Naslov tem starim (s bohoričico pisanim) bukvam je: „Sveti Vélki teden“ ali „molitve in cerimonije, ki se po zapovedi katoliške cerkve véliki teden opravljajo“. — „V natis teh bukke so milostljivi Gospod Gospod Anton Alojs, Ljublanski škof, devetega prosenca 1829 dovolili“. — „V Ljublani 1829“. — „Natisnil Eger“. — „Na prodaj pri Henriku Honu, bukvozevu in kupčevavcu s popirjem“. — Bukve obsegajo 504 strani in so po velikosti blizo enake tem sedanjim. — Na vse zadnje sem še tudi slišal praviti, da se je (menda, pred omenjenim Wolfovim) izdal nek v „metelčici“ pisan velikotednik. Več ne vem ne o prvem, ne o drugem.

nji čas je bil prav dober; zdaj ne zadostuje več, že gledé na pisavo ne, in sploh tudi ne zastran tega, her je samo slovensk. Kdor hoče namreč slediti duhovne, — tudi če ž njimi ne poje — potrebuje latinskega teksta (besedi). Nepochodno potreben pa je lat. tekst vsem tistim, kateri se udeležujejo petja. Slovenska prestava — po drugi strani — s pravili in pojasnili — služi vsem skup v razumenje vsega, kar se poje in opravlja.

Kar se tiče te sedanje izdave, naj sledi tu še nekaj opazek.

Vse, kar je iz Sv. Pisma posneto, vzeto je iz naj novejše njega prestave (od l. 1856-1859) *). Pesmi „Slava, čast“ itd. (Cvetno nedeljo), „Pevaj jezik pesem blago“ (Veliki čertek), „Križ preljubi“ [(ali „Pevaj jezik slavne borbe“) Veliki petek]. „Tebe Boga hvalimo“ („Te Deum“) in „Daritvi velikonočni“ so iz J. Bilc-eve „prestave naj lepših himen sv. Cerkve“; pesem „Odrešitelj, sprejmi pe-

*) Jezikoznancem moram nekaj povedati. — V posnetkih iz sv. Pisma sem pustil sploh vse nespremenjeno, samo v dveh ozirih (razen oblik „om“ „ega“ i. dr.) sem tekst popravljal. „Enklitik“ v začetku stavkov, ali v začetku družega dela preterganega glavnega stavka nisem terpel, vendar pa sem naletel tudi na primerljeje, kjer se mi je enklitika vperla in mi je uho reklo, da ne prestaviti je (in to zlasti v „passionu“). Drugič mi je „sedanjik“ glagolov „doveršnikov“ vselej „prihodnjik“. Tedaj ne — „bom obernal“, ampak „obernem“ mi je pravi prihodnjik; in tako pišem ne le „pojdem“ namesti „bom šel“, temuč tudi „pridem“, „izidem“, „popeljem“, „pripeljem“, „prestavim“, „zvernem“ itd. Obsirniše opravičevanje te pisave ne spada semkaj.

sem itd.“ oziroma „Čuj, sodnik itd.“ (med blagoslavljanjem ss. olj) je moja; druge pesmi se nahajajo v raznih cerkv. pesmaricah; jez sem nekatere po mestih popravil.

Izmed cerkvenih (breviarskih) molitev zadnje 3 dni Vel. tedna so izpuščene „dnevnice“ („Horae diurnae“) in „sklepnice“ („Completorium“) zato, ker se, razen v stolnih cerkvah, očitno ne molijo in se jih svetni ljudje pri nas ne udeležujejo.

Pojasnil bi se bilo sprejelo znabiti lahko še več, kakor jih je; sosebno sem bil sklenil postaviti vsacemu psalmu na čelo kratak njega zapopadek, in pa razlaganje, zakaj in kakó da se z dotičnim dnevom in cerkv. opravilom vjema, ali — knjiga bi bila po tem postala preobširna in predraga, in pri vsem tem bi bilo mnogim vendar še marsikaj nejasno ostalo.

Dvoje došlih mi dobrih svetov ni kazalo izveršiti: nasvet zastran „not“ in zastran „rudeče“ tiskanih rubrik (pravil).

Not (sekiric) nismo privzeli zato, ker so bukve v prvi versti namenjene svetnim ljudem in ker jih je tudi med duhovniki le manjšina, katerim bi note ustrezale; tem pa so za neke reči mašne, za antifonovanje in intonovanje pa druge bukve na ponudbo. Tisk z notami bi bil tudi precej draži.

Da bi se bukvam cena preveč ne zvišala, ostale so tudi rubrike černe. *) Sicer pa je vsaka reč tako razločno tiškana, da tudi nevajeno oko berž zadene, česar išče.

V ostalem kažejo bukve same svojo osnovo. V marsičem se od vseh družih meni znanih razločujejo.

V Gorici, v praznik sv. Jožefa 1874.

Pisatelj.

*) Pravila za obredovanje v teh bukvah navédena veljajo za take cerkve, kjer je zadostno število duhovnov; za manjše cerkve („pro ecclesiis minoribus“), kjer so 3, kjer sta 2 ali je celó en sam duhovnik, veljá papeža Benedikta XIII, knjiga: „Memoriale rituum pro aliquibus praestantioribus sacris functionibus persolvendis in minoribus ecclesiis parochialibus“. To knjigo je poterdila S. Rituum Congregatio 28. julija 1821. Nahajajo se tudi krajši posnetki iz nje.

VÉLIKI TEDEN.

Naša sveta Cerkev je posvetila razne letne čase in dneve spominu tistih dogodkov in skrivnosti, ktere so podlaga naši kerščanski veri in na ktere se opira vse naše upanje.

K tem časom spada sosebno teden, ki je posvečen *terpljenju, smerti in vstajenju* našega Gospoda, Jezusa Kristusa. Skrivnost *sv. križa, odrešenje* človeškega rodú, je jedro naše vere; vstajenje Gospodovo pa je dopolnitev odrešenja, njega zagotovljenje in poročstvo. Vstajenje je pa tudi poglobitveni dokaz, da je naš Zveličar pravi Bog, in po tem takim nar terdnejši steber vsega kerščanstva.

Vse skrivnosti nove zaveze — sv. maša, sveti sakramenti — imajo svoj temelj v odrešilni smerti Gospodovi.

Kaj čuda tedaj, da kat. Cerkev ta čas, ta teden na celó poseben način obhaja, in da je naj više, naj pomenljivše in ginljivše svoje obrede temu svetemu času prihranila!

Že iména *), ki jih je imel v raznih časih, krajih in jezikih Véliki teden, kažejo jasno njega važnost — važnost, ktero so poterjevali kristjani vseh stoletij sè svojim obnašanjem v tem tednu. Vsak dan tega tedna jim je bil

*) Gotovo dvakrat več imen, ko dni, je imel samo v greškem in latinskem jeziku ta teden. N. pr. „nemi“ (mutasti), „veliki“, „sveti“, „poslednji“, „odpustni“, „predvelikonočni“, „suhojedni“ (ker so starodavni kristjani samo suhe, mrzle jedi uživali), teden „terpljenja“, „odrešenja“ itd. — Veliki četertek je imel v lat. jeziku že kakih 12 imen.

v starodavnih časih praznik; sodnijske obravnave, vsa javna in hlapčevska dela so nehala; ubogim se je obilno milošnja delila; vjetniki so se oproščevali; očitnim spokornikom se je odveza podelovala itd. In dasiravno so se časi in običaji večkrat spremenili — Odrešenikov teden ni še zgubil svoje moči na serce krščansko, in to tem manj, ker rod za rodom vedno oživlja Kristusov duh, ki živi v sv. Cerkvi, živi v prečastitljivih njenih obredih, iz katerih nam pihljá prijetno naproti duh pobožnosti naših najstarejših verskih očakov; zakaj blizo kakih poldrugo tisoč let so stare nektère šege in molitve Velikega tedna.

Spoštujmo tedaj te po starosti in zapopadku častitljive obrede in udeležujmo se jih pobožno in razumno, da dosežemo cilj, do kterega sta nam „križ“ in „odrešenje“ — ključ in vrata.

As (as) izgovarja kakor slovenski š v besedi „ušča“, n. pr. „asas“ kakor „šas“.

c pred as, e, i in os kakor slovenski o, pred a, o, u pa in konca besede kakor naš k. n. pr. „candens“ kakor „candens“, „cēpit“, „čb“, „čpout“ pa kakor „čpout“, „čpūio“ kakor „čpūio“, „šic“, „šic“ kakor „šic“, „šic“ itd.

ce prvi o je vselji k drugi pa se izgovarja kakor kjer je en sam o (tudi) prispjuje pravilo!) n. pr. „ocessans“ prvi okkōaw, „accidens“ pa okkōaw.

ok kakor k, n. pr. „charitas“ kakor „charitas“.

e je vselji naš debeli š kakor prvi e v besedi šlo.

o je vselji naš globoki š kakor v besedi šlo, nikoli ne kakor v besedi „šlo“.

oe je še debeljši pa oči, šo se; n. pr. „coelum“ prvi okkōaw.

o je prvostvobni x in u in se bere n. pr. „quondam“ kakor „quondam“ pa tako, da se samoglasnika u in o h kratu izgovarja.

s je v vselju in konca besede vsakrti oster, kakor naš s, zred besede pa, če je en sam, navadno kakor z; n. pr. „sed“ prvi kakor sēi (ne kakor zob; siani) — siani (se žumli); „essans“ kakor ezalot; — če sta pa dva se, n. pr. „esse“, prvi šse.

PRAVILA

za izgovarjanje latinskih čerk in besedi.

(Za silo.)

- Ae (ae)** izgovarjaj kakor slovenski **ê** v besedi „mêtla“, n. pr. „aetas“ kakor „êtas“.
- c** pred **ae**, **e**, **i** in **oe** kakor slovenski **c**, pred **a**, **o**, **u** pa in *konec* besede kakor naš **k**, n. pr. „caedere“ kakor cêdere, **cepit** „cêpit“, itd.; „câput“ pa kakor „kâput“, „cûpio“ kakor kûpio; „sic“, „hoc“ kakor *sik*, *hok* itd.
- cc** Pervi **c** je vselej **k**, drugi pa se izgovarja kakor kjer je en sam **c** (glej prejšnje pravilo!) n. pr. „occasus“ beri *okkâzus*, „occidere“ pa *okcidere*.
- ch** kakor **k**, n. pr. „charitas“ kakor *káritas*.
- e** je vselej naš debeli **ê** kakor prvi **e** v besedi *têle*.
- o** je vselej naš globoki **ô** kakor v besedi *plôha*, nikoli ne kakor v besedi „lepô“.
- oe** je še debelejši pa oži, ko **ae**; n. pr. „coelum“ beri *cêlum*.
- q** je povsod združen z **u** in se bere n. pr. „quondam“ kakor *kuôndam*, pa tako, da se samoglasnika **u** in **o** h kratu izgovorita.
- s** je v začetku in konec besede vsakrat oster, kakor naš **s**, sred besede pa, če je en sam, navadno kakor **z**; n. pr. „sed“ beri kakor *sêd* (ne kakor *zed*; simul = simul (ne *zimul*); „esurio“ kakor *ezurio*; — če sta pa dva **ss**, n. pr. „esse“, beri *êse*.

t pred **i**, za katerim stoji še kak samoglasnik (**a**, **e**, **i**, **o**, **u**), izgovarja se kakor **c**; n. pr. „seditio“ beri: sedicio; če je pa **s** pred **t**, obderži **t** svoj glas, n. pr. „quaestio“ izgovôri: *kuéstio*

x je **ks** n. pr. „existere“ beri: eksístere.

y izgovarjaj **i**, n. pr. „Aegyptiorum“ beri *Egipciorum*.

z izgovarja se nekoliko bolj terdó kakor naš **z**, nekako kakor **dz**, n. pr. „zelus“ beri *dzêlus*.

„Deus“ „meus“ nikar ne izgovarjaj: „Dejus“ „mejus“, ampak **e** in **u** h kratu.

„êrgo“, „pêrgo“ „vêra“ nikdar kakor **rgo**, **prgo**, **vêra**, kakor n. pr. naše *vêra* (vira), ampak **ê** je vselej debel **ê**. kakor v besedi „bêri“.

Premakljivi prazniki Gospodovi. *)

Leto	Sep- tuage- sima	Pepel- nica	Velika noč	Vnebo- hod	Vinko- šti	Sv. r. Teló	Nedelj po Vink.	I. adv. nedelja
1873	9. feb.	26. feb.	13. apr.	22. maj.	1. jun.	12. jun.	25	30. nov.
1874	1. feb.	18. feb.	5. apr.	14. maj.	24. maj.	4. jun.	26	29. nov.
1875	24. jan.	10. feb.	28. mr.	6. maj.	16. maj.	27. maj.	27	28. nov.
1876	13. feb.	1. mre	16. apr.	25. maj.	4. jun.	15. jun.	25	3. dec.
1877	28. jan.	14. feb.	1. apr.	10. maj.	20. maj.	31. maj.	27	2. dec.
1878	17. feb.	6. mre.	21. apr.	30. maj.	9. jun.	20. jun.	24	1. dec.
1879	9. feb.	26. feb.	13. apr.	22. maj.	1. jun.	12. jun.	25	30. nov.
1880	25. jan.	11. feb.	28. mr.	6. maj.	16. maj.	27. maj.	27	28. nov.
1881	13. feb.	2. mre.	17. apr.	26. maj.	5. jun.	16. jun.	24	27. nov.
1882	5. feb.	22. feb.	9. apr.	18. maj.	28. maj.	8. jun.	26	3. dec.
1883	21. jan.	7. feb.	25. mr.	3. maj.	13. maj.	24. maj.	28	2. dec.
1884	10. feb.	27. feb.	13. apr.	22. maj.	1. jun.	12. jun.	25	30. nov.
1885	1. feb.	18. feb.	5. apr.	14. maj.	24. maj.	4. jun.	26	29. nov.

1886	21. feb.	10. mr.	25. apr.	3. jun.	13. jun.	24. jun.	23	28. nov.
1887	6. feb.	23. feb.	10. apr.	19. maj.	29. maj.	9. jun.	25	27. nov.
1888	29. jan.	15. feb.	1. apr.	10. maj.	20. maj.	31. maj.	27	2. dec.
1889	17. feb.	6. mrc.	21. apr.	30. maj.	9. jun.	20. jun.	24	1. dec.
1890	2. feb.	19. feb.	6. apr.	15. maj.	25. maj.	5. jun.	26	30. nov.
1891	25. jan.	11. feb.	29. mr.	7. maj.	17. maj.	28. maj.	27	29. nov.
1892	14. feb.	2. mrc.	17. apr.	26. maj.	5. jun.	16. jun.	24	27. nov.
1893	29. jan.	15. feb.	2. apr.	11. maj.	21. maj.	1. jun.	27	3. dec.
1894	21. jan.	7. feb.	25. mr.	3. maj.	13. maj.	24. maj.	28	2. dec.
1895	10. feb.	27. feb.	14. apr.	23. maj.	2. jun.	13. jun.	25	1. dec.
1896	2. feb.	19. feb.	5. apr.	14. maj.	24. maj.	4. jun.	26	29. nov.
1897	14. feb.	3. mrc.	18. apr.	27. maj.	6. jun.	17. jun.	24	28. nov.
1898	6. feb.	23. feb.	10. apr.	19. maj.	29. maj.	9. jun.	25	27. nov.
1899	29. jan.	15. feb.	2. apr.	11. maj.	21. maj.	1. jun.	27	3. dec.
1900	11. feb.	28. feb.	15. apr.	24. maj.	3. jun.	14. jun.	25	2. dec.

*) „Velika noč“ se obhaja prvo nedeljo po prvem ščipu po 21. dnevu meseca marca (to je, prvo nedeljo po prvi spomladanski polni luni). Zato se v različnih letih premika; in ž njo se premikajo tudi vsi v teh pradalčkih razkazani prazniki. — Naj zgodnjiša Velika noč je 22. marca, naj poznejša 25. aprila.

CVETNA NEDELJA.

BLAGOSLAVLJANJE OLJK. *)

[Po končani *tretji* dnevni uri, potem ko se je opravilo navadno škropljenje z blagoslovljeno vodo, gre mašnik v pluvialu višnjeve barve, ali pa samo z albo brez plajšča, z enako oblečenimi strežniki blagoslavljat palmove, oljčne ali drugih dreves veje pripravljene sred altarja ali pa na listni strani. Pevci (kôr) pojejo napred to-le antifono:]

Hosanna filio David: benedictus, qui venit in nomine Domini. O Rex Israel! Hosanna in excelsis.

Hosana sinu Davidovemu! češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem. Kralj izraelski, hosana na višavah!

Pojasnilo.

„Hošiana“ (*hosana*) je sestavljena hebrejska beseda in pomeni „pomagaj mu vendar“, „reši ga le“. Judje o času Kristusovem so rabili ta rek tako, kakor mi dandanašnji naš „živio“ ali „živili“ ali pa „slava“, in so ž njim počeščevali imenitne osebe.

[Mašnik, stoječ na listni strani, proti altarju obernen, moli „in tono feriali“ (t. j. neslovesno, kakor pri žalostnih opravilih:)]

Ÿ. Dominus vobiscum. R̄. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Gospod z vami!
R̄. In s tvojim duhom!

*) V nekterih krajih, kjer ni oljk, blagoslavljaajo se enoletne šibice, zvlasti leskove, na ktere se naveže pervo „zelenje“ ali „cvetje“. Takim šibam pravijo „bútare“.

Oremus.

Deus, quem diligere et amare, justitia est; ineffabilis gratiae Tuae in nobis dona multiplica: et qui fecisti nos in morte Filii Tui sperare, quae credimus, fac nos eodem resurgente pervenire, quo tendimus. Qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. **Ā. Amen.**

[Subdiákon gre pet na navadno mesto zdoljno berilo; bere ga kakor list pri sv. maši; h koncu poljubi mašniku roko.]

Molimo.

Bog, ktereга smo dolžni radi imeti in ljubiti, pomnoži v nas neizrekljive svoje milosti darove: in, kakor si storil, da se v smerti Tvojega Sinu nadejamo tega, kar verujemo, daj, da po vstajenji njegovem pridemo, kamor smo namenjeni. Kteri s Tabo živi in kraljuje v edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj. **Ā. Amen.**

Pojasnilo.

Bere se naslednji odlomek (iz II. bukev Mojzes., v katerih se popisuje izhod izraelskega ljudstva iz Egipta in njega potovanje po arabski puščavi) zato, ker so v njem omenjene palme, kakoršne (ali namesti njih oljke itd.) se danes po naših cerkvah razdeljujejo. Govori dalje odlomek o mani, ki je predpodoba obljubljenega Mesije. — Palma je krasno drevo, ktereга deblo je 30—100 čevljev visoko in terpi do 200 let. Datlova palma, ktero si moramo tu misliti, rase sosebno v Arabiji, Egiptu in Persiji; rodi sladke, okusen sad, iz ktereга se nareja pijača, datlovec imenovana. — V sv. Pismu pomeni palmovo ali datlovo drevo velikost in lepoto, cvet ali srečo, duhovno rast, terpežnost i. d. — Elim nahajajo današnji popotniki v prijetni dolini Gurundel.

„Graduále“ (gredna molitev) ki se po berilu poje, spominja nas, da dobrote, ki nam jih Oče nebeški podcluje, dohajajo nam le po smerti Odrešenikovi.

Lectio libri Exodi (Cap. 15. et 16.)

In diebus illis: Venerunt filii Israel in Elim, ubi erant duodecim fontes aquarum, et septuaginta palmae; et castrametati sunt juxta aquas. Profectique sunt de Elim, et venit omnis multitudo filiorum Israel in desertum Sin, quod est inter Elim et Sinai, quinto decimo die mensis secundi, postquam egressi sunt de terra Aegypti. Et murmuravit omnis congregatio filiorum Israel contra Moysen et Aaron in solitudine. Dixeruntque filii Israel ad eos: Utinam mortui essemus per manum Domini in terra Aegypti, quando sedebamus super ollas carniū, et comedebamus panem in saturitate! Cur eduxistis nos in desertum istud, ut occideretis omnem multitudinem fame? Dixit autem Dominus ad Moysen: Ecce, ego pluam vobis panes de caelo; egrediatur populus, et colligat, quae sufficiunt per singulos dies, ut tentem eum, utrum ambulet in lege mea, an non. Die autem sexto parent, quod inferant, et sit duplum, quam colligere solebant per singulos dies. Dixe-

Berilo iz II. bukev Mojzesovih. (Poglavje 15. in 16.)

Tiste dni so prišli otroci Izraelovi v Elime, in ondi je bilo dvanajst studentev in sedemdeset palmovih dreves; in so postavili šotore ob vodi. In vzdignili so se iz Elim, in vsa množica Izraelovih otrok je prišla v puščavo Sin, ki je med Elimami in med Sinajem, petnajsti dan družega meseca, kar so šli iz Egipta. In godernjala je vsa občina Izraelovih otrok nad Mojzedom in nad Aronom v puščavi. In so jim rekli Izraelovi otroci: Oh, da bi bili umerli po roki Gospodovi v egiptovski deželi, ko smo sedeli per loncih mesa, in smo jedli kruh do sitega! Zakaj sta nas pripeljala v to puščavo, da bi pomorila vso množico z lakotjo? In Gospod je rekel Mojzesu: Glej, dežil vam bom kruha spod neba; in ljudstvo naj gre in naj ga nabira, kolikor ga potrebuje za vsakteri dan; da ga skusim, ali bo hodilo po moji postavi ali ne. Šesti dan naj pa prihranijo, kar nanesejo, in bodi tega dvakrat toliko, kar so nabirali vsakteri dan. In rekla

runtque Moyses et Aaron ad omnes filios Israel: Vespere scietis, quod Dominus eduxerit vos de terra Aegypti, et mane videbitis gloriam Domini.

sta Mojzes in Aron vsem Izraelovim otrokom: Drévi boste spoznali, da vas je Gospod izpeljal iz egiptovske dežele, in jutre boste videli veličastvo Gospodovo.

[Poje se potem ta-le „Graduale“ („gredna molitev.“)]

R. Collegerunt Pontifices et Pharisaei concilium, et dixerunt: Quid facimus, quia hic homo multa signa facit? Si dimittimus eum sic, omnes credent in eum: * Et venient Romani, et tollent nostrum locum, et gentem. **V.** Unus autem ex illis, Caiphas nomine, cum esset Pontifex anni illius, prophetavit, dicens: Expedi vobis, ut unus moriatur homo pro populo, et non tota gens pereat. Ab illo ergo die cogitaverunt interficere eum, dicentes: Et venient etc.

Viši duhovni in Farizeji so sklicali zbor in rekli: Kaj hočemo storiti, ker ta človek veliko znamenj (čudežev) dela? Ako ga takó pustimo, bodo vsi va-nj verovali: In pridejo Rimljani in vzamejo našo deželo in narod naš.

V. Eden pa izmed njih, Kajfa po imenu, ki je bil tisto leto véliki duhoven, pre-rokoval je, rekoč: Bolje je za vas, da en človek za ljudstvo umerje in da ne bo ves narod pokončan. Od tistega dne tedaj so premišljevali, da bi ga umorili, rekoč: In pridejo itd.

[Ali pa ta-le „responsórij“, („odgovornica“:)]

R. In monte Oliveti oravit ad Patrem: Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste. * Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma: fiat voluntas tua. **V.** Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem etc.

R. Na Oljski gori je molil k Očetu: Oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih. * Duh je sicer voljan, meso pa slabo: zgodi naj se Tvoja volja.

V. Čujte in molite, da ne pridete v skušnjavo. Duh je sicer voljan itd.

[Med tem, ko se poje odgovornica, položi diakon evangeljske bukve na altar; na to poda mašniku kadilni čolnčič, da potrosi kadila v kadilnico. Po tem molí diakon „Munda cor meum . . .“ (kakor navadno pri peti maši pred evangelijem) in vzešči bukve z altarja prosi mašnika za blagoslov, podá bukve subdiakonu, kateri jih derži odperte med dvema akólitoma (strežnikoma) deržečima svečnika s prižganima svečama, zaznamí bukve s križem, pokadí jih in poje evangelij po navadi; subdiakon nese na zadnje bukve mašniku, da jih poljubi, diakon pa mašnika pokadí.]

Sequentia sancti Evangelii secundum Matthaeum. (Cap. 21.)

In illo tempore: Cum appropinquasset Jesus Jerosolymis, et venisset Bethphage ad montem Oliveti, tunc misit duos discipulos suos, dicens eis: Ite in castellum, quod contra vos est, et statim invenietis asinam alligatam, et pullum cum ea; solvite, et adducite mihi; et si quis vobis aliquid dixerit, dicite, quia Dominus his opus habet, et confestim dimittet eos. Hoc autem totum factum est, ut adimpleretur, quod dictum est per Prophetam dicentem: Dicite filiae Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, sedens super asinam, et pullum, filium subjugalis. Euntes autem discipuli, fecerunt sicut praecepit illis Jesus. Et adduxerunt asinam, et pullum: et imposuerunt super eos vestimenta sua, et eum desuper

Besede sv. evangelija po sv. Matevži. (Pogl. 21.)

Tisti čas, ko se je približal Jezus Jerusalemu in prišel v Bêtfage pri Oljski gori, tedaj je poslal dva učenca, in jima je rekel: Pojdita v vas, ktera je pred vama, in berž najdeta oslico privezano, in žebe per nji; odvežita in pripeljita mi ju. In, če vama kdo kaj poreče, recita, da ju Gospod potrebuje, in ju berž spusti. Vse to pa se je zgodilo, da se je dopolnilo, kar je govorjeno po preroku, kateri pravi: Povejte hčeri sionski: Glej! tvoj kralj pride k tebi krotak, in sedeč na oslici, in na žebetu podjarmljene oslice. Učenca pa sta šla, in sta storila, kakor jima je Jezus ukazal. In sta pripeljala oslico in žebe, in so položili svoja oblačila na nju in so ga gori posadili. Silno veliko ljudi pa je razgrinjalo svoja

sedere fecerunt. Plurima autem turba straverunt vestimenta sua in via; alii autem caedebant ramos de arboribus, et sternebant in via. Turbae autem, quae praecedebant, et quae sequebantur, clamabant, dicentes: Hosanna filio David; benedictus, qui venit in nomine Domini!

oblačila po potu; drugi pa so veje sekali z dreves, in stlali na pot. Množice pa, ktere so spredej in zadej šle, so vpile, rekoč: Hosana sinu Davidovemu! Hvaljen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem!

[Potem se blagoslavljaajo veje.]

Pojasnilo.

Ko je imel naš Gospod J. K. svoj slovesni vhod v Jerusaleem, prišel je bil iz Betanije, — vasi pičlo uro od glavnega mesta proti jugoizhodu. Pot iz Betanije je deržala memo sela Bêtfage čez Oljsko goro in se vila krog srednjega nje verha na južni in severni strani (južna je bila lepša). Oljska gora (s 3 verhi) je četert ure od Jerusalema proti jutru in se vleče od severja proti jugu; visoka je 2556 čevljev. Imé ima od oljk, kterih je bilo nekđaj sobno o zahodnem bregu vse polno. Dandanes rase po njej trava, žito, in tudi sadnih dreves se jej ne manjka. Razgled z Oljske gore je krasen. Med njo in Jerusalemom je Kedronska ali Josafatova dolina; prvo imé ima od potoka Kedrona. — Pod Oljsko goro, 20 korakov od Kedrona, je vert Getsemani (t. j. oljska stiskalnica — po arabski dandanes Dežesmanije); dolg je 160 čevljev, širok 150; v njem se nahaja še 8, naj manj kakih 11 sto let starih oljk, ktere so beržkone pognale še iz korenin onih dreves, pod kterimi je Gospod molil. — Na Oljsko goro tedaj in okolico njeno, koder hodečega je ljudstvo Jezusa z oljkami slavilo, mislimo danas, ko se oljke blagoslavljaajo in razdeljujejo.

[Na listni strani altarja stoječ poje „in tono feriali“ to-le molitev:]

Ÿ. Dominus vobiscum. R.
Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Auge fidem in Te sperantium, Deus, et supplicum preces clementer exaudi: veniat super nos multiplex misericordia Tua: benediciantur et hi palmites palmarum, seu olivarum: et sicut in figura Ecclesiae multiplicasti Noe egredientem de arca, et Moysen exeuntem de Aegypto cum filiis Israel: ita nos, portantes pabnas et ramos olivarum, bonis actibus occurramus obviam Christo: et per ipsum in gaudium introeamus aeternum. Qui Tecum vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus —

Ÿ. Gospod z vami! R. In s tvojim duhom.

Molimo!

Pomnoži, Bog, vero v Tebe zaupajočih in usliši milostljivo ponižne naše prošnje: pride naj nad nas mnogoterno Tvoje usmiljenje: blagoslovljene naj bodo te mladike palmove ali oljčne, in kakor si v predpodobi sv. cerkve pomnožil Noe-ta gredočega iz ladije, in Mojzesa, ko je šel z izraelskimi sinovi iz Egipta, tako naj bi tudi mi, noseči palme in oljke, z dobrimi dejanji naproti šli Kristusu, in po njem doseči mogli večno zveličanje. Kteri s Tabo živi in kraljuje v edinosti sv. Duha Bog —

Pojasnilo.

Predglasje, ki se po tem poje, pomeni, da se tudi mi pridružujemo pojočim angelom in množici Jezusa veselo pozdravljajoči. O pominja naj nas to predglasje, da zamaknimo se v božje skrivnosti, ktere se nam z današnjimi šegami predstavljajo.

[Tu spremeni glas v ton „praefationis ferialis“.]

Per omnia saecula saeculorum. R. Amen. Ÿ. Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo. Ÿ. Sursum corda. R. Habemus ad Dominum. Ÿ.

Ÿ. Od vekomaj do vekomaj R. Amen. Ÿ. Gospod z vami. R. In s tvojim duhom. Ÿ. Gori serca. R. Imamo jih h Gospodu (povzdignena). Ÿ. Za-

Gratias agamus Domino Deo nostro. R. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos Tibi semper, et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus. Qui gloriaris in concilio Sanctorum Tuorum. Tibi enim serviunt creaturae Tuae; quia Te solum auctorem et Deum cognoscunt: et omnis factura Tua Te collaudat, et benedicunt Te Sancti Tui. Quia illud magnum Unigeniti Tui nomen coram regibus et potestatibus hujus saeculi libera voce confitentur. Cui assistunt Angeli et Archangeli, Throni et Dominationes: cumque omni militia coelestis exercitus hymnum gloriae Tuae concinunt, sine fine dicentes:

[Pevci pojejo:]

Sanctus, sanctus, sanctus, Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosanna in excelsis. Benedictus, qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

hvalujmo se Gospodu, našemu Bogu! R. Spodobno in pravično je.

Zares spodobno je in pravično, primerno in zveličalno, da Ti vselej in povsod hvalo dajemo, sveti Gospod, Oče vsegamogočni, večni Bog, kateri se poveličuješ v zboru svojih svetnikov. Kajti Tebi služijo Tvoje stvari, ker Tebe samega za svojega stvarnika in Boga spoznavajo, in vsako delo Tvoje Te hvali, in svetniki Tvoji Te čestijo. Veliko Edinorojenega Tvojega imé vpričo kraljev in mogočnjakov tega sveta na ves glas spoznavajo. Kteremu strežejo angeli in viši angeli, prestoli in gospostva in z vso močjo nebeške vojske združeni slave Tvoje pesem skup pojó neprenehoma rekoč:

Svet, svet, svet (si) Gospod, Bog vojenstva. Polna sta nebo in zemlja slave Tvoje: hosana na višavah! Češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem; hosana na višavah!

Pojasnilo.

Naslednje molitve kažejo skrivnost tičéčo v oljkah in

palmah in pomen njihov, kako namreč po njih milost božja ljudem dohaja.

Ÿ. Dominus vobiscum. R.
Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Petimus, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, ut hanc creaturam olivae, quam ex ligni materia prodiere jussisti, quamque columba rediens ad arcam proprio pertulit ore, beneŸdicere, et sanctiŸficare digneris: ut quicumque ex ea receperint, accipiant sibi protectionem animae et corporis: fiatque, Domine, nostrae salutis remedium, Tuae gratiae sacramentum. Per Dominum. R. Amen.

Oremus.

Deus, qui dispersa congregas, et congregata conservas; qui populis obviam Jesu ramos portantibus benedixisti: beneŸdic etiam hos ramos palmae et olivae, quos Tui famuli ad honorem nominis Tui fideliter suscipiunt: ut in quemcumque locum introducti fuerint, Tuam benedictionem habitatores loci illius consequantur, et omni adversitate effugata, dextera Tua protegat, quos

Ÿ. Gospod z vami itd.

Molimo!

Prosimo, Gospod sveti, Oče vsegamogočni, večni Bog, da to stvar oljke, katero si dal rasti iz tvarine lesú, in katero je golob, vernivši se k ladiji (Noetovi), v ustih prinesel, blagovoljno blagosloviš in posvetiš; da, kdorkoli od nje kaj prejme, zadobi pomoč za dušo in telo, ter da postane pomoček k našemu zveščanju in Tvoje milosti skrivnost. Po Gospodu našem itd.

Molimo!

Bog, kateri raztresene reči zbiraš in zbrane ohranjuješ, kateri si blagoslovil ljudstvo, ki je šlo Jezusu z vejami naproti, blagoslovi tudi te-le oljéne in palmove veje, ki jih Tvoji služabniki Tvojemu imenu na čast zvesto prejmejo; da, kamorkoli jih ponesejo, stanovalci tistega kraja Tvoj blagoslov dosežejo; in da, potem ko bode pregnano vse, kar bi jim utegnulo nasprotovati,

redemit Jesus Christus, Filius Tuus, Dominus noster — Qui tecum vivit.

Oremus.

Deus, qui miro dispositionis ordine, ex rebus etiam insensibilibus dispensationem nostrae salutis ostendere voluisti: da, quaesumus, ut devota Tuorum corda fidelium salubriter intelligant, quid mystice designet in facto, quod hodie coelesti lumine afflata, Redemptori obviam procedens, palmarum atque olivarum ramos vestigiis ejus turba substravit. Palmarum igitur rami de mortis principe triumphos expectant: surculi vero olivarum spiritualem unctionem advenisse quodammodo clamant. Intellexit enim jam tunc illa hominum beata multitudo praefigurari, quia Redemptor noster humanis condolens miseriis, pro totius mundi vita cum mortis principe esset pugnaturus, ac moriendo triumphaturus. Et ideo talia obsequens administravit, quae in illo et triumphos victoriae, et misericordiae pinguedinem declara-

bode desnica Tvoja branila vse, ktere je odrešil Jezus Kristus, Tvoj Sin, naš Gospod, ki s Tabo živi in kraljuje itd.

Molimo!

Bog, kateri si hotel po čudoviti uredbi celó tudi po brezčutnih rečeh pokazati, koliko Ti je mar za naše zveličanje, daj, prosimo Te, da pobožna vernih Tvojih serca v svoje zveličanje spoznajo, kar skrivnostno kaže dogodek, da je danes množica z nebeško svetlobo razsvetljena šla Odrešeniku naproti in mu oljčne in palmove veje pod noge trosila. Palmove veje tedaj so predpoda zmag, ki jih imamo pričakovati nad knezom smerti; mladike od oljk pa vpijejo nekako, da je prišlo k nam duhovno mazilo. Spoznala je namreč tista srečna množica že takrat, da (kar je ona delala) bilo je predpoda, da se bode naš Odrešenik, usmilivši se človeških rev, s knezom smerti za življenje vsega sveta boril in da ga sè smertjo svojo premaga. In za tega voljo mu je poklanjala take reči, ki naj bi kazale zmage nje-

rent. Quod nos quoque plena fide et factum, et significatum retinentes, Te, Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus, per eundem Dominum nostrum Jesum Christum suppliciter exoramus, ut in ipso, atque per ipsum, cujus nos membra fieri voluisti, de mortis imperio victoriam reportantes, ipsius gloriosae resurrectionis participes esse mereamur — Qui tecum vivit etc.

Oremus.

Deus, qui per olivae ramum pacem terris columbam nuntiare jussisti: praesta, quaesumus, ut hos olivae, ceterarumque arborum ramos coelesti benedictione sanctifices, ut cuncto populo Tuo proficiant ad salutem. Per Christum Dominum nostrum. R. Amen.

Oremus.

Benedic, quaesumus, Domine, hos palmarum seu olivarum ramos, et praesta, ut, quod populus Tuus in Tui venerationem hodierna die corporaliter agit, hoc spiritualiter summa devotione perficiat, de hoste victoriam

gove slavo in usmiljenja obilnost. Ker tudi mi polnoverno terdimo, da se je vse, kar smo rekli, zgodilo, in da omenjeni pomen ima, prosimo Te ponižno, sveti Gospod, Oče vsegamogočni, večni Bog, po tem istem Gospodu našem, Jezusu Kristusu, da v njem in z njim, čegar udje si hotel da smo, smerti oblast zmagavši, deležni postanemo veličastnega vstajenja njegovega. Kteri s Tabo živi in kraljuje itd.

Molimo!

Bog, ki si ukazal, da naj golob z oljčno vejo zemlji mir oznani, podeli nam, prosimo Te, da bodo te oljke in družih dreves veje z nebeškim blagoslovom posvečene in vsemu Tvojemu ljudstvu v zveličanje. Po Kristusu, Gospodu našem itd.

Molimo!

Blagoslovi, prosimo Te, Gospod, te-le palmove ali oljčne veje, in daj, da, kar danes Tvoje ljudstvo na Tvojo čast telesno opravlja, to isto v duhu, kolikor je moč, pobožno opravi s tem, da sovražnika premaga in de-

reportando, et opus misericordiae summopere diligendo. Per Dominum.

janje usmiljenja čez vse ljubi.
Po Gospodu našem itd.

[Tu dene mašnik kadilo v kadilnico; pokropi trikrat veje z blagoslovljeno vodo moleč na tihem antifono „Asperges me“ brez psalma, pokadi jih trikrat in potem reče:]

Dominus vobiscum. R. Et cum spiritu tuo.

Gospod z vami; R. In spiritum sanctum.

Oremus.

Molimo!

Deus, qui Filium Tuum Jesum Christum, Dominum nostrum, pro salute nostra in hunc mundum misisti, ut se humiliaret ad nos, et nos revocaret ad Te: cui etiam, dum Jerusalem veniret, ut adimpleret Scripturas, credentium populorum turba, fidelissima devotione vestimenta sua cum ramis palmarum in via sternebant: praesta, quaesumus, ut illi fidei viam praeparemus, de qua, remoto lapide offensionis et petra scandali, frondeant apud Te opera nostra justitiae ramis, ut ejus vestigia sequi mereamur — Quitecum vivit et regnat.

Bog, ki si svojega Sina, Jezusa Kr., Gospoda našega, v naše zveličanje poslal na svet, da bi se ponižal do nas in nas nazaj k Tebi poklical, in kateremu je — prisedšemu v Jerusalem pisma izpolnit — množica vérnih ljudi naj zvestejše vdana mu — oblačila svoja in palmove veje po poti trosila: podeli, prosimo Te, da mu pripravimo pot vere, s ktere ko bo strebljen kamen spotikljeja in odvaljena skala pohujšanja, bodo pri Tebi zelenela naša dobra dejanja na vejah svetosti (pravičnosti), da bomo vredni hoditi za njim, kateri s Tabo živi in kraljuje itd.

[S tem je končano blagoslavljanje oljk. Zdaj se poda naj vredniši izmed duhovščine k altarju, in pokloni eno blagoslovljeno vejo obredniku, kateri niti ne poklekne, niti dajalcu roke ne poljubi. Po tem začne obrednik, pred altarjem stojé, proti ljudem obrnen, veje razdelovati. Narpopred dá vejo tistemu, od kterega je on svojo prejel, potem diákonu in subdiákonu in drugim nižim duhovnom, slednjič

drugim svetnim ljudem. Vsi, ki gredó po veje, pokleknejo in poljubijo vejo in obredniku roko; samo višim duhovnom (prelátom) ni treba tega storiti. Med razdelovanjem oljk pojó pevci naslednje antifone, ktere se lahko ponavljajo, če razdelovanje dolgo traja.]

Pueri Hebraeorum portantes ramos olivarum, obviaverunt Domino, clamantes, et dicentes: Hosanna in excelsis.

Alia Antiph. Pueri Hebraeorum vestimenta prosternebant in via, et clamabant, dicentes: Hosanna Filio David: Benedictus, qui venit in nomine Domini.

[Potem moli obrednik :]

Ÿ. Dominus vobiscum. B. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Omnipotens, sempiternus Deus, qui Dominum nostrum Jesum Christum super pulvum asinae sedere fecisti, et turbas populorum vestimenta, vel ramos arborum in via sternere, et Hosanna decantare in laudem ipsius docuisti: da, quaesumus, ut illorum innocentiam imitari possimus, et eorum meritum consequi mereamur. Per eundem Christum Dominum nostrum. B. Amen.

Ant. Dečki hebrejski noséči oljke so šli naproti Gospodu in vpili, rekoč: Hosanna na višavah!

Ant. druga. Dečki hebrejski so razgrinjali po poti oblačila in vpili, rekoč: Hosanna Sinu Davidovemu; češčen bodi, kateri pride v imenu Gospodovem!

Ÿ. Gospod z vami. B. In s tvojim duhom.

Molimo!

Vsegamogočni, večni Bog, kateri si storil, da je naš Gospod, Jezus Kr., na osličinem žebetu sedel ter množice ljudi učil oblačila ali pa drevesne veje njemu na čast trositi po cesti: daj, prosimo Te, da bomo mogli njihovo nedolžnost posnemati in doseči zaslugo njihovo. Po tem istem Kristusu itd.

[Po tem se uredi procesija. Mašnik dene kadilo v kadilnico in diakon obrnivši se proti ljudem reče: „Procedamus in pace!“ (Pojdimo v miru!). Pevcí odgovoré: „In nomine Christi. Amen.“ (V imenu Kristusovem. Amen.). Naprej gre tisti, ki nese kadečo se kadilnico; za njim nese subdiakon križ sred dveh akolitov svečnika z gorečima svečama nosečih; za križem se verstijo duhovni, katerih versto sklepa obrednik z diakonom na levi. Vsak nese v rokah oljko. Med procesijo se pojejo naslednje antifone:]

Antiph. Cum appropinquaret Dominus Jerosolymam, misit duos ex discipulis suis, dicens: Ite in castellum, quod contra vos est, et invenietis pullum asinae alligatum, super quem nullus hominum sedit; solvite, et adducite mihi. Si quis vos interrogaverit, dicit: Opus Domino est. Solventes adduxerunt ad Jesum, et imposuerunt illi vestimenta sua, et sedit super eum; alii expandebant vestimenta sua in via, alii ramos de arboribus sternebant, et qui sequebantur, clamabant, Hosanna, benedictus, qui venit in nomine Domini, benedictum regnum patris nostri David: Hosanna in excelsis; miserere nobis, fili David.

Alia Antiph. Cum audisset populus, quia Jesus venit Jerosolymam, acceperunt ramos palmarum, et exierunt ei obviam, et clamabant pueri,

Ant. Ko se je približal Gospod Jerusalemu, poslal je dva izmed svojih učencev, rekoč: Pojdita v vas, ktera je pred vama, in najdeta privezано osličino žebe, na kterem ni še nihče sedel.

Odvežita in pripeljita mi ju. Če vaju bo kdo kaj prašal, recita: Gospod ju potrebuje.

Odvezavši (žebe) so ga pripeljali k Jezusu: dejali so na-nj svoja oblačila, in on je na-nje sedel. Drugi pa so svoja oblačila po tleh razgrinjali. Zopet drugi so tergali veje z dreves in polágali jih po poti. In tisti, ki so šli za njim, so vpili: Hosana: češčen, kateri pride v imenu Gospodovem! Slava kraljestvu očeta našega Davida: hosana na višavah! usmili se nas, sin Davidov!

Druga antifona. Ko je slišalo ljudstvo, da je prišel Jezus v Jerusale, vzeli so palmovve veje.

In so šli mu naproti; in

dicentes: Hic est, qui venturus est in salutem populi. Hic est salus nostra, et redemptio Israel. Quantus est iste, cui Throni et Dominationes occurrunt! Noli timere, filia Sion: Ecce, Rex tuus venit tibi, sedens super pulvum asinae: sicut scriptum est: Salve, Rex, fabricator mundi, qui venisti redimere nos.

Alia Antiph. Ante sex dies solemnis Paschae, quando venit Dominus in civitate Jerusalem, occurrerunt ei pueri, et in manibus portabant ramos palmarum, et clamabant voce magna, dicentes: Hosanna in excelsis, benedictus, qui venisti in multitudine misericordiae tuae: Hosanna in excelsis.

Alia Antiph. Occurrunt turbae cum floribus et palmis Redemptori obviam: et victori triumphanti dignantur obsequia, Filium Dei ore gentes praedicant, et in laudem Christi voces tonant per nubila: Hosanna in excelsis.

Alia Antiph. Cum angelis et pueris fideles invenia-

vpili so dečki rekoč: Ta je, ki ima priti rešit ljudstvo.

Ta je naše zveličanje in israelskemu ljudstvu rešitev.

Kakó velik je on, ki mu gredó naproti prestoli in gospostva!

Ne boj se, hči sionska: glej, tvoj kralj pride k tebi sedeč na žebetu osličinem, kakor je pisano.

Pozdravljen bodi, Kralj, stvarnik svetá, kateri si nas prišel odrešit.

Druga antif. Šest dni pred praznikom velikonočnim, ko je prišel Gospod v mesto jerusalemsko, šli so mu naproti dečki;

In nesli so v rokah palmove veje in vpili na ves glas, rekoč:

Hosana na višavah: češčen bodi, kateri si prišel v obilnosti svojega usmiljenja: hosana na višavah!

Druga antif. Množice hité s cvetlicami in palmami Odrešeniku naproti in se slavremu zmagalecu spodobno poklanjajo: za Sinu božjega ga ljudje razglašajo in Kristusu na čast razlega se po zraku njih glas: Hosana na višavah!

Dr. ant. Z angeli in dečki dajmo se najti zveste smerti

mur, triumphatori mortis clamantes: Hosanna in excelsis.

Alia Antiph. Turba multa, quae convenerat ad diem festum, clamabat Domino: Benedictus, qui venit in nomine Domini, Hosanna in excelsis.

premagaleu, ter vpijmo: Hosanna na višavah!

Druga antif. Vsa vélika množica, ki je bila prišla k prazniku, vpila je Gospodu naproti: Česčen, kateri pride v imenu Gospodovem; hosana na višavah!

[Ko se procesija vrača, gresta dva ali gredó štiri pevci v cerkev, zapró vrata in, obrnjeni proti procesiji (ki je ostala zunaj cerkve), začnejo peti prvi dve versti pesmi „Gloria, laus et honor“. Mašnik obrednik z ostalimi zunaj cerkve ponovita ju. Potem pojejo tisti, ki so v cerkvi, naslednje verste, vse, ali le nekatere, kakor se jim zdi primerno; zunaj stoječi pa ponavljajo po vsakih dveh verstah „Gloria, laus et honor“.]

Pojasnilo.

Orleanskega škofa Teodulfa (na Francoskem) je bil dal v ječo (v nek samostan) zapreti v mestu Angers-u (beri Anžer) cesar Ljudevit Pobožni, Karola Vélikega sin. Zatožili so bili namreč škofa pri cesarji njegovi zavidni mu tekmeči, rekoč, da se je vdcležil zarote Bernharda italijanskega, cesar mu pa niso mogli dokazati. Ko je cesar na oljéno nedeljo šel memo ječe za procesijo, prosil ga je Teodulf, da bi se blagovoljno en hip ustavil. Cesar se ustavi in zaperti škof mu spodej sledečo pesem „Gloria, laus“, ki jo je bil on sestavil, tako mílo in ginljivo poje, da je cesarja vsega omečil. Zdajci je ukazal Ljudevit izpustiti ga, in mu je poprejšnjo častno službo povernil (leta 821.). Od tistih mal je prišlo, popred v orleanski cerkvi, pozneje tudi drugod, v navado, omenjeno pesem pri oljéni procesiji peti, kukor se še dan današnji poje. — Škof Teodulf je bil eden naj imenitniših škofov svojega časa in učen pisatelj.

Da nekteri to pesem v cerkvi pojó, drugi pa jim od zunaj odgovarjajo, ima ta pomen, da so bili angeli pred

zmagalnim vstajenjem Kristusovim v nebesih ljudem še zapertih ter so Boga hvaleč prosili ga, naj bi svet odrešil. Pravični ljudje stare zaveze pa so, operti na nebeško upanje, nekako angelom odgovarjaje molili in peli, da bi jim bilo dano precej pridružiti se nebeščanom.

Gloria, laus, et honor Tibi
sit, Rex, Christe Redemptor,

Cui puerile decus prom-
sit Hosanna pium.

℞. Gloria, laus etc. *)

Israel es Tu Rex, Davidis
et incluta proles:

Nomine qui in Domini,
Rex benedictae, venis.

℞. Gloria, laus etc.

Coetus in excelsis Te lau-
dat coelicus omnis,

Et mortalis homo, et cuncta
creata simul.

℞. Gloria, laus etc.

Plebs Hebraea Tibi cum
palmis obviam venit:

Cum prece, voto, hymnis
adsumus, ecce, Tibi.

℞. Gloria, laus etc.

Hi Tibi passuro solvebant
munia laudis:

Nos Tibi regnanti pangi-
mus, ecce, melos.

℞. Gloria, laus etc.

Slava, čast in molitev naj
bo Ti, Kralj, Kristus Zve-
ličar,

Ki Ti je blaga mladost
vpila Hosana svetó.

℞. Slava itd.

Kralj si Ti Izraelov, Da-
vida prava mladika,

Ki v imenu Bogá bližajš
se, blaženi Kralj.

℞. Slava itd.

Družba nebeška v višavah
hvalne Ti pesmi prepeva.

Ž njo umerljivi naš rod,
in kar stvarjeno je.

℞. Slava itd.

Narod hebrejski hití Ti
naproti z vejami palme.

Glej, pred Tabo tud' mí
s prošnjami, s himnami smo.

℞. Slava itd.

Oni so pred terpljenjem
dar'vali Ti hvalna darila;

Mi Ti vladarju damo pesmi
slavilne za dár.

℞. Slava itd.

*) Ponavlja se po vsakih 2 verstah.

Hi placuere Tibi, placeat
 devotio nostra,
 Rex bone, Rex clemens,
 cui bona cuncta placent.
 R. Gloria, laus etc.

Oni so bili Ti všeč, pri-
 jetna tud' naša pobožnost
 Naji Ti bo, vsmiljeni Kralj!
 — dobro Ti ljubo je vse.
 R. Slava itd.

Pojasnilo.

Po odpeti pesmi „Gloria laus“ se zunanji pevci z notranjimi združijo. To pomeni, da je bil vhod Gospodov v Jerusaleem predpoda njegovega poznejega vnebohoda, po katerem so se imeli pravični iz predpekla združiti z angeli. O tej priložnosti si jih mislimo s palmami in znamenji slavne Odrješnikove zmage.

Subdiakon poterka z deržajem sv. križa na vrata, ki se koj odpró. Procesija stopi v cerkev in poje se tako-le:

Ÿ. Ingrediente Domino in
 sanctam civitatem, Hebraeo-
 rum pueri resurrectionem
 vitae pronuntiantes, * Cum
 ramis palmarum Hosanna
 clamabant in excelsis. Ÿ.
 Cum audisset populus, quod
 Jesus veniret Jerosolymam,
 exierunt obviam ei.

Cum ramis.

R. Ko je Gospod prišel v
 sveto mesto, vpili so dečki
 hebrejski, vstajenje k živ-
 ljenju oznanovaje, palmove
 veje deržeč, hosanana v viša-
 vah! Ÿ. Ko je ljudstvo slišalo,
 da se bliža Jezus Jerusale-
 mu, šli so mu naproti —

Palmove veje deržeč itd.

[„Čast bodi Bogu itd.“ se ne reče.]

[Tako je procesija končana in začne se „sv. maša“. Veje se derže v rokah samo, kedar se poje „terpljenje“ („pasijon“) in evangelij.]

MAŠA.

[Postaja (stácija) 'pri sv. Ivanu v Lateranu.] *)

Pojasnilo.

Današnja maša nas živejše spominja smerti Gospodove, saj je prišel tudi zato v Jerusaleem, da se je približal kraju svojega terpljenja, kakor starozakonsko veliko-nočno jagnje, ktero so morali pripraviti v hišo že nekaj dni poprej, ko so ga zaklali. To jagnje je bilo predpodoba Jezusa Odrešenika.

A. Predmaša.

Pristopne molitve.

In nomine Patris, et Filii,
et Spiritus sancti. Amen.

a.) Sacerdos. (Antiphona)
Introitubo ad altare Dei.

Minister. Ad Deum, qui
laetificat juventutem meam.

**))

V imenu Očeta, in Sina in
svetega Duhá. Amen.

a.) Mašnik. (Antifona)
Stopil bom pred altar božji.

Strežnik. Pred Boga, ki
razveseljuje mojo mladost.

*) Postaje ali stácije so bili v prvih stoletjih sv. cerkve kerščanski shodi ob določenih dnevih v določenih cerkvah v Rimu. Shajali pa so se kristjani ali sami (privatno), ali pa so prišli v procesiji (z duhovščino) iz ktere druge cerkve v postajno cerkev. V naj starših časih so bili ti shodi spokorni shodi in sta jim bila odločena petek in sredo; pozneje so se imeli shodi tudi ob nedeljah in praznikih. Ko so se bili papeži preselili v Avinjôn (na Francozko, 1309), so nehali v Rimu slovesni „stacijski“ shodi, vendar pa imajo Rimljani do današnjega dne še navado, da po starem redu stacijske cerkve obiskujejo. — Lateran se imenuje (pervega krščansk.) cesarja Konstantina poslopje, pa tudi cerkev, ki jo je dal on zraven tega poslopja sezidati, in ki jo je podaril papežu Silvestru. Ta cerkev je naj starejša papeževa stolna cerkev, ki kaže še zdaj nad vrati napis: „Omnium Urbis et orbis ecclesiarum mater et caput“ [(t. j. „Vseh cerkvá v mestu (Rimu) in po svetu mati in glava“).]

**) Ps. 42. („Judica“), ki se navadno tu moli, izpušča se od „tihe nedelje“ naprej vsakrat, kedar se obhaja dan kot tak (da ni

b.) *S.* Adjutorium nostrum in nomine Domini.

M. Qui fecit coelum et terram.

S. Confiteor Deo omnipotenti, beatae Mariae semper virgini, beato Michaeli Archangelo, beato Joanni Baptistae, sanctis Apostolis Petro et Paulo, omnibus Sanctis, et vobis, fratres, quia peccavi nimis cogitatione, verbo et opere: mea culpa, mea culpa, mea maxima culpa. Ideo precor beatam Mariam semper virginem, beatum Michaellem Archangelum, beatum Joannem Baptistam, sanctos Apostolos Petrum et Paulum, omnes Sanctos, et vos, fratres, orare pro me ad Dominum Deum nostrum.

M. Misereatur tui omnipotens Deus, et, dimissis peccatis tuis, perducatur te ad vitam aeternam.

S. Amen.

M. Confiteor etc. *)

S. Misereatur vestri om-

b.) *M.* Pomoč naša v imenu Gospodovem —

S. Ki je stvaril nebó in zemljo.

M. Spovém se Bogu vsegamogočnemu, sveti Mariji, vselej devici, svetemu Michaelu, vélikemu angelu, svetemu Janezu Kerstniku, svetima aposteljnoma Petru in Pavlu, vsem svetnikom, in vam, bratje, da sem veliko grešil z mislijo, besedo in dejanjem. — Kriv sem! kriv sem! zeló sem kriv! — Toraj prosim sveto Marijo, vselej devico, svetega Mihaela, velicega angela, svetega Janeza Kerstnika, sveta aposteljna Petra in Pavla, vse svetnike, in vas, bratje, molite za me pri Gospodu našem Bogu.

S. Naj se te usmili vsegamogočni Bog, in, odpustivši ti grehe, naj te pelje v večno življenje.

M. Amen.

S. Spovem se itd.

M. Naj se vas usmili v-

namreč nikakega godú.) Take dni se mašuje v violičasti barvi. [Ves véliki teden se ne sme nobeden (svetnišk) god obhajati.] - Izpušča se pa te dni tudi „Gloria Patri“ po „vhdodu“ in konec psalma 25. („Lavabo“), kateri se moli med umivanjem rok po darovanji.

*) Strežnik moli vse, kakor mašnik, samo namesti „vobis, fratres.“ („vam, bratje“) in „vos, fratres“ („vas, bratje“) reče „tibi, pater“ (tebi, oče“) in „te pater“, („tebe, oče“).

nipotens Deus, et, dimissis peccatis vestris, perducatur vos ad vitam aeternam.

M. Amen.

S. Indulgentiam, absolutionem et remissionem peccatorum nostrorum tribuat nobis omnipotens et misericors Dominus.

M. Amen.

c.) S. Deus, Tu conversus vivificabis nos.

M. Et plebs Tua laetabitur in Te.

S. Ostende nobis, Domine, misericordiam Tuam.

M. Et salutare Tuum da nobis.

S. Domine, exaudi orationem meam.

M. Et clamor meus ad Te veniat.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

segamogočni Bog, in, odpustivši vam grehe, naj vas pelje v večno življenje.

S. Amen.

M. Prizanesenje, odvezo in odpuščanje naših grehov naj nam dodeli vsegamogočni in usmiljeni Bog.

S. Amen.

c.) M. Bog! Ti, obernivši se k nam, oživiš nas.

S. In veselilo se bo v Tebi Tvoje ljudstvo.

M. Gospod, izkaži nam svojo milost!

S. In dodeli nam svoje usmiljenje.

M. Gospod, usliši mojo molitev!

S. In k Tebi naj pride moje vpitje!

M. Gospod z vami!

S. In s tvojim duhom!

(Na altar gredé moli mašnik tiho:)

S. Oremus. Aufer a nobis, quae sumus, Domine, iniquitates nostras, ut ad Sancta Sanctorum puris mereamur mentibus introire. Per Christum Dominum nostrum. Amen.

Oramus Te, Domine, per merita Sanctorum Tuorum, quorum reliquiae hic sunt, et omnium Sanctorum, ut indulgere digneris omnia peccata mea. Amen.

M. Molimo! Odvzemi nam, prosimo, Gospod! naše grehe, da bomo vredni, s čisto dušo stopiti v presvetišče po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Prosimo Te, Gospod! po zasluzenji Tvojih svetnikov, katerih svetinje so tukaj, in po zasluzenji vseh svetnikov, odpusti mi milostljivo vse moje grehe. Amen.

Pojasnilo.

Vhod, zbirna molitev in list današnje maše meri na terpljenje Kristusovo in na njega sad, kakor tudi na ljubezen in pohlevnost, ki jo je terpeč nam izkazal, zaradi česar ga je njegov nebeški Oče povišal in se moli vsak čas presveto njegovo ime.

2. Vhod (Introitus.)

Domine, ne longe facias auxilium Tuum a me, ad defensionem meam aspice: libera me de ore leonis, et à cornibus unicornium humilitatem meam. (Ps. 11.)

(Ps. 21.) Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti? longe a salute mea verba delictorum meorum.

Domine, ne longe. etc.

(Ps. 11.) Gospod, naj ne bode daleč od mene Tvoja pomoč; glej, da me boš branil: reši me iz žrela levovega in izpod rogov samorogovskih ponižnost (revo) mojo!

(Ps. 21.) Bog, moj Bog, ozri se na me: zakaj si me zapustil? daleč od moje pomoči (so) besede mojih pregreh.

Gospod, naj itd.

3. „Gospod usmili se“ („Kyrie“).

S. Kyrie, eleison.

M. Kyrie, eleison.

S. Kyrie, eleison.

M. Christe, eleison.

S. Christe, eleison.

M. Christe, eleison.

S. Kyrie, eleison.

M. Kyrie, eleison.

S. Kyrie, eleison.

M. Gospod, usmili se.

S. Gospod, usmili se.

M. Gospod, usmili se.

S. Kriste, usmili se.

M. Kriste, usmili se.

S. Kriste, usmili se.

M. Gospod, usmili se.

S. Gospod, usmili se.

M. Gospod, usmili se.

4. „Slava“ („Gloria“)

se ne moli (poje), kedar je plajšč violičaste barve.

S. Dominus vobiscum —

M. Et cum spiritu tuo.

M. Gospod z vami!

S. In s tvojim duhom!

5 *Zbirna molitev (Collecta).*

Omnipotens, sempiternus
Deus, qui humano generi ad
imitandum humilitatis exem-
plum Salvatorem nostrum
carnem sumere, et crucem
subire fecisti: concede propi-
tius, ut et patientiae ipsius
habere documenta, et resur-
rectionis consortia mereamur.
Per eundem Dominum nos-
trum. R. Amen.

Vsegamogočni, večni Bog,
kteri si, da si človeškemu
rodu velik zgled ponudil v
poenemanje, storil, da se je
naš Odrešenik včlovečil: do-
deli milostljivo, da bomo
vredni imeti terpljenja nje-
govega poduk in delež vsta-
jenja. Po istem Gospodu itd.
R. Amen.

[Danas je samo ta zbirna molitev; druge dni jih je lahko po več.]

6. *List (Epistola).*

*Lectio Epistolae beati Pauli
Apostoli ad Philippenses (2,
5—11.)*

Fratres: Hoc enim sentite
in vobis, quod et in Christo
Jesu, qui, cum in forma Dei
esset, non rapinam arbitra-
tus est esse se aequalem Deo,
sed semetipsum exinanivit
formam servi accipiens, in
similitudinem hominum fac-
tus, et habitu inventus ut
homo. Humiliavit semetip-
sum, factus obediens usque
ad mortem, mortem autem
crucis. Propter quod et Deus
exaltavit illum, et donavit
illi nomen, quod est super
omne nomen, ut in nomine
Jesu (*Hic genuflectitur*) om-

*Berilo iz lista s. Pavla
aposteljna do Filipljanov (2,
5—11.)*

Bratje! ravno to mislite
med seboj; kar Kristus Je-
zus, kateri, dasiravno je bil
v božji podobi, ni v rop štel,
Bogú enak biti; temuč je
sam sebe v nič storil, ko je
podobo hlapca na se vzel,
človekom se upodobil, in po
vnanjem najden bil kakor
človek. Ponižal je sam sebe,
ko je bil pokoren do smerti,
smerti pa na križi. Zato ga
je tudi Bog povišal, in mu
dal imé, katero je čez vsa
imena, da se v imenu Je-
zusovem (*Tukaj se poklekne*)
vsako koleno pripogne teh,

ne genu flectatur coelestium, terrestrium, et infernorum; et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris. R. Deo gratias.

ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, in da vsak jezik spričuje, da je Gospod Jezus Kristus v časti Bogá Očeta. R. Bogu hvala.

Pojasnilo.

V listu se je Bog ponižal do nas in oznanjal nam večno resnico; spodobi se torej, da se tudi naša duša povzdigne k Bogu in se mu vdá. To se godi v „gredni molitvi“ („graduale“), ki pride zdaj na versto. „Grednica“ svečano izrazuje hvalo, zahvalo, hrepenenje, prošnjo — vselej z ozirom na god ali praznik, kateri se obhaja, in pa na cerkveni čas. Imé ima gredna molitev od gredi (stopnjice, lat. od „gradus“), ker so nekđaj pevci — med tem ko se je diákon na sv. evangelij pripravljaj, klečé na stopnjicah nekega posebnega odra, s kterega se je evangelij pri starem pel, (pozneje pa na stopnjicah altarnih) — versté se en psalm peli. — O takih cerkvenih časih, o kterih veselje preneha, pridaje se gradualu „tractus“ (podaljšano petje). To je bil pri starem psalm, ki ga je pel en sam pevec neprenehoma, počasi, resno in žalostno. — V današnjem gradualu govori cerkev po ustih Kristusovih k nebeškemu Očetu. Trakt je posnet iz 21. Davidovega psalma, v kterem kraljévi prerok v imenu Odrešenikovem toži o revah in težavah, ki jih je imel (Kristus) preterpeti.

7. Gredna molitev (Graduale) in trakt (Tractus).

Gr. (Ps. 72.) Tenuisti manum dexteram meam, et in voluntate Tua deduxisti me, et cum gloria assumpsisti me. V̇. Quam bonus Israel Deus rectis corde! Mei autem pene moti sunt pedes,

Gredna molitev. (Ps. 72.) Za desno roko si me deržal in si me vodil po svoji volji, in v veličastvu si me sprejel. V̇. Kako dober je Bog Israelu, njim, ki so pravega sercá! Moje noge pa bi se

pene effusi sunt gressus mei: quia zelavi in peccatoribus, pacem peccatorum videns.

Tract. (Ps. 21.) Deus, Deus meus, respice in me: quare me dereliquisti? *Ÿ.* Longe a salute mea verba delictorum meorum. *Ÿ.* Deus meus, clamabo per diem, nec exaudies: in nocte, et non ad insipientiam mihi. *Ÿ.* Tu autem in sancto habitas, laus Israel. *Ÿ.* In Te speraverunt, patres nostri, speraverunt, et liberasti eos. *Ÿ.* Ad Te clamaverunt, et salvi facti sunt: in Te speraverunt, et non sunt confusi. *Ÿ.* Ego autem sum vermis, et non homo: opprobrium hominum, et abjectio plebis. *Ÿ.* Omnes, qui videbant me, aspernabantur me: locuti sunt labiis, et moverunt caput. *Ÿ.* Speravit in Domino, eripiat eum: salvum faciat eum, quoniam vult eum. *Ÿ.* Ipsi vero consideraverunt, et conspexerunt me: diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. *Ÿ.* Libera me de ore leonis, et a cornibus unicornium humilitatem meam. *Ÿ.* Qui timetis Dominum,

bile kmalu spotaknilie; kmalu bi se bile spoderknilie moje stopinje, ker sem se vnel zoper hudobne, ko sem videl mir grešnikov.

Trakt. (Ps. 21.) Bog, moj Bog, ozri se na-me, zakaj si me zapustil? *Ÿ.* Daleč od moje pomoči besede mojih pregreh. *Ÿ.* Moj Bog, klical bom po dnevu, in me ne uslišiš; in po noči, in mi ne bo v nespamet. *Ÿ.* Ti pa prebivaš v svetišči, hvala Israelova! *Ÿ.* V Te so upali očetje naši; upali so, in si jih rešil. *Ÿ.* V Te so klicali, in so bili oteti; v Te so upali, in niso bili osramoteni. *Ÿ.* Jez pa sem červ in ne človek; zasmovanje ljudi in izveržek izmed ljudstva. *Ÿ.* Vsi, ki me vidijo, zasmehujejo me, z ustnicami gibljejo in z glavo majajo: *Ÿ.* V Gospoda je zaupal, naj ga reši; otmè naj ga, ker ga ljubi (hoče). *Ÿ.* Oni pa so me ogledali; moja oblačila so si razdelili, in za mojo suktnjo so vadljali. *Ÿ.* Reši me iz žrela levovega, in izmed rogov enorogov ponižnost mojo (t. j. mene ponižanega). *Ÿ.* Kteri se bojite Gospoda, hvallite ga; ves zarod Jakopov,

laudate eum: universum semen Jacob, magnificate eum. Ψ . Annuntiabitur Domino generatio ventura: et annuntiabunt coeli justitiam ejus. Ψ . Populo, qui nascetur, quem fecit Dominus.

častite ga. Ψ . Po Gospodu se bo imenoval prihodnji zarod; in nebesa bodo označevala njega pravico. Ψ . Ljudstvu, ki bo rojeno, katero je naredil Gospod.

8. Evangelij (Evangelium). *)

Pojasnilo.

Terpljenje Gospodovo so popisali vsi štiri evangelisti, sv. Matej, sv. Marka, sv. Lukež in sv. Janez. Papež Aleksander I. (109—119) je zapovedal, da naj se bere v vel. tednu vseh štirih popis po tisti versti, po kateri so svoje evangelije pisali. Sv. Matej je spisal evangelij narpopred, že o. leta 41. po Kristusovem rojstvu ali v 7. po njegovi smerti. Za tega voljo se bere njegov popis Gospodovega terpljenja pred drugimi. — Kdor ga ima brati ali peti, ne prosi obrednika za blagoslov, kakor je navada pred drugimi evangeliji med letom. To pomeni, da, ker se v passijonu pripoveduje, da je bil začetnik in izvirnik vsega blagoslova vjet in umorjen, ni ga, — tako si mislimo — ki bi nas blagoslavljal. Goreči sveči zraven bukev se ne deržite, ker je vir prave svetlobe — Jezus — umerl. Kadilo se ne upotrebuje, v znamenje, da je gorečnost pobožnosti in molitve, katero kadeče se kadilo pomeni, v aposteljnih mlačniša postala in se malo da ne ugasila. „Dominus vobiscum“ se zamolči, ker nam v ušesih doni izdajalni pozdrav Iškariotov na vertu. Zamolči se tudi „Gloria Tibi, Domine“, ker so Judje Odrešenika zasramovali, a ne častili in slavili. — Tiste besede v passijonu, ki jih je govoril Kristus sam, pojejo se drugače, ko kar evangelist sè svojimi besedami pripoveduje, in pa ko besede družih, ki jih pripo-

*) Današnji „evangelij“ je „terpljenje Gosp.“ („passijon“), in se začne brati ali peti naravnost brez „Munda cor meum“ in brez navadnega vvida in družih navadnih priprav. (Glej „pojasnilo“!)

vedovalec govoreče navaja. Kajti besede, ki so jih govorila božja usta, spodobi se tudi drugače peti. Známjenja, ki odkazujejo vsakemu, kar ima peti, so ta-le: V latinskem kaže †, kar govori Kristus; C. pomeni „chronista“, t. j. zgodopisec in pripovedovalec, in kaže, kaj naj predpevec poje; S. pa pomeni „schola“, t. j. pevski zbor, kateri poje to, kar je vpila množica ali pa kdor si bodi izmed nje, ali kar je govoril kateri izmed aposteljnov. — V slovenskem pa pomeni † Kristusa, P. „pripovednika“ (evangelista), Z. „zbor“ (pevce).

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Matthaeum. (C. 26. 27.)

In illo tempore dixit Jesus discipulis suis: † Scitis, quia post biduum Pascha fiet, et Filius hominis tradetur, ut crucifigatur. C. Tunc congregati sunt principes sacerdotum, et seniores populi, in atrium principis sacerdotum, qui dicebatur Caiphas, et consilium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent, et occiderent. Dicebant autem: S. Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. C. Cum autem Jesus esset in Bethania, in domo Simonis leprosi, accessit ad eum mulier habens alabastrum unguenti pretiosi, et effudit super caput ipsius recumbentis. Videntes autem discipuli, indignati sunt, dicentes: S. Ut quid perditio haec? Potuit enim unguen-

Terpljenje Gospóda našega, Jezusa Kristusa, po spisu sv. Mat. (v 26. in 27. pogl.)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: † Veste, da bo čez dva dni velika noč, in Sin človekov bo izdan, da bo križan. P. Takrat so se zbrali véliki duhovni in starašine ljudstva v dvor višega duhovna, kateri je bil imenovan Kaifež; in so se posve-tovali, da bi Jezusa z zvijačo vjeli in umorili. Rekli so pa: Z. Nikar v praznik, da kje hrup med ljudstvom ne vstane. P. Ko je bil pa Jezus v Betaniji, v hiši Simona gobovega, pristopila je k njemu žena, ki je imela alabastrovo pušico dragega mazila, in ga je izlila na njegovo glavo, ko je pri mizi bil. Ko so pa učenci to videli, bili so nevoljni, rekó:

tum istud venúndari multo et dari pauperibus. C. Sciens autem Jesus, ait illis: † Quid molesti estis huic mulieri? Opus enim bonum operata est in me. Nam semper pauperes habetis vobiscum: me autem non semper habetis. Mittens enim haec unguentum hoc in corpus meum, ad sepeliendum me fecit. Amen dico vobis, ubicumque praedicatum fuerit hoc Evangelium in toto mundo, dicetur et quod haec fecit, in memoriam ejus. C. Tunc abiit unus de duodecim, qui dicebatur Judas Iscariotes, ad principes sacerdotum, et ait illis: S. Quid vultis mihi dare, et ego vobis eum tradam? C. At illi constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde quaerebat opportunitatem, ut eum traderet. Prima autem die Azymorum accesserunt discipuli ad Jesum, dicentes: S. Ubi vis paremus tibi comedere Pascha? C. At Jesus dixit: † Ite in civitatem ad quemdam, et dicite ei: Magister dicit: Tempus meum prope est; apud te facio Pascha cum discipulis meis. C. Et fecerunt discipuli, sicut constituit illis Jesus, et para-

Z. Čemu ta potrata? Zakaj to bi se bilo dalo drago prodati in dati ubogim. P. Jezus pa, ko je vedel, jim je rekel: † Kaj nadlego delate téj ženi? Zakaj dobro delo je storila nad menój. Uboge namreč imáte zmeraj pri sebi, mene pa nimate zmeraj. Zakaj, ker je ona to mazilo izlila na moj život, storila je to za moj progréb. Resnično vam povem, kjer koli se bo oznanoval ta evangelij po vsem svetu, pravilo se bo tudi, kar je ta storila, v njen spomin. P. Tedaj je šel eden izmed dvanajsterih, kateri je bil imenován Judež Iškarjot, k vélikim duhovnom, in jim je rekel: Z. Kaj mi hočete dati, in jaz vam ga izdam? P. Oni pa so mu privolili trideset srebernikov. In odsehal je iskal priložnosti, da bi ga izdal. Pervi dan opresnih kruhov pa so pristopili učenci k Jezusu, in so mu rekli: Z. Kje hočeš, da ti pripravimo jesti velikonočno jagnje? P. Jezus pa je rekel: † Pojdite v mesto k onému, in recite mu: Učenik pravi: Moj čas je blizo, pri tebi hočem imeti véliko noč sè svojimi učenci. P. In učenci so storili, kar

verunt Pascha. Vespere autem facto, discumbebat cum duodecim discipulis suis. Et edentibus illis, dixit: † Amen dico vobis, quia unus vestrum me traditurus est. C. Et contristati valde, coeperunt singuli dicere: S. Numquid ego sum, Domine? C. At ipse respondens, ait: † Qui intingit mecum manum in paropside, hic me tradet. Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de illo; vae autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur: bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille. C. Respondens autem Judas, qui tradidit eum, dixit: S. Numquid ego sum, Rabbi? C. Ait illi: † Tu dixisti. C. Coenantibus autem eis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit, deditque discipulis suis, et ait: † Accipite, et comedite: Hoc est Corpus meum. C. Et accipiens calicem, gratias egit, et dedit illis, dicens: † Bibite ex hoc omnes: Hic est enim sanguis meus novi testamenti, qui pro multis effundetur in remissionem peccatorum. Dico autem vobis: non bibam amodo de hoc genimine vitis usque in diem illum, cum illud bibam vo-

jim je Jezus ukazal, in so pripravili velikonočno jagnje. Kedar se je bil pa večer storil, šel je sè svojimi dvanaajstimi učenci k mizi. In kedar so jedli, je rekel: † Resnično vam povem, da eden izmed vas me izdá. P. In silno žalostni so začeli sleherni govoriti: Z. Gospód! ali sem jez? P. On pa je odgovoril in rekel: † Kteri pomaka z menój roko v skledo, ta me izdá. Sin človekov sicer gre, kakor je pisano od njega; toda gorjé tistemu človeku, po katerem bo Sin človekov izdan! Bolje bi mu bilo, da bi ne bil rojen tisti človek. P. Judež pa, kateri ga je izdal, je odgovoril, rekóč: Z. Učenik, ali sem jez? P. Reče mu: † Ti si rekel. P. Kedar so pa večerjali, vzal je Jezus kruh, in ga je posvetil in razlomil, ter dal svojim učencem, in je rekel: † Vzemite in jejte; to je moje telo! P. In je vzal kelih, je zahvalil in jim dal, rekóč: † Pijte iz njega vsi! Zakaj to je moja kri nove zaveze, ktera bo za njih veliko prelita v odpuščenje grehov. Povem vam pa, da posehmal ne bom pil tega sadú vinske terte do tistega

biscum novum in regno Patris mei. C. Et hymno dicto, exierunt in montem Oliveti. Tunc dicit illis Jesus: † Omnes vos scandalum patiemini in me in ista nocte. Scriptum est enim: Percutiam pastorem, et dispergentur oves gregis. Postquam autem resurrexero, praecedam vos in Galileam. C. Respondens autem Petrus, ait illi: S. Etsi omnes scandalizati fuerint in te, ego numquam scandalizabor. C. Ait illi Jesus: † Amen dico tibi, quia in hac nocte, antequam gallus canet, ter me negabis. C. Ait illi Petrus: S. Etiamsi oportuerit me mori tecum, non te negabo. C. Similiter et omnes discipuli dixerunt. Tunc venit Jesus cum illis in villam, quae dicitur Gethsemani, et dixit discipulis suis: † Sedete hic, donec vadam illuc, et orem. C. Et assumpto Petro et duobus filiis Zebedaei, coepit contristari, et moestus esse. Tunc ait illis: † Tristis est anima mea usque ad mortem: Sustinete hic, et vigilate mecum. C. Et progressus pusillum, procidit in faciem suam, orans, et dicens: † Pater mi, si possibile est,

dne, ko ga bom novega z vami pil v kraljestvu svojega Očeta. P. In kedar so bili zahvalno pesem izpeli, šli so na Oljsko goro. Tedaj jim reče Jezus: † Vi vsi se pohujšate nad menój to noč; zakáj pisano je: Udarim pastirja, in razkropé se ovce čede. Kedar pa vstanem, pojdem pred vami v Galilejo. P. Peter pa mu je odgovoril in rekel: Z. Ko bi se ravno vsi pohujšali nad teboj, jez se nikdar ne pohujšam. P. Jezus mu reče: † Resnično ti povem, da to noč, predno petelin zapoje, me trikrat zatajiš. P. Peter mu reče: J. Ako ravno bi mi bilo s tebój umreti, ne zatajim te. P. Takó so tudi vsi učenci rekli. Tedaj je prišel Jezus ž njimi na pristavo, ki se ji pravi Getsemani, in je rekel svojim učencem: † Sedite tukaj, da grem tje, in molim. P. In je vzel sebój Petra in Cebedejeva sina, in je začel žalosten in otožen prihajati. Tedaj jim je rekel: † Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj in čujte z menój. P. In je malo dalje šel, in padel na (svoj) obraz, in je molil, rekoč: † Moj Oče! ako je mogoče, naj

transeat a me calix iste. Verumtamen non sicut ego volo, sed sicut tu. C. Et venit ad discipulos suos, et invenit eos dormientes, et dixit Petro: † Sic non potuistis una hora vigilare mecum? Vigilate ed orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma. C. Iterum secundo abiit, et oravit, dicens: † Pater mi, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas tua. C. Et venit iterum, et invenit eos dormientes; erant enim oculi eorum gravati. Et relictis illis iterum abiit, et oravit tertio eundem sermonem dicens. Tunc venit ad discipulos suos, et dicit illis: † Dormite jam, et requiescite. Ecce appropinquavit hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus: ecce appropinquavit, qui me tradet. C. Adhuc eo loquente, ecce Judas, unus de duodecim, venit, et cum eo turba multa cum gladiis et fustibus, missi a principibus sacerdotum et senioribus populi. Qui autem tradidit eum, dedit illis signum, dicens: S. Quemcumque osculatus fuero, ipse est, te-

gre od mene ta kelih; pa vendar ne kakor jez hočem, ampak kakor ti. P. In pride k svojim učencem, in jih najde speče, in reče Petru: † Tako niste mogli eno uro z menoj čuti! Čujte in molite, da ne pridete v skušnjava. Duh je sicer voljan, mesó pa slabo. P. Spet je drugič šel, in molil, rekóč! † Oče moj! ako ne more ta kelih memo iti, kakor da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja. P. In je spet prišel, in jih je našel speče; njih oči namreč so bile dremotne. In jih je popustil in spet šel, in tretjič molil, in ravno tiste besede govoril. Tedaj pride k svojim učencem, in jim reče: † Spíte zdaj in počivajte. Glejte! približala se je ura, in Sin človekov bo izdán grešnikom v roke. Vstanite, pojdimo! glejte! približal se je, kateri me izdá. P. In še je govoril, in glej! Judež, eden dvanajsterih, je prišel, in ž njim velika množica z meči in s kolmi, ki so jo poslali veliki duhovni in starašine ljudstva. Njegov izdajalec pa jim je dal znamenje, rekóč: Z. Kterega poljubim (kušnem) tisti je, njega primite. P. In berž jek Jezusu stopil

nete eum. C. Et confestim accedens ad Jesum, dixit: S. Ave, Rabbi. C. Et osculatus est eum. Dixitque illi Jesus: † Amice, ad quid venisti? C. Tunc accesserunt et manus injecerunt in Jesum, et tenuerent eum. Et ecce unus ex his, qui erant cum Jesu, extendens manum exemit gladium suum, et percutiens servum principis sacerdotum, amputavit auriculam ejus. Tunc ait illi Jesus: † Convertite gladium tuum in locum suum. Omnes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt. An putas, quia non possum rogare Patrem meum, et exhibebit mihi modo plusquam duodecim legiones Angelorum? Quomodo ergo implebuntur Scripturae, quia sic oportet fieri? C. In illa hora dixit Jesus turbis: † Tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me: quotidie apud vos sedebam docens in templo, et non me tenuistis. C. Hoc autem totum factum est, ut adimplerentur Scripturae Prophetarum. Tunc discipuli omnes, relicto eo, fugerunt. At illi tenentes Jesum, duxerunt ad Caipham, principem Sacer-

in je rekel: Z. Zdrav bodi, učenik! P. In ga je poljubil. In Jezus mu je rekel: † Prijatelj! čemu si prišel? P. Tedaj so pristopili, in so rokó na Jezusa vergli, in ga prijeli. In glej! eden izmed teh, kateri so bili z Jezusom, je stegnil roko in izderl svoj meč, in je mahnil po hlapcu vélikega duhovna, in mu je uho odsekel. Tedáj mu reče Jezus: † Vtakni svoj meč v njegovo mesto, zakáj vsi, kateri za meč prijemajo, bodo z mečem končani. Ali meniš, da ne morem prositi svojega Očeta, in mi pošlje več ko dvanajst legijonov angelov? Kakó se tedaj dopolnijo pisma, ker se mora tako zgoditi? P. Tisto uro je Jezus množicam rekel: † Kakor nad razbojnika ste me šli lovit z meči in s kolmi; vsak dan sem sedel pri vas in učil v tempeljnu, pa me niste prijeli. Pa to vse se je zgodilo, da se dopolnijo pisma prerokov. P. Takrat so ga vsi učenci zapustili in so zbežali. Kteri so pa Jezusa vjeli, peljali so ga h Kajfežu, vélikemu duhovnu, kjer so se bili pismarji in staršine sešli. Peter pa je od deleč za njim šel do dvora

dotum, ubi Scribae et Seniores convenerant, Petrus autem sequebatur eum a longe, usque in atrium principis sacerdotum; et ingressus intro, sedebat cum ministris, ut videret finem. Principes autem sacerdotum, et omne concilium quaerebant falsum testimonium contra Jesum, ut eum morti traderent: et non invenerunt, cum multi falsi testes accessissent. Novissime autem venerunt duo falsi testes, et dixerunt: S. Hic dixit: Possum destruere templum Dei, et post triduum reaedificare illud. C. Et surgens princeps sacerdotum, ait illi: S. Nihil respondes ad ea, quae isti adversum te testificantur? C. Jesus autem tacebat. Et princeps sacerdotum ait illi: S. Adjuro te per Deum vivum, ut dicas nobis, si tu es Christus, Filius Dei. C. Dicit illi Jesus: † Tu dixisti. Veruntamen dico vobis: amodo videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei, et venientem in nubibus caeli. C. Tunc princeps sacerdotum scidit vestimenta sua, dicens: Blasphemavit, quid adhuc egemus testibus: Ecce nunc audistis blasphemiam: quid

vélikega duhovna. In je šel vèn, in je sedel sè služabniki, da bi videl konec. Véliki duhovni pa in ves zbor so iskali krivega pričevanja zoper Jezusa, da bi ga umorili; in ga niso našli, dasiravno je bilo veliko krivih prič pristopilo. Zadnjič pa ste prišli dve krivi priči, in ste rekli: Z. Ta je govoril: Jez morem podreti tempelj božji, in v treh dneh ga spet sezidati. P. In véliki duhoven je vstal, in mu rekel: Z. Ali nič ne odgovoriš na to, kar ti zoper tebe pričujejo? P. Jezus pa je molčal. In véliki duhoven mu je rekel: Z. Zarotim te pri živem Bogú, da nam povéš, ali si ti Kristus, Sin božji! P. Jezus mu reče: † Ti si rekel. Pa povém vam: Posehmal bodete videli Sina človekovega sedeti na desnici moči božje, in priti v oblakih nebá. P. Tedaj je viši duhoven raztergal svoja oblačila, rekoč: Z. (Bogú) je preklinjal; kaj potrebujemo še prič? Glejte! zdaj ste slišali preklinjanje. Kaj se vam zdi? P. Oni pa so odgovorili in rekli: Z. Šmerti je vreden. P. Tedaj so mu pljevali v obraz, in mu jih za uho dajali;

vobis videtur? C. At illi respondentes, dixerunt: S. Reus est mortis. C. Tunc expuerunt in faciem ejus, et colaphis eum ceiderunt; alii autem palmas in faciem eius dederunt, dicentes: S. Prophetiza nobis, Christe, quis est, qui te percussit? C. Petrus vero sedebat foris in atrio, et accessit ad eum una ancilla, dicens: S. Et tu cum Jesu Galileo eras. C. At ille negavit coram omnibus, dicens: S. Nescio, quid dicis. S. Exeunte autem illo januam, vidit eum alia ancilla, et ait his, qui erant ibi: S. Et hic erat cum Jesu Nazareno. C. Et iterum negavit cum juramento: Quia non novi hominem. Et post pusillum accesserunt, qui stabant, et dixerunt Petro: S. Vere tu ex illis es; nam et loquela tua manifestum te facit. C. Tunc cœpit detestari et jurare, quia non novisset hominem. Et continuo gallus cantavit. Et recordatus est Petrus verbi Jesu, quod dixerat: Priusquam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras, flevit amare. Mane autem facto, consilium inierunt omnes principes sacerdotum, et se-

drugi pa so ga s pestmi v obraz bíli, rekoč: Z. Prerokuj nam, Kriste! kdo te je udaril? P. Peter pa je zunaj sedel na dvorišči, in pristopila je neka dekla k njemu, rekóč: Z. Tudi ti si bil z Jezusom Galilejcem. P. On pa je tajil vpričo vseh, rekóč: Z. Ne vem, kaj praviš. P. Ko je pa skoz vrata šel, videla ga je druga dekla, in je rekla tistim, kateri so bili tam: Z. Tudi ta je bil z Jezusom Nazareškim. P. In je spet tajil s prisego: Ne poznám tega človeka. P. Čez malo pa so pristopili ondi stoječi, in so rekli Petru: Z. Resnično, tudi ti si izmed tistih; zakaj tvoj jezik te razodeva. P. Tedaj je začel rotiti se in prisegati, da ne pozna tega človeka. In zdajci je petelin zapel. In Peter se je spomnil besede Jezusove, ki jo je rekel: Predno petelin zapoje, zatajiš me trikrat. In je ven šel in je bitko jokal. Kedar se je pa jutro storilo, sklenili so vsi véliki duhovni in staršine ljudstva zoper Jezusa, da bi ga v smert izdali. In so zvezanega peljali in izdali Ponciju Pilatu, deželnemu poglavarju. Tedaj, ko je Ju-

niores populi adversus Jesum, ut eum morti traderent. Et vinctum adduxerunt eum, et tradiderunt Pontio Pilato Praesidi. Tunc videns Judas, qui eum tradidit, quod damnatus esset, poenitentia ductus, retulit triginta argenteos principibus sacerdotum, et senioribus, dicens: S. Peccavi, tradens sanguinem justum. C. At illi dixerunt: S. Quid ad nos? Tu videris. C. Et projectis argenteis in templo, recessit, et abiens, laqueo se suspendit. Principes autem sacerdotum, acceptis argenteis, dixerunt: S. Non licet eos mittere in corbonam, quia pretium sanguinis est. C. Consilio autem inito, emerunt ex illis agrum figuli, in sepulturam peregrinorum. Propter hoc vocatus est ager ille Haceldama, hoc est, ager sanguinis, usque in hodiernum diem. Tunc impletum est, quod dictum est per Jeremiam Prophetam, dicentem: Et acceperunt triginta argenteos, pretium appretiati, quem appretiaverunt a filiis Israel; et dederunt eos in agrum figuli, sicut constituit mihi Dominus. Jesus autem stetit ante Praesidem, et in-

dež, kateri ga je izdal, videl, da je obsojen, se je skesal, in je nazaj prinesel trideset srebernikov vélikim duhovnom in starašinam, rekóč: Z. Grešil sem, ker sem izdal nedolžno kri. P. Oni pa so rekli: Z. Kaj je nam mar, ti glej. P. In je vergel od sebe srebernike v tempeljnu, in se je vernil, in je šel in se z vervjo obesil. Véliki duhovni pa so vzeli srebernike, in so rekli: Z. Ne spodobi se dejati jih v tempeljnovu skrinjico; zakaj to je cena kervi. Sklenili so pa, in kupili za-nje lončarjevo njivo za pokopališče tujcev. Zato je imenovana tista njiva Hakeldama, to je, njiva kervi, do današnjega dne. Tedaj se je dopolnilo, kar je bilo govorjeno po Jeremiji preroku, ki pravi: In so vzeli trideset srebernikov, ceno cenjenega, ktereга so skupčevali od Izraelovih otrok, in so jih dali za njivo lončarjevo, kakor mi je ukazal Gospód. Jezus pa je stal pred poglavárjem, in poglavár ga je vprašal, rekóč: Z. Ali si ti kralj judovski? P. Jezus mu je rekel: † Ti praviš. P. In kedar je bil tožen od vélikih duhovnov in starašin, ni nič

terrogavit eum Praeses, dicens: S. Tu es Rex Judaeorum? C. Dicit illi Jesus: † Tu dicis C. Et cum accusaretur a principibus sacerdotum et senioribus, nihil respondit. Tunc dicit illi Pilatus: S. Non audis, quanta adversum te dicunt testimonia? C. Et non respondit ei ad ullum verbum, ita, ut miraretur Praeses vehementer, Per diem autem solemnem consueverat Praeses populo dimittere unum vinctum, quem voluissent. Habebat autem tunc vinctum insignem, qui dicebatur Barabbas. Congregatis ergo illis, dixit Pilatus: S. Quem vultis dimittam vobis, Barabbam, an Jesum, qui dicitur Christus? C. Sciebat enim, quod per invidiam tradidissent eum. Sedente autem illo pro tribunali, misit ad eum uxor ejus, dicens: S. Nihil tibi, et justo illi; multa enim passa sum hodie per visum propter eum. C. Principes autem sacerdotum et seniores persuaserunt populis, ut peterent Barabbam, Jesum vero perderent. Respondens autem Praeses, ait illis: S. Quem vultis vobis de duobus dimitti? C. At illi di-

odgovoril. Tedaj mu reče Pilát: Z. Ali ne slišiš, koliko zoper te pričujejo? P. In mu ni odgovoril na nobeno besedo, takó da se je poglavár silno čudil. Ob prazniku pa je poglavár navadno imel ljudstvu izpustiti enega jetnika, kterega so hoteli. Imel je pa takrat slovečega jetnika, kateri je bil imenovan Barába. Ko so se tedaj zbrali, rekel je Pilát: Z. Kterega hočete, da vam izpustim, Barába-o ali Jezusa, kateri je imenovan Kristus? P. Zakáj vedel je, da so gabili iz nevošljivosti izdali. Kedar je pa sedel na sodnjem stolu, poslala je k njemu njegova žena, rekóč: Z. Nič si ne dajaj opraviti s tem pravičnim; zakáj veliko sem terpela danes v sanjah zavoljo njega. P. Ali véliki duhovni in starašine so pregovarjali ljudi, da bi prosili za Baraba-o, Jezusa pa pogubili. Poglavár pa je odgovoril in jim rekel: Z. Kterega teh dveh hočete, da vam izpustim? P. Oni pa so rekli: Z. Baraba-o. P. Pilát jim reče: Z. Kaj tedaj naj storim z Jezusom, kateri je imenovan Kristus? P. Vsi rekó: Z. Križan naj bo! P.

xerunt: S. Barabbam. C. Dicit illis Pilatus: S. Quid igitur faciam de Jesu, qui dicitur Christus? C. Dicunt omnes: S. Crucifigatur. C. Ait illis Praeses: S. Quid enim mali fecit? C. At illi magis clamabant, dicentes: S. Crucifigatur. C. Videns autem Pilatus, quia nihil proficeret, sed magis tumultus fieret, accepta aqua, lavit manus coram populo, dicens: S. Innocens ego sum a sanguine justis hujus; vos videritis. C. Et respondens universus populus, dixit: S. Sanguis ejus super nos, et super filios nostros. C. Tunc dimisit illis Barabbam: Jesum autem flagellatum tradidit eis, ut crucifigeretur. Tunc milites Praesidis suscipientes Jesum in praetorium, congregaverunt ad eum universam cohortem, et exuentes eum, chlamydem coccineam circumdederunt ei, et plectentes coronam de spinis, posuerunt super caput ejus, et arundinem in dextera ejus. Et genu flexo ante eum, illudebant ei, dicentes: S. Ave, Rex Judaeorum. C. Et expuentes in eum, acceperunt arundinem et percutebant caput ejus. Et postquam illuserunt ei, exuerunt

Poglavár jim reče: Z. Kaj pa je hudega storil? P. Ali oni so še bolj vpili, rekóč: Z. Križan naj bo! P. Ko je pa Pilát videl, da nič ne opravi, temuč da veči hrup vstaja, vzal je vode, in si je rokó umil vpričo ljudstva, rekóč: Z. Jez sem nedolžen nad kervjo tega pravičnega, vi glejte! P. In vse ljudstvo je odgovorilo in reklo: Z. Njegova kri pridi na nas in naše otroke! P. Tedaj jim je izpustil Baraba-o, Jezusa pa jim je bičanega izdal, da bi bil križan. Tedaj so poglavarjevi vojščaki Jezusa seboj vzeli na sodišče, in so k njemu spravili vso trumo. In so ga slekli, in so mu škerlatast plašč ogernili. In so spletli krono iz ternja, in so mu jo na glavo dejali, in terst v njegovo desnico, in so pred njega poklekovali, in ga zasramovali, rekóč: Z. Zdrav bodi, kralj judovski! P. In so va-nj pljevali, in terst jemali in tolkli ga po glavi. In po tem, ko so ga zasramovali, slekli so mu plašč, in ga oblekli v njegova oblačila, in ga peljali, da bi ga križali. Gredé pa so srečali človeka iz Cirene, Simona po imenu; tega so

eum chlamyde, et induerunt eum vestimentis ejus, et duxerunt eum ut crucifigerent. Exeuntes autem, invenerunt hominem Cyrenaeum, nomine Simonem; hunc angariaverunt, ut tolleret crucem ejus. Et venerunt in locum, qui dicitur Golgotha, quod est Calvariae locus. Et dederunt ei vinum bibere cum felle mixtum. Et cum gustasset, noluit bibere. Postquam autem crucifixerunt eum, diviserunt vestimenta ejus, sortem mittentes, ut impleretur, quod dictum est per Prophetam dicentem: Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem. Et sedentes servabant eum. Et imposuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Hic est Jesus, Rex Judaeorum. Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones, unus a dextris, et unus a sinistris. Praetereuntes autem blasphemabant eum, moventes capita sua, et dicentes: S. Vah, qui destruis templum Dei, et in triduo illud reaedificas; salva te ipsum. Si Filius Dei es, descende de cruce, C. Similiter et principes sacerdotum, illudentes eum

primorali, da je nesel njegov križ. In so prišli na mesto mertvaških glav. In so mu dali piti vina z žolčem zmešanega. In ko je bil pokusil, ni hotel piti. Po tem pa, ko so ga bili križali, razdelili so njegova oblačila, in so vadjali za nja, da se je dopnilo, kar je rečeno po preroku, ki pravi: Razdelili so si moja oblačila, in za mojo suknjo so vadjali. In so sedeli, in ga várovali. In so deli verò njegove glave njegovo obsodbo pisano: Ta je Jezus, kralj judovski. Takrat sta bila križana ž njim vred dva razbojnika, eden na desnici, eden pa na levici. Ti pa, ki so memo hodili, so ga preklinjali, in sè (svoji mi) glavami zmajevali, in so rekli: Z. Aha, kakó tempelj božji podiraš, in v treh dneh spet sezidaš; pomagaj sam sebi! Če si sin božji, stopi s križa. P. Ravno tako so ga zasramovali tudi véliki duhovni s pismarji in starošinami vred in so rekli: Z. Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati! Ako je izraelski kralj, naj stopi zdaj s križa, in vérujemo va-nj. V Bogá je zaupal; naj ga zdaj reši, če ga rad imá!

scribis et senioribus, dicebant: S. Alios salvos fecit, seipsum non potest salvum facere, si Rex Israel est, descendat nunc de cruce, et credimus ei: confidit in Deo: liberet nunc, si vult, eum: dixit enim: Quia Filius Dei sum. C. Idipsum autem et latrones, qui crucifixi erant cum eo, improperabant ei. A sexta autem hora tenebrae factae sunt super universam terram usque ad horam nonam. Et circa horam nonam clamavit Jesus voce magna, dicens: † Eli, Eli, lama sabachthani: C. Hoc est: † Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? C. Quidam autem illic stantes et audientes, dicebant: S. Eliam vocat iste C. Et continuo currens unus ex eis, acceptam spongiam implevit aceto, et imposuit arundini, et dabat ei bibere Caeteri vero dicebant: S. Sine, videamus, an veniat Elias liberans eum. C. Jesus autem iterum clamans voce magna, emisit spiritum. (*Hic genuflectitur, et pausat aliquantulum.*) Et ecce velum templi scissum est in duas partes a summo usque deorsum, et terra mota est, et

Saj je rekel: Sin božji sem. P. Ravno to sta mu očitala tudi zazbojnika, ktera sta bila ž njim vred križana. Od šeste ure pa se je tema storila po vsi zemlji do devete ure. In okoli devete ure je Jezus na ves glas vpil, rekoč: † Eli! Eli! lama sabaktani? P. To je: † Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil? P. Eni pa tam stoječih, to slišati, so rekli: Z. Elijo kliče ta. P. In berž je tekkel eden izmed njih, vzal gobo, jo z jesihom napojil, in nataknil na terst in mu mu je dal piti. Drugi pa so rekli: Z. Pusti, poglejmo, ali pride Elija ga rešit! P. Jezus pa je spet zavpil na ves glas, in je izdihnil dušo. (*Tù se poklekne in s petjem zanekaj trenutkov preneha.*) In glej! zagrinjalo v tempeljnu se je pretergalo na dvoje od verha do tal, in zemlja se je potresla, in skale so pokale, in grobi so se odpirali, in obudilo se je veliko telés svetnikov, kateri so spali. In so šli iz grobov po njegovem vstajenji, in so prišli v sveto mesto, in so se mnogim prikazali. Stotnik pa, in kteri so bili ž njim in Jezusa várovali, ko so videli potres,

petrae scissae sunt, et monumenta aperta sunt; et multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt. Et exeuntes de monumentis post resurrectionem ejus, venerunt in sanctam civitatem, et apparuerunt multis. Centurio autem, et qui cum eo erant, custodientes Jesum, viso terraemotu, et his, quae fiebant, timuerunt valde, dicentes: S. Vere Filius Dei erat iste. C. Erant autem ibi mulieres multae a longe, quae secutae erant Jesum a Galilaea, ministrantes ei, inter quas erat Maria Magdalena et Maria Jacobi et Joseph mater, et mater filiorum Zebedaei. Cum autem sero factum esset, venit quidam homo dives ab Arimathaea, nomine Joseph, qui et ipse discipulus erat Jesu. Hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu. Tunc Pilatus jussit reddi corpus. Et accepto corpore, Joseph involvit illud in sindone munda. Et posuit illud in monumento suo novo, quod exciderat in petra. Ed advolvit saxum magnum ad ostium monumenti, et abiit. Erant autem ibi Mar. Magd. et altera Mar., sedentes contra sepulcrum.

in kar se je godilo, so se silno bali, in so rekli: Z. Resnično, ta je bil sin božji! P. Bilo je pa tam od deleč veliko žen, ktere so bile za Jezusom prišle od Galileje, in so mu stregle; med kterimi je Marija Magdalena, in Marija mati Jakopova in Jožefova, in mati Cebedejevih sinov. Kedar se je pa večer storil, prišel je nek bogat človek iz Arimateje, po imenu Jožef, kteri je bil tudi sam učenec Jezusov. Ta je šel k Pilatu, in je prosil teló Jezusovo. Tedaj je Pilát ukazal teló dati. In Jožef je vzel teló, in ga je zavil v čisto tančico; in ga je položil v svoj novi grob, ktere-ga je bil izsekal v skalo; in je zavalil vélik kamen k durim groba, in je šel. Bila je pa ondi Marija Magdalena, in una Marija; in ste sedeli grobu nasproti.

[Tu se moli „Munda cor meum“, diákon prosi za blagoslov po navadi, nese se kadilnica (pa brez svečnikov) in se evang. bukve pokadé. „Dominus vobiscum“ se ne reče; obrednik in diakon ne pokrižata ni sebe, ni bukev; nadaljni odlomek se po e „in tono evangelií“; na zadnje obrednik bukve poljubi in ga diákon pokadi. Vse to velja tudi za passijon prihodnjega torka in prih. srede (ako se kedaj poje); véliki petek pa ima svoja posebna pravila.]

Munda cor meum a labia mea, omnipotens Deus, qui labia Isaiæ prophetae calculo mundasti ignito: ita me Tua grata miseratione dignare mundare, ut sanctum Evangelium Tuum digne valeam nuntiare. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Jube, domne, benedicere.

Dominus sit in corde meo et in labiis meis, ut digne et competenter annuntiem Evangelium suum. Amen. *)

Altera autem die, quae est post Parasceven, conveniunt principes sacerdotum, et Pharisaei ad Pilatum, dicentes: Domine, recordati sumus, quia seductor ille dixit adhuc vivens: Post tres dies resurgam. Jube ergo custodiri sepulcrum usque in diem tertium, ne forte veniant discipuli ejus, et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis, et erit novissimus error pejor priore. Ait illis Pilatus: Ha-

Očisti mi serce in ustnice, vsegamogočni Bog! kateri si preroku Izaiji ustnice očistil z žerjavico, tako me očisti sè svojo veliko nezasluženo milostjo, da Tvoj sveti evangelijski vredno oznanujem. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Blagoslovi me, gospod!

Gospod bodi v mojem sercu in na mojih ustnicah, da vredno in spodobno oznanujem njegov evangelijski. Amen.

Drugi dan pa, kateri je po pripravljanji, zbrali so se véliki duhovni in Farizeji k Pilátu, rekóč: Gospód! spomnili smo se, da je ta zapeljivec, ko je bil še živ, rekel: Čez tri dni vstanem. Ukáži tedaj grob obvárovati do tretjega dne, da kje ne pridejo njegovi učenci, in ga ne ukradejo, in ne porekó ljudstvu: Od mertvih je vstal; in poslednja zmota bo hujša od prve. Pilát pa jim je rekel: Imate stražo; pojdite, obvá-

*) Pri slovesni peti maši z leviti moli diákon klečé na najviši altarni stopnjici „Munda“, potlej prosi mašnika za blagoslov, rekoč „Jube“ itd. in mašnik ga blagoslovi z besedami „Dominus sit“ itd., toda namesti „meo“, „meis“, „annuntiem“ reče „tuo“, „tuis“ „annunties“.

betis custodiam, ite, custodite, sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulcrum, signantes lapidem cum custodibus.

M. Laus Tibi, Christe.

S. Per evangelica dicta deleantur nostra delicta.

rujte, kakor veste. Oni pa so šli, in so grob obdali z váruhi in kamen zapečatili.

S. Hvala Tebi, Kriste!

M. Po evangeljskih besedah naj bodo zbrisani naši grehi.

B. Prava daritev.

I. Darovanje (Offertorium).

1. Vera (Credo).

(Prestop od A. k B.)

Credo in unum Deum, Patrem omnipotentem, factorem coeli et terrae, visibilium omnium et invisibilium. Et in unum Dominum Jesum Christum, Filium Dei unigenitum, et ex Patre natum ante omnia saecula: Deum de Deo, Lumen de Lumine, Deum verum de Deo vero; genitum, non factum, consubstantialem Patri, per quem omnia facta sunt. Qui propter nos homines et propter nostram salutem descendit de coelis. (*Hic genuflectitur.*) Et incarnatus est de Spiritu sancto ex Maria Virgine, et homo factus est. Crucifixus etiam pro nobis sub Pontio Pilato, passus et sepultus

Vérujem v enega (samega) Bogá, Očeta vsegamogočnega, stvarnika nebes in zemlje, vseh vidnih in nevidnih stvari. In v enega Gospoda, Jezusa Kristusa, Sinú božjega edinorojenega, kateri je rojen iz Očeta od vekomaj, kateri je Bog od Bogá, luč od luči, pravi Bog od pravega Bogá, kateri je rojen in ne storjen, kateri je z Očetom vred enega bistva, po katerem je vse ustvarjeno, kateri je zavoljo našega zveličanja z nebes prišel. (*Tu se poklekne.*) In po svetem Duhu meso na se vzel iz Marije Device, ter se včlovečil. Tudi križan je bil za nas pód Poncijem Pilatom, terpel in bil položen v grob. Tretji dan pa

est. Et resurrexit tertia die secundum Scripturas. Et ascendit in coelum, sedet ad dexteram Patris. Et iterum venturus est cum gloria iudicare vivos et mortuos: cuius regni non erit finis. Et in Spiritum sanctum, Dominum et vivificantem, qui ex Patre Filioque procedit; qui cum Patre et Filio simul adoratur et conglorificatur; qui locutus est per Prophetas. Et unam, sanctam, catholicam et apostolicam Ecclesiam. Confiteor unum Baptisma in remissionem peccatorum. Et expecto resurrectionem mortuorum. Et vitam venturi saeculi. Amen.

je vstal od mertvih po (sveto-)pisemskih besedah. Sedi na desnici Očetovi in spet pride sè slavo soditi žive in mertve; in njegovega kraljestva ne bode konec. Verujem v svetega Duhá, Gospoda in oživljajca, kateri izhaja iz Očeta in Sina, kterega z Očetom in Sinom vred enako molimo in povelečujemo; kateri je govoril po prerokih. Verujem eno, sveto, katoliško in apostoljsko cerkev. Spoznavam en kerst v odpuščenje grehov. Pričakujem vstajenja mertvih in prihodnjega življenja. Amen.

2. Darovanje

(v ožem pomenu.)

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

Oremus!

(Ps. 68.) *) Improperium expectavit cor meum et miseriam; et sustinui qui simul mecum contristaretur, et non fuit. Consolantem me quaesivi, et non inveni; et dederunt in escam meam fel,

M. Gospod z vami!

S. In s tvojim duhom.

Molimo!

(Psalm 68.) Zasramovanja je pričakovalo moje sercé in reve; pričakoval sem, da bi me kdo miloval, pa ni ga bilo: iskal sem tolažečega me, pa ga nisem našel, in dali so mi žolča v jed in v

*) Od tukaj do predglasja moli mašnik — razen „Orate fratres“ — vse tiho.

et in siti mea potaverunt
me aceto.

(moji) žeji so me napajali s
kisom.

a. Mašnik kruh daruje.

Suscipe, sancte Pater, om-
nipotens, aeterne Deus, hanc
immaculatam hostiam, quam
ego indignus famulus Tuus
offero Tibi, Deo meo vivo et
vero, pro innumerabilibus
peccatis et offensionibus et
negligentiis meis, et pro
omnibus circumstantibus, sed
et pro omnibus fidelibus
Christianis, vivis atque de-
functis, ut mihi et illis pro-
ficiat ad salutem in vitam
aeternam. Amen.

Vzemi, sveti Oče, vsega-
mogočni Bog! ta neomadež-
vani dar, ktereга jez, Tvoj
nevredni služabnik, darujem
Tebi, svojemu živemu in pra-
vemu Bogu, za brezšteviline
grehe, za razžaljenja in zani-
kernosti, in za vse pričujoče,
pa tudi za vse verne kristja-
ne, žive in mertve, da bo
meni in njim v zveličanje in
večno življenje. Amen.

b. Vinu vode priliva.

Dus, qui humanae sub-
stantiae dignitatem mirabi-
liter condidisti, et mirabi-
lius reformasti; da nobis
per hujus aquae et vini my-
sterium ejus divinitatis esse
consortes, qui humanitatis
nostrae fieri dignatus est
particeps, Jesus Christus,
Filius Tuus, Dominus no-
ster, qui Tecum vivit et re-
gnat in unitate Spiritus
sancti Deus, per omnia sae-
cula saeculorum. Amen.

Bog! kateri si častitljivega
človeka čudno ustvaril, in ga,
ko se je bil pregrešil, še bolj
čudno prenovil; daj nam
po skrivnosti té vode in te-
ga vina deležnim biti božje
nature tistega, ki se je po-
nižal, da se je udeležil naše
človeške, Jezus Kristus, Tvoj
Sin, naš Gospod, kateri s Te-
boj živi in vlada v edinosti
svetega Duhá, Bog od veko-
maj do vekomaj. Amen.

c. Daruje kelih.

Offerimus Tibi, Domine, | Darujemo Ti, Gospod! ke-

calicem salutaris, Tuam deprecantes clementiam, ut in conspectu divinae majestatis Tuae pro nostra et totius mundi salute cum odore suavitatis ascendat. Amen.

d. Daruje samega sebe in vérne pa kliče sv. Duha.

In spiritu humilitis et in animo contrito suscipiamur a Te, Domine, et sic fiat sacrificium nostrum in conspectu Tuo hodie, ut placeat Tibi, Domine Deus.

Veni, Sanctificator, omnipotens, aeterne Deus, et benedic hoc sacrificium Tuo sancto nomini praeparatum.

e. Umiva si roke.

(Ps. 25., v. 6.) Lavabo inter innocentes manus meas, et circumdabo altare Tuum, Domine.

Ut audiam vocem laudis, et enarrem universa mirabilia Tua.

Domine, dilexi decorem domus Tuae, et locum habitationis gloriae Tuae.

Ne perdas cum impiis, Deus, animam meam, et cum viris sanguinum vitam meam.

In quorum manibus iniquitates sunt, dextera eorum repleta est muneribus.

lih zveličanja ter prosimo Tvojo milost, da bi šel pred obličje Tvojega božjega veličastva v prijeten dar za zveličanje naše in vsega svetá. Amen.

V duhu ponižnosti in s potertim srcem (stoječe pred Teboj) sprejmi nas, Gospod, in godí naj se pred Tvojim obličjem danes tako naša daritev, da Ti bo prijetna, Gospod Bog!

Pridi, posvečevalec, vsegamogočni Bog! in posveti ta dar, pripravljen Tvojemu svetemu imenu.

(Ps. 25. 6. v.) Med nedolžnimi umivam svoje roké in obdajam Tvoj altar, Gospod!

Da poslušam hvalni glas, in oznanujem vsa Tvoja čuda.

Gospod! lepoto Tvoje hiše ljubim in kraj, kjer prebiva Tvoje veličastvo.

Ne pogubi s hudobnimi, Bog! moje duše in s kervozeljnimi mojega življenja.

V njih rokah je krivica, njih desnica je polna daril.

Ego autem in innocentia mea ingressus sum; redime me, et miserere mei.

Pes meus stetit in directo, in ecclesiis benedicam Te, Domine.

Gloria Patri etc.

Jez pa sem hodil v svoji nedolžnosti, reši me in usmili se me.

Na ravnem stoji moja noga; v zborih, Gospod, Te bom hvalil.

Čast bodi Očetu itd.

f. Ponavlja ponudbo daritve.

Suscipe, sancta Trinitas, hanc oblationem, quam Tibi offerimus ob memoriam passionis, resurrectionis et ascensionis Jesu Christi, Domini nostri; et in honorem beatae Mariae semper virginis, et beati Joannis Baptistae, et sanctorum Apostolorum Petri et Pauli, et istorum et omnium Sanctorum, ut illis proficiat ad honorem, nobis autem ad salutem, et illi pro nobis intercedere dignentur in caelis, quorum memoriam agimus in terris. Per eundem Christum, Dominum nostrum Amen.

Vzemi, sveta Trojica, to daritev, ktero ti darujemo v spomin terpljenja, vstajenja in vnebohoda Gospoda našesega, Jezusa Kristusa, in v čast svete Marije, vselej device, svetega Janeza Kerstnika, svetih aposteljnov Petra in Pavla, njih in vseh svetnikov. Naj bo njim na čast, nam pa v zveličanje, in naj prosijo v nebesih za nas, ki na zemlji obhajamo njih spomin. Po tem istem Kristusu, Gosp. našem. Amen.

g. Vabi brate (verne) k molitvi za milostljivo sprejetje daritve („Orate fratres“).

S. Orate, fratres, ut meum ac vestrum sacrificium acceptabile fiat apud Deum, Patrem omnipotentem.

M. Suscipiat Dominus sacrificium de manibus tuis ad

M. Molite, bratje, da bo moja in vaša daritev prijetna Bogu, vsegamogočnemu Očetu.

S. Naj vzame Gospod ta dar iz tvojih rok v hvalo

laudem et gloriam nominis
sui, ad utilitatem quoque
nostram, totiusque Ecclesiae
suae sanctae. S. Amen.

in čast svojemu imenu, pa
tudi nam v prid in vsej svoji
sveti cerkvi.

M. Amen.

h. Tiha molitev (Secreta).

(Prestop k predglasju).

Concede, quaesumus, Do-
mine, ut oculis Tuae maje-
statis munus oblatum, et
gratiam nobis devotionis ob-
tineat, et affectum beatae
perennitatis acquirat. Per
Dominum nostrum etc.

Podeli, prosimo Te, Go-
spod, da bi nam dar, ki smo
ga očem Tvojega veličastva
podarili, milost pobožnosti
pridobil, in da dosežemo po
njem ljubezen do zveličalne
večnosti. Po Gospodu našem
itd.

[Zadnje besede „Per omnia saecula saeculorum“ se pojejo na
glas in se sklenejo z naslednjim „predglasjem“ (sv. križa.)]

II. Spremenjenje ali posvečenje (Consecratio).

1. Predglasje (*Praefatio*).

(Prestop od I. k II.)

S. Per omnia saecula sae-
culorum.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sursum corda.

*M. Habemus ad Domi-
num.*

S. Gratias agamus Domi-
no Deo nostro.

M. Dignum et justum est.

S. Vere dignum et justum est,
aequum et salutare, nos Tibi
semper, et ubique gratias
agere, Domine sancte, Pater

*M. Od vekomaj do veko-
maj —*

S. Amen.

M. Gospod z vami.

S. In s tvojim duhom.

M. Góri serca!

S. Imamo jih h Gospodu
(povzdignena).

*M. Zahvalimo se Gospodu,
našemu Bogu!*

S. Spodobno in prav je.

*M. Res spodobno in pra-
vično je, primerno in zveli-
čalno, da Ti vselej in pov-
sod hvalo dajemo, sveti Gó-*

omnipotens, aeterne Deus, qui salutem humani generis in ligno Crucis constituisti, ut, unde mors oriebatur, inde vita resurgeret: et, qui in ligno vincebat, in ligno quoque vinceretur, per Christum Dominum nostrum. Per quem majestatem Tuam laudant Angeli, adorant Dominationes, tremunt Potestates. Coeli, coelorumque Virtutes, ac beata Seraphim socia exultatione concelebrant. Cum quibus et nostras voces, ut admitti jubeas, deprecamur, supplicii confessione dicentes:

Sanctus, sanctus, sanctus Dominus Deus Sabaoth. Pleni sunt coeli et terra gloria tua. Hosana in excelsis. Benedictus qui venit in nomine Domini. Hosanna in excelsis.

2. Tiha maša (Cánon).

a. Pred spremenjenjem.

1. Te igitur, clementissime Pater, per Jesum Christum, Filium Tuum, Dominum nostrum, supplices rogamus ac petimus, ut accepta habeas et benedicas haec † dona, haec † munera, haec † sancta sacrificia illibata, in-

spod, vsegamogočni Oče, večni Bog, kateri si zveličanje človeškega rodú na lesu križa ustanovil, da, od koder je smert prišla, od ondod bi vstalo tudi življenje; in da bi on, ki je na lesu zmagal, tudi zmagan bil na lesu po Kristusu, Gospodu našem. Po katerem veličanstvo Tvoje hvalijo angeli, molijo gospostva, pred katerim trepečejo oblasti; ktero nebesa in moči nebeške ter blaženi Serafi z združenim veseljem preslávljajo. Ž njimi, prosimo, zapovej, da se tudi naši glasovi zedinijo, ki Te ponižno spoznavamo, rekoč:

Svet, svet, svet Gospod, Bog Sabaoth! Polna so nebesa in zemlja Tvoje slave. Hosana po višavah! Češčen bodi, kdor pride v imenu Gospodovem. Hosana po višavah.

1. Ponižno Te tedaj prosimo, najmilši Oče! po Jezusu Kristusu, Tvojem Sinu, Gospodu našem, sprejmi in posveti te † ponudbe, ta † darila, te † prečiste svete darove, ktere Ti darujemo zlasti za Tvojo sveto cerkev, da

primis quae Tibi offerimus pro Ecclesia Tua sancta catholica, quam pacificare, custodire, adunare et regere digneris toto orbe terrarum, una cum famulo Tuo, Papa nostro N., et Antistite nostro N., et Imperatore nostro N. et omnibus orthodoxis, atque catholicae et apostolicae fidei cultoribus.

2. Memento, Domine, famulorum famularumque Tuorum N. N., et omnium circumstantium, quorum fides Tibi cognita est et nota devotio; pro quibus Tibi offerimus, vel qui Tibi offerunt hoc sacrificium laudis pro se suisque omnibus, pro redemptione animarum suarum, pro spe salutis et incolumitatis suae, Tibique reddunt vota sua, aeterno Deo, vivo et vero.

3. Communicantes, et memoriam venerantes imprimis gloriosae semper Virginis Mariae, genitricis Dei et Domini nostri Jesu Christi; sed et beatorum Apostolorum ac Martyrum Tuorum: Petri et Pauli, Andreae, Jacobi, Joannis, Thomae, Jacobi, Philippi, Bartholomaei, Matthaei, Simonis et Thaddaei, Lini, Cleti,

ji mir daš, jo váruješ, jo v edinosti ohraniš in vladaš po vsem svetu, pa tudi za Tvojega služabnika, našega papeža I., in našega škofa I., in našega cesarja I., in za vse, kateri se deržé prave katoliške, apostolske vere.

2. Spomni se, Gospod! svojih služabnikov in služabnic I. I. — —, in tudi vseh pričujočih, katerih vero poznaš in pobožnost vidiš, za ktere Ti darujemo, ali kateri Ti darujejo ta hvalni dar za -se in za vse svoje v odrešenje svojih duš in upanje zveličanja in varnosti svoje, in pošiljajo svoje želje (voščila, obljube) Tebi, večnemu, živemu in pravemu Bogu.

3. Združeni (z izvoljenimi) in obhajoči spomin sosebnost častite vselej device Marije, matere našega Boga in Gospoda, Jezusa Kristusa, pa tudi Tvojih svetih aposteljev in mučencev: Petra in Pavla, Andreja, Jakopa, Janeza, Tomaža, Jakopa, Filipa, Jerneja, Matevža, Simona in Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksista, Kornelija, Ci-

Clementis, Xysti, Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chysogoni, Joannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum Tuorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis Tuae muniamur auxilio. Per eundem Christum, Dominum nostrum. Amen.

4. Hanc igitur oblationem servitutis nostrae, sed et cunctae familiae Tuae, quaesumus, Domine, ut placatus accipias, diesque nostros in Tua pace disponas, atque ab aeterna damnatione nos eripi, et in electorum Tuorum jubeas grege numerari. Per Christum, Dominum nostrum, Amen.

5. Quam oblationem Tu, Deus, in omnibus, quaesumus, benedictam, adscriptam, raptam, rationabilem acceptabilemque facere digneris, ut nobis Corplus et Sanguis fiat dilectissimi Filii Tui, Domini nostri, Jesu Christi —

prijana, Lavrencija, Krizogona, Janeza in Pavla, Kozine in Damijana, in vseh Tvojih svetnikov, — daj (prosimo) po njihovih zaslugah in prošnjah, da bomo v zavetji Tvoje pomoči obvarovani v vseh ozirih. Po ravno tem Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

4. Prosimo Te tedaj, Gospod! potolažen sprejmi ta dar, ktereга Ti darujemo Tvoji služabniki in z nami vred vsa Tvoja (verna) družina; daj nam v svojem miru preživeti naše dni, reši nas večnega pogubljenja, in daj nam štetim biti med svoje izvoljene. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

5. Daj, Bog, prosimo Te, da bo ta dar ves † posvečen, spre † jet velja † ven, resničen in prijeten, da nam bo spremenjen v † Teló in † Kri Tvojega preljubega Sina, Gospoda našega, Jezusa Kristusa —

b. Spremenjenje.

Qui pridie, quam pateretur, accepit panem in sanctas ac venerabiles manus

Kteri je tisti dan prej, ko je terpel, vzel kruh v svoje svete in častitljive rokó, in,

suas, et elevatis oculis in coelum ad Te, Deum Patrem suum omnipotentem, Tibi gratias agens, bene dixit, fregit, deditque discipulis suis dicens: Accipite, et manducate ex hoc omnes....

povzdignivši oči proti nebu k Tebi, svojemu vsegamogočnemu Očetu, in zahvalivši se Ti, ga posvetil, razlomil, ter dal svojim učencem, rekoč: Vzemite in jejte od tega vsi....

(Tu izgovori mašnik presvete posvečevalne besede nad podobo kruha in spremenjeno povzdigne, da verni presv. Kristusovo Teló kleče molijo. — Potem odkrije kelih in govori:)

Simili modo, postquam coenatum est, accipiens et hunc praeclarum calicem in sanctas ac venerabiles manus suas, item Tibi gratias agens, bene dixit, deditque discipulis suis dicens: Accipite, et bibite ex eo omnes....

Ravno tako je vzel, ko so bili povečerjali, tudi ta prečastitljivi kelih v svoje svete in čestite roké, in, zahvalivši se Ti zopet, ga posvetil ter dal svojim učencem rekoč: Vzemite in pijte vsi iz nje-ga....

(Zdaj izgovori mašnik posvetilne besede nad vinom in povzdigne sv. rešnjo Kri. Poprej pa reče še to-le:)

Haec, quotiescumque feceritis, in mei memoriam facietis.

Kolikorkrat boste to delali, storite v moj spomin.

c. Po spremenjenji.

1. Unde et memores, Domine, nos, servi Tui, sed et plebs tua sancta, ejusdem Christi, Filii Tui, Domini nostri, tam beatae passionis, nec non ab inferis resurrectionis, sed et in coelos gloriosae ascensionis, offerimus praeclarae Majestati Tuae

1. Torej obhajamo, Gospod! mi, Tvoji služabniki, in Tvoje sveto ljudstvo, spomin zveličalnega terpljenja, vstajenja in častitljivega vnebohoda istega Kristusa, Sina Tvojega, Gospoda našega, in darujemo Tvojemu preslavnemu veličastvu od Tvojih

de Tuis donis ac datis hostiam † puram, hostiam † sanctam, hostiam † immaculatam, panem † sanctum vitae aeternae, et calicem † salutis perpetuae.

2. Supra quae propitio ac sereno vultu respicere digneris, et accepta habere, sicut accepta habere dignatus es munera pueri Tui justii Abel, et sacrificium Patriarchae nostri Abrahae, et quod Tibi obtulit summus Sacerdos Tuus Melchisedech, sanctum sacrificium, immaculatam hostiam.

3. Supplices Te rogamus, omnipotens Deus: jube haec perferri per manus sancti Angeli Tui in sublime altare Tuum, in conspectu divinae Majestatis Tuae, ut, quotquot ex hac altaris participatione sacrosanctum Filii Tui Corpus et Sanctum guinem sumserimus, omni benedictione coelesti et gratia repleamur. Per eundem Christum, Dominum nostrum.

4. Memento etiam, Domine, famulorum famularumque Tuarum N. N., qui nos praecesserunt cum signo fidei, et dormiunt in somno pacis.

darov in daril ta čisti † dar, ta sveti † dar, ta brezmadežni † dar, sveti † kruh večnega življenja in kelih † večnega zveličanja.

2. Poglej na te dari z milostljivim in prijaznim obličjem in sprejmi sveto daritev, neomadeževani dar, kakor si sprejel dari svojega hlapca, pravičnega Abeljna, in daritev našega očaka Abrahama, in pa, kar Ti je daroval Tvoj veliki duhoven Melhisedek.

3. Ponižno Te prosimo, vsegamogočni Bog, reci primesti té darí po rokah svojega svetega angela na svoj visoki altár, pred tvoje božje veličastvo, da bomo vsi, kar nas bo deležnih tega altarja in kar nas zavžije presveto † Teló in presveto † † Kri Tvojega Sina, napolnjeni z vso nebeško blagovitostjo in milostjo. Po ravno tem Kristusu Gospodu našem. Amen.

4. Spomni se tudi, Gospod, svojih služabnikov in služabnic I.L., ki so šli pred nami z znamenjem vere, in ki spé v miru.

Ipsis, Domine, et omnibus in Christo quiescentibus locum refrigerii, lucis et pacis ut indulgeas, deprecamur; per eundem Christum, Dominum nostrum. Amen.

5. Nobis quoque peccatoribus, famulis Tuis, de multitudine miserationum Tuarum sperantibus, partem aliquam et societatem donare digneris cum Tuis sanctis Apostolis et Martyribus, cum Joanne, Stephano, Mathia, Barnaba, Ignatio, Alexandro, Marcellino, Petro, Felicitate, Perpetua, Agatha, Lucia, Agnete, Caecilia, Anastasia et omnibus Sanctis Tuis, intra quorum nos consortium, non aestimator meriti, sed veniae, quaesumus, largitor, admitte. Per Christum, Dominum nostrum —

6. Per quem haec omnia, Domine, semper bona creas, sanctificas, vivificas, benedixis et praestas nobis —

7. Per ipsum, et cum ipso, et in ipso est Tibi Deo Patri † omnipotenti in unitate Spiritus † sancti omnis honor et gloria — (Sklep je ob enem prestop k III.)

Prosimo Te, Gospod, da njim in vsem, kateri v Kristusu počivajo, kraj hladú, luči in mirú podeliš. Po ravno tem Kristusu, Gospodu nasem. Amen.

5. Tudi nam grešnikom, svojim služabnikom, ki v Tvoje veliko usmiljenje zau-pamo, daj kaj deleža, in združi nas sè svojimi aposteljni in mučenci: z Janezom, Stefanom, Matijem, Barnabo, Ignacijem, Aleksandrom Marcellinom, Petrom; s Felicito, Perpetvo, Agato, Lucijo, Nežo, Cecilijo, Anastazijo, in z vsemi svojimi svetniki, v kterih družbo nas vzemi, ne zavoljo našega zaslužnja, ampak zavoljo svoje milosti (podelivši nam odpustek). Po Kristusu, Gospodu našem —

6. Po katerem vse te dobre, Gospod, vselej stvarjaš, poťsvečuješ, oživljaš, blago † slavljaš in nam podeluješ —

7. Po † njem, ž † njim, in v † njem je Tebi, Bogu † Očetu vsegamogočnemu, v edinosti svetega † Duha vsa čast in slava —

III. Obhajilo (Communio).

1. Pripravljanje k obhajlu.

a. „Oče naš“.

S. Per omnia saecula saeculorum.

M. Amen.

Oremus. Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, qui es in coelis! Sanctificetur nomen Tuum; adveniat regnum Tuum; fiat voluntas Tua, sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie; et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris; et ne nos inducas in tentationem —

M. Sed libera nos a malo.

S. Amen.

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis, praeteritis, praesentibus et futuris; et, intercedente beata et gloriosa semper virgine Dei genitricis Mariae, cum beatis Apostolis Tuis Petro et Paulo, atque Andrea et omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris, ut, ope misericordiae Tuae adjuti, et a peccatis simus

M. Od vekomaj do vekomaj!

S. Amen.

M. Molimo! Po zveličalnih zapovedih opomnjeni in po božjem nauku podučeni si upamo reči:

Oče naš, kateri si v nebesih! Posvečeno bodi Tvoje imé; pridi k nam Tvoje kraljestvo; zgôdi se Tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Daj nam danes naš vsakdanji kruh; odpusti nam naše dolgé, kakor mi odpuščamo svojim dolžnikom; in nas ne pelji v skušnjavo —

S. Temuč reši nas hudega (zlega).

M. Amen.

Reši nas, prosimo, Gospod, vseh zlegov: preteklih, sedanjih in prihodnjih, in na prošnjo blažene in čestitljive vselej device in božje matere Marije, ter svojih svetih aposteljnov Petra in Pavla, Andreja in vseh svetnikov, daj milostljivo mir v naših dneh, da bomo s pomočjo Tvoje milosti podperti vselej brez greha, ter obvarovani

semper liberi, et ab omni
perturbatione securi. Per e-
undem Dominum nostrum
Jesum Christum, Filium Tu-
um, qui Tecum vivit et re-
gnat in unitate Spiritus sanc-
ti Deus: Per omnia saecula
saeculorum —

M. Amen.

*S. Pax † Domini sit † sem-
per vobis † cum.*

M. Et cum spiritu tuo.

vsakošne zmote.

Po ravno tem Gospodu
našem, Jezusu Kristusu, Sinu
Tvojem, kateri s Teboj živi
in vlada v edinosti svetega
Duhá:

Od vekomaj do vekomaj —

S. Amen.

*M. Mir † Gospodov bodi
† vedno z † vami.*

S. In s tvojim duhom.

b. Lomljenje sv. hostije.

Haec commixtio et conse-
cratio Corporis et Sanguinis
Domini nostri Jesu Christi
fiat accipientibus nobis in
vitam aeternam. Amen.

Ta zmes in posvečba Te-
lesa in Kervi Gospoda na-
šega, Jezusa Kristusa, bodi
nam, ki jo prejmemo, v večno
življenje. Amen.

c. „Jagnje božje“ („Agnus Dei“.)

Agnus Dei, qui tollis pec-
cata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cata mundi, miserere nobis.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cata mundi, dona nobis pa-
cem.

Jagnje božje, ki odjemlješ
grehe svetá, usmili se nas!

Jagnje božje, ki odjemlješ
grehe svetá, usmili se nas!

Jagnje božje, ki odjemlješ
grehe svetá, podári nam mir!

d. Bliže pripravljanje.

1. Domine Jesu Christe!
qui dixisti Apostolis Tuis:
Pacem relinquo vobis, pacem
meam do vobis: ne respicias
peccata mea, sed fidem Ec-
clesiae Tuae, eamque secun-

1. Gospod Jezus Kristus,
kteri si rekel svojim apostelj-
nom: Mir vam zapustim,
svoj mir vam dam, nikar
ne gledaj mojih grehov, am-
pak svoje cerkve vero, in daj

dum voluntatem Tuam pacificare et coadunare digneris, qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. Amen.

[Tu da mašnik pri slovesni peti maši „mir“.]

2. Domine Jesu Christe, Fili Dei vivi, qui ex voluntate Patris, cooperante Spiritu sancto, per mortem Tuam mundum vivificasti: libera me per hoc sacrosanctum Corpus et Sanguinem Tuum ab omnibus iniquitatibus meis et universis malis, et fac me Tuis semper inhaerere mandatis, et a Te nunquam separari permittas; qui cum eodem Deo Patre et Spiritu sancto vivis et regnas Deus in saecula saeculorum. Amen.

3. Perceptio Corporis Tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi conveniat in iudicium et condemnationem, sed pro Tua pietate prosiat mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam; qui vivis et gnas cum Deo Patre in unitate Spiritus sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. Amen.

ji po svoji volji mir in edinstnost, kateri živiš in vladaš Bog od vekomaj do vekomaj Amen.

2. Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga, kateri si po Očetovi volji sè svetim Duhom vred svet sè svojo smertjo oživil, reši me s tem svojim presvetim Telesom in svojo presveto Kervjó vseh mojih grehov in vseh zlegov; daj, da se bodem vselej držal Tvojih zapovedi, in ne dopusti, da bi se kdaj ločil od Tebe, kateri z ravno tem Bogom Očetom in svetim Duhom živiš in kraljuješ Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

3. Gospod Jezus Kristus! zavžitje Tvojega Telesa, katero se jez nevredni človek prederznem prejeti, naj mi ne bode v sodbo in pogubo, ampak bodi mi po Tvoji dobroti bramba in zdravje duše in telesa; kateri živiš in vladaš z Bogom Očetom v edinstnosti svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Panem coelestem accipiam,
et nomen Domini invocabo.

Domine, non sum dignus,
ut intres sub tectum meum,
sed tantum dic verbo, et san-
nabitur anima mea.

Kruh nebeški prejmem in
klical bom Gospodovo imé.

Gospod, nisem vreden, da
prideš pod mojo streho, ali
reci le z besedo, in ozdrav-
ljena bo moja duša.

(Trikrat).

2. Obhajilo.

Corpus Domini nostri, Jesu
Christi, custodiat animam
meam in vitam aeternam.
Amen.

Teló Gospoda našega, Je-
zusa Kristusa, naj ohrani mo-
jo dušo v večno življenje.
Amen.

Quid retribuam Domino
pro omnibus, quae retribuit
mihi? Calicem salutaris ac-
cipiam et nomen Domini in-
vocabo. Laudans invocabo
Dominum, et ab inimicis
meis salvus ero.

Sanguis Domini nostri, Je-
su Christi, custodiat animam
meam in vitam aeternam.
Amen.

Kaj povernem Gospodu za
vse, kar mi je dal? Zveli-
čalni kelih vzamem, in kli-
cal bom Gospodovo imé. Kli-
cal ga bom oznanovaje nje-
govo hvalo, in obvarovan bom
svojih sovražnikov.

Kri Gospoda našega, Je-
zusa Kristusa, ohrani mojo
dušo v večno življenje. Amen.

Quod ore sumsimus, Do-
mine, pura mente capiamus,
et de munere temporali fiat
nobis remedium sempiter-
num.

Kar smo z usti prejeli,
Gospod! bodi s čistim ser-
cem zavžito, in (ta) časni
dar bodi nam večno zdravilo.

Corpus Tuum, Domine,
quod sumsi, et Sanguis, quem

Tvoje Teló, Gospod, ki
sem ga vžil, in Kri Tvoja,

potavi, adhaereat visceribus meis, et praesta, ut non remaneat in me scelerum macula, quem pura et sancta refecerunt Sacramenta: qui vivis et regnas in saecula saeculorum. Amen.

ktero sem pil, naj se sklene z mojim srcem, in daj, da ne bo pregrešnega madeža v meni, ki so me čiste in svete skrivnosti pokrepčale: kateri živiš in vladaš od vekomaj do vekomaj. Amen.

3. Poobhajilne molitve.

Communio. (Matth. 26.) Pater, si non potest hic calix transire, nisi bibam illum, fiat voluntas tua.

Obhajilo. (Mat. 26.) Oče, ako ne more ta kelih memo iti, kakor da ga pijem, naj se zgodi tvoja volja.

S. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.

M. Gospod z vami.
S. In s tvojim duhom.

Postcommunio. Oremus. Per hujus, Domine, operationem mysterii et vitia nostra purgentur, et justa desideria compleantur. Per Dominum etc.
M. Amen.

Poobhajilna mol. Molimo. Daj, Gospod, da bodo po vspehu te skrivnosti naši pregreški sčiščeni, in da se nam prave naše želje izpolnijo. Po Gosp. našem itd.
S. Amen.

C. Konec.

S. Dominus vobiscum.
M. Et cum spiritu tuo.
S. Ite, Missa est.

M. Gospod z vami.
S. In s tvojim duhom.
M. Idite, maša je minila (razpuščeni ste).
S. Bogu hvala.
Naj ti dopade, sveta Trojica, opravilo moje službe,

M. Deo gratias.
Placeat Tibi, sancta Trinitas, obsequium servitutis

meae, et praesta, ut sacrificium, quod oculis Tuae Majestatis indignus obtuli, Tibi sit acceptabile, mihiq̄ue et omnibus pro quibus illud obtuli, sit, Te miserante, propitiabile. Per Christum, Dominum nostrum. Amen.

Benedicat vos omnipotens Deus, Pater, et Filius † et Spiritus sanctus.

M. Amen.

S. Dominus vobiscum.

M. Et cum spiritu tuo.

S. Sequentia sancti†Evangeliij secundum Matthaeum. (c. 21.)

[Pri tihi maši se bere evang. „Cum appropinquasset“, glej stran 6., pri peti maši pa, pred katero so se blagoslavljalje oljke, bere se navadni odlomek iz začetka evang. sv. Janeza, kakor tu zdolej:]

In principio erat Verbum, et Verbum erat apud Deum, et Deus erat Verbum. Hoc erat in principio apud Deum. Omnia per ipsum facta sunt, et sine ipso factum est nihil, quod factum est. In ipso vita erat, et vita erat lux hominum, et lux in tenebris lucet, et tenebrae eam non comprehenderunt. Fuit homo missus a Deo, cui nomen erat Joannes. Hic venit in

in daj, da bo daritev, ki sem jo nevređni človek pred očmi Tvojega veličastva daroval, Tebi prijetna, za-me pa in in za vse, za ktere sem jo opravil, po Tvoji milosti spravna. Po Kristrsu, Gospodu našem. Amen.

Blagoslôvi vas vsegamogočni Bog:

Oče, Sin † in sveti Duh!

S. Amen.

M. Gospod z vami.

S. In s tvojim duhom.

M. Besede svetega † evangeliija po svetem Matevži (p. 21.)

V začetku je bila Beseda, in Beseda je bila pri Bogu, in Bog je bila Beseda. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej storjeno, in brez nje ni nič storjenega, kar je storjenega. V nji je bilo življenje, in življenje je bilo luč ljudi. In luč v temi sveti, in tema je ni umela. Bil je človek, poslan od Boga, kateremu je bilo imé Janez. Ta je prišel v pričeva-

testimoniūm, ut testimoniūm perhiberet de lumine, ut omnes crederent per illum. Non erat ille lux, sed ut testimoniūm perhiberet de lumine. Erat lux vera, quae illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. In mundo erat, et mundus per ipsum factus est, et mundus eum non cognovit. In propria venit, et sui eum non receperunt. Quotquot autem receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, his, qui credunt in nomine ejus: qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Et Verbum *) caro factum est, et habitavit in nobis, et vidimus gloriam ejus, gloriam quasi unigeniti a Patre, plenum gratiae et veritatis.

M. Gloria Tibi, Domine.

nje, da je pričeval o luči, da bi vsi verovali po njem. On ni bil luč, ampak da bi pričeval o luči. Bila je prava luč, ktera razsvetli vsacega človeka, kateri pride na svet. Na svetu je bil in svet je po njem storjen, in svet ga spoznal. V svojo lastino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. Kolikor pa jih ga je sprejelo, dal jim je oblast božjim otrokom biti, njim, kateri verujejo v njegovo ime: kateri niso iz kervi, ne iz volje mesá, ne iz volje možá, ampak iz Boga rojeni. In Beseda je mesó postala, in je med nami prebivala, in smo videli njeno čast, kakor čast Edinorojenega od Očeta, polna milosti in resnice.

S. Slava Tebi, Gospod.

*) Tu se poklekne.

VÉLIKI PONEDELJEK.

[Postaja pri sv. Praksedi.]

MAŠA. *)

Introitus. (Psalm. 34.) Judica, Domine, nocentes me; expugna impugnantes me: apprehende arma et scutum, et exurge in adjutorium meum, Domine, virtus salutis meae.

(Psalm. 34.) Effunde frameam, et conlude adversus eos, qui persequuntur me: die animae meae: Salus tua ego sum. Judica etc.

Oratio. Da, quaesumus, omnipotens Deus, ut, qui in tot adversis ex nostra infirmitate deficimus, intercedente unigeniti Filii Tui passione respiremus. Qui tecum vivit et regnat etc.

Vhod. (Psalm. 34.) Sodi jih, Gospod, ki mi škodvajo; preženi jih, ki me napadajo. Primi za orožje in škit in vzdigni se meni v pomoč, Gospod, mogočna moja rešitev (pomoč).

(Ps. 34.) Izdèri meč, in zapri jim (pot), ki me preganjajo; reci moji duši: Tvoja pomoč sem jez. — Sodi jih itd.

Molitev (dnevna). Daj, prosimo, vsegamogočni Bog, da se (mi), ki v tolikih težavah zavoljo naše slabosti pešamo, po posredovanji terpljenja Tvojega Sinú oddahnemo. Po Gosp. našem itd.

*) Vsi drugi deli sv. maše, katerih ne najdeš tu spodej, so kakor včera, samo „Credo“, ki se je včera molil, se danes, jutre in pojutrišnjem ne moli; molite se pa vse te 3 dni po dve zbirni, tihi in poobhajilni molitvi, dnevna, in druga „za cerkev“ ali pa „za papeža.“

Contra persecutores Ecclesiae. Ecclesiae Tuae, quosumus, Domine, preces placatus admitte; ut, destructis adversitatibus et erroribus universis, secunda Tibi serviat libertate. Per Dominum etc. R. Amen.

Vel pro Papa. Deus, omnium fidelium Pastor et Rector, famulum Tuum N., quem pastorem Ecclesiae Tuae praeesse voluisti, propitius respice: da ei, quaesumus, verbo et exemplo, quibus praestet, proficere, ut ad vitam una cum grege sibi credito perveniat sempiternam. Per Dominum, etc. R. Amen.

Lectio Isaiiae Prophetiae (Cap. 50.) In diebus illis dixit Isaias: Dominus Deus aperuit mihi aurem; ego autem non contradico, retrorsum non abii. Corpus meum dedi percussentibus, et genas meas vellentibus: faciem meam non averti ab increpantibus, et conspuentibus in me. Dominus Deus, auxiliator meus, ideo non sum confusus, ideo posui faciem meam ut petram durissimam, et scio, quoniam non confundar. Juxta

Proti preganjalcem sv. cerkve; (II. zbirna mol.) Sprejmi, prosimo, Gospod, potolažen prošnje svoje cerkve, da Ti bode, potem ko bodo zaterte vse nasprotnosti in zmote, v varni svobodi služila. Po Gospodu našem itd.

Ali za papeža. Bog, vseh vernih pastir in vladar, ozri se milostljivo na svojega služabnika I., kateri, si hotel, da naj bode Tvoji cerkvi pastir in predstojnik: daj, prosimo, da bo njim, kterim je predpostavljen, z besedo in zgledom pomagal, da z izročeno mu čredo vred večno življenje doseže. Po Gosp. našem. itd.

Berilo iz Izaije preroka (pogl. 50.) Tisti čas je rekel Izaija: Gospod Bog mi je odperl uho; jez pa se nisem vstavil, nisem odstopil. Svoje telo sem izdal njim, kateri so me biliti, in svoja lica tistim, kateri so me tézali. Svojega obličja nisem odvernili od njih, ki so me zasmurovali in v me pljevali. Gospód Bog je moj pomočnik, zato ne bom osramoten; zato sem nastavil svoje obličje, ko naj terjó skalo,

est qui justificat me; quis contradicet mihi? Stemus simul; quis est adversarius meus? Accedat ad me. Ecce Dominus Deus auxiliator meus: quis est, qui condemnet me? Ecce omnes quasi vestimentum conterentur, tinea comedet eos. Quis ex vobis timens Dominum, audiens vocem servi sui? Qui ambulavit in tenebris, et non est lumen ei, speret in nomine Domini, et innitatur super Deum suum.

Graduale. (Ps. 34.) Exurge, Domine, et intende iudicio meo, Deus meus, et Dominus meus, in causam meam.

Ÿ. Effunde frameam, et conclude adversus eos, qui me persequuntur.

Tractus. (Ps. 102.) Domine, non secundum peccata nostra, quae fecimus nos: neque secundum iniquitates nostras retribuas nobis.

(Ps. 78.) Ÿ. Domine, ne memineris iniquitatum nostrarum antiquarum: cito anticipent nos misericordiae tuae, quia pauperes facti sumus nimis. (*Hic genufl.*)

in vem, da ne bom osramoten. Blizo je, kateri me opravičuje; kdo mi bo opogovarjal? Stopimo skupaj; kdo je moj zopernik? Naj stopi k meni! Glejte, Gospód Bog je moj pomočnik; kdo me obsodi? Glejte, vsi se kot oblačilo postarajo, molj jih bo jedel. Kdo izmed vas se boji Gospoda, in posluša glas njegovega hlapca? Kdor po tème hodi in nima svetlobe, naj upa v Gospódovo imé, in naj se zanese na Gospóda, svojega Bóga.

Gredna mol. (Ps. 34.) Vzdiigni se, in poglej na mojo pravico, moj Bog, in moj Gospod, na mojo pravdo!

Ÿ. Izdéri meč in zaprijim (pot), kateri me preganjajo.

Trakt. (Ps. 102.) Gospod, ne povračaj nam po naših grehih, ki smo jih storili, in tudi ne po naših krivicah.

Ÿ. (Ps. 78.) Gospod, ne spominjaj se naših starih krivic, kmalu nas prehití Tvoje usmiljenje, ker smo močno obožali.— (*Tu se poklekne.*)

Ÿ. Adjuva nos, Deus salutaris noster, et propter gloriam nominis tui, Domine, libera nos et propitius esto peccatis nostris propter nomen tuum.

Sequentia s. Evangelii secundum Johannem. (Cap. 12.)

Ante sex dies Paschae venit Jesus Bethaniam, ubi Lazarus fuerat mortuus, quem suscitavit Jesus. Fecerunt autem ei coenam ibi, et Martha ministrabat. Lazarus vero unus erat ex discumbentibus cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nardi pistici pretiosi et unxit pedes Jesu, et extersit pedes ejus capillis suis, et domus impleta est ex odore unguenti. Dixit ergo unus ex discipulis ejus, Judas Iscariotes, qui erat eum traditurus: Quare hoc unguentum non venit trecentis denariis, et datum est egenis? Dixit autem hoc, non quia de egenis pertinebat ad eum, sed quia fur erat, et oculos habens, ea, quae mittebantur, portabat. Dixit ergo Jesus: Sinite illam, ut in diem sepulturae meae servet illud. Pauperes enim semper ha-

Ÿ. Pomagaj nam, Bog, naš zveličar (pomočnik), in zavoljo slave svojega imena reši nas, Gospod, in zanesi našim grehom zavoljo svojega imena.

Besede sv. evangelija po sv. Janezu. (Pogl. 12.) Šest dni pred véliko nočjo je Jezus prišel v Betánijo, kjer je bil Lazar umerl, ktere ga je Jezus od mertvih obudil. Napravili so mu večerjo tam, in Marta je stregla; Lazar pa je bil eden izmed njih, ki so bili pri mizi. Marija je tedaj vzela libro dragega mazila prave narde, in je mazala Jezusove nogé, in brisala njegove nogé sè svojimi lasmi; in hiša je bila napolnjena z duhom mazila. Eden njegovih učencev tedaj, Juda Iškarjot, tisti, kteri ga je imel izdati, je rekel: Zakaj se to mazilo ni prodalo za tri sto denarjev, in dalo ubogim? To je pa rekel, ne da bi mu bilo skerb za uboge, temuč, ker je bil tat, in je mošnjo imel, in nosil, kar je bilo va-njo verženo. Jezus je tedaj rekel: Pustite jo, da to za dan mojega pogreba stori. Zakaj uboge imate vselej

betis vobiscum, me autem non semper habetis. Cognovit ergo turba multa ex Judaeis, quia illic est: et venerunt, non propter Jesum tantum, sed ut et Lazarum viderent, quem suscitavit a mortuis.

med seboj, mene pa nimate vselej. Velika množica Judov je tedaj zvedela, da je tam, in so prišli, ne le za voljo Jezusa, temuč da bi tudi Lazarja videli, ktereга je od mertvih obudil.

Offertorium. (Ps. 142.) Erripe me de inimicis meis, Domine: ad te confugi, doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Darovanje. (Psalm. 142.) Reši me mojih sovražnikov, Gospod; k Tebi sem pribežal: úči me izpolnovati Tvojo voljo; ker moj Bog si Ti.

Secreta. Haec sacrificia nos, omnipotens Deus, potenti virtute mundatos, ad suum faciant puriores venire principium. Per Dominum etc.

Tiha molitev (dnevna)
Naj bi nam, vsegamogočni Bog, te daritve, z mogočno krepostjo očiščenim, čistejšim dale priti k Tebi, našemu začetniku (stvarniku). Po Gosp. našem.

Alia secreta, contra persecutores Ecclesiae. Protege, Domine, Tuis mysteriis servientes: ut, divinis rebus inhaerentes, et corpore Tibi famulemur et mente. Per Dominum etc.

Proti preganj. sv. cerkve; (II. tiha mol.) Obvárui nas, Gospod, Tvojim skrivnostim služeče, da Ti bomo, deržeč se nebeških reči, s telesom in duhom služili. Po Gosp. našem.

Seu pro Papa. Oblatis, quaesumus, Domine, placare muneribus, et famulum Tuum N., quem pastorem Ecclesiae Tuae praeesse voluisti, assidua protectione gubernata. Per Dominum etc.

Za papeža; (II. tiha mol. namesti prejšnje). Daj se, prosimo Te, Gospod, po (naših) daritvah potolažiti, in vladaj — vedno braneč ga — svojega služabnika I., ki si ga svoji cerkvi pastirja postavil. Po Gosp. našem.

R. Amen.

Communio. (Ps. 34.) Erubescant et reveantur simul, qui gratulantur malis meis: induantur pudore et reverentia, qui maligna loquuntur adversus me.

Postcommunio. Praebeat nobis, Domine, divinum Tua sancta fervorem; quo eorum pariter et actu delectemur et fructu. Per Dominum etc.

R. Amen.

Alia Postcommunio, contra persecutores Ecclesiae. Quaesumus, Domine, Deus noster, ut, quos divina tribuis participatione gaudere, humanis non sinas subjacere periculis. Per Dominum etc.

R. Amen.

Seu pro Papa. Haec nos, quaesumus, Domine, divini sacramenti perceptio protegat: et famulum Tuum N., quem pastorem Ecclesiae Tuae praesse voluisti, una cum commisso sibi grege salvet semper et muniat. Per Dominum etc.

R. Amen.

Super populum.— Oremus! *Humiliate capita vestra Deo!* Adjuva nos, Deus salutaris

Obhajilo. (Ps. 34.) Sramujejo naj se in osramoteni naj bodo vsi, ki se moje nesreče veselé; obdani naj bodo sè sramoto in zasramovanjem, kateri se bahajo zoper me.

Poobhajilna mol. (dnevna). Naj nam, Gospod, Tvoje svete skrivnosti božjo gorečnost podelijo, da, kakor jih z veseljem obhajamo, tako se tudi veselili bomo njihovega sadú. Po Gosp. našem.

Proti preganj. sv. cerkve; (II. poobh. m.) Prosimo, Gospod, naš Bog, da, ki si storil, da se udeležnja božjih skrivnosti veselimo, ne bi nikar ne pripustil, da v človeških nevarnostih onemoremo. Po Gosp. našem.

Za papeža; (II. poobh. m., namesti prejšnje.) To prejetje božjega sakramenta naj nas, prosimo, Gospod, obvaruje, ter Tvojega služabnika I., ki si ga svoji cerkvi za predstojnika postavil, z izročeno mu čedo vred vselej ohranjuje in brani. Po Gosp. našem.

Nad ljudstvom. Molimo! *Poklonite glave Bogu!* Pomagaj nam, Bog, naš rešitelj,

VĚLIKI TOREK.

[Postaja pri sv. Priski.]

MAŠA.

Introitus. (Gal. 6.) Nos autem gloriari oportet in Cruce Domini nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita et resurrectio nostra, per quem salvati et liberati sumus.

(*Psalm. 66.*) Deus misereatur nostri, et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri. — Nos autem etc.

Oratio. Omnipotens, sempiterna Deus, da nobis ita Dominicae Passionis sacramenta peragere, ut indulgentiam percipere mereamur. Per eundem etc.

Ř. Amen.

Vhod. (Gal. 6.) Nam (pa) se spodobi, da se ponašamo s križem Gospoda našega Jezusa Kr., v katerem je naše rešenje (zveličanje), življenje in vstajenje, po katerem smo ohranjeni in rešeni.

(*Psalm. 66.*) Bog se nas usmili in nas blagoslovi: naj razsvetli svoj obraz nad nami, in se nas usmili. — Nam (pa) se spodobi itd.

Zbirna (dnevna) molitev. Vsegamogočni, večni Bog, daj nam terpljenja Gospodovega shrivnosti tako obhajati, da odpustek (naših grehov) dosežemo. Po tem istem Gosp. n. — Amen.

[II. zbirna molitev za cerkev ali za papeža, kakor včeraj; str. 62.]

*Lectio Jeremiae Prophe-
tae.* (Cap. 11.) In diebus il-
lis dixit Jeremias: Domine,
demonstrasti mihi, et cogno-
vi; tunc ostendisti mihi stu-
dia eorum. Et ego quasi ag-
nus mansuetus, qui portat-
ur ad victimam, et non co-
gnovi, quia cogitaverunt su-
per me consilia, dicentes:
Mittamus lignum in panem
ejus et eradamus eum de
terra viventium, et nomen
ejus non memoretur amplius.
Tu autem, Domine Sabaoth,
qui judicas juste, et probas
renes et corda, videam ul-
tionem tuam ex eis; tibi e-
nim revelavi causam meam,
Domine Deus meus.

Graduale. (Ps. 34.) Ego
autem, dum mihi molesti
essent, induebam me cilicio,
et humiliabam in jejunio a-
nimam meam: et oratio mea
in sinu meo convertetur.

Ÿ. Judica, Domine, no-
centes me; expugna impu-
gnantes me: apprehende ar-
ma et scutum, et exurge in
adjutorium mihi.

Berilo iz Jeremije preroka.
(Pogl. 11.) Tiste dni je re-
kel Jeremija: Gospod, razo-
del si mi, in sem spoznal;
pokazal si mi njih naklepe.
In jaz sem bil kakor krotko
jagnje, ktero peljejo k za-
klanju, in nisem vedel, da
so zoper mene sklenili, re-
koč: Pridite, končajmo dre-
vo z njegovim sadom, in
izderimo ga iz dežele živih,
da njegovo ime več ne bo
pomnjeno. Ti pa, Gospód
vsegamogočni, sodiš pravič-
no in skušaš obisti in serca,
videl bom tvoje maščevanje
nad njimi: zakaj tebi sem
izročil svojo reč, Gospod
moj Bog.

Gredna molitev. (Ps. 34.)
Jez pa sem se v oestro (po-
korno) oblačilo oblekel, ko
so mi bili nadležni; po-
niževal sem s postom svojo
dušo, in moja molitev se
je vračala v moje persi. *)

Ÿ. Sodi jih, Gospod, ki
mi škodvajo; preženi jih, ki
me napadajo. Primi za o-
rožje in škit, in vzdigni se
meni v pomoč.

Passio Domini nostri Jesu

Terpljenje Gospoda našega

*) To je, s pobešeno glavo (z veliko pobožnostjo) sem molil.

Christi secundum Marcum.
(Cap. 14, 15.)

In illo tempore: Erat Pascha et Azyma post biduum: et quaerebant summi Sacerdotes et Scribae, quomodo Jesum dolo tenerent, et occiderent. Dicebant autem: S. Non in die festo, ne forte tumultus fieret in populo. C. Et cum esset Jesus Bethaniae, in domo Simonis leprosi, et recumberet, venit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi, et, fracto alabastro, effudit super caput ejus. Erant autem quidam indigne ferentes intra semetipsos, et dicentes: S. Ut quid perditio ista unguenti facta est? Poterat enim unguentum istud vendi dari plusquam trecentis denariis, et dari pauperibus. C. Et fremebant in eam. Jesus autem dixit: † Sinite eam, quid illi molesti estis? Bonum opus operata est in me. Semper enim pauperes

Jezusa Kristusa po sv. Marku. (Mark. 14.) *)

Tisti čas je bila čez dva dni vélika noč in god opresnikov; in véliki duhovni in pismarji so iskali, kakó bi Jezusa z zvijačo vjeli in umorili. Rekli so pa: Nikár v praznik, da kje hrup ne vstane med ljudstvom. In ko je bil v Betaniji, v hiši Simona gobovega, in je pri mizi sedel, prišla je žena, ktera je imela alabastrovo pušico dragega mazila iz nardovega klasu; in je pušico razbila, in mu ga na glavo izlila. Bilo jih je pa, kateri so bili sami pri sebi nevoljni, in so rekli: Čemu se je ta potrata, z mazilom storila? Zakaj to mazilo bi se bilo dalo prodati za več, kakor za tri sto denarjev, in dati ubogim. In so se togotili nad njo. Jezus pa je rekel: Pustite jo, kaj ji nadlego delate? Dobro delo je storila nad menój. Zakaj

*) Evangelist sv. Marka, čegar popis terpljenja Gospodovega se danes bere, bil je sin neke Marije, ki je imela v Jerusalemu hišo, v kateri so se navadno zbirali aposteljni. Spremljal je (z Barnaba-o) sv. Pavla na njegovem aposteljskem potovanji; bil je obakrat ž njim v Rimu. Tu pa je v tesnejšo zvezo stopil s sv. Petrom, kateri ga je tudi spodbudil, da je spisal svoj evangeliij. Pisal je po tem, kar je slišal s. Petra učiti in pripovedovati. Na svetlo je prišel sv. Marka evangeliij po Matevževem, po smerti sv. Petra (o l. 67.)

habetis vobiscum, et cum volueritis, potestis illis benefacere: me autem non semper habetis. Quod habuit haec, fecit: praevenit ungere corpus meum in sepulturam. Amen dico vobis: Ubi eum que praedicatum fuerit Evangelium istud in universo mundo, et quod fecit haec, narrabitur in memoriam ejus. C. Et Judas Iscariotes, unus de duodecim, abiit ad summos Sacerdotes, ut proderet eum illis. Qui audientes, gavisissimi sunt: et promiserunt ei pecuniam se duros. Et quaerebat, quomodo illum opportune traderet. Et primo die Azymorum, quando Pascha immolabant, dicunt ei discipuli: S. Quo vis eamus, et paremus tibi, ut manduces Pascha: C. Et mittit duos ex discipulis suis, et dicit eis: † Ite in civitatem, et occurret vobis homo lagenam aquae bajulans, sequimini eum: et quocumque introierit, dicite domino domus, quia magister dicit: Ubi est refectio mea, ubi Pascha eum discipulis meis manducem? Et ipse vobis demonstrabit coenaculum grande, stratum, et illic parate nobis. C. Et abierunt discipuli ejus, et

uboge imate zmeraj med seboj, in kedar hocete, jim lahko dobro storite; mene pa nimate vselej. Ta je storila, kar je mogla; naprej je prišla mazat moje telo za pogreb. Resnično vam povem: Kjer koli se bo oznanoval ta evangelij po vsem svetu, pravilo se bo tudi, kar je ta storila, v njen spomin. In Juda Iškarijot, dvanajsterih eden, je šel k velikim duhovnom, da bi jim ga izdal. Oni pa, ko so slišali, razveselili so se, in so mu obljubili denarjev dati. In je iskal, kakó bi ga priložno izdal. In prvi dan opresnih kruhov, ko so velikonočno jagnje klali, reko mu učenci: Kam hočeš, da gremo in ti pripravimo, da boš jedel velikonočno jagnje? In pošlje dva svojih učencev in jima reče: Pojdita v mesto in vaji bo srečal človek, kateri ponese verč vode; idita za njim, in, kjer noter pojde, recita hišnemu gospodarju, da Učenik pravi: Kje je moja gostilnica, kjer bom velikonočno jagnje sè svojimi učenci jedel? In on vama pokaže veliko obednico pogerneno; ondi nam pripravita. In njegova učenca

invenerunt, sicut dixerat illis, et paraverunt Pascha. Vespere autem facto, venit cum duodecim. Et discumbentibus eis et manducantibus, ait Jesus: † Amen dico vobis, quia unus ex vobis tradet me, qui manducat mecum. C. At illi coeperunt contristari, et dicere ei singulatim: S. Numquid ego? C. Qui ait illis: † Unus ex duodecim, qui intingit mecum manum in catino. Et Filius quidem hominis vadit, sicut scriptum est de eo; vae autem homini illi, per quem Filius hominis tradetur. Bonum erat ei, si non esset natus homo ille. C. Et manducantibus illis, accepit Jesus panem, et benedicens fregit, et dedit eis, et ait: † Sumite, hoc est Corpus meum. C. Et accepto calice, gratias agens, dedit eis: et biberunt ex illo omnes. Et ait illis: † Hic est Sanguis meus novi Testamenti, qui pro multis effundetur. Amen dico vobis, quia jam non bibam de hoc genere vine vitis usque in diem illum, cum illud bibam novum in regno Dei. C. Et hymno dicto, exierunt in montem Olivarum. Et ait eis Jesus: † Omnes scanda-

gresta, in prideta v mesto, in najdeta, kakor jima je bil povedal; in sta pripravila velikonočno jagnje. Ko se je bil pa večer storil, prišel je z dvanajsterimi. In kedar so pri mizi bili in jedli, rekel je Jezus: Resnično vam povem, da eden izmed vas me izdá, kateri je z menój. Oni pa so začeli žalostni prihajati, in mu drug za drugim govoriti: Ali jez? On pa jim je rekel: Eden izmed dvanajsternih, kateri pomaka z menój v skledo. Sin človekov gre sicer, kakor je pisano od njega, ali gorjé tistemu človeku, po katerem bo Sin človekov izdán. Bolje bi mu bilo, da ne bi bil rojen tisti človek. In, kedar so jedli, vzel je Jezus kruh, in ga je posvetil, in razlomil, ter jim dal, in jim je rekel: Vzemite, to je moje teló. In je vzel kelih, in je zahvalil, in jim dal, in so pili iz njega vsi. In jim je rekel: To je moja kri nove zaveze, ktera bo za njih veliko prelita. Resnično vam povem, da ne bom nič več pil od tertnega sadú do tistega dne ko ga bom pil novega v božjem kraljestvu. In, ko so

lizabimini in me in nocte ista, quia scriptum est: Percutiam pastorem, et dispergentur oves. Sed postquam resurrexero, praecedam vos in Galileam. C. Petrus autem ait illi: S. Etsi omnes scandalizati fuerint in te, sed non ego. C. Et ait illi Jesus: † Amen dico tibi, quia tu hodie in nocte hac, priusquam gallus vocem bis dederit, ter me es negaturus. C. At ille amplius loquebatur: S. Et si oportuerit me simul commori tibi, non te negabo. C. Similiter autem et omnes dicebant. Et veniunt in praedium, cui nomen Gethsemani. Et ait discipulis suis: † Sedete hic, donec orem. C. Et assumit, Petrum, et Jacobum, et Joannem secum: et coepit paverere et taedere. Et ait illis: † Tristis est anima mea usque ad mortem; sustinete hic et vigilate. C. Et cum processisset paullulum, procidit super terram, et orabat, ut si fieri posset, transiret ab eo hora, et dixit: † Abba, Pater, omnia tibi possibilia sunt, transfer calicem hunc a me, sed non, quod ego volo, sed quod tu. C. Et venit et invenit eos dormientes. Et ait

bili zahvalno pesem izpeli, šli so na Oljsko goro. In Jezus jim je rekel: Vsi se pohujšate nad menój to noč; zakaj pisano je: Udarim pastirja in razkropé se ovce. Kedar pa vstanem, pojdem pred vami v Galilejo. Peter pa mu reče: Da bi se ravno vsi pohujšali nad tebój, jez vendar ne. In Jezus mu reče: Resnično ti povem, da nocoj to noč, predno petelin dvakrat zapoje, zatajiš me trikrat. On pa je še več govoril: Ako bi mi bilo tudi umreti s tebój, ne zatajim te. Ravno takó so pa tudi vsi rekli. In pridejo na pristavo, kateri je ime Getsemani; in reče svojim učencem: Sédite tukaj, da odmolim. In vzame seboj Petra in Jakopa in Janeza; in začne prestrašen in otožen biti, in jim reče: Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj in čujte. In ko je malo naprej šel, padel je na zemljo in molil, da bi, ako bi bilo mogoče, prešla od njega ta ura. In je rekel: Aba, Oče! Tebi je vse mogoče, vzemi ta kelih od mene; ali vendar ne, kar jez hočem, ampak kar ti. In je prišel, in jih našel speče; in je rekel

Petro: † Simon, dormis? Non potuisti una hora vigilare? Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus quidem promptus est, caro vero infirma. C. Et iterum abiens oravit, eundem sermonem dicens. Et reversus denuo invenit eos dormientes (erant enim oculi eorum gravati), et ignorabant, quid responderent ei. Et venit tertio, et ait illis: † Dormite jam et requiescite. Sufficit: venit hora: ecce, Filius hominis tradetur in manus peccatorum. Surgite, eamus. Ecce, qui me tradet, prope est. C. Et adhuc eo loquente, venit Judas Iscariotes, unus de duodecim, et cum eo turba multa cum gladiis et lignis, a summis Sacerdotibus, et Scribis, et Senioribus. Dederat autem traditor ejus signum eis, dicens: S. Quemcumque osculatus fuero, ipse est, tenete eum, et ducite caute. C. Et cum venisset, statim accedens ad eum, ait: 8. Ave, Rabbi. C. Et osculatus est eum. At illi manus iniecerunt in eum, et tenuerunt eum. Unus autem quidam de circumstantibus, educens gladium, percussit servum sum-

Petru: Simon, spiš? Nisi li mogel eno uro čuti? Čujte, in molite, da ne padete v skušnjavo. Duh je sicer volján, ali mesó je slabo. In je spet šel, in molil, in ravno tiste besede govoril. In ko se je vernil, jih je spet našel spéce, (njih oči namreč so bile trudne), in niso vedeli, kaj bi mu odgovorili. In pride tretjič in jim reče: Spíte zdaj in počivajte! Dosti je: ura je prišla; glejte! Sin človekov bo izdán v roke grešnikom. Vstanite, pojdimó! Glejte! kateri me izdá, je blizo. In, ko je še govoril, pride Judež Iškarjot, dvanajsterih eden, in ž njim velika množica z meči in s kolmi od vélikih duhovnov in pismarjev in starašin. Dal jim je bil pa njegov izdajalec znamenje, rekóč: Kterega poljubim (kušnem), tisti je; njega primite, in peljite ga varno. In, ko je bil prišel, stopil je zdajci k njemu in rekel: Zdrav bodi, učenik! in ga je kušnil. Oni pa so roké stegnili nad-nj in so ga prijeli. Eden pa zraven stoječih je izderl meč, in je mahnil hlapca vélike-

mi Sacerdotis, et amputavit illi auriculam. Et respondens Jesus, ait illis: † Tamquam ad latronem existis cum gladiis et lignis comprehendere me? Quotidie eram apud vos in templo docens, et non me tenuistis. Sed ut impleantur Scripturae. C. Tunc discipuli ejus, reliquentes eum, omnes fugerunt. Adolescens autem quidam sequebatur eum, amictus sindone super nudo, et tenuerunt eum. At ille, rejecta sindone, nudus profugit ab eis. Et adduxerunt Jesum ad summum Sacerdotem; et convenerunt omnes Sacerdotes, et Scribae, et Seniores. Petrus autem a longe secutus est eum usque intro in atrium summi Sacerdotis; et sedebat eum ministris ad ignem, et calefaciebat se. Summi vero Sacerdotes, et omne concilium, quaerebant adversus Jesum testimonium, ut eum morti traderent, nec inveniebant. Multi enim testimonium falsum dicebant adversus eum: et convenientia testimonia non erant. Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant adversus eum, dicentes: S. Quoniam nos audivimus eum dicentem:

ga duhovna, in mu uho odsekeli. In Jezus je spregovoril in jim rekel: Kakor nad razbojnika ste me šli z meči in kolmi lovit! Vsak dan sem bil pri vas in sem učil v tempeljnu, in me niste prijeli; pa da se dopolnijo pisma. Tedaj so ga njegovi učenci zapustili, in so vsi zbežali. Nek mladeneč pa je hodil za njim s platnom ogernen na nagem; in so ga prijeli. On pa je popustil platno, in jim je nag ušel. In so peljali Jezusa k velikemu duhovnu; in so se sešli vsi duhovni in starašine. Peter pa je od deleč šel noter v dvor velikega duhovna; in je sedel s hlapci pri ognji, in se je grel. Veliki duhovni pa, in ves zbor so iskali pričevanja zoper Jezusa, da bi ga v smert izdali, pa ga niso našli. Zakaj veliko jih je krivo pričevalo zoper njega, pa pričevanja se niso vjemala. In nekteri so vstali in krivo pričevali zoper njega, rekoč: Mi smo ga slišali reči: Jaz razdenem ta z rokami storjeni tempelj, in v treh dneh sezidam drugega ne z rokami

Ego dissolvam templum hoc manufactum, et per triduum aliud non manufactum aedificabo. C. Et non erat conveniens testimonium illorum. Et exurgens summus Sacerdos in medium, interrogavit Jesum, dicens: S. Non respondes quidquam ad ea, quae tibi obijciuntur ab his? C. Ille autem tacebat, et nihil respondit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum, et dixit ei: S. Tu es Christus, Filius Dei benedicti? C. Jesus autem dixit illi: †Ego sum; et videbitis Filium hominis sedentem a dextris virtutis Dei et venientem cum nubibus coeli. C. Summus autem sacerdos scindens vestimenta sua, ait: S. Quid adhuc desideramus testes? Andistis blasphemiam: quid vobis videtur? C. Qui omnes condemnaverunt eum esse reum mortis. Et coeperunt quidam conspuere eum, et velare faciem ejus, et colaphis cum caedere, et dicere ei: S. Prophetiza. C. Et ministri alapis eum caedebant. Et cum esset Petrus in atrio deorsum, venit una ex ancillis summi Sacerdotis: et cum vidisset Petrum calefacientem

storjenega. In tudi njih pričevanje ni obstalo. In véliki duhoven je stopil v sredo, in vpraša Jezusa, rekoč: Ne odgovoriš nič na to, kar ti zoper tebe pričajo? On pa je molčal, in ni nič odgovoril. Véliki duhoven ga je spet vprašal, in mu je rekel: Ali si ti Kristus, sin hvalljenega Bogá! Jezus pa mu je rekel: Jaz sem. In videli boste Sinú človekovega sedeti na desnici božje moči, in priti z oblaki neba. Véliki duhoven pa je raztergal svoja oblačila, in je rekel: Kaj potrebujemo še prič? Slišali ste bogokletstvo; kaj se vam zdi? Oni pa so ga vsi obsodili, da je smerti vreden. In nekteri so jeli va-nj pljevati, in mu obraz zakrivati, in ga za uho biti, in mu reči: Prerokuj! In hlapci so ga s pestmi bili. In ko je bil Peter zdolej na dvorišči, pride ena izmed dekel vélikega duhovna, in ko je videla Petra, ki se je grel, pogledala ga je in je rekla: Ti si bil tudi z Jezusom Nazareškim! On pa je tajil, rekoč: Ne vem in ne umém,

... : ...
 ...

se, aspiciens illum, ait: S. Et tu cum Jesu Nazareno eras. C. At ille negavit, dicens: S. Neque scio, neque novi, quid dicas. C. Et exiit foras ante atrium, et gallus cantavit. Rursus autem cum vidisset illum ancilla, coepit dicere circumstantibus: Quia hic ex illis est. At ille iterum negavit. Et post pusillum rursus, qui astabant, dicebant Petro: S. Vere ex illis es; nam et Galilaeus es. C. Ille autem coepit anathematizare et jurare: Quia nescio hominem istum, quem dicitis. Et statim gallus iterum cantavit. Et recordatus est Petrus verbi, quod dixerat ei Jesus: Priusquam gallus cantet bis, ter me negabis. Et coepit flere. Et confestim mane consilium facientes summi Sacerdotes cum Senioribus et Scribis, et universo concilio, vincientes Jesum, duxerunt, et tradiderunt Pilato. Et interrogavit eum Pilatus: S. Tu es rex Judaeorum? C. At ille respondens, ait illi: † Tu dicis. C. Et accusabant eum summi Sacerdotes in multis. Pilatus autem rursus interrogavit eum, dicens: S. Non respondes quidquam? Vide,

kaj praviš! in je vèn šel pred dvorišče, in petelin je zapel. In ko ga je spet dekla videla, rekla je okoli stoječim: Ta je eden izmed njih. On pa je spet tajil. In čez malo so zraven stoječi spet Petru rekli: Res si izmed njih, saj si tudi Galilejec! On pa je jel rotiti se in prisegati: Ne poznám tega človeka, od kterega praviš. In zdajci je petelin drugič zapel. In Peter se je spomnil besede, katero mu je bil Jezus rekel: Predno petelin dvakrat zapoje, zatajiš me trikrat. In je začel jokati. In precej zjutraj so véliki duhovni sè starašinami in s pismarji in z vsem zborom svèt imeli, in so Jezusa zvezali, in peljali, in izdali Pilátu. In Pilat ga je vprašal: Ali si Ti kralj judovski? On pa je odgovoril in mu rekel: Ti praviš. In véliki duhovni so ga veliko tožili. Pilát pa ga je spet vprašal, rekoč: Nič ne odgovoriš? Poglej, kolikerih reči te tožijo! Jezus pa ni nič več odgovoril, takó da se je Pilat čudil. Ob prazniku pa je navado imel jim

in quantis te accusant. C. Jesus autem amplius nihil respondit, ita ut miraretur Pilatus. Per diem autem festum solebat dimittere illis unum ex vinctis, quemcumque petissent. Erat autem, qui dicebatur Barabbas, qui cum seditiosis erat vinctus, qui in seditione fecerat homicidium. Et cum ascendisset turba, coepit rogare, sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respondit eis, et dixit: S. Vultis, dimittam vobis regem Judaeorum? C. Sciebat enim, quod per invidiam tradidissent eum summi Sacerdotes. Pontifices autem concitaverunt turbam, ut magis Barabbam dimitteret eis. Pilatus autem iterum respondens, ait illis: S. Quid ergo vultis faciam regi Judaeorum? C. At illi iterum clamaverunt: S. Crucifige eum. C. Pilatus vero dicebat illis: S. Quid enim mali fecit? C. At illi magis clamabant: S. Crucifige eum. C. Pilatus autem, volens populo satisfacere, dimisit illis Barabbam, et tradidit Jesum flagellis caesum, ut crucifigeretur. Milites autem duxerunt eum in atrium Praetorii, et convocant totam co-

spustiti enega izmed jetnikov, kterega koli so prosili. Bil je pa imenován Baraba, s puntarji vklenen, kateri je bil v punktu človeka ubil. In ko je ljudstvo gori prišlo, začelo je prositi za to, kar jim je vselej storil. Pilat pa jim je odgovoril, rekoč: Hočete li da vam izpustim kralja judovskega? Zakaj vedel je, da so ga véliki duhovni iz nevošljivosti izdali. Véliki duhovni pa so nadražili ljudstvo, da naj jim raji Baraba-o izpusti. Pilat pa je spet odgovoril, in jim rekel: Kaj tedaj hočete, da storim s kraljem judovskim? Oni so pa spet vpili: Križaj ga! Pilat pa jim je rekel: Kaj pa je hudega storil! Oni pa so še bolj vpili: Križaj ga! Pilat pa, ker je hotel ljudstvu voljo izpolniti, jim je Baraba-o izpustil, in izdal Jezusa bičanega, da bi bil križan. Vojščaki pa so ga peljali na dvorišče sodnje hiše, in skličejo vso trumo. In ga oblečejo v škerlat, in spletejo ternjevo krono, in mu jo denejo na glavo. In so ga začeli pozdravljati: Pozdravljen bodi, kralj ju-

hortem, et induunt eum purpura, et imponunt ei plectentes spineam coronam. Et coeperunt salutare eum: Ave, rex Judaeorum. Et percutebant caput ejus arundine, et conspuebant eum, et, ponentes genua, adorabant eum. Et, postquam illuserunt ei, exuerunt illum purpura, et induerunt eum vestimentis suis, et educunt illum, ut crucifigerent eum. Et angaria-verunt praetereuntem quem-piam Simonem Cyrenaeum, venientem de villa, patrem Alexandri et Rufi, ut tolleret crucem ejus. Et perducunt illum in Golgotha locum, quod est interpretatum Calvariae locus. Et dabant ei bibere myrrhatum vinum: et non accepit. Et crucifigentes eum diviserunt vestimenta ejus, mittentes sortem super eis, quis quid tolleret. Erat autem hora tertia, et crucifixerunt eum. Et erat titulus causae ejus inscriptus: Rex Judaeorum. Et cum eo crucifigunt duos latrones: unum a dextris, et alium a sinistris ejus. Et impleta est Scriptura, quae dicit: Et cum iniquis reputatus est. Et praetereuntes blasphemabant eum, moventes capita sua,

dovski! In so ga po glavi s terstom bili, in va-nj pljevali, in so na kolena padali, ter ga molili. In po tem, ko so ga zasramovali, slekli so mu škerlat, in oblekli ga z njegovimi oblačili, in ga venpeljali, da bi ga križali. In primorali so nekega memo gredočega, Simona Cirenčana, ki je prišel s pristáve, očeta Aleksandrovega in Rufovega, da je nesel njegov križ. In ga pripeljejo na mesto Golgota, kar je predstavljeno: mesto mertvaških glav. In so mu dali piti z miro zmešanega vina; pa ga ni vzela. In kateri so ga križali, razdelili so njegova oblačila in za-nja vadjali, kdo bi kaj dobil. Bila je pa tretja ura, in so ga križali. In napis njegovega obsojenja je bil napisan: Kralj judovski. In ž njim križajo dva razbojnika, enega na njegovi desnici, enega pa na levici. In je bilo dopolnjeno pismo, ktero pravi: In med krivične je bil štet. In memo gredoči so ga preklinjali, in so sè (svojimi) glavami majali in rekli: De te! kako tempelj božji podiraš, in v treh dneh spet

missioe iiquat maly 3E
supar emmre a huc ni tra

et dicentes: S. Vah, qui destruis templum Dei, et in tribus diebus reaedificas: saluum fac te metipsum, descendens de cruce. C. Similiter et summi Sacerdotes illudentes ad alterutrum cum Scribis dicebant: S. Alios salvos fecit, se ipsum non potest saluum facere. Christus, rex Israel, descendat nunc de cruce, ut videamus et credamus. C. Et qui cum eo crucifixi erant, conviciabantur ei. Et facta hora sexta, tenebrae factae sunt per totam terram usque in horam nonam. Et hora nona exclamavit Jesus voce magna, dicens: † Eloi, Eloi, lammasabacthani? C. quod est interpretatum: † Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? C. Et quidam de circumstantibus audientes, dicebant: S. Ecce, Eliam vocat. C. Currens autem unus, et implens spongiam aceto, circumponensque calamo, potum dabat ei, dicens: S. Sinite, videamus, si veniat Elias ad deponendum eum. C. Jesus autem, emissa voce magna, exspiravit. (*Hic genuflectitur, et pausat aliquantulum.*) Et velum templi scissum est in duo, a summo usque

sezidaš! Pomagaj sam sebi, in stopi s križa! Ravno tako so se mu tudi véliki duhovni posmehovali, in so s pismarji drugi drugemu rekli: Drugim je pomagal, sam sebi ne more pomagati. Kristus, kralj izraelski, naj zdaj stopi s križa, da vidimo in vérujemo. In ktera sta bila ž njim križana, zasramovala sta ga. Kedar je pa bila šesta ura, storila se je tema po vsi zemlji do devete ure. In ob deveti uri je Jezus z velikim glasom zavpil, rekóč: Eloi, Eloi! lama sabaktani? kar je predstavljeno: Moj Bog, moj Bog! zakaj si me zapustil? In nekteri tam stoječih, to slišati, so rekli: Glejte, Elija-o kliče. Eden pa je tekel in napojil gobo z jesihom, in jo je na terst nataknil, in mu je dal piti, rekóč: Pustite, glejmo, ali ga pride Elija snet. Jezus pa je velik glas zagnal, in je dušo izdihnil. (*Tu se poklekne in enomalo premišljuje.*) In zagrinjalo v tempeljni se je pretergalo na dvoje od verha do tal. Stotnik pa, ki je nasproti stal, ko je videl, da je tako vpi-

deorsum. Videns autem centurio, qui ex adverso stabat, quia sic clamans exspirasset, ait: S. Vere hic homo Filius Dei erat. C. Erant autem et mulieres de longe aspicientes, inter quas erat Maria Magdalena, et Maria Jacobi minoris, et Joseph mater, et Salome: et cum esset in Galilea, sequebantur eum, et ministrabant ei, et aliae multae, quae simul cum eo ascenderant Jerosolymam.

[Tu moli mašnik sred altarja vilo na strani 41.]

Et cum jam sero esset factum (quiat erat Parasceve, quod est ante sabbatum), venit Joseph ab Arimathaea, nobilis decurio, qui et ipse erat exspectans regnum Dei, et audacter introivit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu. Pilatus autem mirabatur, si jam obiisset. Et accersito centurione, interrogavit eum, si jam mortuus esset. Et cum cognovisset a centurione, donavit corpus Joseph. Joseph autem mercatus sindonem, et deponens eum, involvit sindone, et posuit eum in monumento, quod erat excisum de petra, et advolvit lapidem ad ostium monumenti.

joč umerl, je rekel: Res, ta človek je bil sin božji! Bile so pa tudi žene tam, ktere so od deleč gledale, med kterimi je bila Marija Magdalena, in Marija Jakopa manjšega in Jožefova mati, in Salóma; ktere so tudi, ko je bil v Galileji, za njim hodile, in mu stregle, in veliko drugih, ktere so bile ž njim vred v Jerusalem prišle.

„Munda cor meum“. — Glej pravi-

In ko se je večer storil, (ker je bil dan pripravljanja, kteri je pred saboto), prišel je Jožef iz Arimateje, imeniten svetovalec, kteri je tudi sam čakal božjega kraljestva, in je serčno šel k Pilátu, in je za Jezusovo teló prosil. Pilát pa se je čudil, da bi bil že umerl; in je poklical stotnika, in ga je vprašal, ali je že umerl. In ko je izvedel od stotnika, dal je Jožefu teló. Jožef pa je kupil tančice, in ga je snel, in zavil v tančico, in položil v grob, kteri je bil sekan iz skale, in je privalil kamen grobu pred duri.

[„Vera“ se ne moli.]

Offertorium. (Ps. 139.) Custodi me, Domine, de manu peccatoris; et ab hominibus iniquis eripe me.

Secreta. Sacrificia nos, quæsumus, Domine, propensius ista restaurent: quæ medicinalibus sunt instituta jejuniis. Per Dom. nostrum etc.

[II. tiha m. kakor včeraj. Tako tudi vse drugo do obhajila.]

Communio. (Ps. 68.) Adversum me exercebantur, qui sedebant in porta, et in me psallebant, qui bibebant vinum: ego vero orationem meam ad te, Domine: tempus beneplaciti, Deus, in multitudine misericordiae tuae.

Postcommunio. Sanctificationibus Tuis, omnipotens Deus, et vitia nostra curentur, et remedia nobis sempiterna proveniant. Per Dominum etc.

[II. poobh. m. kakor včeraj.]

[*Super populum.*] *Oremus.* Humiliate capita vestra Deo. Tua nos misericordia, Deus, et ab omni subreptione vestustatis expurget, et capaces sanctae novitatis efficiat. Per Dominum nostrum etc.
R. Amen.

Darovanje. (Ps. 139.) Obvaruj me, Gospod, grešnikov roke; reši me krivičnih ljudi.

Tiha molitev. Naj nas prosimo, Gospod, ta daritev, ki se z zdravilnim postom opravlja, čedalje bolj krepča. Po Gospodu našem. itd.

Obhajilo. (Ps. 68.) Zoper mene so govorili, kateri so sedeli pri vratih, in o mene so peli, kateri so pili vino; jez pa, Gospod, k Tebi molim; čas dopadenja je ta, Bog, po obilnosti Tvojega usmiljenja.

Poobhajilna mol.; (dnevna). Po Tvojem posvečevanju (posvečujoči milosti), vsega mogočni Bog, naj grehov ozdravimo, in naj nam dojde zdravilo za večnost. Po Gospodu našem itd.

[*Nad ljudstvom.*] — *Molimo!* Poklonite glave Bogu. Naj nas, Bog, Tvoje usmiljenje očisti vse stare hudobije (ki bi se utegnile v nas zatajiti), in stori zmožne svete novosti (t. j., da se duševno prenovimo). Po Gospodu našem. R. Amen.

VĚLIKA SREDA.

[Postaja pri sv. Mariji Veliki.]

MAŠA.

Introitus. (Phil. 2.) In nomine Jesu omne genu flectatur, coelestium, terrestrium et infernorum, quia Dominus factus est obediens usque ad mortem, mortem autem crucis: ideo Dominus Jesus Christus in gloria est Dei Patris.

(Ps. 101.) Domine, exaudi orationem meam; et clamor meus ad te veniat. In nomine etc.

Post „Kyrie eleison“, dicitur Oremus. Flectamus genua.

℞ Levate. *)

Oratio. Praesta, quaesumus, omnipotens Deus, ut, qui nostris excessibus inces-

Vhod. (Filiplj. 2.) V imenu Jezusovem naj se vsako koleno pripogne teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo, ker je Gospod pokoren postal do smerti, smerti pa na križi; zato je Gospod Jezus Kristus v časti Boga Očeta. —

(Ps. 101.) Gospod, usliši moje molitev, in moje vpitje naj do Tebe pride. — V imenu Jezusovem itd.

Po „Kyrie eleis.“ se reče: „Molimo“! — „Pripognimo kolena“! — ℞. „Vstanite“!

Molitev. Daj, prosimo, vsegamogočni Bog, da, ki se zavoljo naših grehov nepre-

*) Pri peti maši z leviti reče „Flectamus genua“ diákon, subdiákon pa „Levate“.

santer affligimur, per Unigeniti Filii tui passionem liberemur. Qui tecum vivit et regnat etc.

Lectio Isaiae Prophetae.
(Cap. 63, 1-7.) Haec dicit Dominus Deus: Dicite filiae Sion; Ecce, Salvator tuus venit; ecce, merces ejus cum eo. Quis est iste, qui venit de Edom, tinctis vestibus de Bosra? Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis suae? Ego, qui loquor justitiam, et propugnator suum ad salvandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum, et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcavi solus, et de gentibus non est vir mecum; calcavi eos in furore meo, et conculecavi eos in ira mea; et aspersus est sanguis eorum super vestimenta mea, et omnia indumenta mea inquinavi. Dies enim ultionis in corde meo, annus redemptionis meae venit. Circumspexi et non erat auxiliator: quaesivi, et non fuit, qui adjuvaret; et salvavit mihi brachium meum, et indignatio mea ipsa auxiliata est mihi. Et conculecavi populos

nehoma žalimo, po terpljenji Tvojega edinorojenega Sinu rešeni bomo. Kteri s Tabo živi itd.

Berilo iz Izaije preroka
(pogl. 63, in 1-7.) To-le pravi Gospod Bog: Povejte sionski hčeri (t. j. Jerusalemu, in sploh izraelskemu ljudstvu): Glej, tvoj zveličar pride; glej, njegovo plačilo je ž njim! Kdo je ta, kteri pride z Edoma, z rudeče omočenimi oblačili iz Bosre? Tisti lepi v svoji suknji, ki hodi sè svojo veliko močjo? Jez sem, ki govorim pravico, in sem branitelj, da rešim. Zakaj je tedaj rudeča tvoja suknja, in tvoje oblačilo kakor tistih, ki tlačijo v tlačilnici? Sam sem tlačil v tlačilnici, in nobeden izmed narodov ni bil z menój. Tlačil sem jih v svojem serdu, in jih stlačil v svoji jezi; zato se je razkropila njih kri na mojo sukngo, in vsa svoja oblačila sem ogerdil. Zakaj dan maščevanja je v mojem sercu; prišlo je leto, da odrešim svoje. Oziral sem se, pa ga ni bilo pomočnika; iskal sem, pa ga ni bilo, kteri bi pomagal. Sama moja roka

in furore meo, et inebriavi eos in indignatione mea; et detraxi in terram virtutem eorum. Miserationum Domini recordabor, laudem Domini super omnibus, quae reddidit nobis Dominus, Deus noster.

Graduale. (Ps. 68.) Ne avertas faciem tuam a puero tuo, quoniam tribulor: velociter exaudi me.

Ÿ. Salvum me fac, Deus, quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam. Infixus sum in limo profundi, et non est substantia.

[Tu se reče „Dominus vobiscum“, potem naslednja molitev brez „Flectamus genua“.]

Oratio. Deus, qui pro nobis Filium tuum crucis patibulum subire voluisti, ut inimici a nobis expelleres potestatem; concede nobis famulus tuis, ut resurrectionis gratiam consequamur. Per eundem etc.

Lectio Isaiiae Prophetiae. (Cap. 53.) In diebus illis, dixit Isaias: Domine, quis credidit auditui nostro? Et brachium Domini cui reve-

me je rešila, in moj serd sam mi je pomagal. In po-teptal sem ljudstva v svo-jem serdu, in jih napajal sè svojo serditostjo in ob tla vergel njih moč. Usmiljenja Gospódovega se bom spo-minjal, hvalil Gospóda za vse, kar nam je dodelil Gos-pód, naš Bog.

Gredna molitev. (Ps. 68.) Ne obračaj svojega obličja od svojega služabnika, ker sem v stiski, hitro me u-sliši!

Ÿ. Pomagaj mi, Bog, ker so vode pritekale do moje du-še; globoko v blatu tičim, in ni najti dna.

Molimo. Bog, ki si hotel, da je Tvoj Sin za nas na križi umerl, da bi sovraž-nikovo oblast od nas od-pravil, daj nam svojim slu-žabnikom, da vstajenja mi-lost dosežemo. Po tem istem Gosp. našem. itd.

Berilo iz Izaije preroka. (Pogl. 53.) Tiste dni je re-kel Izaija: Gospód, kdo vé-ruje naši besedi, in roka Gospódova komu se oznanuje?

latum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, et sicut radix de terra sitiendi: non est species ei, neque decor; et vidimus eum, et non erat aspectus, et desideravimus eum, despectum, et novissimum virorum, virum dolorum, et scientem infirmitatem. Et quasi absconditus vultus ejus et despectus; unde nec reputavimus eum. Vere languores nostros ipse tulit, et dolores nostros ipse portavit; et nos putavimus eum quasi leprosum, et percussum a Deo, et humiliatum. Ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras, attritus est propter scelera nostra. Disciplina pacis nostrae super eum, et livore ejus sanati sumus. Omnes nos quasi oves erravimus, unusquisque in viam suam declinavit; et posuit Dominus in eo iniquitatem omnium nostrum. Oblatus est, quia ipse voluit, et non aperuit os suum: sicut ovis ad occisionem ducetur, et quasi agnus coram tondente se obmutescet, et non aperiet os suum. De angustia, et de judicio sublatus est: generationem ejus quis enarrabit? Quia abscissus est de

In bo rasel ko mladika pred njim, in kakor korenina iz suhe zemlje. Nima podobe, ne časti; in smo ga videli, pa ni imel lepote, da bi nam bil dopadel. Zaničevanega in naj zadnjega med ljudmi smo ga videli, moža bolečin, in skušenega v terpljenji, in kakor kterege, ki je zakrito njegovo obličje, in je zaničevan; zato ga nismo čislali. Res, on je naše bolezní nase vzel, in naše bolečine nosil; in mislili smo, da je gobov in udarjen od Bogá in ponižan. On pa je bil ranjen zavoljo naših grehov in stert zavoljo naših hudobij, zavoljo našega mirú je terpljenje na njem, in po njegovih progah smo ozdravljeni. Vsi smo kot ovce zašli, slehern se je na svojo pot obernil; ali Gospód je nas vseh pregreho na-nj naložil. Darovan je bil, ker je sam hotel, pa ni odperl svojih ust; kakor ovca, ki se v zaklanje pelje, in ko jagnje, ki molči pred njim, kateri ga striže, ni odperl svojih ust. Stiskan in obsojen, bil je odvzet, njegovo rodovino kdo izreče? Ker je odtergan iz dežele živih, zavoljo greha svojega ljudstva sem ga uda-

terra viventium: propter scelus populi mei percussi eum. Et dabit impios pro sepultura, et divitem pro morte sua: eo quod iniquitatem non fecerit, neque dolus fuerit in ore ejus. Et Dominus voluit contérrere eum in infirmitate: si posuerit pro peccato animam suam, videbit semen longævum, et voluntas Domini in manu ejus dirigetur. Pro eo, quod laboravit anima ejus, videbit, et saturabitur: in scientia sua justificabit ipse servus meus multos, et iniquitates eorum ipse portabit. Ideo dispertiam ei plurimos: et fortium dividet spolia, pro eo, quod tradidit in mortem animam suam, et cum sceleratis reputatus est; et ipse peccata multorum tulit, et pro transgressoribus rogavit.

Tractus. (Ps. 101.) Domine, exaudi orationem meam, et clamor meus ad te veniat. ✠. Ne avertas faciem tuam a me: in quacumque die tribulor, inclina ad me aurem tuam. ✠. In quacumque die invocavero te, velociter exaudi me. ✠. Quia defecerunt sicut fumus dies mei; et ossa mea sicut in

ril. In pri hudodelnikih mu je bil pogreb odločen, pa pri bogatínu je imel svoj grob; zato ker ni krivice storil, in se ni zvijsa našla v njegovih ustih. Ali Gospód ga je hotel potreti z boleznijo: ako dá za greh svoje življenje, videl bo velik zarod, in Gospodova volja se pri njem izpolni. Zató ker je terpela njegova duša, videl bo, in bo nasiten; sè svojim ukom jih bo veliko opravičil, on, moj pravični hlapec, in bo njih grehe nosil. Zató mu jih bom prav veliko v del dal, in bo močnih rop delil, ker je dal v smert svoje življenje, in je bil med hudobne štet, ker je grehe njih veliko nosil, in za grešnike prosil.

Trakt. (Ps. 101.) Gospod, usliši mojo molitev, in moje vpitje naj do Tebe pride! ✠. Ne obračaj svojega obličja od mene; kateri koli dan sem v stiski, nagni svoje uho k meni. ✠. Kteri koli dan Te bom klical, naglo me usliši! ✠. Ker moji dnevi zginjajo, kakor dim, in moje kosti so pečene, kakor na

frixorio confrixa sunt. *γ*. Percussus sum sicut foenum, et aruit cor meum; quia oblitus sum manducare panem meum. *Ϛ*. Tu exurgens, Domine, misereberis Sion; quia venit tempus miserendi ejus.

rešetki (roštu). *Ϛ*. Pobit sem, kakor trava, in moje serecé se suši, ker sem pozabil svoj kruh jesti. *Ϛ*. Ti (pa), Gospod, vstaneš in se Siona usmiliš, zakaj prišel je čas. usmiliti se ga.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Lucam.
(Cap. 22 et 23.)

In illo tempore appropinquabat dies festus Azymorum, qui dicitur Pascha; et quaerebant principes sacerdotum et scribae, quomodo Jesum interficerent: timebant vero plebem. Intravit autem Satanas in Judam, qui cognominabatur Iscariotes, unus de duodecim. Et abiit, et locutus est cum principibus sacerdotum, et magistratibus, quemadmodum illum traderet eis. Et gavisi sunt, et pacti sunt pecuniam illi

*Terpljenje Gospoda našega Jezusa Kristusa po spisu svetega Lukeža ** (v 22. in 23. pogl.)

Tisti čas se je približeval praznik opresnih kruhov, kateri se imenuje Vélikanoč. In veliki duhovni in pisnarji so iskali, kako bi Jezusa umorili; bali pa so se ljudstva. Satan pa je šel v Judeža, kateri se je imenoval Iškarjot, ki je bil eden izmed dvanajsterih. In je šel in je govoril z vélikimi duhovni, in s poglavarji, kako bi jim ga izdal. In so se razveselili, in mu obljubili denarjev dati. In je besedo

*) Sv. Lukež (ali Luka, prav za prav Lukán) je bil rojen v Antiohiji in je bil nejeversk zdravnik. H Kristusovi veri ga je spreobernal sv. Pavel, in ga pozneje sè seboj vzel na svoja potovanja. Pisal je tretji evangelij (med l. 60 in 70 po Kristusu) po naukih in pod vodstvom sv. Pavla. On marsikaj omenja, česar v prvih 2 evangelijh pogrešamo. Razen evangelija pa je spisal sv. Lukež tudi „Dejanje aposteljnov“, to je, zgodbe mlade sv. cerkve od Vnebohoda Gospodovega do tistega časa, ko je sv. Pavel v prvo v Rimu vjet bil (torej zgodbe kakih 30 let časa). Na svetlo pa je dal te bukve pozneje, ko evangelij. — Dosegel je sv. L. visoko starost.

dare. Et spondit. Et quaerebat opportunitatem, ut traderet illum sine turbis. Venit autem dies Azymorum, in qua necesse erat occidi Pascha. Et misit Petrum et Joannem, dicens: † Euntes parate nobis Pascha, ut manducemus: C. At illi dixerunt. S. Ubi vis paremus? C. Et dixit ad eos: † Ecce, introeuntibus vobis in civitatem, occurret vobis homo quidam amphoram aquae portans; sequimini eum in domum, in quam intrat, et dicetis patrifamilias domus: Dicit tibi magister: Ubi est diversorium, ubi Pascha cum discipulis meis manducem? Et ipse ostendet vobis coenaculum magnum stratum, et ibi parate. C. Euntes autem invenerunt, sicut dixit illis, et paraverunt Pascha. Et cum facta esset hora, discubuit, et duodecim Apostoli cum eo. Et ait illis: † Desiderio desideravi hoc Pascha manducare vobiscum, antequam patiar. Dico enim vobis, quia ex hoc non manducabo illud, donec impleatur in regno Dei. C. Et accipiente calice, gratias egit, et dixit: † Accipite, et dividite inter vos. Dico enim vobis,

dal. In je iskal priložnosti, da bi jim ga izdal brez hrupa. Prišel je pa dan opresnih kruhov, o katerem se je moglo klati velikonočno jagnje. In je poslal Petra in Janeza, rekoč: Pojdita in pripravita nam velikonočno jagnje, da bomo jedli. Ona pa sta rekla: Kje hočeš, da pripraviva? In jima je rekel: Glejta, kedar prideta v mesto, vaji bo srečal nek človek, ki verč vode ponese; pojdita za njim v hišo, v katero pojde, in recita hišnemu gospodarju: Učenik ti pravi: Kje je gostilnica, kjer bom jedel velikonočno jagnje sè svojimi učenci? In vama pokaže veliko obednico pogrneno, in tam pripravita. Šla sta tedaj, in sta našla, kakor jima je bil rekel; in sta pripravila velikonočno jagnje. In kedar je ura prišla, šel je k jedi, in dvanajsteri aposteljni ž njim. In jim je rekel: Iz serca sem želel to velikonočno jagnje jesti z vami, predno terpim. Zakaj povem vam, da od zdaj ne bom več jedel, dokler ne bo dopolnjeno v božjem kraljestvu. In je vzel kelih, ter je zahvalil in rekel: Vze-

quod non bibam de generatione vitis; donec regnum Dei veniat. C. Et accepto pane, gratias egit, et fregit, et dedit eis, dicens: † Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur: hoc facite in meam commemorationem C. Similiter calicem, postquam coenavit, dicens: † Hic est calix, novum testamentum in sanguine meo, qui pro vobis fundetur. Verumtamen, ecce, manus tradentis me, mecum est in mensa. Et quidem Filius hominis, secundum quod definitum est, vadit; verumtamen vae homini illi, per quem tradetur. C. Et ipsi coeperunt quaerere inter se, quis esset ex eis, qui hoc facturum esset. Facta est autem et contentio inter eos, quis eorum videretur esse major. Dixit autem eis: † Reges gentium dominantur eorum: et qui potestatem habent super eos, benefici vocantur. Vos autem non sic: sed qui major est in vobis, fiat sicut minor, et qui praecessor est, sicut ministrator. Nam quis major est, qui recumbit, an qui ministrat? Nonne qui recumbit? Ego autem in medio vestrum sum, sicut

mite in razdelite si med seboj. Zakaj povem vam, da ne bom pil tertnega sadú, dokler božje kraljestvo ne pride. In je vzel kruh, ter je zahvalil in zlomil in jim dal, rekóč: To je moje teló, katero je za vas dano; to storite v moj spomin. Ravno takó tudi kelih po večerji, rekóč: Ta kelih je nova zaveza v moji kervi, ktera bo za vas prelita. Ali glej! roka mojega izdajalca je z menoj pri mizi. In sin človekov sicer gre, kakor je skleneno; vendar gorjé tistemu človeku, po katerem bo izdán. In oni so se začeli med seboj popraševati, kateri izmed njih bi bil, kateri bi imel to storiti. Vstal je pa tudi prepír med njimi, kateri izmed njih, se zdi, da bi bil veči. Rekel pa jim je: Kralji narodov gospodujejo čez nje, in kateri imajo oblast čez nje, so dobrotniki imenovani. Vi pa ne takó, ampak kateri je veči med vami, naj bo kakor manjši, in prednik, kakor služabnik. Kdo namreč je veči, kdor je pri mizi, ali kdor streže? Kaj ne, kdor je pri mizi? Jaz pa sem v sredi med

qui ministrat: vos autem estis, qui permansistis mecum in tentationibus meis. Et ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater meus regnum, ut edatis et bibatis super mensam meam in regno meo, et sedeatis super thronos, judicantes duodecim tribus Israel. C. Ait autem Dominus: † Simon, Simon, ecce, Satanas expetivit vos, ut cribraret sicut triticum. Ego autem rogavi pro te, ut non deficiat fides tua: et tu, aliquando conversus, confirma fratres tuos. C. Qui dixit ei: S. Domine, tecum paratus sum et in carcerem et in mortem ire. C. At ille dixit: † Dico tibi, Petre, non cantabit hodie gallus, donec ter abneges nosse me. C. Et dixit eis: † Quando misi vos sine sacco, et pera, et calceamentis, numquid aliquid defuit vobis? C. At illi dixerunt: S. Nihil. C. Dixit ergo eis: † Sed nunc, qui habet sacculum, tollat similiter et peram; et qui non habet, vendat tunicam suam, et emat gladium. Dico enim vobis, quoniam adhuc hoc, quod scriptum est, oportet impleri in me: Et cum iniquis deputatus est.

vami, kakor kdor streže. Vi pa ste, kateri ste poterpeli z menój v mojih skušnjavah. In jaz vam odločim kraljestvo, kakor ga je meni odločil moj Oče, da jeste in pijete pri moji mizi v mojem kraljestvu, in da sedite na sedežih, ter sodite dvajnajstere Izraelove rodóve. Gospód pa je rekel: Simon, Simon! glej! satan vas je hotel imeti, da bi vas presejal kakor pšenico. Jaz pa sem prosil za te, da ne peša tvoja vera: in ti, kedar se nekđaj spreoberneš, poterdi svoje brate. On pa mu je rekel: Gospód! s tebój sem pripravljen v ječo in v smert iti. On pa je rekel: Povem ti, Peter! petelin ne bo dans pel, predno trikrat ne utajíš, da me poznaš. In jim je rekel: Kedar sem vas poslal brez mošnje in torbe in čevljev, vam je li česa manjkalo? Oni pa so rekli: Nič. Rekel jim je tedaj: Zdaj pa, kdor ima mošnjo, naj jo vzame, ravno tako tudi torbo; in kdor nima, naj proda svojo sukňjo, in naj kupi meč. Zakaj povem vam, da še to mora nad menoj dopolnjeno biti, kar je pisano:

Etenim ea, quae sunt de me, finem habent. C. At illi dixerunt: S. Domine: ecce, duo, gladii hic. C. At ille dixit eis: † Satis est. C. Et egressus ibat secundum consuetudinem in montem Olivarum. Secuti sunt autem illum et discipuli. Et cum pervenisset ad locum, dixit illis: † Orate, ne intretis in tentationem. C. Et ipse avulsus est ab eis, quantum jactus est lapidis, et positus genibus orabat, dicens: † Pater, si vis, transfer calicem istum a me, verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat. C. Apparuit autem illi Angelus de coelo, confortans eum. Et factus in agonia, prolixius orabat. Et factus est sudor ejus sicut guttae sanguinis decurrentis in terram. Et cum surrexisset ab oratione et venisset ad discipulos suos, invenit eos dormientes prae tristitia. Et ait illis: † Quid dormitis? Surgite, orate, ne intretis in tentationem. C. Adhuc eo loquente, ecce, turba, et qui vocabatur Judas, unus de duodecim, antecedebat eos, et appropinquavit Jesu, ut oscularetur eum. Jesus autem dixit illi: † Juda, oscu-

in med krivične je bil prištet. To namreč, kar je od mene (pisano), ima konec. Oni pa so rekli: Gospód! glej, tukaj sta dva meča. On pa jim je rekel: Dosti je. In je ven šel, in je šel po navadi na Oljsko goro. Za njim pa so šli tudi učenci. Kedar je pa na mesto prišel, jim je rekel: Molite, da ne pridete v skušnjavo. In on se je odtegnil od njih za lučaj kamna: in je na kolena padel in molil, rekoč: Oče! ako hočeš, vzemi ta kelih od mene: vendar ne moja, ampak tvoja volja naj se zgodi. Prikazal se mu je pa angelj iz nebes, kateri ga je pokrepčal. In ko so ga smertne težave obšle, molil je priserčniše. Njegov pôt pa je bil, kakor kervave kaplje tekoče na zemljo. In kedar je od molitve vstal, in k svojim učencem prišel, našel jih je speče od žalosti. In jim je rekel: Kaj spite? Vstanite, molite, da ne pridete v skušnjavo. Še je govoril, in glej! množica, in kateri je bil imenovan Judež, eden dvanajsterih, je šel pred njimi; in se je približal Jezusu, da bi ga kuš-

lo Filium hominis tradis? C. Videntes autem hi, qui circa ipsum erant, quod futurum erat, dixerunt ei; S. Domine, si percutimus in gladio? C. Et percussit unus ex illis servum principis sacerdotum, et amputavit auriculam ejus dexteram. Respondens autem Jesus, ait: † Sinite usque huc. C. Et cum tetigisset auriculam ejus, sanavit eum. Dixit autem Jesus ad eos, qui venerant ad se, principes sacerdotum, et magistratus templi, et seniores: † Quasi ad latronem existis cum gladiis et fustibus? Cum quotidie vobiscum fuerim in templo, non extendistis manus in me; sed haec est hora vestra et potestas tenebrarum. C. Comprehendentes autem eum, duxerunt ad domum principis sacerdotum. Petrus vero sequebatur eum a longe. Accenso autem igne in medio atrii, et circumsedentibus illis, erat Petrus in medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quaedam sedentem ad lumen, et eum fuisset intuita, dixit: S. Et hic cum illo erat. C. At ille negavit eum dicens: S. Mulier, non novi illum. C. Et post pusillum

nil. Jezus pa mu je rekel: Judež! s kuševanjem izdáš Sinú človekovega? Kedar so pa, kateri so bili okoli njega, videli, kaj ima biti, so mu rekli: Gospód! ali naj mahnemo z mečem? In eden izmed njih je mahnil po hlapcu velikega duhovna, in mu je odsekel desno uho. Jezus pa mu je rekel: Jenjajte od tega. In se je njegovega ušesa dotaknil, in ga je ozdravil. Rekel pa je Jezus vélikim duhovnom, in poglavárjem tempeljna in starašinam, ki so nad-nj prišli: Kakor nad razbojnika ste prišli z meči in s kolmí. Vsak dan sem bil pri vas v tempeljnu, in niste stegnili rók po meni; toda to je vaša ura in oblast teme. Popadli so ga pa in peljali v hišo vélikega duhovna. Peter pa je hodil od deleč za njim. Zakurili so pa ogenj na sredi dvorišča in so okrog njega sedeli, in Peter je bil v sredi njih. Ko ga je pa videla neka dekla sedeti pri ognji, in ga je prav pogledala, je rekla: Tudi ta je bil ž njim. On pa ga je zatajil, rekóč: Žena, ne poznam ga! In kmalu po tem ga je drugi videl, in je

alius videns eum, dixit: S. Et tu de illis es. C. Petrus vero ait: S. O homo, non sum. C. Et intervallo facto quasi horae unius, alius quidam affirmabat, dicens: S. Vere et hic cum illo erat; nam et Galilaeus est. C. Et ait Petrus: S. Homo, nescio quid dicis. C. Et continuo, adhuc illo loquente, cantavit gallus. Et conversus Dominus respexit Petrum. Et recordatus est Petrus verbi Domini, sicut dixerat: Quia prius quam gallus cantet, ter me negabis. Et egressus foras Petrus, flevit amare. Et viri qui tenebant illum, illudebant ei caedentes. Et velaverunt eum, et percutiebant faciem ejus, et interrogabant eum dicentes: S. Prophetiza, quis est, qui te percussit? C. Et alia multa blasphemantes dicebant in eum. Et ut factus est dies, convenerunt seniores plebis, et principes sacerdotum, et scribae, et duxerunt illum in concilium suum, dicentes: S. Si tu es Christus, dic nobis. C. Et ait illis: † Si vobis dixero, non credetis mihi: si autem et interrogavero, non respondebitis mihi, neque dimittetis.

rekel: Tudi ti si izmed njih. Peter pa je rekel: Oj, človek! nisem. In kako uro časa potlej je nekdo drugi terdil, rekoč: Resnično, tudi ta je bil ž njim, ker je tud Galilejec! Peter pa je rekel: Človek, ne vem, kaj praviš! In še je govoril, kar je petelin zapel. In Gospód se je ozertl, in je pogledal v Petra. In Peter se je spomnil besede Gospódove, kakor je bil rekel: Predno petelin zapoje, me trikrat zatajiš. In Peter je ven šel, in je milo jokal. In možje, kateri so ga držali, zasramovali so ga in bíli. In so ga zakrivali, in ga v obraz bili; in so ga prašali, rekoč: Prerokuj, kdo te je udaril? In več drugega preklinjanja so govorili zoper njega. In kedar se je dan storil, zbrali so se starašine ljudstva, veliki duhovni in pismarji, in so ga peljali v svoje zbirališče, rekóč: Ali si ti Kristus? povej nam! In jim je rekel: Ako vam povem, mi ne boste verjeli. Ako pa tudi vprašam, mi ne odgovorite. Odsehal pa bo sin človekov sedel na desnici moči božje. Vsi pa so rekli: Ti si tedaj sin

Ex hoc autem erit Filius hominis sedens a dextris virtutis Dei. C. Dixerunt autem omnes: S. Tu ergo es Filius Dei? C. Qui ait: † Vos dicitis, quia ego sum. C. At illi dixerunt: S. Quid adhuc desideramus testimonium? Ipsi enim audivimus de ore ejus. C. Et surgens omnis multitudo eorum, duxerunt illum ad Pilatum. Coeperunt autem illum accusare, dicentes: S. Hunc invenimus subvertentem gentem nostram, et prohibentem tributa dare Caesari, et dicentem se Christum Regem esse. C. Pilatus autem interrogavit eum, dicens: S. Tu es Rex Judaeorum? C. At ille respondens, ait: † Tu dicis. C. Ait autem Pilatus ad principes sacerdotum, et turbas: S. Nihil invenio causae in hoc homine. C. At illi invalescebant, dicentes: S. Commovet populum, docens per universam Judaeam, incipiens a Galilaea usque huc. C. Pilatus autem audiens Galilaeam, interrogavit, si homo Galilaeus esset. Et, ut cognovit, quod de Herodis potestate esset, remisit eum ad Herodem, qui et ipse Jero-

božji? In je rekel: Vi pravite, da jez sem. Oni pa so rekli: Kaj potrebujemo še pričevanja? Saj smo sami slišali iz njegovih ust. In vstala je vsa njih množica in so ga peljali k Pilátu. Začeli so ga pa tožiti, rekoč: Tega smo našli, da zapeljuje naš narod, in da brani cesarju davkov dajati, in in pravi, da je on Kristus kralj. Pilat pa ga je vprašal, rekoč: Ali si ti kralj judovski? On pa je odgovoril in rekel: Ti praviš. Pilát pa je rekel velikim duhovnom in množicam: Nič krivega ne najdem nad tem človekom. Oni pa so še bolj silili, rekoč: Ljudstvo šunta, ker uči po vsi Judeji, začénši od Galileje do sem. Ko je pa Pilát slišal Galilejo, je vprašal, ali je on Galilejec? In ko je izvedel, da je spod Herodove oblasti, poslal ga je k Herodu, kateri je bil tudi v Jerusalemu tiste dni. Herod pa, ko je Jezusa videl, se je silno razveselil; zakaj že zdavno ga je želel videti, ker je veliko slišal od njega, in je upal, da ga bo videl kak čudež storiti. In ga je opraševal

solymis erat illis diebus. Herodes autem, viso Jesu, gavisus est valde: erat enim cupiens ex multo tempore videre eum, eo quod audierat multa de eo, et sperabat signum aliquod videre ab eo fieri. Interrogabat autem eum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat. Stabant autem principes sacerdotum et scribae, constanter accusantes eum. Sprevit autem illum Herodes cum exercitu suo; et illisit indutum veste alba, et remisit ad Pilatum. Et facti sunt amici Herodes et Pilatus in ipsa die; nam antea inimici erant ad invicem. Pilatus autem, convocatis principibus sacerdotem et magistratibus et plebe, dixit ad illos: S. Obtulistis mihi hunc hominem, quasi avertentem populum; et ecce, ego, coram vobis interrogans, nullam causam invenio in homine isto ex his, in quibus eum accusatis. Sed neque Herodes: nam remisi vos ad illum; et, ecce, nihil dignum morte actum est ei. Emendatum ergo illum dimittam. C. Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum. Exclamavit autem si-

z mnogimi besedami, on pa mu ni nič odgovoril. Véliki duhovni pa in pismarji so stali, in ga terdo tožili. Herod pa sè svojimi vojščaki ga je zaničeval in zasramoval, in ga je oblekel v belo oblačilo, in ga je nazaj poslal k Pilátu. In postala sta prijatla Herod in Pilát tisti dan; zakaj poprej sta bila v sovraštvu med seboj. Pilát pa je poklical vélike duhovne, poglavarje in ljudstvo, in jim je rekel: Pripeljali ste mi tega človeka, kakor da bi odvrčeval ljudstvo; in glejte! jez sem ga vpričo vas izprašal, in nisem našel nobene krivice nad tem človekom v tem, česar ga tožite. Pa tudi Herod ne; zakaj poslal sem vas bil k njemu, in glejte! nič smerti vrednega ni bilo najdenega nad njim. Pretepem ga tedaj, in izpustim. Mogel jim je pa ob prazniku enega izpustiti. Zavpila pa je množica vsa kmalu, rekóč: Prečs tem in izpusti nam Baraba-o. Ta je bil zavoljo nekega v mestu storjenega punta in uboja v ječo veržen. Pilát jih je tedaj spet

mul universa turba, dicens: S. Tolle hunc, et dimitte nobis Barabbam. C. Qui erat propter seditionem quamdam factam in civitate, et homicidium missus in carcerem. Iterum autem Pilatus locutus est ad eos, volens dimittere Jesum. At illi succlamabant, dicentes: S. Crucifige, crucifige eum. C. Ille autem tertio dixit ad illos: S. Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis invenio in eo: corripiam ergo illum, et dimittam. C. Ad illi instabant vocibus magnis, postulantes, ut crucifigeretur: et invalescebant voces eorum. Et Pilatus adjudicavit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum, qui propter homicidium et seditionem missus fuerat in carcerem, quem petebant: Jesum vero tradidit voluntati eorum. Et cum ducerent eum, apprehenderunt Simonem quemdam Cyrenensem, venientem de villa, et imposuerunt illi crucem portare post Jesum. Sequebatur autem illum multa turba populi, et mulierum, quae plangebant, et lamentabantur eum. Conversus autem ad illas Jesus, dixit: † Filiae Jerusa-

nagovoril, ker je hotel Jezusa izpustiti. Oni pa so vpili, rekoč: Križaj, križaj ga! On pa jim je v tretje rekel: Kaj je pa ta hudega storil? Nič smerti vrednega ne najdem nad njim; pretepem ga tedaj in izpustim. Oni pa so tiščali z velikim vpitjem, in so prosili, da naj bo križan; in njih vpitje je prihajalo čedalje večje. In Pilát je prisodil, da bi se dopolnila njih prošnja. Izpustil jim je tedaj tistega, kateri je bil zavoljo uboja in punta v ječo veržen, za ktereга so prosili; Jezusa pa je izdal njih volji. In kedar so ga peljali, prijeli so nekoga Simona Cirénčana, kateri je šel s polja, in so mu naložili križ nesti za Jezusom. Šla je pa za njim velika množica ljudi in žen, ktere so jokale, in ga milovale. Jezus se je pa proti njim obrnil in rekel: Hčere jerusalemske! nikár se ne jokajte nad menój, ampak jokajte se nad sebój in nad svojimi otroci. Zakaj glejte! dnevi pridejo, ob kterih porekó: Šrečne so nerodovitne, in telésa, ktera niso rodila,

lem, nolite flere super me, sed super vos ipsas flete, et super filios vestros. Quoniam, ecce, venient dies, in quibus dicent: Beatae steriles, et ventres, qui non genuerunt, et ubera, quae non lactaverunt. Tunc incipient dicere montibus: Cadite super nos; et collibus: Operite nos. Quia si in viridi ligno haec faciunt, in arido quid fiet? C. Ducebantur autem et alii duo nequam cum eo, ut interficerentur. Et postquam venerunt in locum, qui vocatur Calvariae, ibi crucifixerunt eum et latrones, unum a dexteris, et alterum a sinistris. Jesus autem dicebat: † Pater, dimitte illis, non enim sciunt, quid faciunt. C. Dividentes vero vestimenta ejus, miserunt sortes. Et stabat populus spectans, et deridebant eum principes cum eis, dicentes: S. Alios salvos fecit, se salvum faciat, si hic est Christus Dei electus. C. Illudebant autem ei et milites accedentes, et acetum offerentes ei, et dicentes: S. Si tu es Rex Judaeorum, salvum te fac. C. Erat autem et superscriptio scripta super eum litteris graecis, et latinis, et hebrai-

in persi, ktere niso dojile! Takrat bodo začeli reči goram: Padite na nas! in hribom: Pokrijte nas! Če namreč nad surovim lesom to delajo, kaj se bo godilo nad suhim? Peljali so pa ž njim tudi dva druga hudodelnika, da bi bila umorjena. In kedar so bili prišli na mesto, ktero se imenuje mesto mertvaških glav, križali so tam njega in hudodelnika, enega na desni, enega pa na levi strani. Jezus pa je rekel: Oče! odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo. In razdelili so njegova oblačila, in so za nja vadjali. In ljudje so stali in gledali, in véliki duhovni so ga zasmehovali ž njim vred, rekoč: Drugim je pomagal, naj sam sebi pomaga, ako je on Kristus, izvoljenec božji. Zasramovali so ga pa tudi vojščaki, kateri so pristopili, in mujesiha ponujali, in rekli: Ako si ti kralj judovski, pomagaj si! Bil je pa tudi napis nad njim napisan z greškimi, latinskimi in hebrejskimi čerkami: Ta je kralj judovski. Eden razbojnikov pa, ktera sta vi-

cis: Hic est Rex Judaeorum. Unus autem de his, qui pen-
 debant, latronibus, blasphemabat eum, dicens: S. Si tu es Christus, salvum fac teipsum, et nos. C. Respondens autem alter increpabat eum, licens: S. Neque tu times Deum, quod in eadem damnatione es? Et nos quidem juste, nam digna factis recipimus, hic vero nihil mali gessit. C. Et dicebat ad Jesum: S. Domine, memento mei, cum veneris in regnum tuum. C. Et dixit illi Jesus: † Amen dico tibi: hodie mecum eris in Paradiso. C. Erat autem fere hora sexta, et tenebrae factae sunt in universam terram usque in horam nonam. Et obscuratus est sol, et velum templi scissum est medium. Et clamans voce magna Jesus, ait: † Pater, in manus tuas commendo spiritum meum. C. Et haec dicens, expiravit. *(Hic genuflectitur et pausatur aliquantulum).* Videns autem centurio, quod factum fuerat, glorificavit Deum, dicens: S. Vere hic homo justus erat. C. Et omnis turba eorum, qui simul aderant ad spectaculum istud, et videbant, quae fiebant, per-

sela, preklinjal ga je, rekoč: Ako si ti Kristus, pomagaj sam sebi in nama. Drugi pa je odgovoril, in ga je svaril, rekoč: Ali se tudi ti ne bojiš Bogá, ker si v ravno tistem obsojenji? In midva sicer po pravici; zakaj po zasluženji svojih del prejemava; ta pa ni nič hudega storil. In je rekel Jezusu: Gospod, spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo. In Jezus mu je rekel: Resnično ti povem, danes boš z menoj v raji. Bilo je pa okoli šeste ure; in tema se je storila po vsi zemlji do devete ure. In solnce je otemnelo, in zagrinjalo v tempeljnn se je pretergalo po sredi. In Jezus je zavpil z velikim glasom, in je rekel: Oče! v tvoje roke izročim svojo dušo. In kó je to izrekel, je dušo izdihnil. *(Tu se poklekne in nekaj trenutkov premišljuje.)* Ko je pa stotnik videl, kar se je zgodilo, častil je Bogá rekoč: Resnično, ta človek je bil pravičen! In vsi ljudje, kateri so se bili sešli to gledat, kedar so videli, kar se je

cutientes pectora sua, revertebantur. Stabant autem omnes noti ejus a longe, et mulieres, quae secutae eum erant a Galilaea, haec videntes.

[Tu se moli „Munda cor meum“; glej opazko na strani 41.]

Et ecce vir, nomine Joseph, qui erat decurio, vir bonus et justus, hic non consenserat consilio et actibus eorum, ab Arimathaea civitate Judeae, qui expectabat et ipse regnum Dei. Hic accessit ad Pilatum, et petiit corpus Jesu; et depositum involvit sindone, et posuit eum in monumento exciso, in quo nondum quisquam positus fuerat.

Offertorium. (Ps. 101.) Domine, exaudi orationem meam, et clamor meus ad te veniat: ne avertas faciem tuam a me.

Secreta. Suscipe, quaesumus, Domine, munus oblatum, et dignanter operare, ut, quod passionis Filii tui Domini nostri mysterio gerimus, piis affectibus consequamur. Per eundem Dominum nostrum, Jesum Christum, Filium tuum. R. Amen.

zgodilo, terkali so na svoje persi, in se vernili. Vsi njegovi znanci pa in žene, ktere so bile prišle za njim iz Galileje, stali so od deleč, in to gledali.

In glej! bil je mož, po imenu Jožef, kateri je bil svetovalec, dober in pravičen mož, (ta ni bil privolil v njih svet in dejanje) iz Arimateje, judejskega mesta, kateri je tudi sam čakal božjega kraljestva. Ta je šel k Pilatu, in je prosil za Jezusovo teló. In ga je snel, zavil v tančico, in položil v izsekan grob, v kterega ni še nihče bil položen.

Darovanje. (Psalm. 101.) Gospod, usliši moje molitev, in moje vpitje naj do Tebe pride! Ne obračaj svojega obličja od mene.

Tiha molitev. Sprejmi, prosimo, Gospod, ponujeni dar, in stori milostljivo, da bomo, kar ob obletnici skrivnostnega terpljenja Tvojega Sinu opravljamo, s pobožnimi občutki spremljali. Po tem istem Gosp. našem itd. R. Amen.

Communio. (Ps. 101.) Potum meum cum fletu temperabam, quia elevans allistime; et ego sicut foenum arui. Tu autem, Domine, in aeternum permanes: tu exurgens misereberis Sion, quia venit tempus miserendi ejus.

Postcommunio. Largire sensibus nostris, omnipotens Deus, ut per temporalem Filii tui mortem, quam mysteria veneranda testantur, vitam te nobis dedisse perpetuam confidamus. Per Dominum etc. *R.* Amen.

[*Super populum.*] *Oremus.* Humiliate capita vestra Deo. Respice, quaesumus, Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, et crucis subire tormentum. Qui tecum vivit et regnat etc. *R.* Amen.

Obhajilo. (Ps. 101.) Pi-jačo svojo sè solzami mešam, ker si me vzdignil in ob tla treščil, in ker se kakor trava (senó) sušim. Ti pa, Gospod, ostaneš vekomaj; ti ostaneš, in se Siona usmiliš; zakaj prišel je čas, usmiliti se ga.

Poobhajilna mol. (dnevna).

Podeli našemu umu in sèrcu, vsegamogočni Bog, da homo smeli zanašati se, da si nam po časni smerti svojega Sina, katero častiljive skrivnosti (ki jih zdaj obhajamo) spričujejo, večno življenje dal. Po tem istem Gosp. našem. *R.* Amen.

[*Nad ljudstvom.*] *Molimo!* —*Poklonite glave Bogu!*—Ozri se milostljivo, prosimo Te, Gospod, na to svojo (véno) družino, za katero se je naš Gospod Jezus Kr. brez pomislaka grešnikom izročil in križa muke preterpel. Kteri s Teboj živi itd. *R.* Amen.

V SREDO POPOLDNE

se začne tridnevnic Gospodove smerti. Kar se danes popoldne opravlja, veljá za jutre; kar se Veliki četrtek popoldne opravlja, veljá za Veliki petek itd., zakaj cerkveni dan, kar se tiče molitev in obhajitev, šteje in deli se drugače, ko navadni (državljanski) dan. Naša sv. cerkev se derži namreč v nekterih rečeh tiste navade, ki so jo imeli Judje v starem zakonu (pred Jezusom Kristusom).

Razločevali so stari Judje dvoj dan: navadni, pravi (svetli) dan, od solnčnega izhoda do zahoda, kakor mi, in cerkveni (vérski) dan. Ta poslednji so šteli od večera, to je, od (solnčn.) zahoda do zahoda, tako da se je dan (v širjem pomenu) začínjal z nočjo. Tisti čas pred začetkom družega dneva, to je, čas od 3 ur popoldne do noči, so imenovali „večer“. Glavni vsakdanji daritvi ste se opravljali: jutranja med 6. in 7. (našo) uro zjutraj, večerna ob 3 $\frac{1}{2}$ u. popoldne, in ž njo je bil prejšnji dan, kar se tiče službe božje, končan. — Dan v ožjem pomenu (svetli del štiriindvajsetih ur) so delili Judje na 12 ur, ktere so začeli šteti zjutraj ob naši 6. uri, tako da so imeli ob naši 7. uri 1. uro, ob naši 9. tretjo, o poldne šesto, ob 3. popoldne deveto, ob naši šesti zvečer dvanajsto uro. Ponočnih ur niso znali v starih časih natančno do- in razločevati, ker niso imeli ur. Ravnali so se po zvezdah in po petelinskem petji. Še le okoli l. 181. pred Kristusom so prišle pri Rimljanih v navado ure na pesek ali vodne ure. Delili so Rimljani noč tudi po vojaški šegi na 4 ponočne straže (vigilije), kterih vsaka je obsegala 3 ure. (O polnoči n pr. je bil začetek tretje vigilije). To štetje nahajamo o času Kristusovem tudi pri Judih, ker so spadalí tisti čas k rimski državi.

Judje so imeli navado, sosebno ob nekih določenih urah moliti, in, kdor je bil v Jerusalemu, potrudil se je rad ob teh urah v tempelj (na grič Morija-o); zlasti o času občene daritve se je sešlo nar več ljudi v dvorišči pred tempeljnomo.

Te starozajudovske šege so se tudi aposteljini deržali. In prvi kristjani so imeli tudi določene molitvene ure, ob katerih so za - se molili, ali pa se k skupni molitvi zbirali. S časom je sv. cerkev vse — štetje časa in molitve — lepo uredila.

Naš sedanji cerkveni dan teče tudi od večera do večera, kar se tiče javnih cerkvenih opravil in obhajitev; gledé zasebnih kerščanskih dolžnosti in opravkov pa se ravna po kristjani po deržavljanskem (civilnem) dnevu, (ki teče od polnoči). Tako n. pr. se začne vsak dan, god in praznik že tisti večer pred dotičnim dnevom, in nekda je so popoldne pred praznikom tudi že jenjali delati, (od tod še zdaj zvonjenje „delopust“); dandanes se ravna delopust po civilnem dnevu; tako tudi zderžki in posti. — Ura, ob kateri se popoldne vsacega dne drugi god (dan) začne, ravna se po starozakonskih večernicah. V novi dan (god, praznik) prestopamo tisti hip, ko je solnce (navidezno) že premerilo polovico svoje poti od poldneva do zahoda. To pa je o vsakem letnem času drugače. Kedar je dan 12 ur dolg (spomladi in jeseni), nagne se solnce bolj proti večeru ob 3. uri popoldne; kedar je dan naj krajši (21. dec.), ob 2. u. popoldne; kedar je naj daljši (21. jun.), pa ob 4. u. pp. Ob teh urah se začinja novi cerkveni dan. Po tej uravnavi imamo torej danas po 3 urah popoldne — že Véliki četertek.

Kaj pa je to, kar se nocoj po stolnih, farnih in samostanskih cerkvah opravlja? — Jutranjice so.

Jutranjice so en del „breviar“-ja. Breviar se imenujejo vse tiste razne molitve in berila, ki jih imajo vsak dan ob določenih urah opravljati. svetni in redovni duhovni, bodi si javno in skupno, bodi si zasebno. Očitno in skupaj

molijo dandanašnji breviar sploh kanóniki (kórarji) in mníhi. To skupno moljenje se imenuje „kôr“.

Breviar obsega važniše odlomke iz sv. Pisma in ss. Očetov, životopis imenitniših svetnikov in jedernate molitve. Razdeljen je breviar na sedem delov ali molitvenih ur. Te so: 1.) „jutranjice“ (Matutinum) s „hvalnicami“ (Laudes); 2.) „prva“ (ura, — Prima); 3.) „tretja“ (Tertia); 4.) „šesta“ (Sexta); 5.) „deveta“ (Nona); 6.) „večernice“ (Vesperae) in 7.) „sklepnice“ (Completorium). Ure ali deli 2—5 se kličejo skupaj „dnevnic“.

Posamnim uram odločeni čas je: Jutranjicam je odkazano jutro cerkvenega dne, in se torej lahko opravijo na večer tistega dne pred godom, ali pa na dan godú zgodaj pred mašo. Dnevnic se opravijo po solnčnem izhodu; večernice in sklepnice pa popoldne (po kosilu ali južini); samo v pôstu se molijo večernice (razen nedelj) pred obedom.

V starših kerščanskih časih so se tudi svetni ljudje udeleževali cerkvenih molitvenih ur; od V. stoletja naprej pa se je ta navada začela zgubljati. Vendar vidimo še dandanašnji, da se — v nekterih deželah in krajih več, v drugih manj, — tudi neduhovni vsaj nekterih delov ob nekterih časih udeležujejo, sosebno večernic (latinskih), potem jutranjic (n. pr. sveti večer, sedaj v Velikem tednu, pri mertvaških opravilih in predvečer ali na dan vernih duš).

Ker so jutranjice naj daljši in imenitniši del cerkvenih molitev in ker se le one in pa hvalnice te 3 dni po cerkvah svečano pojejo, naj jih tu obširniše razložimo.

Jutranjice so se imenovali nekđaj „ponočnice“ (officium nocturnum), ker so se po noči in sicer ob raznih urah pele ali molile *); še zdaj se trije njihovi deli imenujejo „nocturni“ (ponočnice). Pred začetkom pravih jutranjic, kakor tudi nekterih družih ur, molijo se na tistem

*) Nekteri redovniki (mníhi) molijo še dandanašnji jutranjice po polnoči, nekteri prej, drugi pozneje proti jutru.

pripravljalne molitve (izmed katerih naj omenimo „Očenaš“, „Češčena-si-Marija“-o in „Vero“). Na glas pa se začne z *Ÿ*. Bog, glej na mojo pomoč! *R.* Gospod, hiti mi pomagat! Potem slede prave jutranjice z „vabilnico“ (*Invitatorium*) obstoječo iz neke antifone in psalma 94.; potlej pesem, ki se po cerkvenih časih, godovih in praznikih menjava. Po pesmi se začno nokturni. Nedeljske in prazniške jutranjice imajo po 3, *) za druge dni v tednu (kot take) pa en sam nokturn. Navadni nokturni obsegajo vsak po 3 psalme z 3 antifonami in 3 beril; prvi nokturn nedeljskih jutranjic pa (kedar se obhaja nedelja kot taka, sama na sebi, da ni namreč nobenega godu), šteje 12 psalmov s 3 antifonami; edini nokturn družih dni (*feriae*, kedar ni godu) pa je sestavljen iz 12 psalmov s 6 antif. in iz 3 beril. — Berila v I. nokturnu so izbrani odlomki iz svetega Pisma; II. nokturna odlomki iz spisov ss. Očetov ali pa iz življenja svetnikov; III. nokturna razlaganja dnevnega ali prazniškega evangelija, vzeta iz bukev sv. Očetov. Med nokturnom in nokturnom so še neke drobtinice, katerim pravimo „verstice“ (*Ÿ*.) in „odgovornice“ (*O.*, po latinski *R.*) i. dr. Končavajo se jutranjice navadno s hvalnico „Te Deum“, ali pa z zadnjim *R.* Psalmi, berila itd. v jutranjicah se spreminjajo po dnevih, godovih in cerkvenih časih. Zdaj, veliki teden, se jutranjice naj bolj razločujejo od navadnih; izpušča se iz njih vse, kar ima v sebi kaj veselega ali temu času neprimernege. Tudi se velikotedenske jutranjice (kedar se očitno v cerkvi pojó) z nekimi posebnimi šegami opravljajo. Te šege so v tej knigi na dotičnem mestu pojasnjene.

Z jutranjicami se sklepajo navadno „hvalnice“. Nekdaj so se molile tik pred zoro. Sestavljene so iz 7 psalmov, (kterih se zadnji 3 jemljejo nekako za en psalm; vseh zapopadek je hvaljenje Boga), iz „poglavja“ (*capitulum*, to je, kratkega berila), iz pesmi in iz Zaharijeve hvalnice „Benedictus“ (ktera zapopada dopolnitev vseh

*) Velika noč in Vinkošti imajo samo eden nokturn.

starozakonskih obljub zastran Mesije, in nas s tem zagotavlja, da se tudi nam storjene obljube izpolnijo). Sklep hvalnicam je dnevna molitev. Uravnane so hvalnice blizu kakor večernice. Nekatere reči so v hvalnicah spremenljive. Hvalnice se, razen „Benedic'us“-a (in dotične antifone) pa končne molitve, ne pojó, (tudi kedar se jutranjice pojó, ne), ampak se le glasno molijo.

Drugé molitvene (breviarske) ure se molijo Veliki teden neslovesno; tudi večernice se ne pojó. — Ob kratkem naj še povemo, kako so ti drugi deli breviarja osnovani.

Štiri dnevne ure (perva, tretja, šesta in deveta) so si v tem enake, da šteje vsaka svojo pesem, 3 psalme (z 1 antif.), poglavje (capitulum), odgovornico in molitev; sicer se pa „perva“ v marsičem loči od drugih 3. „Perva“ je prava cerkvena juttanja molitev in je daljša od naslednjih 3. Sploh je v dnevnicah vse stanovitno, spremenljive so samo nekatere reči: poglavje, odgovornica in molitev.

Tudi svetnim vernim naj bolj znane so (vsaj v nekterih krajih na Slovenskem) latinske „večernice“, ker se o večih praznikih slovesno pojó. Večernice obsegajo te-le dele: 5 psalmov (z antifonami), poglavje, pesem, hvalnico Marijino „Magnificat“ in slednjič dotično molitev. Nekteri, veči prazniki imajo dvoje večernic, prve in druge; s prvimi se god n. pr. danes popoldne prične, z drugimi jutre popoldne sklene. Kedar sta današnji in jutrišnji god enake verste, godi se prestop na jutrišnji god sred današnjih večernic, tako da druga njih polovica že novemu godu velja. Šege, kedar se večernice v cerkvi svečano pojó so prav lepe; (krasen je „Magnificat“, med katerim se altar kadi).

Z večernicami so navadno združene „sklepnice“. (Completorium). One so lepa cerkvena večerna molitev. Osnovane so tako-le: kratka prošnja za blagoslov, berilo, 4 psalmi, pesem, poglavje, odgovornica, pesem Simeonova in molitev. — Sè sklepnicami je ves „officium“ (dolžnost) ali breviar končan.

Iz vsega, kar smo razložili, kaže se, da naj važniši del vsacega breviarskega dela so psalmi.

Psalmi so zbirka svetih pesmi in je vseh skup 150. Nekaj jih je zložil kralj David (1000 let pred Kristusom), nekaj pa drugi sveti možje. Zapopadek psalmov je mnogoter.

V nekterih prepeva sveti pesnik slavo božjo ter hvali Gospoda za prejete dobrote; v družih pa popisuje svojo revno in svoje nadloge in Boga ponižno prosi odpuščenja grehov. Nekteri psalmi navdajajo človeka s tolažbo v sleherni nadlogi in z zaupanjem v previdnost božjo. Spet drugi priporočajo mnoge čednosti ter opominjajo varovati se tovaršije hudobnih in grešnega življenja. V nekterih psalmih se spominja sveti pevec božjih dobrot, ki jih je Bog izkazoval izraelskemu ljudstvu; v družih pa prerokuje prihodnjega Odrešenika, njegovo rojstvo, delovanje, terpljenje in vstajenje.

Starozakonski psalmi so bili že nekdanjim Judom cerkvena pesmarica. Tisti Judje, ki so se prvi čas po Kristusu in po apostelnih pokristjanili, ohranili so judovsko navado in so tudi pri kerščanski službi božji psalme peli. Pozneje so jih posnemali v tem tudi izmed ajdov spreobrnjeni kristjani; in tako so postali psalmi poglaviten del kerščanske službe božje. Sv. cerkev je v raznih poznejih časih psalme v breviarji, pri sv. maši in družih cerkvenih opravilih tako razverstila in uredila, da se po svojem zapopadku prav lepo vjemajo z dotičnim dnevom, časom, godom (praznikom) in opravilom — Peli so se psalmi sploh na troje načinov (viž). a.) Pela jih je vsa občina skup, kukor kedar pri nas vsa cerkev kako pesem poje; ali b.) eden pevcev je naprej pel in so verni isto verstico za njim ponavljali ali pa mu samo proti koncu verstice v glas segali; c) občina ali pevski (duhovski) zbor se je razdelil na dve polovici (2 kôra), kateri ste se verstili tako, da je vsaka svojo verstico pela. Tako se je pelo in se še poje v naših zahodnih krajih katoliške cerkve. Naj večo zaslugo pri uredovanji cerkvenega petja ima papež Gregor Véliki

(roj. l. 540 (?), umrl 604). Po njem se resnobno cerkveno petje imenuje Gregorijansko.

[Za vse molitvene ure naslednjih 3 dni velja to - le pravilo: Moli se po navadi tiho „Oče naš“, „Češč. si Marija“ in pred jutranjicami in „pervo“ (Prima) tudi „Vera“, potem se začnejo jutranjice in večernice naravnost z antifono pervega psalma; vse antifone se pojejo pred in po psalmu cele. Konec psalmov se ne reče, kakor drugih krat, „Gloria Patri“ (Čast B. Očetu), in tako tudi ne v odgovornicah (R.) in vdnevnicah. Konec vsacega psalma jutranjic in hvalnic se ugasi ena tistih 15 sveč, ki so nataknene na trivoglatem lesenem svečniku (triangulum), na listni strani pred velikim altarjem.]

Navadni začetek pri jutranjicah „Domine, labia mea aperies“ („Gospod odpri moje ustnice“) in „Deus in adiutorium“ („Bog, glej na mojo pomoč“) se zamolči, ker smo v tem, ko obhajamo terpljenje in smert Kristusovo — nekako zapuščene sirote, in ne vemo, pri kom bi iskali pomoči. — „Vabilnica“ (invitatorium) se izpušča, ker si moramo aposteljne misliti razkropljene, in ni jih tedaj, ki bi morali druge h Kristusu vabiti. Pesem (hymnus) je nekaj veselega in zato sedanjemu času ne pristaja.

Sveče (rumene ali rudeče) na trivoglatem svečniku pomenjajo 12 aposteljnov in 3 Marije, ki so spremljale Gospoda do Golgote; sveča (bela?) vrh svečnika je podoba Jezusa Kr., ki je luč svetá, in se ne ugasne, ampak konec hvalnic za ali pod altar skrije, potem pa zopet goreča prikaže, češ, da se je le zdelo, kakor da bi se bilo življenje Gospodovo za vselej ugasilo, prav za prav pa se ni, ker je tretji dan od mrtvih vstal.

Da se une sveče druga za drugo ugašajo, kaže nam aposteljne, ki so zaporedoma vjetega učenika zapustili. — Med prepevanjem hvalne Zaharijeve pesmi se pogasé tudi sveče na altari (kterih ves čas 6 gori), kar hoče reči, da so Judje tudi preroke in druge poslance božje preganjali. — Ugašanje luči ima pa tudi še drug pomen. Svetloba je veselje, tema pa žalost. To tedaj, da je, potem, ko so vse luči ugašene, v cerkvi tema, opominja nas cerkvene žalosti zavoljo smerti Jezusove. Zaporedno ugašanje luči nas tudi

spominja nekdanjih kerščanskih časov, ko je bila navada, jutranjice po noči — proti dnevu — opravljati. Ko se je začelo namreč daniti, začeli so luči ugašati. — Prav primerno se začnejo jutranjice z antifono „Zelus“ (gorečnost), ker iz goreče ljubezni do nas je Kristus terpel in umerl. — „Gloria Patri“ („Čast B. Očetu“) konec psalmov se zamolči, ker je, med tem ko Bog-človek terpi, slava presvete Trojice nekako zagernena.

I. nokturn. *)

Antiph. Zelus domus tuae comedit me, et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Antifona. Gorečnost za tvojo hišo me jé, in zasramovanje njih, ki tebe zasramujejo, na me pada.

Psalm 68.

Salvum mē fac, Deus; * quoniam intraverunt aquae usque ad animam meam.

Pomagaj mi, o Bog! ker so vode pritekale do moje duše.

Infixus sum in limō profundi; * et non est substantia.

Tičim globoko v blatu, in ni najti dnà.

Veni in altitudinem maris; * et tempestās demersit me.

Prišel sem v globočino morja, in vihar me je pogreznil.

Laboravi clamans, raucae factae sunt fauces meae; * defecerunt oculi mei, dum spero in Deum meum.

Trudim se z vpitjem, moje gerlo je zamolklo; moje oči pešajo, ko upam v svojega Boga.

Multiplicati sunt super capillos capitis mei, * qui oderunt me gratis.

Več ko las na moji glavi, jih je, ki me sovražijo brez vzroka.

Confortati sunt, qui persecuti sunt me inimici mei injuste; * quae non rapui, tunc exsolvebam.

Močni so moji sovražniki, ki me preganjajo krivično; kar nisem ropal, sem potem povernil.

*) To je začetek „jútranjic“ v sredo popoldne, ki pa veljajo za Vél. čertek.

Deus, tu scis insipiēntiam meam; * et delicta mea a te non sūnt abscondita.

Non erubescant in me, qui expectant te, Domine; * Domine virtutum.

Non confundantur super me, * qui quaerunt te Deus Israel.

Quoniam propter te sustinui opprobrium; * operuit confusio faciem meam.

Extraneus factus sum fratribus meis, * et peregrinus filiis matris meae,

Quoniam zelus domus tuae comedit me: * et opprobria exprobrantium tibi ceciderunt super me.

Et operui in jejuniō animam meam: * et factum est in opprobrium mihi.

Et posui vestimentum meum cilicium; * et factus sum illis in parabolam.

Adversum me loquebantur, qui sedebant in porta; * et in me psallebant, qui bibebant vinum.

Ego vero orationem meam ad te, Domine: * tempus beneplaciti, Deus.

In multitudine misericordiae tuae exaudi me; * in veritate salutis tuae.

Eripi me de luto, ut non

Bog! ti veš mojo nespamet; in moje pregrehe ti niso prikrite.

Naj ne bodo osramoteni zavoljo mene, kateri v tebe upajo, Gospod, Gospod vojskutih trum!

Naj ne bodo osramoteni zavoljo mene, kateri tebe iščejo, Izraelov Bog!

Ker zavoljo tebe prenašam zasmehovanje; sramota pokriva moje obličje.

Ptuj sem postal svojim bratom; neznan otrokom svoje matere.

Ker gorečnost za tvojo hišo me jé; in zasramovanje njih, ki tebe zasramujejo, na mé pada.

S postom pokrivam svojo dušo, in bilo mi je v zasmehovanje.

Naredil sem si žimnato oblačilo, in bil sem jim v pregovor.

Zoper me so govorili, kateri so sedeli pri vratih; in od mene pojejo, kateri vino pijejo.

Jez pa, Gospod! k tebi molim; čas dopadenja je, Bog!

Po obilnosti svojega usmiljenja me usliši, v resnici svoje blagosti.

Potegni me iz blata, da

infigar; * libera me ab his, qui oderunt me, et de profundis aquarum.

Non me demergat tempestas aquae, neque absorbeat me profundum; * neque urgeat super me puteus os suum.

Exaudi me, Domine, quoniam benigna est misericordia tua; * secundum multitudinem miserationum tuarum respice in me.

Et ne avertas faciem tuam a puero tuo; * quoniam tribulor, velociter exaudi me.

Intende animae meae, et libera eam; * propter inimicos meos eripe me.

Tu scis improperium meum et confusionem meam, * et reverentiam meam.

In conspectu tuo sunt omnes, qui tribulant me: * improperium expectavit cor meum et miseriam.

Et sustinui, qui simul contristaretur, et non fuit; * et qui consolaretur, et non inveni.

Et dederunt in escam meam fel, * et in siti mea potaverunt me aceto.

Fiat mensa eorum coram ipsis in laqueum, * et in scandalum.

Obscurentur oculi eorum,

ne obticim; reši me njih, ki me čertijo, in iz globokih vodá.

Naj me ne vtopi sila vodé, in globočina naj me ne požrè; in jama naj nad mano ne stisne svojih ust.

Usliši me, Gospod! ker dobrotljivo je tvoje usmiljenje; in po obilnosti svojega usmiljenja glej v mé!

Ne obračaj svojega obličja od svojega služabnika, ker sem v stiski; hitro me usliši!

Glej na mojo dušo, in reši jo; zavoljo mojih sovražnikov me otmi!

Znano ti je moje zasramovanje in osramotenje, in moja sramožljivost.

Pred tvojim obličjem so vsi, ki me stiskajo; moje sercé pričakuje zasramovanja in reve.

Pričakoval sem ga, da bi me miloval, pa ga ni; in da bi me tolašil, pa ga ne najdem.

In dajejo mi žolča v jed, in v moji žeji me napajajo s kisom.

Njih miza jim bodi v zadergo, in v povračilo, in v spotiklje.

Njih oči naj otemné, da

ne videant, * et dorsum eorum semper incurva.

Effunde super eos iram tuam; * et furor irae tuae comprehendat eos.

Fiat habitatio eorum deserta; * et in tabernaculis eorum non sit, qui inhabitet.

Quoniam, quem tu percussisti, persecuti sunt; * et super dolorem vulnerum meorum addiderunt.

Appone iniquitatem super iniquitatem eorum, * et non intrent in justitiam tuam.

Deleantur de libro viventium; * et cum justis non scribantur.

Ego sum pauper et dolens; * salus tua, Deus, suscepit me.

Laudabo nomen Dei cum cantico, * et magnificabo eum in laude.

Et placebit Deo super vitulum novellum, * cornua producentem, et ungulas.

Videant pauperes, et laetentur; * quaerite Deum, et vivet anima vestra.

Quoniam exaudivit pauperes Dominus; * et victos suos non despexit.

Laudent illum coeli et terra; * mare et omnia reptilia in eis.

Quoniam Deus salvam fa-

ne vidijo; njih herbet zmeraj uklanjaj.

Izlij na njé svojo jezo; in serd tvoje jeze naj jih zgrabi.

Naj bo pusto njih prebivališče, in nihče naj ne prebiva v njih šotorih.

Zakaj, ktereга si ti udaril, preganjajo ga, in bolečinam mojih ran še pridevajo.

Pusti jih padati iz greha v greh, in naj ne pridejo v tvojo pravico.

Izbrišejo naj se iz bukev živih, ter naj se ne pišejo med pravične.

Jez sem reven in terpeč; tvoja blagost, Bog! me sprejme.

Hvalil bom s petjem božje imé; in poveličeval ga s hvalo;

In to bo Bogu bolj dopadlo, kakor mlado tele, ki mu rastejo rogovi in parklji.

Reveži naj vidijo, in naj se veselé; iščite Boga, in živele bo vaša duša;

Ker Gospod usliši reveže, in ne zaničuje svojih jetnikov.

Hvalite ga nebó in zemlja, morje in vse, kar v njem lazi.

Ker Bog bo Sionu poma-

ciet Sion: * et aedificabuntur civitates Juda.

Et inhabitabunt ibi; * et haereditate acquirent eam.

Et semen servorum ejus possidebit eam: * et qui diligunt nomen ejus, habitabunt in ea.

Antiph. Zelus domus tuae comedit me, et opprobria exprobantium tibi ceciderunt super me.

Antiph. Avertantur retrorsum et erubescant, qui cogitant mihi mala.

Psalm 69.

Deus in adjutorium meum intende: * Domine, adjuvandum me festina.

Confundantur et reveceantur, * qui quaerunt animam meam.

Avertantur retrorsum et erubescant, qui volunt mihi mala.

Avertantur statim erubescences, * qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exultent et laetentur in te omnes, qui quaerunt te, * et dicant semper: Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego vero egenus et pauper sum; * Deus adjuva me.

Adjutor meus et liberator,

gal, in mesta Judova se bodo stavila.

In ondi bodo prebivali, in v delež ga dobili.

In zárod njega služabnikov ga bo v lasti imel; in kateri ljubijo njegovo imé, bodo v njem prebivali.

Antifona. Gorečost za tvojo hišo me jé, in zasramovanje njih, ki tebe zasramujejo, na me pada.

Antif. Zavernejo naj se, in sram jih bodi, ki mi hudo želé.

Bog! glej na mojo pomoč; Gospod, hiti mi pomagat!

Osramoteni naj bodo, in sramujejo naj se, ki moja dušo zalezujejo.

Zavernejo naj se, in sram jih bodi, ki mi hudo želé.

Hitro naj se zavernejo osramoteni, kateri mi pravijo: Prav! prav!

Veselé in radujejo naj se vsi nad tabo, kateri te iščejo; in kateri tvojo pomoč ljubijo, naj vedno rekajo: Hvaljen bodi Gospod!

Jez pa sem reven in ubožen; Bog, pomagaj mi!

Moj pomočnik in moj od-

meus es tu; * Domine, ne morêris.

Antiph. Avertantur retrosum et erubescant, qui cogitant mihi mala.

Antiph. Deus meus, eripe me de manu peccatoris.

rešenik si ti; Gospod, nikar se ne mudi!

Antif. Zavernejo naj se, in sram jih bodi, ki mi hudo želé.

Antif. Moj Bog, potegni me grešniku iz roke.

Psalm 70.

In te, Domine, speravi; non confundar in aeternum; * in justitia tua libera me et eripe me.

Inclina ad me aurem tuam, * et salva me.

Esto mihi in Deum protectorem, et in locum munitum, * ut salvum me facias.

Quoniam firmamentum meum * et refugium meum es tu.

Deus meus, eripe me de manu peccatoris, * et de manu contra legem agentis, et iniqui.

Quoniam tu es patientia mea, Domine: * Domine, spes mea a juventute mea.

In te confirmatus sum ex utero; * de ventre matris meae tu es protector meus.

In te cantatio mea semper: * tamquam prodigium factus sum multis: et tu adjutor fortis.

V te, Gospod! zaupam, naj ne bom osramoten vekomaj; reši me po svoji pravici, in otmi me!

Nagni mi svoje uhó, ter mi pomagaj.

Bodi mi Bog varih, in terden kraj, da mi pomagaš;

Zakaj moja terdnjava in moje pribežališče si ti.

Moj Bog! potegni me grešniku iz roke, in njemu, ki zoper postavo dela, in hudobnemu;

Ker ti, Gospod! si moja poterpežljivost. Gospod, ti si moje upanje od moje mladosti.

Na te sem uterjen od svojega rojstva; od telesa moje matere si ti moj varih.

Od tebe je vedno moja pesem. Ko čudo sem bil dosterim; in ti si bil moj terdni pomočnik.

Repleatur os meum laude,
ut cantem gloriam tuam; *
tota die magnitudine tuam.

Ne projicias me in tem-
pore senectutis; * cum de-
fecerit virtus mea, ne dere-
linquas me.

Quia dixerunt inimici mei
mihi; * et qui custodiebant
animam meam, consilium fe-
cerunt in unum.

Dicentes: Deus dereliquit
eum, persequimini, et com-
prehendite eum; * quia non
est, qui eripiat.

Deus, ne elongêris a me; *
Deus meus respice.

Confundantur et deficient
detrahentes animae meae; *
operiantur confusione et pu-
dore, qui quaerunt mala mihi.

Ego autem semper spera-
bo, * et adjiciam super om-
nem laudem tuam.

Os meum annuntiabit ju-
stitiam tuam; * tota die sa-
lutare tuum.

Quoniam non cognovi lit-
teraturam, introibo in poten-
tias Domini; * Domine, me-
morabor justitiae tuae solius.

Deus, docuisti me a ju-
ventute mea; * et usque nunc
pronuntiabo mirabilia tua.

Moja usta naj bodo polna
tvoje hvale; da prepevam
tvojo slavo, ves dan tvoje ve-
ličastvo.

Ne zaverzi me ob času
starosti; ko peša moja moč,
ne zapusti me!

Ker moji sovražniki go-
voré od mene; in kateri mi
po življenji strežejo, posve-
tujejo se.

Rekoč: Bog ga je zapu-
stil; derite za njim, in pri-
mite ga; ker nikogar ni, da
bi ga otél.

Bog, ne odteguj se od me-
ne; moj Bog, glej na mojo
pomoč!

Sramujejo naj se, ter naj
zgrinejo, kateri me obrekujejo;
z osramotenjem in sè sra-
moto naj bodo obdani, kateri
mi hudo želé.

Jez pa bom vedno upal,
in bom množil vso tvojo
hvalo.

Moja usta naj oznanujejo
tvojo pravico, ves dan tvojo
blagost.

Ker ne poznam iz bukev
učenosti, podam se v moči
Gospodove; Gospod! le tvoje
pravice se bom spominjal.

Bog! učil si me iz mla-
dega; in dosihmal oznanujem
tvoja čuda.

Et usque in senectam et et senium, * Deus, ne derelinquas me;

Donec annuntiem brachium tuum * generationi omni, quae ventura est.

Potentiam tuam, Deus, usque in altissima, quae fecisti magnalia: * Deus, quis similis tibi?

Quantas ostendisti mihi tribulationes multas et malas, et conversus vivificasti me; * et de abyssis terrae iterum reduxisti me.

Multiplicasti magnificentiam tuam, * et conversus consolatus es me.

Nam et ego confitebor tibi in vasis psalmi veritatem tuam, * Deus, psallam tibi in cithara, Sanctus Israel.

Exultabunt labia mea, cum cantavero tibi: * et anima mea, quam redemisti.

Sed et lingua mea tota die meditabitur justitiam tuam, * cum confusi et reveriti fuerint, qui quaerunt mala mihi.

Antiph. Deus meus, eripe me de manu peccatoris.

Ÿ. Avertantur retrorsum et erubescant.

℞. Qui cogitant mihi mala.

In do starosti, do sive starosti me, Bog! ne zapusti;

Da bom vsem rodovom, ki pridejo, oznanoval tvojo ramo.

Tvojo mogočnost, in tvojo pravico, Bog! do višav, kar si storil velicega; Bog! kdo je tebi enak?

Kolike stiske, mnoge in hude, si mi pokazal! pa si se obernal, me poživil, in si me zopet speljal iz brezno v zemlje.

Pomnožil si svoje veličastvo; obernal si se, ter si me tolažil.

Zakaj tudi jez te bom slavil, na psalmskem orodji tvojo resničnost; prepeval ti bom na citrah, Bog, ti Sveti v Izraelu!

Moje ustnice se bodo radovale, ko ti bom prepeval; moja duša, ki si jo odrešil.

Pa tudi moj jezik bo ves dan oznanoval tvojo pravico; ker so osramoteni in zasmehovani, ki mi iščejo hudo storiti.

Antif. Moj Bog, potegni me grešniku iz roke.

Ÿ. Zavernejo naj se in sram jih bodi —

℞. Kteri mi hudo želé.

Pojasnilo.

„Pater noster“ („Oče naš“) se moli do konca ves tiho. To naj nas spominja, da je Jezus ločen od učencev na tistem sam molil, in da so preplašeni aposteljni tudi tiho molili.

[Vse te 3 dni se moli po „verstici“ (versiculus) nočnih ves „Pater noster“ tiho; „Et ne nos inducas“ se ne reče na glas. — „Absolucija“ se opusti in pred berili se ne prosi in daje blagoslov; konec beril se ne reče „Tu autem“. — Perva tri berila Jeremijeve se končavajo, kakor se vidi spodej.]

Da se te drobtinice, s katerimi so navadne jutranjice okinčane, izpuščajo, je, kakor mnogo družega, znamenje cerkvene žalosti.

Pojasnilo.

Jeremija, čegar „žalostnice“ („lamentacije“) se tako milo pojejo te dni, je eden štirih „večih“ prerokov stare zaveze. Preroki so bili narprej in sploh učitelji ljudski, ki so čuli nad vero in pravostjo (lepim obnašanjem), ki so ljudi — celo kralje in duhovne — ojstro opominjali, pa tudi tolažili in k dobremu navduševali; — drugič pa so po navdihnenji božjem tudi prihodnje reči napovedovali. Štirje večji preroki so: Izaija, Jeremija, Ezehiel in Daniel. Razen njih štejemo še 12 „malih“ prerokov. — Jeremija (roj. blizu Jerusalema) je kot poslanec božji deloval skoz 42 let. (od l. 628 do 586 pred Kristusom). Časi so bili prav slabi. Prava vera se je bila umaknila malikovalstvu, ali pa so se zraven pravega Boga tudi maliki čestili. Jeremija je svoj narod zaradi tega svaril in prerokoval mu razpad judovske države. Za plačilo pa je imel to, da so ga zaničevali in preganjali in vergli ga celo v ječo, kjer je ostal, dokler se ni res izpolnilo, kar je bil napovedal. Jerusalema so Babilonci (za kralja Nabuhodonosorja) razdejali; judovska država ni bilo več; vse imenitniše Jude so odpravili iz domovine v pregnanstvo na Babilonsko. Ta nesreča, ta — dasi zaslužena — osoda judov-

skega národa je blagega Jeremijo presunila; strašno ga je sercé bolelo, ko je videl, da Jerusalem je le groblja, da tempeljna ni več, da ni več sv. daritev, in da vse to si je judovsko ljudstvo samo nakopalo z odpadom od vere in s svojimi pregrehami, ktere je on (Jerem.) toliko krat grajal. V teh takih okoliščinah je slavni prerok na razvalinah jerusalemskega mesta nesrečo svojega ljudstva, pa tudi pravi vzrok te nesreče — grehe narodove — britko obžaloval. In, kar je takrat govoril in pisal — to so žalostnice njegove (kterim dejo tudi „Jeremijade“). — Sv. cerkev je sprejela te žalostnice v jutranjice vélikega tedna in jih polága na jezik nam, da bi z Jeremijevimi besedami in z enakimi občutki v sercu, kakor jih je imel on stoječ na groblji jerusalemski, obžalovali terpljenje in smert Jezusa Kristusa, kteri je za naših grehov voljo toliko grenkosti prestal.

Aleph (beri Alef), Beth itd. so imena hebrejskih čerk, s kterimi so se v hebrejskem jeziku verste (strofe) žalostnih pesmi začínjale, in se pojejo kakor zapopadek dotičnega stavka.

Incipit Lamentatio Jeremiae Prophetae.

Lectio I. (Cap. 1.)

Aleph. Quomodo sedet sola civitas plena populo! Facta est quasi vidua domina gentium: princeps provinciarum facta est sub tributo.

Beth. Plorans ploravit in nocte, et lacrymae ejus in maxillis ejus; non est, qui consoletur eam ex omnibus charis ejus: omnes amici ejus spreverunt eam, et facti sunt ei inimici.

Žalostnica Jeremije preroka.

Berilo I. (Pogl. I.)

Alef. Kakó samotno stoji mesto, sicer polno ljudstva; kakor vdova je postala gospa narodov; kraljica deželá je davku podveržena

Bet. Joka se in joka po noči, in njene solze ji tekó po licih; izmed vseh njenih ljubih ni nikogar, da bi jo tolašil; vsi nje prijatli jo zaničujejo, in so postali nje sovražniki.

Ghimel. Migravit Judas propter afflictionem et multitudinem servitutis: habitavit inter gentes, nec invenit requiem: omnes persecutores ejus apprehenderunt eam inter angustias.

Daleth. Viae Sion lugent, eo quod non sint, qui veniant ad solemnitatem: omnes portae ejus destructae, sacerdotes ejus gementes, virgines ejus squallidae, et ipsa oppressa amaritudine.

He. Facti sunt hostes ejus in capite: inimici ejus locupletati sunt: quia Dominus locutus est super eam propter multitudinem iniquitatum ejus: parvuli ejus ducti sunt in captivitatem, ante faciem tribulantis.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

Ÿ. In monte Oliveti oravit ad Patrem: Pater, si fieri potest, transeat a me calix iste: * spiritus quidem promptus est, caro autem infirma.

Ÿ. Vigilate et orate, ut non intretis in tentationem. Spiritus etc.

Lectio II.

Vau. Et egressus est a filia Si on omnis decor ejus:

Gimel. Preselil se je Juda zavoljo stiske, in terde sužnosti; prebiva med narodi, pa ne najde pokoja; vsi nje preganjalci so jo popadli v tesnobi.

Daleth. Pota na Sion žalujejo, ker nikogar ni, da bi prišel k praznovanju; vsa nje vrata so poderta; nje duhovni zdihujejo; nje device so nesnažne, in sama je utopljena v britkosti.

He. Postali so sovražniki nje glava, nje zoperniki so obogateli; ker Gospod je zoper njo govoril zavolj obilnosti njenih pregreh; njenjeni otročiči so v sužnost odpeljani pred očmi stiskalčevimi.

Jerusalem, Jerusalem! spreoborni se h Gospodu svojemu Bogu.

Ÿ. Na Oljski gori je molil (Jezus) k Očetu: Oče, ako je mogoče, naj gre od mene ta kelih: — duh je sicer voljan, meso pa slabo.

Ÿ. Čujte in molite, da ne pridete v skušnjava.

— Duh je sicer itd.

Berilo II.

Vau. In zginila je od sionske hčere vsa njena le-

facti sunt principes ejus velut arietes non inveniētes pascua; et abierunt absque fortitudine ante faciem subsequēntis.

Zain. Recordata est Jerusalem dierum afflictionis suae; et praevaricationis omnium desiderabilium suorum, quae habuerat a diebus antiquis, cum caderet populus ejus in manu hostili, et non esset auxiliator: viderunt eam hostes, et deriserunt sabbata ejus.

Heth. Peccatum peccavit Jerusalem, propterea instabilis facta est: omnes, qui glorificabant eam, spreverunt illam, quia viderunt ignominiam ejus: ipsa autem gemens conversa est retrorsum.

Teth. Sordes ejus in pedibus ejus, nec recordata est finis sui: deposita est vehementer, non habens consolatorem. Vide, Domine, afflictionem meam, quoniam erectus est inimicus.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Tristis est anima mea usque ad mortem: sustinete hic, et vigilate mecum: nunc videbitis turbam, quae cir-

potija; nje poglavarji so postali kakor ovni, ki paše ne najdejo; in gredo oslabljeni pred poganjačem.

Zain. Jerusalem se spominja časa svoje stiske, pregrehe in vseh svojih sladnosti, ktere je imel od starih časov, ker je njegovo ljudstvo sovražniku v roke padlo, in ga ni pomočnika; sovražniki ga vidijo, in se posmehujejo njegovim sabotam.

Het. Hudo se je Jerusalem pregrešil, zato ni obstal; vsi, kteri so ga častili, zaničujejo ga, ker vidijo njega sramoto; on pa zdihuje, in se nazaj obrača.

Tet. Njega nesnaga se njegovih nog derži; ni se spomnil svojega konca; globoko je padel, in nima ga tolažnika: Glej, Gospod, mojo nadlogo, ker se je sovražnik povzdignil.

Jerusalem, Jerusalem! spreoberni se h Gospodu svojemu Bogu.

℞. Moja duša je žalostna do smerti; ostanite tukaj in čujte z menoj; zdaj boste videli množico, ki me obdà:—

cumdabit me: * Vos fugam capietis, et ego vadam immolari pro vobis.

Ÿ. Ecce appropinquat hora, et Filius hominis tradetur in manus peccatorum.

Vos fugam etc.

Lect. III.

Jod. Manum suam misit hostis ad omnia desiderabilia ejus: quia vidit gentes ingressas sanctuarium suum, de quibus praeceperas, ne intrarent in Ecclesiam tuam.

Caph. Omnis populus ejus gemens, et quaerens panem: dederunt pretiosa quaequae pro cibo ad refocillandam animam. Vide, Domine, et considera, quoniam facta sum vilis.

Lamed. O vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte, si est dolor, sicut dolor meus: quoniam vindemiavit me, ut locutus est Dominus in die irae furoris sui.

Mem. De excelso misit ignem in ossibus meis, et erudivit me: expandit rete pedibus meis, convertit me retrorsum: posuit me desolatam, tota die moerore confectam.

Nun. Vigilavit jugum ini-

Vi zbežite, jez pa pojdem darovat se za vas.

Ÿ. Glejte, približala se je ura in Sin človekov bo izdan grešnikom v roke.

Vi zbežite itd.

Berilo III.

Jod. Svojo roko je sovražnik stegnil po vsem njegovem doželenem; ker vidi, da so se v njega svetišče vrinili narodi, zastran katerih si zapovedal, da naj ne hodijo v cerkev.

Kaf. Vse njegovo ljudstvo zdihuje, in išče kruha; dali so vse svoje dragotine za jed, da bi se poživili. Ozri se, Gospod, in poglej, kako malo vreden sem postal!

Lamed. O vi vsi, ki memo greste po potu, pomislite, in glejte, če je kaka bolečina, kakor bolečina moja; ker me je Gospod nogradu enako obral, kakor je govoril ob dnevu svoje serdite jeze.

Mem. Z višave je poslal ogenj v moje kosti, in me je pokoril; razgernil je mrežo mojim nogam, in me nazaj obrnil; storil je, da sem brez tolažbe, in celi dan od žalosti potert.

Nun. Zbudil se je jarem

quitatum mearum: in manus ejus convolutae sunt, et impositae collo meo: infirmata est virtus mea: dedit me Dominus in manu, de qua non potero surgere.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Ecce, vidimus eum non habentem speciem, neque decorem: aspectus ejus in eo non est: hic peccata nostra portavit, et pro nobis dolet: ipse autem vulneratus est propter iniquitates nostras. * Cujus livore sanati sumus.

Ÿ. Vere languores nostros ipse portavit.

Cujus livore etc.
Ecce, vidimus etc.

Antiphona. Liberavit Dominus pauperem a potente, et inopem, cui non erat adiutor.

Deus judicium tuum regida, * et justitiam tuam filio regis.

Judicare populum tuum in justitia, * et pauperes tuos in iudicio.

mojih pregreh; v njegovi roki so skupaj zvite, in meni na vrat naložene; oslabljena je moja moč; dal me je Gospod v roko, iz ktere se ne bom mogel iztergati.

Jerusalem, Jerusalem! spreoberni se h Gospodu svojemu Bogu.

℞. Glej, videli smo ga; nima je ne podobe, ne lepote; nič očitnega ni na njem; on je prevzel naše grehe, in za nas terpi; on pa je bil ranjen zavoljo naših grehov in potert zavoljo naših hudobij. — Z njegovimi ranami smo bili ozdravljeni.

Ÿ. Resnično, on je prevzel naše bolezni, in on je nosil naše bolečine.

Z njegovimi ranami itd.
Glej, videli smo itd.

II. nokturn.

Antif. Rešil je reveža od mogočnega, in ubozega, ki nima pomočnika.

Psalm 71.

Bog! daj kralju svojo sodbo, in svojo pravico kraljevemu sinu.

Da bo sodil tvoje ljudstvo po pravici, in tvoje uboge v sodbi.

Suscipiant montes pacem populo, * et colles justitiam.

Judicabit pauperes populi, et salvos faciet filios pauperum; * et humiliabit calumniatorem.

Et permanebit cum sole, et ante lunam; * in generatione et generationem.

Descendet sicut pluvia in vellus; * et sicut stillicidia stillantia super terram.

Orietur in diebus ejus justitia et abundantia pacis; * donec auferatur luna.

Et dominabitur a mari usque ad mare, * et a flumine usque ad terminos orbis terrarum.

Coram illo procident Aethiopes, * et inimici ejus terram lingent.

Reges Tarsis et insulae munera offerent, * reges Arabum et Saba dona adducunt.

Et adorabunt eum omnes reges terrae; * omnes gentes servient ei.

Quia liberavit pauperem a potente; * et pauperem, cui non erat adjutor.

Parcet pauperi et inopi; * et animas pauperum salvas faciet.

Ex usuris et iniquitate redimet animas eorum; * et

Naj prejmejo gore mir za ljudstvo, in griči pravico.

Sodil bo uboge med ljudstvom, in bo pomagal otrokom revežev, in ponižal obrekovalca.

In ostane sè solncem in pred luno od rodu do roda.

Pride kakor dež na kožo, in kakor deževne kaplje na zemljo.

Ob njegovih dneh bo vzhajala pravica in obilnost mirú, dokler ne zginé luna.

In bo gospodoval od morja do morja, in od reke do pokrajin zemlje.

Pred njim bodo padali Etiopci, in njegovi sovražniki bodo zemljo lizali.

Kralji iz Tarsa in otoki mu bodo daril dajali; kralji Arabljanov in z Sabe darov prinašali.

In molili ga bodo vsi kralji zemlje; vsi narodi mu bodo služili.

Ker rešil bo reveža od mogočnega, in ubozega, ki nima pomočnika.

Zanese ubozemu in siromaku, in duše revežev bo rešil.

Iz odertije in krivice bo njih duše rešil, in častljivo

honorabile nomen eorum coram illo.

Et vivet, et dabitur ei de auro Arabiae; * et adorabunt de ipso semper, tota die benedicent ei.

Et erit frumentum in terra in summis montium: * super extolletur super Libanum fructus ejus, et florebunt de civitate, sicut foenum terrae.

Sit nomen ejus benedictum in saecula: * ante solem permanet nomen ejus.

Et benedicentur in ipso omnes tribus terrae; * omnes gentes magnificabunt eum.

Benedictus Dominus Deus Israel, * qui facit mirabilia solus.

Et benedictum nomen majestatis ejus in aeternum; * et replebitur majestate ejus omnis terra: fiat, fiat.

Antiph. Liberavit Dominus pauperem a potente, et inopem, cui non erat adjutor.

Antiph. Cogitaverunt impii, et locuti sunt nequitiam: iniquitatem in excelso locuti sunt.

bo njih imé pred njim.

In bo živel, in dajalo se mu bo od arabskega zlatá, in vedno bodo pred njim molili; vsak dan ga bodo hvalili.

In žito bo v deželi na nar viših gorah: njega sad se bo vzdigoval čez Libanon; in pricvetijo iz mesta, kakor trava iz zemlje.

Njega imé bodi hvaljeno na vekomaj; kakor solnce ostane njegovo imé.

In oblagodarjeni bodo v njem vsi rodovi zemlje; vsi národi ga bodo poveličevali.

Hvaljen bodi Gospod, Izraelov Bog, ki čuda dela sam.

In hvaljeno bodi imé njegovega veličastva na vekomaj; in polna bodi vsa zemlja njegovega veličastva. Zgôdi se, zgôdi se!

Antif. Rešil je reveža od mogočnega, in ubozega, ki nima pomočnika.

Antif. Hudobneži si izmišljujejo in govore krivico; hudobijo govore v svoji visokosti.

Psalm 72.

Quam bonus Israel, Deus, * his, qui recto sunt corde!

Mei autem pene moti sunt

Kako dober je Bog Izraelu, njim, ki so pravega serca!

Moje noge pa bi se bile

pedes, * pene effusi sunt gressus mei.

Quia zelavi super iniquos, * pacem peccatorum videns.

Quia non est respectus morti eorum; * et firmamentum in plaga eorum.

In labore hominum non sunt, * et cum hominibus flagellabuntur.

Ideo tenuit eos superbia, * operti sunt iniquitate et impietate sua.

Prodiit quasi ex adipe iniquitas eorum; * transierunt in affectum cordis.

Cogitaverunt et locuti sunt nequitiam; * iniquitatem in excelso locuti sunt.

Posuerunt in coelum os suum, * et lingua eorum transivit in terra.

Ideo convertetur populus meus hic; * et dies pleni invenientur in eis.

Et dixerunt: Quomodo scit Deus? * et si est scientia in excelso?

Ecce, ipsi peccatores, et abundantes in saeculo * obtinuerunt divitias.

Et dixi: Ergo sine causa justificavi cor meum, * et lavi inter innocentes manus meas.

kmalu spotaknile; kmalu bi bile spoderknile moje stopinje.

Ker sem se vnel zoper hudobne, ko sem videl mir grešnikov.

Ker ne mislijo na smert, in njih nadloge (*dolgo*) ne terpé.

Niso v trudu, kakor drugi ljudje, in niso tepeni z ljudmi vred.

Zato se jih je napuh polastil; zagerneni so se svojo krivico in hudobijo.

Njih krivica izhaja, kakor iz masti; hodijo za nagnenjem serca.

Izmišljujejo in govore krivico; hudobijo govore v svoji visokosti.

Svoja usta devajo v nebesa, in njih jezik hodi po zemlji.

Zato se moje ljudstvo tje obrača, da bi se našli (veselja) polni dnevi pri njih.

In pravijo: Kako Bog vé? Je li znano Najvišemu?

Glej, grešniki so, pa imajo obilno, in pridobili so si bogastvo.

In sem rekel: Ali sem tedaj zastonj opravičeval svoje sercé, in med nedolžnimi umival svoje roké?

Et fui flagellatus tota die,
* et castigatio mea in matutinis.

Si dicebam: narrabo sic;
* ecce, nationem filiorum tuorum reprobavi.

Existimabam, ut cognoscerem hoc: * labor est ante me.

Donec intrem in sanctuarium Dei, * et intelligam in novissimis eorum.

Verumtamen propter dolos posuisti eos: * deiecisti eos, dum allevarentur.

Quomodo facti sunt in desolationem! subito defecerunt; * perierunt propter iniquitatem suam.

Velut somnium surgentium, Domine, * in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges.

Quia inflammatum est cor meum, et renes mei commutati sunt: * et ego ad nihilum redactus sum, et nescivi.

Ut jumentum factus sum apud te; * ego semper tecum

Tenuisti manum dexteram meam: et in voluntate tua deduxisti me; * et cum gloria suscepisti me.

Quid enim mihi est in

In sem tepen vsak dan, in pokorjen vsako jutro?

Ako sem rekel: Takó bom govoril; glej, zaverigel bi zarod tvojih otrok.

Premišljeval sem, da bi to spoznal, pa bilo mi je težavno.

Dokler nisem v svetišče božje stopil, in spoznal njih konca.

Pa zaderge si jim nastavil; vergel si jih, ko so se vzdigovali.

Kakó so bili pokončani, hitro so zginili, poginili so zavoljo svoje hudobije!

Kakor sanje njih, ki se prebudé, Gospod! v nič storiš njih podobo v svojem mestu.

Ker se je bilo moje serce vnélo, in so se moje ledvice pretresle, bil sem tudi jez v nič storjen, in nisem razumél.

Kakor žival sem bil pred teboj; vendar pa sem bil vedno pri tebi.

Za desno roko si me vodil po svoji volji, in v veličastvu si me sprejel.

Kaj imam namreč v ne-

coelo? * et a te quid volui super terram?

Defecit caro mea, et cor meum; * Deus cordis mei, et pars mea, Deus, in aeternum.

Quia, ecce, qui elongant se a te, peribunt; * perdidisti omnes, qui fornicantur abs te.

Mibi autem adhaerere Deo bonum est; * ponere in Domino Deo spem meam.

Ut annuntiem omnes predicationes tuas, * in portis filiae Sion.

Antiph. Cogitaverunt impii, et locuti sunt nequitiam: iniquitatem in excelso locuti sunt.

Ant. Exurge, Domine, et judica causam meam.

Ut quid, Deus, repulisti in finem? * iratus est furor tuus super oves pascuae tuae.

Memor esto congregationis tuae, * quam possedisti ab initio.

Redemisti virgam haereditatis tuae; * mons Sion, in quo habitasti in eo.

Leva manus tuas in superbias eorum in finem; * quanta malignatus est inimicus in sancto!

besih, in kaj ljubim na zemlji kakor tebe?

Moje mesó koperni, in moje serce, Bog mojega serca in delež moj je Bog vekomaj.

Ker, glej! kateri se tebi odtegnejo, poginejo; pokončaš vse, kateri so ti nezvesti.

Za me pa je dobro, da se Boga držim, in de stavim v Gospod Boga svoje zupanje.

Da oznanujem tvojo hvalo med vrati sionske hčere.

Antif. Hudobneži si izmišljujejo in govoré krivico; hudobijo govoré v svoji visokosti.

Antif. Vzdigni se, Gospod, razsodi mojo pravdo.

Psalm 73.

Zakaj, Bog! si nas popolnoma zavergel, in se jezi tvoj serd nad ovčami tvoje paše?

Spomni se svoje občine, ki si jo v lasti imel od začetka.

Ki si jo odkupil ko palico svojega deleža; sionska gora je, ki si na nji prebival.

Vzdigni svoje roke zoper njih napuh za vselej! Koliko hudega je sovražnik storil v svetišči!

Et gloriati sunt, qui oderunt te, * in medio solemnitatis tuae.

Posuerunt signa sua signa; * et non cognoverunt, sicut in exitu super summum.

Quasi in silva lignorum securibus exciderunt januas ejus in idipsum; * in securi et ascia dejecerunt eam.

Incenderunt igni sanctuarium tuum; * in terra polluerunt tabernaculum nominis tui.

Dixerunt in corde suo cognatio eorum simul: * Qui-escere faciamus omnes dies festos Dei a terra.

Signa nostra non vidimus, jam non est propheta; * et nos non cognoscet amplius.

Usquequo, Deus, improperabit inimicus? * irritat adversarius nomen tuum in finem?

Ut quid avertis manum tuam et dexteram tuam; * de medio sinu tuo in finem?

Deus autem, rex noster ante saecula, * operatus est salutem in medio terrae.

Tu confirmasti in virtute tua mare; * contribulasti capita draconum in aquis.

Tu confregisti capita draconis; * dedisti eum escam

Bahajo pa se, kateri te čertijo, v sredi tvojega praznovanja.

Postavili so svoja znamenja v znamenja na vrata in na višavo, in niso spoznali.

Kakor v logu les so s sekirami posekali njegova vrata vsa; sè sekiro in s toporiščem so ga razdejali.

Z ognjem so požgali tvoje svetišče; po tleh so oskrnili prebivališče tvojega imena.

Oni in vsa njih rodovina so rekli v svojem sercu: Odpravimo vse božje praznike v deželi.

Svojih znamenj ne vidimo, tudi ga ni preroka več; in on nas več ne pozna.

Doklej, Bog! bo sovražnik zasramoval, nasprotnik dražil tvoje ime neprenehoma?

Zakaj odteguješ svojo roko in svojo desnico; (*stegni jo*) od svojih pers do konca.

Vendar je Bog naš kralj od nekdaj; pomoč skazuje v sredi dežele.

V svoji moči si morje uterdil; zmajem si poterl glave v vodah.

Ti si zmaju glave sterl; v jed si ga dal etiopskim ljud-

populis Aethiopum.

Tu dirupisti fontes et torrentes; * tu siccasti fluvios Ethan.

Tuus est dies, et tua est nox; * tu fabricatus es auroram et solem.

Tu fecisti omnes terminos terrae; * aestatem et ver tu plasmasti ea.

Memor esto hujus: inimicus impropertavit Domino; * populus insipiens incitavit nomen tuum.

Ne tradas bestiis animas confitentes tibi; * et animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem.

Respice in testamentum tuum; * quia repleti sunt, qui obscurati sunt terrae domibus iniquitatum.

Ne avertatur humilis factus confusus; * pauper et inops laudabunt nomen tuum.

Exurge, Deus, judica causam tuam; * memor esto impropertiorum tuorum, eorum, quae ab insipiente sunt tota die.

Ne obliviscaris voces inimicorum tuorum; * superbia eorum, qui te oderunt, ascendit semper.

Antiphona. Exurge, Domine, et judica causam meam.

stvom.

Ti si storil, da so priderli studenci in potoki; ti si posušil reke etanske.

Tvoj je dan, in tvoja je noč; ti si naredil zarjo in solnce.

Ti si postavil zemlji vse pokrajine; poletje in pomlad si ti ustvaril.

Spomni se tega: sovražnik zasmehuje Gospoda; in neumno ljudstvo draži tvoje ime.

Ne dajaj zverém duš njih, ki te poznajo; in duš svojih ubozih nikdar ne pozabi.

Ozri se na svojo zavezo, ker oni, ki so bili temni v deželi, imajo polno hiš krivice.

Ponižani naj se ne verne osramoten; revež in ubožec bosta hvalila tvoje ime.

Vzdigni se, Bog! razsodi svojo pravdo; spomni se svojega zasramovanja, s katerim te neumni vsak dan oklada.

Ne pozabi očitanga svojih sovražnikov; prevzetnost njih, ki te sovražijo, vedno večā prihaja.

Antif. Vzdigni se, Gospod, razsodi mojo pravdo.

Ÿ. Deus meus, eripe me
de manu peccatoris.

Ř. Et de manu contra le-
gem agentis, et iniqui.

Ÿ. Moj Bog, potegni me
grešniku iz roke.

Ř. In njemu, ki zoper po-
stavo dela, in hudobnemu.

[„Oče naš“ tiho]

Pojasnilo.

Berila, ki pridejo zdaj na versto, kažejo, kako se je na Kristusu izpolnilo vse, kar je prerokovano o njem v psalmih, kakor so nam to razložili ss. cerkveni učeniiki, in sosebno sv. Avgustin.

*Ex tractatu s. Augustini
Episcopi super Psalmos.*

*Iz razprave sv. Avgustina,
škofa, o psalmih.*

Lectio IV. *)

Exaudi, Deus, orationem
meam, et ne despexeris de-
precationem meam: intende
mihi, et exaudi me. Sata-
gentis, solliciti, in tribulatione
positi, verba sunt ista. Orat
multa patiens, de malo libe-
rari desiderans. Superest, ut
videamus, in quo malo sit:
et cum dicere coeperit, ag-
noscamus ibi nos esse: ut
communicata tribulatione,
jungamus orationem. Con-
tristatus sum, iniquit, in e-
xercitatione mea, et contur-
batus sum. Ubi contristatus?
Ubi conturbatus? In exerci-
tatione mea, inquit, Homines
malos, quos patitur, comme-

Berilo IV.

„Usliši, Bog, mojo molitev,
in ne zametuj moje prošnje;
ozri se na-me, ter me usliši.“
To so besede človeka, ki je
v stiskah, ki ga skerb muči
in otožnost. On moli — ve-
liko terpeč, in želi rešen biti
zlega. Poglejmo pa, v čem
je njegovo zlo, in, ker nam
je (to) rekel, spoznajmo, da
smo tu, da se udeležimo
(njegovega) terpljenja, in se
ž njim združimo v molitvi.
„Prežaljen sem“ — pravi —
„v svojem vojskovanji, in sem
zbeگان“. Kako prežaljen?
Kako zbeگان? „V svojem
vojskovanji“ — pravi. Spo-
minja se hudobnih ljudij kte-

*) Razlaganje psalma 54. (v. 1.)

moratus est: eandemque malorum passionem hominum, exercitationem suam dixit. Ne putetis, gratis esse malos in hoc mundo, et nihil boni de illis agere Deum. Omnis malus aut ideo vivit, ut corrigatur; aut ideo vivit, ut per illum bonus exerceatur.

R. Amicus meus osculi me tradidit signo: quem osculatus fuero, ipse est, tenete eum: hoc malum fecit signum, qui per osculum adimplevit homicidium. * Infelix praetermisit pretium sanguinis, et in fine laqueo se suspendit.

Y. Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.

Infelix etc.

Lectio V.

Utinam ergo, qui nos modo exercent, convertantur, et nobiscum exerceantur! Tamen, quamdiu ita sunt, ut exerceant, non eos oderimus, quia in eo, quod malus est quis eorum, utrum usque in finem perseveraturus sit, ignoramus. Et plerumque, cum tibi videris odisse inimicum, fratrem odisti, et

re ima prenašati, in to terpljenje, ki mu prihaja od hudobnežev, imenuje on svoje „vojskovanje“. Nikar ne mislite, da so hudobni zastoj na tem svetu, in da jih Bog za nič dobrega porabiti ne more. Vsak hudobnež — živi ali zato, da se poboljša, ali pa zato, da Bog dobrega (človeka) po njem skuša.

R. Moj prijatelj me je s poljubka (kušljeja) znamenjem izdal; kterege poljubim, tisti je, njega primite! To znamenje je zlorabil on, ki je s poljubkom umor doprinesel.— Nesrečnež je popustil ceno kervi in se na zadnje z vervjo obesil.

Y. Bolje bi mu bilo, da bi tisti človek nikdar rojen ne bil.

Nesrečnež itd.

Berilo V.

Oh, da bi se oni, kateri nas zdaj skušajo, spreobrnili, in z nami vred skušani bili! Vendar pa, dokler so taki, da nas skušajo, nočemo jih sovražiti; zakaj po tem, da je kdo izmed njih hudoben, ne moremo še vedeti, ali do konca tak ostane. In navadno, kedar se ti zdi, da čertiš sovražnika, čertiš brata,

nescis. Diabolus et angeli ejus in Scripturis sanctis manifestati sunt nobis, quod ad ignem aeternum sint destinati. Ipsorum tantum desperanda est correctio, contra quos habemus occultam luctam, — ad quam luctam nos armat Apostolus, dicens: Non est nobis colluctatio adversus carnem et sanguinem; id est, non adversus homines, quos videtis, sed adversus principes, et potestates, et rectores mundi tenebrarum harum. Ne forte, cum dixisset mundi, intelligeres daemones esse rectores coeli et terrae! mundi dixit, tenebrarum harum: mundi dixit, amatorum mundi: mundi dixit, impiorum et iniquorum: mundi dixit, de quo dicit Evangelium: Et mundus eum non cognovit.

Ř. Judas, mercator pessimus, osculo petiit Dominum: ille, ut agnus innocens, non negavit Judae osculum * Denariorum numero Christum Judaeis tradidit.

Ÿ. Melius illi erat, si natus non fuisset.

Denariorum numero etc.

pa ti tega ne veš. O hudiču in angelih njegovih nam je v sv. Pismu razodeto, da so za večni ogenj odločeni. Samo, kar se njih tiče, ni več upanja, da bi se poboljšali; zoper nje se nam je treba skrivši boriti, in k tej borbi nas oborožuje apostelj, rekoč: „Nam se ni vojskovati zoper meso in kri“, to je, ne zoper ljudi, ktere vidite, „ampak zoper poglavarstva in oblasti, zoper gospodovalce tega temnega sveta“ (Efež. 6, 12.) Besede „svet“ pa nikar ne umejmo tako, kakor da bi bili hudobni duhovi vladarji nebes in zemlje. „Svet“ mu je ta (posvetna) tema: „svet“ so mu oni, ki svet ljubijo; „svet“ so mu brezbožni in krivični ljudje; „svet“ mu je to, kar beremo v evangeliji (Jan. 1, 10.): „In svet ga ni spoznal.“

Ř. Judež, naj hujši barantáč, pristopil je k Jezusu s poljubkom; Jezus, nedolžno jagnje, ni odrekel Judežu poljubka. — Za nekaj denarjev je Kristusa Judom izdal.

Ÿ. Boljše bi mu bilo, da bi rojen ne bil.

Za nekaj denarja itd.

Lectio VI.

Quoniam vidi iniquitatem et contradictionem in civitate. Attendite gloriam crucis ipsius. Jam in fronte regum crux illa fixa est, cui inimici insultaverunt. Effectus probavit virtutem: domuit orbem, non ferro, sed ligno. Lignum crucis contumeliis dignum visum est inimicis, et ante ipsum lignum stantes caput agitabant, et dicebant: Si filius Dei est, descendat de cruce. Extendebat ille manus suas ad populum non credentem, et contradicentem. Si enim justus est, qui ex fide vivit, iniquus est, qui non habet fidem. Quod ergo hic ait iniquitatem, perfidiam intellige. Videbat ergo Dominus in civitate iniquitatem et contradictionem, et extendebat manus suas ad populum non credentem et contradicentem: et tamen et ipsos expectans dicebat: Pater, ignosce illis, quia nesciunt, quid faciunt.

℞. Unus ex discipulis meis tradet me hodie. Vae illi, per quem tradar ego: * melius illi erat, si natus non fuisset.

Ÿ. Qui intingit mecum manum in parôpside, hic me

Berilo VI.

„Videl sem krivico in prepír v mestu.“ Pazite na veličanstvo njegovega križa! Zdaj se že kraljev čela zaznamujejo s tistim križem, ktereга so sovražniki zasramovali. Vspeh je njegovo moč dokazal; on (Jezus) ni svetá premagal z mečem, ampak z lesom. Les križa se je zdel sovražnikom sramoten, in pred tem lesom stojé so majali z glavo in rekali: „Ako je Sin božji, naj stopi s križa“! On pa je stegnil roko nad ljudstvo, ki ni hotelo vérovati in (mu) je ugovarjalo. Zakaj, ako je pravičen oni, ki iz vere živi, krivičen je, kdor vere nima. Krivica pomeni tedaj tu njihovo nejevero. Videl je tedaj Gospod v mestu krivico in prepír; stegnil je svojo roko nad ljudstvo, brezverno in nasprotujoče mu; in vendar jih je sam čakal, da se spreobrnejo, rekoč. „Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo“.

℞. Eden mojih učencev me danes izdá. Gorje mu, po ko mur bodem izdan! — Bolje bi mu bilo, da ne bi rojen bil.

Ÿ. Kteri pomaka z menoj roko v skledo, ta me izdá

traditurus est in manus peccatorum.

Melius illi etc.

Unus etc.

grešnikom v roke.

Bolje itd.

Eden itd.

III. nokturn.

Ant. Dixi iniquis: Nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

Antif. Rekel sem hudobnim: Nikar ne govôrite krivice zoper Boga!

Psalm 74.

Confitebimur tibi, Deus; * confitebimur, et invocabimus nomen tuum.

Narrabimus mirabilia tua; * cum accepero tempus, ego justitias iudicabo.

Liquefacta est terra, et omnes, qui habitant in ea; * ego confirmavi columnas ejus.

Dixi iniquis: Nolite inique agere; * et delinquentibus: Nolite exaltare cornu.

Nolite extollere in altum cornu vestrum; * nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

Quia neque ab Oriente, neque ab Occidente, neque a desertis montibus; * quoniam Deus iudex est.

Hunc humiliat et hunc exaltat; * quia calix in manu Domini vini meri plenus mixto.

Hvalimo te, o Bog! hvalimo in kličemo tvoje imé.

Oznanujemo tvoja čuda. Ko čas dobim, bom po pravici sodil.

(*Tedaj*) se razstopi zemlja in vsi, ki na nji prebivajo; jez sem uterdil nje stebre.

Rekel sem hudobnim: Nikar hudobno ne ravnajte; in pregrešnim: Nikar rogá ne povzdigujte!

Nikar ne povzdigujte kvišku svojega rogá; nikar ne govôrite krivice zoper Boga!

Zakaj ne od vzhoda, ne od pustih gorá... ker Bog je sodnik.

On tega poniža, in unega povikša; zakaj v Gospodovi roci je kelih polen močnega, namešanega vina.

Et inclinavit ex hoc in hoc: verumtamen fex ejus non est exinanita; * bibent omnes peccatores terrae.

Ego autem annuntiabo in saeculum; * cantabo Deo Jacob.

Et omnia cornua peccatorum confringam; * et exultabuntur cornua justí.

Ant. Dixi iniquis: Nolite loqui adversus Deum iniquitatem.

Ant. Terra tremuit et quievit, dum exurgeret in iudicio Deus.

In ga nagiba sem ter tje; vendar pa ni izpraznjena njegova gosa; pili ga bodo vsi grešniki po zemlji.

Jez pa bom oznanoval na vekomaj, pel bom Jakopovemu Bogu.

In vse rogove grešnikom polomim; povišani pa bodo rogovi pravičnega.

Antif. Rekel sem hudobnim: Nikar ne govôrite krivice zoper Boga!

Antif. Zemlja se je tresla in je počivala, ko se je Bog vzdignil v sodbo.

Psalm 75.

Notus in Judaea Deus; * in Israel magnum nomen ejus.

Et factus est in pace locus ejus; * et habitatio ejus in Sion.

Ibi confregit potentias arcuum; * scutum, gladium et bellum.

Illuminans tu mirabiliter a montibus aeternis: * turbati sunt omnes insipientes corde.

Dormierunt somnum suum; * et nihil invenerunt omnes viri divitiarum in manibus suis.

Ab increpatione tua, Deus

Znan je Bog v Judeji, veliko je njega ime v Izraelu.

In v miru mu je bil pripravljen kraj, in na Sionu njegovo prebivališče.

Ondi je poterl moč lokov, škit, meč in vojsko.

Ko si prečudno svetil z večnih gorá, so se vsi prestrašili, ki so bili neumnega serca.

Spali so v svojem spanji; in nič niso našli v svojih rokah vsi možje bogastva.

Zavoljo tvojeга hudovanja,

Jacob, * dormitaverunt, qui ascenderunt equos.

Tu terribilis es, et quis resistet tibi? * ex tunc ira tua.

De coelo auditum fecisti judicium; * terra tremuit et quievit.

Cum exurgeret in judicium Deus, * ut salvos faceret omnes mansuetos terrae.

Quoniam, cogitatio hominis confitebitur tibi; * et reliquiae cogitationis diem festum agent tibi.

Vovete ed reddite Domino Deo vestro: * omnes, qui in circuitu ejus offertis munera.

Terribili et ei, qui aufert spiritum principum; * terribili apud reges terrae.

Ant. Terra tremuit et quievit; dum exurgeret in judicio Deus.

Ant. In die tribulationis meae Deum exquisivi manibus meis.

Voce mea ad Dominum clamavi; * voce mea ad Deum, et intendit mihi.

In die tribulationis meae Deum exquisivi, manibus

Bog Jakobov! so pospali, ki so na konje sedli.

Ti si strašen, in kdo se ti bo zoperstavil, odkar (*se je vnela*) tvoja jeza?

Z neba si dal slišati svojo sodbo; zemlja se je tresla in je počivala.

Ko se je Bog vzdignil v sodbo, da bi otel vse pohlevne na zemlji.

Zakaj človeška misel te slavi, in ostanki misli ti bodo obhajali praznik.

Delajte in opravljajte obljube Gospodu, svojemu Bogu, vi vsi, ki ste okrog nje, in nosite darove.

Strašnemu in njemu, ki jemlje duha poglavarjem; ki je strašen kraljem na zemlji.

Antif. Zemlja se je tresla in je počivala, ko se je Bog vzdignil v sodbo.

Antif. Ob dnevu svoje stiske iščem Boga sè svojimi rokami.

Psalm 76.

Sè svojim glasom v Gospoda kličem, sè svojim glasom v Boga; in se v me ozira.

Ob dnevu svoje stiske iščem Boga, svoje roke (*ste-*

meis nocte contra eum; *
et non sum deceptus.

Renuit consolari anima
mea; * memor fui Dei, et de-
lectatus sum, et exercitatus
sum, et defecit spiritus meus.

Anticipaverunt vigilias o-
culi mei; * turbatus sum,
et non sum locutus.

Cogitavi dies antiquos; *
et annos aeternos in mente
habui.

Et meditatus sum nocte
cum corde meo; * et exer-
citabar, et scopebam spiri-
tum meum.

Numquid in aeternum pro-
jiciet Deus? * aut non ap-
ponet, ut complacitior sit
adhuc?

Aut in finem misericor-
diam suam abscindet * a ge-
neratione in generationem?

Aut obliviscetur misereri
Deus? * aut continebit in
ira sua misericordias suas?

Et dixi: Nunc coepi; *
haec mutatio dexterarum Ex-
celsi.

Memor fui operum Domi-
ni, * quia memor ero ab i-
nitio mirabilium tuorum.

Et meditabor in omnibus
operibus tuis; * et in adin-
ventionibus tuis exercebor.

Deus, in sancto via tua:

gujem) po noči k njemu, in
se ne goljufam; moja duša
se ne da potolažiti.

Mislím v Boga, in se ve-
selím; vadím se, pa moj duh
omaguje.

Moje oči prehitujejo po-
nočne straže; zbeگان sem, in
ne govorím.

Premišlujem dni nekdanje,
in večna leta si jemljem k
sercu.

Ter preudarjam po noči v
svojem sercu, in se vadím,
in pometam svojega duha.

Ali Bog vekomaj zaverže,
in se ne bo dal več potola-
žiti?

Ali bo vedno svojo milost
kratil od rodu do roda?

Ali je Bog pozabil se u-
smiliti? Ali bo v svoji jezi
priderževal svoje usmiljenje?

Rekel sem pa: Zdaj za-
čnem! Ta sprememba (*pride*)
od desnice Narvišega.

Spominjam se del Gospo-
dovih, ker premišlujem tvo-
ja čuda spervenja.

In preudarjam vsa tvoja
dela, in vadím se v tvojih
naredbah.

Bog! tvoja pot je sveta;

quis Deus magnus, sicut Deus noster? * tu es Deus, qui facis mirabilia.

Notam fecisti in populis virtutem tuam: * redemisti in brachio tuo populum tuum, filios Jacob et Joseph.

Viderunt te aquae, Deus, viderunt te aquae, * et timuerunt et turbatae sunt abyssi.

Multitudo sonitus aquarum; * vocem dederunt nubes.

Etenim sagittae tuae transeunt; * vox tonitruui tui in rota.

Illuxerunt coruscationes tuae orbi terrae, * commota est et contremuit terra.

In mari via tua, et semitae tuae in aquis multis; * et vestigia tua non cognoscuntur.

Deduxisti sicut oves populum tuum, * in manu Moysi et Aaron.

Ant. In die tribulationis meae Deum exquisivi manibus meis.

Ÿ. Exsurge, Domine.

Ř. Et judica causam meam.

kteri Bog je velik, kakor je naš Bog? Ti si Bog, ki ču-da delaš.

Oznanil si med ljudstvi svojo moč, rešil si sè svojo ramo svoje ljudstvo, Jako-pove in Jožefove sinove.

Videle so te vode, Bog, videle so te vode! bali in tresli so se brezni.

Velik je bil šum vodá; oblaki so dajali glas.

In tvoje pušice so memo letele. Glas tvojega groma (*se je*) okoli (*razlegal*).

Tvoji bliski so svetili po vsi zemlji; gibala in tresla se je zemlja.

Tvoja pot je bila v morji, in tvoje steze v velicih vodah; in tvoje stopinje se ne poznajo.

Kakor ovce vodiš svoje ljudstvo za roko Mojzesovo in Aronovo.

Antif. Ob dnevu svoje stiske iščem Boga sè svojimi rokami.

Ÿ. Vzdigni se, Gospod,

Ř. In razsodi mojo pravdo.

[Potem „Oče naš“ (tiho).]

Pojasnilo.

Naslednja berila nas uče, da, kar so preroki prerokovali o Kristusu, to isto so oznanovali aposteljni in sv. Pavel.— Ker se obhaja nočaj Vcl. četrtek, govore berila o zadnji večerji, s katero se je sklenil stari zakon in pričela nova zaveza.

De Epistola prima beati Pauli Apostoli ad Corinth. (XI, 17-34.)

Lectio VII.

Hoc autem præcipio: non laudans, quod non in melius, sed in deterius convenitis. Primum quidem, convenientibus vobis in Ecclesiam, audio scissuras esse inter vos; et ex parte credo. Nam oportet et hæreses esse, ut et, qui probati sunt, manifesti fiant in vobis. Convenientibus ergo vobis in unum, jam non est Dominicam coenam manducare. Unusquisque enim suam coenam præsumit ad manducandum. Et alius quidem æsurit, alius autem ebrius est. Numquid domos non habetis ad manducandum et bibendum? Aut Ecclesiam Dei contemnitis, et confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laude vos? In hoc non laudo.

℞. Eram quasi agnus innocens: ductus sum ad im-

Iz prvega lista sv. Pavla ap. do Korinčanov (XI, 17-34.)

Berilo VII.

To pa zapovem; in ne hvalim, da se ne shajate k boljšemu, ampak k hujšemu. In sicer prvič, ko se snidete v cerkev, slišim, da so razpori med vami, in nekoliko tudi verjamem. Tudi krivoverstva namreč morajo biti, da, kateri so skušeni, znani postanejo med vami. Kadar se tedaj snidete, ne pravi se to Gospodovo večerjo jesti. Vsak namreč svojo večerjo popred vzame in jé. In takó je eden lačen, eden pa pijan. Ali nimate hiš, da bi jedli in pili? Ali cerkev božjo zaničujete, in jih sramotite, kateri nimajo? Kaj bi vam rekel? Ali bi vas hvalil? V tem vas ne hvalim.

℞. Bil sem kakor nedolžno jagnje; peljali so me, da

molandum, et nesciebam: consilium fecerunt inimici mei adversum me, dicentes: Venite, mittamus lignum in panem ejus et eradamus eum de terra viventium.

Ÿ. Omnes inimici mei adversum me cogitabant mala mihi: verbum iniquum mandaverunt adversum me dicentes:

Venite etc.

Lectio VIII.

Ego enim accepi a Domino, quod et tradidi vobis, quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradebatur, accepit panem, et gratias agens, fregit et dixit: Accipite et manducate: hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem, postquam coenavit, dicens: Hic calix novum testamentum est in meo sanguine: hoc facite, quotiescumque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat.

R. Una hora non potuistis vigilare mecum, qui exhor-

bi me zaklali, in nisem (tega) vedel; moji sovražniki so se posvetovali zoper mene, in rekli: — Pridite, denimo les v njegov kruh (t. j. zavdajmo mu), iztrebimo ga iz deže živih. (Jerem. 11, 19.)

Ÿ. Vsi moji sovražniki so naklepe delali zoper mene; krivično so zoper mene govorili, ter rekli:

Pridite itd.

Berilo VIII.

Jez sem namreč prejel od Gospoda, kar sem vam tudi izročil, da je Gospod Jezus tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh, in zahvalil, ter razlomil in rekel: Vzemite in jejte: to je moje teló, katero bo za vas dano. To storite v moj spomin. Ravno takó tudi kelih po večerji, rekoč: Ta kelih je nova zaveza v moji kervi. To storite, kolikorkrat boste pili, v moj spomin. Zakaj kolikorkrat boste jedli ta kruh, in kelih pili, boste smert Gospodovo oznanovali, dokler ne pride.

R. Eno uro niste mogli z menoj čuti, vi, ki ste terdi-

tabamini mori pro me? *
Vel Judam non videtis, quomodo non dormit, sed festinat tradere me Judaeis?

Ÿ. Quid dormitis? Surgite, et orate, ne intretis in tentationem.— Vel Judam non videtis etc.

Lectio IX.

Itaque, quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit corporis et sanguinis Domini. Probet autem se ipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne, judicium sibi manducat et bibit, non dijudicans Corpus Domini. Ideo inter vos multi infirmi et imbecilles, et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos dijudicemus, non utique judicemur. Dum judicamur autem, a Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur. Itaque, fratres mei, cum convenitis ad manducandum, invicem exspectate. Si quis esurit, domi manducet, ut non in judicium conveniatis. Cetera autem, cum venero, disponam.

Ř. Seniores populi con-

li, da za me umerjete? Ali Jude(ža) ne vidite, kako ne spi, ampak hiti izdat me Judom?

Ÿ. Kaj spite?! Vstanite in molite, da ne pridete v skušnjava.

Ali Jude(ža) itd.

Berilo IX.

Kdor koli tedaj bo nevredno jedel ta kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove. Naj torej človek sam sebe presodi; in tako naj je od tega kruha, in pije od kelha. Zakaj kdor nevredno je in pije, je in pije si sodbo, ker ne razločuje telesa Gospodovega. Zato je med vami veliko slabih in bolnih, in veliko jih spi. Ako bi sami sebe presodili, ne bi bili sojeni. Ko smo pa sojeni, smo od Gospoda pokorjeni, da ne bi bili s tem svetom pogubljeni.

Zatoraj, moji bratje, kadar se snidete k jedi, drug družega počakajte. Če je kdo lačen, naj doma je, da se v sodbo snidete. Kar je pa družega, naročim, ko pridem.

Ř. Starašine ljudstva so

silium fecerunt, ut Jesum dolo tenerent, et occiderent: cum gladiis et fustibus exierunt tamquam ad latronem.

R. Collegerunt Pontifices et Pharisei concilium.

Ut Jesum etc.

Seniores etc.

se posvetovali, — da bi Jezusa z zvijačo vjeli in umorili; z meči in kolmi so šli ven, kakor nad razbojnika.

Ÿ. Vélíki duhovni in Farizeji so se zbrali in posvetovali.

Da bi Jezusa itd.

Starašine ljudstva itd.

HVALNICE (LAUDES).

Ant. Justificeris, Domine, in sermonibus tuis, et vincas, cum judicaris.

Antif. Opravičen bodi, Gospod, v svojih besedah, in premagaj, ko si sojen!

Psalm 50.

Miserere mei, Deus, * secundum magnam misericordiam tuam.

Usmili se me, Bog, po svoji veliki milosti.

Et secundum multitudinem miserationum tuarum * dele iniquitatem meam.

In po obilnosti svojega usmiljenja zbríši mojo hudo-bijo!

Amplius lava me ab iniquitate mea, * et a peccato meo munda me.

Opèri me čedalje bolj od moje krivice; in očisti me od moje pregrehe.

Quoniam iniquitatem meam ego cognosco; * et peccatum meum contra me est semper.

Ker spoznavam svojo hudo-bijo, in moj greh je vedno pred menoj.

Tibi soli peccavi, et malum coram te feci; * ut justificeris in sermonibus tuis, et vincas, cum judicaris.

Tebi samemu sem grešil, in vpričo tebe sem hudo-storil; da si opravičen v svojih besedah, in premagaš, ko si sojen.

Ecce enim, in iniquitatibus conceptus sum; * et in peccatis concepit me mater mea.

Ecce enim, veritatem dilexisti; * incerta et occulta sapientiae tuae manifestasti mihi.

Asperges me hyssopo, et mundabor: * lavabis me, et super nivem dealbabor.

Auditui meo dabis gaudium et laetitiam; * et exsultabunt ossa humiliata.

Averte faciem tuam a peccatis meis; * et omnes iniquitates meas dele.

Cor mundum crea in me, Deus; * et spiritum rectum innova in visceribus meis.

Ne projicias me a facie tua; * et spiritum sanctum tuum ne auferas a me.

Redde mihi laetitiam salutaris tui; * et spiritu principali confirma me.

Docebo iniquos vias tuas; * et impii ad te convertentur.

Libera me de sanguinibus, Deus, Deus salutis meae; * et exsultabit lingua mea iustitiam tuam.

Domine, labia mea aperies, * et os meum annuntiabit laudem tuam.

Glej namreč, v hudobiji sem spočet; in v grehlih me je spočela moja mati.

Glej, resnico ljubiš; neznane skrivnosti svoje modrosti si mi razodel.

Pokropi me s hisopom, in bom očiščen; operi me, in bolj bom bel, kakor sneg.

Daj mi veselo in prijetno besedo slišati, in poterte kosti bodo od veselja poskakovale.

Oberni svoj obraz od mojih grehov; in zbriši vse moje hudobije.

Čisto serce ustvari v meni, Bog! in ponovi v mojem oserčji pravega duha.

Ne zaverzi me spred svojega obličja; in svojega svetega duha mi nikar ne vzemi.

Daj mi spet veselje svojega zveličanja; in z gospodovalnim duhom poterdi me.

Krivične bom učil tvoja pota; in hudobni se k tebi spreobernejo.

Reši me dolgov kervi, Bog, Bog mojega zveličanja; in moj jezik bo z veseljem hvalil tvojo pravico.

Gospod, odpri moje ustnice, in moja usta bodo označevala tvojo hvalo.

Quoniam si voluisses, sacrificium dedissem utique: * holocaustis non delectaberis.

Sacrificium Deo spiritus contribulatus; * cor contritum et humiliatum, Deus, non despicias.

Benigne fac, Domine, in bona voluntate tua Sion; * ut aedificentur muri Jerusalelem.

Tunc acceptabis sacrificium justitiae, oblationes et holocausta; * tunc imponent super altare tuum vitulos.

Ant. Justificeris, Domine, in sermonibus tuis, et vincas cum judicaris.

Ant. Dominus tamquam ovis ad victimam ductus est, et non aperuit os suum.

Psalm 89.

Domine, refugium factus es nobis, * a generatione in generationem.

Priusquam montes fierent, aut formaretur terra et orbis; * a saeculo et usque in saeculum tu es Deus.

Ne avertas hominem in humilitatem; * et dixisti: Convertimini, filii hominum.

Quoniam mille anni ante oculos tuos, * tamquam dies hesternae, quae praeteriit.

Ako bi bil daritev hotel, se vé, da bi ti jo dal; nad žgalnimi darovi nimaš dopadnja.

Dar Bogu je prežaljen duh; potertega in ponižanega serca, Bog! ne boš zaničeval.

Storí milost, Gospod! po svoji dobri volji Sionu, da se sezidajo zidovi v Jerusalemu.

Tedaj boš sprejemal daritev pravice, darove in žgalne daritve; tedaj bodo pokladali na tvoj altar teleta.

Antif. Opravičen bodi, Gospod, v svojih besedah, in premagaj, ko si sojen.

Antif. Kakor ovca je peljan Gospod v zaklanje, in ni odperl svojih ust.

Gospod, ti si nam pribežališče od roda do roda.

Predno so goré postale, in njé okrog; si ti od vekomaj do vekomaj Bog!

Ne zaverzi človeka v pogubo, ki si rekel: Spreoberte se, človeški otroci.

Ker tavžent let je v tvojih očeh kakor včerajšnji dan, ki je minil.

Et custodia in nocte, *
quae pro nihilo habentur, eorum
anni erunt.

Mane sicut herba transeat,
mane floreat, et transeat; *
vespere decidat, induret, et
arescat.

Quia defecimus in ira tua,
* et in furore tuo turbati
sumus.

Posuisti iniquitates nostras
in conspectu tuo; * saeculum
nostrum in illuminatione
vultus tui.

Quoniam omnes dies nostri
defecerunt; * et in ira tua
defecimus.

Anni nostri sicut aranea
meditabuntur; * dies annorum
nostrorum in ipsis, septuaginta
anni.

Si autem in potentatibus,
octoginta anni; * et amplius
eorum labor et dolor.

Quoniam supervenit mansuetudo;
* et corripiemur.

Quis novit potestatem irae
tuae; * et prae timore tuo
iram tuam dinumerare?

Dexteram tuam sic notam
fac; * et eruditos corde in
sapientia.

Convertere, Domine, usquequo;
* et deprecabilis esto super
servos tuos.

Repleti sumus mane mi-

In kakor straža po noči.
Kar se za nič ima, to so
njih leta.

Zjutraj zvene kakor trava;
zjutraj se razcveti in zvene;
zvečer pade, oterpne in se
posuši.

Zakaj po tvoji jezi omagujemo,
in po tvojim serdu smo
prestrašeni.

Naše hudobije devaš pred
svoj obraz, čas našega življenja
pred luč svojega obličja.

Zakaj vsi naši dnevi zginjajo,
in po tvoji jezi omagujemo.

Naša leta so misliti kakor
pajčina. Dnevi naših let —
v njih je sedemdeset.

In pri močnejših osemdeset
let; in kar jih je več,
so težava in bolečina.

Ker pride krotkota, in strahovani
bomo.

Kdo pozna meč tvojega
serda? in (*zamore*) v strahu
pred teboj tvojo jezo meriti?

Pokaži tedaj svojo desnico,
in njé, ki so v sercu podučeni
v modrosti.

Oberni se (*k nam*), Gospod!
Doklej še? in daj se sprositi
zastran svojih služabnikov!

Napolnjeni smo zjutraj s

sericordia tua; * et exultavimus, et delectati sumus omnibus diebus nostris.

Laetati sumus pro diebus, quibus nos humiliasti, * annis, quibus vidimus mala.

Respice in servos tuos, et in opera tua; * et dirige filios eorum.

Et sit splendor Domini Dei nostri super nos, et opera manuum nostrarum dirige super nos, * et opus manuum nostrarum dirige.

Ant. Dominus tamquam ovis ad victimam ductus est, et non aperuit os suum.

Ant. Contritum est cor meum in medio mei; contremuerunt omnia ossa mea.

Psalm 62.

Deus, Deus meus; * ad te de luce vigilo.

Sitivit in te anima mea: * quam multipliciter tibi caro mea.

In terra deserta, et invia, et inaquosa; * sic in sancto apparui tibi, ut viderem virtutem tuam et gloriam tuam.

Quoniam melior est misericordia tua super vitas; * labia me laudabunt te.

Sic benedicam te in vita mea; * et in nomine tuo

tvojo milostjo, in radujemo se, ter se veselimo vse svoje dni.

Veselimo se dni, ko si nas poniževal, in let, ko smo gledali nesrečo.

Ozri se na svoje hlapce, in na svoja dela, ter vladaj njih otroke.

In bodi svetloba Gospoda, našega Boga nad nami, in dela naših rók vladaj nad nami, in dela naših rók vladaj.

Antif. Kakor ovca je peljan Gospod v zaklanje, in ni odperl svojih ust.

Antif. Poterto je v meni moje serce, vse moje kosti trepečejo.

Bog, moj Bog! sè svitom vred čujem k tebi.

Mojo dušo žeja po tebi, kakó dostikrat moje mesó po tebi.

V pusti deželi, kjer ni pota, ne vode, takó se prikazujem v svetišči pred teboj, da gledam tvojo moč in tvojo slavo.

Zakaj bolje je tvoje usmiljenje, kakor življenje, moje ustnice te bodo hvalile.

Takó te bom hvalil v svojem življenji, in v tvojem

levabo manus meas.

Sicut adipe et pinguedine repleatur anima mea: et labiis exultationis laudabit os meum.

Si memor fui tui super stratum meum, in matutinis meditabor in te: * quia fuisti adjutor meus.

Et in velamento alarum tuarum exultabo: adhaesit anima mea post te; * me suscepit dextera tua.

Ipsi vero in vanum quaesierunt animam meam: introibunt in inferiora terrae; * tradentur in manus gladii, partes vulpium erunt.

Rex vero laetabitur in Deo, laudabuntur omnes, qui jurant in eo; * quia obstructum est os loquentium iniqua.

Deus misereatur nostri, et benedicat nobis; * illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri; *

Ut cognoscamus in terram viam tuam; * in omnibus gentibus salutare suum.

Confiteantur tibi populi, Deus; * confiteantur tibi populi omnes.

Laetentur, et exultent gen-

imenu bom povzdigoval svoje roke.

Kakor z mastjo in maščobo bodi napolnjena moja duša, in moja usta te bodo hvalila z veselimi ustnicami.

Ko se tebe spomnim na svojem ležišču, še zjutraj na te mislim; zakaj ti si moj pomočnik.

In pod odejo tvojih perut se veselim; moja duša se tebe derži; tvoja desnica me podpira.

Oni pa iščejo zastonj moje duše, pod zemljo pojdejo; meču v roke bodo dani, lesicam bodo v delež.

Kralj pa se bo veselil v Bogu; vsi se bodo hvalili, kateri pri njem prisegajo; zakaj usta so zamašena njim, ki hudo govoré,

Psalm 66.

Bog se nas usmili, in blagoslovi nas; naj razsvetli svoj obraz nad nami, in se nas usmili.

Da spoznamo tvojo pot na zemlji, nad vsemi narodi tvoje zveličanje.

Ljudstva naj te slavé, Bog! slavé naj te vsa ljudstva.

Veselé in radujejo naj se

tes; * quoniam iudicas populos in aequitate, et gentes in terra dirigitis.

Confiteantur tibi populi, Deus, confiteantur tibi populi omnes; * terra dedit fructum suum.

Benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus; * et metuant eum omnes fines terrae.

Ant. Contritum est cor meum in medio mei; contremuerunt omnia ossa mea.

Ant. Exhortatus es in virtute tua, et in refectione saneta tua, Domine.

Mojzesova pesem. (II. Mojz. 15.)

Cantemus Domino: gloriose enim magnificatus est, * equum et ascensorem deiecit in mare.

Fortitudo mea et laus mea Dominus; * et factus est mihi in salutem.

Iste Deus meus, et glorificabo eum; * Deus patris mei, et exaltabo eum.

Dominus, quasi vir pugnator, omnipotens nomen ejus; * currus Pharaonis, et exercitum ejus projecit in mare.

Electi principes ejus submersi sunt in mari Rubro;

narodi; zakaj ti sodiš ljudstva po pravici, in vodiš narode na zemlji.

Ljudstva naj te slavé, Bog! slavé naj te vsa ljudstva. Zemlja bo dala svoj sad.

Blagoslovi naj nas Bog, naš Bog, blagoslovi naj nas Bog, in bojé naj se ga vse pokrajine zemlje!

Antif. Poterto je v meni moje serce, vse moje kosti trepečejo.

Antif. Spodbujaš nas, Gospod, v svoji moči in sè svojimi svetimi krepčalnimi besedami.

Pøjmo Gospodu; zakaj slavno se je povelícal; konja in jezdeca je vergel v morje.

Moja moč in moja hvala je Gospod, in on mi je bil v odrešenje.

On je moj Bog, in hvalil ga bom, Bog mojega očeta, in povzdigoval ga bom.

Gospod je ko vojščak, „V-sogamogočni“ je njegovo imé. Vozove Faraonove in njegovo vojsko je vergel v morje.

Njegovi zbrani vojvode so utonili v rudečem morji. Va-

* abyssi operuerunt eos, de-
scenderunt in profundum,
quasi lapis.

Dextera tua, Domine, ma-
gnificata est in fortitudine:
dextera tua, Domine, per-
cussit inimicum; * et in
multitudine gloriae tuae de-
posuisti adversarios tuos.

Misisti iram tuam, quae
devoravit eos sicut stipulam;
* et in spiritu furoris tui
congregatae sunt aquae.

Stetit unda fluens; * con-
gregatae sunt abyssi in me-
dio mari.

Dixit inimicus: Persequar,
et comprehendam; * divi-
dam spolia, implebitur ani-
ma mea.

Evaginabo gladium meum;
* interficiet eos manus mea.

Flavit spiritus tuus, et
operuit eos mare: * sub-
mersi sunt quasi plumbum
in aquis vehementibus.

Quis similis tui in forti-
bus, Domine? * quis simi-
lis tui magnificus in sancti-
tate, terribilis, atque lauda-
bilis, faciens mirabilia?

Extendisti manum tuam,
et devoravit eos terra; * dux
fuisti in misericordia tua
populo, quem redemisti.

Et portasti eum in forti-

lovi so jih zakrili, in šli so
na dno, kakor kamen.

Tvoja desnica, Gospod, se
je poveščala v moči; tvoja
desnica, Gospod, je sterla so-
vražnika. In v velikosti svo-
jega veličastva si vergel svo-
je zopernike

Spustil si svojo jezo, kte-
ra jih je požerla, kakor ster-
nje. In po dihu tvojega ser-
da so se nakopičile vode.

Stala je tekoča voda, na-
kopičili so se valovi v sredi
morja.

Rekel je sovražnik: Za
njimi jo udarim in delil bom
rop, vjamem jih, ohladí se
duša moja.

Izderem svoj meč, pokon-
čá jih moja roka.

Tvoj veter je potegnil, in
zagernilo jih je morje; po-
greznili so se kakor svinec
v silne vodé.

Kdo je tebi enak med moč-
nimi, o Gospod? Kdo je tebi
enak, tako veličasten v sve-
tosti, tako strašan in hvale
vreden, čudodelen?

Stegnil si svojo roko, po-
žerla jih je zemlja. Vodnik
si bil v svoji milosti ljud-
stvu, ki si ga odrešil.

In si ga peljal v svoji mo-

tudine tua, * ad habitaculum sanctum tuum.

Ascenderunt populi, et irati sunt; * dolores obtinuerunt habitatores Philistiim.

Tunc conturbati sunt principes Edom: robustos Moab obtinuit tremor; * obriguerunt omnes habitatores Chanaan.

Irruat super eos formido et pavor, * in magnitudine brachii tui.

Fiant immobiles quasi lapides, donec pertranseat populus tuus, Domine, * donec pertranseat populus tuus iste, quem possedisti.

Introduces eos, et plantabis in monte haereditatis tuae; * firmissimo habitaculo tuo, quod operatus es, Domine.

Sanctuarium tuum, Domine, quod firmaverunt manus tuae; * Dominus regnabit in aeternum, et ultra.

Ingressus est enim eques Pharaon cum curribus et equitibus ejus in mare, et reduxit super eos Dominus aquas maris.

Filii autem Israel ambulaverunt per siccum, * in medio ejus.

či k svojemu svetemu prebivališću.

Vzdignili so se narodi in se serdili; britkosti so prepadle prebivalce v Filisteji.

Prestrašeni so bili vojvode edomski; junake moabske je trepet prepadel; usahnili so vsi prebivalci kana-nejski.

Opade naj jih strah in trepet pred mogočno tvojo roko.

Naj se ne preganejo kakor kamen, dokler memo ne odide tvoje ljudstvo, Gospod! dokler memo ne odide to tvoje ljudstvo, ki si ga pridobil.

Popelješ jih, in jih zasa-diš na gori svoje lastine, na preterdno svoje prebivališče, ki si ga napravil, Gospod!

Tvoje je svetišče, Gospod! ki so ga uterdile tvoje roke. Gospod bo kraljeval vselej in vekomaj.

Zakaj planili so konji Faraonovi z njegovimi vozmi in njegovimi konjiki v morje, in Gospod je zagernil nad njimi vode morja.

Izraelovi otroci so pa šli po suhem po sredi morja.

Ant. Exhortatus es in virtute tua; et in refectione sancta tua, Domine.

Ant. Oblatus est, quia ipse voluit, et peccata nostra ipse portavit.

Psalm 148.

Laudate Dominum de coelis; * laudate eum in excelsis.

Laudate eum omnes Angeli ejus; * laudate eum omnes virtutes ejus.

Laudate eum sol et luna; * laudate eum omnes stellae et lumen.

Laudate eum coeli coelorum; * et aquae omnes, quae super coelos sunt, laudent nomen Domini.

Quia ipse dixit, et facta sunt; * ipse mandavit, et creata sunt.

Statuit ea in aeternum, et in saeculum saeculi; * preceptum posuit, et non praeteribit.

Laudate Dominum de terra; * dracones, et omnes abyssi.

Ignis, grando, nix, glacies, spiritus procellarum; * quae faciunt verbum ejus.

Montes et omnes colles; * ligna fructifera, et omnes cedri.

Antif. Spodbujaš nas, Gospd, v svoji moči in sè svojimi svetimi krepčalnimi besedami.

Antif. Darovan je bil, ker je sam hotel, in nosil je naše grehe.

Hvalite Gospoda z nebes; hvalite ga na višavah!

Hvalite ga vsi njegovi angeli; hvalite ga vse njegove vojskne trume!

Hvalite ga, solnce in luna; hvalite ga vse zvezde ino luč!

Hvalite ga, nebés nebesa, in vse vodé, ki so nad nebesi, naj hvalijo ime Gospodovo!

Zakaj on je rekel, in bile so storjene; on je ukazal, in bile so ustvarjene.

Postavil jih je za vselej in na večne čase; dal je postavo, in ne preide.

Hvalite Gospoda na zemlji, zmaji in vsi brezni!

Ogenj, toča, sneg, led, vihar, ki njega povelje spolnujejo!

Hribi in vsi griči, rodno drevje in vsi cedri!

Bestiae, et universa pecora; * serpentes, et volucres pennatae.

Reges terrae, et omnes populi; * principes, et omnes iudices terrae.

Juvenes et virgines, senes cum junioribus laudent nomen Domini; * quia exaltatum est nomen ejus solius.

Confessio ejus super caelum et terram: * et exaltavit cornu populi sui.

Hymnus omnibus sanctis ejus; * filiis Israel, populo appropinquanti sibi.

Zverine in vsa živina, laz-nina in perutnina!

Kralji zemlje in vsa ljudstva; poglavarji in vsi sodniki zemlje!

Mladenči in device, stari in mladi naj hvalijo ime Gospodovo! ker njegovo ime samo je visoko.

Njega slava (*seže*) nad nebesa ino zemljo; saj je povišal rog svojemu ljudstvu.

Hvala vsem njegovim svetim, sinovom Izraelovim, ljudstvu, ki se njemu bliža.

Psalm 143.

Cantate Domino canticum novum; * laus ejus in Ecclesia sanctorum.

Laetetur Israel in eo, qui fecit eum; * et filii Sion exultent in rege suo.

Laudent nomen ejus in choro; * in timpano et psalterio psallant ei.

Quia beneplacitum est Domino in populo suo; * et exaltabit mansuetos in salutem.

Exultabunt Sancti in gloria; * laetabuntur in cubilibus suis.

Exaltationes Dei in gutture eorum; * et gladii accipites in manibus eorum.

Pôjte Gospodu novo pesem; njega hvala (*naj se razlega*) v zboru svetih.

Izrael naj se veseli v svojem stvarniku; in sionski otroci naj se radujejo v svojem kralji.

Naj hvalijo njegovo ime v verstéh; z bobni in brenkljami naj mu igrajo.

Zakaj Gospod ima dopajdenje nad ljudstvom, ter povišuje krotke k zveličanju.

Sveti se radujejo v slavi, veselé se na svojih ležiščih.

Poviševanje božje je v njih gerlih, in na dve plati ojstri meči so v njih rokah,

Ad faciendam vindictam in nationibus; * increpationes in populis.

Ad alligandos reges eorum in compedibus; * et nobiles eorum in manicis ferreis.

Ut faciant in eis iudicium conscriptum: * gloria haec est omnibus Sanctis ejus.

da se mašujejo nad narodi, in ljudstva kaznujejo;

da zvežejo njih kralje z verigami, in njih plemenitnike z železnimi vezmi;

da jim storé po zapisani pravici. Ta slava bodi vsem njegovim svetim!

Psalm 150.

Laudate Dominum in Sanctis ejus; * laudate eum in firmamento virtutis ejus.

Laudate eum in virtutibus ejus; * laudate eum secundum multitudinem magnitudinis ejus.

Laudate eum in sono tubae; * laudate eum in psalterio et cithara.

Laudate eum in timpano et choro: * laudate eum in chordis et organo.

Laudate eum in cymbalis benesonantibus; laudate eum in cymbalis jubilationis; * omnis spiritus laudet Dominum.

Ant. Oblatus est, quia ipse voluit; et peccata nostra ipse portavit.

Hvalite Gospoda v njegovih svetih; hvalite ga v njegovi močni terdnjavi!

Hvalite ga v njegovih močeh; hvalite ga po njegovi mnogoteri velikosti.

Hvalite ga s trobentnim glasom; hvalite ga z brenkljami ino citrami!

Hvalite ga z bobni in v verstéh; hvalite ga sè strunami in piščalmi!

Hvalite ga s prav glasnimi cimbali; hvalite ga z veselimi cimbali!

Antif. Darovan je bil, ker je sam hotel, in nosil je naše grehe.

[„Poglavje“ (capitulum) in „pesem“ (hymnus) se od danes naprej (12 naslednjih dni) izpušča. Prestopi se torej koj k V. in R.]

Ÿ. Homo pacis meae, in quo speravi;

Ř. Qui edebat panes meos, ampliavit adversum me supplantationem.

Antifona k „Benedictus“-u.

Traditor autem dedit eis signum, dicens: Quem osculatus fuero, ipse est; tenete eum.

Zaharijeva pesem. (Luk. I. 68-79.)

Benedictus Dominus, Deus Israel, * quia visitavit et fecit redemptionem plebis suae.

Et erexit cornu salutis nobis * in domo David pueri sui.

Sicut locutus est per os Sanctorum; * qui a saeculo sunt, Prophetarum ejus.

Salutem ex inimicis nostris; * et de manu omnium, qui oderunt nos.

Ad faciendam misericordiam cum patribus nostris; * et memorari testamenti sui sancti.

Injurandum, quod juravit ad Abraham patrem nostrum; * daturum se nobis.

Ut sine timore de manu inimicorum nostrorum liberati, * serviamus illi.

Ÿ. Človek, ki sem ž njim v miru živel, ki sem se nanj zanašal;

Ř. Ki je moj kruh jedel, uganjal je veliko zvijačo zoper mene.

Antif. Izdajalec pa jim je bil dal znamenje, rekoč: Kterega poljubim, tisti je, njega primite.

Hvaljen Gospod, Izraelov Bog, ker je obiskal, in storil odrešenje svojemu ljudstvu.

In nam je postavil rog zveličanja v hiši Davida, svojega služabnika.

Kakor je govoril po ustih svojih svetih prerokov, kateri so od nekdaj.

Odrešenje od naših sovražnikov, in iz roke vseh, kateri nas sovražijo.

Usmiljenje storiti našim očetom, in pomniti svoje svete zaveze.

Prisego, ki jo je prisegel Abrahamu, našemu očetu, nam dati.

Da, iz rok svojih sovražnikov rešeni, njemu brez strahu služimo.

In sanctitate et justitia coram ipso; * omnibus diebus nostris.

Et tu, puer, Propheta Altissimi vocaberis; * praecibus enim ante faciem Domini parare vias ejus.

Ad dandam scientiam salutis plebi ejus; * in remissionem peccatorum eorum.

Per viscera misericordiae Dei nostri: * in quibus visitavit nos oriens ex alto.

Illuminare his, qui in tenebris et in umbra mortis sedent; * ad dirigendos pedes nostros in viam pacis.

Ant. Traditor autem dedit eis signum, dicens: Quem osculatus fuero, ipse est; teneete eum.

Ÿ. Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem —

V svetosti in v pravici pred njim vse naše dni.

In ti, dete, boš prerok Narvišega imenovano; pojdeš namreč pred obličjem Gospodovim njegova pota pripravljat.

Dati znanje zveličanja njegovemu ljudstvu v odpuščanje njih grehov.

Po priserčnem usmiljenji našega Boga, po katerem nas je obiskal on, ki izhaja iz visokosti.

Razsvetliti té, kateri v temi in v smertni senci sedé, da ravna naše noge na pot mirú.

Antif. Izdajalec pa jim je bil dal znamenje, rekoč: Kterega poljubim, tisti je, njega primite.

Ÿ. Kristus je za nas pokoren postal do smerti (Fil. 2, 8.) —

[Drugo noč (v četrtek večer) se pristavi:]

mortem autem Crucis. | smerti pa na križi.

[Tretjo noč (v petek večer) pa:]

Propter quod et Deus exaltavit illum, et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal imé, katero je čez vsa imena.

[Ko se začne peti verstica (V.) „Christus“, pokleknejo vsi. Ko se je izpela, moli se tiho „Pater noster“, po tem 50. psalm „Miserere“ na strani 142. H koncu moli obrednik (poglasno) naslednjo molitev:]

Respice, quaesumus, Domine, super hanc familiam tuam, pro qua Dominus noster Jesus Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, et crucis subire tormentum: Qui tecum vivit etc.

Ozri se milostljivo, prosimo Te, Gospod, na to svojo (véрно) družino, za katero se je naš Gospod Jezus Kristus brez pomisleka grešnikom izročil in križa muke preterpel. Kteri s Tabo živi itd.

[Sklep „Qui tecum vivit itd.“ se moli tiho.]

[Med tem ko se poje „Benedictus“, ugašajo se zaporedoma sveče na vélikem altarji in sicer tako, da je, kedar se poje zadnja verstica, ugašena tudi zadnja luč. Tudi vse druge svetilnice po cerkvi se upihnejo (samo pred altarjem sv. sakramenta, ali božjim grobom, ne). Ko se ponavlja antifona „Traditor“, vzame se edina še goreča sveča z vrh trivoglatega svečnika in se skrije (goreča) pod altar na listni strani (ali pa za altar.)]

[Po končani molitvi duhovni sè šibami ali paličicami na altarne stopnjice nekaj krat rahlo udarijo. *) Tačas strežnik gorečo svečo izpod (ali izza) altarja prinese, na svečnik natakne in ugasne.]

Pojasnilo.

Da se sveča, ki Kristusa pomenja, za nekaj časa skrije, je znamenje, da se je Jezus, ko je umerl, očem aposteljnov in svojih vernih odtegnil, in šel predpekcl pravične tolažit. Da se pa na zadnje sveča zopet prikaže, to je znamenje Gospodovega vstajenja. — Ropot sè šibami naj nas spominja hrupa o Jezusa Kr. križanji.

*) Véliki ropot, ki ga v nekterih krajih otroci delajo, je (vsaj v cerkvi) nespodoben.

VÉLIKI ČETERTEK.

Danes obhajamo spomin, da je naš Gospod Jezus Kr. sakrament sv. rešnjega Telesa ustanovil, pa tudi spomin, da se je že tisto noč pričelo terpljenje njegovo. Zato vsa današnja cerkvena opravila, vse šege veselje in žalost naznanjajo. V tem ko sinočne jutranjice in sploh vsi deli breviarja le bolj na terpljenje Gospodovo merijo, nanašajo se mašne molitve in berila sosebno na ustanovljenje presv. sakramenta, na skrivnost neskončne ljubezni. — Plašč pri sv. maši je bele barve in se poje „Gloria“. S tem se naznanja veselje zavoljo ustanovljenja sakramenta sv. rešnj. Telesa. Petje pri sv. maši je do „slave“ slovesno (z orglami, v mestih celó z instrumentalno muziko), po „slavi“ pa žalostno. K „slavi“ tudi v zadnje zvonovi slovesno zvoné, potem umolknejo, ni jih več slišati do „slave“ Vel. sabote. Utihnejo pa zvonovi zato, ker je zvonjenje nekaj veselega in se torej z žalostjo teh dni nič kaj ne vjema; pa tudi zato, ker so podoba aposteljnov (psalm 18, 5.) nauk božji oznanujočih, ki so svojega učitelja, ko je bil vjet, zapustili in obmolknili. Leseni „ropotci“ („klepetci“ „dèrdre“), kateri se namesti zvonov in zvončekov z zvonikov in po cerkvah glasijo, spominjajo nas tistih starih kerščanskih časov, ko ni bilo še zvonov, ampak so verne k službi božji vabili s tem, da so z lesenim kladvom po lesenih deski tolkli. [Kje in kedaj so bili (veči) zvonovi iznajdeni, ni prav znano; za cerkvene potrebe so se začeli rabiti (pravijo, da po za

povedi papeža Sabinijana) še le od začetka VII. stoletja naprej. Gotovo je, da so imele cerkve v VII. in VIII. stoletji že skor povsod zvonove.]

Ropotci so pa tudi znamenje lesú sv. križa, na kterem je Jezus za nas umrl.

Druge posebnosti tega dne in današnje maše so, da se dve *) hostiji posvetite, kterih eno mašnik po navadi zaužije, druga pa se dene v kelih, kteri se pokrije s „palo“ (malim platnenim pokrivalom) in z božjo mizico (skledico, „pateno“) in se ogerne s plajščičem („velum“) ter se prenese po maši v procesiji na za to pripravljene, ozališani stranski altar („božji grob“).

Ker je danes (in tako tudi jutre in pojutranjem) po ostri cerkveni zapovedi pripuščena le ena sama (pet) maša in le v farnih cerkvah (ali onih, ktere za take veljajo) in sploh v tistih, v kterih se vsi obredi vélicege tedna opravljajo, obhaja druge mašnike obrednik (tisti mašnik, ki mašuje), in sicer, kakor druge verne, le s podobo kruha.

Po maši in procesiji se molijo (ne pojejo) večernice; po tem se razderejo altarji, to je, pobere se ž njih ves kinč; svečnike in 3 table se preveržejo narobe, da ležé, altarni pert se neredno razvleče (pozneje odnese); samo križ („edini naš up v tem žalostnem času“) ostane po konci. Med tem ko mašnik (sè strežniki ali strežnikoma) to dela, moli pogloblasno psalm 21. (Glej spodej!) To gin-

*) V nekterih krajih (tudi na Slovenskem) imajo navado posvetiti tri hostije in spravijo 2 v kelih, eno za obhajilo vélikí petek, drugo za monstranco za „božji grob“, kjer se vélikí petek po (suhi) maši izpostavi. Ta obred ni zapovedan, in v Rimu, Italiji in drugod celó neznan. V Gorici (in menda sploh po Goriškem) so „božji grobovi“, pa se že od četrta naprej tako kličejo. V petek se samo (ena) sv. hostija za obhajilo na vélikí altar prenese; po maši ni nikake procesije več; v „božjem grobu“ se hranijo še na dalje v obhajilniku („ciborji“) male sv. hostije, kakor navadno v tabernakelju, in tudi ena vélika za monstranco (ako se ta ne posveti še le véliko saboto). Sv. rešnje Teló ni v monstranci izpostavljeno, ampak v tabernakelju zaperto. Samo v 2 samostanskih cerkvah, na Kostanjevici (pri čč. OO. Franciskanih) in pri čč. OO. Kapucinih (v mestu) je navada sv. r. Teló v monstranci (pa s tancičo zagerneni) izpostaviti.

ljivo opravilo pomeni veliko cerkveno žalost, in pa, da so altarji nekako nepotrebni, ker se te dni na njih ne mašuje; spominja nas tudi, kako so Jezusa slačili.

Na zadnje se opravi še v stolnih (škofovskih) cerkvah, v samostanih itd. velepomembna šega — „umivanje nog“. — Imenuje se tudi „mandatum“ (povelje), ker se obred s to besedo začne. („Povelje novo, t. j. zgled, sem vam dal, da se ljubite med seboj, kakor sem jez vas ljubil.“) Sv. Oče papež umivajo noge 12 (navadno tujim) mašnikom*), škofje mladim duhovnom (bogoslovcem), ali ubozim, samostanski predstojniki svojim podložnim. Tudi cesarji in kralji so imeli ali imajo še navado, ubozim sivim starčekom noge univati (n. pr. naš cesar avstrijski).

V škofovskih**) cerkvah se blagoslavlja ta dan tudi troje svetih olj, namreč a.) bolniško olje (navadno „poslednje“ ali naravnost „sveto“ olje imenovano), b.) sv. križma in c.) kerstno olje. Vzrok, zakaj je sv. cerkev za blagoslavljanje sv. olj odločila Veliki četertek, razlaga sv. Tomaž Akvinski tako-le: „Dan, kateri je Jezus Kr. sakrament sv. rešnj. Telesa ustanovil, je tudi najpristojniši za blagoslavljanje tistih reči, ktere rabimo za druge ss. sakramente, ker so vsi sakramenti z altarno skrivnostjo (sé sv. r. Telesom) v zvezi.“

Olje sme blagoslavljati le škof, in sicer le med skofovo (pontifikalno) mašo. Skofa obdaja pri tem častljivem opravilu (razen navadnih mašnih strežnikov) še 12 mašnikov v belih plajščih, 7 diákonov in 7 subdiákonov tudi v belih oblačilih. Mašniki nas spominjajo 12 apostelnov, diáconi in subdiáconi pa tistih časov, ko je sleherna škofija imela po toliko duhovnov teh 2 verst. Obred blagoslavljanja olj je spodej.

Toliko o Velikem četertku sploh. Na dotičnih mestih najdeš še drugih potrebnih pojasnil in pravila za duhovne.

*) Tem mašnikom potle; pri obedu sv. Oče sami strežejo in podarijo vsakemu šopek cvetic in 2 medalji.

**) Razumé se samo po sebi, da spadajo sem tudi stolne cerkve patriarhov, primátov in metropolitov (pervostolnikov).

Pred mašo molijo duhovni „dnevnice“ („horae“), v katerih se mnogo navadnih reči izpušča.

MAŠA.

[Postaja pri sv. Ivanu v Lateranu.]

Introitus. (Gal. 6.) Nos autem gloriari oportet in cruce Domini nostri Jesu Christi, in quo est salus, vita et resurrectio nostra, per quem salvati et liberati sumus.

(Psal. 66.) Deus misereatur nostri, et benedicat nobis: illuminet vultum suum super nos, et misereatur nostri. — Nos autem etc.

Vhod. (Gal. 6.) Mi pa se moramo hvaliti s križem Gospoda našega, Jezusa Kristusa, v katerem je naše zveličanje, življenje in vstajenje, po katerem smo ohranjeni in rešeni.

(Ps. 66.) Bog se nas usmili in nas blagoslovi; naj razsvetli svoj obraz nad nami in se nas usmili. — Mi pa itd.

[K „slavi“ („Gloria“) se zvoni v cerkvi in v zvoniku; potle pa ne več do Vel. sabote. (Glej str. 157.)]

Gloria in excelsis Deo. Et in terra pax hominibus bonae voluntatis. Laudamus Te. Benedicimus Te. Adoramus Te. Glorificamus Te. Gratias agimus Tibi propter magnam gloriam Tuam. Domine Deus, Rex coelestis, Deus Pater omnipotens, Domine Fili unigenite Jesu Christe. Domine Deus, Agnus Dei, Filius Patris. Qui tollis pec-

Slava po višavah Bogú, in na zemlji mir ljudem, kateri so dobre volje. Hvalimo Te, čestimo Te, molimo Te, poveličujemo Te, hvaležni smo Ti zavoljo Tvoje velike časti, Gospod Bog, kralj nebeški, Bog, vsegamogočni Oče! Gospod Jezus Kristus, edinorojeni Sin, Gospod Bog, Jagnje Božje, Sin Očetov, kateri odjemlješ grehe svetá,

cata mundi, miserere nobis. Qui tollis peccata mundi, suscipe deprecationem nostram. Qui sedes ad dexteram Patris, miserere nobis. Quoniam tu solus Sanctus, tu solus Dominus, tu solus Altissimus Jesu Christe. Cum Sancto Spiritu, in gloria Dei Patris. Amen.

Oratio. Deus, a quo et Judas reatus sui poenam, et confessionis suae latro praemium sumpsit: concede nobis tuae propitiationis effectum: et sicut in passione sua Jesus Christus, Dominus noster, diversa utriusque intulit stipendia meritorum, ita nobis, oblato vetustatis errore, resurrectionis suae gratiam largiatur. Qui tecum vivit etc.

[Samo ta molitev.]

Lectio Epistolae beati Pauli Ap. ad Corinth. (I. Cor. 11, 20—32.)

Fratres, convenientibus vobis in unum, jam non est Dominicam coenam manducare. Unusquisque enim suam coenam praesumit ad manducandum. Et alius quidem esurit, alius autem ebrius est. Numquid domos non habetis ad manducandum et

usmili se nas; kateri odjemlješ grehe svetá, sprejmi našo prošnjo; kateri sediš na desnici Očetovi, usmili se nas! Ker Ti sam si svet, Ti sam Gospod, Ti sam Najviši, Jezus Kristus, sè svetim Duhom vred v slavi Bogá Očeta. Amen.

Zbirna molitev. Bog, od ktereга je prejel Judež kazen za svojo izdajo, razbojnik (na križi) pa plačilo za svoje spoznanje (greha): daj svojemu usmiljenju ta vspeh, da, kakor je Jezus Kr. v svojem terpljenji obema unima po njunih zaslugah različno plačilo dal, tudi nam, stare grešne zmote odvzemši, svojega vstajenja milost podeli; kateri s Tabo živi itd.

Berilo iz lista sv. Pavla apost. do Korinčanov (I. Kor. 11, 20—32.)

Bratje, kedar se tedaj snidete, ne pravi se to Gospodovo večerjo jesti. Vsak namreč svojo večerjo popred vzame in je. In takó je eden lačen, eden pa pijan. Ali nimate hiš, da bi jedli in pili? Ali cerkev božjo zamčujete, in jih sramotite, kateri nima-

bibendum? Aut Ecclesiam Dei contemnitis, et confunditis eos, qui non habent? Quid dicam vobis? Laudo vos? In hoc non laudo. Ego enim accepi a Domino, quod et tradidi vobis: quoniam Dominus Jesus, in qua nocte tradebatur, accepit panem, et gratias agens, fregit, et dixit: Accipite et manducate; hoc est Corpus meum, quod pro vobis tradetur: hoc facite in meam commemorationem. Similiter et calicem, postquam coenavit, dicens: Hic calix novum testamentum est in meo Sanguine. Hoc facite, quotiescumque bibetis, in meam commemorationem. Quotiescumque enim manducabitis panem hunc, et calicem bibetis, mortem Domini annuntiabitis, donec veniat. Itaque, quicumque manducaverit panem hunc, vel biberit calicem Domini indigne, reus erit Corporis et Sanguinis Domini. Probet autem seipsum homo, et sic de pane illo edat, et de calice bibat. Qui enim manducat et bibit indigne, iudicium sibi manducat et bibit, non dijudicans Corpus Domini. Ideo inter vos multi infirmi et imbe-

jo? Kaj bi vam rekel? Ali bi vas hvalil? V tem vas ne hvalim. Jez sem namreč prejel od Gospoda, kar sem vam tudi izročil, da je Gospod Jezus tisto noč, ko je bil izdan, vzel kruh, in zahvalil, ter razlomil in rekel: Vzemite in jejte; to je moje teló, ktero bo za vas dano. To storite v moj spomin. Ravno takó tudi kelih po večerji, rekoč: Ta kelih je nova zaveza v moji kervi. To storite, kolikorkrat boste pili, v moj spomin. Zakaj kolikorkrat boste jedli ta kruh, in kelih pili, boste smert Gospodovo oznanovali, dokler ne pride. Kdor koli tedaj bo ne vredno jedel ta kruh, ali pil kelih Gospodov, bo kriv telesa in kervi Gospodove. Naj torej človek sam sebe presodi; in takó naj je od tega kruha, in pije od kelha. Zakaj kdor ne vredno jé in pije, jé in pije si sodbo, ker ne razločuje telesa Gospodovega. Zato je med vami veliko slabih in bolnih, in veliko jih spi. Ako bi sami sebe presodili, ne bi bili sojeni. Ko smo pa sojeni, smo od Gospoda pokorjeni, da ne bi bili s tem svetom pogubljeni.

cilles, et dormiunt multi. Quod si nosmetipsos judicaremus, non utique judicaremur. Dum judicamur autem, a Domino corripimur, ut non cum hoc mundo damnemur.

Graduale (Phil. 2.) Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem, mortem autem crucis.

Ÿ. Propter quod et Deus exaltavit illum et dedit illi nomen, quod est super omne nomen.

Sequentia sancti Evangelii secundum Joannem. (13, 1—15.)

Ante diem festum Paschae, sciens Jesus, quia venit hora ejus, ut transeat ex hoc mundo ad Patrem: cum dilexisset suos, qui erant in mundo, in finem dilexit eos. Et coena facta, (cum diabolus jam misisset in cor, ut traderet eum Judas Simonis Iscariotae): sciens, quia omnia dedit ei Pater in manus, et quia a Deo exivit, et ad Deum vadit; surgit a coena et ponit vestimenta sua: et cum accepisset linteam, praecinxit se. Deinde misit aquam in pelvim, et coepit lavare pedes discipulorum,

Gredna mol. (Fil. 2, 8.) Kristus je za nas postal pokoren do smerti, smerti pa na križi.

Ÿ. (v. 9.) Zato ga je tudi Bog povišal, in mu dal imé, ktero je čez vsa imena.

Besede sv. evangelija po sv. Janezu (13, 1—15.)

Pred velikonočnim praznikom, ko je Jezus videl, da je prišla njegova ura, da bi šel s tega sveta k Očetu, ker je ljubil svoje, ki so bili na svetu, ljubil jih je do konca. In ko so bili povečerjali, (ko je bil hudič Judežu Iškarijotu Simonovemu že v serce dal, da bi Jezusa izdal) vedoč, da mu je Oče vse v roke dal, in da je od Boga prišel, in k Bogu gre, vstane od večerje, in dene sè sebe svoje oblačilo, in vzame pert, ter se opaše. Potlej vlije vode v medenico, in začne umivati u-

et extergere linteo, quo erat praecinctus. Venit ergo ad Simonem Petrum. Et dicit ei Petrus: Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Jesus et dixit ei: Quod ego facio, tu nescis modo, scies autem postea. Dixit ei Petrus: Non lavabis mihi pedes in aeternum. Respondit ei Jesus: Si non laverò te, non habebis partem mecum. Dixit ei Simon Petrus: Domine, non tantum pedes meos, sed et manus et caput. Dixit ei Jesus: Qui lotus est, non indiget, nisi ut pedes lavet, sed est mundus totus. Et vos mundi estis, sed non omnes. Sciebat enim, quisnam esset, qui traderet eum; propterea dixit: Non estis mundi omnes. Postquam ergo lavit pedes eorum, et accépit vestimenta sua, cum recubisset iterum, dixit eis: Scitis, quid fecerim vobis? Vos vocatis me Magister et Dominus et bene dicitis: sum etenim. Si ergo ego lavi pedes vestros, Dominus et Magister, et vos debetis alter alterius lavare pedes. Exemplum enim dedi vobis, ut, quemadmodum ego feci vobis, ita et vos faciatis.

čencem noge, in brisati s pertom, s kterim je bil opasan. Pride tedaj k Simonu Petru. In Peter mu reče: Gospod! ti mi boš noge umival? Jezus mu je odgovoril in rekel: Kar jez delam, ti zdaj ne veš, vedel pa boš potlej. Peter mu reče: Ne boš mi umival nog vekomaj ne. Jezus mu je odgovoril: Ako te ne umijem, ne boš imel deleža z menoj. Simon Peter mu reče: Gospod! ne samo nog, ampak tudi roke in glavo. Jezus mu reče: Kdor je umit, ne potrebuje, kakor de noge umije, pa je ves čist. Tudi vi ste čisti, pa ne vsi. Vedel je namreč, kdo je, kteri ga izdá; zato je rekel: Niste vsi čisti. Po tem tedaj, ko jim je bil noge umil, in vzel svoja oblačila, usedel se je spet k mizi, in jim je rekel: Veste, kaj sem vam storil? Vi me kličete: Učenik in Gospod! in prav pravite; sem tudi. Ako sem tedaj jez, Gospod in Učenik, vam noge umil, morate tudi vi drugi drugemu noge umivati. Zgled namreč sem vam dal, da ravno tako, kakor sem jez vam storil, tudi vi storite.

Offertorium. (Ps. 117, 16.)

Dextera Domini fecit virtutem: dextera Domini exaltavit me. Non moriar, sed vivam, et narrabo opera Domini.

Secreta. Ipse tibi, quæsumus, Domine sancte, Pater omnipotens, æterne Deus, sacrificium nostrum reddat acceptum, qui discipulis suis in suam commemorationem hoc fieri hodierna traditione monstravit, Jesus Christus, Filius tuus, Dominus noster. Qui tecum etc.

Darovanje. (Ps. 117, 16.)

Gospodova desnica je moč izkazala, Gospodova desnica me je povišala: ne umerjem, ampak živel bom, in označeval dela Gospodova.

Tiha mol. Sveti Gospod, vsegamogočni, večni Bog! prijetno naj stori, prosimo Te, (današnje) našo daritev on sam, kateri je danes učenec svojim naročil, da naj delajo to njemu v spomin, Jezus Kristus (namreč), Tvoj Sin, naš Gospod, kateri s Teboj živi itd.

[Predglasje „sv. križa“ („de Cruce“), str. 47.]

[V 3 molitvah v „tihih maši“ (pred povzdigovanjem) so danes nekatere besede pristavljene, in sicer v molitvah „Communicantes“, „Hanc igitur“ in „Quam oblationem“, ktere se glasé tako-le:]

Communicantes et diem sacratissimum celebrantes, quo Dominus noster Jesus Christus pro nobis est traditus: sed et memoriam venerantes in primis gloriosæ semper virginis Mariæ, Genitricis ejusdem Dei et Domini nostri Jesu Christi: sed et beatorum Apostolorum, ac Martyrum Tuorum Petri et Pauli, Andreae, Jacobi, Joannis, Thomæ, Jacobi, Philippi, Bartholomæi, Matthæi, Simonis et Thaddæi; Lini, Cleti, Clementis, Xysti,

Združeni (z izvoljenimi) in obhajoči dan, ko je bil naš Gospod Jezus Kristus za nas izdan; pa tudi spomin slaveči sosebno častite vselej device Marije, matere našega Bogá in Gospoda Jezusa Kristusa, pa tudi Tvojih svetih aposteljnov in mučencev: Petra in Pavla, Andreja, Jakopa, Janeza, Tomaža, Jakopa, Filipa, Jerneja, Matjevža, Simona in Tadeja, Lina, Kleta, Klementa, Ksista, Kornelija, Ciprijana, Lavrencija, Krizógona, Janeza in

Cornelii, Cypriani, Laurentii, Chrysogoni, Joannis et Pauli, Cosmae et Damiani, et omnium Sanctorum Tuorum, quorum meritis precibusque concedas, ut in omnibus protectionis Tuæ muniamur auxilio. Per eundem Christum Dominum nostrum. Amen.

Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiae Tuæ, *quam tibi offerimus ob diem, in qua Dominus noster Jesus Christus tradidit discipulis suis Corporis et Sanguinis sui mysteria celebranda*, quæsumus, Domine, ut placatus accipias; diesque nostros in tua pace disponas: atque ab æterna damnatione nos eripi, et in electorum Tuorum jubeas grege numerari. Per eundem Christum etc. Amen.

Quam oblationem Tu, Deus, in omnibus, quæsumus, benedictam, adscriptam, ratam, † rationabilem, acceptabilemque facere digneris; ut nobis Cor†pus et San†guis fiat dilectissimi Filii Tui Domini nostri Jesu Christi —

Qui pridie quam *pro nostra omniumque salute pa-*

Pavla, Kozme in Damijana, in vseh Tvojih svetnikov, — daj (prosimo) po njihovih zaslugah in prošnjah, da bomo v zavetji Tvoje pomoči obvarovani v vseh ozirih. Po ravno tem Jezusu Kristusu Gospodu našem. Amen.

Prosimo Te tedaj, Gospod! potolažen sprejmi ta dar, kterega Ti darujemo Tvoji služabniki in z nami vred vsa Tvoja (verna) družina *v spomin tistega dneva, ko je naš Gospod Jezus Kristus svojim učencem naročil, da naj obhajajo skrivnosti njegovega Telesa in Kervi njegove*, — in daj nam v svojem miru preživeti naše dni, reši nas večnega pogubljenja in daj nam štetim biti med svoje izvoljene. Po Kristusu, Gospodu našem. Amen.

Daj, Bog, prosimo Te, da bo ta dar ves † posvečen, spre † jet, velja†ven, resničen in prijeten, da nam bo spremenjen v † Teló in † Kri Tvojega preljubega Sina, Gospoda našega, Jezusa Kristusa —

Kteri je tisti dan prej, ko je za naše in vseh zveliča-

teretur, hoc est, hodie, accipe panem etc. | *nje terpel, to je, danes vzela kruh itd.*

[Vse druge molitve „tihe maše“, kakor zgorej na „Cvetno nedeljo“, stran 51.]

[„Agnus Dei“ se reče po navadi, „miru“ („pax“) pa mašnik ne dá, ker bo drevi obletnica izdaje Iškarijotove, katere znamenje je bil poljubek miru. Navadne pripravljalne molitve pred sv. obhajilom se molijo vse tri. — Ker je obrednik 2 hostiji posvetil, naj shrani eno za jutro (Glej zgorej, stran 158). Tudi nekaj malih hostij za bolnike naj prihrani; rešujo Kri naj pa vso povzije. Predno si perste umije, naj dene sv. hostijo za jutro odmenjeno v za njo pripravljeni kelih, ki ga diákon, kakor smo na strani 158 rekli, pokrije in na sredo altarja postavi. Potem se obhajajo duhovni in drugi verni ter se maša konča. Kedarkoli se mašnik se sred altarja ali na sred altarja pomakne, mora poklekniti, ker je v zagernem kelihu sv. rešnje Teló. Sploh veljajo tu pravila, kakor kedar je sv. sakrament izpostavljen. Torej, kedar ima reči „Dominus vobiscum“, ne sme obrniti se sred altarja, da ne oberne herba sv. sakramentu, ampak na evangeljni strani. Tam da na zadnje tudi blagoslov in se zasukne (k zadnjemu evangeliju) nazaj na desno (non perficit circulum).]

Pojasnilo.

Prav za prav bi se morali po zapovedi papeža Sotêra (10. po sv. Petru) danes vsi verni obhajati; za to se opusti dajanje miru, ker bi imeli vsi pričujoči vir miru — Jezusa samega — prejeti. Verh tega pomislimo, da je nocoj Gospod pri zadnji večerji aposteljnón naznanil, da ga njih eden izdá, in da je torej mir iz njihovih src izginitil.

Communio. Dominus Jesus, postquam coenavit cum discipulis suis, lavit pedes eorum, et ait illis: Scitis, quid fecerim vobis ego, Dominus et Magister? Exemplum dedi vobis, ut et vos ita faciatis.

Postcommunio. Refecti vi-

Obhajilna mol. (Jan. 13.)
Ko je bil Gospod Jezus se svojimi učenci povečerjal, umival jim je noge in jim je rekel: Veste, kaj sem vam storil jez, Gospod in učenik? Zgled sem vam dal, da tudi vi tako storite.

Poobhajilna mol. Z jedjo

talibus alimentis, quaesumus,
Domine Deus noster, ut quod
tempore nostrae mortalitatis
exequimur, immortalitatis
tuae munere consequamur.
Per Dominum etc.

življenja okrepčani prosimo,
Gospod, naš Bog: da, kar v
tem umerljivem življenji o-
pravljamo, z darom Tvoje
neumerljivosti resnično do-
sežemo. Po Gospodu našem
itd.

[Na to „Ite, missa est“, „blagoslov“, in „evangelij sv. Janeza“. Ko ga mašnik začne brati, ne zaznami altolja, ampak le samega sebe (kakor kedar je izpostavljeno sv. r. Teló.)]

[Danes naj bode pripravljen spodoben kraj v kaki stranski ka-
peli ali na katerem stranskem altolji, ki naj se, kolikor se dá, ozališa
z zagrinjali in svetilnicami („cum velis et luminibus“), *) da se sveta
hostija v kelihu tje prenese. — Ko je maša končana, prižgejo se vo-
ščene baklje (intorticia), katerih zadostuje poleg nebá 6 (ker je sv. sa-
krament zagernen), ter se uredi procesija po navadi. Kjer je več du-
hovnov, nese križ poseben subdiakon. Obrednik v belem pluvialu po-
trosi, stoječ pred altoljem, kadilo v 2 kadilnici, pa ga ne blagoslovi;
potem poklekne, z eno kadilnico presv. sakrament trikrat pokadi, in
prejemši iz rok diákona (stojočega) kelih sè sv. rešnjem Telesom, po-
krije ga z zagrinjalom, ki ga ima okoli pleč, ter se napoti sred dia-
kona na desni in subdiakona na levi pod nebom (baldakinom) proti
omenjenemu altolju ali kraju, kjer se ima sv. sakrament hraniti. Dva
akolita (strežnika) ves čas sv. rešnje Teló kadita. — Med to proce-
sijo se poje naslednja pesem (sv. Tomaža Akvinskega).]

1. Pange, lingua, gloriosi
Corporis mysterium,
Sanguinisque pretiosi,
Quem in mundi pretium
Fructus ventris generosi,
Rex effudit gentium.
2. Nobis datus, nobis natus,
Ex intacta Virgine,
Et in mundo conversatus,
Sparso verbi semine,
Sui moras incolatus
Miro clausit ordine.

1. Pevaj, jezik, pesem blago
V čast Telesa rešnjega;
Slavi tudi Kri predrago,
Ki jo dal za greh svetá,
In prelil je zadnjo srago
Sad telesa čistega.
2. Čista Deva porodila
Nam resnico večno je.
Ta pri nas se je mudila,
Z uki grela nam sercé.
Ko je tek svoj dopolnila,
Čuden nam spomin dajé.

*) V nekterih krajih nesejo sv. rešnje Teló v sakristijo (žagrad.)

3. In supremæ nocte coenæ
 Recumbens cum fratribus,
 Observata lege plene
 Cibis in legalibus,
 Cibum turbae duodenæ
 Se dat suis manibus.

4. Verbum caro, panem verum,
 Verbo carnem efficit,
 Fitque sanguis Christi merum,
 Et si sensus deficit,
 Ad firmandum cor sincerum
 Sola fides sufficit.

5. Tantum ergo Sacramen-
 tum

Veneremur cernui:
 Et antiquum documentum
 Novo cedat ritui:
 Praestet fides supplementum
 Sensuum defectui.

6. Genitori, Genitoque
 Laus et jubilatio:
 Salus, honor, virtus quoque
 Sit et benedictio:
 Procedenti ab utroque
 Compar sit laudatio.

Amen.

3. Ko večer poslednji pride,
 Ko se zadnji dan mrači,
 Z družbo se učencev snide,
 Da postavo doverši.
 Sveta groza jih obide:
 Sebe — v hrano jim deli!

4. Glej, meso-beseda pravi
 Kruh zdaj spremeni v mesó,
 In 'z pijače kri napravi.
 Moti se okús, oko,
 Vendar vera terdna zdravi
 In krepča seree zvestó.

5. Ker skrivnost je tukaj taka,

V prahu človek naj kleči;
 In podoba stara vsaka
 Pred resnico naj beži.
 Vera naša skali enaka
 Priča naj, kar čut taji.

6. Čast in slava razodeva
 Naj se Očetu večnemu;
 Čast in slava naj se odmeva
 Sinu Njega ljubemu;
 Čast in slava naj se peva
 Duhu trikrat svetemu!

Amen.

[Ko je prišel obrednik do pripravljene altarja, vzame mu -- stoječemu -- diakon klečec kelih s sakramentom in ga postavi na altarno mizo; mašnik ga poprej klečé pokadi, potlej ga spravi diakon v tabernakelj.]

Ko je vse to opravljeno, molijo se (pologlasno) „večernice“ (v stolnih cerkvah v koro, drugod pa navadno koj pred altarjem, kjer se je shranil sv. sakrament.)]

BLAGOSLAVLJANJE SS. OLJ.

[O primerni uri začne škof (ali patriarh, primát, metropolit, nadškof) slovesno mašo. Obdajajo ga strežniki, kakor je razloženo zgorej na strani 159. Pripravljene morajo že tudi biti vse tiste reči, kterih treba za to opravilo, kakor kaže rimski pontifikal (t. j. škofovske obredne bukve). — Ko pride škof v tihi maši, po povzdigovanji, do besedi „Per quem haec omnia, Domine“ itd, preterga mašo, zapusti altar ter se podá sè strážniki k mizi za blagoslavljanje svetih olj (v presbiteriji ali zunaj presbiterija) pripravljeni. Naddiakon (archidiaconus), stoječ zraven skofa, reče na glas (in tono lectionis): „Oleum infirmorum“. — Eden izmed sedmih subdiakonov gre v sakristijo po veré olja bolniškega in ga prinese naddiakonu, kteri ga postavi pred obrednika sè sredajim glasom rekoč: „Oleum infirmorum“.]

[Obrednik vstane in bere to-le „zarotitev“ (exorcismus):]

Exorcizo te, immundissime spiritus, omnisque incursio Satanae, et omne phantasma, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti, ut recedas ab hoc oleo, ut possit effici unctio spiritalis ad corroborandum templum Dei vivi: ut in eo possit Spiritus Sanctus habitare per nomen Dei Patris omnipotentis, et per nomen dilectissimi Filii ejus, Domini nostri Jesu Christi, qui venturus est judicare vivos et mortuos, et saeculum per ignem. *R.* Amen.

Zarotujem te, naj nečisti duh, in vsak satanov napad, in vsaka slepotija, v imenu Očeta in Siťna in svetega řDuha, da se umakneš od tega olja, da lahko postane duhovno mazilo v krepcanje tempeljna živega Boga, da bo v njem prebivati mogel sveti Duh v imenu Boga, vsegamogočnega Očeta, in v imenu preljubega mu Sina, Gospoda našega, Jezusa Kristusa, kteri ima priti soditi žive in mertve in svet z ognjem. — *R.* Amen.

[Potem blagoslovi olje rekoč:]

Ÿ. Dominus vobiscum. *R.* Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Gospod z vami — *R.* In s tvojim duhom.

Oremus.

Emitte, quaesumus, Domine, Spiritum tuum Paracletum de coelis in hanc pinguedinem olivae, quam de viridi ligno producere dignatus es ad refectionem mentis et corporis: ut tua sancta bene† dictione sit omni hoc unguento coelestis medicinae peruncto tutamen mentis et corporis, ad evacuandos omnes dolores, omnes infirmitates, omnemque aegritudinem mentis et corporis, unde unxisti Sacerdotes, Reges, Prophetas, Martyres; sit Chrisma tuum perfectum, Domine, nobis a te benedictum, permanens in visceribus nostris. In nomine Domini nostri Jesu Christi.

Molimo!

Pošlji, prosimo, Gospod, svojega svetega Duha iz nebes v to oljčno mast, katero si dal rasti iz zelenega lesu v krepčanje duše in telesa, da po Tvojem blagoslovu vsakemu, ki bo s tem mazilom, nebeško zdravilo v sebi imajočim, pomaziljen, dušo in telo obvaruje s tem, da odpravi iz njega vse bolečine, vso bolezen (slabost), vsakošno dušno in telesno bolešt. Olje, Gospod, s katerim si dal maziliti duhovnike, kralje, preroke in mučence, bode naj Tvoje popolno, po Tebi za nas blagoslovljeno mazilo, ter naj v nas (delajoče) ostane v imenu Gospoda našega Jezusa Kristusa.

[S tem je bolniško olje blagoslovljeno, in se odnese v sakristijo. — Škof (z mitro na glavi) si umije roke in se podá k altarju ter nadaljuje sv. mašo.]

Pojasnilo.

Bolniškega olja se poslužuje sv. cerkev za sakrament „poslednjega olja“ in (sč sv. krizmo vred) tudi pri blagoslavljanji zvonov.

[Po obhajilu, potem ko je obrednik kelih oplaknil in si perste umil, gre zopet z mašnimi strežniki k mizi, in naddiakom zakliče: „Oleum ad sanctum Chrisma“ (Olje za sveto krizmo) in berž potem: „Oleum Catechumenorum“ („kerstno olje“). — Obrednik potrosi kadila v kadilnico in se vversti procesija, ki gre v sakristijo po omenjena verča olja. Za to procesijo pa gredó le dvanajsteri mašniki in pred njimi tistih 7 diakonov in 7 subdiakonov, ki so samo za bla-

goslavljanje ss. olj odmenjeni, en akôlit s kadilnico, dva, ki nosita svečnika, pa 2 subdiakona, katerih eden nese križ, drugi pa ima nesti (nazaj gredé) balzam. Obrednik sè svojimi (mašnjimi) strežniki ostane na svojem mestu pri mizi. Prišedši v sakristijo vzameta 2 dijákona verča z oljem in ju neseta pokrita z belima plajščičema, pa tako, da se polovica posode vidi. V istem redu kakor prej se verne procesija k mizi. Zdaj zapojeta dva pevca naslednjo pesem in pevski zbor ponavlja po vsaki kitici prvi dve versti „O Redemtor itd.“

O Redemtor, sume carmen
Temet concinentium.

Chorus iterat: O Redem-
tor etc.

Audi, Judex mortuorum,

Una spes mortalium:

Audi voces proferentium

Donum pacis praeivium.

Chorus: O Redemtor etc.

Arbor foeta alma luce

Hoc sacrandum protulit:

Fert hoc prona praesens
turba

Salvatori saeculi.

Chorus: O Redemtor etc.

Stans ad aram imo supplex

Infulatus Pontifex,

Debitum persolvit omne,

Consecrato Chrismate.

Chorus: O Redemtor etc.

Consecrare tu dignare,

Rex perennis gloriae,

Hoc olivum, signum vivum

Jura contra daemonum.

Chorus: O Redemtor etc.

Odrešitelj, sprejmi pesem,

S ktero Te popevamo.

Pevci (kôr) ponavljajo: Od-
rešitelj itd

Čuj, sodnik, Ti, umerjóčih,

Up človeškega rodú;

Glas poslušaj darujočih

Olje Ti — kot znam mirú.

Pevci: Odrešitelj itd.

Solnce je drevó uplodilo,

Da rodi nam sad le-ta,

Ki ga nesemo v darilo

Zdaj rešitelju svetá.

Pevci: Odrešitelj itd.

Pred altarjem tam čestiti

Viši mašnik moli že,

Krizmo danes posvetiti

On le more, on le sme.

Pevci: Odrešitelj itd.

Ti posveti milostljivo,

Kralj kraljestva večnega,

Olje to, to znamnje živo

Zoper hudega duhá.

Pevci: Odrešitelj itd.

Ko se je procesija vernila k mizi, kjer je čakal obrednik, vstopi se vsak na svoje mesto, ktero mu odkazujejo rubrike (pravila) v pontifikalu (t. j. v škofovskih obrednih bukvah); arhidjákon prevzame od diakona verč za sv. krizmo odmenjenega olja, zagernen, kakor ga je prinesel diakon, in tako tudi posodico, v kateri je balzam, ter postavi

obe posodi na mizo pred obrednika. Drugi diakon pa derži ves čas posodo kerstnega olja, dokler ne pride čas, da jo dene na mizo. Potem začne obrednik blagoslavljati balzam, rekoč:]

Blagoslavljanje balzama.

Ÿ. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus mysteriorum coelestium, et virtutum omnium praeparator, nostras, quaesumus, preces exaudi: Hanc odoriferam sicci corticis lacrymam (quae felicis virgae profluendo sudorem, sacerdotali nos opimat unguento) acceptabilem tuis praesta mysteriis, et concessa benedictione sancti ¶ fica. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum — qui tecum vivit, et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus, per omnia saecula saeculorum. R. Amen.

Oremus.

Creaturarum omnium, Domine, procreator, qui per Moysem, famulum tuum, permixtis herbis aromatum, fieri praecepisti santificationem unguenti: clementiam tuam suppliciter deprecemur, ut huic unguento, quod radix produxit stirpea, spiritualem

Ÿ. Gospod z vami.
R. In s tvojim duhom.

Molimo!

Bog, nebeških skrivnosti in vseh moči pripravljalec, usliši, prosimo, naše molitve in stori, da bode ta dobro dišeča solza suhe skorje (ki nas, iz blagoslovljene veje cedivši se, z duhovskim maziljenjem obilno česti) za Tvoje skrivnosti pripravna, ter post¶veti jo sè svojim blagoslovom: — po Gosp. našem J. Kr. Sinu Tvojem, kateri s Tabo živi in kraljuje v edinosti sv. Duhá Bog od vekomaj do vekomaj. R. Amen.

Molimo!

Gospod, stvarnik vseh reči, ki si dal po svojem služabniku Mojzesu napraviti sveto mazilo, zmešano z dišečimi zelišči, prosimo ponižno Tvojo milost, da bi temu mazilu, ki je vzrastlo iz korenike germaste rastline, duhovno gnado podelil in pol-

gratiam largiendo, plenitudinem sancti \dagger ficationis infundas. Sit nobis, Domine, fidei hilaritate conditum; sit sacerdotalis unguenti Chrisma perpetuum; sit ad coelestis vexilli impressionem dignissimum: ut, quicumque Baptismate sacro renati, isto fuerint liquore peruncti, corporum atque animarum benedictionem plenissimam consequantur, et beatæ fidei collato munere perenniter ampliuntur. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum etc.

nost posve \dagger čenja va-njo ulil. Naj nam bode. Gospod, z veselostjo oslajena; bode naj vedno mazilo za maziljenje duhovnov, bode naj narvredniše za vtiskavanje nebeške zastave (t. j. sv. križa), da vsi po sv. kerstu prerajeni, kateri bodo s to tekočino maziljeni, naj popolniši blagoslov za telo in dušo dosežejo, in da bodo s tem, da se jim zveličalne vere dar podeli, za vselej poveličani: — po Gosp. našem J. Kr. itd.
R. Amen.

[Škofu denejo mitro na glavo; potem meša v kaki pripravni posodi balzam z oljem, vzetim iz posode za krizmo, ter nadaljuje:]

Oremus Dominum Deum nostrum omnipotentem, qui incomprehensibilem Unigeniti Filii sui, sibique coaeterni divinitatem mirabili dispositione verae humanitati inseparabiliter conjunxit, et, cooperante gratia Spiritus Sancti oleo exaltationis prae participibus suis linivit, ut homo, fraude diaboli perditus, gemina et singulari constans materia, perenni redderetur, de qua exciderat, haereditati: quatenus hoc ex diversis creaturarum speciebus, liquores creatos sanctae Trini-

Molimo h Gospodu, Bogu našemu vsegamogočnemu, kateri je nerazumljivo božestvo edinorojenega svojega in ž njim vred večnega Sina z resnično človeško naturo čudovito zedinil, in ga sè sodelujočo milostjo sv. Duha z oljem radosti pred njegovimi družniki mazilil, da bi po zvijači hudega duha popačeni, iz dvojne in edine tvarine obstoječi človek zapravljenno večno dedino nazaj dobil: — (molimo) naj bite (2) iz mnogoverstnih stvari narejeni tekočini po sv. Tro-

tatis perfectione benedicat, et benedicendo sanctificet, concedatque, ut simul permixti unum fiant; et, quicumque exterius inde perunctus fuerit, ita interius liniatur, quod, omnibus sordibus corporalis materiae carens, se participem regni coelestis effici gratuletur. Per eundem Dominum etc. R. Amen.

jice polnosti blagoslovil in blagoslovivši ji posvčetil ter podelil, da bi skup zmešani eno mazilo postali; pa da bi, kdor koli bode ž njim od zunaj pomaziljen, tudi znotrej (na duhu) vspeh tega maziljenja tako občutil, da si bode, znebivši se vseh madežev telesne tvarine, v srečo štel, da postane deležen kraljestva nebeškega — po tem istem, Gosp. našem, Jezusu Kr., itd. — R. Amen.

[Zdaj dahne obrednik (sedé) trikrat v podobi križa v posodo za sv. krizmo. Za njim storé ravno tako tudi vsi dvanajsteri mašniki zaporedoma. Po tem bere obrednik to-le zarotovanje:]

Blagoslavljanje krizme.

Exorcizo te, creatura olei, per Deum Patrem omnipotentem, qui fecit coelum et terram, mare, et omnia, quae in eis sunt; ut omnis virtus adversarii, omnis exercitus diaboli, omnisque incursio, et omne phantasma Satanae eradictetur, et effugetur a te: ut fiat omnibus, qui ex te ungenti sunt, in adoptionem filiorum per Spiritum Sanctum: in nomine Dei Patris † omnipotentis, et Jesu † Christi, Filii ejus, Domini nostri, qui cum eo vivit et regnat Deus, in unitate ejusdem Spiritus † Sancti —

Zarotujem te, stvar olja, po Bogu Očetu vsegamogočnem, kateri je stvaril nebo in zemljo, morje in vse, kar je v njih: iztrebi naj se in beži naj od tebe vsa moč nasprotnikova, vsa truma hudičeva, vsakošen napad in vsakošna slepotija satanova, da bodeš vsem, ki bodo s tabo maziljeni, v posinovljenje po sv. Duhu — v imenu Boga Očeta vsegamogočnega in Jezusa † Kristusa, Sinu njegovega, Gospoda našega, kateri ž njim živi in kraljuje Bog v edinosti tega istega svetega † Duha —

[Obrednik si dá sneti mitro in poje (z razpetima rokama) to-le predglas je:]

Per omnia saecula saeculorum.

℞. Amen.

Ÿ. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Sursum corda.

℞. Habemus ad Dominum.

Ÿ. Gratias agamus Domino Deo nostro.

℞. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper, et ubique gratias agere, Pater omnipotens, aeternae Deus. Qui in principio, inter caetera bonitatis tuae munera, terram producere fructifera ligna jussisti, inter quae hujus pinguis-
simi liquoris ministrae olivae nascerentur, quarum fructus sacro Chrismati deserviret. Nam et David, propheticus spiritu gratiae tuae sacramenta praenoscens, vultus nostros in oleo exhilarandos esse cantavit. Et dum mundi crimina diluvio quondam expiarentur effuso, similitudinem futuri muneris columba demonstrans, per oli-

Ÿ. Od vekomaj do vekomaj —

℞. Amen.

Ÿ. Gospod z vami — ℞. In s tvojim duhom.

Ÿ. Góri serca!

℞. Imamo jih že (h Gospodu obernena).

Ÿ. Zahvalimo se Gospodu, našemu Bogu!

℞. Spodobno in pravično je.

Res spodobno je in pravično, primerno in zveličalno, da Ti povsod in vselej hvalo dajemo, sveti Gospod, Oče vsegamogočni, večni Bog: ki si v začetku (svetá) med drugimi darovi Tvoje dobrote, tudi zemlji velel, da naj rodovitna drevesa požene, in med njimi oljko, te mastne tekočine delilko, ktere (oljke) sad naj bi se upotreboval za napravljanje sv. krizme. Saj je že David v preróškem duhu Tvoje milosti sakramente gledal in poznal ter pel, da se bodo naši obrazi po olji razveselovali. *) In, ko se je sprava za pregrehe svetá s potopom opravila, kazal je golob prihod-

*) Psalm 103, 15.

vae rānum pacem terris redditam nuntiavit. Quod in novissimis temporibus manifestis est effectibus declaratum, cum Baptismatis aquis omnium criminum commissa delentibus, haec olei unctio vultus nostros jucundos effecit ac serenos. Inde etiam Moysi, famulo tuo, mandatum dedisti, ut Aaron, fratrem suum, prius aqua lotum, per infusionem hujus unguenti constitueret sacerdotem. Accessit ad hoc amplior honor, cum Filius tuus, Jesus Christus, Dominus noster, lavari se a Joanne undis Jordanicis exegisset, ut, Spiritu sancto in columbae similitudine desuper misso, Unigenitum tuum, in quo tibi optime complacuisse testimonio subsequentis vocis ostenderes, et, hoc illud esse, manifestissime comprobares; quod cum oleo laetitiae prae consortibus suis ungendum David Propheta cecinisset. Te igitur deprecamur, Domine sancte, Pater omnipotens, aeterne Deus, per eundem Jesum Christum, Filium tuum, Dominum nostrum, ut cujus creaturae pingue-

nje milosti podobo s tem, da je z oljko naznjanal, da se mir na zemljo poverne. To se je v novejših časih po očitnih učinkih poterdilo, ker se s kerstno vodo vse storjene pregrehe zbrisejo ter nam maziljenje z oljem obraze razvedri in razveseli. Za tega voljo si tudi Mojzesu naročil, da naj svojega brata Arôna popred z vodo umije, in potem, oblivši ga s tem oljem, postavi duhovnika. Došla je pa še obilniša čast (temu mazilu) po tem, da se je dal Jezus Kr., Tvoj Sin, po Ivanu v Jordanu kerstiti, da si Ti sv. Duha nad-nj poslal v podobi golobji, da si z naslednjega glasa spričo pokazal svojega edinorojenega, nad katerim — si rekel, da — imaš naj večje dopadenje, in ob enem očitno poterdil, da je zato David pel, da bodeš Kristusa bolj ko njegove tovariše z oljem veselja mazilil. *) Prosimo Te torej, sveti Gospod, večni Oče, po tem istem Jezusu Kr., Gospodu našem: posveŕti sè svojim blagoslovom to svojo mastno stvar in pridaj jej

*) Psalm 44, 8. (Primeri Hebr. 1, 9.)

dinem sanctiſficare tua bene † dictione digneris, et Sancti † Spiritus ei admiscere virtutem, cooperante Christi, Filii tui, potentia, a cujus nomine sancto Chrisma nomen accepit: unde unxisti Sacerdotes, Reges, Prophetas et Martyres, ut spiritualis lavacri Baptismo renovandis creaturam Chriſmatis in sacramentum perfectae salutis vitaeque confirmes; ut sanctificatione unctionis infusa, corruptione primae nativitatis assorpta, sanctum uniuscujusque templum acceptabilis vitae innocentiae odore redolescat; ut, secundum constitutionis tuae sacramentum, regio et sacerdotali, propheticoque honore perfusi, vestimento incorrupti muneris induantur; ut sit his, qui renati fuerint ex aqua et Spiritu Sancto, Chrisma salutis, eosque aeternae vitae participes, et coelestis gloriae faciat esse consortes —

[Bolj tiho, pa vendar razločno sklene obrednik predglasje tako-le:]

Per eundem Dominum nostrum, Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit etc. R̄. Amen.

moč svetega † Duha po močnem sodelovanji Kristusa, svojega Sinu, po čegar svetem imenu se imenuje „krizina“, s katero si dal maziliti duhovnike, kralje, preroke in mučence. Na korist vsem, kateri se imajo po duhovni kópeli sv. kersta preroditi, poterdi stvar krizme za skrivnost popolnega življenja, da se po maziljenji (ž njo) milost posvečenja v kerščence razlije, da pervega rojstva spačenost izgine ter da bode slehernega tempelj (t. j. sčiščena duša) polen lepe dišave od nedolžnega, Tebi prijetnega življenja. Po skrivnostni Tvoji ustanóvi naj, ker jih kraljéva, duhovska in preroška čast prešinja, oblečejo neminljive milosti obleko. Vsem, kateri bodo prerokeni iz vode in sv. Duhá, naj bode to olje olje zveličanja ter naj jim doseči pomaga večno življenje in stori jih deležne slave nebeške —

Po tem istem Gospodu našem Jezusu Kr., tvojem Sinu, kateri s Tabo živi itd. R̄. Amen.

[Škof — obrednik — vlije z oljem zmešani balzam v verč, v katerim je krizma, in ga ž njo zmeša, rekoč:]

Haec commixtio liquorum
fiat omnibus ex ea perunctis
propitiatio, et custodia sa-
lutaris in saecula saeculo-
rum. R̄. Amen.

Ta zmes tekočin *) naj
bode vsem, ki bodo ž njo
pomaziljeni, v spravo in zve-
ličalno obrambo na vekov
veke. R̄. Amen.

[Po tem obrednik krizmo trikrat počasti in pozdravi, rekoč:]

Ave, sanctum Chrisma.

Počeščena (pozdravljena)
bodi, sveta krizma!

[Te besede ponovi trikrat, vsakrat z višim glasom; na zadnje poljubi rob posode. — Za obrednikom delajo ravno tako tudi dvanajsteri mašniki, drugi za drugim, samo da morajo pred vsakim pozdravom poklekniti in klečé — proti mizi obrnjeni — pozdrav zapeti. Začeti pa morajo poklekávati tako daleč od mize, da imajo dovolj prostora za trikratno pokleknenje. Predno začnejo krizmo pozdravljati, naj počastijo pokleknivši sv. sakrament na velikem altariju, in poprej, ko rob verča poljubijo, naj se obredniku z glavo poklonijo. Tako tudi predno se, verč poljubivši, na svoje mesto vernejo.]

Ko je s temi počeščevanji krizma blagoslovljena, pomakne se nje verč na stran in tisti diákon, kateri je ves ta čas deržal pri sebi zagrneni verč kerstnega olja, izroči ga zdaj arhidiákonu; on pa ga dene na mizo pred obrednika. — Zdajci obrednik in za njim dvanajsteri mašniki dihajo v olje prav tako, kakor pred v krizmo. Po tem bere obrednik na tihem nad oljem naslednje zarotovanje:]

Blagoslavljanje kerstnega olja.

Exorcizo te, creatura olei,
in nomine Dei Patris † om-
nipotentis, et in nomine Je-
su † Christi et Spiritus †
Sancti, ut in hac invocatione
individuae Trinitatis, atque
unius virtute Deitatis, om-
nis nequissima virtus ad-
versarii, omnis inveterata

Zarotujem te, stvar olja, v
imenu Boga † Očeta vsega-
mogočnega in v imenu Je-
zusa † Kristusa in svetega †
Duhá. Po klicanji nedeljive
Trojice in z močjo edinega
Boga naj se vsa hudobna
vragova oblast, vsa stara hu-
dobija hudičeva, vsakošen

*) Olja, namreč, in balzama.

malitia diaboli, omnis violenta incursio, omne confusum, et coecum phantasma eradicetur, et effugetur, et discedat a te: ut, divinis sacramentis purificata, fias in adoptionem carnis et spiritus eis, qui ex te ungenti sunt in remissionem omnium peccatorum; ut efficiantur eorum corpora ad omnem gratiam spiritualem accipiendam sanctificata. Per eundem Dominum nostrum Jesum Christum, qui venturus est judicare vivos et mortuos, et saeculum per ignem. *R.* Amen.

silen napad, vsaka zmočena in nevidna slepotija iztrebi in naj od tebe zbeži, da — sčiščeno po božjih skrivnostih — storiš, da postanejo vsi, kateri bodo s tabo v odpuščenje grehov pomaziljeni, otroci božji na duši in telesu; da bodo njihova telesa posvečena za sprejemanje vsakošne duhovne milosti: — po tem istem Gospodu našem Jezusu Kr., kateri ima priti sodit žive in mertve in svet z ognjem. *R.* Amen.

[Na to začne obrednik (brez mitre) — z enakim glasom, kakor prej, — blagoslavljati „kerstno olje“ rekoč:]

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Gospod z vami.

R. In s tvojim duhom.

Oremus.

Deus, incrementorum omnium, et profectuum spiritualium remunerator, qui virtute Sancti Spiritus inbecillarum mentium rudimenta confirmas, te oramus, Domine, emittere digneris tuam benedictionem super hoc oleum et venturis ad beatæ regenerationis lavacrum tribuas, per unctionem hujus creaturæ purgationem

Molimo!

Bog, vsakošne duhovne rasti in vsacega (duh.) napredka plačevalec, ki v začetku še slabotne duše (ko se namreč dobrega še le lotijo) z močjo sv. Duha krepčaš: — prosimo Te, Gospod, razlij blagovoljno svoj † blagoslov nad to olje, in podeli vsem, ki pridejo h kópeli zveličalnega prerojenja, da bodo po maziljenji

mentis; ut, si quae illis ad-versantium spirituum in haesere maculae, ad tactum sanctificati olei hujus abscedant; nullus spiritualibus nequitii locus, nulla refugis virtutibus sit facultas; nulla insidiantibus malis latendi licentia relinquatur. Sed venientibus ad fidem servis tuis, et Sancti Spiritus operatione mundandis sit unctionis hujus praeparatio utilis ad salutem, quam etiam coelestis regenerationis nativitate in sacramento sunt Baptismatis adepturi. Per Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum: qui venturus est judicare vivos et mortuos, et saeculum per ignem. R̄. Amen.

s to stvarjo na duši in telesu očiščeni; da, ako se jih od nasprotnih duhov še kak madež derži, po dotiki s tem blagoslovljenim oljem iz njih izgine; da ne ostane nič več prostora v njih za zla hudih duhov, nič pravice pogubljenim oblastim, da ne bo moč zatajiti se (na nas) prežečim zlobam in zlobnežem. Marveč naj bode to olje, ki se za mazilo pripravlja, Tvojim vernim služabnikom, kateri imajo biti po delovanji sv. Duhá očiščeni, koristno za zveličanje, katero imajo doseči po nebeškem prerobenji v sakramentu sv. kersta: — po Gospodu našem Jezusu Kr., Sinu Tvojem, kateri pride sodit žive in mertve in svet z ognjem. R̄, Amen.

[Po tem začnejo obrednik in mašniki spodobno počesčevati sv. olje, kakor prej krizmo, rekoč:]

Ave, sanctum Oleum.

Počesčeno (pozdravljeno)
bodi sv. olje!

[Poklekovanje in poljubljenje verča i. dr. vse, kakor pri sv. krizmi.]

[Ko je vse končano, nesete se obe posodi s. krizme in sv. olja (kerstnega) v procesiji v sakristijo. Neseta ju tista 2 diakona, ki sta ji popred prinesla. Med procesijo proti sakristiji nadaljujejo pevci poprej pretergano pesem tako-le:]

Ut novetur sexus omnis
Uctione Chrismatis,
Ut sanetur sauciata

Naj maziljenje popravi,
Prenová človeški rod;
Otemneli njega slavi

Dignitatis gloria.

Chorus: O Redemptor etc.

Lota mente sacro fonte
Aufugantur crimina;
Uncta fronte sacrosancta
Influunt charismata.

Chorus: O Redemptor etc.

Corde natus ex parentis,
Alvum implens Virginis,
Praesta lucem, claude mor-
tem
Chrismatis consortibus.

Chorus: O Redemptor etc.

Sit haec dies festa nobis
Saeculorum saeculis:
Sit sacrata digna laude,
Nec senescat tempore.

Chorus: O Redemptor itd.

Olje to v zdravilo bod'!

Pevci: Odrešitelj itd.

Sveta voda z duše čisto
Madež spere greha vsak,
Po mazilu pride v isto
Milost božja, dar krepak.

Pevci: Odrešitelj itd.

Vse maziljence razsveti,
Božji, Ti, Devičin Sin,
Blagovoli tud' zatreči
Greha kazen — duš pogin.

Pevci: Odrešitelj itd.

Svet ta dan nam bodi vedno,
Skozi vekov veke vse
Slavi pesem naj ga vredno:
Zastareti god ne sme.

Pevci: Odrešitelj itd.

[Slednjič — ko se je blagoslovljeno olje odneslo — umije si obrednik roke in, povernivši se k altarju, konča sv. mašo.]

[Če je ostalo v kateri cerkvi kaj ss. olj od prejšnjega leta, naj se vlijejo v svetilnico (lampo), ki gori pred sv. rešnjim Telesom (tabernakeljnom.) Stari bombaž v posodicah (pušicah) naj se sežge in z novim nadomesti.]

VEČERNICE, (VESPERAE).

[Moli se narprej na tihem „Oče naš“ in „Češč. si Marija“, potem se prestopi naravnost k antifoni pervega psalma]

Ant. Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo.

Antif. Kelih zveličanja vzamem, in imé Gospodovo bom klical.

Psalm 115.

Credidi, propter quod locutus sum; * ego autem humiliatus sum nimis.

Ego dixi in excessu meo: * omnis homo mendax.

Quid retribuam Domino * pro omnibus, quae retribuit mihi?

Calicem salutaris accipiam, * et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam coram omni populo ejus: * pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus.

O Domine, quia ego servus tuus, * ego servus tuus, et filius ancillae tuae.

Dirupisti vincula mea: * tibi sacrificabo hostiam laudis, et nomen Domini invocabo.

Vota mea Domino reddam in conspectu omnis populi ejus: * in atriis domus Domini, in medio tui Jerusalem.

Ant. Calicem salutaris accipiam, et nomen Domini invocabo.

Ant. Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus: dum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Veroval sem, zatorej sem govoril; toda silno sem bil ponižan.

Rekel sem v svoji težavi: Vsak človek je lažnjiv.

Kaj čem verniti Gospodu za vse, kar mi je dodelil?

Kelih zveličanja vzamem, in imé Gospodovo bom klical.

Svoje obljube bom Gospodu opravljal vpričo vsega njegovega ljudstva. Draga je pred Gospodovim obličjem smert njegovih svetih.

Gospod! saj sem tudi jez tvoj hlapec; tvoj hlapec sem, in sin tvoje dekle.

Ti si raztergal moje vezi. Tebi bom daroval hvalni dar, in ime Gospodovo bom klical.

Svoje obljube bom Gospodu opravljal vpričo vsega njegovega ljudstva, v lopah Gospodove hiše, v sredi tebe, Jerusalem.

Ant. Kelih zveličanja vzamem, in imé Gospodovo bom klical.

Antif. Ž njimi, ki mir sovražijo, sem miren; ako ž njimi govorim, vojskujejo se z menoj brez vzroka.

Psalm 119.

Ad Dominum, cum tribularer, clamavi; * et exaudivit me.

Domine, libera animam meam a labiis iniquis, * et a lingua dolosa.

Quid detur tibi, aut quid apponatur tibi, * ad linguam dolosam?

Sagittae potentis acutae * cum carbonibus desolatoriis.

Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est! * habitavi cum habitantibus Cedar: multum incola fuit anima mea.

Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus; * dum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Ant. Cum his, qui oderunt pacem, eram pacificus: dum loquebar illis, impugnabant me gratis.

Ant. Ab hominibus iniquis libera me, Domine.

V Gospoda kličem, ko sem stiskan, in me usliši.

Gospod! reši moje dušo krivičnih ustnic in goljufnega jezika.

Kaj se ti bo dalo, ali kaj se ti bo dodalo za goljufni jezik?

Ojstre pušice mogočnega s požigalnim ogljem vred.

Gorjé meni, da se moje popotovanje podaljšuje! Med cedarskimi prebivalci stanujem. Dolgo je ptuja moja duša.

Ž njimi, ki mir sovražijo, sem miren; ako ž njimi govorim, vojskujejo se z menoj brez vzroka.

Antif. Ž njimi, ki mir sovražijo, sem miren; ako ž njimi govorim, vojskujejo se z menoj brez vzroka.

Antif. Krivičnih ljudi reši me, Gospod.

Psalm 139.

Eripe me, Domine, ab homine malo; * a viro iniquo eripe me.

Qui cogitaverunt iniquitates in corde, * tota die constituebant praelia.

Acuerunt linguas suas si-

Reši me, Gospod! hudobnega človeka, krivičnega moža me otmi.

Oni mislijo hudo v sercu, vsak dan bôj napravljajo.

Svoje jezike brusijo kakor

cut serpentes; * venenum aspidum sub labiis eorum.

Custodi me, Domine, de manu peccatoris, * et ab hominibus iniquis eripe me.

Qui cogitaverunt supplantare gressus meos, * absconderunt superbi laqueum mihi.

Et funes extenderunt in laqueum: * juxta iter scandalum posuerunt mihi.

Dixi Domino: Deus meus es tu; * exaudi, Domine, vocem deprecationis meae.

Domine, Domine, virtus salutis meae: * obumbrasti super caput meum in die belli.

Ne tradas me, Domine, a desiderio meo peccatori; * cogitaverunt contra me, ne derelinquas me, ne forte exaltentur.

Caput circuitis eorum; * labor labiorum ipsorum operiet eos.

Cadent super eos carbones; in ignem dejicies eos; * in miseriis non subsistent.

Vir linguosus non dirigitur in terra; * virum injustum mala capient in interitu.

Cognovi, quia faciet Dominus judicium inopis, * et vindictam pauperum.

kača; gadji strup je pod njih ustnicami.

Obvaruj me, Gospod! grešnikove roke; reši me krivičnih ljudi.

Ki mi mislijo spodnesti stopinje. Prevzetniki mi nastavljajo zadergo.

In vervi razpenjajo v mrežo, na potu mi pokladajo spotiko.

Rekel sem Gospodu: Moj Bog si ti; usliši, Gospod, glas moje prošnje!

Gospod, Gospod, moč mojega zveličanja! glavo mi obsenčiš ob dnevu vojske.

Ne prepusti me, Gospod! grešniku zoper mojo voljo, zoper me naklepajo; ne zapusti me, da se ne bodo kje povikševali.

Poglavitna njih zvijač: prizadevanje njih ustnic jih pokrije.

Oglje na nje pade, v ogenj jih veržeš, v nadlogah ne sterpé.

Jezičnemu človeku se ne bo dobro godilo na zemlji; krivičnega moža nesreča zadene v poginu.

Spoznal sem, da bo Gospod pravico napravljaj siromaku, in maščevanje revežem.

Veruntamen justi confitebuntur nomini tuo, * et habitabunt recti cum vultu tuo.

Ant. Ab hominibus iniquis libera me, Domine.

Ant. Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi, et a scandalis operantium iniquitatem.

Psalm 140.

Domine, clamavi ad te, exaudi me: * intende voci meae, cum clamavero ad te.

Dirigatur oratio mea sicut incensum in conspectu tuo: * elevatio manuum mearum sacrificium vespertinum.

Pone, Domine, custodiam ori meo; * et ostium circumstantiae labiis meis.

Non declines cor meum in verba malitiae * ad excusandas excusationes in peccatis.

Cum hominibus operantibus iniquitatem: * et non communicabo cum electis eorum.

Corripiet me justus in misericordia, et increpabit me: * oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.

Quoniam adhuc et oratio mea in beneplacitis eorum;

Vendar pa bodo pravični slavili tvoje ime; in pošteni stanovali pred tvojim obličjem.

Antif. Krivičnih ljudi reši me, Gospod.

Antif. Váruj me zadèrge, ki so mi jo nastavili, in spotikljejev njih, ki krivico delajo.

Gospod! v tebe kličem, usliši me; poslušaj moj glas, ko v tebe kličem.

Moja molitev pridi ko kadilo pred tvoje obličje, vzdigovanje mojih rok bodi ko večerna daritev.

Deni, Gospod! stražo na moja usta in terdna vrata na moje ustnice.

Ne nagibaj mojega serca k hudobnim besedam v zagovarjanje izgovorov v grehah.

Enako ljudem, ki krivico delajo; in se ne bom vdeleževal tega, kar so si oni izvolili.

Pravični naj me svari po milosti, in naj me krega; olje grešnikovo pa naj ne mazili moje glave.

Zakaj moja molitev je tudi še zoper njih sladnosti.

* absorpti sunt juncti petrae
judices eorum.

Audient verba mea, quoniam potuerunt; * sicut crassitudo terrae erupta est super terram.

Dissipata sunt ossa nostra secus infernum: * quia ad te, Domine, Domine, oculi mei: in te speravi, non auferas animam meam.

Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi, * et a scandalis operantium iniquitatem.

Cadent in retiaculo ejus peccatores: * singulariter sum ego, donec transeam.

Ant. Custodi me a laqueo, quem statuerunt mihi, et a scandalis operantium iniquitatem.

Ant. Considerabam ad dexteram, et videbam; et non erat, qui cognosceret me.

Voce mea ad Dominum clamavi; * voce mea ad Dominum deprecatus sum.

Effundo in conspectu ejus orationem meam; * et tribulationem meam ante ipsum pronuntio.

In deficiendo ex me spiritum meum, * et tu cognovisti semitas meas.

In via hac, qua ambula-

Požerti bodo — tik skale — njih sodniki.

(Potem) bodo slišali moje besede, ker so močne. Kakor se debela perst razkoplje po zemlji. —

So naše kosti raztresene pred peklom. Ker so v té, Gospod, Gospod! (obernene) moje oči, (ker) v té zaupam, ne pobiraj moje duše!

Váruj me zaderge, ki so mi jo nastavili, in spotikljejev njih, ki krivico delajo.

Grešniki padejo v njegovo mrežo; jez pa sem sam, dokler ne odidem.

Antif. Váruj me zaderge, ki so mi jo nastavili, in spotikljejev njih, ki krivico delajo.

Antif. Oziram se na desnico, in gledam, pa ni ga, da bi me poznal.

Psalm 141.

Sè svojim glasom v Gospoda kličem, sè svojim glasom Gospoda prosim.

Pred njega obličjem izlívam svojo molitev, in pred njim oznanujem svojo stisko.

Ko moj duh v meni pojema, poznaš ti moje steze.

Na potu, po katerem ho-

bam, * absconderunt laqueum mihi.

Considerabam ad dexteram, et videbam; * et non erat, qui cognosceret me.

Periit fuga a me; * et non est, qui requirat animam meam.

Clamavi ad te, Domine; * dixi: Tu es spes mea, portio mea in terra viventium.

Intende ad deprecationem meam, * quia humiliatus sum nimis.

Libera me a persequentibus me; * quia confortati sunt super me.

Educ de custodia animam meam, ad confitendum nomini tuo; * me expectant iusti, donec retribuas mihi.

Ant. Considerabam ad dexteram, et videbam; et non erat, qui cognosceret me.

dim, nastavili so mi skrivej zadergo.

Oziram se na desnico, in gledam, pa ni ga, da bi me poznal.

Bég je od mene zginil, in ni ga, dá bi se pečal za mojo dušo.

V tebe kličem Gospod! ter pravim: Ti si moje upanje, moj delež v deželi živih.

Ozri se na mojo prošnjo; ker sem zelo ponižan.

Reši me njih, ki me preganjajo; ker so močnejši od mene.

Pelji me iz ječe, da bom slavil tvoje ime; pravični me pričakujejo, dokler mi ne poverneš.

Antif. Oziram se na desnico, in gledam, pa ni ga, da bi me poznal.

[Te tri dni se ne moli ne „poglavje“ (capitulum), ne „pesem“ (hymnus), ne „verstice“ (versiculus)]

„Magnificat“.

Antif. Coenantibus autem illis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit deditque discipulis suis.

Canticum B. V. Mariae. (Luk. 1.) Magnificat * anima mea Dominum.

Antif. Ko so pa večerjali, vzal je Jezus kruh, in ga je blagoslovil in zlomil in dal svojim učencem.

Hvalna pesem D. Marije (Luk. 1.) Moja duša poveljuje Gospoda.

Et exultavit spiritus meus * in Deo salutari meo.

Quia respexit humilitatem ancillae suae: * ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes.

Quia fecit mihi magna, qui potens est; * et sanctum nomen ejus.

Et misericordia ejus a progenie in progenies; * timentibus eum.

Fecit potentiam in brachio suo: * dispersit superbos mente cordis sui.

Deposuit potentes de sede, * et exaltavit humiles.

Esurientes implevit bonis, * et divites dimisit inanes.

Suscepit Israel puerum suum, * recordatus misericordiae suae.

Sicut locutus est ad patres nostros * Abraham, et semini ejus in saecula.

Ant. Coenantibus autem illis, accepit Jesus panem, et benedixit, ac fregit deditque discipulis suis.

Ÿ. Christus factus est pro nobis obediens usque ad mortem.

In moj duh se veselí v Bogu, mojem Zveličarji;

Ker se je ozerl na nizkost svoje dekle; zakaj, glej! odsihmal me bodo srečno imenovali vsi narodi.

Zakaj velike reči mi je storil on, ki je mogočen, in sveto njegovo imé.

In njegovo usmiljenje jim je od roda do roda, kateri se njega bojé.

Moč je izkazal sè svojo rokó, in razkropil je napuhnjene v misli njih srcá.

Mogočne je sè sedeža verigel, in ponižne povzdignil.

Lačne je z dobrim napolnil, in bogate prazne spustil.

Sprejel je Izraela, svojega služabnika, in se je spomnil svojega usmiljenja.

Kakor je obljubil našim očakom, Abrahamu in njegovemu zarodu na vekomaj.

Ant. Ko so pa večerjali, vzela je Jezus kruh, in ga je blagoslovil in zlomil in dal svojim učencem.

Ÿ. Kristus je postal za nas pokoren do smerti.

[Ko se začne V. „Christus“, pokleknejo vsi; na to se moli „Pater noster“ ves tiho; potlej psalm „Miserere“ str. 142. sè srednjim glasom; na zadnje (za psalmom) končna molitev „Respice“, kakor sinoči konec hvalnic (stran 156).]

[Po večernicah gre mašnik sè strežniki razdirat altarje. (Stólo ima violičasto). Med tem opravilom se moli psalm 21. „Deus, Deus meus, respice“, (glej jútranjice danes popoldne, I. nokturn), popred pa ta-le:]

Ant. Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

Antif. Razdelili so si mojstvenja oblačila, in za mojo sukno so vadjali.

[Konec psalma se ponovi antifona.]

UMIVANJE NOG.

[Ko je razdiranje altarjev opravljeno, dá se ob odločeni uri znamenje z derdro in prične se „umivanje nog“. Škof ali predstojnik (mašnik) ima nad albo (mašno srajco) stolo in pluvial violičaste barve, diakon in subdiakon pa sta belo oblečena, kakor pri maši. Obrednik dene narpred kadilo v kadilnico, potem poklekne diakon, evangeljske bukve deržeč, pred-nj, prosi za blagoslov in poje evangelij „Ante diem festum Paschae“, prav tako, kakor pri maši; subdiakon mu namreč derži bukve, akólita pa deržita svečnika s prižganima svečama. Po izpetem evangeliji nese subdiakon bukve obredniku, da jih po navadi poljubi, in diakon ga pokadi. Na to obrednik pluvial odloži, diakon in subdiakon ga opašeta s platnenim pertom (brisálko) in tako se loti umivanja nog. Umivanci morajo biti že od začetka uversteni. Strežniki (kleriki) mu derže in podkladajo medenico (umiválnico) in podajajo vodo, subdiakon vzdigne in derži slehernega umivanca desno nogo, da jo obrednik klečé umije, ubriše in poljubi; brisaalko mu podaja diakon. -- Med tem se poje, kar tu sledi:]

Ant. (Joan. 13) Mandatum novum do vobis: ut diligatis invicem, sicut dilexi vos, dicit Dominus.

Psalm. 118. Beati immaculati in via, qui ambulat in lege Domini.

(Jan. 13.) Povelje novo sem vam dal, da se ljubite med seboj, kakor sem vas jez ljubil, pravi Gospod.

Psalm. 118 Blagor nedolžnim na potu, ki hodijo po Gospodovi postavi.

[In se berž ponovi antifona „Mandatum novum“. Tako se ponavljajo tudi druge antifone, ki imajo psalme ali verstice. Od vsakega psalma se poje samo prva verstica.]

Ant. (Joan. 13.) Postquam surrexit Dominus a coena, misit aquam in pelvim, et coepit lavare pedes discipulorum suorum: hoc exemplum reliquit eis.

Psalm. 47. Magnus Dominus, et laudabilis nimis, in civitate Dei nostri, in monte sancto ejus.

Ant. (Joan. 13.) Dominus Jesus, postquam coenavit cum discipulis suis, lavit pedes eorum, et ait illis: Scitis, quid fecerim vobis ego, Dominus et Magister? Exemplum dedi vobis, ut et vos ita faciatis.

Psalm. 84. Benedixisti, Domine, terram tuam: avertisti captivitatem Jacob.

Ant. (Joan. 13.) Domine, tu mihi lavas pedes? Respondit Jesus, et dixit ei: Si non laveris pedes, non habebis partem mecum.

Ÿ. Venit ergo ad Simonem Petrum, et dixit ei Petrus:

[Ponovi se antif. „Domine, tu mihi“.]

Ÿ. Quod ego facio, tu nescis modo: scies autem postea.

[Ponovi se v tretje antif. „Domine, tu mihi.“]

Ÿ. Si ego, Dominus et Magister vester, lavi vobis pedes, quanto magis debetis

Antif. (Jan. 13.) Ko je bil Gospod vstal od večerje, vlil je vode v medenico in začel umivati učencem noge; ta zgled jim je zapustil.

Psalm 47. Velik je Gospod, in vse hvale vreden v mestu našega Boga, na svoji sveti gori.

Ant. (Jan. 13.) Ko je bil Gospod Jezus sè svojimi učenci povečerjal, umival jim je noge in jim je rekel: Veste, kaj sem vam storil jez, vaš Gospod in Učenik? Zgled sem vam dal, da tudi vi tako storite.

Psalm. 84. Blagoslovil si, Gospod, deželo svojo; odvernili si Jakobovo sužnost.

Ant. (Jan. 13.) Gospod, ti mi boš noge umival? Jezus mu odgovori, in reče: Ako ti nog ne umijem, ne boš imel deleža z menoj.

Ÿ. Pride tedaj k Simonu Petru in Peter mu reče:

Ÿ. Kar jez delam, ti zdaj ne veš, vedel pa boš potlej.

Ÿ. Ako sem vam jez, vaš Gospod in Učenik, noge umil, koliko več morate tudi

alter alterius lavare pedes!

Psalm. 48. Audite haec, omnes gentes: auribus percipite, qui habitatis orbem.

Ant. (Joan. 13.) In hoc cognoscent omnes, quia discipuli mei estis, si dilectionem habueritis ad invicem.

Ÿ. Dixit Jesus discipulis suis:

Ant. (I. Cor. 13.) Maneant in vobis fides, spes, charitas, tria haec: major autem horum est charitas.

Ÿ. Nunc autem manent fides, spes, charitas, tria haec: major autem horum est charitas.

Ant. Benedicta sit sancta Trinitas, atque indivisa Unitas: confitebimur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam.

Ÿ. Benedicamus Patrem et Filium cum Sancto Spiritu.

Psalm. 83. Quam dilecta tabernacula tua, Domine virtutum! concupiscit et deficit anima mea in atria Domini.

Ant. (I. Joan. 2. 3. 4.) Ubi charitas et amor, Deus ibi est.

vi drugi drugemu umivati noge!

Psalm. 48. Poslušajte to, vsi narodi; vlecite na ušesa, vsi, ki prebivate na svetu.

Antif. (Jan. 13.) Po tem vsi spoznajo, da ste moji učenci, ako se boste med seboj ljubili.

Ÿ. Rekel je Jezus svojim učencem:

Ant. (I. Kor. 13.) Ostanemo naj med vami vera, upanje, ljubezen, to troje, naj večja pa med temi tremi je ljubezen.

Ÿ. Zdaj pa ostanejo vera upanje, ljubezen, to troje, naj večja pa med temi tremi je ljubezen.

Ant. Slavljena bodi sv. Trojica in nerazdeljivo edinje; hvalimo jo, ker je storila usmiljenje z nami.

Ÿ. Slavimo Očeta in Sina sè sv. Duhom.

Psalm. 83. Kako ljuba so mi tvoja prebivališča, Gospod vojsknih trum (moči)! Moja duša hrepeni in koperni po lopah Gospodovih.

Ant. (I. Jan. 2. 3. 4.) Kjer je resnično ljubezen, tam je Bog.

Ÿ. Congregavit nos in unum Christi amor.

Ÿ. Exultemus, et in ipso jucundemur.

Ÿ. Timeamus, et amemus Deum vivum.

Ÿ. Et ex corde diligamus nos sincero.

Ÿ. Združila in zedinila nas je ljubezen Kristusova.

Ÿ. Radujmo se in veselimo se v njem.

Ÿ. Bojmo se in ljubimo živega Boga.

Ÿ. Ljubimo se odkritoserčno med seboj.

[Ponovi se antif. „Ubi charitas“.]

Ÿ. Simul ergo cum in unum congregamur —

Ÿ. Ne nos mente dividamur, caveamus.

Ÿ. Cessent jurgia maligna, cessent lites.

Ÿ. Et in medio nostri sit Christus Deus.

Ÿ. Kedar se torej združimo in zedinimo —

Ÿ. Várujmo se, da se tudi še celó v mislih ne ločimo.

Ÿ. Nehajo naj hudobni prepiri, nehajo naj pravde.

Ÿ. In sred nas naj bode Kristus Bog.

[Ponovi se antifona „Ubi charitas“.]

Ÿ. Simul quoque cum beatis videamus. —

Ÿ. Glorianter vultum tuum, Christe Deus; —

Ÿ. Gaudium, quod est immensum atque probum —

Ÿ. Saecula per infinita saeculorum. Amen.

Ÿ. Naj bi nam tudi dano bilo z zveličanimi vred gledati —

Ÿ. Slavno Tvoje obličje, Kristus Bog; —

Ÿ. Veselje, ktero je brezmerno in pravo —

Ÿ. Skoz brezkončne vekov veke. Amen.

[Po končanem umivanji si umije obrednik (umivalec) roke, obriše si jih z drugo brisalko, ter, podavši se na tisto mesto, kjer je popred bil, ogerne se zopet s pluvialom in reče stojé in gologlav:]

[„Oče naš“ (tiho).]

Ÿ. Et ne nos inducas in tentationem.

℞. Sed libera nos a malo.

Ÿ. In ne pelji nas v skušnjava.

℞. Temuč reši nas hudega.

Ÿ. Tu mandasti mandata tua, Domine —

Ř. Custodiri nimis.

Ÿ. Tu lavasti pedes discipulorum tuorum.

Ř. Opera manuum tuarum ne despicias.

Ÿ. Domine, exaudi orationem meam.

Ř. Et clamor meus ad te veniat.

Ÿ. Dominus vobiscum.

Ř. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Adesto, Domine, quaesumus, officio servitutis nostrae; et, quia tu discipulis tuis pedes lavare dignatus es, ne despicias opera manuum tuarum, quae nobis retinenda mandasti: ut, sicut hic nobis et a nobis exteriora abluuntur inquinamenta, sic a te omnium nostrum interiora laventur peccata. Quod ipse praestare digneris, qui vivis et regnas Deus per omnia saecula saeculorum. Ř. Amen.

Ÿ. Ti si ukazal, Gospod, da naj se Tvoje zapovedi —

Ř. Natančno izpolnujejo.

Ÿ. Ti si umil noge svojim učencem.

Ř. Ne zaničuj del svojih rok.

Ÿ. Gospod, usliši moje molitev!

Ř. In k Tebi naj pride moje vpitje.

Ÿ. Gospod z vami.

Ř. In s tvojim duhom.

Molimo!

Priterdi, prosimo, Gospod, dejanju naše službe, in, ker si se tako ponižal, da si svojim učencem noge umival, ne zaničuj dela svojih rok, ki si ga nam posnemati zaukazal; da, kakor se po tem, kar tukaj opravljamo, zunanji madeži z nas spirajo, tako ti nas vseh notranje grehe spereš. Stori to milostljivo Ti, Bog, kateri živíš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj. Ř. Amen.

V ČETERTEK POPOLDNE.

JUTRANJICE VÉLIKEGA PETKA.

I. nokturn.

[„Oče naš“, „Češčena-si Maria“, „Vera“ — na tihém.]

Antifona Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum adversus Dominum, et adversus Christum ejus.

Antifona. Kralji zemlje se vzdigujejo, in pervaki se zbirajo zoper Gospoda, in zoper njegovega Maziljenca.

Psalm 2.

Quare fremuerunt gentes; * et populi meditati sunt inania?

Zakaj hrumé narodi, in si ljudstva umišlujejo prazne reči?

Astiterunt reges terræ, et principes convenerunt in unum; * adversus Dominum, et adversus Cristum ejus.

Kralji zemlje se vzdigujejo, in pervaki se zbirajo zoper Gospoda, in zoper njegovega Maziljenca.

Dirumpamus vincula eorum; * et projiciamus a nobis jugum ipsorum.

„Raztergajmo njih vezi, in verzimo sè sebe njih jarem“.

Quid habitat in coelis, iridebit eos; * et Dominus subsannabit eos.

On, ki v nebesih prebiva, smeje se jim, in Gospod jih zasmehuje.

Tunc loquetur ad eos in ira sua; * et in furore suo conturbabit eos.

Takrat jim bo govoril v svoji jezi, ter jih prestraši v svojem serdu.

Ego autem constitutus sum rex ab eo super Sion, montem sanctum ejus, * prædicans præceptum ejus.

Jez pa sem od njega kralj postavljen čez Sion, njegovo sveto gôro, ter oznanujem njegovo povelje.

Dominus dixit ad me: *
Filius meus es tu; ego ho-
die genui te.

Postula a me, et dabo ti-
bi gentes hæreditatem tuam;
* et possessionem tuam ter-
minos terræ.

Reges eos in virga ferrea;
* et tamquam vas figuli con-
fringes eos.

Et nunc, reges, intelligite;
* erudimini, qui iudicatis ter-
ram.

Servite Domino in timo-
re; * et exultate ei cum tre-
more.

Apprehendite disciplinam,
ne quando irascatur Domi-
nus; * et pereatis de via
justa.

Cum exarserit in brevi ira
ejus; * beati omnes qui con-
fidunt in eo.

Ant. Astiterunt reges ter-
rae, et principes convene-
runt in unum adversus Do-
minum, et adversus Chri-
stum ejus.

Ant. Diviserunt sibi ve-
stimenta mea, et super ve-
stem meam miserunt sor-
tem.

Gospod mi je rekel: Moj
Sin si ti; dans sem te rodil.

Prôsi me, in dal ti bom
narode v delež, in pokrajine
zemlje v tvojo lastnino.

Vladal jih boš z železno
palico, in ko persteno poso-
do jih potareš.

In zdaj umejte, kralji!
dajte se podučiti, ki ste sod-
niki na zemlji!

Služite Gospodu v strahu,
ter se ga veselíte s trepet-
tom!

Sprejmite svarjenje, da se
kje ne razserdi Gospod, in
ne zajdete v pogubljenje s
pravega pota —

Ker se njegova jeza v
kratkem vname. Blagor vsem,
ki vanj zaupajo!

Ant. Kralji zemlje se vz-
digujejo, in pervaki se zbi-
rajo zoper Gospoda, in zoper
njegovega Maziljenca.

Ant. Moja oblačila so si
razdelili, in za mojo suknjo
so vadjali.

Psalm 21.

Deus, Deus meus, respice
in me, quare me dereliqui-
sti? * longe a salute mea

Bog, moj Bog! ozri se na
mé; zakaj si me zapustil?
Vpitje mojih grehov mi od-

verba delictorum meorum.

Deus meus, clamabo per diem, et non exaudies: * et nocte, et non ad insipientiam mihi.

Tu autem in sancto habitas; * laus Israel.

In te speraverunt patres nostri; * speraverunt, et liberasti eos.

Ad te clamaverunt, et salvi facti sunt: in te speraverunt, et non sunt confusi.

Ego autem sum vermis, et non homo; * opprobrium hominum et abjectio plebis.

Omnes videntes me deriserunt me; locuti sunt labiis, et moverunt caput.

Speravit in Domino, eripiat eum: * salvum faciat eum, quoniam vult eum.

Quoniam tu es, qui extraxisti me de ventre; * spes mea ab uberibus matris meae: in te projectus sum ex utero.

De ventre matris meae Deus meus es tu: * ne discesseris a me.

Quoniam tribulatio proxima est; * quoniam non est, qui adjuvet.

Circumdederunt me vituli multi: * tauri pingues obsederunt me.

Aperuerunt super me os

teguje pomoč.

Moj Bog! kličem po dnevu, in me ne uslišiš; in po noči, in mi ni v nespamet.

Ti pa prebivaš v svetišču, hvala Izraelova!

V té so upali naši očetje: upali so, in si jih rešil.

V té so klicali, in so bili oteti; v té so upali, in niso bili osramoteni.

Jez pa sem červ, in ne človek; zasramovanje ljudi, in izveržek izmed ljudstva.

Vsi, ki me vidijo, zasmejujejo me; z ustnicami gibljejo, in z glavo majejo.

„V Gospoda je zaupal, naj ga reši; otmè naj ga, ker ga ljubi“.

Zakaj ti si, ki si me izvlekel iz telesa, moje upanje od pers moje matere. Tebi sem bil veržen iz maternega naročja.

Od maternega telesa si bil ti moj Bog. Ne hòdi od mene.

Zakaj stiska je prav blizo; ker nikogar ni, da bi pomagal.

Veliko telet me je obdalo; debeli junci so me obsuli.

Režé v mé ko zgrabljiv

sum; * sicut leo rapiens, et rugiens.

Sicut aqua effusus sum; * et dispersa sunt omnia ossa mea.

Factum est cor meum tamquam cera liquescens: * in medio ventris mei.

Aruit tamquam testa virtus mea, et lingua mea adhæsit faucibus meis; * et in pulverem mortis deduxisti me.

Quoniam circumdederunt me canes multi; * concilium malignantium obsedit me.

Foderunt manus meas et pedes meos: * dinumeraverunt omnia ossa mea.

Ipsi vero consideraverunt, et inspexerunt me: * dividerunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

Tu autem, Domine, ne elongaveris auxilium tuum a me: * ad defensionem meam conspice.

Erue a framea, Deus, animam meam: * et de manu canis uncam meam.

Salvum me fac ex ore leonis; * et a cornibus unicornium humilitatem meam.

Narrabo nomen tuum fratribus meis: * in medio ecclesiæ laudabo te.

in rjoveč lev.

Ko voda sem razlit; in vse moje kosti so se razkle-nile.

Moje serce je kakor raztopljen vosek v mojem telesu.

Moja moč se je usušila kakor čepina, in moj jezik tiči na mojem nébu; in v smertni prah si me pripeljal.

Ker veliko psov me je ob-sulo; truma hudobnih me je oblegla.

Moje roke in moje noge so mi prebodli, vse moje kosti so razšteli.

Oni pa so me premišljevali in gledali; moja oblačila so si razdelili, in za mojo suknjo so vadljali.

Ti pa, Gospod! ne odte-guj mi pomoči; glej na mojo branitev.

Reši meča, Bog! moja dušo, in iz pasje roke mojo edino.

Otmi me iz levovega žrela, in mene ponižanega od rogov enorogov.

Oznanoval bom tvoje ime svojim bratom, v sredi zbora te bom hvalil.

Qui timetis Dominum, laudate eum: * universum semen Jacob, glórficate eum.

Timeat eum omne semen Israel; * quoniam non sprevit, neque despexit deprecationem pauperis.

Nec avertit faciem suam a me: * et, cum clamarem ad eum, exaudivit me.

Apud te laus mea in ecclesia magna; * vota mea reddam in conspectu timentium eum.

Edent pauperes, et saturabuntur, et laudabunt Dominum, qui requirunt eum: * vivent corda eorum in sæculum sæculi.

Remiscentur, et convertentur ad Dominum * universi fines terræ.

Et adorabunt in conspectu ejus * universæ familiæ gentium.

Quoniam Domini est regnum; et ipse dominabitur gentium.

Manducaverunt, et adoraverunt omnes pingues terræ; * in conspectu ejus cadent omnes, qui descendunt in terram.

Et anima mea illi vivet: * et semen meum serviet ipsi.

Annuntiabitur Domino generatio ventura, * et annun-

Ki se bojite Gospoda, hvallite ga; ves zarod Jakopov, častite ga.

Boj se ga ves Izraelov zarod; ker ni zavergel in ne zaničeval prošnje ubozega.

Tudi ni obernil od mene svojega obličja; in ko sem vanj klical, me je uslišal.

Pri tebi je moja hvala v velikem zboru; svoje obljube bom spolnoval vpričo njih, ki se ga boje.

Jedli bodo ubogi, in bodo nasiteni, in hvalili bodo Gospoda, ki ga iščejo; njih serca bodo živela vekomaj.

Vse pokrajine zemlje se bodo spominjale, ter se vernejo h Gospodu.

In vsi rodovi nevernikov bodo molili pred njega obličjem.

Zakaj Gospodovo je kraljestvo, in on bo gospodoval nad narodi.

Jedli bodo in molili vsi debeli zemlje; pred njega obličjem bodo popadali vsi, ki pridejo na zemljo.

In moja duša bo njemu živela, in moj zarod bo njemu služil.

Po Gospodu se bo imeno-

tiabunt cœli justitiam ejus populo, qui nascetur, quem fecit Dominus.

Ant. Diviserunt sibi vestimenta mea, et super vestem meam miserunt sortem.

Ant. Insurrexerunt in me testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi.

Dominus illuminatio mea, et salus mea: * quem timebo?

Dominus proctetor vitæ meæ; * a quo trepidabo?

Dum appropiant super me nocentes, * ut edant carnes meas.

Qui tribulant me inimici mei; * ipsi infirmati sunt, et ceciderunt.

Si consistant adversum me castra; * non timebit cor meum.

Si exurgat adversum me prælium; * in hoc ego sperabo.

Unam petii a Domino, hanc requiram: * ut inhabitem in domo Domini omnibus diebus vitæ meæ.

Ut videam voluptatem Domini, * et visitem templum ejus.

val prihodnji zarod; in nebesa bodo označovala njega pravico ljudstvu, ki bo rojeno; ktero je Gospod naredil.

Ant. Moja oblačila so si razdelili, in za mojo suknjo so vadjali.

Antif. Lažnjive priče so se zoper me vzdignile; in hudobija je sama sebi lagala.

Psalm 26.

Gospod je moja luč, in moja pomoč; koga se bom bal?

Gospod je varh mojega življenja; pred kom se bom tresel?

Ako se mi hudobni bližajo, da bi moje meso žerli.

Oni, moji sovražniki, ki me stiskajo, oslabijo in padejo.

Ako bi šotorišče meni nasproti stalo, ne bo bala se moje serce.

Ako bi se boj vzdignil zoper mene, bom pri tem upal.

Eno sem Gospoda prosil, to ga bom še prosil, da bi prebival v Gospodovi hiši vse dni svojega življenja.

Da bi gledal sladnost Gospodovo, in obiskoval njegov tempelj.

Quoniam abscondit me in tabernaculo suo: * in die malorum protexit me in abscondito tabernaculi sui.

In petra exaltavit me; * et nunc exaltavit caput meum super inimicos meos.

Circuivi, et immolavi in tabernaculo ejus hostiam vociferationis; * cantabo, et psalmum dicam Domino.

Exaudi, Domine, vocem meam, qua clamavi ad te: * miserere mei et exaudi me.

Tibi dixit cor meum: exquisivit te facies mea; * faciem tuam, Domine, requiram.

Ne avertas faciem tuam a me: * ne declines in ira a servo tuo.

Adjutor meus esto: * ne derelinquas me, neque despicias me, Deus salutaris meus.

Quoniam pater meus et mater mea dereliquerunt me, * Dominus autem assumpsit me.

Legem pone mihi, Domine, in via tua; * et dirige me in semitam rectam propter inimicos meos.

Ne tradideris me in animas tribulantium me: * quoniam insurrexerunt in me

Zakaj on me je skríl v svojem šotoru, varoval me ob hudem dnevu v skrivališču svojega šotora.

Na visoko skalo me je postavil, in zdaj mi je glavo povzdignil nad moje sovražnike.

Okrog sem hodil, in sem daroval dar veselja v njegovem šotoru; prepeval bom, ter hvalo péł Gospodu.

Usliši, Gospod, moj glas. s katerim v tebe kličem; usmili se me!

Moje serce ti je reklo: Moje obličje te išče; tvojega obličja iščem, Gospod!

Ne obračaj svojega obličja od mene; ne hodi v jezi od svojega hlapca.

Bodi moj pomočnik; ne zapusti me; in ne zaverzi me, Bog, zveličar moj!

Zakaj moj oče in moja mati sta me zapustila, Gospod pa me je sprejel.

Daj mi, Gospod! postavo na svoj pot, in pelji me na pravo stezo zavoljo mojih sovražnikov.

Ne izdajaj me željam mojih stiskalcev, zakaj lažnjive priče so se zoper me vzdig-

testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi.

Credo videre bona Domini * in terra viventium.

Expecta Dominum, viriliter age; * et confortetur cor tuum, et sustine Dominum.

Ant. Insurrexerunt in me testes iniqui, et mentita est iniquitas sibi.

Ÿ. Diviserunt sibi vestimenta mea.

R. Et super vestem meam miserunt sortem.

[„Oče naš“

De Lamentatione Jeremiae Prophetae.

Lectio I. (C. 2.)

Heth. Cogitavit Dominus dissipare murum filiae Sion: tetendit funiculum suum, et non avertit manum suam a perditione; luxitque antemurale, et murus pariter dissipatus est.

Teth. Defixae sunt in terra portae ejus, perdidit et contrivit vectes ejus: regem ejus et principes ejus in gentibus; non est lex, et prophetae ejus non invenerunt visionem a Domino.

Jod. Sederunt in terra, conticuerunt senes filiae Sion:

nile; in hudobija je sama sebi lagala.

Vérujem, da bom videl Gospodove dobrote v deželi živih.

Zaupaj v Gospoda, moške ravnaj; tvoje serce naj omočni, in čakaj Gospoda.

Ant. Lažnjive priče so se zoper me vzdignile; in hudobija je sama sebi lagala.

Ÿ. Razdelili so si moja oblačila.

R. In za mojo suknjo so vadljali.

[na tihem.]
Iz žalostnic Jeremije preroka.

Berilo I. (Pogl. II.)

Het. Sklenil je Gospod podreti zidovje sionske hčere; potegnil je svojo verv, in svoje roke ni umaknil od pokončanja; in predzidje žaluje, in zid je tudi razvalen.

Tet. V zemlji tičijo njena vrata; polomil in zdrobil je zapahe; nje kralj in nje poglavarji so med narodi; postave ni več, in nje preroki ne dobivajo več videnja od Gospoda.

Jod. Sedé na tleh, in molcé starašine sionske hčere;

consperserunt cinere capita
sua, accinti sunt ciliciis: ab-
jecerunt in terram capita
sua virgines Jerusalem.

Caph. Defecerunt prae la-
crymis oculi mei, conturbata
sunt viscera mea: effusum
est in terra jecur meum su-
per contritione filiae populi
mei, cum deficeret parvulus,
et lactens in plateis oppidi.

Jerusalem, Jerusalem, con-
vertere ad Dominum Deum
tuum.

R. Omnes amici mei de-
reliquerunt me, et praeval-
luerunt insidiantes mihi: tra-
didit me, quem diligebam. *
Et terribilibus oculis plaga
crudeli percutientes aceto po-
tabant me.

Ÿ. Inter iniquos projece-
runt me, et non pepercerunt
animae meae.

Et terribilibus etc.

Lectio II.

Lamed. Matribus suis
dixerunt: Ubi est triticum
et vinum? Cum deficerent,
quasi vulnerati, in plateis
civitatis; cum exhalarent a-
nimas suas in sinu matrum
suarum.

Mem. Cui comparabo te?
vel cui assimilabo te, filia

s pepelom so svoje glave po-
trosili, z ojstrim pasom so
prepasani: obesile so k tlem
svoje glave device jerusalem-
ske.

Kaf. Moje oči pešajo od
solz, trese se oserčeje v meni;
izsula so se na zemljo moja
jetra zavoljo potertja hčere
mojega ljudstva, ker otroci
in dojenči po mestnih cestah
kopernijo.

Jerusalem, Jerusalem, spre-
oberni se h Gospodu, svoje-
mu Bogu.

R. Vsi moji prijatli so me
zapustili, zmogli so me tisti,
ki mi zalezujejo; izdal me je
on, kterega sem ljubil. Straš-
no so me gledali, grozovitno
rano so mi vsekli in s ki-
som pojili.

Ÿ. Med krivičnike so me
pahnili in niso prizanesli mo-
jemu življenju.

Strašno so me gledali itd.

Berilo II.

Lamed. Svojim materam
so rekli: Kje je kruh in vino?
ko so kakor ranjeni omedle-
vali po mestnih cestah, ko
so v naročji svojih mater
svoje duše izdihovali.

Mem. Komu te bom pri-
merjal? ali komu te bom pri-

Jerusalem? cui exaequabo te, et consolabor te, virgo, filia Sion? Magna est enim velut mare contritio tua: quis me debitor tui?

Nun. Prophetae tui viderunt tibi falsa et stulta; nec aperiebant iniquitatem tuam, ut te ad poenitentiam provocarent: viderunt autem tibi assumptiones falsas et ejectiones.

Samech. Plauserunt super te manibus omnes transeuntes per viam: sibilaverunt, et moverunt caput suum super filiam Jerusalem: Haecine est urbs, dicentes, perfecti decoris, gaudium universae terrae?

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Velum templi scissum est, * et omnis terra tremuit; latro de cruce clamabat, dicens: Memento mei, Domine, dum veneris in regnum tuum.

Ÿ. Petrae scissae sunt, et monumenta aperta sunt; et multa corpora Sanctorum, qui dormierant, surrexerunt.

Et omnis etc.

podoboval, jerusalemska hči? Komu te bom enačil, in (kako) tolažil te, devica, hči sionska? Velika je namreč kakor morje tvoja potertost: kdo te ozdravi?

Nun. Tvoji preroki so ti videli le laži in traparije, in niso odkrili tvojega hudodelstva, da bi te bili k pokori privabili: videli pa so ti lažnjive izmišljave in verženje.

Samech. Vsi, ki po potu gredo, ploskajo nad teboj z rokami, žvižgajo, in sè svojimi glavami majajo nad jerusalemsko hčerjo: Je li to tisto mesto, pravijo, doveršene lepote, veselje vsega svetá?

Jerusalem, Jerusalem, spreoberni se h Gospodu, svojemu Bogu.

℞. Zagrinjalo v tempeljnu se je raztergalo, * in vsa zemlja se je tresla; razbojnik je vpil s križa, rekoč: Spomni se me, Gospod, kedar prideš v svoje kraljestvo.

Ÿ. Skale so pokale in grobovi se odpirali, in veliko trupel svetnikov, ki so spali, je vstalo.

In vsa zemlja itd.

Lectio III. (Cap. 3.)

Aleph. Ego vir videns paupertatem meam in virga indignationis ejus.

Aleph. Me minavit et adduxit in tenebras, et non in lucem.

Aleph. Tantum in me vertit, et convertit manum suam tota die.

Beth. Vetustam fecit pellem meam et carnem meam: contrivit ossa mea.

Beth. Ædificavit in gyro meo, et circumdedit me felle et labore.

Beth. In tenebrosis collocavit me, quasi mortuos sempiternos.

Ghimel. Circumaedificavit adversum me, ut non egrediar: aggravavit cómpedem meum.

Ghimel. Sed et, cum clamavero et rogavero, exclusit orationem meam.

Ghimel. Conclusit vias meas lapidibus quadris, semitas meas subvertit.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Vineam meam electam, ego te plantavi: * quomodo conversa es in amaritudinem, ut me crucifigeres, et Barabam dimitteres?

Berilo III. (Pogl. III.)

Alef. Jez sem mož, ki vidim svojo revščino pod šibo njegovega serda.

Alef. Mene je gnal in peljal v temo, in ne na svetlobo.

Alef. Le zoper mene je obračal in obrača svojo roko celi dan.

Bet. Postaral je moja kožo in moje meso, potèrl mi je kosti.

Bet. Obzidal mi je okrog in okrog, in me obdal z žolčem ino s trudom.

Bet. V temoto me je postavil, kakor večne mertve.

Gimel. Okrog me je obzidal, da ne uidem; v težko železje me je dal.

Gimel. Če tudi vpijem ino prosim, zametuje moja molitev.

Gimel. Zaperl mi je pota z rezanim kamenjem, steze mi je prevergel.

Jerusalem, Jerusalem, spreoberni se h Gospodu, svojemu Bogu,

℞. Vinograd moj izvoljeni, jez sem te zasadil. * Kako si se mi zvergel v britkost, da si mene križal, Baraba-o pa izpustil?

Ÿ Sepivi te, et lapides e-
legi ex te, et aedificavi tur-
rim.

Quomodo etc.

Vinea mea etc.

Ÿ. Zagradil sem te, ka-
menje sem iz tebe potrebil
in stolp sezidal.

Kako si se itd.

Vinograd moj izvoljeni itd.

II. nokturn.

Ant. Vim faciebant, qui
quaerebant animam meam.

Antif. Kteri po moji duši
strežejo, silo delajo.

Psalm 37.

Domine, ne in furore tuo
arguas me; * neque in ira
tua corripias me.

Quoniam sagittae tuae in-
fixae sunt mihi; * et con-
firmasti super me manum
tuam.

Non est sanitas in carne
mea a facie irae tuae: * non
est pax ossibus meis a fa-
cie peccatorum meorum.

Quoniam iniquitates meae
supergressae sunt caput
meum, * et sicut onus gra-
ve gravatae sunt super me.

Putruerunt et corruptae sunt
cicatrices meae: * a facie in-
sipientiae meae.

Miser factus sum, et cur-
vatus sum usque in finem: *
tota die contristatus ingre-
diebar.

Quoniam lumbi mei im-
pleti sunt illusionibus, * et
non est sanitas in carne mea.

Gospod! ne svari me v
svojem serdu; in ne tepi me
v svoji jezi.

Ker tvoje pušice v meni
tičé, in priterdil si nad me-
noj svojo roko.

Nič ni zdravega na mojem
mesu pred obličjem tvoje jeze;
ni ga mirú v mojih kostéh
zavoljo mojih grehov.

Ker moje krivice so mi
čez glavo zrastle; in me tla-
čijo kakor težko breme.

Moje rane gnijejo, in so
se usmradile zavoljo moje
neumnosti.

Reven sem, in ves potert;
ves dan prežaljen hodim.

Zakaj moje ledje je polno
zmotnjav; in nič zdravega
ni na mojem mesu.

Afflictus sum, et humiliatus sum nimis; * rugiebam a gemitu cordis mei.

Domine, ante te omne desiderium meum: * et gemitus meus a te non est absconditus.

Cor meum conturbatum est, dereliquit me virtus mea; * et lumen oculorum meorum et ipsum non est mecum.

Amici mei, et proximi mei * adversum me appropinquaverunt, et steterunt.

Et qui juxta me erant, de longe steterunt; * et vim faciebant, qui quaerebant animam meam.

Et, qui inquirebant mala mihi, locuti sunt vanitates; * et dolos tota die meditantur.

Ego autem tamquam surdus non audiebam; * et sicut mutus non aperiens os suum.

Et factus sum sicut homo non audiens; * et non habens in ore suo redargutiones.

Quoniam in te, Domine, speravi: * tu exaudies me, Domine, Deus meus.

Quia dixi: Nequando supergaudeant mihi inimici mei; * et, dum commoveñ-

Pobit sem, in silno sem ponižan; rjovem zavoljo zdi-hovanja svojega serca.

Gospod, pred teboj je vsa moja želja; in moje zdiho-vanje tebi ni prikrito.

Moje serce je zbegano, mo-ja moč me je zapustila; in luč mojih oči, še ona ni z menoj.

Moji prijatli in moji bliž-nji se proti meni bližajo, in stojé.

In kateri so okoli mene bili, stojé od deleč; in kateri po moji duši strežejo, silo delajo.

In kateri mi hudo želé, ne-čimerno govoré, in si ves dan goljufije izmišljujejo.

Jez pa, gluhemu enak, ne slišim; in sem kakor mutec, ki ne odpira svojih ust.

In sem kakor človek, kateri nič ne sliši; in kateri nima zopergovora v svojih ustih.

Ker v té, Gospod, zaupam; ti, Gospod, moj Bog! me u-slišis.

Zakaj rekel sem: Naj se nikolí ne veselé zavoljo me-ne moji sovražniki, in če se

tur pedes mei, super me magna locuti sunt.

Quoniam ego in flagella paratus sum, * et dolor meus in conspectu meo semper.

Quoniam iniquitatem meam annuntiabo; * et cogitabo pro peccato meo.

Inimici autem mei vivunt, et confirmati sunt super me; * et multiplicati sunt, qui oderunt me inique.

Qui retribuunt mala pro bonis, detrahebant mihi: * quoniam sequer barbonitatem.

Ne derelinquas me, Domine, Deus meus; * ne discesseris a me.

Intende in adiutorium meum, * Domine, Deus salutis meae.

Ant. Vim faciebant, qui quaerebant animam meam.

Ant. Confundantur et reuerantur, qui quaerunt animam meam, ut auferant eam.

Exspectans expectavi Dominum, * et intendit mihi.

Et exaudivit preces meas; * et eduxit me de lacu miseriae, et de luto faecis.

Et statuit super petram

mi nogé spotaknejo, zoper me mogočno govoré.

Saj sem za šibe pripravljen; in moja bolečina mi je vedno pred očmi.

Očitno spoznavam svojo hudobijo, in mislim na svoj greh.

Moji sovražniki pa živé, in so omočneli zoper me; in množé se, ki me po krivem sovražijo.

Kteri dobro s hudim povračajo, opravljajo me, ker si za dobro prizadevam.

Ne zapusti me, Gospod, moj Bog! ne hodi od mene.

Misli v mojo pomoč, Gospod, Bog mojega zveličanja!

Ant. Kteri po moji duši strežejo, silo delajo,

Ant. Sramujejo naj se in osramoteni naj bodo, ki strežejo po moji duši, da bi jo vzeli.

Psalm 39.

Pričakovaje sem pričakoval Gospoda, in k meni se je nagnil.

In je moje prošnje uslišal, in me je izlekel iz brezna revšine in iz blata luže.

In je postavil moje noge

pedes meos; * et direxit gressus meos.

Et immisit in os meum canticum novum; * carmen Deo nostro.

Videbunt multi, et timebunt; * et sperabunt in Domino.

Beatus vir, cujus est nomen Domini spes ejus; * et non respexit in vanitates, et insanias falsas.

Multa fecisti tu, Domine, Deus meus, mirabilia tua; * et cogitationibus tuis non est, qui similis sit tibi.

Annuntiavi, et locutus sum; * multiplicati sunt super numerum.

Sacrificium et oblationem noluisti; * aures autem perfecisti mihi.

Holocaustum et pro peccato non postulasti; * tunc dixi: Ecce venio.

In capite libri scriptum est de me, ut facerem voluntatem tuam; * Deus meus, volui, et legem tuam in medio cordis mei.

Annuntiavi justitiam tuam in ecclesia magna; * ecce, labia mea non prohibebo: Domine, tu scisti.

Justitiam tuam non abscondi in corde meo; * ve-

na skalo, in moje stopinje je vladal.

In dal mi je v usta novo pesem, hvalno pesem našemu Bogu.

To jih bo veliko videlo, ter se bodo bali, in v Gospoda bodo upali.

Blagor človeku, kateri zaupa v imé Gospodovo, in se ne ozira po nečimernostih in po lažnjivih nespametih.

Veliko svojih čudežev si ti, Gospod, moj Bog, naredil, in nikogar ni, da bi ti bil enak v tvojih mislih.

Oznanoval sem jih, in pravil; namnožili so se brez števila.

Klalnih in jedilnih darov nisi hotel; ušesa pa si mi pripravil.

Žgalnega darú in darú za greh nisi tirjal. Takrat sem rekel: Glej, pridem!

V glavici bukev je pisano od mene, da naj izpolnim tvojo voljo. Moj Bog! to hočem, in tvoja postava je v sredi mojega serca.

Tvojo pravico sem oznanoval v velikem zboru. Glej, svojim ustnicam ne bom branil; Gospod, ti veš!

Tvoje pravice nisem prikrival v svojem sercu; tvojo

ritatem tuam et salutare tuum dixi.

Non abscondi misericordiam tuam, et veritatem tuam; * a concilio multo.

Tu autem, Domine, ne longe facias miserationes tuas a me; * misericordia tua et veritas tua semper susceperunt me.

Quoniam circumdederunt me mala, quorum non est numerus; comprehenderunt me iniquitates meae, et non potui, ut viderem.

Multiplicatae sunt super capillos capitis mei; * et cor meum dereliquit me.

Complaceat tibi Domine, ut eruas me: * Domine, ad adiuvandum me respice.

Confundantur et revereantur simul, qui quaerunt animam meam, * ut auferant eam.

Convertantur retrorsum et revereantur, * qui volunt mihi mala.

Ferant confestim confusionem suam, * qui dicunt mihi: Euge, euge.

Exultent et laentur super te omnes quaerentes te; * et dicant semper: Magnificetur Dominus, qui diligunt salutare tuum.

Ego autem mendicus sum

resnico in tvojo pomoč sem pravil.

Tvoje milosti in tvoje resnice nisem skrival v velikem zboru.

Ti pa, Gospod! ne odteguj mi svojega usmiljenja; tvoja milost in resnica ste me vselej ohranile.

Zakaj obdajajo me zla, katerih ni števila; moje pregrehe so me popadle, in nisem mogel gledati.

Več jih je, ko las na moji glavi, in moje serce me je zapustilo.

Naj ti dopade, Gospod, da me rešiš; Gospod, glej, da mi boš pomagal.

Sramujejo naj se, in osramoteni naj bodo vsi, ki strežejo po moji duši, da bi jo vzeli.

Vernejo naj se, in sram jih bodi, ki mi hudo želé.

Zdajci naj nosijo svojo sramoto, ki pravijo: Prav! prav!

Veselé in radujejo naj se nad teboj vsi, ki te iščejo; in kateri ljubijo zveličanje, naj vedno rekajo: Hvaljen bodi Gospod!

Jez pa sem revež in ubo-

et pauper; * Dominus sollicitus est mei.

Adjutor meus et protector meus es tu; * Deus meus, ne tardaveris.

Ant. Confundantur et revereantur, qui quaerunt animam meam, ut auferant eam.

Ant. Alieni insurrexerunt in me, et fortes quaesierunt animam meam.

Psalm 53.

Deus, in nomine tuo salvum me fac; * et in virtute tua judica me.

Deus, exaudi orationem meam; * auribus percipe verba oris mei.

Quoniam alieni insurrexerunt adversum me, et fortes quaesierunt animam meam; * et non proposuerunt Deum ante conspectum suum.

Ecce enim, Deus ádjuvat me; * et Dominus susceptos est animae meae.

Averte mala inimicis meis; * et in veritate tua disperde illos.

Voluntarie sacrificabo tibi; * et confitebor nomini tuo, Domine, quoniam bonum est.

Quoniam ex omni tribulatione eripuisti me; * et su-

žec; Gospod skerbí za me.

Moj pomočnik in moj varh si ti; moj Bog, ne mudi se!

Ant. Sramujejo naj se in osramoteni naj bodo, ki strežejo po moji duši, da bi jo vzeli.

Ant. Ptujci so se vzdignili zoper mene, in močni iščejo moje duše.

Bog! v svojem imenu reši me; in v svoji moči prisodi mi pravico!

Bog! usliši mojo molitev; poslušaj besede mojih ust.

Zakaj ptujci so se vzdignili zoper mene, in močni iščejo moje duše, ter nimajo Boga pred svojimi očmi.

Zakaj glej, Bog mi pomaga, in Gospod je sprejemnik moje duše.

Oberni hudo na moje sovražnike, in v svoji resnici jih pokončaj.

Radovoljno ti bom daroval, in tvoje imé slavil, Gospod! ker je dobro.

Zakaj iz slednje stiske si me rešil; in tje čez moje so-

per inimicos meos despexit
oculus meus.

Ant. Alieni insurrexerunt
in me, et fortes quaesierunt
animam meam.

Ÿ. Insurrexerunt in me te-
stes iniqui.

Ř. Et mentita est iniqui-
tas sibi.

[„Oče naš“

*Ex tractatu s. Augustini
Episcopi super Psalmos.*

(In Psalm. 63, v. 2.)

Lectio IV.

Protexisti me, Deus, a con-
ventu malignantium, a mul-
titudine operantium iniqui-
tatem. Jam ipsum caput no-
strum intueamur! Multi Mar-
tyres talia passi sunt; sed
nihil sic élučet, quomodo ca-
put Martyrum: ibi melius
intuemur, quod illi experti
sunt. Protectus est a multi-
tudine malignantium, prote-
gente se Deo: protegente car-
nem suam ipso Filio et ho-
mine, quem gerebat; quia Fi-
lius hominis est, et Filius
Dei est. Filius Dei propter
formam Dei. Filius hominis
propter formam servi, ha-
bens in potestate ponere a-
nimam suam, et recipere e-
am. Quid ei potuerunt face-

vražnike je gledalo moje okó.

Ant. Ptujci so se vzdi-
gnili zoper mene, in močni
iščejo moje duše.

Ÿ. Vzdignile so se zoper
mene lažnjive priče.

Ř. In hudobija je sama
sebi lagala.

— (tiho).

*Iz razprave sv. Avgustina,
škofa, o psalmih.*

(O psalmu 63., v. 2.)

Berilo IV.

„Váruj me, Bog, z bora hu-
dobnih; derhali njih, ki hu-
dobijo delajo“. Glejmo zdaj
našo glavo (Jezusa)! Veliko
mučencev je prav tako ter-
pelo (kakor on), ali nobeden
se tako ne odlikuje, kakor
on, ki je vseh mučencev gla-
var; na njem naj bolje vidi-
mo, kaj so mučenci terpelí.
Obvarovan je bil množice
hudobnih, ker ga je Bog va-
roval, ker je sam život svoj
varoval kot sin božji in člo-
vek; saj je božji sin in sin
človeški. Sin božji je zavoljo
božjega bitja, človeški sin
pa zavoljo hlapčevske podobe;
on ima oblast, življenje
dati in ga nazaj vzeti. Kaj
so mu mogli tedaj storiti!

re inimici? Occiderunt corpus, animam non occiderunt. Intendite! Parum ergo erat, Dominum hortari Martyres verbo, nisi firmaret exemplo.

R. Tamquam ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere me. * Quotidie apud vos eram in templo docens, et non me tenuistis, et ecce, flagellatum ducitis ad crucifigendum.

V. Cumque iniecissent manus in Jesum, et tenuissent eum, dixit ad eos. Quotidie etc.

Lectio V.

Nostis, qui conventus erat malignantium Judaeorum, et quae multitudo erat operantium iniquitatem. Quam iniquitatem? Quia voluerunt occidere Dominum Jesum Christum. Tanta opera bona, inquit, ostendi vobis; propter quod horum me vultis occidere? Pertulit omnes infirmos eorum, curavit omnes languidos eorum, praedicavit regnum coelorum, non tacuit vitia eorum, ut ipsa potius eis displicerent, non medicus, a quo sanabantur

njegovi sovražniki? Umorili so telo njegovo, duše pa niso mogli umoriti. Pazite! Vse premalo bi bilo Gospodu, mučence opominjati z besedo, ko ne bi jih bil okrepčal sè svojim zgledom.

R. Kakor nad razbojnika ste me šli loviti z meči in kolmi. Vsak dan sem sedel pri vas in učil v tempeljnu, in me niste prijeli; — in, glej, zdaj me bičanega vlečete, da me boste križali.

V. In ko so stegnili roke po njem in ga popadli, jim je rekel: — Vsak dan itd.

Berilo V.

Veste, kako velik je bil zbor hudobnih med Judi, in koliko je bilo njih, ki so hudobijo delali. Kakošno hudobijo? Hoteli so umoriti Gospoda Jezusa Kr. „Toliko dobrot“ — pravi Kr. — „sem vam izkazal: zarad ktere (teh dobrot) me hočete umoriti?“ Prenašal je vse njihove bolnike, ozdravljajal je njih nadložne, oznanoval je nebeško kraljestvo, grehov njihovih ni zamolčeval, da bi se njih kesali, ne pa zamerili (njemu) zdravniku, kateri jih je

tur. His omnibus curationibus ejus ingrati tamquam multa febre phraenetici, insanientes in medicum, qui venerat curarare eos, excogitaverunt consilium perendi eum; tamquam ibi volentes probare, utrum vere homo sit, qui mori possit, an aliquid super homines sit, et mori se non permittat. Verbum ipsorum agnoscimus in Sapiencia Salomonis. Morte turpissima, inquit, condemnemus eum. Interrogemus eum: erit enim respectus in sermonibus illius. Si enim vere Filius Dei est, liberet eum.

R. Tenebrae factae sunt, dum crucifixissent Jesum Judaei; et circa horam nonam exclamavit Jesus voce magna: Deus meus, ut quid me dereliquisti? * Et inclinato capite, emisit spiritum.

V. Exclamans Jesus voce magna, ait: Pater, in manus tuas commendo spiritum meum.

Et inclinato etc.

Lectio VI.

Excacuerunt tamquam gladium linguas suas. Non di-

ozdravljaj. Toda, nehvaležni za vsa njegova ozdravljenja, bili so besni, kakor tisti, ki jih huda ognjenica muči; razsajali so zoper zdravnika, ki je prišel jih zdraviti; umislili so si, kako bi ga umorili, kakor da bi hoteli poskusiti, če je resnično človek, ki more umreti, ali pa kaj nadčloveškega, kar umreti ne more. Prav njihove besede so, kar beremo v Salomonovih bukvah Modrosti (2, 20.): „K naj sramotniši smrti ga obsodimo“ — pravijo — „skušati ga hočemo; poglej ga bomo sodili po njegovih besedah. Če je namreč res sin božji, naj ga Bog reši“.

R. Tema se je storila, ko so bili Judje Jezusa na križ pribili; in okoli devete ure je Jezus z velikim glasom vpil: „Moj Bog, zakaj si me zapustil“? — In nagnivši glavo je dušo izdihnil.

V. Vpil je Jezus z velikim glasom in rekel: „Oče, v tvoje roke bodi izročena moja duša“!

In nagnivši glavo itd.

Berilo VI.

„Nabrusili so svoje jezike kakor meč“ (ps. 63, 4). Naj

cant Judaei: Non occidimus Christum. Etenim propterea eum dederunt judici Pilato, ut quasi ipsi a morte ejus viderentur immunes. Nam cum dixisset eis Pilatus: Vos eum occidite, responderunt: Nobis non licet occidere quemquam. Iniquitatem facinoris sui in judicem hominem refundere volebant; sed numquid Deum judicem fallebant? Quod fecit Pilatus, in eo ipso, quod fecit, aliquantulum particeps fuit; sed in comparatione illorum multo ipse innocentior. Instittit enim, quantum potuit, ut illum ex eorum manibus liberaret: nam propterea flagellatum produxit ad eos. Non persequendo Dominum flagellavit, sed eorum furori satisfacere volens; ut vel sic jam mitescerent, et desinerent velle occidere, cum flagellatum viderent. Fecit et hoc. At, ubi perseveraverunt, nostis illum lavisse manus, et dixisse, quod ipse non fecisset, mundum se esse a morte illius. Fecit tamen. Sed si reus, quia fecit vel invitus, illi innocentes qui coegerunt, ut faceret? Nullo modo. Sed ille dixit in eum sententiam, et jussit eum

Judje nikar ne terdijo: „Mi nismo Kristusa umorili.“ Saj so ga zato izročili sodniku Pilatu, da bi se zdelo, da ni so oni krivi smerti njegove. Kajti, ko jim je Pilat rekel: „Umorite ga vi“!, odgovorili so mu: „Mine smemo nikogar umoriti“. Krivico svojega hudodelstva so hoteli zavaliti na človeškega sodnika. Pa — so li s tem Boga sodnika prekanili? S tem, da se je Pilat Judom udal in (česar so želeli) storil, udeležil se je ravno s tem, da je to storil, njihove krivice; ali, če ga njim primerjamo, je on veliko nedolžniši. Saj si je, kolikor je mogel, prizadeval, da bi Jezusa iz njih rok rešil, in zato ga je tudi bičanega pred-nje pripeljal. Ko je bil dal Gospoda bičati, ni storil tega z namenom, preganjati ga, ampak, ker je hotel njihovi (judovski) besnosti ustreči, da bi se namreč vsaj, ko bi videli bičanega, omečili in odjenjali od zahtevanja, da naj ga jim k smerti obsodi. Storil je tudi še to. Ker so terdovratni ostali (v svojem siljenji), veste, da si je roke umil in rekel, da bi ga on ne sodil, da je torej nedol-

crucifigi, et quasi ipse occidit: et vos, o Judaei, occidistis. Unde occidistis? Gladio linguae; acunistis enim linguas vestras. Et quando percussistis, nisi quando clamastis: Crucifige, crucifige?

Evangelium secundum Mattheum
 23, 31-33
 23, 34-36
 23, 37-39

R. Animam meam dilectam tradidi in manus iniquorum, et facta est mihi haereditas mea sicut leo in silva: dedit contra me voces adversarius, dicens: Congregamini, et properate ad devorandum illum: posuerunt me in deserto solitudinis, et luxit super me omnis terra: * Quia non est inventus, qui me agnosceret, et faceret bene.

V. Insurrexerunt in me viri absque misericordia, et non pepercerunt animae meae.

Quia non est etc.

Animam etc.

žen gledé njegove smerti. Ali vendar je storil, (kar so Judeje hoteli). In, če je kriv on, ki je nerad to storil, so li oni nedolžni, ki so ga silili, da je tako storil? Po nikakem. Ali obsodil ga je prav za prav vendar-le on in ukazal križati ga, in tako ga je nekako on umoril; pa tudi vi, Judje, ste ga umorili. Kako to? Z mečem (svojega) jezika (ste ga umorili); nabrusili ste si namreč jezike. Kedaj pa ste ga ubili, če ne takrat, ko ste kričali: „Križaj ga, križaj ga“!

R. Ljubo moje življenje sem izročil v roke hudobnemu, in dedšina moja je postala kakor lev v gozdu; moj sovražnik se je zoper mene oglasil, rekoč: „Zberite se in hitite, da ga požrete“! Dejali so me v samotno puščavo, in vsa zemlja me je obžalovala; — ker ni ga bilo, da bi me bil spoznal in dobro storil.

V. Ljudje brez usmiljenja so vstali zoper mene, in niso prizanesli mojemu življenju.

Ker ni ga bilo itd.

Ljubo moje življenje itd.

III. nokturn.

Antif. Ab insurgentibus in me libera me, Domine, quia occupaverunt animam meam.

Antif. Njih, ki se zoper mene vzdigujejo, reši me, Gospod, ker lovijo mojo dušo.

Psalm 58.

Eripe me de inimicis meis, Deus meus; * et ab insurgentibus in me libera me.

Otmì me mojim sovražnikom, moj Bog! in reši me njih, ki se zoper mene vzdigujejo.

Eripe me de operantibus iniquitatem; * et de viris sanguinum salva me.

Otmì me njim, ki hudobijo delajo; in reši me kervoželjnih mož.

Quia, ecce, ceperunt animam meam; * iruerunt in me fortes.

Ker, glej! lové mojo dušo; močni me napadajo.

Neque iniquitas mea, neque peccatum meum, Domine; * sine iniquitate cucurri, et direxi.

Saj ni moja hudobija, tudi ne moja pregreha (*tega zadolžila*), Gospod; brez hudobije sem hodil, in sem (*prav*) ravnal.

Exurge in occursum meum, et vide: * et tu, Domine, Deus virtutum, Deus Israel.

Vzdigni se meni naproti, in glej; in ti, Gospod, Bog vojsknih trum, Izraelov Bog!

Intende ad visitandas omnes gentes: * non miserearis omnibus, qui operantur iniquitatem.

Glej in obišči vse narode; nikogar se ne usmili izmed vseh, ki hudo delajo.

Convertentur ad vesperam, et famem patientur ut canes; * et circuibunt civitatem.

Vernejo se zvečer, in bodo lakoto terpeli, kakor psi, in po mestu hodili.

Ecce, loquentur in ore suo, et gladius in labiis eorum; * quoniam quis audivit?

Glej, z ustmi govore, in meč je na njih ustnicah; zakaj kdo sliši.

Et tu, Domine, deridebis eos; * ad nihilum deduces omnes gentes.

Fortitudinem meam ad te custodiam, quia Deus susceptor meus es: * Deus meus, misericordia ejus praeveniet me.

Deus ostendit mihi super inimicos meos, ne occidas eos; * nequando obliviscantur populi mei.

Disperge illos in virtute tua; * et depone eos, protector meus, Domine.

Delictum oris eorum, sermonem labiorum ipsorum; * et comprehendantur in superbia sua.

Et de execratione et mendacio annuntiabuntur in consummatione: * in ira consummationis, et non erunt.

Et scient, quia Deus dominabitur Jacob; * et finium terrae.

Convertentur ad vesperam, et famem patientur ut canes; * et circuibunt civitatem.

Ipsi dispergentur ad manducandum: * si vero non fuerint saturati, et murmurabunt.

Ego autem cantabo fortitudinem tuam; * et exalabo mane misericordiam tuam.

Ti pa, Gospod, zasmehuješ jih; v nič devaš vse narode.

Svojo moč bom pri tebi hranil, ker ti, Bog! si moj sprejemnik. Moj Bog je on; njegova milost me prehití.

Bog mi pokaže (*svojo moč*) čez moje sovražnike; ne pomori jih, da kjé ne pozabijo mojega ljudstva.

Razkropi jih v svoji moči; in poderi jih, Gospod, moj varh!

Greh njih ust je govorjenje njih ustnic; in vjamejo naj se v svojem napuhu.

In zavoljo kletve in laži se jim napové pokončanje, v jezi pokončanje, da jih več ne bo.

In vedo naj, da Bog gospoduje nad Jakobom, in do pokrajin zemlje.

Vernejo se zvečer, in bodo lakoto terpeli kakor psi, in po mestu hodili.

Oni se razkropijo jedil iskaje, in bodo godernjali, ako ne bodo nasiteni.

Jez pa bom prepeval tvojo moč, in se zjutraj razvelseljeval tvoje milosti.

Quia factus es susceptor meus; * et refugium meum in die tribulationis meae.

Adjutor meus, tibi psallam, quia Deus susceptor meus es; * Deus meus, misericordia mea.

Ant. Ab insurgentibus in me libera me, Domine, quia occupaverunt animam meam.

Ant. Longe fecisti notos meos a me: traditus sum, et non egrediebar.

Psalm 87.

Domine, Deus salutis meae: * in die clamavi et nocte coram te.

Intret in conspectu tuo oratio mea: * inclina aurem tuam ad precem meam.

Quia repleta est malis anima mea, * et vita mea inferno appropinquavit.

Æstimatus sum cum descendentibus in lacum; * factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.

Sicut vulnerati dormientes in sepulchris, quorum non es memor amplius, * et ipsi de manu tua repulsi sunt.

Posuerunt me in lacu in-

Ker si moj sprejemnik in moje pribežališče ob dnevu moje stiske.

Moj pomočnik; tebi bom prepeval; ker si Bog moj sprejemnik, moj Bog, moje usmiljenje.

Antif. Njih, ki se zoper mene vzdigujejo, reši me, Gospod, ker lovijo mojo dušo.

Antif Odvernil si od mene moje znance: izdan sem in ne morem uiti.

Gospod, Bog mojega zveličanja, po dnevu kličem, in po noči vpričo tebe.

Naj pride pred tvoje obličje moja molitev; nagni svoje uho k moji prošnji!

Ker moja duša je z nadlogami napolnjena, in moje življenje se pecku bliža.

Prištet sem njim, ki gredó v jamo, enak človeku, ki je brez pomoči.

Med mertve sem spuščen, kakor pobiti, kateri spijo v greh, in se jih več ne spominjaš, in oni so pahneni iz tvoje roke.

Položili so me v nar glo-

feriori, * in tenebrosis, et in umbra mortis.

Super me confirmatus est furor tuus; * et omnes fluctus tuos induxisti super me.

Longe fecisti notos meos a me, * posuerunt me abominationem sibi.

Traditus sum, et non egrediebar; * oculi mei languerunt prae inopia.

Clamavi ad te, Domine, tota die: * expandi ad te manus meas.

Numquid mortuis facies mirabilia; * aut medici suscitabunt, et confitebuntur tibi?

Numquid narrabit aliquis in sepulchro misericordiam tuam; * et veritatem tuam in perditione?

Numquid cognoscentur in tenebris mirabilia tua; * et iustitia tua in terra oblivionis?

Et ego ad te, Domine, clamavi; * et mane oratio mea praeveniet te.

Ut quid, Domine, repellis orationem meam, * avertis faciem tuam a me?

Pauper sum ego, et in laboribus a juventute mea; * exaltatus autem humiliatus sum et conturbatus.

In me transierunt irae tu-

bokejšo jamo, v tèmò, in v smertno senco.

Tvoj serd tiči terdo nad mano' in vse svoje valove si nad me navlekel.

Odvernil si od mene moje znance; imeli so me za gujusobo.

Izdan sem, in ne morem uiti; moje oči slabé zavoljo revščine.

V tebe kličem, Gospod! ves dan, proti tebi razpenjam svoje roke.

Boš mar nad mertvini čuda delal? ali jih bodo zdravniki obujali, da te bodo slavili?

Bo mar kdo v grobu pripovedoval tvojo milost, in tvojo resnico v pogubljenji?

Bodo se mar v temnicah spoznavala tvoja čuda; in tvoja pravica v deželi pozabljivosti?

Jez pa, Gospod! v tebe kličem, in zjutraj ti moja molitev naproti pride.

Zakaj, Gospod, zametuješ mojo molitev, in odvrčaš svoje obličje od mene?

Revež sem, in v težavah od svoje mladosti; povišan pa, bil sem ponižan in prestrašen.

Tvoja jeza se na me obra-

ae; * et terrores tui conturbaverunt me.

Circumdederunt me sicut aqua tota die: * circumdederunt me simul.

Elongasti a me amicum et proximum; * et notos meos a miseria.

Ant. Longe fecisti notos meos a me: traditus sum, et non egrediebar.

Ant. Captabunt in animam justí, et sanguinem innocentem condemnabunt.

ča in tvoji strahovi me begajo.

Obdajajo me ves dan kakor voda, obdajajo me vsi skupaj.

Odpravil si od mene prijatla in bližnjega, in moje znance od moje reve.

Antif. Odverníl si od mene moje znance: izdan sem in ne morem uiti.

Antif. Življenje pravičnega zalezujejo, in nedolžno kri obsojujejo.

Psalm 93.

Deus ultionum Domimus; * Deus ultionum libere egít.

Exaltare, qui judicas terram; * redde retributionem superbis.

Usquequo peccatores, Domine, * usquequo peccatores gloriabuntur?

Effabuntur et loquentur iniquitatem; * loquentur omnes, qui operantur in justitiam?

Populum tuum, Domine, humiliaverunt; * et haereditatem tuam vexaverunt.

Viduam et órdenam interfecerunt; * et pupillos occiderunt.

Et dixerunt: Non videbit

Bog maščevanja je Gospod; Gospod maščevanja prosto dela.

Vzdigni se, ki sodiš zemljo; daj prevzetnim povračilo.

Doklej se bodo grešniki, Gospod! doklej se bodo grešniki hvalili.

Ustili se in hudobno govorili, bahali se vsi, ki počenjajo krívico?

Tvoje ljudstvo, Gospod! ponižujejo in tvoj delež stiskajo.

Morijo vdovo ino ptujca, in pobijajo sirote.

Ter pravijo: Gospod ne

Dominus; * nec intelliget
Deus Jacob.

Intelligite, insipientes in
populo; * et stulti aliquando
sapite.

Qui plantavit aurem, non
audiet; * aut, qui finxit oculum,
non considerat?

Qui corripit gentes, non
arguet; * qui docet hominem
scientiam?

Dominus scit cogitationes
hominum, * quoniam vanae
sunt.

Beatus homo, quem tu erudieris,
Domine; * et de lege tua
docueris eum.

Ut mitiges ei a diebus malis;
* donec fodiatur peccatori
fovea.

Quia non repellet Dominus
plebem suam; * et hereditatem
suam non derelinquet.

Quoadusque justitia convertatur
in iudicium; et qui juxta
illam omnes, qui recto sunt
corde.

Quis consurget mihi adversus
malignantes? * aut quis
stabit mecum adversus operantes
iniquitatem?

Nisi quia Dominus adjuvit
me, * paulo minus habitasset
in inferno anima mea.

vidi, in Bog Jakobov ne vé.

Spoznajte, vi neumneži izmed
ljudstva, in vi nespametni
vendar enkrat razumajte!

Mar on, ki je uho usadil, ne
sliši? ali on, ki je oko naredil,
ne vidi?

Mar on, ki národe pokorí, ne
bo kaznoval? Ki uči človeka
vednost?

Gospod vé misli človekove,
da so nečimerne.

Blagor človeku, ktereга ti
podučuješ, Gospod, in ga učiš
svojo postavo.

Da mu polajšuješ hude dni,
dokler se grešniku ne skopljaje
jama.

Zakaj Gospod ne zaverže
svojega ljudstva, in svojega
deleža ne zapusti.

Dokler se pravica ne oberne
v sodbo; in kateri se njé derzé,
so vsi ravnega sercá.

Kdo se vzdigne zame zoper
malopridne? ali kdo bo stal
z menoj zoper njé, ki počenjaje
krivico?

Ko bi mi ne bil Gospod pomagal,
prebivala bi blezôže v
peklu moja duša.

Si dicebam; Motus est pes meus: * misericordia tua, Domine, adjuvabat me.

Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo; * consolationes tuae laetificaverunt animam meam.

Numquid adhaeret tibi sedes iniquitatis, * qui fingis labores in praecepto?

Captabunt in animam iusti; * et sanguinem innocentem condemnabunt.

Et factus est mihi Dominus in refugium; * et Deus meus in adiutorium spei meae.

Et reddet illis iniquitatem ipsorum, et in malitia eorum disperdet eos, * disperdet illos Dominus, Deus noster.

Ant. Captabunt in animam iusti, et sanguinem innocentem condemnabunt.

V. Locuti sunt adversum me lingua dolosa.

R. Et sermonibus odii circumdederunt me, et expugnaverunt me gratis.

Ko sem rekel: Moja noga omahuje; pomagalo mi je tvoje usmiljenje, Gospod!

Po obilnosti bolečin v mojem sercu so tolažbe tvoje razveseljevale mojo dušo.

Derži se mar s dež krivice tebe, ki napravljaš trud v zapovedi?

Življenje pravičnega zalezujejo, in nedolžno kri obsojujejo.

Gospod mi je pribežališče, in moj Bog v pomoč mojemu zaupanju.

In poverne jim njih krevico, in v njih hudobiji jih pokončá; pokončá jih Gospod, naš Bog.

Antif. Življenje pravičnega zalezujejo, in nedolžno kri obsojujejo.

V. Govorili so zoper mene z zvijačnim jezikom.

R. In obdajali so me sè serditimi besedami in brez vzroka me napadali.

[„Oče naš“ — tiho.]

*De Epistola beati Pauli
Apostoli ad Hebraeos.*

Lectio VII. (C. IV, 11.)

Festinemus ingredi in illam requiem, ut ne in idipsum quis incidat incredulitatis exemplum. Vivus est enim sermo Dei, et efficax, et penetrabilior omni gladio ancipiti, et pertingens usque ad divisionem animae, ac spiritus, compagum quoque, ac medullarum, et discretor cogitationum et intentionum cordis. Et non est ulla creatura invisibilis in conspectu ejus, omnia autem nuda et aperta sunt oculis ejus, ad quem nobis sermo. Habentes ergo Pontificem magnum, qui penetravit coelos, Jesum Christum, Filium Dei, teneamus confessionem. Non enim habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus nostris; tentatum autem per omnia pro similitudine, absque peccato.

R. Tradiderunt me in manus impiorum, et inter iniquos projecerunt me, et non pepercerunt animae meae; congregati sunt adversum me fortes; * et sicut gigantes steterunt contra me.

*Iz lista sv. Pavla apost.
do Hebrejcev.*

Berilo VII. (Pogl. IV. 11.)

Hitimo torej iti v tisti pokoj, da ne pade kdo ravno v tak zgled nevere. Živa je namreč božja beseda, in močna, in ostrejša ko vsak na obé strani ojstri meč, in seže do ločitve duše in duha, tudi sklepov in mozga, in razsodi misli in namene serca. In nobena stvar ni nevidna pred njim; ampak vse je golo in odgerneno pred njegovimi očmi, kteremu nam bo treba dati odgovor. Ker imamo tedaj tolikega vélikega duhovna, kateri je prederl nebó, Jezusa, Sinú božjega, držimo se terdno vere. Nima mo namreč velikega duhovna, kateri ne bi mogel usmiljenja imeti z našimi slabostmi, ampak enega v vseh rečeh (*nam*) enako skušene-ga, razen greha.

R. Izdali so me v roke hudobnežem in vergli me med krivične in niso prizanesli mojemu življenju; zbrali so se zoper mene mogočni. — In kakor velikani so stali zoper mene.

V. Alieni insurrexerunt adversum me, et fortes quaesierunt animam meam.

Et sicut etc.

Lectio VIII.

Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratiae, ut misericordiam consequamur, et gratiam inveniamus in auxilio opportuno. Omnis namque Pontifex, ex hominibus assumptus, pro hominibus constituitur in iis, quae sunt ad Deum, ut offerat dona et sacrificia pro peccatis; qui condolere possit iis, qui ignorant et errant; quoniam et ipse circumdatus est infirmitate, et propterea debet, quemadmodum pro populo, ita etiam et pro semetipso offerre pro peccatis.

℞. Jesum tradidit impius summis principibus sacerdotum et senioribus populi: * Petrus autem sequebatur eum a longe, ut videret finem.

Ÿ. Adduxerunt autem eum ad Caipham principem sacerdotum, ubi Scribae et Pharisei convenerant.

Petrus autem etc.

Lectio IX.

Nec quisquam sumit sibi honorem, sed qui vocatur a

Ÿ. Ptujci so se vperli zo-per mene, in mogočni moje življenje zalezovali.

In kakor velikani itd.

Berilo VIII.

Stopímo torej z zaupanjem k sedežu gnade, da usmiljenje dosežemo, in milost najdemo ob času potrebne pomoči. Zakaj vsak veliki duhoven, izmed ljudi izbran, je za ljudi postavljen v to, kar Boga zadeva, da daruje darí in daritve za greh, in zamore usmiljenje imeti s tistimi, kateri so nevedni in zajdejo, ker je tudi on obdan sè slabostjo; in torej mora, kakor za ljudstvo, takó tudi za sé opravljati daritve za grehe.

℞. Hudobnež je Jezusa izdal vélikim duhovnom in starašnam ljudstva. — Peter pa je od deleč za njim hodil, da bi konec videl.

Ÿ. Pripeljali pa so ga h Kajfežu, vélikemu duhovnu, kjer so se bili zbrali pismarji in Farizeji.

Peter pa itd.

Berilo IX.

In nihče si ne vzame časti, razen kateri je poklican

Deo, tamquam Aaron. Sic et Christus non semetipsum clarificavit, ut Pontifex fieret; sed qui locutus est ad eum: Filius meus es tu: ego hodie genui te. Quemadmodum et in alio loco dicit: Tu es sacerdos in aeternum, secundum ordinem Melchisedech. Qui in diebus carnis suae preces supplicationesque ad eum, qui possit illum salvum facere a morte, cum clamore valido et lacrymis offerens, exauditus est pro sua reverentia. Et quidem, cum esset Filius Dei, didicit ex iis, quae passus est, obedientiam; et consummatus, factus est omnibus obtemperantibus sibi, causa salutis aeternae; appellatus a Deo Pontifex juxta ordinem Melchisedech.

Ř. Caligaverunt oculi mei a fletu meo; quia elongatus est a me, qui consolabatur me. Videte omnes populi, * si est dolor similis, sicut dolor meus.

Ÿ. O vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte.

Si est dolor etc.

Caligaverunt etc.

od Bogá, kakor Aron. Takó tudi Kristus ni sam sebe poveličal, da bi bil véliki duhoven, ampak kateri je govoril k njemu: Moj Sin si ti, dans sem te jez rodil. Kakor tudi na drugem mestu pravi: Ti si duhoven vekomaj po redu Melhisedekovem. On je v dnevih svoje-ga mesa molitve in prošnje z močnim glasom in sè solzami daroval njemu, kateri ga je zamogel oteti (od) smerti, in je bil uslišan zavoljo svoje vdane volje. In sicer, ko je bil Sin božji, učil se je iz tega, kar je terpel, pokoršči-ne; in, ko je bil dokončan, postal je vsem, kateri so mu pokorni, vzrok večnega zveličanja: imenovan od Boga véliki duhoven po redu Melhisedekovem.

Ř. Otemnele so mi od (mojega) joka oči, ker se je daleč od mene odtegnil on, ki me je tolažil. — Glejte, vsa ljudstva, ali je kaka bolečina (taka), kakor moja bolečina.

Ÿ. Oh, vi vsi, ki greste tod memo, pomislite in glejte —

Ali je kaka bolečina itd.

Otemnele so mi itd.

HVALNICE (LAUDES).

Ant. Proprio filio suo non perpercit Deus, sed pro nobis omnibus tradidit illum.

Antif. Svojemu lastnemu Sinu ni prizanesel Bog, ampak izročil ga je (v smert) za nas vse.

Psalm 50. „Miserere mei, Deus“ *na strani 142.*

Ant. Anxiatus est super me spiritus meus; in me turbatum est cor meum.

Antif. Moj duh je v meni stiskan, moje serce je v meni prestrašeno.

Psalm 142.

Domine, exaudi orationem meam; auribus percipe obsecrationem meam in veritate tua, * exaudi me in tua justitia.

Gospod! usliši moje molitev; poslušaj mojo prošnjo po svoji resnici; usliši me po svoji pravici.

Et non intres in iudicium cum servo tuo: * quia non justificabitur in conspectu tuo omnis vivens.

In ne hodi v sodbo sè svojim hlapcem; ker pred tvojim obličjem ni noben živih pravičen.

Quia persecutus est inimicus animam meam, * humiliavit in terra vitam meam.

Zakaj sovražnik preganja mojo dušo, tlači k tlem moje življenje.

Collocavit me in obscuris, sicut mortuos saeculi; * et anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Postavlja me v temoto, kakor nekdanje merliče.

Memor fui dierum antiquorum; meditatus sum in omnibus operibus tuis; * in factis manuum tuarum meditabar.

In moj duh je v meni stiskan, moje serce je v meni prestrašeno.

Spominjam se starih časov, vsa tvoja dela premišljujem; naredbe tvojih rok preudarjam.

Expandi manus meas ad te; * anima mea sicut terra sine aqua tibi.

Velociter exaudi me, Domine, * defecit spiritus meus.

Non avertas faciem tuam a me; * et similis ero descendentibus in lacum.

Auditam fac mihi mane misericordiam tuam; quia in te speravi.

Notam fac mihi viam, in qua ambulem, * quia ad te levavi animam meam.

Eripe me de inimicis meis, Domine, ad te confugi; * doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu.

Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam; * propter nomen tuum, Domine, vivificabis me in aequitate tua.

Educes de tribulatione animam meam; * et in misericordia tua disperdes inimicos meos.

Et perdes omnes, qui tribulant animam meam; * quoniam ego servus tuus sum.

Ant. Anxiatus est super me spiritus meus, in me turbatum est cor meum.

Ant. Ait latro ad latro-

Svoje roke proti tebi stegujem; moja duša je kakor suha zemlja pred teboj.

Hitro me usliši, Gospod! moj duh omaguje.

Ne obračaj svojega obličja od mene, sicer bom enak njim, ki v grob gredó.

Daj mi zgodaj slišati tvoje usmiljenje; ker v te zaupam.

Stori mi znano pot, po kateri naj hodim; ker k tebi povzdigujem svojo dušo.

Reši me mojih sovražnikov, Gospod! k tebi sem pribežal. Uči me spolnovati tvojo voljo, ker moj Bog si ti.

Tvoj dobri duh naj me vodi po ravnem potu. Zavoljo svojega imena, Gospod, oživiljaj po svoji pravici.

Izpelji mojo dušo iz nadloge, in po svojem usmiljenju razkropi moje sovražnike.

In pokončaj vse, kateri mojo dušo stiskajo; ker sem tvoj hlapec.

Antif. Moj duh je v meni stiskan, moje serce je v meni prestrašeno.

Antif. Rekel je razbojnik

nem: Nos quidem digna factis recipimus, hic autem quid fecit? Memento mei, Domine, dum veneris in regnum tuum.

razbojniku: Midva po zasluženi svojih del prejemava, ta pa — kaj je storil? — Gospod spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo.

Psalm 62. „Deus Deus meus“ in naslednji na strani 146.

Ant. Cum conturbata fuerit anima mea, Domine, misericordiae memor eris.

Antif. Kedar bo moja duša žalostna, Gospod, spomni se svoje milosti.

Pesem Habakukova. (Pogl. III.)

Domine, audivi auditionem tuam; * et timui.

Gospod! slišal sem tvoj glas, in sem se bal.

Domine opus tuum; * in medio annorum vivifica illud.

Gospod! tvoje delo je, v sredi lét ga oživi.

In medio annorum notum facies; * cum iratus fueris, misericordiae recordaberis.

V sredi let ga oznani; ako se razserdiš, spomni se svoje milosti.

Deus ab austro veniet; * et Sanctus de monte Pharan.

Bog pride z juga, in Sveti s hriba Farana.

Operuit coelos gloria ejus; * et laudis ejus plena est terra.

Njegovo veličastvo pokriva nebesa, in njegove hvale je polna zemlja.

Splendor ejus ut lux erit; * cornua in manibus ejus.

Njegova svetloba bode kakor luč; rog je v njegovih rokah.

Ibi abscondita est fortitudo ejus; * ante faciem ejus ibit mors.

Ondi je skrita njegova moč. Pred njegovim obličjem pojde smert.

Et egredietur diabolus ante pedes ejus; * stetit, et mensus est terram.

In pred njegovimi nogami izide hudič. On stoji in meri zemljo.

Aspexit, et dissolvit gentes; * et contriti sunt montes saeculi.

On pogleda in razkropi narode; večne goré se razdrobijo.

Incurvati sunt colles mundi; * ab itineribus aeternitatis ejus.

Pro iniquitate vidi tentoria Æthiopiae; * turbantur pelles terrae Madian.

Numquid in fluminibus iratus es, Domine? * aut in fluminibus furor tuus? vel in mari indignatio tua?

Qui ascendes super equos tuos: * et quadrigae tuae salvatio.

Suscitans suscitabis arcum tuum; * juramenta tribubus, quae locutus es.

Fluvios scindes terrae, viderunt te et doluerunt montes; * gurges aquarum transiit.

Dedit abyssus vocem suam; * altitudo manus suas levavit.

Sol et luna steterunt in tabernaculo suo; * in luce sagittarum tuarum ibunt in splendore fulgurantis hastae tuae.

In fremitu conculcabis terram; * et in furore obstupescies gentes.

Egressus es in salutem populi tui; * in salutem cum Christo tuo.

Percussisti caput de domo impii; * denudasti fun-

- Hribi po svetu se uklanjajo ob njegovi večni hoji.

Zavoljo hudobije vidim etijopske šotore (*tresti se*), na šotorih madijanske dežele se gibljejo.

Kaj nad rekami se jeziš, Gospod! ali je nad rekami tvoj serd? ali nad morjem tvoja nejevolja?

Ti, ki sedeš na svoje konje, in tvoji vozovi so rešenje.

Obudiš, obudiš svoj lok, kakor si prisegel rodovom.

Ti razkolješ reke na zemlji. Vidiš te in se tresejo goré; povodenj se razliva.

Brezno se glasi; višava vzdiguje svoje roke.

Solnce in luna stojite v svojem šotoru pri luči tvojih pušic, umaknete se pri svetlobi tvoje bliskajoče se sulice.

- V serdu teptaš zemljo, v jezi strašiš ljudstva.

Izideš v rešenje svojega ljudstva, v rešenje sè svojim Maziljenim.

- Razbiješ glavo hudobnemu rodu, odgerneš ga od tal do

damentum ejus usque ad collum.

Maledixisti sceptris ejus, capiti bellatorum ejus; * venientibus ut turbo ad dispergendum me.

Exultatio eorum, * sicut ejus qui devorat pauperem in abscondito.

Viam fecisti in mari equis tuis; * in luto aquarum multarum.

Audivi, et conturbatus est venter meus; * a voce contremuerunt labia mea.

Ingradiatur putredo in ossibus meis; * et subter me scateat.

Ut requiescam in die tribulationis; * ut ascendam ad populum accinctum nostrum.

Ficus enim non florebit; * et non erit germen in vineis.

Mentietur opus olivae; * et arva non afferent cibum.

Abcindetur de ovili pecus: * et non erit armentum in praesepibus.

Ego autem in Domino gaudebo: * et exultabo in Deo Jesu meo.

Dominus Deus fortitudo mea; * et ponet pedes meos quasi cervorum.

Et super excelsa mea de-

vrata.

Rotiš njega žezlo, glavo njegovih vojakov, ki pridejo kakor vihar, da bi me razkropili.

Njih veselje je, kakor tistega, kateri žre ubozega na skrivnem.

Pot delaš v morji svojim konjem, v luži veliko voda.

Slišim, in oserčeje se mi trese, ob glasu mi ustnice trepečejo.

Gnjiloba naj moje kosti prešine, da spod mene teče.

Da počivam ob dnevu stiske, da pridem k našemu prepsanemu ljudstvu.

Zakaj smokev ne bo evetela, in grozda ne bo na terti.

Oljkina rast bo goljufala, in polje ne donese vžitka.

Drobnica bo iz hleva izgana, in govedine ne bo pri jasliah.

Jez pa se bom veselil v Gospodu, in radoval v Bogu, svojem Jezusu (odrešeniku).

Bog Gospod je moja moč, in mi bo dal noge kakor jelenom.

In po mojih višavah me

ducet me victor, * in psalmis canentem.

Ant. Cum conturbata fuerit anima mea, Domine, misericordiae memor eris.

Ant. Memento mei, Domine, dum veneris in regnum tuum.

Psalm 148. „Laudate Dominum de coelis“ *z dvema naslednjima, na strani 151.*

Ÿ. Collocavit me in obscuris.

℞. Sicut mortuos saeculi.

premagalec popelje, in psalme bom prepeval.

Antif. Kedar bo moja duša žalostna, Gospod, spomni se (svoje) milosti.

Antif. Gospod spomni se me, kedar prideš v svoje kraljestvo.

Ÿ. Postavil me je v temen kraj —

℞. Kakor merliče starodavnih časov.

K pesmi „Benedictus“

Antiph. Posuerunt super caput ejus causam ipsius scriptam: Jesus Nazarenus, Rex Judaeorum.

Antif. Deli so mu verh glave obsodbo njegovo pisano: Jezus iz Nazareta, kralj judovski.

Pesem „Benedictus Dominus“ stran 154.

Ÿ. „Christus factus est“ etc. — „Pater noster“ etc. — „Miserere“, etc. — „Respice, quaesumus, Domine“ etc. *z dotičnimi pravili na strani 155. in 156.*

VÉLIKI PETEK.

DOPOLDANJE SV. OPRAVILO.

[Postaja pri sv. križi v Jerusalemu.]

Véliki petek! res, velik, presvet dan! dan, kteremu ni para v celem letu. Zato ga pa tudi sv. cerkev obhaja s celó posebnimi obredi (šegami).

Prava, nekervava daritev — sv. maša — se danes ne opravlja, ker imamo kervavo Kristusovo daritev na križi preživo pred očmi. Dopoldanje opravilo, ki se namesti maše opravlja, imenuje se v cerkvenem jeziku „missa praesanc-tificatorum“ (t. j. „maša predposvečenih darov“); verni jo imenujejo „suha“ maša, in sicer zato, ker se mašnik samo z včeraj posvečeno sveto hostijo obhaja, rešnje kervi pa ne zavžije.

Ves današnji obred je sestavljen iz 4 delov: a.) Obrednik (mašnik) in strežniki v černih oblačilih se uležejo na altarne stopnjice; po kratkem premišljevanji današnje skrivnosti se bere dvoje beril iz svetih bukev stare zaveze, potem sledi „passion“. b.) Slovesne molitve za vse ljudi (glej spodej!). c.) Razgrinjanje in počesčevanje križa (bitke martre). d.) Prenese se sè stranskega altarja (iz „božjega groba“?) včeraj posvečena in tam shranjena hostija in opravi se sv. obhajilo z dotičnimi mašnimi molitvami.

Izmed bistvenih delov sv. maše, ki so darovanje, spre-menjenje in obhajilo, izpustita se tedaj I. in II. z vsem,

kar se v navadni maši na-nju nanaša, in opravi se samo III. del.

Nezvezencem se zdijo 4 razni deli današnje službe božje nezvezani med seboj, in zahomotani, vendar pa ni prav tako. Ves današnji obred je marveč nekaka celota, to je, nekaj celega, deržečega se. Imejmo navadno mašo pred očmi! Do lista se v obredu Vélikega petka vse izpušti; potem imamo za list dvoje beril (s traktoma), za evangelij „passion“; mesto zbirnih molitev opravlja se mnogo molitev po „passionu“ in 1 tudi že med traktoma; od evangelija do „Oče-naša“ je vse izpuščeno zato, ker ni „darovanja“ in „spremenjenja“. Edino, kar je iz teh dveh delov navadne pete maše k tretjemu (obhajilu) privzeto, je kajenje sv. hostije in altarja z dotičnimi molitvami, molitvica k darovanju mašnika samega in vernih, „Orate fratres“ in povzdigovanje (pa samo sv. hostije). Da se izpuščena bistvena dela prave maše s čem drugim nadomestita, vpleteno je na njunem mestu „razgrinjanje sv. križa“. Spodobi se namreč, da se (od „tihe“ nedelje zagerneno) sveto razpelo danes zopet razgerne, ko obhajamo spomin, da nas je Jezus na križi odrešil. Procesija, s katero se sv. hostija na véliki altar prenese, je le podreden, postransk obred.

To je pregled raznih šeg dopoldne Vel. petka; njih sestava (sistém) je torej jasna.

Vélikega petka obred je eden naj starših. Počeščenje sv. križa (προσχώντισις, adoratio, salutatio) je bilo na Jutrovem navadno (v Jerusalemu, Carigradu), pozneje se ga je poprijela tudi zahodna cerkev in je to edini obred te verste (da se, namreč, „češčenje“ izkazuje s poklekovanjem, kakor moljenje.)

I.

[Post „Nonam“ — po „deveti“ dnevni uri — gredó mašnik (obrednik) in duhovni strežniki, vsi černo oblečeni, — brez gorečih sveč in kadilnice — pred čisto goli altar, na katerem sveče ne goriijo, uležejo se na stopnjice in nekaj časa na tihem molijo in premišlujejo.]

Medtem razgernejo akóliti (ali cerkovnik) en sam pert *) čez altarno mizo. Obrednik se strežniki vstane, gre na altar, poljubi ga molčé na sredi. Potem se poda en bralec na tisto mesto, kjer se pri slovesni maši list poje, in začne brati prvo spodnje berilo naravnost brez vvoda. Mašnik bere toisto berilo bolj na tihem na listni strani altarja.]

Pojasnilo.

Pervo berilo je vzeto iz bukev preroka Oseja. (VI. 1-6.), v katerem se prerokuje terpljenje Kristusovo in vstajenje.

Ozej. VI. 1—6.

Haec dicit Dominus: In tribulatione sua mane con-surgent ad me: Venite, et revertamur ad Dominum, quia ipse cepit, et sanavit nos; percutiet, et curabit nos. Vivificabit nos post duos dies; in die tertia suscitabit nos, et vivemus in conspectu ejus: sciemus, sequemurque, ut cognoscamus Dominum. Quasi diluculum praeparatus est egressus ejus; et veniet quasi imber nobis temporaneus et serotinus terrae. Quid faciam tibi, Ephraim? Quid faciam tibi, Juda? Misericordia vestra quasi nubes matutina, et quasi ros mane pertransiens. Propter hoc dolavi in Prophetis, et occidi eos in verbis oris mei; et judicia tua quasi lux egredientur. Quia mi-

To-le pravi Gospod: V svoji stiski se zgodaj k meni vzdignejo (*ter porečejo*): „Pridite in vernimo se h Gospodu; ker on sam nas je vjel, tedaj nas bo tudi rešil; udaril nas je, in nas tudi ozdravi. Oživi nas čez dva dni, in tretji dan nas obudi; in živeli bomo pred njega obličjem. Razumejmo in prizadevajmo si, da spoznamo Gospoda; kakor zarija je pripravljen njegov izhod; in pride k nam kakor zgodnji in pozni dež na zemljo“. Kaj ti čem storiti, Efraim? Kaj ti čem storiti, Juda? Vaše usmiljenje je kakor jutranja megla, in kakor rosa, ki zjutraj zgine. Zavoljo tega jih otesujem po prerokih, in ubijam z besedo svojih ust; in tvoja sodba se kakor luč

*) Navadno mora biti vsak altar, na katerem se hoče maševati, s tremi perti pokrit.

sericordiam volui, et non sacrificium; et scientiam Dei, plus quam holocausta.

prikaže. Ker usmiljenje hočem ne darú; in spoznanje Boga bolj kakor žgalne daritve.

Pojasnilo.

V naslednjem „traktu“ se sv. cerkev čudi obilni dobrotljivosti božji, da nas je odrešil.

Tractus (Habac. III.) Domine, audiui auditum tuum, et timui; consideravi opera tua, et expavi.

Ÿ. In medio duorum animalium innotescêris: dum appropinquaverint anni, cognoscêris: dum advenerit tempus, ostendêris.

Ÿ. In eo dum conturbata fuerit anima mea; in ira misericordiae memor eris.

Ÿ. Deus a Libano veniet, et Sanctus de monte umbroso et condenseo.

Ÿ. Operuit coelos majestas ejus, et laudis ejus plena est terra.

Trakt. (Habac. III.) Gospod, slišal sem tvoj glas in se bal; premišljeval sem tvoja dela in se bal.

Ÿ. Sred dveh živali se boš dal spoznati: kedar se (odločena) leta približajo boš znan; ko pride čas, bodo kazali te.

Ÿ. Kedar bo moja duša žalostna in se ti razserdiš, spomni se svoje milosti.

Ÿ. Bog pride z Libana in Sveti sè senčnega in zaraščenega hriba.

Ÿ. Njegovo veličastvo pokriva nebesa, in hvale njegove je zemlja polna.

[Po „traktu“ začne obrednik na listni strani peti „Oremus“; diakon „Flectamus genua“, subdiakon pa „Levate.“]

Deus, a quo et Judas reatus sui poenam, et confessionis suae latro praemium sumpsit; concede nobis tuae propitiationis effectum: ut, sicut in passione sua Jesus Christus, Dominus noster, diversa utriusque intulit sti-

Zbirna molitev. Bog, od kterege je prejel Judež kazen za svojo izdajo, razbojnik (na križi) pa plačilo za svoje spoznanje (greha): daj svojemu usmiljenju ta vspeh, da, kakor je Jezus Kr. v svojem terpljenju obema unima po

pendia meritorum, ita nobis, ablato vetustatis errore, resurrectionis suae gratiam largiatur. Qui tecum etc.

njunih zaslugah različno plačilo dal, tudi nam, stare grešne zmote odvzemši, svojega vstajenja milost podeli; kteri s Tabo živi itd.

Pojasnilo.

Naslednje II. berilo je vzeto iz II. bukev Mojzesovih. Zapoveduje se v 12. poglavji teh bukev, kako naj Izraelci velikonočno jagnje jedó. Starozakonsko velikonočno jagnje je bilo predpoda jagnjeta božjega, Jezusa Kristusa, ktero je danes zaklano. Obe berili pa spričujete, kako (Mojzsova) postava in preroki na Kristusa merijo.

II. Mojz. b. XII, 1—11.

In diebus illis dixit Dominus ad Moysen et Aaron in terra Ægypti: Mensis iste vobis principium mensium; primus erit in mensibus anni. Loquimini ad universum coetum filiorum Israel, et dicite eis: Decima die mensis hujus tollat unusquisque agnum per familias et domos suas. Sin autem minor est numerus, ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumet vicinum suum, qui junctus est domui suae; juxta numerum animarum, quae sufficere possunt ad esum agni. Erit autem agnus absque macula, masculus, anniculus: juxta quem ritum tolletis et hœ-

Tiste dni je rekel Gospod Mojzesu in Arônu v egiptovski deželi: Ta mesec vam bodi začetek mesecev, prvi mesecev vam bodi v letu. Govôrita z vsem zborom Izraelcev, in recita jim: Deseti dan tega meseca vzemi sleherni jagnje za vsaktero družino in svojo hišo. Ako je pa premalo družine v hiši, da bi mogla povžiti jagnje, naj privzame svojega soseda, bližnjega svoje hiše, po številu duš, da bodo mogli povžiti jagnje. Jagnje pa bodi brez madeža, samec, letnik; po tem povelji smete vzeti tudi kozliča. In prihranite ga do štirnajstega dneva tega meseca; in zakolje naj ga

dum. Et servabitis eum usque ad quartamdecimam diem mensis hujus: immolabitque eum universa multitudo filiorum Israel ad vesperam. Et sument de sanguine ejus, ac ponent super utrumque postem, et in superliminaribus domorum, in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et azymos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum assum igni: caput cum pedibus ejus et intestinis vorabitis: os ejus non confringetis. Nec remanebit quidquam ex eo usque mane. Si quid residuum fuerit, igne comburetis. Sic autem comedetis illum: Renes vestros accingetis, et calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, et comedetis festinanter, est enim Phase (id est, transitus) Domini.

vsa množica Izraelovih otrók na večer. In vzamejo naj njegove kervi, in naj pomažejo oba podboja in naddurje tistih hiš, v katerih ga bodo jedli. In jedó naj mesó tisto noč, pečeno pri ognji, in opresen kruh s poljskimi zelišči. Ne jejte ga sirovega, tudi ne na vodi kuhanega, ampak le pečenega pri ognji; njegovo glavo z njegovimi nogami in z njegovim drobrom vred povžite. Nič naj ne ostane od njega do jutra; ako bi utegnilo kaj ostati, v ognji sežgite. Takó ga pa jejte: Svoja ledja prepašite, in čevlje imejte na nogah, in držite palice v rokah, in hitro jejte; ker je „Fase“ (to je: memohod) Gospodovo.

Pojasnilo.

Ta „trakt“, ki tu spodej sledi, kaže nam Kristusa nasproti njegovim preganjalcem. Mislimo si, kakor da bi ga slišali ž njimi govoriti. Besede so — se ve da — skoz in skoz svetopisemske (psalmske), ki se na Jezusa, terpina, nanašajo.

Tractus (Ps. 139) Eripe me, Domine, ab homine malo: a viro iniquo libera me.

Ÿ. Qui cogitaverunt malitias in corde, tota die constituebant praelia.

Ÿ. Acuerunt linguas suas sicut serpentes: venenum aspidum sub labiis eorum.

Ÿ. Custodi me, Domine, de manu peccatoris; et ab hominibus iniquis libera me.

Ÿ. Qui cogitaverunt supplantare gressus meos: absconderunt superbi laqueum mihi.

Ÿ. Et funes extenderunt in laqueum pedibus meis: iuxta iter scandalum posuerunt mihi.

Ÿ. Dixi Domino: Deus meus est tu; exaudi, Domine, vocem orationis meae.

Ÿ. Domine, Domine, virtus salutis meae: obumbrasti caput meum in die belli.

Ÿ. Ne tradas me a desiderio meo peccatori: cogitaverunt adversum me, ne umquam exaltentur.

Ÿ. Caput circuitus eorum, labor labiorum ipsorum operiet eos.

Ÿ. Verumtamen justii confitebuntur nomini tuo; et habitabunt recti cum vultu tuo.

Trakt. (Ps. 139). Reši me, Gospod, hudobnega človeka; krivičnemu možu otmi me.

Ÿ. Oni, ki mislijo hudo v sercu, vsak dan boj napravljajo.

Ÿ. Brusijo svoje jezike kakor kače; gadji strup je pod njih ustnicami.

Ÿ. Obváruj me, Gospod, grešnikove roke; in reši me krivičnih ljudi —

Ÿ. Kteri mislijo spodnesti moje stopinje: prevzetniki mi (skrivši) nastavljajo zadërgo.

Ÿ. In vervi razpenjajo v zanjko mojim nogam; na potu mi pokladajo spotiko.

Ÿ. Rekel sem Gospodu: Moj Bog si ti: usliši, Gospod, glas moje prošnje.

Ÿ. Gospod, Gospod, moč mojega zveličanja; glavo mi obsenči ob dnevu vojske.

Ÿ. Ne prepuščaj me grešniku zoper mojo voljo; zoper mene naklepavajo: ne zapusti me, da se kjê ne povikšajo.

Ÿ. Poglavitna njih zvijač, prizedevanje njih ustnic jih pokrije.

Ÿ. Vendar pa bodo pravični slávilí tvoje imé; in pošteni stanovali pred tvojim obličjem.

[Po „traktu“ se poje „passion“. Kdor ga poje, položi bukve na gol (ne pogernen) bralni naslonják (super pulpítum nudum). Obrednik bere passion pologlasno na listni strani. „Munda cor meum“ se ne moli, za blagoslov diakon (ali kdor passion poje) ne prosi; svečnikov in luči ni treba, in tudi kadila ne. „Dominus vobiscum“ se ne reče in tudi ne odgovori „Gloria tibi Domine“. Niti obrednik, niti diakon ne prekrížata ne buke, ne sebe. *)]

Pojasnilo.

Sv. Janez apostelj in evangelist, čegar popis terpljenja Gospodovega se danes bere, bil je sam priča vsega, kar popisuje; zato je prav primerno, da se njegov popis danes bere. — Bil je (ribič) Janez Zebedejev in Salomin sin in sv. aposteljna Jakopa „staršega“ brat, iz Betsajde (v Galileji) domá. Po smerti sv. Pavla in razdejanji Jerusalema — kakor se zdi — se je preselil v Efez (v Mali Aziji). Nekaj časa je preživel v pregnanstvu na (egejskem) otoku Patmos-u. Poprej pa še so ga v Rimu v vrelo olje dejali, pa mu ni škodovalo. S Patmos-a se je povernil v Efez, kjer je blizo 100 let star umerl (l. 101 po Kristusovem rojstvu, v 3. letu, odkar je vladal cesar Trajan). — Sv. Jan. je spisal svoj evangelij med letoma 80—90 po Kristusu, in sicer iz tega-le namena. Hotel je dokazati, da je Jez. Kr. resnično pravi mesija in Sin božji, in to sosebno proti nekim učencem sv. Ivana Kerstnika, ki so njega za mesijo imeli, in proti krivovercu Cerintu, kateri je tisti čas po Mali Aziji svoje napačne modroslovske nauke raznašal in tudi o Jezusu marsikaj neresničnega trosil. Sv. Janez je pisal zadnji med evangelisti, zato je imel priliko poprejšnje 3 evangelije sem ter tje dopolniti. — Razen evangelija je spisal sv. J. tudi troje „listov“ in „Razodenje“.

*) Glej pojasnilo na strani 26.

Passio Domini nostri Jesu Christi secundum Joannem.

(Cap. 18. et 19)

In illo tempore egressus est Jesus cum discipulis suis trans torrentem Cedron, ubi erat hortus, in quem introivit ipse et discipuli ejus. Sciebat autem et Judas, qui tradebat eum, locum: quia frequenter Jesus convenerat illuc cum discipulis suis. Judas ergo, cum accepisset cohortem, et a Pontificibus et Pharisaeis ministros, venit illuc cum lanternis et facibus et armis. Jesus itaque sciens omnia, quae ventura erant super eum, processit, et dixit eis: † Quem quaeritis? C. Responderunt ei; S. Jesum Nazarenum. C. Dicit Jesus: † Ego sum. C. Stabat autem et Judas, qui tradebat eum, cum ipsis. Ut ergo dixit eis: Ego sum, abierunt retrorsum, et ceciderunt in terram. Iterum ergo interrogavit eos: † Quem quaeritis? C. Illi autem dixerunt; S. Jesum Nazarenum. C. Respondit Jesus: † Dixi vobis, quia ego sum: si ergo me quaeritis, sinite hos abire. C. Ut impleretur

Terpljenje Gospoda našega, Jezusa Kristusa, po spisu sv. Janeza.

(Pogl. 18., 19.)

Tisti čas je šel Jezus sè svojimi učenci čez potok Cedron, kjer je bil vert, v kterega je šel on in njegovi učenci. Vedel je pa tudi Judež, kateri ga je izdal, za ta kraj, ker je Jezus sè svojimi učenci pogosto tje hodil. Judež je tedaj vzel stražo, in služabnikov od velikih duhovnov in Farizejev seboj, in je prišel tje sè svetili in bakljami in orožjem. Jezus tedaj, ki je vedel vse, kar je imelo čez-nj priti, storil se je naprej in jim rekel. † Koga iščete? P. Odgovorili so mu: Z. Jezusa Nazareškega. P. Jezus jim reče: † Jaz sem. P. Stal je pa pri njih tudi Judež, kateri ga je izdal. Kadar jim je tedaj rekel: Jaz sem, odstopili so in padli na zemljo. Spet jih je tedaj vprašal: † Koga iščete? P. Oni pa so rekli: Z. Jezusa Nazareškega. P. Jezus je odgovoril: † Povedal sem vam, da sem jez; ako tedaj mene iščete, pustite té iti. P. Da so se dopolnile besede, ktere je rekel: Ktere si mi dal,

sermo, quem dixit: Quia, quos dedisti mihi, non perdidisti ex eis quemquam. Simon ergo Petrus habens gladium eduxit eum et percussit Pontificis servum, et abscidit auriculam ejus dexteram. Erat autem nomen servo Malchus. Dixit ergo Jesus Petro: † Mitte gladium in vaginam. Calicem, quem dedit mihi Pater, non bibam illum? C. Còhors ergo et tribunus, et ministri Judaeorum comprehenderunt Jesum, et ligaverunt eum: et adduxerunt eum ad Annam primum; erat enim socer Caiaphae, qui erat Pontifex anni illius. Erat autem Caiphas, qui consilium dederat Judaeis: Quia expedit unum hominem mori pro populo. Sequebatur autem Jesum Simon Petrus, et alius discipulus. Discipulus autem ille notus erat Pontifici, et introivit cum Jesu in atrium Pontificis. Petrus autem stabat ad ostium foris. Exiit ergo discipulus alius, qui erat notus Pontifici, et dixit ostiariae, et introduxit Petrum. Dicit ergo Petro ancilla ostiaria: S. Numquid et tu ex discipulis es hominis istius? C. Dicit ille: S.

si mi dal, nisem nobenega izmed njih zgubil. Simon Peter tedaj, ki je imel meč, izderl ga je, in je mahnil po hlapcu vélikega duhovna, in mu je odsekel desno uho. Hlapcu pa je bilo ime Malh. Jezus je tedáj Petru rekel: † Vtakni svoj meč v nožnico. Ne bom li pil keliha, kterege mi je Oče dal? P. Straža tedaj, in poglavar in hlapci judovski so Jezusa popadli, in so ga zvezali. In so ga peljali prvič k Anu; bil je namreč tast Kajfežu, kateri je bil véliki duhoven tisto leto. Bil je pa Kajfež tisti, kateri je bil Judom svèt dal, da je boljše, da en človek umerje za ljudstvo. Za Jezusom pa je šel Simon Peter, in drugi učenec. Tisti učenec pa je bil znan vélikemu duhovnu; in je šel z Jezusom vred na dvorišče vélikega duhovna. Peter pa je stal zunaj pri vratih. Uni učenec tedaj, kateri je bil vélikemu duhovnu znan, je ven šel, in je govoril z vratarico, in je Petra noter peljal. Reče tedaj dekla vratarica Petru: Z. Ali nisi tudi ti izmed učencev tega človeka? P. On reče: Z. Nisem. P. Hlapci pa in služabniki so

Non sum. C. Stabant autem servi et ministri ad prunas, quia frigus erat; et calefaciebant se, erat autem cum eis et Petrus stans, et calefaciens se. Pontifex ergo interrogavit Jesum de discipulis, et de doctrina ejus. Respondit ei Jesus: † Ego palam locutus sum mundo: ego semper docui in synagoga, et in templo, quo omnes Judaei conveniunt: et in occulto locutus sum nihil. Quid me interrogas? Interroga eos, qui audierunt, quid locutus sum ipsis: ecce, hi sciunt, quae dixerim ego. C. Haec autem cum dixisset, unus assistens ministrorum dedit álapam Jesu, dicens: S. Sic respondes Pontifici? C. Respondit ei Jesus: † Si male locutus sum, testimonium pérhibe de malo: si autem bene, quid me caedis? C. Et misit eum Annas ligatum ad Caipham Pontificem. Erat autem Simon Petrus stans, et calefaciens se. Dixerunt ergo ei: S. Numquid et tu ex discipulis ejus es? C. Negavit ille; et dixit: S. Non sum. C. Dicit ei unus ex servis Pontificis, cognatus ejus, cujus abscidit Petrus auriculam: S.

stali pri žerjavici, ker je bilo mraz, in so se greli; stal je pa ž njimi tudi Peter in se je grel. Vélíki duhoven tedaj je vprašal Jezusa za njegove učence in za njegov uk. Jezus mu je odgovoril: † Jez sem očitno govoril pred svetom: jez sem vselej učil v shodnici in v tempeljnu, kamor se vsi Judje shajajo, in na skrivnem nisem nič govoril. Kaj mene vprašaš? Vprašaj tiste, kateri so slišali, kaj sem jim govoril; glej, oni vedó, kaj sem jez govoril. P. Kadar je bil pa to rekel, je eden izmed služabnikov, kateri je zraven stal, Jezusa za uho udaril, rekóč: Takó odgovarjaš vélikemu duhovnu? P. Jezus mu je odgovoril: † Ako sem hudo govoril, spričaj od hudega: ako pa prav, zakaj me biješ? P. In Ana ga je poslal zvezanega h Kajfežu, vélikemu duhovnu. Simon Peter pa je stal in se je grel. Rekli so mu tedaj: Z. Nisi li tudi ti izmed njegovih učencev? P. On je tajil, in je rekel: Z. Nisem. P. Reče mu eden izmed hlapcev vélikega duhovna, stric tistega, kteremu je bil Peter uho odsekkel: Z. Ali te nisem jez vi-

Nonne ego te vidi in horto cum illo? C. Iterum ergo negavit Petrus; et statim gallus cantavit. Adducunt ergo Jesum a Caipha in praetorium. Erat autem mane: et ipsi non introierunt in praetorium, ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha. Exivit ergo Pilatus ad eos foras, et dixit: S. Quam accusationem affertis adversus hominem hunc? C. Responderunt, ei: S. Si non esset hic malefactor, non tibi tradissemus eum. C. Dixit ergo eis Pilatus: S. Accipite eum vos, et secundum legem vestram judicate eum. C. Dixerunt ergo ei Judaei: S. Nobis non licet interficere quemquam. C. Ut sermo Jesu impleretur, quem dixit significans, qua morte esset moriturus. Introivit ergo iterum in praetorium Pilatus, et vocavit Jesum, et dixit ei: S. Tu es Rex Judaeorum? C. Respondit Jesus: † A temetipso hoc dicis, an alii dixerunt tibi de me? C. Respondit Pilatus: S. Numquid ego Judaeus sum? Gens tua et Pontifices tradiderunt te mihi; quid fecisti? C. Respondit Jesus: † Regnum

del na vertu pri njem? P. Peter je tedaj spet tajil, in zdajci je petelin zapel. Peljejo tedaj Jezusa od Kajfeža v sodnjo hišo. Bilo je pa zjutraj, in oni niso šli v sodnjo hišo, da bi se ne omaževali, temuč da bi smeli jesti velikonočno jagnje. Šel je torej Pilát venkaj, in je rekel: Z. Kakošno tožbo imate zoper tega človeka? P. Odgovorili so in mu rekli: Z. Ko bi ta ne bil hudodelnik, ne bi ti ga bili izdali. P. Pilat jim je tedaj rekel; Z. Vzemite ga vi, in ga po svoji postavi sodite. P. Judje so mu tedaj rekli: Z. Mi ne smemo nikogar umoriti. P. Da se je dopolnila Jezusova beseda, katero je govoril, ko je na znanje dal, s kakošno smertjo umerje. Šel je tedaj Pilat spet v sodnjo hišo, in je poklical Jezusa in mu rekel: Z. Ti si kralj judovski? P. Jezus je odgovoril: † Govoriš li to sam iz sebe, ali so ti drugi povedali od mene? P. Pilát je odgovoril: Z. Kaj sem jez Jud? Tvoj narod in vélíki duhovni so te meni izdali; kaj si storil? P. Jezus je odgovoril: † Moje kraljestvo ni od tega sveta.

meum non est de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset Regnum meum, ministri mei utique decertarent, ut non traderer Judaeis: nunc autem Regnum meum non est hinc. C. Dixit itaque ei Pilatus: S. Ergo rex es tu? C. Respondit Jesus: † Tu dicis, quia rex sum ego. Ego in hoc natus sum, et ad hoc veni in mundum, ut testimonium perhibeam veritati: omnis, qui est ex veritate, audit vocem meam. C. Dicit ei Pilatus: S. Quid est veritas? C. Et cum haec dixisset, iterum exivit ad Judaeos, et dicit eis: S. Ego nullam invenio in eo causam. Est autem consuetudo vobis, ut unum dimittam vobis in Pascha: vultis ergo dimittam vobis Regem Judaeorum? C. Clamaverunt ergo rursus omnes, dicentes: S. Non hunc, sed Barabbam. C. Erat autem Barabbas latro. Tunc ergo apprehendit Pilatus Jesum, et flagellavit. Et milites plectentes coronam de spinis imposuerunt capiti ejus; et veste purpúrea circumdederunt eum, et dicebant: S. Ave, Rex Judaeorum. C. Et dabant ei alapas. Exivit ergo

Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki pač bojevali, da bi ne bil Judom izdan: zdaj pa moje kraljestvo ni od tod. P. Pilat mu je tedaj rekel: Z. Tedaj si ti kralj? P. Jezus je odgovoril: † Ti praviš, in jez sem kralj. Jez sem za to rojen, in za to prišel na svet, da pričam resnici. Vsak, kateri je iz resnice, posluša moj glas. P. Pilat mu reče: Z. Kaj je resnica? P. In ko je bil to rekel, je spet ven šel k Judom, in jim reče: Z. Jez ne najdem nobene krivice nad njim. Navada je pa pri vas, da vam enega izpustim o véliki noči: hočete li tedaj, da vam izpustim kralja judovskega? P. Vpili so tedaj spet vsi, rekoč: Z. Ne tega, ampak Baraba-o. P. Bil je pa Baraba razbojnik. Na to je tedaj Pilat Jezusa vzel in bičal. In vojščaki so splekli krono iz ternja, in mu jo dejali na glavo, in ga v škerlatasto oblačilo oblekli. In so pred-nj stopali in rekali: Z. Pozdravljen bodi, kralj judovski! P. In so mu jih za uho dajali. Pilat je tedaj spet venkaj šel, in jim reče: Z. Glejte! pripeljem vam ga

iterum Pilatus foras, et dixit eis: S. Ecce, adduco vobis eum foras, ut cognoscatis, quia nullam invenio in eo causam. D. (Exivit ergo Jesus portans coronam spineam, et purpúreum vestimentum) et dixit eis: S. Ecce, homo. C. Cum ergo viderent eum pontifices et ministri clamabant, dicentes: S. Crucifige, crucifige eum! C. Dicit eis Pilatus. S. Accipite eum vos, et crucifigete: ego enim non invenio in eo causam. C. Responderunt ei Judaei: S. Nos legem habemus, et secundum legem debet mori, quia Filium Dei se fecit. C. Cum ergo audisset Pilatus hunc sermonem, magis timuit. Et ingressus est praetorium iterum, et dixit ad Jesum: S. Unde es tu? C. Jesus autem responsum non dedit ei. Dicit ergo ei Pilatus: S. Mihi non loqueris? Nescis, quia potestatem habeo crucifigere te, et potestatem habeo dimittere te? C. Respondit Jesus: † Non habères potestatem adversum me ullam, nisi tibi datum esset desuper. Propterea, qui me tradidit tibi, majus peccatum habet. C. Et exinde quae-

venkaj, da spoznate, da ne najdem nad njim nobene krivice. P. Jezus je tedaj venkaj prišel, noseč ternjevo krono in škerlatasto oblačilo. In (Pilat) jim reče: Z. Glejte, človek! — P. Ko so ga tedaj videli véliki duhovni in služabniki, vpili so, rekoč: Z. Križaj, križaj ga! P. Pilat jim reče: Z. Vzemite in križajte ga vi; zakaj jez ne najdem krivice nad njim. P. Judje so mu odgovorili: Z. Mi imamo postavo, in po postavi mora umreti, ker se je Sina božjega delal. P. Kadar je tedaj Pilat slišal to govorjenje, se je še bolj bal. In je šel spet v sodnjo hišo, in je rekel Jezusu: Z. Od kod si ti? P. Jezus pa mu ni odgovoril. Pilat mu tedaj reče: Z. Meni ne odgovoriš? Ne veš, da imam oblast te križati, in imam oblast te izpustiti? P. Jezus je odgovoril: † Ne bi imel nobene oblasti do mene, ko bi ti ne bilo od zgoraj dano. Zavoljo tega ima tisti, kateri me je tebi izdal, večí greh. P. In odslej je iskal Pilat ga izpustiti. Judje pa so vpili rekoč: Z. Ako tega izpustiš, nisi cesarjev prijatelj; zakaj

rebat Pilatus dimittere eum; Judaei autem clamabant, dicentes; S. Si hunc dimittis, non es amicus Caesaris: omnis enim, qui se regem facit, contradicit Caesari. C. Pilatus autem, cum audisset hos sermones, adduxit foras Jesum, et sedit pro tribunali, in loco, qui dicitur Lithóstrotos, hebraice autem Gábbatha. Erat autem Parasceve Paschae, hora quasi sexta; et dicit Judaeis: S. Ecce, Rex vester. C. Illi autem clamabant: S. Tolle, tolle, crucifige eum. C. Dicit eis Pilatus: S. Regem vestrum crucifigam? C. Responderunt Pontifices: S. Non habemus Regem, nisi Caesarem. C. Tunc ergo tradidit eis illum, ut crucifigeretur. Susceperunt autem Jesum, ed eduxerunt. Et bájulans sibi crucem, exivit in eum, qui dicitur Calvariae, locum, hebraice autem Golgotha, ubi crucifixerunt eum, et cum eo alios duos, hinc et hinc, medium autem Jesum. Scripsit autem et titulum Pilatus, et posuit super crucem: erat autem scriptum: „Jesus Nazarenus, Rex Judaeorum“. Hunc ergo titulum multi Judaeorum lege-

vsak, kateri se kralja dela, vstavlja se cesarju. P. Pilat tedaj, ko je to govorjenje slišal, pripeljal je Jezusa ven, in je sedel na sodnji stol, na mestu, ktero se imenuje Litóstrotos, po hebrejski pa Gábata. Bilo je pa dan pripravljanja vélike noči okoli šeste ure, in reče Judom: Z. Glejte, vaš kralj! P. Oni so pa vpili: Z. Preč ž njim, preč ž njim, krizaj ga! P. Pilat jim reče: Z. Vašega kralja bom križal? P. Veliki duhovni so odgovorili: Z. Nimamo kralja, razen cesarja. P. Takrat tedaj jim ga je izdal, da bi bil križan. Vzeli so pa Jezusa, in ven peljali. In je svoj križ nesoč ven šel na mesto, ki se imenuje mesto mertvaških glav, po hebrejsko pa Gólgota. Ondi so ga križali, in ž njim dva druga, od vsake strani enega, v sredi pa Jezusa. Napisal je pa Pilat tudi napis, in ga je dejal verh križa. Bilo je pa pisano: „Jezus Nazareški, kralj judovski.“ Ta napis je tedaj veliko Judov bralo; kraj namreč, kjer je bil Jezus križan, je bil blizo mesta. Bilo je pa pisano po hebrejski, po greški in po latinski. Rekli

runt, quia prope civitatem erat locus, ubi crucifixus est Jesus. Et erat scriptum hebraice, graece et latine. Dicebant ergo Pilato Pontifices Judaeorum: S. Noli scribere: „Rex Judaeorum“, sed, quia ipse dixit: „Rex sum Judaeorum“. C. Respondit Pilatus: S. Quod scripsi, scripsi. C. Milites ergo, cum crucifixissent eum, acceperunt vestimenta ejus (et fecerunt quatuor partes, unicuique militi partem) et tunicam. Erat autem tunica inconsútilis, désuper contexta per totum. Dixerunt ergo ad invicem: S. Non scindamus eam, sed sortiamur de illa, cujus sit. C. Ut Scriptura impleretur, dicens: „Partiti sunt vestimenta mea sibi, et in vestem meam miserunt sortem.“ Et milites quidem haec fecerunt. Stabant autem juxta crucem Jesu Mater ejus, Maria Cleophae, et Maria Magdalene. Cum vidisset ergo Jesus Matrem, et Discipulum stantem, quem diligebat, dicit Matri suae: † Mulier, ecce filius tuus, C. Deinde dicit Discipulo: † ecce, Mater tua. C. Et ex illa hora accepit eam Discipulus in sua. Postea, sciens Jesus,

so tedaj Pilatu véliki judovski duhovni: Z. Nikar ne piši: „Kralj judovski“; ampak, da je on rekel: „Kralj Judov sem“. P. Pilat je odgovoril: Z. Kar sem pisal, sem pisal. P. Vojščaki tedaj, ko so bili Jezusa razpeli, vzeli so njegova oblačila, (in naredili štiri dele, vsakemu vojščaku del) in suknjo. Suknja pa je bila brez šiva, od verha sceloma tkana. Rekli so tedaj med seboj: Z. Nikar je ne režimo, ampak vadjajmo zanjo, čigava bode. P. Da se je pismo dopolnilo, ki pravi: „Razdelili so moja oblačila med se, in za mojo suknjo so vadjajali.“ Vojščaki so tedaj to storili. Poleg križa Jezusovega pa so stale njegova mati, in sestra njegove matere, Marija Kleofova, in Marija Magdalena. Ko je tedaj Jezus mater in učenca, kterega je ljubil, videl zraven stati, reče svoji materi: † Žena, glej, tvoj sin! P. Potlej reče učencu: † Glej! tvoja mati! P. In od tiste ure jo je učenec k sebi vzel. Po tem, ker je Jezus vedel, da je vse dokončano, da se je dopolnilo pismo, je rekel: † Žejen sem!

quia omnia consummata sunt, ut consummaretur Scriptura, dixit: † Sitio. C. Vas ergo erat positum aceto plenum. Illi autem spongiam plenam aceto hyssopo circumponentes, obtulerunt ori ejus. Cum ergo accepisset Jesus acetum, dixit: † Consummatum est. C. Et inclinato capite, tradidit spiritum. (*Hic genuflectitur et pausat aliquantulum.*) Judaei ergo, (quoniam Parasceve erat), ut non remanerent in cruce corpora sabbato (erat enim magnus dies ille sabbati), rogaverunt Pilatum, ut frangerentur eorum crura, et tollerentur. Venerunt ergo milites, et primi quidem frangerunt crura, et alterius, qui crucifixus est cum eo. Ad Jesum autem cum venissent, ut viderunt eum jam mortuum, non fregerunt ejus crura; sed unus militum lancea latus ejus aperuit, et continuo exivit sanguis et aqua. Et qui vidit, testimonium perhibuit, et verum est testimonium ejus. Et ille scit, quia vera dixit, ut et vos credatis. Facta sunt enim haec, ut Scriptura impleretur: „Os non comminuétis ex eo.“ Et iterum alia

P. Stala je pa ondi posoda polna jesiha. Oni pa so gobo z jesihom napojili, in na hi-sôp nataknili, ter mu jo k ustom podali. Kadar je bil tedaj Jezus jesiha vzel, je rekel: † Dopolnjeno je! P. in je glavo nagnil in je dušo iz sebe dal. (*Tu se poklekne in nekaj trenutkov premišljuje.*) Judje tedaj, (ker je bil dan pripravljanja), da bi ne ostala na križu trupla v saboto, (tisti sabotni dan namreč je bil velik), prosili so Pilata, da bi se jim kosti poterle, in da bi se sneli. Vojščaki so torej prišli, in so prvemu sicer sterli kosti, in drugemu, kateri je bil ž njim križan. Ko so pa do Jezusa prišli, so videli, da je že mertev, in mu niso kosti sterli; ampak eden izmed vojščakov je sè sulico njegovo stran odperl, in zdajci je tekla kri in voda iz nje. In kateri je videl, je pričeval, in je resnično njegovo pričevanje; in on ve, da resnico govori, da tudi vi verujete. To se je namreč zgodilo, da je pismo dopolnjeno: „Nobene kosti mu ne starete“. In spet drugo pismo pravi:

Scriptura dicit: „Videbunt, in quem transfixerunt.“

„Gledali bodo vanj, ki so ga prebodli.

[Naslednji odlomek se poje se moli, za blagoslov pa diakon ne prosí. Kadilnice in svečnikov ni treba. Mašnik bukev ne poljubi.]

Post haec autem rogavit Pilatum Joseph ab Arimatea, (eo, quod esset discipulus Jesu, occultus autem propter metum Judaeorum), ut tolleret corpus Jesu. Et permisit Pilatus. Venit ergo, et tulit corpus Jesu. Venit autem et Nicodemus, qui venerat ad Jesum nocte primum, ferens mixturam myrrhae et aloes, quasi libras centum. Acceperunt ergo corpus Jesu, et ligaverunt illud linteis cum aromatibus, sicut mos est Judaeis sepelire. Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus, et in horto monumentum novum, in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter Parasceven Judaeor., quia juxta erat monumentum, posuerunt Jesum.

Potem pa je Jožef iz Arimateje (ker je bil Jezusov učenec, toda skrivaj, zavoljo strahú pred Judi) Pilata prosil, da bi snel Jezusovo teló. In Pilat je dovolil. Prišel je tedaj in snel Jezusovo telo. Prišel je pa tudi Nikodém, kateri je bil prvič po noči k Jezusu prišel, in je prinesel zmesi mire in aloe okoli sto liber. Vzela sta tedaj Jezusovo teló, in ga zavila v tančico z dišavami vred, kakor je pri Judih šega pokopavati. Bil je pa na tistem kraji, kjer je bil križan, vert, in na vertu nov grob, v kterega ni še nihče bil položen. Tam sta tedaj zavoljo dneva pripravljanja Judov, ker je bil grob blizo, Jezusa položila.

Pojasnilo.

„Passion“-u naj dodamo še to-le:
Zadnja večerja *) (v čertetek zvečer) je terpela zna-

*) Zadnjo večerjo je imel Kr. na Sionu, starem, južnem delu Jerusalema. Od torka večer do čerteka zvečer je bival skrit pod Oljčno goro (ob zahodnem podnožji), kjer je bilo mnogo hiš, ktere so bile na ponudbo njemu in aposteljuom.

biti do kake 10. ure v noč. (Bilo je perve dni aprila.) Judje so smeli ostati pri velikonočni večerji k večjemu do polnoči; ni pa verjetno, da bi se bil tudi naš Gospod tako dolgo mudil v obednici. Do verta Getsemani-a je bilo (gl. pojasnilo na strani 6.) $\frac{1}{4}$ ure hoda; Kristus je pa beržkone kaj več potreboval, ker se je po poti o naj važniših rečeh z aposteljni pogovarjal. Okoli polnoči, če ne pozneje, so prišli rimski vojaki in judovski beriči Jezusa lovit. — Izpraševati so začeli Kristusa v Kajfa-vi hiši (v starem mestu Sionu) pred prvim petelinovim petjem, in je trajala ta (nepostavna) obravnava do konec družega petja in še nekaj dalje. (Petelini pa molčé od $2\frac{1}{2}$ u. do $3\frac{1}{2}$). Peter je Gospoda zatajil prvi in drugi krat pred 3. uro polnoči, v tretje pa nekaj malega pred 4. uro. Po sklepu neredne ponočne seje „višega zbora“ („sinedrija“) so obsodili Kristusa v prvo o zori. Do jutra (t. j. do belega dne), kako uro časa, je bil prepuščen vojakom in druhalí, ki ga je zasramovala. Potem se je zbral viši zbor k redni občni seji in je ponočno obsodbo (na videz postavno) poterdil. Ker niso smeli judovski oblastniki obsodbe k smerti izveršiti, morali so peljati Jezusa k rimskemu poglavarju Pilatu. Pilat je začel svoje preiskovanje med 6. in 7. uro zjutraj, in sicer v poslopji Herodovem na gori blizo tempeljna, kjer je bilo sodišče. Za vse, kar se je godilo pri Pilatu, in za pot k Herodu in nazaj je bilo treba več ko dobrih treh ur časa, tako da ni mogel Pilat pred enajsto našo uro Kristusa zaterdno obsoditi. Izveršila se je potem sodba naglo; o poldne (ob 12. uri) ali koj po tem je visel še Zveličar na križi; ob 3. u. popoldne je umerl; pred solčnim zahodom, okoli 6. ure, so ga v grob položili. —

Golgota je bil ne visok grič zunaj Jerusalema, pa prav blizo mesta, proti zahodu od tempeljna in proti severju od starega mesta Siona (ki je na južni strani). Dandanašnji pa — ker je bilo mesto večkrat poderto in prezidano — je Kalvarija skor sred mesta. Tako tudi grob Kristusov; zakaj vert Jožefa Arimatejca je bil prav blizo tistega kraja, kjer je bil Jezus križan.

II.

Pojasnilo.

Kristus na križi je umerl za vse ljudi; cerkev moli danes tudi za vse ljudi, ker želi, da bi se vsi sadú Jezusove smerti udeležili. Pred vsako molitvijo vabi obrednik verne k molitvi z navadnim pozivom „Oremus“ („molimo“!) in v tem ko reče diakon „Flectamus genua“ („pripognimo kolena“), poklekne on sam in ž njim tudi vsa duhovščina in ljudstvo. Subdiakon pa veleva vstati z besedami „Levate“ („vzdignite se“). Samo pri molitvi za Jude se opusti „Flectamus genua“ zato, ker so oni Jezusa s poklekovanjem zasramovali.

[Mašnik (obrednik), stoječ na listni strani, začne naravnost se sklenenima rokama:]

1. Oremus, dilectissimi nobis, pro *Ecclesia* sancta Dei; ut eam Deus et Dominus noster pacificare, adunare et custodire dignetur toto orbe terrarum: subjiciens ei potestates: detque nobis, quietam et tranquillam vitam degentibus, glorificare Deum Patrem omnipotentem.

Sacerdos: Oremus. *Diaconus*: Flectamus genua. *Subdiaconus*: R̄. Levate.

1. Molimo, preljubi, za sveto božjo Cerkev, da bi jo Bog in naš Gospod po vsem svetu v miru in edinosti ohranil in obvaroval, da bi jej vse oblasti in moči podvergel ter nam pokojno in mirno življenje dal, da bomo mogli povelicevati Boga Očeta vsegamogočnega.

Mašnik: Molimo! — *Diakon*: Pokleknimo! *Subdiakon*: R̄. Vstanite!

[Molitev, ki zdaj sledi, bere se „in tono feriali“ z razpetima rokama. To velja tudi za vse naslednje molitve.]

Omnipotens, sempiterna Deus, qui gloriam tuam omnibus in Christo gentibus revelasti, custodi opera misericordiae tuae, ut Eccle-

Vsegamogočni, večni Bog, ki si svojo slavo po Kristusu vsem ljudstvom razodel: váruj (to) delo svojega usmiljenja; da Tvoja po vsem

sia tua, toto orbe diffusa, stabili fide in confessione tui nominis perseveret. Per eundem Dominum nostrum, Jesum Christum Filium tuum, qui tecum etc.

℞. Amen.

2. Oremus et pro beatissimo *Papa* nostro N., ut Deus et Dominus noster, qui elegit eum in ordine Episcopatus, salvum atque incolumem custodiat Ecclesiae suae sanctae, ad regendum populum sanctum Dei.

S. Oremus, D. Flectamus genua etc.

Omnipotens, sempiternus Deus, cujus iudicio universa fundantur, respice propitius ad preces nostras, et electum nobis Antistitem tua pietate conserva; ut Christiana plebs, quae te gubernatur auctore, sub tanto Pontifice, credulitatis suae meritis augeatur. Per Dominum nostrum etc.

℞. Amen.

3. Oremus et pro gloriosissimo N. (*Archi*)episcopo nostro, ut Deus et Dominus noster, qui divina miseratione hujus Dioecesis onus humeris ejus imposuit, be-

svetu razširjena cerkev s terdno vero v spoznavanji Tvojega imena stanovitna ostane — po tem istem Gospodu našem itd.

℞. Amem.

2. Molimo za našega svetega Očeta, *papeža I.*, da bi ga naš Bog in Gospod, ki ga je za škofovsko službo izvolil, svoji sv. cerkvi zdravega in srečnega ohranil, da bo vladal sveto ljudstvo božje.

M. Molimo! D. Poklekni-
mo itd. (kakor zgoraj).

Vsegamogočni, večni Bog, po čegar sklepu se vse ustanavlja, ozri se milostljivo na naše prošnje in obvárui po svoji milosti nam izvoljenega glavarja, da bode kersčansko ljudstvo, ki ga on po Tvoji naredbi vlada, pod vodstvom tacega nadpastirja (*papeža*) po zaslugah svoje vérnosti blagoslovljeno. Po Gosp. našem itd.

℞. Amen.

3. Molimo tudi za pobožnega našega (*nad*)škofa *I.*, da bi mu Bog in naš Gospod, kteri mu je po svoji milosti te (*nad*-)škofije težo naložil, tudi svojo pomoč dodelil, da

nignitatis suae illi gratiam largiatur, ne ponderis magnitudine oppressus, humanae fragilitatis imbecillitate deficiat.

S. Oremus. *D. Flectamus genua etc.*

zavoljo človeške slabosti pod véliko težo ne obnemore.

M. Molimo! D. Poklekni-mo itd.

[V goriški nadškofiji:]

Deus, qui, licet magnus in magnis, mirabilia tamen gloriosus operaris in minimis: concede famulo tuo N., Archiepiscopo nostro religiosissimo, sacris convenienter servire mysteriis, atque in omnibus tua misericordia protegat, quem conscientiae suae reatus accusat. Per Dominum etc.

Bog, ki — akoravno si v velikih rečeh velik, vendar tudi v naj manjših slavno čuda delaš: — dodeli svojemu služabniku I., našemu najpobožnišemu nadškofu, da bode svete skrivnosti spodobno opravljal, ter da ga bo v vsem Tvoje usmiljenje varovalo, ko bi ga vest česa obdolževala. Po Gospodu našem itd.

[V ljubljanski in menda tudi po družih škofijah pa tako-le:]

Omnipotens, sempiterna Deus, miserere famulo tuo, episcopo nostro N., et dirige eum secundum tuam clementiam in viam salutis aeternae, ut, te donante, tibi placita cupiat, et tota virtute perficiat. Per Dominum etc.

Vsegamogočni, večni Bog, usmili se svojega služabnika, našega škofa, in vodi ga po poti večnega življenja, da bo s Tvojo pomočjo, kar je Tebi všeč, želel, in z vso močjo delal. Po Gospodu našem itd.

4. Oremus et pro omnibus *Episcopis, Presbyteris, Diaconibus, Subdiaconibus,*

4. Molimo tudi za vse *škofe, mašnike, diákone, subdiákone, akólite, eksorciste,*

Acolythis, Exorcistis, Lectoribus, Ostiariis, Confessoribus, Virginibus, Viduis, et pro omni populo sancto Dei.

S. Oremus D. Flectamus genua etc.

Omnipotens, sempiterna Deus, cujus spiritu totum corpus Ecclesiae sanctificatur et regitur: exaudi nos pro universis ordinibus supplicantes, ut, gratiae tuae munere, ab omnibus tibi gradibus fideliter serviatur. Per Dominum etc.

℟. Amen.

5. Oremus et pro gloriosissimo *Imperatore nostro N.*, ut Deus et Dominus noster

lektórje, ostiárje *), za *spoznavalce, device, vdove* in za vse sveto božje ljudstvo.

M. Molimo. — D: Pokleknimo itd.

Vsegamogočni, večni Bog, čegar Duh vso sveto cerkev posvečuje in vlada: usliši nas, ki za vse redove prosimo, da bi Ti s Tvoje milosti pomočjo cerkveni služabniki vseh stopinj zvesto služili — po Gosp. našem J. Kr. itd.

℟. Amen.

5. Molimo tudi za velečastnega *cesarja* našega I., da bi mu Bog in naš Gospod

*) To so „višji“ in „nižji“ duhovski „redovi“. „Višji“ je troje, in sicer, ako od naj nižjega do najvišjega prestopamo, je njih versta ta-le: a) „subdiakonstvo“ ali „subdiakonát“, po slovenski „podslužništvo“; b) „diakonstvo“ ali „diakonát“, po slov. „služništvo“; c) „presbyterát“, po slov. „mašništvo“. Duhovni, kateri te rede (blagoslove, žegne) imajo, kličejo se: „subdiakon“ („podslužnik“), „diakon“ („služnik“) in „presbyter“ ali „sacérdos“ („mašnik“). — „Nižji“ redov je četvero; ti so: a.) „ostiariát“, po slov. „vratarstvo“; b.) „lektorát“, po slov. „bralstvo“; c.) „eksorcistát“, po slov. „zarotništvo“ in d.) „akólitát“, po slovenski „strežništvo“. Duhovni teh naj nižjih verst, kateri omenjene rede imajo, kličejo se: „ostiariji“ („vratarji“ cerkveni), „lektorji“ („bralci“), „eksorcisti“ („zarotniki“) in „akóliti“ („strežniki“). — Službe štirih nižjih redov opravljajo dandanašnji sploh cerkovniki (mežnarji) in mašni strežniki (dečki), v škofovskih mestih pa, kjer se mladi duhovni izučujejo, opravljajo sosebno službo četrtega reda (zlasti v stolni cerkvi) oni. — Kar se sakramenta mašnikovega reda (ali mašništva) tiče, treba vedeti, da ga ne more nihče doseči, če ni popred vseh 6 družih redov prejel. Posvečenje mašnika za škofa je le dopolnjenje mašništva.

det illi sedium suarum assistricem sapientiam, qua populum sibi commissum gubernet in omni justitia et sanctitate ad divinam gloriam et nostram perpetuam pacem.

S: Oremus *D:* Flectamus genua etc.

Omnipotens, sempiternus Deus, qui regnis omnibus aeterna potestate dominaris, respice ad Austriacum benignus Imperium, ut et Imperator juste imperando, et populus fideliter obediendo ad gloriam tui nominis et Regni tranquillitatem unanimi pietate conspirent. Per Dominum nostrum etc. *).

R. Amen.

6. Oremus et pro *Catechumenis* nostris, ut Deus et Dominus noster adaperiat aures praecordiorum ipsorum, januaque misericordiae: ut per lavacrum regenerationis accepta remissione omnium

dal (tisto) modrost, ki stoji zraven njegovega (božjega) sedeža, da bi ž njo izročena mu ljudstva po vsem pravično vladal in sveto — v čast božjo in nam v vedno ohranjenje mirú.

M. Molimo! *D:* Poklekni-mo itd.

Vsegamogočni, večni Bog, ki z večno oblastjo nad vsemi kraljestvi gospoduješ, ozri se milo na avstrijsko cesarstvo, da bo cesar pravično vladal in ga ljudstvo zvesto slušalo, ter da bosta v pobožnosti zedinjena slavo Tvojega imena in kraljestva (cesarstva?) mir pospeševala. Po Gospodu našem itd.

R. Amen.

6. Molimo tudi za *kerščevance* **) naše, da bi jim naš Bog in Gospod odperl ušesa njih sere in duri svojega usmiljenja, da tudi oni po kópeli prerojenja odpuščanje vseh grehov zadobijo in

*) Ta molitev se moli pri nas v Avstriji s papeževim dovoljenjem. (S. R. Congr. decretum dd. 10. Febr. 1860.)

**) „Kerščevanci“ („chatechúmeni“) so tisti že odrasli ljudje, kateri so sklenili od nekerščanske h kerščanski veri prestopiti, in se za sv. kerst pripravljajo s tem, da se v kerščanskih resnicah podučujejo. Taki kerščevanci so se v starših časih navadno veliko saboto ali tisti dan pred Vinkoštmi slovesno kerstili. Tudi dandanašnji se, če se ima kateri tak kerstiti — ako okoliščine pripusté -- naj raji ob teh dnevih kersti.

peccatorum, et ipsi inveniantur in Chr. J. Dom. nostro.

S. Oremus. D. Flectamus genua etc.

Omnipotens, sempiterna Deus, qui Ecclesiam tuam nova semper prole foecundas, auge fidem et intellectum Catechumenis nostris, ut, renati fonte baptismatis, adoptionis tuae filiis aggregentur. Per Dominum etc.

℞. Amen.

7. Oremus, dilectissimi nobis, Deum Patrem omnipotentem, ut *cunctis mundum purget erroribus: morbos auferat, famem depellat, aperiat carceres, vincula dissolvat, peregrinantibus reditum, infirmantibus sanitatem, navigantibus portum salutis indulgeat.*

S. Oremus D. Flectamus genua etc.

Omnipotens, sempiterna Deus, moestorum consolatio, laborantium fortitudo: perveniant ad te preces de quacumque tribulatione clamantium; ut omnes sibi in necessitatibus suis misericordiam tuam gaudeant adfuisse. Per Dominum etc.

℞. Amen.

se z nami Kristusu, Gospodu našemu, pridružijo.

M. Molimo. D. Poklekni-mo itd.

Vsegamogočni, večni Bog, ki svojo cerkev vselej z novim zárodnom množiš: pomnoži vero in razumnost tistih, ki se dajejo v naši sv. veri podučevati, (to je, za kèrst pripravljati), da se, po kerstni vodi prerajeni, Tvojim otrokom pridružijo. Po Gospodu našem itd.

℞. Amen.

7. Molimo, preljubi, k Bogu Očetu vsegamogočnemu, da bi *svet vseh zmot očistil, bolezní odvezel, lakoto pregnal, ječe odperl, vezi razvezal, popotnikom (srečen) prihod, bolnikom zdravje, tistim, ki so po morji šli, srečno v lad-jostajo priti dal.*

M. Molimo! D. Poklekni-mo itd.

Vsegamogočni, večni Bog, tolažnik vseh žalostnih, nadložnih moč: daj, da pridejo do Tebe prošnje vseh, ki v kakoršni koli revi k Tebi kličejo, da se bodo vsi v svojih potrebah pomoči Tvoje milosti veselili. Po Gosp. našem itd.

℞. Amen.

8. Oremus et pro *haereticis* et *schismaticis*: ut Deus, et Dominus noster eruat eos ab erroribus universis, et ad sanctam matrem Ecclesiam Catholicam atque Apostolicam revocare dignetur.

S. Oremus. *D.* Flectamus genua. etc.

Omnipotens, sempiterna Deus, qui salvas omnes, et neminem vis perire: respice ad animas diabolica fraude deceptas, ut, omni haeretica pravitate deposita, errantium corda resipiscant, et ad veritatis tuae redeant unitatem. Per Dominum etc.

℟. Amen.

9. Oremus et pro perfidis *Judaicis*, ut Deus et Dominus noster auferat velamen de cordibus eorum, ut et ipsi agnoscant Jesum Christum, Dominum nostrum.

[Tu se ne odgovori „Amen“ itd., ampak se moli naravnost:]

Omnipotens, sempiterna Deus, qui etiam Judaicam perfidiam a tua misericordia non repellis: exaudi preces nostras, quas pro illius populi obcoecatione deferimus: ut agnita veritatis tuae lu-

8. Molimo tudi za *krivoverce* in *ločence*, da bi jih Bog in Gospod iz vseh zmot izderl in k sveti materi katoliški in apostoljski cerkvi milostljivo nazaj pripeljal.

M. Molimo! *D.* Poklek-nimo itd.

Vsegamogočni, večni Bog, ki rešiš vse, in nočeš, da bi se kdo pogubil: ozri se na duše po hudičevi zvijači prekanjene, da se serca njih, ki v (verskih) zmotah živé, znebiti se krivoverskih napak, poboljšajo, in k edinosti Tvoje resnice povernejo. Po Gospo našem itd.

℟. Amen.

9. Molimo tudi za terdovratne *Jude*, da bi jim Bog in naš Gospod vzel zagrinjalo sè serc, da bi tudi oni spoznali Jezusa Kristusa, Gospoda našega.

in tudi ne reče „Flectamus genua“

Vsegamogočni, večni Bog, kateri tudi judovske trdovratnosti od svojega usmiljenja ne odganjaš: usliši naše prošnje, ki jih za to oslepljeno ljudstvo opravljamo, da se — spoznavši luč Tvoje res-

ce, quae Christus est, a suis tenebris eruantur. Per Dominum nostrum.

R. Amen.

10. Oremus et pro *paganis*, ut Deus omnipotens auferat iniquitatem a cordibus eorum; ut, relictis idolis suis, convertantur ad Deum vivum et verum, et unicum Filium ejus Jesum Christum, Deum et Dominum nostrum.

S. Oremus. D. Flectamus genua etc.

Omnipotens, sempiterna Deus, qui non mortem peccatorum, sed vitam semper inquiris, suscipe propitius orationem nostram et libera eos ab idolorum cultura, et aggrega Ecclesiae tuae sanctae, ad laudem et gloriam nominis tui. Per Dominum etc.

R. Amen.

nice, ktera je Kristus, — rešijo iz svojih tmin. Po tem istem Gospodu našem itd.

R. Amen.

10. Molimo tudi za *pogane* (ajde, malikovalce, nevernike), da bi jim Bog vsegamogočni vzel hudobijo iz serc, da bi, zapustivši svoje malike, spreobernili se k živemu in pravemu Bogu in k Sinu njegovemu, Jezusu Kristusu, Bogu in Gospodu.

M. Molimo! D: Poklek-nimo itd.

Vsegamogočni, večni Bog, kateri ne želiš smerti grešnikom, tem več da bi živeli: sprejmi milostljivo našo molitev, in reši jih malikovanja, ter pridruži jih svoji sveti cerkvi v čast in hvalo svetega svojega imena. Po Gosp. našem itd.

R. Amen.

III.

[Ko so vse molitve končane, sleče mašnik (obrednik) plajšč, pomakne se na listno stran in vzame v kotu (te strani) iz diakonovih rok pokriti križ že od popred na altarji pripravljeni. Obernivši se proti ljudem, odgerne ga nekoliko od verha in zapoje (on sam) antifono: „Ecce lignum crucis“ („Glejte les križa“); naslednje besede do „Venite, adoremus“ („Pridite, molimo ga“) mu pomagajo peti družji duhovni (strežniki). — Med tem ko poje kôr „Venite, adoremus“, vsi pokleknejo, samo mašnik ne. On se pomakne zdaj s križem enomalo naprej in više (proti sredi altarja; pa še zmeraj na listni strani), odgerne desno roko britke martre in — povzdignivši glas nekoliko bolj

ko prvi krat — začne spet „Ecce, lignum crucis“; drugi nadaljujejo petje, potem pokleknejo, kakor prej. — Slednjič gre mašnik sred altarja, razgerne ves križ in zapoje v tretje še z višim glasom „Ecce, lignum crucis“; drugi nadaljujejo itd., kakor prvi in drugi pot. — Tu sledé besede ki se pojejo:]

Ÿ. Ecce, lignum Crucis, in | Ÿ. Glejte les križa, na
quo Salus mundi pependit. | kterem je visel Žveličar svetá.

Pevci odgovoré:

Ř. Venite, adoremus. | Ř. Pridite, molimo ga!

[Potem nese mašnik razgerneno podobo križanega Jezusa na pripravljene kraj pred vélikí altar in položi jo spodobno na tla, pogernena s črnim suknom, tako da slonite roki sv. razpela na (dveh) blazinicah. --- Na to si izzuje (na strani) kakor Mojzes na gori Horeb čevlje in gre molit križanega Jezusa. Poprej poklekne trikrat (začeni od primerne daljave), pomóli vsakrat enomalo tího in poljubi (kušne) na zadnje rani na (obeh) nogah. Ko je to opravil, gre se obut tje, kjer se je bil izzul, in obleče tudi spet mašni plajšč. Zdaj gredo strežniki in drugi duhovni po dva in dva sv. križ počesčevat. za njimi tudi verni (kjer je taka navada; če ne, pa se jim položi pozneje sveto razpelo na drugo pristojno mesto, da je lahko celi dan počesčujemo.)]

Pojasnilo.

Razgrinjanje in počesčevanje sv. križa je naj ginljivša šega Velikega petka. Da se podoba križanega Žveličarja v 3 kratih razgerne, in to, da se obrednik iz kota listne strani proti sredi altarja pomika, pomeni, da, se je začel Jezusov nauk iz Palestine (Jerusalema) po družih jutrovih in pozneje po naših zahodnih krajih razširjati. Nepopisljivi so občutki v vernem sercu tisti trenutek, ko mašnik sred altarja vso presveto Jezusovo podobo, ktere nismo od tihe nedelje videli, razgerneno pokaže. Kdo ne bi se spominjal takrat tistega strašnega hipa, ko so na Golgoti okoli poldne Jezusa na križ pribitega, do golega slečenega vzdignili, in ko ga je vsa množica na enkrat zagledala?!

Med množico na Kalvariji so bili nasprotniki Gospodovi vseh jezikov: po hebrejski (aramejski), greški in

latinski so božjega mučenca preklinjali, zato ga naša sv. cerkev danes v raznih jezikih česti (v latinskem in greškem). Greški jezik nam kaže tudi nekdanjo edinost latinske in greške cerkve, kakor tudi to, da se je obred počeščevanja sv. križa na Jutrovem, v nekdanjem greškem cesarstvu, pričel.

[Med počeščevanjem sv. križa se pojejo „očitanja“ („improperia“) *) --- kakor jim dejo --- in druge reči, ki tu spodej sledé, in sicer, ali vse ali le nekaj, potem ko je več ali manj duhovnov in družih ljudi, ki gredó čestit sv. križ.]

Dva pevca pojeta spodnji V̇. „Popule meus“ do „Hágios ho Theós“. — Pevski zbor se razdeli na dva kôra, katerih vsak ima dva predpevca. (Se ve, da, kjer ni dovolj pevcev, stori se, kakor se more).

V̇. Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contristavi te? responde mihi.

V̇. Quia eduxi te de terra Aegypti, parasti cruce[m] Salvatori tuo.

V̇. Ljudstvo moje, kaj sem ti storil, ali v čem te razžalil? odgovôri mi.

V̇. Zato, ker sem te izpeljal iz egiptovske dežele, si pripravilo križ svojemu Odrešeniku!

En kôr poje:

Hágios ho Theós. | Sveti Bog.

Drugi kôr odgovori:

Sanctus Deus. | Sveti Bog.

Pervi kôr:

Hágios íschyros. | Sveti in močni.

*) „Očitania“ so pritožbe terpečega Jezusa, sestavljene po tistih besedah sv. Pisma, s katerimi je Bog v starem zakonu po ustih svojih poslancev (prerokov) Izraelcem očital njih nehvaležnost po tolikih dobrotah, ki jim jih je bil on izkazal. --- Na enak način očita terpeči Kristus nam grešnikom, da smo mu nehvaležni za njegove dobre.

Drugi kor:

Sanctus fortis.	Sveti in močni.
-----------------	-----------------

Pervi kôr:

Hágios athánatos, eléison himas.	Sveti neumerljivi, usmili se nas.
-------------------------------------	--------------------------------------

Drugi kôr:

Sanctus immortalis, mi- serere nobis.	Sveti neumerljivi, usmili se nas.
--	--------------------------------------

Potem dva pevca družega kôra:

Ÿ. Quia eduxi te per desertum quadraginta annis, et manna cibavi te, introduxi te in terram satis bonam, parasti crucem Salvatori tuo.

Ÿ. Zato, ker sem te štir-deset let vodil po puščavi in te z mano živil ter te v obilno rodovitno deželo pripeljal, pripravilo si križ svojemu Zveličarju.

Kôr odgovarja enkrat „Hágios ho Theós“ etc. drugi krat „Sanctus Deus“ etc., vendar pa tako, da prvi kôr ponavlja zmeraj „Hágios“.

Dva pevca družega kôra pojeta:

Ÿ. Quid ultra debui facere tibi, et non feci? Ego quidem plantavi te vineam meam speciosissimam, et tu facta es mihi nimis amara; aceto namque sitim meam potasti, et lancea perforasti latus Salvatori tuo.

Ÿ. Kaj bi ti bil imel še več storiti, in ti nisem storil. Ko svoj naj lepši vinograd sem te zasadil, ti pa si mi pregrenko postalo, zakaj z jesihom si me žejnega pojilo in sè sulico svojemu Zveličarju stran prebodlo.

Uni kôr spet po versti odgovarja: „Hágios ho Theós“ „Sanctus Deus“ etc.

Pri naslednjih očitanjih se verstita po dva pevca izmed vsacega kôra. Po vsakem stavku (versti) ponavlja tisti kor, čegar predpevca nista, „Popule meus“ do „Quia eduxi te de terra Aegypti“.

Dva pevca drugega kôra:

Ÿ. Ego propter te flagellavi Ægyptum cum primogenitis suis: et tu me flagellatum tradidisti.

Ÿ. Jez sem zavoljo tebe Egipt z njegovimi pervorojenci vred tepel (kaznoval): in ti si mene tepenega (v smert) izdalo.

Kôr ponavlja:

Ÿ. Popule meus, quid feci tibi? aut in quo contrivisti te? responde mihi.

Ÿ. Ljudstvo moje! kaj sem ti storil? ali v čem te razžalil? odgovôri mi.

Dva pevca prvega kôra:

Ÿ. Ego eduxi te de Ægypto, demerso Pharaone in mare rubrum, et tu me tradidisti principibus sacerdotum.

Ÿ. Jez sem tebe izpeljal iz Egipta, sem Faraona v rudečem morji utopil: in ti si mene velikim duhovnom izdalo.

Kôr. „Popule meus“.

Dva p. drugega kôra:

Ÿ. Ego ante te aperui mare, et tu aperuisti lancea latus meum.

Ÿ. Jez sem morje pred teboj odperl: in ti si sè sulico moje stran odperlo.

Kôr: „Popule meus“.

Dva p. prvega kôra:

Ÿ. Ego ante te praeivi in columna nubis, et tu me duxisti ad praetorium Pilati.

Ÿ. Jez sem v oblakostebri hodil pred teboj; in ti si mene peljalo v Pilatovo sodišče.

Kôr: „Popule meus.“

Dva p. družega kora:

Ÿ. Ego te pavi manna
per desertum, et tu me cae-
cidisti alapis et flagellis.

Kôr: „Popule meus“.

Ÿ. Jez sem te v puščavi
z mano živil: in ti si mene
s pestmi in biči teplo.

Dva p. prvega kôra:

Ÿ. Ego te potavi aqua sa-
lutis de petra, et tu me po-
tasti felle et aceto.

Kôr: „Popule meus“.

Ÿ. Jez sem tebe z zdravo
vodo iz skale napojil: — in
ti si napajalo mene z žolčem
in jesihom.

Dva p. družega kôra:

Ÿ. Ego propter te Chana-
naeorum reges percussi, et
tu percussisti arundine caput
meum.

Kôr: „Popule meus“.

Ÿ. Jez sem zavoljo tebe
kanaanske kralje pobil; ti si
mene s terstom po glavi bilo.

Dva p. prvega kôra:

Ÿ. Ego dedi tibi sceptrum
regale, et tu dedisti capiti
meo spineam coronam.

Kôr: „Popule meus“.

Ÿ. Jez sem dal tebi kra-
ljévo palico; in ti si meni
ternjevo krono na glavo pri-
tisnilo.

Dva p. družega kôra:

Ÿ. Ego te exaltavi magna
virtute, et tu me suspendisti
in patibulo crucis.

Kôr: „Popule meus“.

Ÿ. Jez sem tebe z veliko
mogočnostjo povišal: in ti
si mene na mučilni križ o-
besilo.

Potlej se poje skupno „antifona“:

Antif. Crucem tuam adoramus, Domine, et sanctam Resurrectionem tuam laudamus et glorificamus: ecce enim, propter lignum venit gaudium in universo mundo.

Psalms. 66. Deus miserere nobis: illuminet vultum suum super nos, et miserere nobis.

Antif. Tvoj križ, Gospod, molimo, in Tvoje sveto vstajenje hvalimo in slavimo: zakaj, glej, zavoljo lésa je vsemu svétu došlo veselje.

Psalms 66. Bog se nas usmili, in nas blagoslovi: naj razsvetli svoj obraz nad nami, in se nas usmili.

In se ponovi antif: „Crucem tuam adoramus, Domine.“

Potem se poje: „Crux fidelis“ in pesem „Pange lingua gloriosi“; *po vsaki strofi se ponovi:* „Crux fidelis“, ali pa „Dulce lignum“, kakor zdalej.

1. Crux fidelis, inter omnes Arbor una nobilis!

Nulla silva talem profert,

Fronde, flore, germine.

Dulce lignum, dulces clavos,

Dulce pondus sustinet.

2. Pange, lingua, gloriosi

Lauream certaminis,

Et super crucis trophaeo

Dic triumphum nobilem,

Qualiter Redemptor orbis

Immolatus vicerit.

1. Križ preljubi, ti edino Plemenito si drevó.

V gojzdu tako ne priraste,

Germ, rastlina ga ne dá;

Les presladki, sladki žebli,

Sladko težo nosite! —

2. Pevaj jezik slavne borbe

Lavoriko, svitli ven'c.

V slavo pesmi slavne zlagaj

Križu, zmage znamenju,

Ktero si svetá Zveličar

Je pridobil darován.

Ponovi se: „Crux fidelis“ etc. (*vsá kitica*).

3. De parentis protoplasti

Fraude factor condolens,

Quando pomi noxialis

In necem morsu ruit:

3. Ko očak prekanjen v sadu

Vgriznil si škodljivem smert,

Zmote pervega človeka

Se je usmilil večni Bog;

Ipse lignum tunc notavit,
 Damna ligni ut solveret.

Sam drevo zaznamoval je,
 Škodo da konča lesa.

Ponovi se: „Dulce lignum“ etc.

4. Hoc opus nostrae salutis
 Ordo depoposcerat,
 Multiformis proditoris
 Ars ut artem falleret;
 Et medelam ferret inde,
 Hostis unde laeserat.

4. Delo tako je zahteval
 Red otenja našega,
 Da satanovo zvijačo
 Zmede stvarnika modrost,
 Ino lek od tod prinese,
 Kjer sovražnik ranil je.

Ponovi se: „Crux fidelis“ etc.

5. Quando venit ergo sacri
 Plenitudo temporis,
 Missus est ab arce Patris
 Natus, orbis Conditor
 Atque ventre virginali
 Carne amictus prodiit.

5. Ko se torej je spolnila
 Doba časa svetega,
 Pošlje Oče z dvora svoj'ga
 Sina, ki je ustvaril vse;
 On 'z deviškega telesa
 V mesu stopil je na svet.

Ponovi se: „Dulce lignum“ etc.

6. Vagit infans inter areta
 Conditus praesepia;
 Membra pannis involuta
 Virgo mater alligat:
 Et Dei manus pedesque
 Stricta cingit fascia.

6. Joka dete položeno
 V tesne, revne jaslice.
 Ga v plenice je povila
 Mati, Deva 'zvoljena.
 Glej, obdaja povoj tesni,
 Bogu roke in noge.

Ponovi se: „Crux fidelis“ etc.

7. Lustra sex qui jam peregit,
 Tempus implens corporis,
 Sponte libera Redemptor
 Passioni deditus,
 Agnus in crucis levatur
 Immolandus stipite.

7. Šestkrat pet je let preteklo,
 Čas življenja spolnil je,
 Proste volje je Zveličar
 Se terpljenju, smerti vdal.
 Jagnje se na križ dviguje,
 Večnemu kervavi dar.

Ponovi se: „Dulce lignum“ etc.

8. Felle potus ecce languet; Spina, clavi, lancea, Mite corpus perforarunt; Unda manat et cruor: Terra, pontus, astra mundus Quo lavantur flumine!	8. Glej, napojen z žolčem vmira; Ternje, žebli, sulica Truplo blaženo prebada, 'z njega 'zvira voda, kri. Svet vesvoljni, morje, zvezde, Potok umiva čudovát!
---	---

Ponovi se: „CruX fidelis“ etc.

9. Flecte ramos, arbor alta, Tensa laxa viscera; Et rigor lentescat ille, Quem dedit nativitas, Et superni membra Regis Tende miti stipite.	9. Vpogni verh, drevó visoko, Stisni žil'ce stegnjene; In terdoba ti vrojena Naj meči se, mila bo, Ter na mehkem deblu nòsi Kralja večnega telo.
--	---

Ponovi se: „Dulce lignum“ etc.

10. Sola digna tu fuisti Ferre mundi victimam, Atque portum praeparare Arca mundo naufrago, Quam sacer cruor perunxit Fusus Agni corpore.	10. Samo ti si vredno bilo Vsega sveta nosit' dar, In pripraviti zavetje Svetu iz pogube dna: Ki te sveta kri oblila Je s telesa Jagnjeta.
--	---

Ponovi se: „CruX fidelis“ etc.

11. Sempiterna sit beatae Trinitati gloria, Aequa Patri Filioque, Par decus Paraclito Unius Trinique nomen Laudet universitas. Amen.	11. Bodi večna slava Tebi, Trojedini, večni Bog! Ko Očetu, taka Sinu, Taka Duhu svetemu. Naj zvikšuje svet vesvoljni Trojedinega ime! — Amen.
---	--

Ponovi se: „Dulce lignum“ etc.

IV.

[Proti koncu počesčevanja sv. križa se prižgejo na velikem altarlji sveče (6). Diákon vzame iz burse korporal (telesnik) in ga razgerne na altarlji po navadi ter dene zraven njega purifikatórij (to je tista rutica ali pertič, s katerim mašnik kelih in sebi perste briše). Ko je česčenje sv. križa končano, vzdigne (diakon) spoštljivo sveto razpelo in je nese na altar. Zdaj se uredi duhovščina sè strežniki kakor za procesijo, in se podá na tihem in po naj krajši poti tje, kamor je bilo včeraj preneseno sv. rešnje Teló. Uverstijo se pa vsi tako-le: Naprej gre subdiakon s procesnim križem med dvema akolitoma (strežnikoma) nesočima svečnika s prižganima svečama, potem pride druga duhovščina in slednjič obrednik sè svojimi strežniki. Ko so prišli k altarlju presv. sakramenta, prižgejo se sveče in baklje (6 torč, intorticia), ki se ugasnejo še le po obhajilu. Mašnik (obrednik) moli nekaj časa pred sv. sakramentom. Med tem odpre diakon (začasni) tabernakelj (ali skrinjico), v katerem je shranjen presv. sakrament; mašnik potrosi stojé kadila v dve kadilnici (pa ga ne blagoslovi); diakon mu čolnić (navicella) derži. Potem ko je obrednik sv. sakrament kleče pokadil, vzame diakon kelih sè sv. sakramentom iz tabernakeljna, dá ga mašniku in pogerne ga s koncem vélum-a (ogrinjala), s katerim je obrednik ogernen. Zdaj se vzdigne procesija, okoli po cerkvi, proti velikemu altarlju. Nad presv. rešnim Telesom se nese nebó (baldakin) in dva akólita neprenehoma presv. sakrament kadita. Poje se pri procesiji ta-le pesem:]

1. Vexilla Regis prodeunt,
Fulget Crucis mysterium,
Qua vita mortem pertulit,
Et morte vitam protulit.

2. Quae vulnerata lanceae

Mucrone diro, crimum
Ut nos lavaret sordibus,
Manavit unda et sanguine.

3. Impleta sunt, quae concinuit

David fidei carmine,
Dicendo nationibus:
Regnavit a ligno Deus.

4. Arbor decora et fulgida,
Ornata Regis purpura,

1. Kraljevo znamenje stoji,
Skrivnostni križ se nam svetli.
Na njem Življenje smert stori,
Življenje s smertjo nam dobi.

2. Prebôden ves je skor neznan,

Odperta je njegova stran,
Cedi se rešna Kri iz ran,
Ž njo greh svetá je čisto spran.

3. Zdaj je Zveličar vse dognal,

Kar David je prerokoval,
Ko ljudstvom je oznanoval,
Da z lésa Bog bo kraljeval.

4. Prelepo, svitlo ti, drevó!
Rudeče pisano s kervjo!

Electa digno stipite,
Tam sancta membra tangere.

5. Beata, cujus brachiis
Pretium pependit saeculi,
Statera facta corporis,
Tulitque predam tartari.

6. O Crux, ave, spes unica
Hoc passionis tempore!

Piis adauge gratiam
Reisque dele crimina.

7. Te, fons salutis, Trinitas,
Collaudet omnis spiritus:

Quibus Crucis victoriam

Largiris, adde praemium. *)
Amen.

Ti samo si prav vredno b'lo,
Nositi sveto res Teló.

5. Na tebi je pribita b'la,
Odkupščina za dolg sveta,
Ki je pravici božji šla.
Peklenski rop več ne velja.

6. Počeščen bodi, sveti križ!
Le ti nam zdaj še up vzderziš,
Le ti nam milosti deliš.

Preženi greh iz naših hiš!
7. Čast, hvala bodi vekomaj

Trojici sveti, kakor zdaj!
Presveti križ! nam vernim

daj,
Da pridemo v nebeški raj!

Amen.

[Ko pride mašnik k altarju, postavi na-nj kelih in pokadi na naj niži stopnjici klečé sv. r. Teló. Potem vstane, gre na altar, vzame sv. hostijo iz keliha in jo dene na paténo (božjo skledico), katero mu derži pripravljeno diakon, in vzemši diakonu pateno iz rok, spusti ž nje sv. hostijo na korporal. Ko bi se bil dotaknil sv. hostije s persti, naj si jih umije v kaki posodi. Med tem vlije diakon vina v kelih, subdiakon pa nekaj kápelj vode pa je ne blagoslovi in tudi ne moli nad-njo navadne molitve, ampak, vzemši kelih diakonu iz rok, postavi ga na altar, pa nič ne govori; diakon pa pokrije kelih s palo. Na to potrosi mašnik kadila v kadilnico, brez navadnega blagoslova, ter kadi narprej presv. sakrament in kelih, potlej altar po navadi. Vsokrat, kedar prestopi memo sv. r. Telesa poklekne z enim kolenom.]

[Ko prsv. sakrament in kelih kadi, moli mašnik:]

Incensum istud a te be-
nedictum, ascendat ad te,
Domine, et descendat super
nos misericordia tua.

To kadilo, ki si ga Ti
blagoslovil, naj se vzdiguje
k Tebi, Gospod, in pride naj
nad nas Tvoje usmiljenje.

[Ko altar kadi, moli:]

Dirigatur, Domine, oratio
mea sicut incensum in con-

Moja molitev pridi, Go-
spod, ko kadilo pred Tvoje

*) Sestavil Venantius Fortunatus, † 610.

spectu tuo: elevatio manuum
mearum sacrificium vesper-
tinum. Pone, Domine, cu-
stodiam ori meo, et ostium
circumstantiae labiis meis:
ut non declinet cor meum in
verba malitiae, ad excusan-
das excusationes in peccatis.

obličje; vzdigovanje mojih
rok bodi ko večerna daritev.
Deni, Gospod, stražo na mo-
je ustnice, da se ne bode
nagibalo moje serecé k hu-
dobnim besedam v zagovar-
janje izgovorov v grehah. *)

[Ko diakonu kadilnico nazaj dá, moli:]

Accendat in nobis Domi-
nus ignem sui amoris, et
flammam aeternae charita-
tis. Amen.

Užge naj v nas Gospod
ogenj svoje ljubavi in pla-
men večne ljubezni.

[Diakon mašnika ne pokadi.]

[Na tleh, na listni strani, umije si mašnik roke, pa nič ne go-
vori. — Potem pripognen sred altarja moli:]

In spiritu humilitatis et
in animo contrito suscipia-
mur a te, Domine, et sic
fiat sacrificium nostrum in
conspectu tuo hodie, ut pla-
ceat tibi, Domine Deus.

V duhu ponižnosti in s
potertim srcem (stoječe pred
Teboj) sprejmi nas, Gospod,
in godí naj se pred Tvojim
obličjem danes tako naša da-
ritev, da Ti bo prijetna, Go-
spod Bog!

[Pomaknivši se na evang. stran oberne se proti ljudem in reče:]

Orate, fratres, ut meum
ac vestrum sacrificium ac-
ceptabile fiat apud Deum Pa-
trem omnipotentem.

Molite, bratje, da bo moja
in vaša daritev prijetna Bo-
gu, vsegamogočnemu Očetu.

*) Te besede iz 140. psalma, kakor tudi prejšnje („To kadilo“) govori mašnik vsakrat pri slovesni peti maši, kedar po darovanji altar kadi. Naslednja molitvica („Užge naj“) je tudi navadna pri peti maši.

[Povernivši se na desno nazaj na sredo (non perficiens circum) in izpustivši vse drugo, moli:]

Oremus. Praeceptis salutaribus moniti, et divina institutione formati, audemus dicere:

Pater noster, qui es in coelis! Sanctificetur nomen tuum: adveniat regnum tuum: fiat voluntas tua sicut in coelo et in terra. Panem nostrum quotidianum da nobis hodie: et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem.

℞. Sed libera nos a malo.

[Odgovorivši „Amen“ moli mašnik s tistim glasom, s katerim je pel „Oče naš“ („in tono orationis ferialis“) naslednjo molitev:]

Libera nos, quaesumus, Domine, ab omnibus malis, praeteritis, praesentibus, et futuris; et intercedente beata et gloriosa semper Virgine Dei Genitricis Mariae, cum beatis Apostolis tuis, Petro et Paulo atque Andrea, et omnibus Sanctis, da propitius pacem in diebus nostris, ut, ope misericordiae tuae adjuti, et a peccato simus semper liberi, et ab omni perturbatione securi. — Per eundem Domi-

Molimo! Po zveličalnih zapovedih opomnjeni in po božjem nauku podučeni si upamo reči:

Oče naš, kateri si v nebesih! Posvečeno bodi Tvoje ime; pridi k nam Tvoje kraljestvo; zgodi se Tvoja volja, kakor v nebesih, tako na zemlji. Daj nam danes naš vsakdanji kruh; odpusti nam naše dolgé, kakor mi odpustčamo svojim dolžnikom; in nas ne pelji v skušnjava —

℞. Temuč reši nas hudega (zlega).

Reši nas, prosimo, Gospod, vseh zlegov: preteklih, sedanjih in prihodnjih, in na prošnjo blažene in čestitljive vselej device in božje matere Marije, ter svojih svetih apostelnov Petra in Pavla, Andreja in vseh svetnikov, daj milostljivo mir v naših dneh, da bomo s pomočjo Tvoje milosti podperti vselej brez greha, ter obvarovani vsakošne zmote. Po ravno tem Gospodu našem, Jezusu Kristusu, Sinu Tvojemu, kateri

num nostrum, Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia saecula saeculorum.

Ř. Amen.

[Po tem mašnik poklekne, porine pateno pod sv. hostijo in jo povzdigne samo z desno roko toliko, da jo ljudstvo lahko vidi. Po povzdignjenji zlomi sv. hostijo na dve polovici in spusti en košček od polovice, ki jo ima v levi roki, kakor pri navadni maši, v kelih, pa nič ne govori. — „Pax Domini“ („Mir Gospodov“) in „Agnus Dei“ („Jagnje božje“) se ne reče. — Izpustivši prvi dve (pred obhajilom navadni) molitvi moli samo naslednjo tretjo:]

Perceptio Corporis tui, Domine Jesu Christe, quod ego indignus sumere praesumo, non mihi proveniat in iudicium et condemnationem: sed pro tua pietate prosi mihi ad tutamentum mentis et corporis, et ad medelam percipiendam. Qui vivis et regnas cum Deo Patre in unitate Spiritus Sancti Deus per omnia saecula saeculorum. Ř. Amen.

[Mašnik poklekne, vzame pateno sè sv. rešnjim Telesom in reče po navadi:]

Panem coelestem accipiam, et nomen Domini invocabo.

Domine, non sum dignus, ut intres sub tectum meum: sed tantum dic verbo, et sanabitur anima mea.

s Teboj živi in vlada v edinstvi svetega Duhá: Od vekomaj do vekomaj —

Ř. Amen.

Gospod Jezus Kristus! zavžitje Tvojega Telesa, katero se jez nevredni človek prederznem prejeti, naj mi ne bode v sodbo in pogubo, ampak bodi mi po Tvoji dobroti bramba in zdravje duše in telesa; kateri živiš in vladaš z Bogom Očetom v edinstvi svetega Duha, Bog od vekomaj do vekomaj. Amen.

Kruh nebeški prejmem in klical bom Gospodovo imé.

[Terka si 3krat na pèrsi rekoč:]

Gospod, nisem vreden, da prideš pod mojo streho, ali reci le z besedo, in ozdravljena bo moja duša.

[Pokriža samega sebe sè sv. sakramentom rekoč:]

Corpus Domini nostri Je-
su Christi custodiat animam
meam in vitam aeternam.
Amen.

Teló Gospoda našega, Je-
zusa Kristusa, naj ohrani mo-
jo dušo v večno življenje.
Amen.

[in ga ponižno zavžije.]

[Izpustivši vse, kar se navadno moli pred zavžitjem presv. rešnje Kervi, zavžije mašnik spoštljivo neposvečeno vino, v katerem je pa kosček posvečene hostije, oplakne kakor pri navadni maši kelih, perste in usta, ter, pripogivši se sred altarja, sè sklenenima rokama moli:]

Quod ore sumsimus, Do-
mine, pura mente capiamus,
et de munere temporalis fiat
nobis remedium sempiter-
num.

Kar smo z usti prejeli,
Gospod! bodi s čistim ser-
cem zavžito, in (ta) časni
dar bodi nam večno zdravilo.

[Druge molitve se ne molijo; blagoslov se ne dá. Poklekivši pred altarjem mašnik sè strežniki odide. — H koncu se molijo, (pa ne pojejo) „Večernice“; altar se sleče.

VEČERNICE.

[Psalmi so vsi tisti, kakor včeraj; glej stran 182; samo k „Magnificat“ je „antifona“ druga, in sicer ta-le:]

Antifona k „Magnificat“.

Cum accepisset acetum,
dixit: Consummatum est: et
inclinato capite, emisit spi-
ritum.

Kedar je bil jesiha vzel,
je rekel: Dopolnjeno je; in
je glavo nagnil in je dušo
iz sebe dal.

Ÿ. „Christus factus est“ etc. — „Pater noster etc.“ — „Miserere“ etc. — „Respice, quaesumus, Domine“ etc. *z dotičnimi pravili na strani 155. in 156.*

VELIKI PETEK POPOLDNE.

JUTRANJICE ZA VÉLIKO SABOTO.

Pojasnilo.

Sabota je dan počitka že od začetka sveta, v praznik odločen v spomin, da je bilo stvarjenje doveršeno. Tudi drugo stvarjenje — naše odrešenje, namreč — je danes opravljeno in je nastopil za božjega Odrešenika dan počitka. Duša Gospodova je šla predpekel, truplo njegovo počiva v častiljivem grobu. Teh dvoje skrivnosti, ta počitek Jezusov imamo premišljevati nocoj in jutre do sv. maše. — V jutranjicah meri vse na to, kar smo rekli.

I. nokturn.

[„Oče naš“, „Češč. si Marija“, „Vera“.]

<i>Ant.</i> In pace in idipsum	<i>Ant.</i> V miru na to spim
dormiam, et requiescam.	in počivam.

Psalm 4.

Cum invocarem, exaudivit me Deus justitiae meae; * in tribulatione dilatasti mihi.

Miserere mei, * et exaudi orationem meam.

Filii hominum, usquequo gravi corde? * ut quid diligitis vanitatem, et quaeritis mendacium?

Et scitote, quoniam mirificavit Dominus sanctum suum; * Dominus exaudiet me, cum clamavero ad eum.

Ko sem klical, uslišal me je Bog moje pravičnosti; iz stiske si mi pomagal.

Usmili se me, ter usliši mojo molitev!

Človeški otroci! doklej boste še težkega serca? Zakaj ljubite nečimernost, in iščete laži?

Vedite pa, da je Gospod čudo storil nad svojim svetim; Gospod me usliši, ko v njega kličem.

Trascimini, et nolite peccare; * quae dicitis in cordibus vestris, in cubilibus vestris compungimini.

Sacrificate sacrificium justitiae, et sperate in Domino: * multi dicunt: Quis ostendit nobis bona?

Signatum est super nos lumen vultus tui, Domine; * dedisti laetitiam in corde meo.

A fructu frumenti, vini, et olei sui: * multiplicati sunt.

In pace in idipsum * dormiam, et requiescam.

Quoniam tu, Domine, singulariter in spe * constituisti me.

Ant. In pace in idipsum dormiam, et requiescam.

Ant. Habitabit in tabernaculo tuo; requiescet in monte sancto tuo.

Psalm 14.

Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? * aut quis requiescet in monte sancto tuo?

Qui ingreditur sine macula, * et operatur justitiam.

Qui loquitur veritatem in corde suo, * qui non egit dolum in lingua sua.

Ko se jezite, ne grešite; kar pravite v svojih sercih, obžalujte na svojih ležiščih.

Darujte darove pravice, in zaupajte v Gospoda. Veliko jih pravi: Kdo nam bo skazoval dobrote?

Luč tvojega obličja, Gospod, je zaznamnjena nad nami, dal si mi v serce veselje.

Sè sadom žita, vina in svojega olja so obogateli.

V miru na to spim in počivam.

Zakaj ti, Gospod, si me posebno poterdil v upanji!

Ant. V miru na to spim in počivam.

Ant. Prebival bo v tvojem šotoru; počival bo na tvoji sveti gori.

Gospod! kdo bo prebival v tvojem šotoru; ali kdo bo počival na tvoji sveti gori!

Kdor hodi brez madeža, in pravično dela.

Kdor resnico govori v svojem sercu; kdor sè svojim jezikom ne goljufá.

Nec fecit proximo suo malum, * et opprobrium non accepit adversus proximos suos.

Ad nihilum deductus est in conspectu eju malignus; * timentes autem Dominum glorificavit.

Qui jurat proximo suo, et non decipit: * qui pecuniam suam non dedit ad usuram, et munera super innocentem non accepit.

Qui facit haec, * non movebitur in aeternum.

Ant. Habitabit in tabernaculo tuo; requiescet in monte sancto tuo.

Ant. Caro mea requiescet in spe.

Conserva me, Domine, quoniam speravi in te; * dixi Domino: Deus meus es tu, quoniam bonorum meorum non eges.

Sanctis, qui sunt in terra ejus, * mirificavit omnes voluntates meas in eis.

Multiplicatae sunt infirmitates eorum: * postea acceleraverunt.

Non congregabo conventicula eorum de sanguinibus; * nec memor ero nominum eorum per labia mea.

Tudi ne dela hudega svojemu bližnjemu, in zasramovanja ne sprejema zoper svoje bližnje.

Pred njega obličjem hudobni nič ne velja; nje pa, ki se bojé Gospoda, čisla.

Kdor svojemu bližnjemu prisega, pa ga ne goljufá. Kdor svojega denarja ne daje na obresti, in ne jemlje daril zoper nedolžnega.

Kdor tako dela, ne omahne vekomaj.

Ant. Prebival bo v tvojem šotoru; počival bo na tvoji sveti gori.

Ant. Moje mesó bo počivalo v upanji.

Psalm 15.

Obvárúj me, Gospod! ker v tebe upam. Rekel sem Gospodu: Moj Bog si ti, ter mojega blaga ne potrebuješ.

K svetim, ki so v njegovi deželi, je vse moje nagnenje čudovito obernal.

Namnožile so se njih nadloge, potem so hiteli.

Njih shodov ne bom zbiral h kervavim kapljam, in njih imen ne bom izrekoval sè svojimi ustnicami.

Dominus pars haereditatis meae, et calicis mei: * tu es, qui restitues haereditatem meam mihi.

Funes ceciderunt mihi in praeclaris; * etenim haereditas mea praeclara est mihi.

Benedicam Dominum, qui tribuit mihi intellectum; * insuper et usque ad noctem increpuerunt me renes mei.

Providebam Dominum in conspectu meo semper; quoniam a dextris est mihi, ne commovear.

Propter hoc laetatum est cor meum, et exultavit lingua mea; * insuper et caro mea requiescet in spe.

Quoniam non derelinques animam meam in inferno; * nec dabis sanctum tuum videre corruptionem.

Notas mihi fecisti vias vitae, adimplebis me laetitia cum vultu tuo; * delectationes in dextera tua usque in finem.

Ant. Caro mea requiescet in spe.

V. In pace in idipsum —

R. Dormiam, et requiescam.

Gospod je del mojega deleža in moje kupe; ti si, ki mi boš dal nazaj moj delež.

Vervi so mi sprelepo paddle; zakaj moj delež mi je veličasten.

Hvalil bom Gospoda, ki mi je dal razumnost; k temu me opominjajo celo v noč moje ledvice.

Vedno vidim Gospoda pred svojimi očmi; ker mi je na desni, da ne omahnem.

Zató se moje serce veseli, in moj jezik se raduje; in tudi moje mesó bo počivalo v upanji.

Ker ne pustiš moje duše v peklu, in tudi ne pripustiš svojemu svetemu videti troh-nobe.

Naznanil si mi pot življenja; z veseljem me boš navdajal pred svojim obličjem; razveseljevanje je na tvoji desni vekomaj.

Ant. Moje mesó bo počivalo v upanji.

V. V miru na to —

R. Spim in počivam.

*De Lamentatione Jeremiae
Prophetae.*

Lectio I.

(Cap. 3, 22. sqq.)

Heth. Misericordiae Domini, quia non sumus consumti; quia non defecerunt miserationes ejus.

Heth. Novi diluculo: multa est fides tua.

Heih. Pars mea Dominus, dixit anima mea: propterea expectabo eum.

Teth. Bonus est Dominus sperantibus in eum, animae quaerenti illum.

Teth. Bonum est praestolari cum silentio salutare Dei.

Teth. Bonum est viro, cum portaverit jugum ab adolescentia sua.

Jod. Sedebit solitarius, et tacebit, quia levavit super se.

Jod. Ponet os suum in pulvere, si forte sit spes.

Jod. Dabit percutienti se maxillam: saturabitur opprobriis.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

R. Sicut ovis ad occisionem ductus est, et, dum male tractaretur, non aperuit os

*Iz žalostnice Jeremije,
preroka.*

Berilo I.

(Pogl. 3, 22. itd.)

Het. Milost Gospodova je, da nismo pokončani; ker njegovo usmiljenje ne jenja.

Het. Vsako jutro čutim, velika je zvestoba tvoja.

Het. Delež moj Gospod, pravi moja duša, zato vanj zaupam.

Tet. Dober je Gospod njim, ki vanj zaupajo; duši, ki ga išče.

Tet. Dobro je, tiho čakati pomoči božje.

Tet. Dobro je človeku, če nosi jarem od svoje mladosti.

Jod. Samoten sedi, in molči, ker ga je na sé vzela.

Jod. On položi v prah svoja usta; „morda je še upanje!“

Jod. Pomoli svoje lice njemu, kateri ga bije; nasiten je sè sramoto.

Jerusalem, Jerusalem, spreoborni se h Gospodu, svojemu Bogu.

R. Kakor ovco so ga peljali v zaklanje, in, ko so gerdó ž njim delali, ni odperl

suum: traditus est ad mortem, * ut vivificaret populum suum.

Ÿ. Tradidit in mortem animam suam, et inter sceleratos reputatus est.

Ut vivificaret populum suum.

Lectio II.

(Cap. 4.)

Aleph. Quomodo obscuratum est aurum, mutatus est color optimus: dispersi sunt lapides sanctuarii in capite omnium platearum!

Beth. Filii Sion incliti, et amicti auro primo: quomodo reputati sunt in vasa testea, opus manuum figuli?

Ghimel. Sed et lamiae nudaverunt mammam, lactaverunt catulos suos: filia populi mei crudelis, quasi struthio in deserto.

Dalet. Adhaesit lingua lactentis ad palatum ejus in siti: parvuli petierunt panem, et non erat, qui frangeret eis.

Heth. Qui vescebantur voluptuose, interierunt in viis: qui nutriebantur in croceis, amplexati sunt stereora.

Vau. Et major effecta est iniquitas filiae populi mei

svojih ust: izdan je bil v smert, da bi oživil svoje ljudstvo.

Ÿ. Izročil je v smert svoje življenje, in bil je štet med pregrešne —

Da bi oživil svoje ljudstvo.

Berilo II.

(Pogl. 4.)

Alef. Kakó je otemnelo zlato, spremenila se naj lepša barva! razmetani so svetiščni kamni po voglih vseh tergov.

Bet. Otroci sionski, sloveči, v naj čistejše zlato obleženi, kakó so čislani enako persténim posodam, delu rok lončarjevih!

Gimel. Saj še morske pošasti odgrinjajo svoje persi, in dojé svoje mladiče; hči mojega ljudstva pa je neusmiljena kakor noj v puščavi.

Dalet. Jezik tiči dojenčeku na nébu zavoljo žeje: otroci prosijo kruha, in nikogar ni, da bi jim ga lomil.

He. Kteri so sicer sladčice jedli, poginjajo na cestah; kteri so bili zrejeni v škerlatu, blato objemajo.

Vau. In večja je pregreha hčere mojega ljudstva, kakor

peccato Sodomorum, quae subversa est in momento, et non ceperunt in ea manus.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum

R. Jerusalem, surge, et exue te vestibus jucunditatis: induere cinere et cilicio; * quia in te occisus est Salvator Israel.

V. Deduc quasi torrentem lacrymas per diem et noctem, et non taceat pupilla oculi tui.

Quia in te etc.

Incipit Oratio Jeremiae Prophetiae.

Lectio III.

(C. 5.)

Recordare, Domine, quid acciderit nobis: intuere et respice opprobrium nostrum. Haereditas nostra versa est ad alienos, domus nostrae ad extraneos. Pupilli facti sumus absque patre: matres nostrae quasi viduae Aquam nostram pecunia bibimus, ligna nostra pretio comparavimus. Cervicibus nostris minabamur: lassus non dabitur requies. Aegypto dedimus manum et Assyriis, ut satu-

je bila pregreha Sodome, ktera je bila razdejana v trenutku, dasiravno se je roke niso bile dotaknile.

Jerusalem, Jerusalem spreoberni se h Gospodu, svojemu Bogu.

R. Vstani, Jerusalem, in sleci si obleko veselja: ogerni se s pepelom in spokorno obleko: — zakaj v tebi je umorjen odrešenik Izraelov.

V. Kakor potok tóči solze po dnevi in po noči, in púnčica tvojega očesa naj ne počiva.

Zakaj v tebi itd.

Molitev Jeremije, preroka.

Berilo III.

(Pogl. 5.)

Pomisli, Gospod, kaj se nam je prigodilo; ozri se in poglej naše osramotenje! Naša deležnina je prišla na ptujce, naše hiše na zunanje. Širote smo brez očeta, naše matere so kakor vdove. Vodo svjo za denar pijemo, derva svoja kupujemo. Za vrat (*vklenene*) nas gonijo, trudnim ne dajo pokoja. Egiptu smo roko molili, in Asirjanom, da bi bili s kruhom nasiteni. Naši očetje so

remur pane. Patres nostri peccaverunt, et non sunt: et nos iniquitates eorum portavimus. Servi dominati sunt nostri: non fuit, qui redimeret de manu eorum. In animabus nostris afferebamus panem nobis, a facie gladii in deserto. Pellis nostra quasi elíbanus exusta est a facie tempestatum famis. Mulieres in Sion humiliaverunt, et virgines in civitatibus Juda.

Jerusalem, Jerusalem, convertere ad Dominum Deum tuum.

℞. Plange quasi virgo, plebs mea: ululate pastores in cinere et cilicio; * quia venit dies Domini, magna et amara valde.

Ÿ. Accingite vos, sacerdotes, et plangite, ministri altaris, aspergite vos cinere.

Quia venit etc.

Plange quasi virgo etc.

grešili, in ni jih več; mi pa njih pregrehe nosimo. Hlapci nas gospodarijo; in ni ga, da bi nas rešil iz njih roke. Z nevarnostjo svojega življenja si kruh pripravljamo pred mečem v puščavi. Naša koža je kakor peč ožgana zavoljo silne lakote. Žene na Sionu oni oskrunjajo, in device v mestih Judovih.

Jerusalem, Jerusalem, spreoberni se h Gospodu, svojemu Bogu.

℞. Joči kakor devica, ljudstvo moje: tulite, pastirji, v pepelu in spokorni obleki; — zakaj prišel je dan Gospodov, véliki in silno grenki.

Ÿ. Prepašite se, vi duhovni, in jokajte, služabniki altarja; potrosite se s pepelom!

Zakaj prišel je itd.

Joči kakor devica itd.

II. nokturn.

Ant. Elevamini, portae aeternales, et introibit Rex gloriae.

Ant. Odprite se, večna vrata: in pojde noter slavni kralj.

Psalm 23.

Domini est terra, et plenitudo ejus: * orbis terrarum, et universi, qui habitant in eo.

Gospodova je zemlja, in kar jo napolnuje; vesoljni svet, in vsi, ki na njem prebivajo.

Quia ipse super maria fundavit eum; * et super flumina praeparavit eum.

Quis ascendet in montem Domini, * aut stabit in loco sancto ejus?

Innocens manibus, et mundo corde; * qui non accepit in vano animam suam, nec juravit in dolo proximo suo.

Hic accipiet benedictionem a Domino; * et misericordiam a Deo salutari suo.

Haec est generatio quaerentium eum: * quaerentium faciem Dei Jacob.

Attolite portas, principes, vestras, et elevamini portae aeternales; * et introibit Rex gloriae.

Quis est iste Rex gloriae? * Dominus fortis et potens, Dominus potens in praelio.

Attolite portas, principes, vestras, et elevamini portae aeternales; * et introibit Rex gloriae.

Quis est iste Rex gloriae? * Dominus virtutum, ipse est Rex gloriae.

Ant. Elevamini portae aeternales, et introibit Rex gloriae.

Ant. Credo videre bona Domini in terra viventium.

Ker on ga je nad morja uterdil, in nad vodé postavil.

Kdo pojde na Gospodovo goró? ali kdo bo stal na njegovem svetem kraji?

Kdor je nedolžnih rók in čistega serca; kdor ne obrača svoje duše v nečimerno, in ne prisega krivo svojemu bližnjemu.

On prejme blagodar od Gospoda, in usmiljenje od Bogá, svojega rešenika.

Takošen je zarod njih, kteri ga iščejo; ki iščejo obličja Jakopovega Bogá.

Odprite, pervaki! svoja vrata; in odprite se, večna vrata, da pojde noter slavni kralj.

Kdo je tisti slavni kralj? Gospod, močni in mogočni; Gospod, mogočni v vojski.

Odprite pervaki svoja vrata! in odprite se, večna vrata, da pojde noter slavni kralj.

Kdo je tisti slavni kralj? Gospod vojsknh trum, on je slavni kralj.

Ant. Odprite se večna vrata, in pojde noter slavni kralj.

Ant. Vérujem, da bom videl Gospodove dobrote v deželi živih.

Psalm. 26. „Dominus illuminatio mea“, *kakor v čertek na strani 200.*

Ant. Credo videre etc.

Ant. Domine, abstraxisti ab inferis animam meam.

Ant. Verujem, da bom itd.

Ant. Gospod, izvlekel si mojo dušo iz pekla.

Psalm 29.

Exaltabo te, Domine, quoniam suscepisti me; * nec delectasti inimicos meos super me.

Domine, Deus meus, clamavi ad te, * et sanasti me.

Domine, eduxisti ab inferno animam meam; * salvasti, me a descendentibus in lacum.

Psallite Domino, Sancti ejus; * et confitemini memoriae sanctitatis ejus.

Quoniam ira in indignatione ejus; * et vita in voluntate ejus.

Ad vesperum demorabitur fletus, * et ad matutinum laetitia.

Ego autem dixi in abundantia mea: * Non movebor in aeternum.

Domine, in voluntate tua * praestitisti decori virtutem.

Avertisti faciem tuam a me; * et factus sum conturbatus.

Povzdigoval te bom, Gospod! ker si me sprejel; in nisi dal mojim sovražnikom veseliti se nad menoj.

Gospod, moj Bog! v tebe sem klical, in si me ozdravil.

Gospod! izvlekel si mojo dušo iz pekla; rešil si me izmed njih, ki v grob gredó.

Pojte Gospodu, njegovi svetniki, in slavite spomin njegove svetosti.

Ker kazen (*pride*) iz njegovega serda, življenje pa iz njegove dobrovoljnosti.

Zvečer *pride* jok, zjutraj pa veselje.

Jez pa sem v svoji obilnosti rekel: Ne omahnem vekomaj.

Gospod, po svoji volji si dal moč moji slavi.

Svoje obličje si obernil od mene, in bil sem zbeگان.

Ad te, Domine, clamabo;
* et ad Deum meum deprecabor.

Quae utilitas in sanguine meo: * dum descendo in corruptionem.

Numquid confitebitur tibi pulvis? * aut annuntiabit veritatem tuam?

Audivit Dominus, et misertus est mei; * Dominus factus est adiutor meus.

Convertisti planctum meum in gaudium mihi: * concidisti saccum meum, et circumdediti me laetitia.

Ut cantet tibi gloria mea, et non compungar: * Domine, Deus meus, in aeternum confitebor tibi.

Ant. Domine, abstraxisti ab inferis animam meam.

V. Tu autem, Domine, misere mei.

Ř. Et resuscita me, et retribuam eis.

[„Oče naš“ — (tiho.)]

Ex tractatu s. Augustini Episcopi super Psalmos.

(In Psalm. 63, vers. 7.)

Lectio IV.

Accedet homo ad cor altum, et exaltabitur Deus. Illi dixerunt: Quis nos videbit? Defecerunt scrutantes

V te, Gospod! sem klical; in svojega Boga sem molil.

„Kak dobiček je v moji kervi; ako grem v trohnobo?“

Ali te bo mar prah hvallil, ali tvojo resnico oznanoval?“

Gospod je slišal, in se me je usmilil; Gospod mi je pomagal.

Moje žalovanje si mi spremenil v veselje; moj rasovnik si pretergal, in obdal si me z veseljem.

Da ti poje moja slava, in da se ne žalim; Gospod, moj Bog! vekomaj te bom slavil.

Ant. Gospod, izvlekel si mojo dušo iz pekla.

V. Ti pa, Gospod, usmili se me.

Ř. In zbudi me (pomagaj mi), da jim povernem.

Iz razprave sv. Avgustina, škofa, o psalmih.

(Razl. ps. 63, v. 7.)

Berilo IV.

Človek se loti v srcu visocih reči, in Bog bo povišan. Rekli so (Judje): Kdo nas bo videl? Pojemajo sa-

scrutationes, consilia mala. Accessit homo ad ipsa consilia, passus est, se teneri ut homo. Non enim teneretur, nisi homo, aut videretur, nisi homo, aut traderetur, nisi homo, aut crucifigeretur, aut moreretur, nisi homo. Accessit ergo homo ad illas omnes passiones, quae in illo nihil valerent, nisi esset homo. Sed, si ille non esset homo, non liberaretur homo. Accessit homo ad cor altum, id est, cor secretum, objiciens aspectibus humanis hominem, servans intus Deum: celans formam Dei, in qua aequalis est Patri, et offerens formam servi, qua minor est Patre.

℞. Recessit Pastor noster, fons aquae vivae, ad cujus transitum sol obscuratus est.

* Nam et ille captus est, qui captivum tenebat primum hominem: hodie portas mortis, et seras pariter Salvator noster disruptit.

Ÿ. Destruixit quidem claustra inferni, et subvertit po-

mega premišljevanja, ko si izmišljujejo zlobne naklepe. Človek(-Bog) se je vdal njih sklepom in je pustil, da so ga vjeli kot človeka. Saj, ko ne bi bil človek, ne bi ga bili mogli vjeti, in tudi ne videti in izdati; pa tudi križati bi ga ne bili mogli, in tudi umerl ne bi bil, ko ne bi bil človek. Kot človek tedaj se je podvergel vsemu temu terpljenju, ktero ne bi bilo pri njem nič premoglo, ko ne bi bil človek. Ako bi on ne bil človek, ne bi bil rešen človek. Ta človek se je tedaj lotil visocih reči (človeškega) serecá, to je, skrivnosti serecá, ker se je človeškim očem pokazal kot človeka, Boga pa znotraj prihranil, božjo prikrivši naturo (podobo), po kateri je enak Očetu, in podarivši podobo hlapčevo, po kateri je manj, ko Oče.

℞. Odšel je naš pastir, studenec žive vode, ob čegar odhodu (smerti) je solnce otemnelo: — zakaj vjet je on, ki je vjetega imel pervega človeka; danes je naš Zveličar razbil vrata in ključalnice smerti.

Ÿ. Razdejal je zapor peklenški in spodrinil hudičevo

tentias diaboli. Nam etc.

Lectio V.

Quo perduxerunt illas scrutationes suas, quas perscrutantes defecerunt, ut etiam mortuo Domino et sepulto, custodes ponerent ad sepulchrum? Dixerunt enim Pilato: Seductor ille. Hoc appellabatur nomine Dominus Jesus Christus ad solatium servorum suorum, quando dicuntur seductores. Ergo illi Pilato: Seductor ille, inquit, dixit adhuc vivens: Post tres dies resurgam. Jube itaque custodiri sepulchrum usque in diem tertium, ne forte veniant discipuli ejus, et furentur eum, et dicant plebi: Surrexit a mortuis: et erit novissimus error peior priore. Ait illis Pilatus: Habetis custodiam, ite, custodite sicut scitis. Illi autem abeuntes, munierunt sepulchrum, signantes lapidem, cum custodibus.

℞. O vos omnes, qui transitis per viam, attendite et videte, * si est dolor similis sicut dolor meus.

Ÿ. Attendite, universi populi, et videte dolorem meum. Si est etc.

oblast. Zakaj vjet je on itd.

Berilo V.

Kam so prišli s tistimi svojimi naklepanji, v katerih so pojemali, da so celó po smerti Gospodovi in potem, ko je bil že pokopan, postavili mu varihe h grobu? Rekli so namreč Pilatu: „Ta zapeljivec.“ Tako so imenovali Gospoda Jezusa Kristusa v tolažbo njegovim služabnikom, kedar jih kdo imenuje zapeljivce. Rekli so tedaj Pilatu: „Ta zapeljivec je dejal, ko je še živel: Čez tri dni vstanem (od mertvih). Ukaži tedaj grob obvarovati do tretjega dne, da kje ne pridejo njegovi učenci, in ga ne ukradejo in ne poreko ljudstvu: Od mertvih je vstal; in bo poslednja zmeta hujša od perve.“ Pilat pa jim je rekel: „Imate stražo; pojdite, obvarujte, kakor veste.“ Oni pa so šli in so grob obdali z váruhi in kamen zapečatili.

℞. Oh, vi vsi, ki tod memo greste, pomislite in glejte, ali je kaka bolečina, kakor moja bolečina.

Ÿ. Pomislite, vsa ljudstva, in glejte mojo bolečino. Ali je itd.

Lectio VI.

Posuerunt custodes milites ad sepulcrum. Concussa terra, Dominus resurrexit: miracula facta sunt talia circa sepulchrum, ut et ipsi milites, qui custodes advennerant, testes fierent, si vellet vera nuntiare. Sed avaritia illa, quae captivavit discipulum, comitem Christi, captivavit et militem, custodem sepulcri. Damas, inquit, vobis pecuniam, et dicite, quia, vobis dormientibus, venerunt discipuli ejus, et abstulerunt eum. Vere defecerunt scrutantes scrutationes. Quid est, quod dixisti, o infelix astutia? Tantum ne deseris lucem consilii pietatis, et in profunda versutiae demergeris, ut hoc dicas: Dicite, quia, vobis dormientibus, venerunt discipuli ejus, et abstulerunt eum? Dormientes testes adhibes? Vere tu ipse obdormisti, qui scrutando talia defecisti.

R. Ecce, quomodo moritur justus, et nemo percipit corde; et viri justi tolluntur, et nemo considerat: a facie iniquitatis sublatus est justus; * et erit in pace memoria ejus.

V. Tamquam agnus coram

Berilo VI.

Postavili so vojake za stražnike h grobu. Zemlja se potrese in — Gospod vstane! Taki čudeži so se godili pri grobu, da bi (jim) lahko celó vojaki sami bili priče, ko bi bili hoteli resnico povedati. Ali lakomnost, ki je bila vjela učenca, spremeljevalca Kristusovega, vjela je tudi vojake, váruhe pri grobu. „Damo vam denarja“ — so jim dejali — „pa recite, da, med tem ko ste vi spali, prišli so njegovi učenci in so ga odnesli.“ Res, pojemali so samega izmišljevanja hudobnih naklepov! Kaj si neki rekla nesrečna zvijača? Tako tedaj zapuščaš svetlobo pravega svêta, in tako globoko se pogrezaš v zvijačo, da praviš: „Recite, da, ko ste vi spali, prišli so njegovi učenci in so ga odnesli? Pač res, zaspal si ti sam, ki si se, take reči izmišljevaše, izjedal.

R. Glej, kako umira pravični, in nihče si ne jemlje (tega) k sercu; pravične može morijo, in nikdo tega ne pomisli; spred obličja hudobnežev je pravični odvzet, in v miru bo njegov spomin.

V. Molčal je kakor jagnje.

tondente se obmutuit, et non aperuit os suum: de angustia et de judicio sublatus est.

Et erit in pace etc.

Ecce, quomodo etc.

pred njim, kateri ga striže, in ni odperl svojih ust; stiskan in obsojen, bil je odvzet.

In v miru itd.

Glej, kako umira itd.

III. nokturn.

Ant. Deus adjuvat me, et Dominus susceptor est anime mee.

Psalm 53. „Deus, in nomine tuo“ *kakor v čertek stran 211.*

Ant. Deus adjuvat me etc.

Ant. In pace factus est locus ejus, et in Sion habitatio ejus.

Psalm 75. „Notus in Judaea Deus“ *kakor v sredo stran 135.*

Ant. In pace factus est etc.

Ant. Factus sum sicut homo sine adjutorio, inter mortuos liber.

Psalm 87. „Domine, Deus salutis mee“ *kakor v čertek stran 219.*

Ant. Factus sum etc.

Ÿ In pace factus est locus ejus.

Œ. Et in Sion habitatio ejus.

Antif. Bog mi pomaga, in Gospod je sprejemnik moje duše.

Antif. Bog mi pomaga itd.

Antif. V miru mu je pripravljen kraj, in na Sionu njegovo prebivališče.

Ant. V miru mu je pripravljen kraj itd.

Ant. Enak sem človeku, ki je brez pomoči, med mrtve sem spuščen.

Ant. Enak sem itd.

Ÿ. V miru mu je bil pripravljen kraj —

Œ. In na Sionu njegovo prebivališče.

[„Oče naš“ — (tiho)].

De Epistola b. Pauli Apostoli ad Hebraeos.

Lectio VII.

(Cap. 9 c.)

Christus, assistens Pontifex futurorum honorum, per amplius et perfectius tabernaculum non manufactum, id est non hujus creationis: neque per sanguinem hircorum, aut vitulorum, sed per proprium sanguinem introivit semel in Sancta, aeterna redemptione inventa. Si enim sanguis hircorum, et tauro-rum, et cinis vitulae aspersus inquinatos sanctificat ad emundationem carnis: quanto magis sanguis Christi, qui per Spiritum sanctum semetipsum obtulit immaculatum Deo, emundabit conscientiam nostram ab operibus mortuis, ad serviendum Deo viventi?

℞. Astitetunt reges terrae, et principes convenerunt in in unum * adversus Dominum et adversus Christum ejus.

Ÿ. Quare fremuerunt gentes, et populi meditati sunt inania?

Adversus Dominum etc.

Lectio VIII.

Et ideo novi testamenti mediator est, ut, morte in-

Is lista sv. Pavla, apost. do Hebrejcev.

Berilo VII.

(Pogl. 9, 11 itd.)

Kristus pa je pristopil, kakor véliki duhoven prihodnjih dobrot, skozi viši in veliko boljši šotor, kateri ni z roko storjen, to je, ne tega ustvarjenja. Tudi ne s kervjo kozlov ali juncev, temuč je z lastno kervjo enkrat v svetišče šel, in je večno odrešenje našel. Zakaj, če kri kozlov in juncev in potreseni juničin pepel ognušene posveti v telesno očiščenje: koliko bolj kri Kristusa, kateri je po svetem Duhu sebe brez madeža Bogu dal, našo vest očisti (od) mertvih del, da bomo služili živemu Bogu!

℞. Kralji zemlje se vzdigujejo in pervaki se zbirajo zoper Gospoda in njegovega Maziljenca.

Ÿ. Zakaj hrumé národi in si ljudstva umišlujejo prazne reči?

Zoper Gospoda itd.

Berilo VIII.

In zato je srednik novega zakona, da po smerti, ki se

tercedente, in redemptionem earum praevaricationum, quae erant sub priori testamento, repromissionem accipiant, qui vocati sunt aeternae haereditatis. Ubi enim testamentum est, mors necesse est intercedat testatoris. Testamentum enim in mortuis confirmatum est; alioquin nondum valet, dum vivit, qui testatus est. Unde nec primum quidem sine sanguine dedicatum est.

R. Aestimatus sum cum descendentibus in lacum; * factus sum sicut homo sine adiutorio, inter mortuos liber.

V̄. Posuerunt me in lacu inferiori, in tenebrosis, et in umbra mortis.

Factus sum sicut homo etc.

Lectio IX.

Lecto enim omni mandato legis a Moyse universo populo, accipiens sanguinem vitulorum et hircorum, cum aqua et lana coccinea et hisopo, ipsum quoque librum et omnem populum aspersit, dicens: Hic sanguis testamenti, quod mandavit ad vos Deus. Etiam tabernaculum, et omnia vasa ministerii, sanguine similiter aspersit,

je zgodila v odrešenje od tistih pregreh, ki so bile pod poprejšnjo zavezo, prejmejo, kateri so poklicani, obljubo večne deležnine. Zakaj, kjer je testament, mora smert tistega vmes priti, ki ga je naredil. Testament namreč po smerti veljavo dobí; sicer ne veljá, dokler živi, kateri ga je naredil. Zato tudi prvi (*testament*) ni bil brez kervi uterjen.

R. Prištet sem njim, ki gredó v jamo, — enak sem človeku, ki je brez pomoči, med mertve spuščen.

V̄ Položili so me v nar globokejšo jamo, v temo, in v smertno senco.

Enak sem človeku itd.

Berilo IX.

Ko je namreč Mojzes vso zapoved postave vsemu ljudstvu prebral, vzel je kervi juncev in kozlov z vodo in škerlatno volno in hisopom, in je bukve in ljudstvo pokropil, rekoč: To je kri zaveze, ktero je Bog z vami storil. Tudi šotor in vse posode za službo je ravnokó s kervjo pokropil. In skoraj vse se po postavi s kervjo oči-

et omnia pene in sanguine
secundum legem mundantur,
et sine sanguinis effusione
non fit remissio.

℞. Sepulto Domino, signatum est monumentum, volventes lapidem ad ostium monumenti; * ponentes milites, qui custodirent illum.

Ÿ. Accedentes principes sacerdotum ad Pilatum, petierunt illum.

Ponentes etc.

Sepulto Domino etc.

ščuje, in brez prelivanja krvi ni odpuščenja.

℞. Ko je bil Gospod pokopan, zapečatili so grob zavalivši kamen pred vhod njegov; postavili so vojake tje, da bi ga varovali:

Ÿ. Pristopili so véliki duhovni k Pilatu in so ga prosili.

Postavili so itd.

Ko je bil Gospod itd.

HVALNICE.

Ant. O mors, ero mors tua; morsus tuus ero, inferne!

Antif. Smert, jez bom tvoja smert; pekel, jez bom tvoj ugrizek.

Psalm 50. „Miserere mei, Deus“ na stran 142.

Ant. Plangent eum quasi unigenitum, quia innocens Dominus occisus est.

Ant. Jokali bodo po njem kakor po edinorojenem, ker je Gospod po nedolžnem umorjen.

Psalm 42.

Judica me, Deus, et discerne causam meam de gente non sancta: * ab homine iniquo et doloso erue me.

Sodi me, Bog! in razsodi mojo pravdo zoper nesveto ljudstvo; krivičnega in zapeljivega človeka reši me;

Quia tu es, Deus, fortitudo mea; * quare me re-

Ker ti, Bog! si moja moč; zakaj si me zavergel, in za-

pulisti? et quare tristis incedo, dum affligit me inimicus?

Emitte lucem tuam et veritatem tuam; * ipsa me deduxerunt, et adduxerunt in montem sanctum tuum, et in tabernacula tua.

Et introibo ad altare Dei; * ad Deum, qui laetificat iuventutem meam.

Confitebor tibi in cithara, Deus, Deus meus; * quare tristis es anima mea? et quare conturbas me?

Spera in Deo, quoniam adhuc confitebor illi; * salutare vultus mei et Deus meus.

Ant. Plangent eum quasi unigenitum, quia innocens Dominus occisus est.

Ant. Attendite, universi populi, et videte dolorem meum.

Psalm 62. „Deus, Deus meus“ z naslednjim na strani 146.

Ant. A porta inferi erue, Domine, animam meam.

kaj hodim žalosten, ko me sovražnik stiska?

Pošlji svojo luč in svojo resnico; da me popeljete in pripeljete na tvojo sveto goro, in v tvoje šotorje.

In stopil bom pred božji altar, pred Boga, ki razveseljuje mojo mladost.

Hvalil te bom s citrami, Bog, moj Bog! Zakaj si žalostna, moja duša, in zakaj me motiš?

Zaupaj v Boga; zakaj šega bom hvalil; on je pomoč mojega obličja in moj Bog.

Ant. Jokali bodo po njem kakor po edinorojenem, ker je Gospod po nedolžnem umorjen.

Ant. Pomislite, vsa ljudstva, in glejte mojo bolečino

Ant. Peklenskih vrat reši, Gospod, mojo dušo.

Pesem Ezechijeva (Izaija 38, 10 – 20.)

Ego dixi: In dimidio dierum meorum * vadam ad portas inferi.

Quaesivi residuum annorum meorum, * dixi: Non

Jez sem rekel: Pojdem li v sredi svojih dni k peklenkim vratom?

Bom li iskal ostanka svojih dni? Rekel sem: Ne bom

videbo Dominum Deum in terra viventium.

Non aspiciam hominem ultra, * et habitatorem quietis.

Generatio mea ablata est, et convoluta est a me, * quasi tabernaculum pastorum.

Praecisa est, velut a te xente, vita mea: dum adhuc ordiret, succidit me; * de mane usque ad vesperam finies me.

Sperabam usque ad mane; * quasi leo sic contrivit omnia ossa mea.

De mane usque ad vesperam finies me: * sicut pulchus hirundinis sic clamabo, meditabor ut columba.

Attenuati sunt oculi mei, * suspicientes in excelsum.

Domine, vim patior, responde pro me: * quid dicam, aut quid respondebit mihi, dum ipse fecerit.

Recogitabo tibi omnes annos meos; * in amaritudine animae meae.

Domine, si sic vivitur, et in talibus vita spiritus mei, corripies me, et vivificabis me: * Ecce in pace, amaritudo mea amarissima.

Tu autem eruisti animam meam, ut non periret; projecisti post tergum tuum omnia peccata mea.

gledal Gospod Boga v deželi živih.

Ne bom več videl človeka, ampak prebivalca v pokoji.

Zarod mi je vzet, in je zvit zraz mene kakor pastirski šotor.

Življenje mi je odrezano kakor tkalcu; komaj sem začel, odrezal me je; od jutra do večera me končáš.

Do jutra sem čakal, pa kakor lev mi je zdrobil vse kosti

Od jutra do večera me končáš. Kakor mlada lastovka sem evičal, grulil kakor golob.

Moje oči so oslabele, ko sem kvišku gledal.

Gospod! silo terpim, bodi porok za me. Kaj porečem, ali kaj mi odgovori, ko je sam to storil.

V pričo tebe bom premišljeval vsa svoja leta v britkosti svoje duše.

Gospod! ako se takó živi, in je v tacem življenje mojega duhá, pokori me, in me oživi. Glej, v miru je moja naj grenkejša britkost.

Ti pa si mojo dušo rešil, da se ni pogubila, za svoj herbet si vse moje grehe vergel.

Quia non infernus confitebitur tibi, neque mors laudabit te: * non expectabunt, qui descendunt in lacum, veritatem tuam.

Vivens, vivens ipse confitebitur tibi, sicut et ego hodie: * pater filiis notam faciet veritatem tuam.

Domine, saluum me fac; * et psalmos nostros cantabimus cunctis diebus vitae nostrae in domo Domini.

Ant. A porta inferi erue, Domine, animam meam.

Ant. O vos omnes, qui transitis per viam, attendite, et videte, si est dolor sicut dolor meus.

Psalm 148. „Laudate Dominum de coelis“ *z naslednjima dvema na strani 151.*

Ÿ. Caro mea requiescet in spe.

Ř. E non dabis Sanctum tuum videre corruptionem.

K „Benedictus“-u

Ant. Mulieres sedentes ad monumentum lamentabantur flentes Dominum.

Pesem „Benedictus Dominus“, *na strani 154.*

V. „Christus factus est“ etc.; „Pater noster“ etc.; „Miserere“ etc.; „Respice, quaesumus, Domine“ etc., *z dotičnimi pravili na strani 155. in 156.*

Ker pekel te ne hvali, in smert te ne časti; oni, ki gredo v jamo, ne čakajo tvoje resničnosti.

Kdor živi, kdor živi, bo tebe hvalil, kakor tudi jez danes; oče bo oznanoval otrokom tvojo resničnost.

Gospod, pomagaj mi! in svoje pesmi bomo peli vse svoje žive dni v hiši Gospodovi.

Ant. Peklenskih vrat reši, Gospod, mojo dušo.

Ant. Oh, vi vsi, ki greste tod memo, pomislite in glejte, če je kaka bolečina, kakor moja bolečina.

Ÿ. Moje mesó bo počivalo v upanji —

Ř. In ne pripustiš, da bi tvoj Sveti videl trohnobo.

K „Benedictus“-u

Ant. Žene, ki so pri grobu sede, obžalovale so in objokovale Gospoda.

Pesem „Benedictus Dominus“, *na strani 154.*

V. „Christus factus est“ etc.; „Pater noster“ etc.; „Miserere“ etc.; „Respice, quaesumus, Domine“ etc., *z dotičnimi pravili na strani 155. in 156.*

VÉLIKA SABOTA.

[Postaja pri sv. Ivanu v Lateranu.]

Danes si mislimo Zveličarja v tihem grobu na vertu Jožefa Arimatejca. V starih kerščanskih časih ni bilo celi ta dan nikakega cerkvenega opravila, še celo maše ne; še le po noči *) (od sabote do nedelje) se je opravljal, kar se dandanašnji že danes dopoldne opravlja. Zato se mnoge današnje molitve še zmeraj nanašajo na „noč“. V nekterih krajih je bila maša po noči noter do konca 14. stoletja po Kristusu, v drugih je bila ta navada nehala že poprej.

Obredi Vel. sabote se delé na 4 oddelke, kateri so: a.) blagoslavljanje novega ognja; b.) blagoslavljanje velikonočne sveče; c.) blagoslavljanje kerstne vode, kteremu vvod je 12 prerokob; in d.) maša, v ktere zadnji del (po obhajilu) so vpletene večernice.

a.) Pred začetkom ss. obredov se zaneti zunaj cerkve ogenj, ki se izkreše iz kamena (kremena). Kamen je podoba Kristusa Gospoda, ki se v sv. Pismu imenuje „vogljeni kamen.“ Izkresana iskra je pa tudi lepa podoba vstajenja Gospodovega. Blagoslovne molitve (3) nam dalje kažejo, da pomenja ogenj tudi velikonočno veselje in nebeško razsvetljenje, kakoršno nam prihaja od Kristusa in njegovega nauka.

*) Od tod naše imé „Velika noč“.

Čeravno pa že ta prvi in vsi poznejši današnji obredi naznanjajo velikonočno veselje, je v ostalem vendar vse še resnobno. V cerkvi nobena luč ne gori, razen pri božjem grobu in pri na tleh ležeči britki martri, pri kateri majhna svetilnica žalostno berli. Še le od novoblagoslovljenjega ognja pride v cerkev pomenljiva nova svetloba. Najpred se prižgejo (glej spodej!) v 3 kratih 3 sveče na treh rogljih dolge stalnice (triángulum). Ta trirogljata stalnica je podoba edinega Boga v treh osehah.

b.) Potem pride blagoslavljanje debele velikonočne sveče, ktera je podoba Kristusa od mertvih vstalega. Blagoslavlja jo diákon v beli obleki (drugi duhovni imajo do maše oblačila violičaste barve). Po besedah in napevu krasno, veličastno hvalno pesem, ktero diakon poje, je sestavil neki sv. Avgustin. Ta navdušena hvalnica izrazuje občutke velikonočnega veselja. Od začetka velikonočna sveča še ne gori; to pomenja v grobu počivajočega Odrešenika. Med blagoslavljalnim petjem se prižge z eno treh sveč na triángeljnu. Popred pa se utakne še va-njo tudi pet že prej, z ognjem vred blagoslovljenih kadilnih zern (prav za prav krogljic stlačenih iz kadilnih zern). Te krogljice nas spominjajo dišav, s katerimi sta Nikodem in Jožef Arim. sveto telo Gospodovo potrosila. Luknje v sveči, v ktere se (v podobi križa) kadilne krogljice vtaknejo, predstavljajo nam ss. pet ran Jezusovih. S plamenom velikonočne sveče se prižgejo druge svetilnice po cerkvi. Tudi pri božjem grobu se luči vpihnejo in sproti z novim ognjem zopet užgejo. — Velikonočna sveča mora biti iz belega voska (navadno lepo okinčana) in je steburu podobna, kar nas spominja ognjenega stebra, ki je starim Izraelcem v puščavi svetil. Naš steber je zdaj Kristus, kateri nam je, premagavši smert in pekel, edini zanesljivi voditelj.

c.) Bila je v nekdanjih stoletjih navada, da so odrasle kerščevance v veliko saboto in tisto saboto pred Vinkoštmi kerstili. Za tega voljo so ta dva dni tudi kerstno vodo blagoslavljali. Akoravno se dandanašnji lahko o vsakem času kerščuje, ohranila je vendar sveta cerkev staro

šego, da omenjena dneva vodo za kerst blagoslavlja, zato, da nam kaže, kako se kerst vjema s tema svetima časoma in pa sè skrivnostmi, ki se o Vel. noči in Vinkoštih obhajajo. Kerst ima namreč svojo koreniko v velikih skrivnostih smerti Kristusove in vstajenja njegovega in v darovih sv. Duha.

Vvod blagoslavljanju kerstne vode je 12 „prerokeh“, to je, „beril“ iz raznih svetih bukev stare zaveze, katerih (beril) zapopadek so obljube in predpodobe sv. kersta. Ta berila se morajo brati tudi v tistih cerkvah (n. pr. samostanskih), v katerih ni kerstnega kamena in se tedaj kerstna voda ne blagoslavlja. (Natančniše razlaganje blagoslavljanja k. vode, kolikor ga ne kažejo dotične molitve same, najdeš v posebnih pojasnilih pozneje).

Litanije vseh svetnikov, ki se molijo, ko se duhovščina od kerstilnika vrača k vel. altarju, spominjajo nas starih časov, ko so (odrasli) novokerščenci goreče sveče noseč prišli iz kerščevalnice in so vsi ljudje po cerkvi poklekneli ter za-nje molili.

d.) Maša *) ima te-le posebnosti. Pristopni psalm „Judica“ se moli, „vhoda“ pa danes ni, ker maša ni začetek, ampak nadaljevanje svetih opravil. „Slava“ se veselo zupoje in zdajci zadonijo zvonovi in se oglasijo orgle. Podoba vstalega Zveličarja z belorudečo zastavico — znamenjem zmage — se prikaže verh altarja (ali na drugem pristojnem kraji), altarne in druge podobe se odgernejo, škof prestopijo svečano na svoj odlični sedež, po mestih možnarji ali topovi pokajo; zunaj cerkve vé rni po ulicah ali, kjer so, pokleknejo **), po vsem kerščanskem svetu se razlega naj priserčniše veselje; povikšuje ga nadepolni spomladanski čas. — Po „listu“ zupoje mašnik in za njim ponavljajo pevci trikrat „aleluja“ — in to v prvo po I. predpe-

*) Danes sme v vsaki cerkvi, kjer se tudi drugi obredi opravljajo, le en mašnik maševati.

**) Čeravno je ta pobožna navada prav lepa in ginljiva, se vendar ne vjema s cerkvenimi pravili, po katerih je treba h „Gloriji“ — vstati.

pelnični nedelji. Izpusti se v današnji maši vvodna darovalna molitev („Offertorium“), Jagnje božje („Agnus Dei“) (in „mir“ se tudi ne dá); dalje se izpustite obhajilna in poobhajilna molitev („Communio“ in „Postcommunio“). Vzrok tem izpustkom je gotovo ta, da se nekda pri ponočni službi božji sveto obhajilo vernim ni delilo, tedaj niso šli tudi ne k darovanju („ofru“), med katerim se je dotični psalm pel, in ni bilo treba ni „mirú“-dajanja, ni obhajilne in poobhajilne molitve, zakaj vse to je le pripravljajenje k skupnemu sv. obhajilu ali pa zahvalovanje po njem. „Agnus Dei“ odpade zato, ker je ohranila današnja maša nar staršo podobo; „Agnus Dei“ pa je vpeljal papež Sergij (l. 687—701).

Berž po obhajilu se začnejo večernice, ki so pa zelo okrajšane.

Razpústnici „Ite, missa“ est“ se pridaje v izraz veselja dvakraten „aleluja“, in to do sabote po Vel. noči.

(Nadrobna pojasnila ali obredna pravila najdeš na dotičnem mestu.)

Danes zvečer ali jutre zgodaj se opravlja sprelepa šega „vstajenja“, v raznih krajih z več ali manj različnimi šegami. Ta obred ni obče-cerkven; v Rimu, v Italiji in drugod nič ne vedó o njem, pač pa je sploh navaden po naših slovenskih in po nemških deželah. Nam bi se zdelo, da ni Velika noč, ko ne bi te veselo-ginljive svečanosti videli.

I.

BLAGOSLAVLJANJE OGNJA.

[O pravem času se pripravijo altarji, zlasti veliki. Sveče pa na njem ne gorijo do začetka maše. Pred cerkvijo se zaneti ogenj, (kakor je zgorej razloženo). Po opravljeni „deveti“ (dnevnici) se podá obrednik, oblečen kakor za mašo, pa s pluvialom violičaste barve, ali pa tudi brez njega (samo v albi in z viol. stolo) k ognju; ostane pa tudi lahko v cerkvi, blizo vrat, če ni mogoče zunaj biti. Spremljajo mašnika strežniki s križem, blagoslovljeno vodo in kadilnico. Obrednik začne blagoslavljati ogenj, rekoč:]

Ÿ. Dominus vobiscum.
R. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui per Filium tuum, angularem scilicet lapidem, claritatis tuae ignem fidelibus contulisti: productum ex silice, nostris profuturum usibus, novum hunc ignem sanctifica, et concede nobis, ita per haec festa paschalia coelestibus desideriiis inflammari, ut ad perpetuae claritatis puris mentibus valeamus festa pertinere. Per eundem Christum, Dominum nostrum.

R. Amen.

Oremus.

Domine Deus, Pater omnipotens, lumen indeficiens, qui es conditor luminum, benedic hoc lumen, quod a te sanctificatum atque benedictum est, qui illuminasti omnem mundum; ut ab eo lumine accendamus, atque illuminemur igne claritatis tuae: et sicut illuminasti Moysen exeuntem de Aegypto, ita illumines corda et sensus nostros, ut ad vitam et lucem aeternam pervenire mereamur. Per Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Ÿ. Gospod z vami.
R. In s tvojim duhom.

Molimo!

Bog, kateri si po svojem Sinu, vogelnem kámenu, namreč, vernim svoje svetlobe ogenj prižgal, — poťsveti ta ogenj, ki smo si ga iz kremená ukresali, da nam bode za našo rabo koristen: — in dodeli nam, da bomo, po teh velikonočnih praznikih nebeških želj vneti, mogli s čistim srcem priti na praznike večne svetlobe: — po tem istem Kristusu, Gospodu našem.

R. Amen.

Molimo!

Gospod Bog, Oče vsega-mogočni, neminljiva (večna) luč, kateri si stvarnik vseh luči: blagoťslovi to luč, ki je (od začetka) posvečena in blagoslovljena od tebe, ki si ves svet razsvetlil: da bomo od te luči užgani in z ognjem tvoje svetlobe razsvetljeni. In kakor si razsvetlil Mojzesa, gredočega iz Egipta, tako razsvetli tudi nam srca in občutke, da bomo vredni priti v večno življenje in luč: — po Kristusu Gospodu našem.

R. Amen.

Oremus.

Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus, benedictibus nobis hunc ignem in nomine tuo, et Unigeniti Filii tui, Dei ac Domini nostri Jesu Christi, et Spiritus sancti, cooperari digneris, et adjuva nos contra ignita tela inimici, et illustra gratia coelesti. Qui vivis et regnas cum eodem Unigenito tuo, et Spiritu sancto Deus per omnia saecula saeculorum

R. Amen.

[Obrednik blagoslovi zdaj pet zèrn kadila za velikonočno svečo. Moli naravnost tako-le:]

Veniat, quaesumus, omnipotens Deus, super hoc incensum larga tuae benedictionis infusio: et hunc nocturnum splendorem invisibilis regeneratore accende; ut non solum sacrificium, quod hac nocte litatum est, arcana luminis tui admixtione refulgeat; sed in quocumque loco ex hujus sanctificationis mysterio aliquid fuerit deportatum, expulsa diabolicae fraudis nequitia, virtus tuae majestatis assistat. Per eundem Christum Dominum nostrum.

R. Amen.

Molimo!

Gospod, sveti Oče, vsega-mogočni, večni Bog: delaj milostljivo z nami, ki ta ogenj v tvojem in v imenu tvojega edinorojenega Sinú, Boga našega in Gospoda, ter v imenu svetega Duha blagoslavljamó: váruj nas ognjenih pušic sovražnikovih in razsvetli nas z božjo svojo milostjo: kateri živiš in kraljuješ s tem istim tvojim Edinorojenim in sv. Duhom Bog od vekomaj do vekomaj.

R. Amen.

Naj se, prosimo, večni Bog, nad to kadilo obilnost tvojega blagošlova razlije: in užgi ga, nevidni prestvaritelj, v razsvetljenje nocojsnje noči, da se ne bo le daritev, ktera se je nocoj opravila, po skrivnostnem pridruženji tvoje luči svetila, temuč da, kamorkoli se od skrivnostne te posvečbe kaj prinese, ona hudičeve zvijače hudobijo prežene, ter da bode (vsem) na pomoč tvojega veličastva mogočnost. Po istem Kristusu, Gospodu našem.

R. Amen.

[Med tem ko blagoslavlja mašnik kadilna zèrna, vzame akòlit žerjavice blagoslovljenjega ognja za kadilnico. Ko je mašnik molitev končal, potrosi kadila v kadilnico in ga blagoslovi po navadi; poškropi z blagoslovljeno vodo trikrat kadilna zèrna, rekoč „Asperges me“ (pa brez psalma, in nič ne poje), in pokadi kadilne kroglice trikrat. — Na to prejme diakon, v belo dalmátiko oblečen, trirogljato stalnico s 3 svečami. Pred njim gre strežnik s kadilnico in pa tisti, ki nese na krožniku kadilne kroglice; za njima pride subdiakon s križem in drugi duhovni po redu, potem diakon sè stalnico in slednjič obrednik. Ko je stopil dijakon v cerkev, nagne stalnico, in akòlit (strežnik) prižge eno treh sveč na stalnici. Diakon jo vzdigne spet po konci, poklekne (in ž njim pokleknejo tudi vsi drugi, samo križ nesoči subdiakon ne,) ter zapoje:]

Lumen Christi.

R. Deo gratias.

| Luč Kristusova.

| R. Hvala Bogu!

[Sred cerkve se prižge druga sveča na stalnici in diakon poje kakor prvi krat, samo z nekoliko višim glasom. In ravno tako, pa še z višim glasom, potem ko se je pred velikim altarjem tretja sveča prižgala. Odgovarja se mu vsakrat enako, toda v tistem tónu, v katerem on poje.]

II.

BLAGOSLAVLJANJE VELIKONOČNE SVEČE.

[Obrednik gre na altar in se pomakne na listno stran. Diakon izroči stalnico strežniku in, vzemši bukve, prosi mašnika za blagoslov, kakor pri peti maši, kedar ima peti evangelij. Obrednik blagoslovi ga, rekoč:]

Dominus sit in corde tuo,
et in labiis tuis, ut digne et
competenter annuncies suum
paschale praeconium: in no-
mine Patris, et Filii, et Spi-
ritus sancti. Amen.

Gospod bodi v tvojem ser-
cu in na tvojih ustnicah, da
boš vredno in spodobno o-
znanjal njegovo velikonočno
hvalo: — v imenu Očeta in
Sina in sv. Duha. Amen.

[Diakon gre potem k bralniku, položi na-nj bukve in jih pokadi. Subdiakon s križem in strežnik s kadilnico stojita na njegovi desni, na levi strani pa tista dva strežnika, katerih eden derži stalnico, drugi pa krožnik s kadilnimi kroglicami. Ko ima diakon začeti peti, vstanejo vsi kakor k evangeliju.]

Pojasnilo.

Pomen velikonočne sveče je že zgorej na strani 269. razložen; tukaj naj sledi še nekaj zgodovinskega o njej. Kedaj je prišlo v navado blagoslovljanje velikon. sveče, ni natančno znano. Nekteri pravijo, da je ta obred vpeljal papež Zôzim; gotovo je, da ga je zapovedal cerkveni zbor v Toledo-u na Španjskem l. 633. V poprejšnjih časih je imel samo aleksandrijski patriarh (v Afriki, v Egiptu) pravico, blagoslavljati velikon. svečo. V Aleskrandriji so tudi za vsako leto sproti preračunili, kedaj ima biti Velika noč. Dan velikonočnega in vseh od njega odvisnih (premakljivih) praznikov so zapisali na velikonočno svečo, ali pa na posebno ploščico, ki so jo obesili na svečo. To svečo (blagoslovljeno) z versto praznikov vred je poslal Aleks. patriarh papežu v dar, druge manjše sveče pa drugim imenitnim cerkvam, n. pr. v Carigrad. Prižgala se je ta sveča izperva le tisto noč od Velike sabote do nedelje; dandanašnji gori med vsako peto slovesno mašo ves čas do Vnebohoda, samo, kedar je maša v violičasti ali črni barvi, ne. Kedar je sv. r. Teló izpostavljeno, tudi ne gori; pač pa pri slovesnih (latinskih) večernicah. — Nekdaj je bila sveča debel (in po 60 — 100 funtov) težak steber.

Exultet jam angelica turba coelorum; exultent divina mysteria; et pro tanti Regis victoria turba ínsonet salutaris. Gaudeat et tellus tantis irradiata fulgoribus, et aeterni Regis splendore illustrata, totius orbis se sentiat amisisse caliginem. Laetetur et Mater Ecclesia tanti luminis adornata fulgoribus; et magnis populorum vocibus haec aula resultat. Quapropter adstantes vos, fratres

Veseli naj se angeljska truma v nebesih; veselé naj se božje skrivnosti! in zavoljo zmage takega Kralja glasi naj se zveličalna trobenta. Raduje naj se tudi zemlja, ki jo taka bliščoba razsvetljuje, in, od svetlobe večnega Kralja obsijana, naj čuti, da je z vsega svetá tema izginila. Veseli naj se tudi mati Cerkev, ki jo záliša ta taka svetloba; mogočni glas ljudstva naj se po

carissimi, ad tam miram hujus sancti luminis claritatem, una mecum, quaeso, Dei omnipotentis misericordiam invocare. Ut, qui me, non meis meritis, intra Levitarum numerum dignatus est aggregare, luminis sui claritatem infundens, *cerrei hujus* laudem implere perficiat. Per Dominum nostrum Jesum Christum, Filium suum, qui cum eo vivit et regnat in unitate Spiritus sancti Deus per omnia saecula saeculorum —

R. Amen.

V. Dominus vobiscum.

R. Et cum spiritu tuo.

V. Sursum corda.

R. Habemus ad Dominum.

V. Gratias agamus Dominus Deo nostro.

R. Dignum et justum est.

Vere dignum et justum est, invisibilem Deum Patrem omnipotentem, Filiumque ejus unigenitum, Dominum nostrum, Jesum Christum, toto cordis ac mentis affectu et vocis ministerio personare. Qui pro nobis aeterno Patri Adae debitum solvit, et veteris piaculi cautionem pro cruore detersit. Haec sunt enim festa paschalia, in qui-

tej cerkvi razlega. Zatorej prosim vas, bratje predragi, ki stojite tu pred prečudno svetlobo te svete luči, kličite z mano vred milost Boga vsegamogočnega (na pomoč), da on, ki me je, čeravno nisem tega zaslužil, levitom milostljivo prištel, v mene svetlobo svoje luči vlije, in mi dá hvalo *te sveče* vredno popeti: — po Gospodu našem Jezusu Kr., svojem Sinu, kateri ž njim živi in kraljuje v edinosti sv. Duha —

V. Od vekomaj do vekomaj.

R. Amen.

V. Gospod z vami.

R. In s tvojim duhom.

V. Góri serca!

R. Imamo jih h Gospodu (obernena).

V. Hvalimo Gospoda, našega Boga!

R. Spodobno in prav je.

Res je spodobno in prav, da nevidnega Boga Očeta vsegamogočnega, in Sinu njegovega edinorojenega, Gospoda našega, z vsemi občutki sercá in duhá na glas hvalimo. Saj je on Adamov dolg plačal večnemu Očetu in starega greha (dolžno) pismo z ljubezni polno (rešno) kervjo zbrisal. To so velikonočni prazniki, ob katerih je zaklano

bus verus ille Agnus occiditur, cujus sanguine postes fidelium consecrantur. Haec nox est, in qua primum patres nostros, filios Israel, e ductos de Aegypto, mare Rubrum sicco vestigio transire fecisti. Haec igitur nox est, quae peccatorum tenebras columnae illuminatione purgavit. Haec nox est, quae hodie per universum mundum in Christo credentes a vitiis saeculi et caligine peccatorum segregatos, reddit gratiae, sociat sanctitati. Haec nox est, in qua, destructis vinculis mortis, Christus ab inferis victor ascendit. Nihil enim nobis nasci profuit, nisi redimi profuisset. O mira circa nos tuae pietatis dignatio! O inaestimabilis dilectio charitatis: ut servum redimeres, Filium tradidisti! O certe necessarium Adae peccatum, quod Christi morte deletum est! O felix culpa, quae talem ac tantum meruit habere Redemptorem! O vere beata nox, quae sola meruit scire tempus et horam, in qua Christus ab inferis resurrexit! Haec nox est, de qua scriptum est: Et nox sicut dies illuminabitur, et nox illuminatio mea

tisto velikonočno jagnje, s čegar kervjo se vernih podboji (pri vratih) posvečujejo. To je tista noč, v kateri si narpred naše očete, otroke izraelske, peljal iz Egipta, in jim dal iti skoz rudeče morje, kakor po suhem. To je tedaj tista noč, ktera je temo greha sè svetlim (oblako)-stebrom iztrebila (pregnala). To je tista noč, ktera danes po vsem svetu v Kristusa verujoče, odločivsi jih od posvetnih napak in grehov temote, milosti poverne in svetosti pridruži. To je tista noč, v kateri Kristus, smertne vezi raztergavši, iz groba vstane. Zakaj nič ne bi nam pomagalo biti rojenim, ako ne bi bili odrešeni. Oj čudno ponižanje tvojega usmiljenja do nas! Oj neprecenljiva, neizrekljiva ljubezen: da bi rešil hlapca, dal si (v smert) Sinu! O pač potrebni Adamov greh, ki je s Kristusovo smertjo zbrisan! Oh srečni dolg, kateri je bil vreden tacega, prav tacega odrešenika imeti! Oj res srečna noč, ki je edina smela vedeti čas in uro, ob kateri je imel Kristus od mertvih vstati! To je noč, o kateri je pisano: „In noč bo razsvetlje-

in deliciis meis. Hujus igitur sanctificatio noctis fugat scelera, culpas lavat, et reddit innocentiam lapsi, et moestis laetitiam: fugat odia, concordiam parat, et curvat imperia.

na, kakor dan; in noč je moje svetilo v mojem veselji.“ Te noči posvečenje torej prežene grehe, spere dolge in poverne grešnikom nedolžnost in žalostnim veselje: spodi sovraštvo, napravi edinost in upogne kraljestva.

[Zdaj vtakne diakon petera kadilna zerna v svečo v podobi križa.]

— In hujus igitur noctis gratia suscipe, sancte Pater, incensi hujus sacrificium vespertinum, quod tibi in hac cerei oblatione solemni per ministrorum manus de operibus apum sacrosancta reddit Ecclesia. Sed jam columnae hujus praeconia novimus, quam in honorem Dei rutilans ignis accendit.

Tej noči na čast tedaj sprejmi, sveti Oče, tega kadila večerno daritev, katero ti po rokah svojih služabnikov presveta Cerkev ponuja v tem, ko ti ž njo vred daruje tudi to svečo, iz čbeljskega izdelka narejeno. Saj poznamo že hvalo tega (voščenega) stebra, ki ga (zdaj) k časti božji rudečkasti ogenj prižge.

[Diakon prižge svečo z eno lučjo trirogljate stalnice.]

Qui licet sit divisus in partes, mutuati tamen luminis detrimenta non novit. Alitur eim liquantibus ceris, quas in substantiam pretiosae hujus lampadis apis mater eduxit.

Kteri (ogenj), akoravno se na več delov razdeli, po razposojenji od svoje svetlobe vendar nič ne zgubi. Saj ga redi topeči se vosek, ki ga je matica-čbela dragoceni tej luči v hrano nabrala.

[Zdaj se prižgejo svetilnice po cerkvi.]

O vere beata nox, quae expoliavit Aegyptios, ditavit Hebraeos! Nox, in qua terrenis caelestia, humanis divina

Oj resnično blaga noč, ki je Egipčane oropala in obogatila Hebrejce! Noč, v kateri se nebeške reči družijo z

junguntur. Oramus ergo te, Domine, ut cereus iste in honorem tui nominis consecratus, ad noctis hujus caliginem destruendam, inefficiens perseveret. Et in odorem suavitatis acceptus, supernis luminaribus misceatur. Flammam ejus lucifer matutinus inveniat. Ille, inquam, lucifer, qui nescit occasum. Ille, qui regressus ab inferis, humano generi serenus illuxit.

Precamur ergo te, Domine, ut nos, famulos tuos, omnemque clerum, et devotissimum populum, una cum beatissimo Papa nostro N., e Antistite nostro N., nec non gloriosissimo Imperatore nostro N., quiete temporum concessa, in his paschalibus gaudiis assidua protectione regere, gubernare et conservare digneris. Per Dominum nostrum, Jesum Christum, Filium tuum, qui tecum vivit et regnat in unitate Spiritus

zemeljskimi in božje s človeškimi. Prosimo te tedaj, Gospod, da bi ta sveča, ki je tvojemu imenu na čast blagoslovljena, neprenehoma gorela, da temo nocojšnje noči prežene. In, kot prijetna dišava pri tebi sprejeta, naj se zmeša z zgoranjimi svetili *). Nje plamen naj še zgodnja danica najde; ona danica — pravim — ki zahoda ne pozna: to je, on, ki je, prišedši iz predpekla nazaj, človeškemu rodu jasno prisiljal **).

Prosimo te tedaj, Gospod, da bi nas, svoje služabnike, vso duhovščino in vse pobožno ljudstvo sè svetim Očetom, papežem I., in našim nadškofom I., kakor tudi sè slavnim našim cesarjem I. vred — podelivši nam mirne čase — v tem velikonočnem veselji pod vednim svojim varstvom milostljivo vodil, vladal in ohranoval — po tem istem Gospodu našem, Jezusu Kristusu, kateri s Tabo živi in kraljuje v edinosti

*) „Zgoranja svetila“ so zvezde. Ne smemo namreč pozabiti, da se je blagoslovljala sveča nekdaž po noči. Na to vse meri.

***) „Lucifer“ pomenja prav za prav „svetlobonosec“, in to je Kristus. „On je prava luč, ktera razsvetli vsakoga, ki pride na ta svet“ (Jan. I, 9.)

sancti Deus per omnia saecula saeculorum.	svetega Duhá Bog od vekomaj do vekomaj.
R. Amen.	R. Amen.

III.

BLAGOSLAVLJANJE KERSTNE VODE.

[Ko je blagoslavljanje sveče končano in je kôr odgovoril „Amen“, sleče diakon belo dalmátiko in obleče v stolnih cerkvah violičasti zavihani plajšč („planeta plicata“), drugod si odene viol. stolo ter gre k obredniku, kateri odloži pluvial in vzame manípelj in violičast plajšč. — Na to se začnejo brati „prerokbe“ („prophetiae“) brez naslova ali vvoda; obrednik jih bere bolj tiho na listni strani altarja. (Med branjem prerokob ali tudi že popred so duhovni v starih časih podučevali kerščevance in pripravljali jih za kerst.)

Po vsaki prerokbi poje mašnik („in tono feriali“) molitev z navadnim vabilom „Oremus“. Z glavo se priklanja božji martri, in roke razpinja in sklepa kakor pri maši.

Vseh 12 prerokob se mora brati, tudi če se v dotični cerkvi kerstna voda ne blagoslavlja. (Tisto saboto pred Vinkoštni pa se bere le šest prerokob in sicer v tem-le redu: 3., 4., 11., 8., 6. in 7. velikosabotna prerokba se bere za 1., 2., 3., 4., 5. in 6. vinkoštno.)

Kerstno vodo mora blagosloviti tisti mašnik, kateri ima pozneje maševati, in ne drug. Tako tudi ni pripuščeno, da bi isti mašnik v več cerkvah k. vodo blagoslavljal. Če potrebuje vode za več cerkvá, blagoslovi naj vso v eni cerkvi in jo potem tudi med druge porazdeli. — Sveti olji (kerstno in krizma) — ki se za kerstno vodo rabite, morate biti letos blagoslovljeni.]

Pojasnilo.

Branje „prerokob“ je bilo znano že sv. Gregoriju iz Nise (v IV. stoletji po Kr.) V raznih časih in krajih pa se je bralo po več ali manj beril (od 4 do 24); pozneje še le se je njih število ustanovilo. — V sedanjih 12 berilih, ki so preroškega in simbolnega (pomenljivega) zapopadka, razpravljajo se skrivnosti vstajenja, sv. kersta in pobožnega življenja v milosti božji, pridobljeni nam po Kristusu. Da se ta starozakonska razodetja berejo tik pred vstajenjem Gospodovim pomeni, da so se v Kristusu in po Kristusu izpolnila ter da jih je on nekako zapečatil.

A. Prerokbe.

Prerokba I.

(I. Mojz. buk. I. 1., --- II. 2.)

In principio creavit Deus coelum et terram. Terra autem erat inanis et vacua, et tenebrae erant super faciem abyssi; et spiritus Dei ferebatur super aquas. Dixitque Deus: Fiat lux; et facta est lux. Et vidit Deus lucem, quod esset bona; et divisit lucem a tenebris. Appellavitque lucem diem, et tenebras noctem: factumque est vespere et mane dies unus. Dixit quoque Deus: Fiat firmamentum in medio aquarum; et dividat aquas ab aquis. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas, quae erant sub firmamento, ab his, quae erant super firmamentum, et factum est ita. Vocavitque Deus firmamentum, coelum; et factum est vespere et mane dies secundus. Dixit vero Deus: Congregentur aquae, quae sub coelo sunt, in unum locum, et appareat arida; et factum est ita. Et vocavit Deus aridam, terram, congregationesque aquarum appellavit maria. Et vidit Deus, quod esset bonum. Et ait: Germinet terra

V začetku je Bog ustvaril nebó in zemljo. Zemlja pa je bila pusta in prazna, in tema je bila nad breznom, in duh božji se je sprostil nad vodami. In Bog je rekel: Bodi svetloba. In bila je svetloba. In Bog je videl svetlobo, da je bila dobra; in je ločil svetlobo od teme, in je svetlobo imenoval dan, temo pa noč; in bil je večer, in bilo je jutro, prvi dan. Tudi je Bog rekel: Bodi terdina v sredi vodá, in loči vode od vodá! In Bog je storil terdino, in je ločil vode, ki so bile pod terdino, od teh, ki so bile nad terdino. In zgodilo se je takó. In terdino je Bog imenoval nebó; in bil je večer, in bilo je jutro, drugi dan. Bog pa je rekel: Zberó naj se vode, ki so pod nebom, v en kraj, in naj se prikaže suho. In zgodilo se je tako. In suho je Bog imenoval zemljo, stoke voda pa je imenoval morja. In Bog je videl, da je bilo dobro. In je rekel: Zemlja naj požene travo, ki zeleni in dela seme, in rodovitno drev-

herbam virentem, et facientem semen, et lignum pomiferum, faciens fructum juxta genus suum, cujus semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita. Et protulit terra herbam virentem et facientem semen juxta genus suum, lignumque faciens fructum, ed habens unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus, quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies tertius. Dixit autem Deus: Fiant luminaria in firmamento coeli, et dividant diem ac noctem, et sint in signa ac tempora, et dies et annos; ut luceant in firmamento coeli, et illuminent terram. Et factum est ita. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare majus, ut praeesset diei, et luminare minus ut praeesset nocti, et stellas. Et posuit eas in firmamento coeli, ut lucerent super terram et praeesent diei ac nocti, et dividerent lucem ac tenebras. Et vidit Deus, quod esset bonum. Et factum est vespere et mane dies quartus. Dixit etiam Deus: Producant aquae reptile animae viventis, et volatile super terram sub firmamento coeli. Crea-

je, ki rodi sad po svojem plemenu, kterege seme bodi v njem na zemlji. In zgodilo se je tako. In zemlja je pogrnala travo, ki zeleni in dela seme po svojem plemenu, in drevje, ki rodi sad; in ki sleherni ima svoje seme po svojem plemenu. In Bog je videl, da je bilo dobro. In bil je večer, in bilo je jutro, tretji dan. Bog pa je rekel: Naj bodo luči na terdini neba, in naj ločijo dan in noč, in naj bojo v znamenja časom, dnevom, in letom; da svetijo na terdini neba, in razsvetlujejo zemljo. In zgodilo se je tako. Bog je naredil dve veliki luči, večo luč, da bi gospodovala čez dan, in manjšo luč, da bi gospodovala čez noč, in zvezde. In jih je postavil na terdino neba, da bi svetile na zemljo, in da bi gospodovale čez dan in noč, in ločile svetlobo in temo. In Bog je videl, da je bilo dobro. In bil je večer, in bilo je jutro, četrty dan. Tudi je Bog rekel: Naj rode vode živo laznino, in perutnino nad zemljo pod terdino neba! In Bog je ustvaril velike some, in vse stvari, ki žive in se gibljejo, ki so jih rodile vode po

vitque Deus cete grandia, et omnem animam viventem, atque motabilem, quam produxerant aquae in species suas, et omne volatile secundum genus suum. Et vidit Deus, quod esset bonum. Benedixitque eis, dicens: Crescite et multiplicamini, et replete aquas maris, avesque multiplicentur super terram. Et factum est vespere et mane dies quintus. Dixit quoque Deus: Producat terra animam viventem in genere suo, jumenta, et reptilia, et bestias terrae secundum species suas. Factumque est ita. Et fecit Deus bestias terrae juxta species suas et jumenta, et omne reptile terrae in genere suo. Et vidit Deus, quod esset bonum, et ait: Faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram: et praesit piscibus maris, et volatilibus coeli, et bestiis, universaeque terrae, omnique reptili, quod movetur in terra. Et creavit Deus hominem ad imaginem suam; ad imaginem Dei creavit illum: masculum et foeminam creavit eos. Benedixitque illis Deus, et ait: Crescite et multiplicamini, et replete terram, et subjicite eam

njih plemenih, in vse ptice po njih plemenu. In Bog je videl, da je bilo dobro. In jih je blagoslovil, rekoč: Rastite in množite se, in napolnajte vode morja; in ptice naj se množe na zemlji. In bil je večer, in bilo je jutro, peti dan. Tudi je Bog rekel: Zemlja naj rodi žive stvari po njih plemenu, živino, in laznino, in zverine zemlje po njih plemenih. In zgodilo se je tako. In Bog je ustvaril zverine zemlje po njih plemenih, in živino, in vso laznino zemlje po nje plemenu. In Bog je videl, da je bilo dobro, in je rekel: Naredimo človeka po svoji podobi in podobnosti, in naj gospoduje čez ribe v morji in ptice pod nebom, in čez zverine in vso zemljo, in čez vso laznino, ki se giblje po zemlji. In Bog je ustvaril človeka po svoji podobi; po podobi božji ga je ustvaril; moža in ženo ji je ustvaril. In Bog ji je blagoslovil in je rekel: Naraščajta in množita se, in polnita zemljo, in podverzita si jo, in gospodujta čez ribe v morji in ptice pod nebom, in čez vse živali, ki se gibljejo po zemlji. In Bog je rekel: Glejta, dal sem vama

et dominamini piscibus maris, et volatilibus coeli et universis animalibus, quae moventur super terram. Dixitque Deus: Ecce dedi vobis omnem herbam afferentem semen super terram, et universa ligna, quae habent in semetipsis sementem generis sui, ut sint vobis in escam, et cunctis animantibus terrae, omni-que volucri coeli, et universis quae moventur in terra, et in quibus est anima vivens, ut habeant ad vescendum. Et factum est ita. Viditque Deus cuncta, quae fecerat, et erant valde bona. Et factum est vespere et mane dies sextus. Igitur perfecti sunt coeli et terra et omnis ornatus eorum. Complevitque Deus die septimo opus suum, quod fecerat; et requievit die septimo ab universo opere, quod patrarat.

S. Oremus. D. Flectamus genua. Subd. R. Levate.

Oratio.

Deus, qui mirabiliter creasti hominem, et mirabilis redemisti: da nobis, quaesumus, contra oblectamenta peccati mentis ratione persistere: ut mereamur ad aeterna gaudia pervenire. Per Dominum nostrum etc.

vse semensko zelišče na zemlji, in vsa drevesa, ki imajo seme v sebi po svojem plemenu, da naj so vama v živež, in vsem živalim na zemlji, in vsem pticam pod nebom, in vsem stvarem, ki se gibljejo na zemlji, in v kterih je življenje, da imajo jesti. In zgodilo se je tako. In Bog je pogledal vse, kar je bil naredil, in bilo je prav dobro. In bil je večer, in bilo je jutro, šesti dan. Tedaj je bilo dodelano nebo in zemlja, in vsa njuna lepota. In Bog je dokončal sedmi dan svoje delo, ki ga je bil storil; in je počival sedmi dan od vsega svojega dela, ki ga je bil storil.

M. Molimo! — D. Poklek-nimo! — Subd. Vstanite!

Moliteo.

Bog, ki si človeka čudovito ustvaril in še čudovitiše odrešil: daj nam, prosimo Te, da se bomo slastim greha z duhá razumnostjo vstavljali, da bomo vredni priti v večno veselje: — po Gospodu našem itd.

Prerokba II.

(I. Mojz. V, 31. itd.)

Noë vero, cum quingentorum esset annorum, genuit Sem, Cham et Japheth. Cumque coepissent homines multiplicari super terram, et filias procreassent, videntes filii Dei filias hominum, quod essent pulchrae, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant. Dixitque Deus: Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est: eruntque dies illius centum viginti annorum. Gigantes autem erant super terram in diebus illis. Postquam enim ingressi sunt filii Dei ad filias hominum, illaeque genuerunt, isti sunt potentes a saeculo, viri famosi. Videns autem Deus, quod multa malitia hominum esset in terra, et cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore, poenituit eum, quod hominem fecisset in terra. Et tactus dolore cordis intrinsecus: Delebo, inquit, hominem, quem creavi, a facie terrae, ab homine usque ad animantia, a reptili usque ad volucres coeli: poenitet enim me fecisse eos. Noë vero invenit gra-

Noe pa, ko je bil pet sto let star, rodil je Sema, Kama in Jafeta. Ko so se jeli ljudje množiti na zemlji, in so rodili hčere; videli so sinovi božji človeške hčere, da so lepe, in so jih jemali za žene izmed vseh, ktere so si bili izbrali. In Bog je rekel: Moj duh ne ostane v človeku vekomaj, ker je meso, in njegovih dni bo le sto in dvajset let. Velikani so bili pa na zemlji tiste dni; zakaj potem, ko so sinovi božji zahajali k človeškim hčeram, in ko so one rodile, bili so tisti mogočni in od nek-daj sloveči možje. Ko je pa Bog videl, da je hudobija ljudi velika na zemlji, in da so vse misli serca vedno le v hudo obernene, bilo mu je žal, da je ustvaril človeka na zemlji, in je bil znotraj sè serčno žalostjo presunjen, ter je rekel: Potrebil bom človeka, ktereга sem ustvaril, z zemlje, pa ne le človeka, temuč tudi živino, laznino in ptice pod nebom: zakaj žal mi je, de sem jih ustvaril. Noë pa je dosegel milost pred Gospodom. To je Noetov za-

tiam coram Domino. Hae sunt generationes Noë. Noë, vir justus atque perfectus fuit in generationibus suis, cum Deo ambulavit. Et genuit tres filios, Sem, Cham et Japheth. Corrupta est autem terra coram Deo, et repleta est iniquitate. Cumque vidisset Deus terram esse corruptam (omnis quippe caro corruperat viam suam super terram), dixit ad Noë: Finis universae carnis venit coram me: repleta est terra iniquitate a facie eorum; et ego disperdam eos cum terra. Fac tibi arcam de lignis laevigatis; mansiunculas in area facies, et bitumine linies intrinsecus et extrinsecus. Et sic facies eam. Trecentorum cubitorum erit longitudo arcae, quinquaginta cubitorum latitudo, et triginta cubitorum altitudo illius. Fenestram in arca facies, et in cubito consummabis summitatem ejus: ostium autem arcae pones ex latere, deorsum; coenacula et tristega facies in ea. Ecce ego adducam aquas diluvii super terram, ut interficiam omnem carnem, in qua spiritus vitae est subter coelum. Universa, quae in terra sunt,

rod: Noe je bil pravičen in popolnoma mož v svojem zrodu, z Bogom je hodil. In rodil je tri sinove: Sema, Kama in Jafeta. Popačena pa je bila zemlja pred Bogom in napolnjena s krivico. In ko je Bog videl, da je zemlja popačena (zakaj popačilo je vse meso svojo pot na zemlji), rekel je Noetu: Konec vsega mesá je prišel pred me; napolnjena je zemlja z njih krivico, in jez jih pokončam z zemljo vred. Naredi si barko iz obrezane-ga lesa; predala naredi v barki, in sè smolo jo zamaži znotraj in zunaj. In takole jo naredi: Tri sto komolcev bodi dolgost barke, petdeset komolcev nje širjava, in trideset komolcev njena visokost. Okno naredi v barki, in komole visokosti mu odmeri; vrata barkine pa naredi na strani; napravi v nji spodnje, srednje in zgornje nadstropje. Glej, povodenj pošljem na zemljo, da pokončam vse meso, v katerem je duh življenja pod nebom; vse, kar je na zemlji, naj vzame konec. S teboj pa bom storil zavezo; in v barko pojdeš ti, in tvoji sinovi, tvoja žena, in žene tvojih sinov

consumentur. Ponamque foedus meum tecum, et ingredieris arcam tu et filii tui, uxor tua et uxores filiorum tuorum tecum. Et ex cunctis animantibus universae carnis bina induces in arcam, ut vivant tecum, masculini sexus et foeminini. De volucris juxta genus suum, et de jumentis in genere suo, et ex omni reptili terrae secundum genus suum: bina de omnibus ingredientur tecum, ut possint vivere. Tolle igitur tecum ex omnibus escis, quae mandi possunt, et comportabis apud te: et erunt tam tibi, quam illis in cibum. Fecit igitur Noë omnia, quae praeceperat illi Deus. Eratque sexcentorum annorum, quando diluvii aquae inundaverunt super terram. Rupi sunt autem omnes fontes abyssi magnae, et cataractae coeli apertae sunt: et facta est pluvia super terram quadraginta diebus et quadraginta noctibus. In articulo diei illius ingressus est Noe, et Sem, et Cham, et Japheth, filii ejus; uxor illius et tres uxores filiorum ejus cum eis in arcam: ipsi et omne animal secundum genus suum, universaque ju-

s. teboj. In od vseh živali v zemi v barko po dvoje, da s teboj žive samca in samico: od ptic po njih plemenih in od živine po nje plemenu, in od vseh lazečih živali zemlje po njih plemenih; po dvoje od slehernih naj gre s teboj noter, da se pri življenji ohranijo. Vzemi tedaj seboj vsacega živeža, ki je za jed, in naberi si ga; in bo tebi in njim v jed. Noe je tedaj storil vse, kar mu je Bog zapovedal. In bil je šest sto let star, ko so vode potopa čez zemljo stopile. In vsi studenci vélikega brezna so priderli, in zatornice nebá so se odperle, in dež je lil na zemljo štirideset dni in štirideset noči. Ravno listi dan je šel v barko Noe, in Sem, in Kam, in Jafet, njegovi sinovi, njegova žena, in tri žene njegovih sinov z njim. Oni in vsa žival po svojem plemenu, in vsa živina po svojem plemenu, in vse, kar se giblje, po svojem plemenu, in vsa peratnina po svojem plemenu, barka pa je plavala po vodah. In vode so čedalje večje prihajale na zemlji, in vse visoke gore pod vsem nebom so bile pokrite. Petnajst komolcev više so vode stopile nad gore,

menta in genere suo; et omne, quod movetur super terram, in genere suo, cunctumque volatile secundum genus suum. Porro arca ferebatur super aquas. Et aquae praevaluerunt nimis super terram, opertique sunt omnes montes excelsi sub universo coelo. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes quos operuerat. Consumtaque est omnis caro quae movebatur super terram, volucrum, animalium, bestiarum, omniumque reptilium, quae reptant super terram. Remansit autem solus Noë, et qui cum eo erant in arca. Obtinueruntque aquae terram centum quinquaginta diebus. Recordatus autem Deus Noë, cunctorumque animalium et omnium jumentorum, quae erant cum eo in arca, adduxit spiritum super terram et imminutae sunt aquae. Et clausi sunt fontes abyssi, et cataractae coeli, et prohibitae sunt pluviae de coelo. Reversaeque sunt aquae de terra euntes et redeuntes; et coeperunt minui post centum quinquaginta dies. Cumque transissent quadraginta dies, aperiens Noë fenestram arcae, quam fecerat, dimisit

ktere so pokrile. In pokončane so bile vse stvari, ki so se gibale na zemlji: ptice, živina, zverina in vsa laznina, ki lazi po zemlji, in vsi ljudje, in vse, kar diha in živi na zemlji, je pomerlo. In pokončal je vse stvari, ki so bile na zemlji, od človeka do živali, laznino in ptice neba, vse je bilo potrebjeno z zemlje; ostal je pa sam Noe, in kateri so bili ž njim v barki. In vode so stale sto in petdeset dni na zemlji. Bog pa se je spomnil Noeta, in vseh živali in vse živine, ki je bila z njim v barki, in je poslal veter na zemljo, in vode so upadale. In zaperli so se studenci brezna in zatornice neba, in ustavljen je bil dez spod neba. In vode so se vernile znad zemlje, ter so se sem ter tje raztekale, in so jele upadati čez sto in petdeset dni. In ko je bilo preteklo štirideset dni, odperl je Noe okno barke, ki ga je naredil, in je spustil vrana; ta je zletel, in se ni vernil, da so se vode posušile na zemlji. Tudi goloba je izpustil za njim, da bi izvedel, ali so vode že jenjale po verhu zemlje. Ker se pa

corvum, qui egrediebatur et non revertebatur, donec sicarentur aquae super terram. Emisit quoque columbam post eum, ut videret, si jam cessassent aquae super faciem terrae. Quae, cum non invenisset, ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad eum in arcam; aquae enim erant super universam terram: extenditque manum, et apprehensam intulit in arcam. Expectatis autem ultra septem diebus aliis, rursus dimisit columbam ex arca. At illa venit ad eum ad vesperam, portans ramum olivae virentibus foliis in ore suo. Intellexit ergo Noë, quod cessassent aquae super terram. Expectavitque nihilominus septem alios dies, et emisit columbam, quae non est reversa ultra ad eum. Locutus est autem Deus ad Noë, dicens: Egredere de arca tu, et uxor tua, filii tui, et uxores filiorum tuorum tecum. Cuncta animantia, quae sunt apud te, ex omni carne, tam in volatilibus, quam in bestiis et universis reptilibus, quae reptant super terram: educ tecum et ingredimini super terram: crescite et multiplicamini super eam.

ni imel kam usesti, vernil se je k njemu v barko; zakaj vode so bile še po vsi zemlji; in je roko stegnil, ga je prijel, in vzel v barko. In ko je čakal še družih sedem dni, izpustil je spet goloba iz barke. Ta pa je zvečer k njemu nazaj prišel, in je oljki no vejico z zelenimi peresci v svojem kljunu prinesel. Noe je tedaj izvedel, da so vode odtekle z zemlje. Vendar je pa še družih sedem dni čakal, in je izpustil goloba, ki se ni več vernil k njemu. Bog je pa Noetu govoril, rekoč: Pojdi iz barke, ti in tvoja žena, tvoji sinovi, in žene tvojih sinov s teboj. Vse živali, ki so pri tebi, vse žive stvari, ne le ptice, temuč tudi zveri in vso laznino, ktera po zemlji lazi, pelji ven seboj, in pojdite po zemlji, rastite in množite se na nji. Noe je tedaj ven šel in njegovim sinovi, njegova žena, in žene njegovih sinov z njim; pa tudi vse živali, vsa živina in laznina, ki lazi po zemlji, po svojih plemenih, so šle iz barke. Noe pa je postavil altar Gospodu, in je vzel od vseh čistih živali in ptic, in je daroval žgalne darove na

Egressus est ergo Noe, et filii ejus, uxor illius et uxores filiorum eius cum eo. Sed et omnia animantia, jumenta et reptilia, quae reptant super terram, secundum genus suum, egressa sunt de arca. Aedificavit autem Noë altare Domino, et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis obtulit holocausta super altare. Odoratusque est Dominus odorem suavitatis.

S. Oremus D. Flectamus genua. etc.

Oratio.

Deus, incommutabilis virtus et lumen aeternum, respice propitius ad totius Ecclesiae tuae mirabile sacramentum, et opus salutis humanae perpetuae dispositionis effectu tranquillius operare: totusque mundus experiatur et videat, dejecta erigi, inveterata renovari, et per ipsum redire omnia in integrum, a quo sumere principium, Dominum nostrum Jesum Christum Filium tuum. Qui tecum vivit etc.

altarji. In prijetni duh je bil vseč Gospodu.

M. Molimo. D. Poklekni mo itd.

Molitev.

Bog, nespremenljiva moč in večna luč, poglej milostljivo na čudoviti sakrament (kerst) vse sv. Cerkve, in opravilaj v miru delo človeškega zveličanja po večnem svojem sklepu ter naj ves svet poskusi in vidi, da se, kar je poderto, vzdiguje, zastarelo ponavlja in vse v prvotni stan čistosti zopet povrača po njem, po katerem se je vse pričelo — po Gosp. Jezusu Kristusu, namreč, Sinu Tvojemu, kateri s Tabo živi in kraljuje itd.

Prerokba III. *Obink. I*

(I. Mojz. XXII. 1-19.)

In diebus illis: Tentavit Deus Abraham, et dixit ad eum: Abraham, Abraham. At ille respondit: Adsum. Ait illi: Tolle filium tuum unigenitum, quem diligis, Isaac, et vade in terram visionis, atque ibi offeres eum in holocaustum super unum montium, quem monstravero tibi. Igitur Abraham de nocte consurgens, stravit asinum suum, ducens secum duos juvenes et Isaac filium suum: cumque concidisset ligna in holocaustum, abiit ad locum, quem praeceperat ei Deus. Die autem tertio, elevatis oculis, vidit locum procul, dixitque ad pueros suos: Expectate hic eum asino: ego et puer illuc usque pererantes, postquam adoraverimus, revertemur ad vos. Tulit quoque ligna holocausti, et imposuit super Isaac filium suum: ipse vero portabat in manibus ignem et gladium. Cunque duo pergerent simul, dixit Isaac patri suo: Pater mi! At ille respondit: Quid vis, fili? Ecce, inquit, ignis et ligna: ubi est victima holocausti? Di-

Tiste dni je Bog Abrahama skušal, in mu rekel: Abraham, Abraham! In je odgovoril: Tu sem! In (*Bog*) mu je dejal: Vzemi svojega edinega sina Izaka, kterege ljubiš, in pojdi v deželo prikazni in tam mi ga daruj v žgalni dar na gori, katero ti pokažem. Abraham je tedaj ponoči vstal, je obložil svojega osla, in je vzel seboj dva hlapca in svojega sina Izaka. In ko je bil naklal derv za žgalni dar, šel je na kraj, kamor mu je bil Gospod ukazal. Tretji dan pa je vzdignil oči in je ugledal kraj od deleč. In je rekel svojima hlapcema: Počakajta tukaj z oslom; jez in sin greva hitro tje gori; in kadar zmoliva, verneva se k vama. Tudi je vzel derva za žgalni dar, in jih je naložil svojemu sinu Izaku; on pa je nesel v rokah ogenj in meč. In ko sta vkupaj šla, dejal je Izak svojemu očetu: Moj oče! In on je odgovoril: Kaj hočeš, sin? Glej, pravi, ogenj in derva; kje je klalščina za žgalno daritev? Abraham pa je rekel: Bog si

xit autem Abraham: Deus providebit sibi victimam holocausti, fili mi. Pergebant ergo pariter: et venerunt ad locum, quem ostenderat ei Deus, in quo aedificavit altare, et desuper ligna composuit: cumque alligasset Isaac filium suum, posuit eum in altare super struem lignorum. Extenditque manum, et arripuit gladium ut immolaret filium suum. Et ecce Angelus Domini de caelo clamavit, dicens: Abraham, Abraham. Qui respondit: Adsum. Dixitque ei: Non extendas manum tuam super puerum, neque facias illi quidquam: nunc cognovi, quod times Deum, et non pepercisti unigenito filio tuo propter me. Levavit Abraham oculos suos, viditque post tergum arietem inter vepres haerentem cornibus, quem assumens obtulit holocaustum pro filio. Appellavitque nomen loci illius: Dominus videt. Unde usque hodie dicitur: In monte Dominus videbit. Vocavit autem Angelus Domini Abraham secundo de caelo, dicens: Per memetipsum iuravi, dicit Dominus: quia fecisti hanc rem, et non pe-

priskerbí klalščino za žgalno daritev, moj sin! Tedaj sta dalje šla, in sta prišla na kraj, ktereга mu je bil Bog pokazal; ondi je postavil altar, in nanj derva zložil. In ko je bil zvezal Izaka, svojega sina, položil ga je na altar verh germade. Ter je stegnil roko in za meč prijel, de bi zaklal svojega sina. In glej, angelj Gospodov je iz neba zaklical, rekoč: Abraham, Abraham! In on je odgovoril: Tu sem! In mu je rekel: Ne steguj svoje roke nad mladenča, in nič mu ne stori; zdaj sem spoznal, da se Boga bojiš, ker nisi zanesel svojemu edinemu sinu zavoljo mene. Abraham je vzdignil svoje oči in zagledal je za seboj ovna, ki je za roge med ternjem tičal, in ga je prijel, in prinesel v žgalno daritev namestu svojega sina. In je imenoval tisti kraj: „Gospod vidi.“ Zato se še dan današnji pravi: Na gori bo Gospod videl. Angelj Gospodov pa je poklical Abrahamna v drugič z neba, rekoč: Sam pri sebi sem prisegel, govori Gospod, ker si to storil, in nisi prizanesel svojemu edinemu sinu zavoljo mene, hočem te

percisti filio tuo unigenito propter me, benedicam tibi, et multiplicabo semen tuum sicut stellas coeli, et velut arenam, quae est in litore maris: possidebit semen tuum portas inimicorum suorum, et benedicentur in semine tuo omnes gentes terrae, quia obedisti voci meae. Reversus est Abraham ad pueros suos, abieruntque Bersabee simul, et habitavit ibi. S. Oremus. D. Flectamus genua etc.

Oratio.

Deus, fidelium Pater summe, qui in toto orbe terrarum promissionis tuae filios diffusa adoptionis gratia multiplicas: et per paschale sacramentum Abraham, puerum tuum, universarum, sicut jurasti, gentium efficeis patrem: da populis tuis, digne ad gratiam tuae vocationis introire. Per Dominum etc.

Prerokba IV. Obink. II.

(II. Mojz. XIV, 24. itd.)

In diebus illis factum est in vigilia matutina, et ecce respiciens Dominus super castra Ægyptiorum per eo-

blagosloviti, in pomnožiti tvoj zarod kakor zvezde na nebu, in kakor pesek ob bregu morja; tvoj zarod v last dobi vrata svojih sovražnikov, in oblagodarjeni bodo v tvojem zarodu vsi narodi zemlje, ker si bil pokoren moji besedi. Abraham se je vernil k svojima hlapcema, ter so vkupaj nazaj šli v Bersabo, in je tam stanoval.

M. Molimo D. Poklekni mo itd.

Molitev.

Bog, vérnih naj viši Oče, kateri po vsem svetu otroke svoje obljube množiš s tem, da milost posinovljenja čeznje razlivaš, in kateri po velikonočnem sakramentu (kerstu) Abrahama, svojega služabnika, kakor si prisegel, vsem národom očeta postavljaš: daj, da bodo (vsa) ljudstva vredna, Tvojega poklica milost doseči — po Gospodu našem itd.

Tiste dni je že prišla zjutranja straža, in glej, pogledal je Gospod vojsko Egipčanov z ognjenega in oblač-

lumnam ignis et nubis, interfecit exercitum eorum, et subvertit rotas curruum, ferrebanturque in profundum. Dixerunt ergo Ægyptii: Fugiamus Israellem; Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Et ait Dominus ad Moysen: Extende manum tuam super mare, ut revertantur aquae ad Ægyptios super currus et equites eorum. Cumque extendisset Moyses manum contra mare, reversum est, primo dilucló, ad priorem locum: fugientibusque Ægyptiis occurrerunt aquae, et involvit eos Dominus in mediis fluctibus. Reversa aqua sunt aquae et operuerunt currus et equites cuncti exercitus Pharaonis, qui sequentes ingressi fuerant mare; nec unus quidem superfuit ex eis. Filii autem Israel perrexerunt per medium sicci maris, et aquae eis erant quasi pro muro a dextris: liberavitque Dominus in die illa Israel de manu Ægyptiorum. Et viderunt Ægyptios mortuos super litus maris, et manum magnam, quam exercuerat Dominus contra eos. Timuitque populus Dominum, et crediderunt Domino, et Moy-

nega stebra in pokončal je njih vojsko; in je pometal kolesa vozov; in zvernili so se v globočino. Egipčani so uedaj dejali: Bóžimo pred Izraelci; zakaj Gospod se vojskuje za nje zoper nas. In Gospod je rekel Mojzesu: Stegni svojo roko nad morje, da se verne voda na Egipčane, na njih vozove in konjike. In ko je Mojzes stegnil roko po morji, vrnilo se je ob prvem zoru na svoje poprejšnje mesto; in ko so Egipčani bežali, prišla jim je voda naproti, in zagernil jih je Gospod v sredi valov. Voda se je namreč vrnila in je pokrila vozove, in konjike, in vso vojsko Faraonovo, ki so za njimi šli v morje; kar enega ni ostalo izmed njih. Izraelovi otroci so pa šli po suhem skozí sredo morja, in voda jim je bila ko zid na njih desnici in na njih levici. In otel je Gospod ta dan Izraelce iz roke Egipčanov. In Izraelci so videli Egipčane mertve na bregu morja, in mogočno roko, ki jo je skazal Gospod zoper nje; in balo se je ljudstvo Gospoda, in verovali so Gospodu in Mojzesu, njegovemu hlapcu. Ta-

si servo ejus. Tunc cecinit Moyses et filii Israel carmen hoc Domino, et dixerunt:

Tractus. Cantemus Domino, gloriose enim honorificatus est: equum et ascensorem projecit in mare: adiutor et protector factus est mihi in salutem.

Ÿ. Hic Deus meus, et honorificabo eum; Deus patris mei, et exaltabo eum.

Ÿ. Dominius conterens bella; Dominus nomen est illi.

S. Oremus. D. Flectamus genua.

Oratio.

Deus, cujus antiqua miracula etiam nostris saeculis coruscare sentimus; dum, quod uni populo, a persecutione Aegyptiaca liberando, dexteræ tuæ potentia contulisti, id in salutem gentium per aquam regenerationis operaris: præsta, ut in Abrahamæ filios, et in Israeliticam dignitatem totius mundi transeat plenitudo. Per Dominum nostrum etc.

krat je zapel Mojzes, in Izraelovi otroci tole pesem Gospodu, in so rekli:

Trakt. (II. Mojz. 15.) Pojmo Gospodu; zakaj slavno se je povelical; konja in jezdeca je vergel v morje; pomočnik in branitelj mi je postal v odrešitev.

Ÿ. On je moj Bog, in hvallil ga bom: Bog mojega očeta, in povzdigoval ga bom.

Ÿ. Gospod je kakor vojščak: Gospod je njegovo imé.

M. Molimo! D. Poklekni mo. itd.

Molimo.

Bog, čegar starodavni čudeži se tudi v naših časih svetijo, ker ti (vsem) narodom v zveličanje po vodi prerojenja (tudi zdaj) to delaš, kar si (nekdaj) enemu ljudstvu z desnico svoje moččnosti storil, ko si ga preganjanja egiptovskega rešil: dodeli, da vsega sveta prebivalci med otroke Abrahamove prestopijo in se izraelske časti udeležijo — po Gospodu našem itd.

Prerokba V.

(Izaj. LIV, 17---LV, 1 itd.)

Haec est haereditas servorum Domini, et justitia

To je dedšina Gospodovih hlapcev, in njih pravičnost

eorum apud me, dicit Dominus. Omnes sitientes, venite ad aquas; et qui non habetis argentum, properate, emite et comedite: venite, emite absque argento, et absque ulla commutatione vinum et lac. Quare appenditis argentum non in panibus, et laborem vestrum non in saturitate? Audite audientes me, et comedite bonum et delectabitur in crassitudine anima vestra. Inclinate aurem vestram, et venite ad me: audite, et vivet anima vestra, et faciam vobiscum pactum sempiternum, misericordias David fideles. Ecce testem popolis dedi eum, ducem ac praeceptorem gentibus. Ecce, gentem quam nesciebas, vocabis; et gentes, quae te non cognoverunt, ad te current, propter Dominum Deum tuum, et sanctum Israel, quia glorificavit te. Quaerite Dominum, dum inveniri potest: invocate eum, dum prope est. Derelinquat impius viam suam, et vir iniquus cogitationes suas, et revertatur ad Dominum, et miserebitur ejus; et ad Deum nostrum, quoniam multus est ad ignoscendum: Non enim cogitationes meae co-

pri meni, pravi Gospod. Vsi žejni, pridite k vodi, in vi, ki nimate denarja, hitite, kupite brez denarja in brez vse menje vina in mleka! Zakaj tehtate srebro ne za kruh, in se trudite po tem, kar ne nasiti? Poslušajte me in slišite; jejte, kar je dobro, in vaša duša se bo s toľščo nasitovala. Nagnite svoja ušesa, in pridite k meni; poslušajte, in živela bo vaša duša, in naredim z vami večno zavezo, zvesto usmiljenje Davidovo. Glej, pričó ljudstvom sem ga dal, vojvodo in učenika narodom. Glej, narod, ktereга nisi poznala, pokličes, in narodi, ki te niso poznali, potečejo k tebi zavoljo Gospoda, tvojega Boga, in Izraelovega Svetega, ker te poveličuje. Išcite Gospoda, ko se lahko najde; kličite ga, ko je blizo! Naj zapusti hudobnež svoje misli, in naj se verne h Gospodu, in usmili se ga in k našemu Bogu, ker je bogat z odpuščanjem. Zakaj moje misli niso vaše misli, tudi ne vaša pota moja pota, pravi Gospod. Ker, kolikor više je nebo od zemlje, toliko viša so moja pota od vaših potov, in moje misli

gitationes vestrae: neque viae vestrae viae meae, dicit Dominus. Quia sicut exaltantur coeli a terra, sic exaltatae sunt viae meae a viis vestris, et cogitationes meae e cogitationibus vestris. Et quomodo descendit imber et nix de coelo, et illuc ultra non revertitur, sed inebriat terram, et infundit eam, et germinare eam facit, et dat semen serenti et panem comedenti: sic erit verbum meum, quod egredietur de ore meo: non revertetur ad me vacuum, sed faciet, quaecumque volui, et prosperabitur in his, ad quae misi illud; dicit Dominus omnipotens.

S. Oremus. D. Flectamus genua. etc.

Oratio.

Omnipotens, sempiterna Deus, multiplica in honorem nominis tui, quod Patrum fide spondisti; et promissionis filios sacra adoptione dilata: ut, quod priores Sancti non dubitaverunt futurum, Ecclesia tua magna iam ex parte cognoscat impletum. Per Dominum nostrum etc.

od vaših misel. In kakor pada dež in sneg z neba, in se gori ne vrača več, ampak napaja zemljo, in jo namaka, ter jo dela rodovitno, da seme daje sejalcu in kruh vživalcu: taka bo moja beseda, ki pride iz mojih ust; ona se ne verne k meni prazna, ampak opravi, kar koli hočem, in srečna bo v tem, za kar jo pošljem, — pravi Gospod vsegamogočni.

M. Molimo! D. Poklekni-mo! itd.

Molimo.

Vsegamogočni, večni Bog, pomnoži svojemu imenu na čast, kar si vernim očetom obečal, in število sinov (svoje) obljube po svetem posinovljenji povekšaj, da bo de tvoja cerkev videla že po večem izpolnjeno, o čemur niso dvomili naši sveti stari očaki, da se uresniči — po Gospodu našem itd.

Prerokba VI. *Obink. v*

(Baruh III, 9 itd.)

Audi, Israel, mandata vitae: auribus percipe, ut scias prudentiam. Quid est, Israel, quod in terra inimicorum es? Inveterasti in terra aliena, coinquinatus es cum descendentibus in infernum. Dereliquisti fontem sapientiae. Nam, si in via Dei ambulasses, habitasses utique in pace sempiterna. Disce, ubi sit prudentia, ubi sit virtus, ubi sit intellectus; ut scias simul, ubi sit longiturnitas vitae et victus, ubi sit lumen oculorum et pax. Quis invenit locum ejus? Et quis intravit in thesauros ejus? Ubi sunt principes gentium, et qui dominantur super bestias, quae sunt super terram? qui in avibus coeli ludunt, qui argentum thesaurizant et aurum, in quo confidunt homines, et non est finis acquisitionis eorum? qui argentum fabricant, et solliciti sunt, nec est inventio operum illorum? Exterminati sunt, et ad inferos descenderunt, et alii loco eorum surrexerunt. Juvenes viderunt lumen, et habitaverunt super terram; viam au-

Poslušaj, Izrael! zapovedi življenja; vleci na ušesa, da se na učiš razumnosti. Izrael, kako je to, da si v deželi sovražnikov? Postaral si se v tuji deželi, ognusil si se z mrtvimi, štet si med tiste, kateri v grob gredo. Zapustil si studenec modrosti; ako bi namreč po poti božji hodil, bil bi gotovo v večnem miru prebival. Uči se, kje je razumnost, kje je moč, kje je pamet, da tudi veš, kje je dolgo življenje in živež, kje svetloba oči in mir. Kdo je našel njen kraj? in kdo je prišel k njenim zakladom? Kje so poglavarji narodov, in gospodarji živali, ktere so na zemlji, ki si igrajo s pticami pod nebom, ki grabijo srebro in zlato, v katero ljudje zaupajo, in ga ni konca njega nabiranja? ki srebro izdelujejo in so v skrbah, in se njih dela ne dajo znajti? Strebjeni so, in šli so na spodnji svet, in drugi so prišli na njih mesto. Mladenci so ugledali luč, in so stanovali na zemlji; pota krotivosti pa niso spoznali, in niso poznali njenih stez; tu-

tem disciplinae ignoraverunt, neque intellexerunt semitas ejus, neque filii eorum susceperunt eam; a facie ipsorum longefacta est: non est audita in terra Chanaan, neque visa est in Theman. Filii quoque Agar, qui exquirunt prudentiam, quae de terra est, negotiatores Merphae et Theman, et fabulatores et exquisitores prudentiae et intelligentiae; viam autem sapientiae nescierunt, neque commemorati sunt semitas ejus. O Israel, quam magna est domus Dei, et ingens locus possessionis ejus! Magnus est, et non habet finem: excelsus et immensus. Ibi fuerunt gigantes nominati illi, qui ab initio fuerunt, statura magna, scientes bellum. Non hos elegit Dominus, neque viam disciplinae invenerunt: propterea perierunt. Et quoniam non habuerunt sapientiam, interierunt propter suam insipientiam. Quis ascendit in coelum, et accepit eam et eduxit eam de nubibus? Quis transfretavit mare, et invenit illam? et attulit illam super aurum electum? Non est, qui possit scire vias ejus, neque, qui exquirat se-

di njih sinovi je niso sprejeli; deleč od njih obličja je bila; ni je bilo slišati v kanaanški deželi, in ne videti v Temanu. Agarini sinovi iščejo sicer posvetne razumnosti, tudi kupci z Mera in s Temana, in basnarji in preiskovalci razumnosti in umetnosti; pa pota modrosti ne poznajo, in njene steze jim ne pridejo na misel. Oh Izrael, kakó velika je hiša božja in kakó silno velik je prostor njenega posestva! Velik je, in nima konca, visok in nezméren. Tam so bili velikani, tisti imenitni, ki so bili od začetka, velike postave, zvedeni v boji. Teh ni Gospod izvolil, in oni niso našli pota krotosti; zato so poginili. In ker niso imeli modrosti, poginili so zavoljo svoje nespameti. Kdo se je povzdignil v nebo, in jo je prinesel iz oblakov? Kdo je preveslal morje, in jo je našel? in jo je donesel za zbrano zlató? Ni ga, da bi mogel izvedeti za njena pota, tudi ga ni, da bi preiskal njene steze, ampak On, ki vse vé, pozna jo, in jo je našel sè svojo razumnostjo; ki je pripravil zemljo za večni čas, in jo je napolnil z

mitas ejus: sed qui scit universa, novit eam, et ad invenit eam prudentia sua: qui praeparavit terram in aeterno tempore, et replevit eam pecudibus et quadrupedibus: qui emittit lumen, et vadit: et vocavit illud, et obedit illi in tremore. Stellae autem dederunt lumen in custodiis suis, et laetatae sunt; vocatae sunt, et dixerunt: Adsumus; et luxerunt ei cum jucunditate, qui fecit illas. Hic est Deus noster, et non aestimabitur alius adversus eum. Hic adinvenit omnem viam disciplinae, et tradidit illam Jacob, puero suo, et Israel, dilecto suo. Post haec in terris visus est, et cum hominibus conversatus est.

S. Oremus. D. Flectamus genua.

R. Levate.

Oratio.

Deus, qui Ecclesiam tuam semper gentium vocatione multiplicas: concede propitius, ut, quos aqua baptismatis abluis, continua protectione tuearis. Per Dominum nostrum etc.

živino in sè štirinogatimi živalmi; ki pošilja luč in gre; in jo pokliče, in mu je strahoma pokorna. Zvezde pa dajejo svetlobo na svojih stražah, in se veselijo; poklicane so, in pravijo: Tukaj smo! in z radostjo svetijo njemu, ki jih je ustvaril. Ta je naš Bog, in ne ceni se drugi proti njemu. Ta je našel vsako pot do modrosti, in jo je dal svojemu služabniku Jakopu in svojemu ljubljencu Izraelu. Po tem se je na zemlji videl in je med ljudmi prebival.

M. Molimo. D. Poklekni-mo kolena.

R. Vstanite.

Molitev.

Bog, kateri svojo cerkev po poklicávanji nevernikov zmerom pomnožujes: dodeli milostljivo, da, ktere s kerstno vodo opiraš, tudi vedno braniš bodeš in varoval — po Gosp. našem itd.

Prerokba VII.

O bmk. II.

(Ezech. XXXVII, 1-14)

In diebus illis facta est super me manus Domini: et eduxit me in spiritu Domini, et dimisit me in medio campi, qui erat plenus ossibus, et circumduxit me per ea in gyro: erant autem multa valde super faciem campi, siccaque vehementer. Et dixit ad me: Fili hominis, putas ne vivent ossa ista? Et dixi: Domine Deus, tu nosti. Et dixit a me: Vaticinare de ossibus istis; et dices eis: Ossa arida, audite verbum Domini! Haec dicit Dominus Deus ossibus his: Ecce, ego intromittam in vos spiritum, et vivetis. Et dabo super vos nervos, et succrescere faciam super vos carnes, et superextendam in vobis cutem: et dabo vobis spiritum, et vivetis; et scietis, quia ego Dominus. Et prophetavi, sicut praeceperat mihi: factus est autem sonitus prophetante me, et ecce commotio, et accesserunt ossa ad ossa, unumquodque ad juncturam suam. Et vidi, et, ecce, super ea nervi et carnes ascenderunt, et extenta est in eis

Tiste dni je bila Gospodova roka nad menoj, in me je peljala v duhu Gospodovem, in me je spustila na sredi polja, ki je bilo polno kosti. In me je peljala skozi nje povsod okrog; bilo jih je pa silno veliko na polji, in so bile močno suhe. In mi je rekel: Sin človekov! meniš li, da té kosti oživé? In sem odgovoril: Gospod Bog, ti veš! In mi je rekel: Prerokuj od téh kosti, in reci jim: Suhe kosti, poslušajte Gospodovo besedo! To govori Gospod tém kostém: Glejte, jez duhá v vas pošljem, ter oživíte. Z žilami vas obdam, in meso bom dal na vas izrasti, in kožo čez vas raztegnem, in duha vam bom dal, in oživíte; in izvedite, da sem jez Gospod. In sem prerokoval, kakor mi je bil ukazal; ko sem pa prerokoval, vstal je šum in, glej, gibanje; in kosti so šle k kostém, sleherna k svojemu sklepu. In sem gledal, in, glej, žile in meso so šle na njé; in koža se je razpela čez njé po verhu; duha pa še niso imele. Na to mi je

cutis desuper, et spiritum non habebant. Et dixit ad me: Vaticinare ad spiritum, vaticinare, fili hominis, et dices ad spiritum: Haec dicit Dominus Deus: A quatuor ventis veni, spiritus, et insuffla super interfectos istos, et reviviscant. Et prophetavi sicut praeceperat mihi; et ingressus est in ea spiritus, et vixerunt, steteruntque super pedes suos, exercitus grandis nimis valde. Et dixit ad me: Fili hominis, ossa haec univérsha domus Israel est; ipsi dicunt: Aruerunt ossa nostra, et periit spes nostra, et abscissi sumus. Propterea vaticinare, et dices ad eos: Haec dicit Dominus Deus: Ecce, ego aperiam tumulos vestros, et educam vos de sepulchris vestris, popule meus, et inducam vos in terram Israel. Et scietis, quia ego Dominus, cum aperuero sepulchra vestra, et eduxero vos de tumulis vestris, popule meus, et dederó spiritum meum in vobis, et vixeritis, et requiescere vos faciam super humum vestram, dicit Dominus omnipotens.

S. Oremus. D. Flectamus genua. R. Levate.

rekel: Prerokuj, sin človekov! in govori duhu: To pravi Gospod Bog: Od štirih vetrov pridi, duh! in dihni v té pobite, da oživijo. In prerokoval sem, kakor mi je bil zapovedal; in duh je šel vanje, in so oživéle, in stopile na svoje noge — prav silno velika truma. In mi je rekel: Sin človekov! vse te kosti so Izraelova hiša: oni pravijo: Naše kosti so se usušile, naše upanje je zgini-lo, in odrezani smo. Zato prerokuj in reci jim: To pravi Gospod Bog: Glejte, moje ljudstvo! jez odprem vaše grobe, in vas izpeljem iz vaših jam, in vas popeljem v deželo Izraelovo. In izveste, moje ljudstvo! da sem jez Gospod, kadar odprem vaše grobe, in vas izpeljem iz vaših jam. In dejal bom v vas svojega duhá, da boste žive-li; in počitek vam bom dal na vaši zemlji; in izveste, da jez Gospod sem govoril, reče Gospod Bog.

M. Molimo. D. Poklekni-mo. R. Vstanite.

Oratio.

Deus, qui nos ad celebrandum paschale Sacramentum utriusque testamenti paginis instruis: da nobis intelligere misericordiam tuam, ut ex perceptione praesentium munerum firma sit expectatio futurorum. Per Dominum nostrum Jesum Christum etc.

Molitev.

Bog, ki nas v svetem Pismu obeh zakonov (starega in novega) učiš velikonočno skrivnost obhajati: daj nam svoje usmiljenje razumeti, da bomo, operti na vživanje sedanjih darov, terdno zanašali se prihodnjih — po Gosp. našem itd.

Prerokba VIII. O bink IV.

(Izaj. IV, 1-6.)

Apprehendent septem mulieres virum unum in die illa, dicentes: Panem nostrum comedemus, et vestimentis nostris operiemur: tantummodo invocetur nomen tuum super nos, aufer opprobrium nostrum. In die illa erit germen Domini in magnificentia et gloria, et fructus terrae sublimis, et exultatio his, qui salvati fuerint de Israel. Et erit: omnis, qui relictus fuerit in Sion et residuus in Jerusalem, sanctus vocabitur, omnis, qui scriptus est in vita in Jerusalem. Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, et sanguinem Jerusalem laverit de medio ejus, in spiritu judicii et spiritu ardoris. Et creabit Dominus super omnem locum

Sedem žen tisti čas enega moža zgrabi, rekoč: Svoj kruh bomo jedle, in v svoja oblačila se bomo oblačile; le po tvojem imenu naj se imenujemo, odvzemi nam sramoto. Tisti dan bo Gospodova mladika veličastna in slavna, in sad zemlje močno hvaljen in v veselje njim, ki bodo rešeni v Izraelu. In zgodi se: Vsak, kdor bo puščen v Sionu, in ostane v Jerusalemu, bo svet imenovan, vsak, kdor je k življenju zapisan v Jerusalemu. Kadar Gospod odmiije nesnago sionskim hčeram, in keryavo zadolženje Jerusalema iz njegove srede opere sè sodnjim duhom in z gorečim duhom; potlej ustvari Gospod nad vsem krajem hriba Siona, in kjer,

montis Sion, et ubi invocatus est, nubem per diem, et fumum et splendorem ignis flammantis in nocte: super omnem enim gloriam protectio. Et tabernaculum erit in umbraculum diei ab aestu, et in securitatem et absconsionem a turbine et a pluvia.

Tractus. (Is. 5, 1.) Vineam facta est dilecto in cornu, in loco uberi.

Ÿ. Et maceriam circumdedit, et circumfodit: et plantavit vineam Sorec, et aedificavit turrim in medio ejus.

Ÿ. Et torcular fodit in ea: vinea enim Domini Sabaoth domus Israel est.

S. Oremus. D. Flectamus genua. etc.

Oratio.

Deus, qui in omnibus Ecclesiae tuae filiis, sanctorum Prophetarum voce manifestasti in omni loco dominationis tuae, satorem te bonorum seminum, et electorum palmitum esse cultorem: tribue populis tuis, qui et vinearum apud te nomi-

vanj kličejo, oblak po dnevu, in dim in svetlobo plamečega ognja po noči: zakaj nad vsem veličastnim bode varstvo. In šotor bo za senčnico po dnevu pred vročino, in v zavetje in v skrivališče pred viharjem in dežjem.

Trakt. (Izaij. 5, 1.) Vinograd je imel moj ljubi vèrh griča tolstega (na rodovitnem mestu).

Ÿ. Ogradil ga je in okopal: in nasadil ga je z žlahtnimi tertami in sred njega je sezidal stolp.

Ÿ. In tlačilnico je v njem izkopal; zakaj vinograd Gospoda vojsknih trum je hiša Izraelova.

M. Molimo. D. Poklekni-mo itd.

Molitev.

Bog, kateri si po svetih prerokov glasu razodel, da v vse otroke svoje cerkve v vsakem kraji svojega gospostva dobra semena seješ in izvoljene rozge (terte) sadiš: dodeli svojim ljudstvom, ktera so ti vinograd in setev, da bodo, iztrebivši iz sebe

ne censentur, et segetum, ut, spinarum et tribulorum squalore resecato, digna efficiantur fruge foecundi. Per Dominum etc.

nesnago ternja in osata, vredna obilen sad obroditi — po Gospodu našem itd.

Prerokba IX.

(II. Mojz. XII, 1-11.)

In diebus illis dixit Dominus ad Moysen et Aaron in terra Ægypti: Mensis iste vobis sit principium mensium; primus erit in mensibus anni. Loquimini ad universum coetum filiorum Israel, et dicite eis: Decima die mensis hujus tollat unusquisque agnum per familias et domus suas. Sin autem minor est numerus, ut sufficere possit ad vescendum agnum, assumat vicinum suum, qui junctus est domui suae, juxta numerum animarum, quae sufficere possunt ad esum agni. Erit autem agnus absque macula, masculus, anniculus, juxta quem ritum tolletis et hœdum. Et servabitis eum usque ad quartam decimam diem mensis hujus; immolabitque eum universa multitudo filiorum Israel, ad vesperam. Et sument de sanguine ejus, ac ponent super utrumque postem et in su-

Tiste dni je rekel Gospod Mojzesu in Arônu v egiptovski deželi: Ta mesec vam bodi začetek mesecev; prvi mesecev vam bodi v letu. Govôrita z vsem zborom Izraelcev, in recita jim: Deseti dan tega meseca vzemi sleherni jagnje za vsaktero družino in svojo hišo. Ako je pa premalo družine v hiši, da bi mogla povžiti jagnje, naj privzame svojega soseda, bližnjega svoje hiše, po številu duš, da bodo mogli povžiti jagnje. Jagnje pa bodi brez madeža, samec, letnik; po tem povelji smete vzeti tudi kozliča. In prihranite ga do štirinajstega dneva tega meseca; in zakolje naj ga vsa množica Izraelovih otrók na večer. In vzamejo naj njegove kervi, in naj pomažejo oba podboja in naddurje tistih hiš, v katerih ga bodo jedli. In jedó naj mesó tisto noč, pečeno pri ognji, in opresen

perliminaribus domorum, in quibus comedent illum. Et edent carnes nocte illa assas igni, et azymos panes cum lactucis agrestibus. Non comedetis ex eo crudum quid, nec coctum aqua, sed tantum assum igni: caput cum pedibus ejus et intestinis vorabitis. Nec remanebit quidquam ex eo usque mane. Si quid residuum fuerit, igne comburetis. Sic autem comedetis illum: Renes vestros accingetis, et calceamenta habebitis in pedibus, tenentes baculos in manibus, et comedetis festinanter, est enim Phase (id est, transitus) Domini.

S. Oremus. D. Flectamus genua. etc.

Oratio.

Omnipotens, sempiterna Deus, qui in omnium operum tuorum dispensatione mirabilis es: intelligant redempti tui, non fuisse excellentius, quod initio factus est mundus, quam quod in fine saeculorum Pascha nostrum immolatus est Christus. Qui tecum vivit etc.

kruh s poljskimi zelišči. Ne jejte ga sirovega, tudi ne na vodi kuhanega, ampak le pečenega pri ognji: njegovo glavo z njegovimi nogami in z njegovim drobom vred povžijte. Nič naj ne ostane od njega do jutra; ako bi utegnilo kaj ostati, v ognji sežgite. Takó ga pa jejte: Svoja ledja prepašite, in čevlje imejte na nogah, in deržite palice v rokah, in hitro jejte: ker je „Fase“ (to je: memohod) Gospodovo.

M. Molimo! D. Poklek-nimo. itd.

Molitev.

Vsegamogočni, večni Bog, kateri si v osnovanji vseh svojih del čudovit: naj umejo Tvoji odrešenci, da stvarjenje sveta v začetku ni bilo nič imenitniše, ko to, da se je konec vekov kot naše velikonočno jagnje daroval Jezus Kristus, kateri s teboj živi itd.

Prerokba X.

(Jon. III, 1-10.)

In diebus illis factum est verbum Domini ad Jonam Prophetam secundo, dicens: Surge, et vade in Ninivem, civitatem magnam, et praedica in ea praedicationem, quam ego loquor ad te. Et surrexit Jonas, et abiit in Ninivem juxta verbum Domini. Et Ninive erat civitas magna itinere trium dierum. Et coepit Jonas introire in civitatem itinere diei unius, et clamavit, et dixit: Adhuc quadraginta dies, et Ninive subvertetur. Et crediderunt viri Ninivitae in Deum, et praedicaverunt jejunium, et vestiti sunt saccis a majore usque ad minorem. Et pervenit verbum ad regem Ninive: et surrexit de solio suo, et abjecit vestimentum suum a se, et indutus est sacco, et sedit in cinere. Et clamavit et dixit in Ninive ex ore regis, et principum ejus, dicens: Homines et jumenta, et boves et pecora non gustent quidquam, nec pascantur, et aquam non bibant. Et operiantur saccis homines et jumenta, et cla-

Tiste dni je Gospod Jonu govoril v drugo, rekoč: Napravi se in pojdi v Ninive, v véliko mesto, in oznanuj v njem oznanilo, ki ti ga jez povem. In Jona se je napravil, in je odrinil v Ninive po Gospodovi besedi. Ninive pa so bile veliko mesto tri dni hodá. In Jona je jél iti v mesto en dan hodá, in je vpil, ter je rekel: Še štirideset dni, in Ninive bodo razdejane. In Ninivljani so verovali v Boga, in so oznanili post, ter se v rasovnike oblekli od naj večega do naj manjšega. Tudi je prišla beseda do kralja v Ninivah, in vstal je sè svojega prestola, ter je vergel svojo obleko sè sebe, in se je oblekel v rasovnik, in je sédel v pepel. In je ukazal oklicati in oznaniti v Ninivah ko povelje kralja in njegovih knezov, rekoč: Ljudje in živina, govedina in drobnica naj nič ne pokusijo, tudi naj ne hodijo na pašo, in vode naj ne pijejo. In naj se z rasovniki ogernejo ljudje in živina, ter naj vpijejo h Gospodu z močjo, in naj se sled-

ment ad Dominum in fortitudine: et convertatur vir a via sua mala et ab iniquitate, quae est in manibus eorum. Quis scit, si convertatur, et ignoscat Deus, et revertatur a furore irae suae, et non peribimus? Et vidit Deus opera eorum, quia conversi sunt de via sua mala; et misertus est populo suo Dominus Deus noster.

S. Oremus. D. Flectamus genua. etc.

Oratio.

Deus, qui diversitatem gentium in confessione tui nominis adunasti: da nobis et velle et posse, quae praecipis; ut populo ad aeternitatem vocato una sit fides mentium et pietas actionum. Per Dominum nostrum etc.

nji vèrne sè svoje hude poti, in od krivice, ki tiči v njegovih rokah. Kdo vé, če se Bog ne oberne in ne odpusti? Morebiti se oberne od serda svoje jeze, da ne poginemo. In Bog je videl njih delo, ker so se obernili sè svoje hude poti: in se je usmilil svojega ljudstva Gospod naš Bog.

M. Molimo! D. Poklek-nimo itd.

Molitev.

Bog, ki si razna ljudstva v spoznavanji svojega imena zedinil: daj, da bomo hoteli in mogli, kar zapoveduješ, da bode ljudstvo, k večnosti poklicano, edino vero imelo v sercu in edino pobožnost v dejanjih — po Gosp. našem itd.

Prerokba XI. *Obin. III.*

(V. Mojz. XXXI 22-30.)

In diebus illis: Scripsit Moyses canticum et docuit filios Israel. Praecepitque Dominus Josue, filio Nun, et ait: Confortare, et esto robustus, tu enim introduces filios Israel in terram, quam pollicitus sum, et ego ero tecum. Postquam ergo scripsit Moyses verba legis hu-

Tiste dni je Mojzes to pesem zapisal, in jo je učil Izraelove otroke. In Gospod je zapovedal Jôzuetu, Nunovemu sinu, in je rekel: Bodi terden in močen; zakaj ti popelješ Izraelove otroke v deželo, ki sem jo obljubil, in jez bom s teboj. Potem tedaj, ko je bil Mojzes zapi-

jus in volumine, atque complevit: praecepit Levitis, qui portabant arcam foederis Domini, dicens: Tollite librum istum, et ponite eum in latere arcae foederis Domini, Dei vestri: ut sit ibi contra te in testimonium. Ego enim scio contentionem tuam, et cervicem tuam durissimam. Adhuc vivente me, et ingrediente vobiscum, semper contentiose egistis contra Dominum: quanto magis, cum mortuus fuero? Congregate ad me omnes majores natu per tribus vestras, atque doctores, et loquar, audientibus eis, sermones, et invocabo contra eos coelum et terram. Novi enim, quod post mortem meam inique agebitis, et declinabitis cito de via, quam praecepi vobis, et occurrent vobis mala in extremo tempore, quando feceritis malum in conspectu Domini, irritebitis eum per opera manuum vestrarum. Locutus est ergo Moyses, audiente universo coetu Israel, verba carminis hujus, et ad finem usque complevit.

Tractus. (Deut. 32.) Attende coelum, et loquar; et audiat terra verba ex ore meo.

sal besede té postave v bukve in dokončal, ukazal je Levitom, ki so nosili skrinjo zaveze Gospodove, rekoč: Vzemite té bukve, in položite jih zraven skrinje zaveze Gospoda, svojega Boga, da bo ondi v pričevanje zoper tebe. Zakaj jez poznam tvojo nepokornost in tvojo silno veliko terdovratnost. Še zdaj, ko živim, in z vami hodim, vstavljali ste se vedno Gospodu; koliko bolj, ko umerjen? Zberite k meni vse starašine po svojih rodovih, in učenike, in bom govoril pred njih ušesi té besede, in za pričo pokličem zoper njé nebo in zemljo. Zakaj vem, da boste po moji smerti krivično ravnali, in da hitro odstopite s pota, ki sem vam ga zapovedal; in hudo vas zadene poslednji čas, ko boste hudo delali pred Gospodovim obličjem, in ga boste dražili z deli svojih rok. Mojzes je tedaj govoril, da je slišal ves Izraelov zbor, besede té pesmi, in jih je zgovoril do konca.

Trakt. (V. Mojz. b., 32, 1 i. d.) Poslušajte, nebesa, kar govorim: in zemlja, poslušaj besede iz mojih ust.

Ÿ. Expectetur sicut pluvia eloquium meum; et descendant sicut ros verba mea.

Ÿ. Sicut imber super gramen, et sicut nix super foenum: quia nomen Domini invocabo.

Ÿ. Date magnitudinem Deo nostro: Deus, vera opera ejus, et omnes viae ejus judicium.

Ÿ. Deus fidelis, in quo non est iniquitas: justus et sanctus Dominus.

S. Oremus. D. Flectamus genua. etc.

Oratio.

Deus, celsitudo humilium et fortitudo rectorum: qui per sanctum Moysen, puerum tuum, ita erudire populum tuum sacri carminis tui decantatione voluisti, ut illa legis iteratio fieret etiam nostra directio: excita in omnem justificatarum gentium plenitudinem potentiam tuam, et da laetitiam mitigando terrorem: ut, omnium peccatis tua remissione deletis, quod denuntiatum est in ultionem, transeat in salutem: Per Dominum etc.

Ÿ. Čakati gre, kakor dežja, mojega govora: in spuščajo naj se doli kakor rosa moje besede.

Ÿ. Kakor ploha na travo, in kakor sneg na senó: zakaj klical bom ime Gospodovo.

Ÿ. Dajte veličastvo našemu Bogu: Bog (je), resnična so njegova dela, in vse poti njegove so pravične (sodbe).

Ÿ. Bog je zvest: krivice ni v njem: pravičen in svet je Gospod.

M. Molimo. D. Poklekni-mo itd.

Molitev.

Bog, ponižnih visokost in moč pravičnih! kateri si hotel po Mojzesu, svojem svetem služabniku, svoje ljudstvo s petjem svoje svete pesmi tako podučiti, da je tisto ponovljenje postave tudi še nam v pravilo: obudi svojo moč čez vso množico opravičenih ljudstev, ter podeli jim — strah skalivši — veselje, da, ko jim bodo po tvojem odpustku vsi grehi zbrisani, bode jim v zveličanje, kar jim je bilo oznanjeno v maščevanje — po Gospodu našem itd.

Prerokba XII.

(Dan. III, 1-24.)

In diebus illis Nabuchodonosor rex fecit statuam auream altitudine cubitorum sexaginta, latitudine cubitorum sex, et statuit eam in campo Durae, provinciae Babylonis. Itaque Nabuchodonosor rex misit ad congregandos satrapas, magistratus et iudices, duces et tyrannos, et praefectos, omnesque principes regionum, ut convenirent ad dedicationem statuatae, quam erexerat Nabuchodonosor rex. Tunc congregati sunt satrapae, magistratus, et iudices, duces, et tyranni, et optimates, qui erant in potestatibus constituti, et universi principes regionum, ut convenirent ad dedicationem statuatae, quam erexerat Nabuchodonosor rex. Stabant autem in conspectu statuatae, quam posuerat Nabuchodonosor rex: et praeco clamabat valenter: Vobis dicitur populus, tribubus, et linguis: in hora, qua audieritis sonitum tubae et fistulae, et citharae, et sambucaae et psalterii et symphoniae, et universi generis musicorum, cadentes adorare

Tiste dni je dal kralj Nabuhodonozor narediti zlato podobo šestdeset komolcev visoko, šest komolcev široko, in postaviti jo na ravnoti Duri v babilonski deželi. Tedaj je kralj Nabuhodonozor poslal zbirat poglavarje, oblastnike, vojvode, mogočnike, prednike in vse pervake dežel, da bi se sešli k blagoslovljenju podobe, katero je kralj Nabuhodonozor postavil. Takrat so se zbrali poglavarji, oblastniki, sodniki, vojvode, mogočniki in boljšaki, katerim je bila oblast dana, in vsi pervaki iz dežel, ter so se sešli k blagoslovljenju podobe, katero je bil kralj Nabuhodonozor postavil; stali so pa pred podobo, katero je bil kralj Nabuhodonozor postavil. In klicár je močno vpil: Vam ljudstvom, rodovom in jezikom se napoveduje: Tisto uro, kadar boste slišali glas trobent in piščal in citer, sambuk in brenkelj in soglasnic in vsakterega godčevskega orodja, padite (*na obraz*) in molíte zlato podobo, katero je kralj Nabuhodonozor posta-

statuam auream, quam constituit Nabuchodonosor rex. Si quis autem non prostratus adoraverit, eadem hora mittetur in fornacem ignis ardentis. Post haec igitur statim, ut audierunt omnes populi sonitum tubae, fistulae et citharae, sambucae, psalterii, et symphoniae et omnis generis musicorum, cadentes omnes populi, tribus, et linguae, adoraverunt statuam auream, quam constituerat Nabuchodonosor rex. Statimque in ipso tempore cedentes viri Chaldaei accusaverunt Judaeos, dixeruntque Nabuchodonosor regi: Rex, in aeternum vive; tu rex posuisti decretum, ut omnis homo, qui audierit sonitum tubae, fistulae, citharae, sambucae, et psalterii, et symphoniae et universi generis musicorum, prosternat se et adoret statuam auream; si quis autem non procidens adoraverit, mittatur in fornacem ignis ardentis. Sunt ergo viri Judaei, quos constituisti super opera regionis Babylonis, Sydrach, Misach et Abdénago: viri isti contemserunt, rex, decretum tuum: deos tuos non colunt, et statuam auream, quam ere-

vil. Ako pa kdo ne pade in ne bo molil, bo tisto uro veržen v peč gorečega ognja. Po tem tedaj berž, ko so vsa ljudstva slišala glas trobent, piščal in citer, sambuk in brenkelj in soglasnic in vsakterega godčevskega orodja: padla so vsa ljudstva, vsi rodovi in jeziki, in so molili zlato podobo, ktero je bil kralj Nabuhodonozor postavil. Precej in ravno tisti čas so pristopili kaldejski možje, in tožili Jude, ter so rekli kralju Nabuhodonozorju: Kralj, večno živi! Ti, kralj, si zapovedal, da sleherni človek, kadar bo slišal glas trobent, piščal in citer, sambuk in brenkelj in soglasnic in vsakterega godčevskega orodja, naj na tla pade in móli zlato podobo: ako pa kdo ne pade na tla, in ne bo molil, naj bo veržen v peč gorečega ognja. Tukaj so pa Judje, ktere si čez opravila babilonske dežele postavil, Sidrah, Misah in Abdénago; ti možje zaničujejo tvoje povelje, kralj! tvojih bogov ne častijo, in ne molijo zlate podobe, ktero si postavil. Tedaj je Nabuhodonozor v serdu in jezi zapovedal pripeljati Sidraha,

xisti, non adorant. Tunc Nabuchodonosor in furore et in ira praecepit, ut adducerentur Sydrach, Misach et Abdenago, qui confestim adducti sunt in conspectu regis. Pronuntiansque Nabuchodonosor rex, ait eis: Vere ne, Sydrach, Misach et Abdenago, deos meos non colitis, et statuam auream, quam constitui, non adoratis? Nunc ergo, si estis parati, quaecumque hora audieritis sonitum tubae, fistulae, citharae, sambucae et psalterii et symphoniae, omnisque generis musicorum, prosternite vos, et adorete statnam, quam feci; quod si non adoraveritis, eadem hora mittemini in fornacem ignis ardentis; et quis est Deus, qui eripiet vos de manu mea? Respondentes Sydrach, Misach et Abdenago, dixerunt regi Nabuchodonosor: Non oportet nos de hac re respondere tibi. Ecce enim, Deus noster, quem colimus, potest nos eripere de camino ignis ardentis, et de manibus tuis, o rex, liberare. Quod si noluerit, notum sit tibi, rex, quia deos tuos non colimus, et statuam auream, quam erexisti, non adoramus. Tunc

Misaha in Abdénaga; in berž so bili pripeljani pred kralja. In kralj Nabuhodonozor jih je nagovoril, rekoč: Je li res, Sidrah, Misah in Abdénago, da ne častite mojih bogov, in ne molite zlate podobe, katero sem napravil? Zdaj tedaj, ako ste pripravljene, berž ko boste slišali glas trobent, piščal in citer, sambúk in brenkelj in soglasnic in vsakterega orodja, padite na tla in molite podobo, katero sem napravil: če je pa ne boste molili, boste tisto uro verženi v peč gorečega ognja; in kateri Bog je, da bi vas iz mojih rok iztergal? Odgovorili so Sidrah, Misah in Abdénago, ter so rekli kralju Nabuhodonozorju: Ni nam treba tebi na to odgovoriti. Ker, glej, naš Bog, kterega častimo, zamore nas iz peči gorečega ognja potegniti, in iz tvojih rok, kralj! rešiti. Če pa ne bo hotel, vedi, kralj! da ne častimo tvojih bogov, in ne mólimo zlate podobe, katero si postavil. Tedaj je bil Nabuhodonozor poln serda, in njegov obraz se je bil spremenil nad Sidraham, Misahom in Abdénagom, ter je zapovedal, da naj se peč sedem-

Nabuchodonosor repletus est furore: et aspectus faciei illius immutatus est super Sydrach, Misach et Abdenago, et praecepit, ut succenderetur fornax septuplum, quam succendi consueverat. Et viris fortissimis de exercitu suo iussit, ut, ligatis pedibus Sydrach, Misach et Abdenago, mitterent eos in fornacem ignis ardentis. Et confestim viri illi vincti cum braccis suis, et tiaris, et calceamentis, et vestibus, missi sunt in medium fornacis ignis ardentis; nam iussio regis urgebat, fornax autem succensa erat nimis. Porro viros illos, qui miserant Sydrach, Misach, et Abdenago, interfecit flamma ignis. Viri autem hi tres, id est, Sydrach, Misach, et Abdenago ceciderunt in medio camino ignis ardentis colligati. Et ambulabant in medio laminae laudantes Deum, et benedicentes Domino.

[Tù se ne reče „Pokleknilimo“ („Flectamus genua“).

Omnipotens, sempiterna Deus, spes unica mundi, qui Prophetarum tuorum praeconio praesentium temporum declarasti mysteria: auge populi tui vota placatus, quia

krat bolj zakuri, kakor je bila navada, kuriti jo. In naj močnejim možem izmed svoje vojskne trume je ukazal, da naj zvežejo noge Sidrahu, Misahu, in Abdénagu, in jih veržejo v peč gorečega ognja. In berž so bili ti možje zvezani, in verženi v svojih hlačah in čevljih in oblačilih v sredo peči gorečega ognja; kraljevo povelje je namreč priganjalo; peč pa je bila tako silno zakurjena, da je té može, ki so Sidraha, Misaha in Abdénaga vanjo vergli, ognjeni plamen umoril. Ti trije možje pa, to je Sidrah, Misah in Abdenago so v sredo peči gorečega ognja padli. In so se sprehajali v sredi plamena, ter so hvalili Boga, in častili Gospoda.

Vsegamogočni, večni Bog, edino upanje svetá, kateri si po oznanovanji svojih prerokov sedanjih časov skrivnosti razodel: pomnoži milostljivo svojega ljudstva že-

in nullo fidelium, nisi ex tua inspiratione proveniunt quarumlibet incrementa virtutum. Per Dominum etc.

lje, ker le po Tvojem navdihnenji zamorejo v vernih vsakošne čednosti rasti — po Gospodu našem itd.

B. Pravo blagoslavljanje kerstne vode.

[Ko so se vse prerokbe izbrale, gre obrednik sè strežniki — če ima dotična cerkev kerstni kamen — blagoslavljat vodo. (Poprej pa sleče mašni plajšč in vzame violičast pluvial.) Naprej gre križ in zraven njega strežnika sè svečnikom; nese se pa tudi velikonočna sveča-goreča. — Medtem ko gredó proti kerstilniku, poje se naslednji trakt:]

Tractus. (Ps. 41.) Sicut cervus desiderat ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te, Deus.

Ÿ. Sitivit anima mea ad Deum vivum: quando veniam, et apparebo ante faciem Dei?

Ÿ. Fuerunt mihi lacrymae meae panes die ac nocte, dum dicitur mihi per singulos dies: Ubi est Deus tuus?

Trakt (Psalm. 41.) Kakor hrepení jelen po studenčni vodi, tako hrepení moja duša po tebi, Bog!

Ÿ. Moja duša žeja po močnem, živem Bogu; kedaj pridem in se prikažem pred božjim obličjem.

Ÿ. Moje solze so moj kruh noč in dan, ker mi vsak dan pravijo: Kje je tvoj Bog?

[Potem reče obrednik --- poprej ko stopi h kerščalnici (ali v kerstno kapelo, če je) --- tako-le:]

Ÿ. Dominus vobiscum.

Ŕ. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Gospod z vami.

Ŕ. In s tvojim duhom.

Oremus.

Omnipotens sempiternus Deus, respice propitius ad devotionem populi renascentis, qui sicut cervus aquarum tuarum expetit fontem:

Molimo!

Vsegamogočni, večni Bog, poglej milostljivo na pobožnost svojega ljudstva, ki se ima preroditi, in kakor jelen po studencu Tvoje vode

et concede propitius, ut fidei ipsius sitis baptismatis mysterio animam corpusque sanctificet. Per Dominum nostrum etc.

hrepni; ter podeli milostljivo, da mu žeja po veri vsled skrivnosti sv. kersta dušo in teló posveti: — po Gospodu našem itd.

[Zdaj še le gre obrednik h kerstilniku in moli:]

Ÿ. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Gospod z vami.

℞. In s tvojim duhom.

Oremus.

Omnipotens, sempiterna Deus, adesto magnae pietatis tuae mysteriis, adesto sacramentis: et ad recreandos nos populos, quos tibi fons baptismatis parturit, spiritum adoptionis emitte; ut, quod nostrae humilitatis gerendum est ministerio, virtutis tuae impleatur effectum. Per Dominum in unitate ejusdem etc.

Molimo!

Vsegamogočni, večni Bog, napolni sè svojo pričujočostjo skrivnosti velike svoje milosti, bodi pričujoč v (teh) svetstvih: in pošlji Duha posinovljenja *) v prestvarjenje novih ljudstev, ki Ti jih kerstai studenec rodi, da bude z vspehom Tvoje moči napolnjeno, kar bomo mi v svoji ponižnosti opravljali: — po Gospodu našem v edinosti tega istega .. itd.

[Mašnik poje kakor predglasje — „in tono Praefationis“:]

Ÿ. Per omnia saecula saeculorum.

℞. Amen.

Ÿ. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Sursum corda.

℞. Habemus ad Dominum.

Ÿ. Gratias agamus Domino Deo nostro.

Ÿ. Od vekomaj do vekomaj —

℞. Amen.

Ÿ. Gospod z vami.

℞. In s tvojim duhom.

Ÿ. Gori serca!

℞. Imamo jih h Gospodu (obernena).

Ÿ. Zahvalimo se Gospodu, našemu Bogu!

*) To je, ki nas „sinove“, „otroke“ božje stori.

R. Dignum et justum est.
 Vere dignum et justum est, aequum et salutare, nos tibi semper, et ubique gratias agere, Domine sancte, Pater omnipotens, aeternae Deus. Qui invisibili potentia sacramentorum tuorum mirabiliter operaris effectum: et licet nos tantis mysteriis exsequendis simus indigni, tu tamen, gratiae tuae dona non deserens, etiam ad nostras preces aures tuae pietatis inclinas. Deus, cujus spiritus super aquas inter ipsa mundi primordia ferebatur, ut jam tunc virtutem sanctificationis aquarum natura conciperet. Deus, qui nocentis mundi crimina per aquas abluens regenerationis speciem in ipsa diluvii effusione signasti, ut unius ejusdemque elementi mysterio et finis esset vitii et origo virtutibus. Respice, Domine, in faciem Ecclesiae tuae, et multiplica in ea regenerationes tuas, qui gratiae tuae affluentis impetu laetificas civitatem tuam, fontemque baptismatis aperis toto orbe terrarum gentibus innovandis, ut tuae majestatis imperio sumat Unigeniti tui gratiam de Spiritu sancto.

R. Spodobno in prav je.
 Res spodobno in prav je, primerno in zveličalno, da Ti vselej in povsod hvale dajemo, sveti Gospod, vsegamogočni Oče, večni Bog — Kteri z nevidno mogočnostjo svojih sakramentov moč izkazuješ: in, dasiravno smo mi nevredni take skrivnosti opravljati, Ti vendar darov svoje milosti ne zapustiš, ampak milostljivo svoje uho k našim prošnjam naklanjaš. Bog, čegar Duh je že v začetku svetá plaval nad vodami: da je voda že takrat posvečevalno moč zadobila Bog, kateri si hudobije grešnega svetá z vodami spral in tako po povodnji sami predpodobo prerojenja pokazal: da bi po skrivnosti iste stvari pregrehe konec, čednosti pa (svoj) začetek imele. Ozri se, Gospod, v obličje svoje cerkve in pomnoži v njej svoje prerojence, Ti, kateri z močjo (v nas) tekoče svoje milosti svoje mesto (t. j. kristjane) razveseljuješ: in kerstni studenece vsem ljudem po vsem svetu v prenovljenje odpiraš, da po povelji Tvojega veličastva milost Tvojega Edinorojenega prejme od svetega Duha.

[Zdaj obrednik vodo z dlanjo v podobi križa *) razdeli. Ko si je roko obrisal, nadaljuje:]

Qui hanc aquam, regenerandis hominibus praeparatam, arcana sui numinis admixtione foecundet, ut sanctificatione concepta ab immaculato divini fontis utero, in novam renata creaturam, progenies coelestis emergat: et, quos aut sexus in corpore, aut aetas discernit in tempore, omnes in unam patriat gratia mater infantiam. Procul ergo hinc, jubente te, Domine, omnis spiritus immundus abscedat: procul tota nequitia diabolicae fraudis absistat. Nihil hic loci habeat contrariae virtutis admixtio, non insidiando circumvolet, non latendo subrepat, non inficiendo corrumpat.

Kteri (namreč, sv. Duh) naj bi to vodo, za prerojenje ljudi pripravljeno, pridruživši ji skrivnostno svojo božjo moč, storil rodovitno: da, prejemši posvečenje iz brezmadežnega telesa — iz božje milosti studenca — in v novo stvar prerojena, nebešk zárod zarodi; ter da mati-milost vse, ki se, bodi telesno po spolu, ali časno po starosti razločujejo, v eno in isto otroštvo (to je, vse kot enake otroke božje) porodi. Daleč proč od tod naj tedaj po Tvojem povelji, Gospod, vsákošen nečisti dah beži; daleč naj se umakne vsa hudobija hudičeve zmošnjave. Naj tukaj ne iščejo prostora, kakoršne si bodi, nasprotné moči: naj ne letajo zalezovaje tod okoli, naj se skrivaj ne pritikajo, z okuževanjem naj nič ne kvarijo.

[Obrednik se z roko vode dotakne. **)]

Sit haec sancta et innocens creatura, libera ab omni

Ta sveta in nedolžna stvar naj bode prosta vsacega na-

*) Križ (smert Kristusova na križi) je izvirek vse milosti. Od križa prihaja moč ss. sakramentom, ki so kakor sedem potokov milosti.

***) V znamenje, da jo vzame za Boga in njegovega Sina v posest. Ob enem pa jo tudi vsled svoje mašniške oblasti blagoslovi.

impugnatoris incursum, et totius nequitiae purgata discessu. Sit fons vivus, aqua regenerans, unda purificans: ut omnes, hoc lavacro salutifero diluendi, operante in eis Spiritu sancto, perfectae purgationis indulgentiam consequantur.

sprotnikovega napada, in po odpravljeni vsakošne hudo-bije očiščena. Bode naj živ studenec, voda prerajujoča, voda očiščujoča: da vsi, ki se imajo v tej zveličalni kó-peli oprati, po svetem Duhu v njih delajočem popolnega očiščenja milost zadobijo.

[Mašnik vodo trikrat pokriža.]

Unde benedico te, creatura aquae, per Deum † vivum, per Deum † verum, per Deum † sanctum, per Deum, qui te in principio verbo separavit ab arida: cujus spiritus super te ferebatur.

Bodi torej blagoslovljena, stvar vode, po živem † Bogu, po pravem † Bogu, po svetem † Bogu, po Bogu, kateri te je v začetku z (eno samo) besedo ločil od suhe zemlje, — (Bogu), čegar Duh je plaval nad tabo.

[Obrednik vodo z roko deli na štiri strani sveta *)]

Qui te de Paradisi fonte manare fecit, et in quatuor fluminibus totam terram rigare praecepit. Qui te in deserto amaram, suavitate indita, fecit esse potabilem, et sitiēti populo de petra produxit. Benedico te et per Jesum Christum, Filium ejus unicum, Dominum nostrum, qui te in Cara Galileae signo admirabili sua potentia convertit in vinum. Qui pe-

Kteri ti je velel teči iz studenca v raji in v starih rekah vso zemljo namakati; kateri te je, ko si v puščavi bila gorjupa (grenka), podelivši ti prijetnost, storil dobro za pijačo, in te je žejnemu ljudstvu izvirati dal iz skale. Blagoslovljena bodi po Jezusu Kr., Sinu njegovem edinem, Gospodu našem: kateri te je v Kani Galilejski sè svojo močjo čudovito

*) Apostelnj so imeli iti po vsem svetu, na vse štiri strani svetá, in vse ljudi učiti in kerščevati.

dibus super te ambulavit, et a Joanne in Jordane in te baptizatus est. Qui te una cum sanguine de latere suo produxit: et discipulis suis jussit, ut credentes baptizarentur in te, dicens: Ite, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

v vino spremenil; kateri je z nogami po tebi hodil in kterega je Ivan v Jordanu krestil; kteremu si s kervjo vred iz strani (pèrs) tekla; kateri je svojim učencem ukazal, da naj se verujoči v tebi kerščujejo, rekoč: Pojdite, učite vse narode, in kerščujte jih v imenu Očeta in Sina in sv. Duha.

[Mašnik spremeni glas in poje kakor list pri maši — „in tono lectionis“.]

Haec nobis praecepta servantibus, tu, Deus omnipotens, clemens adesto, tu benignus adspira.

Ker se te zapovedi deržimo, pomagaj nam milostljivo Ti, Bog vsegamogočni in prizanesljivi, ter nas dobrotljivo navdihni:

[Mašnik dahne *) trikrat v vodo v podobi križa in govori:]

Tu has simplices aquas tuo ore benedicito; ut praeter naturalem emundationem, quam lavandis possunt adhibere corporibus, sint etiam purificandis mentibus efficaces.

Ti blagoslovi se svojimi usti priprosto to vodo, da bode, razen narurne čistosti, katero rečem, v njej opranim, podeluje, imela tudi moč za očiščevanje duš.

[Obrednik spusti velikonočno svečo enomalo v vodo, povzame zopet napev predglasja („tonus Praefationis“) in poje:]

Descendat in hanc plenitudinem fontis virtus Spiritus sancti.

Naj pride v polni ta studenec moč svetega Duha!

*) Dihanje v vodo je znamenje, da se ji podeluje posvečevalna moč, katero naj bi kot kerstna voda imela.

[Obrednik vzdigne svečo zopet iz vode, pa jo precej v drugo, nekoliko globokeje, ko prvi krat, v vodo spusti, ter poje prejšnje besede z višim glasom. Potem svečo zopet iz vode potegne, pa koj — v tretje — in sicer do dna va-njo spusti, in poje še z (za en ton) višim glasom, kakor prvi in drugi pot.

Na to dahne v podobi greške čerke *ψ* *) trikrat v vodo ter poje:]

Totamque hujus aquae sub-
stantiam regenerandi foe-
cundet effectu.

In naj vso tvarino te vode
stori rodovitno, da bo imela
prerojevalno moč.

[Tu se velikonočna sveča **) potegne iz vode in mašnik dalje poje:]

Hic omnium peccatorum
maculae deleantur: hic na-
tura ad imaginem tuam con-
dita, et ad honorem sui re-
formata principii, cunctis ve-
tustatis squaloribus emun-
detur: ut omnis homo sa-
cramentum hoc regeneratio-
nis ingressus in verae in-
nocentiae novam infantiam
renascatur.

Tukaj naj se vseh grehov
madeži spirajo, tukaj naj se
človeška natura, po Tvoji po-
dobi ustvarjena in prvotne-
mu stanu na čast prenovlje-
na, vse stare nesnage oči-
ščuje: da se vsak človek,
kteri se tega sakramenta pre-
rojenja udeleži, v novo otro-
štvo resnične nedolžnosti pre-
rodi: —

[Kar sledi, bere se, ne poje.]

Per Dominum nostrum Je-
sum Christum, Filium tuum,
qui venturus est judicare vi-
vos et mortuos, et saeculum
per ignem.

Po Gospodu našem, Jezu-
su Kr., Sinu Tvojem, kteri
pride sodit žive in mertve
in svet z ognjem.

℞. Amen.

℞. Amen.

*) Greški *ψ* je podoba človeškega telesa na križi razpetega, je torej podoba križanega Odrešenika.

**) Velikonočna sveča je podoba Jezusa Kr. Sv. Cerkev torej, potaplja svečo v vodo — moli, naj bi Kristus sv. Duha poslal in vodo blagoslovil, kakor je vodo v Jordanu — va-njo stopivši — posvetil, o kateri priložnosti je prišel nad-nj sv. Duh. Trikrat se prošnja ponavlja: to pomenja silnost.

[Zdaj gre eden izmed duhovnov po cerkvi in kropi ljudi z blagoslovljeno (kerstno) vodo *) (Vérni zi vzamejo vode tudi lahko za dom). --- Potem vlije obrednik enomalo „kerstnega olja“ („oleum catechumenorum“) v podobi križa v vodo, rekoč:]

Sanctificetur et foecundetur fons iste oleo salutis renascentibus ex eo in vitam aeternam.

R. Amen.

[Ravno tako vlije obrednik tudi sv. krizme v vodo, in govori:]

Infusio Chrismatis Domini nostri Jesu Christi, et Spiritus sancti Paracliti, fiat in nomine sanctae Trinitatis.

R. Amen.

[Tu vlije obrednik kerstnega olja in sv. krizme h kratu v vodo. Med tem moli:]

Commixtio Chrismatis sanctificationis, et olei unctionis et aquae baptismatis pariter fiat in nomine Patris, et Filii, et Spiritus sancti.

R. Amen.

Posvečen in rodoviten bodi po tem zveličalnem olji ta studenec vsem, ki se imajo iz njega preroditi za večno življenje.

R. Amen.

Vlita bodi krizma Gospoda našega, Jezusa Kr., in sv. Duha, tolažnika, v imenu svete Trojice.

R. Amen.

Zmešajo naj se tudi posvečevalna krizma, mazilno olje in kerstna voda v imenu Očeta in Sina in svetega Duha.

R. Amen.

[Obrednik razdeli ss. olji po vsem kerstilniku --- Če se ima kdo kerstiti, naj se zdaj kersti.]

Po doveršenem blagoslavljanji k. vode se verne obrednik se strežniki k velikemu altarcu. Že po cerkvi gredé začne duhovščina peti okrajšane „litanije vseh svetnikov“ (Glej stran 350) in pevci vsako prošnjo za duhovnimi ponavljajo. Prišedši pred véliki altar, ležejo se duhovni na altarne stopnjice. Pri besedah „Peccatores“ („Mi grešniki“) vstane obrednik z leviti in gredó v sakristijo preobleč se v belo. Ko so litanije izpete, pristopijo spet k altarcu in začne se sv. maša. Altar sme že biti enomalo okinčan.]

*) Spomni se tu svojega kersta in ponovi kerstno obljubo!

[Kjer ni kerstnega kamena, odloži mašnik po prebranih „prekrokih“ violičasti plajšč in se z leviti koj na altarne stopnjice uleže, ter pojejo se berž litanije. Vse drugo pa se opravlja kakor v cerkvah, kjer je kerstni kamen.]

Kyrie, eleison.
Christe, eleison.
Kyrie, eleison.
Christe, audi nos,
Christe exaudi nos.

Pater de coelis Deus, miserere nobis.

Fili Redemptor mundi Deus, *)
Spiritus sancte Deus,
Sancta Trinitas unus Deus,
Sancta Maria, ora pro nobis.

Sancta Dei Genitrix,
Sancta Virgo virginum,
Sancte Michael,
Sancte Gabriel,
Sancte Raphael,
Omnes sancti Angeli et Archangeli, orate pro nobis.

Omnes sancti beatorum Spirituum Ordines,
Sancte Joannes Baptista, ora pro nobis.
Sancte Joseph,
Omnes sancti Patriarchae et Prophetae, orate pro nobis,
Sancte Petre, ora pro nobis.
Sancte Paule,

Gospod, usmili se nas!
Kriste, usmili se nas!
Gospod, usmili se nas!
Kriste, sliši nas!
Kriste, usliši nas!

Oče nebeški, vsegamogočni Bog, usmili se nas!

Sin vsega sveta rešnji Bog,
Sveti Duh, resnični Bog,
Sveta Trojica, en sam Bog,
S. Marija, za nas Boga prosi!

S. Mati božja,
S. devic Devica,
S. Mihael,
S. Gabriel,
S. Rafael,

Vsi sveti angeli in arhangeli, za nas Bogá prosite!

Vse svete verste zveličanih duhov,

S. Janez Kerstnik, za nas Bogá prosi!

S. Jožef,

Vsi sveti očaki in preroki, za nas Bogá prosite!

S. Peter, za nas Bogá prosi.

S. Pavel,

*) Kjer ni pristavljeno: „miserere nobis“, „ora“ in „orate pro nobis“, velja vsakrat zadnja poprejšnja prošnja. Tako tudi v slovenskih litanijah.

Sancte Andrea,	S. Andrej,
Sancte Joannes,	S. Janez,
Omnes sancti Apostoli et Evangelistae, orate pro no- bis.	Vsi sveti aposteljuni in e- vangelisti, za nas Bogá pro- site!
Omnes sancti Discipuli Do- mini,	Vsi sveti učenci Gospo- dovi,
Omnes sancti Innocentes	Vsi sveti nedolžni otroci,
Sancte Stephane, ora pro no- bis.	S. Štefan, za nas Bogá prosi!
Sancte Laurenti,	S. Lavrenc,
Sancte Vincenti,	S. Vincenc,
Omnes Sancti Martyres, o- rate pro nobis.	Vsi sveti materniki, za nas Boga prosite.
Sancte Sylvester, ora pro no- bis.	S. Silvester, za nas Boga prosi.
Sancte Gregori,	S. Gregor,
Sancte Augustine,	S. Avgustin.
Omnes sancti Pontífices et Confessores, orate pro no- bis.	Vsi sveti škofje in spo- znavalci, za nas Bogá pro- site!
Omnes sancti Doctores,	Vsi sveti učeniki,
Sancte Antoni, ora pro nobis,	S. Antón, za nas Boga prosi.
Sancte Benedicte,	S. Benedikt,
Sancte Dominice,	S. Dominik,
Sancte Francisce,	S. Frančišek
Omnes sancti Sacerdotes et Levitae, orate pronobis.	Vsi ss. mašniki in leviti, za nas Boga prosite.
Omnes sancti Monachi et Eremitae,	Vsi sveti menihi in puš- čavniki,
Sancta Maria Magdalena, o- ra pro nobis.	S. Marija Magdalena, za nas Boga prosí!
Sancta Agnes,	S. Neža.
Sancta Caecilia,	S. Cecilija,
Sancta Agata,	S. Agata,
Sancta Anastasia,	S. Anastazija,

Omnes sanctae Virgines et
Viduae, orate pro nobis.

Omnes Sancti e Sanctae Dei,
intercedite pro nobis.

Propitius esto, parce nobis,
Domine.

Propitius esto, exaudi nos,
Domine.

Ab omni malo, libera nos,
Domine

Ab omni peccato, *)

A morte perpetua,

Per mysterium sanctae In-
carnationis tuae,

Per Adventum tuum.

Per Nativitatem tuam,

Per Baptismum et sanctum
Jejunium tuum,

Per Crucem et Passionem
tuam,

Per Mortem et Sepulturam
tuam,

Per sanctam Resurrectionem
tuam,

Per admirabilem Ascensio-
nem tuam,

Per Adventum Spiritus sanc-
ti Paracliti,

In die Iudicii,

Peccatores, te rogamus, audi
nos.

Ut nobis parceas,

Et Ecclesiam tuam sanctam
regere et conservare digneris,

Vse svete device in vdove,
za nas Bogà prosite!

Vsi svetniki in svetnice
božje.

Bodi nam milostljiv! Za-
nesi nam, o Gospod!

Bodi nam milostljiv;
usliši nas, o Gospod!

Od vsega hudega, reši nas,
o Gospod!

Od vsega greha;

Od večne smerti,

Skozi skrivnost svojega
svetega včlovečenja,

Skozi svoj prihod,

Skozi svoje rojstvo,

Skozi svoj kerst in sveti
post,

Skozi svoj križ in svoje
terpljenje,

Skozi svojo smert in svoj
pokop,

Skozi svoje sveto vstajenje,

Skozi svoj čudni vnebo-
hod,

Skozi prihod Tolažnika
svetega Duha,

V dan sodbe,

Mi grešniki, prosimo te,
sliši nas!

Da nam zanesesh,

Da svojo sveto cerkev vla-
daš in ohraniš,

*) Razumé se zmeraj „libera“ do --- „In die iudicii“; potlej pa
„te rogamus, audi nos.“

Ut Domnum Apostolicum
et omnes Ecclesiasticos
Ordines in sancta religio-
ne conservare digneris,

Ut inimicos sanctae Eccle-
siae humiliare digneris,

Ut Regibus et Principibus
christianis pacem et veram
concordiam donare digne-
ris.

Ut nosmetipsos in tuo sanc-
to servitio confortare et
conservare digneris.

Ut omnibus benefactoribus no-
stris sempiterna bona re-
tribuas,

Ut fructus terrae dare et
conservare digneris,

Ut omnibus fidelibus defunc-
tis requiem aeternam do-
nare digneris.

Ut nos exaudire digneris.

Agnus Dei, qui tollis pecca-
ta mundi, parce nobis, Do-
mine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cata mundi, exaudi nos,
Domine.

Agnus Dei, qui tollis pec-
cata mundi, miserere nobis.

Christe, audi nos.

Christe, exaudi nos.

Da pastirja apostoljskega
in vse cerkvene stanove v
svoji sveti veri ohraniš.

Da sovražnike svete cer-
kve ponižáš.

Da keršanskim kraljem in
oblastnikom mir in pravo e-
novoljnost (zložnost) poda-
riš,

Da nas vse v svoji sveti
službi poterdiš in obderžiš,

Da vsem našim dobrotni-
kom večne dari dodeliš,

Da sad zemlje daš in o-
hraniš,

Da vsem vernim dušam
večni pokoj dodeliš.

Da nas uslišiš,

Jagnje božje, ki grehe sve-
ta odjemlješ; zanesi nam, o
Gospod!

Jagnje božje, ki grehe
sveta odjemlješ; usliši nas,
o Gospod!

Jagnje božje, ki grehe
sveta odjemlješ; usmili se
nas, o Gospod!

Kriste, sliši nas!

Kriste, usliši, nas!

MAŠA.

[Berž po litanijah pričnejo pevcí „Kyrie, eleison“; vsako trikrat ponovijo. Medtem mašnik pristopi Psalm 42. „Judica“ *) (glej stran 291) se danes moli kakor navadno med letom in se sklène z „Gloria Patri“. Tudi vse drugo je, kakor pri navadni slovesni maši. „Vhoda“ („introitus“) pa današnja maša nima. Po odpravljenem kaženji in končanem petji („Kyrie eleis“) zapoje mašnik svečano „Gloria“. (Glej stran 160.) Po „slavi“ se poje naslednja „zbirna molitev“:]

Ÿ. Dominus vobiscum.

Ř. Et cum spiritu tuo.

Oremus.

Deus, qui hanc sacratissimam noctem gloria Dominicae Resurrectionis illustras: conserva in nova familiae tuae progenie adoptionis spiritum, quem dedisti: ut corpore et mente renovati, puram tibi exhibeant servitutum. Per eundem Dominum nostrum in unitate ejusdem Spiritus sancti Deus — per omnia saecula saeculorum.

Ř. Amen.

Lectio Epistolae beati Pauli Apostoli ad Colossenses. (3, 1—4.)

Fratres, si consurrexistis cum Christo, quae sursum

Ÿ. Gospod z vami

Ř. In s tvojim duhom.

Molimo.

Bog, kateri to presveto noč sè slavo Gospodovega vstajenja povelíčuješ, ohrani v novem zárodu svoje (verne) družine duhá otroštva (božžjega), ki si jim ga podelil, da Ti bodo — telesno in dušno prenovljeni — čisti služili — po tem istem Gospodu našem, Jezusu Kristusu, Sinu Tvojem, kateri živi in kraljuje v edinosti tega istega sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj.

Ř. Amen.

Berilo iz lista s. Pavla aposteljna do Kološanov (3, 1—4.)

Bratje! ako ste vstali s Kristusom, iščíte, kar je go-

*) Psalm „Judica“ ima narpopred svojo antifono „Introibo ad altare Dei“ (glej stran 19.) in se moli potlej tako, da eno verstico (stavek) govori mašnik, drugo pa strežniki.

sunt, quaerite, ubi Christus est in dextera Dei sedens: quae sursum sunt, sapite, non, quae super terram. Mortui enim estis, et vita vestra est abscondita cum Christo in Deo. Cum Christus appa-ruerit, vita vestra, tunc et vos apparebitis cum ipso in gloria.

ri, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji; hrepenite po tistem, kar je zgorej, ne pa, kar je na zemlji. Zakaj umerli ste, in vaše življenje je skrito s Kristusom v Bogu. Kadar se pa prikaže Kristus, vaše življenje, takrat se tudi vi prikažete ž njim v časti.

[Koj po „listu“ zapoje mašnik 3 krat, vsakrat za en ton više, „alleluja“. Pevci mu ravno tako odgovarjajo. Potem pojejo nemudoma naslednji psalm:]

Ÿ. (Ps. 117.) Confitemini Domino, quoniam bonus: quoniam in saeculum misericordia ejus.

Ÿ. (Ps. 117.) Slavite Gospoda, ker je dober; ker vedkomaj terpi njegova milost.

[Mašnik moli sam ta-le:]

Tractus. (Ps. 116.) Laudate Dominum omnes gentes: et collaudate eum omnes populi.

Trakt (Psalm. 116.) Hvalite Gospoda, vsi narodi, hvalite ga, vsa ljudstva.

Ÿ. Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus: et veritas Domini manet in aeternum.

Ÿ. Ker poterjena je nad nami njegova milost, in Gospodova resnica ostane vedkomaj.

[K evangeliju se ne deržita svečnika z gorečima svečnikoma; kadilo pa se upotrebuje; diakon tudi prosi blagoslova itd. po navadi.]

Sequentia sancti Evangelii secundum Matthaicum (Cap. 28.)

Evangelij svetega Matevža (28, 1—7.)

Vespere autem sabbati, quae lucescit in prima sabbati, venit Maria Magdalena et altera Maria videre sepul-

Zvečer sabote pa, ko se prvi dan tedna zasveti, prišla je Marija Magdalena in una Marija gledat groba. In

chrum. Et, ecce, terraemotus factus est magnus. Angelus enim Domini descendit de coelo; et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum: erat autem aspectus ejus sicut fulgur, et vestimentum ejus sicut nix. Praetimore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui. Respondens autem Angelus, dixit mulieribus. Nolite timere vos: scio enim, quod Jesum, qui crucifixus est, quaeritis: non est hic: surrexit enim, sicut dixit: Venite et videte locum, ubi positus erat Dominus. Et cito euntes, dicite discipulis ejus, quia surrexit: et, ecce, praecedet vos in Galilaeam; ibi eum videbitis. Ecce, praedixi vobis.

glej! velik potres je vstal. Zakáj angelj Gospódov je prišel iz nebes, in je pristopil, ter kamen odvalil in nanj sédel. Njegovo obličje pa je bilo kakor blisk, in njegovo oblačilo, kakor sneg. Od straha pa pred njim so varhi strepetali, in so bili kakor mertvi. Angelj pa je pregovoril, in rekel ženam: Nikár se ne bojte, ne! zakáj vem, da iščete Jezusa, kteri je bil križan. Ni ga tukaj; vstal je, namreč, kakor je rekel. Pristopite in pogledjte kraj, kamor je bil Gospód položen. In berž pojdite, in povejte njegovim učencem, da je vstal; in glejte! pred vami gre v Galilejo, tamkaj ga boste videli. Glejte! Oznanil sem vam.

[„Credo“ se danes ne moli, ampak mašnik koj verne pozdravi, rekoč „Dominus vobiscum“. Potem „Oremus“; vvodne daritvene molitvice pa ni, ampak sledi koj darovanje (Glej stran 44.)]

(*Secreta.*) Suscipe, quesumus, Domine, preces populi tui cum oblationibus hostiarum: ut paschalibus initiata mysteriis, ad aeternitatis nobis medelam, te operante, proficiant. Per Dominum nostrum etc.

(*Tiha molitev*) Sprejmi, prosimo, Gospod, s ponujenimi darovi vred prošnje svojega ljudstva: da nam bodo, po velikonočnih skrivnostih posvečene, s Tvojo pomočjo zdravilo za večnost: — po Gosp. našem J. Kr. itd.

Predglasje.

Vere dignum et justum est
aequum et salutare, te qui-
dem, Domine, omni tempo-
re, sed in *hac* potissimum
nocte gloriosius praedicare,
cum Pascha nostrum immo-
latus est Christus. Ipse e-
nim verus est Agnus, qui
abstulit peccata mundi. Qui
mortem nostram moriendo
destruxit, et vitam resurgen-
do reparavit. Et ideo cum
Angelis et Archangelis, cum
Thronis et Dominationibus,
cumque omni militia coele-
stis exercitus hymnum glo-
riae tuae canimus, sine fine
dicentes:

Sanctus, sanctus, sanctus
Dominus, Deus Sabaoth. Ple-
ni sunt coeli et terra gloria
tua: Hosanna in excelsis.
Benedictus, qui venit in no-
mine Domini. Hosanna in
excelsis.

[V „tíhi maši“ („kánonu“) se --- z ozirom na Kristusovo vsta-
jenje in novokerščence --- vrinejo besede, ki so v naslednjih dveh
molitvah z ležečimi čerkami natisnene.]

Communicantes, et noctem
*sacratissimam celebrantes Re-
surrectionis Domini nostri,
Jesu Christi, secundum car-
nem*, sed et memoriam ve-
nerantes in primis glorio-
sae semper virginis Mariae,
Genitricis etc.

Res je spodobno in prav,
primerno in zveličalno, da
Te, Gospod, sicer vsak čas,
posebno pa *to noč* še slav-
niše hvalimo, ker je naše ve-
likonočno jagnje — Kristus
— zaklano. Zakaj on je pra-
vo jagnje, katero je grehe
sveta odvzelo; on je sè svojo
smertjo našo smert zaterl in
z vstajenjem svojim nam živ-
ljenje nazaj pridobil. Zato-
rej z angeli in velikimi an-
geli, s troni in gospostvi in
z vso množico nebeških
(vojskni) trum slave Tvoje
pesem neprenehoma pojemo,
rekoč:

Svet, svet, svet Gospod,
Bog sabaôt (vojskni trum).
Polna so nebesa in zemlja
Tvoje slave. Hosana po vi-
šavah. Češčen bodi, kdor pri-
de v imenu Gospodovem.
Hosana po višavah.

Združeni (z izvoljenimi)
in *obhajoči presveto noč vsta-
jenja našega Gospoda po
mesu* (to je, telesnega), pa
tudi spomin sosebnost častite
Device Marije, matere *tega
istega* Boga in Gospoda Je-
zusa Kr. itd.

Hanc igitur oblationem servitutis nostrae sed et cunctae familiae tuae, quam tibi offerimus *pro his quoque, quos regenerare dignatus es ex aqua et Spiritu sancto, tribuens eis remissionem omnium peccatorum*, quaesumus, Domine, ut placatus accipias etc.

[Po „Oče naš“-u reče mašnik sicer „Pax Domini itd.“, „Agnus Dei“ pa ne in „mirú“ levitoma tudi ne da; moli pa vendar vse 3 molitve pred obhajilom. Ko je mašnik presv. sakrament zavžil, začnejo se peti „Večernice“ (Vesperae“).]

Ant. Alleluja, alleluja, alleluja. *)

Psalm 116.

Laudate Dominum, omnes gentes; * laudate eum, omnes populi.

Quoniam confirmata est super nos misericordia ejus; * et veritas Domini manet in aeternum.

Gloria Patri, et Filio, * et Spiritui sancto.

Sicut erat in principio, et nunc, et semper, * et in saecula saeculorum. Amen.

Ant. Alleluja, alleluja, alleluja.

[Zdajci poje mašnik-obrednik antifono k „Magnificat“]

Ant. Vespere autem sabbati, (*Chorus prosequitur*)

Prosimo Te tedaj, Gospod, potolažen sprejmi ta dar, ktereга Ti darujemo Tvoji služabniki in z nami vred vsa Tvoja (vérna) družina tudi za tiste, ktere si milostljivo prerodil iz vode in svetega Duha, podelivši jim odpuščenje vsch grehov itd.

Antif. Aleluja, aleluja, aleluja!

Hvalite Gospoda, vsi narodi; hvalite ga, vsa ljudstva.

Ker poterjena je nad nami njegova milost, in Gospodova resnica ostane vekomaj.

Čast bodi Bogu Očetu in Sinu in sv. Duhu.

Kakor je bila v začetku, (tako) zdaj in vselej in na vekomaj. Amen.

Ant. Aleluja, aleluja, aleluja!

Ant. Zvečer sabote pa (*Naslednje besede pojejo pev-*

*) „Alleluja“ („hallelujah“) pomeni: „Hvalite Gospoda (Boga)“!

quae lucescit in prima sab-
bati, venit Maria Magdalene
ed altera Maria videre se-
pulehrum, alleluja.

ci) ko se prvi dan tedna
zasveti, prišla je Marija Mag-
dalena in una Marija gledat
groba. Aleluja!

„Magnificat“ (Moja duša poveljučuje) *itd.* (na strani 188.)

H koncu „Gloria Patri“ („Čast Bogu Očetu“).

Ant. Vespere autem etc. | *Ant.* Zvečer sobote pa *itd.*

(*Kakor zgoraj*).

[Med tem ko se poje „Magnificat“, kadi mašnik altar po na-
vadi. Ponovivši antifono moli naslednjo molitev, ki velja tudi za „po-
obhajilno“:]

Ÿ. Dominus vobiscum.

Ř. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Gospod z vami.

Ř. In s tvojim duhom.

Oremus.

Spiritum nobis, Domine,
tuae charitatis infunde: ut,
quos sacramentis paschalibus
satiasti, tua facias pietate
concordes. Per Dominum etc.
in unitate ejusdem Spiritus
sancti etc.

Ř. Amen

Ÿ. Dominus vobiscum.

Ř. Et cum spiritu tuo.

Ite, Missa est, alleluja, al-
leluja.

Ř. Deo gratias, alleluja,
alleluja.

Molimo!

Vlij v nas, Gospod, duha
svoje ljubezni, da, ki si nas z
velikonočnimi sakramenti
nasitil, storiš nas milostljivo
edine — po Gospodu ... v
edinosti tega istega sv. Du-
ha *itd.*

Ř. Amen.

Ÿ. Gospod z vami.

Ř. In s tvojim duhom.

Idite, maša je minila. Ale-
luja, aleluja!

Ř. Bogu hvala! alleluja,
aleluja!

[Zadnji evangelij sv. Jan. (stran 59.)]

VELIKA NOČ.

Velika — noč! Da! „velikost“, imenitnost, globoko pomenljivost tiste svete noči, v kateri je božji Odrešenik od mrtvih vstal, čuti in umé vsako kerščansko sercé. Praznik vseh praznikov je, središče vseh kerščanskih slavnosti v celém letu. Veselje sv. Cerkve je tako, da jej zmanjkuje besedi, s katerimi bi razodela rajsko svojo radost. V eni besedi se vtupljajo vsi njeni občutki: „Aleluja“ se po vsem kerščanskem svetu razlega; „aleluja“ se od vseh strani odmeva. — Naj boljše razlaganje svete „Velike noči“ je kratka antifona, ki jo Kristusova Cerkev od danes naprej skoz celi ta teden ponavlja: „To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo in veselimo se v njem“!

JUTRANJICE. *)

[Narpred se moli tiho „Oče naš“, „Češč.-Marija“ in Vera.]

Ÿ. Domine, labia mea aperies.

Ř. Et os meum annuntiabit laudem tuam.

Ÿ. Deus, in adiutorium meum intende.

Ÿ. Gospod, odpri moje ustnice.

Ř. In moja usta bodo oznanovala tvojo hvalo.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

*) Pojejo se v saboto zvečer ali v nedeljo zjutraj, pred „vstajenjem“.

R. Domine, ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri et Filio * et Spiritui sancto: —

Sicut erat in principio et nunc et semper * et in saecula saeculorum. Amen. Alleluia.

Invitatorium.

Surrexit Dominus vere, * Alleluia.

(Repetitur)

Surrexit Dominus vere, * Alleluia.

Venite, exultemus Domino, jubilemus Deo, salutari nostro: praeoccupemus faciem ejus in confessione, et in psalmis jubilemus ei.

Surrexit Dominus vere, * Alleluia.

Quoniam Deus magnus Dominus, et Rex magnus super omnes Deos: quoniam non repellet Dominus plebem suam, quia in manu ejus sunt omnes fines terrae et altitudines montium ipse conspicit,

Alleluia.

Quoniam ipsius est mare, et ipse fecit illud, et aridas fundaverunt manus ejus: venite, adoremus, et procidamus ante Deum: ploremus coram Domino, qui fecit nos,

R. Gospod, hiti mi pomagat!

Cast Očetu in Sinu in sv. Duhu: —

Kakor je bila v začetku, (tako) zdaj in vselej in na vekomaj. Amen. Aleluja!

Vabilnica.

Vstal je Gospod resnično Aleluja.

(Ponovi se:)

Vstal je Gospod resnično. Aleluja.

Pridite, radujmo se v Gospodu; ukajmo Bogu, svojemu zveličarju: Prehitujmo njega obličje z zahvalo; in v psalmih mu ukajmo!

Vstal je Gospod resnično. Aleluja.

Ker Gospod je velik Bog, in velik kralj čez vse bogove, zakaj Gospod ne pahne od sebe svojega ljudstva. Zakaj v njega roci so vse pokrajine zemlje; in on gleda (doli) na verhove hribov.

Aleluja.

Ker njegovo je morje, in on ga je ustvaril, in suho so njegove roke naredile. Pridite, molimo, in padimo na tla pred Bogom, in jokajmo pred Gospodom, ki nas je

quia ipse est Dominus Deus noster: nos autem populus ejus, et oves pascuae ejus.

Surrexit Dominus vere, * Alleluja.

Hodie, si vocem ejus audieritis, nolite obdurare corda vestra, sicut in exacerbatione secundum diem tentationi in deserto: ubi tentaverunt me patres vestri, probaverunt et viderunt opera mea.

Alleluia.

Quadraginta annis proximus fui generationi huic, et dixi: Semper hi errant corde: ipsi vero non cognoverunt vias meas, quibus juravi in ira mea, si introibunt in requiem meam.

Surrexit Dominus vere, * Alleluia.

Gloria Patri et Filio et Spiritui sancto: sicut erat in principio et nunc et semper et in saecula saeculorum. Amen.

Alleluia.

Antiph. Ego sum, qui sum, et consilium meum non est cum impiis, sed in lege Domini voluntas mea est, allel.

ustvaril. Zakaj on je Gospod, naš Bog, mi pa smo ljudstvo njegovo in ovce njegove paše.

Vstal je Gospod resnično. Aleluja.

Danes, ko njegov glas slišite, nikar ne zakèrknite svojega serca, kakor v razdraženji ob dnevu skušnje v puščavi, kjer so me skušali vaši očetje; skusili so me, in so videli moja dela.

Aleluja.

Stirdeset let sem imel težavo s tem rodом, in sem rekel: Oni se vedno v sercu motijo; oni pa niso spoznali mojih potov, da sem prisegel v svoji jezi: Nikoli ne pojdejo v moj pokoj.

Vstal je Gospod resnično. Aleluja.

Čast Očetu in Sinu in svetemu Duhu: kakor je bila v začetku, (tako) zdaj in vselej in na vekomaj. Amen.

Aleluja.

[Potem koj:]

Nokturn.

Ant. Jez sem, kdor sem, in po svētu hudobnih nisem ravnal, ampak v zapovedi Gospodovi je moja volja. Aleluja.

Psalm 1.

Beatus vir, qui non abiit in consilio impiorum, et in via peccatorum non stetit, * et in cathedra pestilentiae non sedit.

Sed in lege Domini voluntas ejus, * et in lege ejus meditabitur die ac nocte.

Et erit tamquam lignum, quod plantatum est secus decursus aquarum: * quod fructum suum dabit in tempore suo.

Et folium ejus non defluet * et omnia, quaecumque faciet, prosperabuntur.

Non sic impii, non sic: * sed taquam pulvis, quem projicit ventus a facie terrae.

Ideo non resurgent impii in judicio: * neque peccatores in concilio justorum.

Quoniam novit Dominus viam justorum: * et iter impiorum peribit.

Gloria Patri etc.

Antiph. Ego sum, qui sum, et consilium meum non est cum impiis: sed in lege Domini voluntas mea est, allel.

Antiph. Postulavi Patrem meum, alleluja: dedit mihi gentes, alleluja, in haereditatem, alleluja.

Blagor človeku, kateri ne hodi po svetovanji hudobnih, in ne postaja na potu grešnikov, in ne sedi na stolu kuge.

Temuč ljubi postavo Gospodovo, ter noč in dan preišljuje njegovo postavo!

In je enak drevesu, ki je zasajeno ob potocih, in daje sad ob svojem času.

Njegovo pérje ne obléta, in vse, kar koli počenja, gre mu po sreči.

Ne takó, hudobni, ne takó; temuč so ko prah, ki ga veter od zemlje vzdiguje.

Zatorej hudobni ne obstanejo v sodbi, in grešniki ne v zboru pravičnih;

Zakaj Gospod pozná pot pravičnih; pot hudobnežev pa zgine.

Čast Očetu itd.

Ant Jez sem, kdor sem, in po svètu hudobnih nisem ravnal, ampak v zapovedi Gospodovi je moja volja. Aleluja.

Ant. Prosil sem svojega očeta, aleluja; in dal mi je narode, aleluja, v delež, aleluja.

*Psalm 2. „Quare fremuerunt gentes“ na strani 195.**Ant.* Postulavi etc.

Ant. Ego dormivi, et somnum cepi, et exurrexi, quoniam Dominus suscepit me, alleluja alleluja.

Ant. Prosil sem itd.

Ant. Spal sem, terdo sem spal, in sem vstal, ker me je Gospod sprejel. Aleluja, aleluja!

Psalm 3.

Domine, quid multiplicati sunt, qui tribulant me? * multi insurgunt adversum me.

Multi dicunt animae meae: * Non est salus ipsi in Deo ejus.

Tu autem, Domine, susceptor meus es: * gloria mea, et exaltans caput meum.

Voce mea ad Dominum clamavi: * et exaudivit me de monte sancto suo.

Ego dormivi, et soporatus sum: * et exurrexi, quia Dominus suscepit me.

Non timebo milia populi circumdantis me: * exurge, Domine, salvum me fac, Deus meus.

Quoniam tu percussisti omnes adversantes mihi sine causa; * dentes peccatorum contrivisti.

Domini est salus: * et super populum tuum benedictio tua.

Gloria Patri etc.

Gospod, kakó so se namožili, ki me stiskajo: velíko se jih vzdiguje zoper mene.

Velíko pa jih pravi moji duši: Zanje ni pomoči per njenem Bogu.

Ti pa, Gospod! si moj sprejemnik, moja slava; in mi vzdiguješ glavo.

Sè svojim glasom sem v Gospoda klical, in uslišal me je sè svoje svete gôre.

Spal sem, terdó sem spal, in sem vstal, ker me je Gospod sprejel.

Ne bojim se tavžentov izmed ljudstva, ki me oblega; vzdigni se, Gospod! reši me, moj Bog!

Ker ti si poterl vse, ki mi nasprotvajo brez vzroka; zobé grešnikov si zdrobil.

Pri Gospodu je pomoč; in tvoj blagoslov pridi nad tvoje ljudstvo.

Čast Očetu itd.

Ant. Ego dormivi, et somnum cepi, et exurrexi, quoniam Dominus suscepit me, alleluja alleluja.

V. Surrexit Dominus de sepulchro, alleluja.

R. Qui pro nobis pependit in ligno, alleluja.

Pater noster (secreto).

V. Et ne nos inducas in tentationem —

R. Sed libera nos a malo.

Absolutio.

Exaudi, Domine, Jesu Christe, preces servorum tuorum et miserere nobis: qui cum Patre et Spiritu sancto vivis et regnas in saecula saeculorum.

R. Amen.

Lector: Jube, domne, benedicere.

Benedictio.

Evangelica lectio sit nobis salus et protectio.

R. Amen.

Lectio s. Evangelii secundum Marcum.

Lectio I. (Cap. 16.)

In illo tempore: Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Salome emerunt aromata, ut venientes ungerent Jesum. Et reliqua.

Ant. Spal sem, terdo sem spal, in sem vstal, ker me je Gospod sprejel. Aleluja, aleluja!

V. Vstal je iz groba Gospod, aleluja.

R. Kteri je za nas visel na lesu, aleluja.

Oče naš (*tiho.*)

V. In nas ne pelji v skušnjavo.

R. Temuč reši nas hudega.

Odveznica.

Usliši, Gospod Jezus Kristus, prošnje svojih služabnikov in usmili se nas; kteri z Očetom in svetim Duhom živiš in kraljuješ od vekomaj do vekomaj

R. Amen.

Bralec: Blagoslôvi, gospod!

Blagoslov.

Berilo iz svetega evangelija bodi nam zveličanje in bramba.

R. Amen.

Berilo sv. evangelija po spisu sv. Marka.

Berilo I. (Pogl. 16.)

Tisti čas so Marija Magdalena, in Marija Jakopova, in Saloma kupile dišáv, da bi prišle, in Jezusa mazi-lile . . . itd.

Homilia s. Gregoríi Papae.

Homilia 21. in Evangel. circa init.

Audistis, fratres charissimi, quod sanctae mulieres, quae Dominum fuerant secutae, cum aromatibus ad monumentum venerunt, et ei, quem viventem dilexerant, etiam mórtuo studio humanitátis obsequuntur. Sed res gesta aliquid in sancta Ecclesia signat gerendum. Sic quippe necesse est, ut audiamus, quae facta sunt, quatenus cogitemus etiam, quae nobis sint ex eorum imitatione facienda. Et nos ergo in eum, qui est mortuus, credentes, si, odore virtutum referti, cum opinione bonorum operum Dominum quaerimus, ad monumentum profecto illius cum aromatibus venimus. Illae autem mulieres Angelos vident, quae cum aromatibus venerunt: quia videlicet illae mentes supèrnos cives aspiciunt, quae cum virtutum odoribus ad Dominum per sancta desideria proficiscuntur.— Tu autem, Domine, miserere nobis *R.* Deo gratias.

R. Angelus Domini descendit de coelo, et accedens

*Razlaganje (tega evange-
lija); spisal sv. Gregorij,
pap.*

(21. njegovo razlaganje ss. evang.)

Slišali ste, preljubi bratje, da so svete žene, ki so za Gospodom hodile, z dišavami h grobu prišle, da bi njemu, ktereга so živega ljubile, tudi mertvemu gorečo svojo ljubezen izkazale. Ali, kar se je (takrat) zgodilo, kaže, kaj naj se (zdaj) v sveti Cerkvi godí. Zato je namreč treba, da poslušamo, kaj se je zgodilo, da lahko tudi premislimo, kaj je nam storiti, da jih posne-
namo. Tudi mi tedaj, ki va-nj, kateri je umerl, vérujemo, k njegovemu grobu z dišavami pridemo, ako z duhom čednosti napolnjeni z dobrimi dejanji Gospoda iščemo. Tiste žene pa, ki so prišle z dišavami, videle so angela: ker nebeščane vidijo le tiste duše, ktere polne svetih želj z dišavami čednosti h Gospodu prihajajo. -- Ti pa, Gospod, usmili se nas! *R.* Bogu hvala! (*In tako se sklene tudi II. in III. berilo.*)

R. Angelj Gospodov je prišel iz nebes in je pristopil

revolvit lapidem, et super eum sedit, et dixit mulieribus: * Nolite timere: scio enim, quia crucifixum quaeritis: jam surrexit; venite et videte locum, ubi positus erat Dominus, allel.

Ÿ. Et introentes in monumentum viderunt juvenem sedentem in dextris, cooperatum stola candida, et obstupuerunt: qui dixit illis:

Nolite timere.

Gloria Patri, et Filio et Spiritui sancto etc.

(et repetitur:)

Ŕ. Angelus usq. ad Ÿ.

Lector: Jube, domne, benedicere.

Benedictio.

Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

Ŕ. Amen.

Lectio II.

Notandum vero nobis est, quidnam sit, quod in dextris sedere Angelus cernitur. Quid namque per sinistram, nisi vita praesens: quid vero per dexteram, nisi perpetua vita designatur? Unde in Canticis Canticorum scriptum est: Laeva ejus sub capite meo, et dextera illius amplexabitur me. Quia ergo Redemptor

ter kamem odvalil in na-nj sédel in rekel ženam: — Nikar se ne bôjte; saj vem, da iščete Križanega; vstal je že, pridite in poglejte kraj, kamor je bil Gospod položen. aleluja!

Ÿ. In so šle v grob in videle mladenča sedečega na desni, ogernenega z belim oblačilom, in so ostermele; on pa jim reče:

Nikar se ne bojte itd.

Čast Očetu in Sinu in sv. Duhu itd.

(in se ponavlja:)

Angelj Gospod. itd. (do Ÿ.)

Bralec: Blagoslovi, gospod!

Blagoslov.

Božja pomoč naj ostane vselej pri nas.

Ŕ. Amen.

Berilo II.

Vedeti pa nam je, kaj je to, da so (žene) angela na desnici videle sedeti. Zakaj kaj družega neki ima pomeniti levica, ko sedanje življenje; in kaj desnica, če ne prihodnje življenje? Zatorej je v „Visoki pesmi“ zapisano: „Levica njegova je pod mojo glavo, in desnica njegova me bo objemala.“ Ker

noster jam praesentis vitae corruptionem transierat, recite Angelus, qui nuntiare perennem ejus vitam venerat, in dextera sedebat. Qui stola candida coopertus apparuit, quia festivitatis nostrae gaudia nuntiavit. Candor etenim vestis splendorem nostrae denuntiat solemnitatis. Nostrae dicamus, an suae? Sed, ut fateamur verius, et suae dicamus et nostrae. Illa quippe Redemptoris nostri resurrectio et nostra festivitas fuit, quia nos ad immortalitatem reduxit; et Angelorum festivitas existit, quia, nos revocando ad coelestia, eorum numerum implevit. — Tu autem, Domine etc.

R. Cum transisset sabbatum, Maria Magdalene, et Maria Jacobi, et Solome emerunt arómata, * Ut venientes úngerent Jesum, alleluja, alleluja.

V. Et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum, orto jam sole.

Ut venientes etc.

Gloria Patri.

Ut venientes etc.

Lector: Jube, domne, benedicere.

se je bil tedaj naš Odrešenik strobljivosti sedanjega življenja (že) iznebil, bilo je prav, da je angelj, ki je bil prišel večno njegovo življenje oznanovat, sedel na desnici. Z belim oblačilom ogernen se je prikazal, ker je veselje naših praznikov oznanjal. Bela obleka namreč naznanja častitljivost naše svečanosti. Hočemo li reči *naše*, ali *njegove*? Da resničnije povemo, recimo, da njegove in naše. Vstajenje našega Odrešenika je bilo naša slavnost (praznik), ker nas je k neumerljivosti nazaj pripeljala: bilo je pa tudi angeljska slavnost, ker je s tem, da kliče nas v nebesa, njih (angelov) število dopolnila.

R. Ko je bila sabota pretekla, so Marija Magdalena in Marija Jakobova (mati) in Saloma ukupile dišav, — da bi prišle in Jezusa mazilile, aleluja, aleluja!

V. Celó zgodaj so prvi dan po saboti prišle h grobu, ko je solnce bilo že izšlo.

Da bi prišle itd.

Čast Očetu itd.

Da bi prišle itd.

Bravec: Blagoslovi, gospod!

Benedictio.

Ad societatem civium superiorum perducatur nos Rex angelorum.

R. Amen.

Lectio III.

In sua ergo ac nostra festivitate Angelus in albis vestibus apparuit: quia, dum nos per resurrectionem Dominicam ad superna reducimur, coelestis patriae damna reparantur. Sed quid advenientes feminas affatur, audiamus: Nolite expavescere. Ac si aperte dicat: Paveant illi, qui non amant adventum superiorum civium: pertimescant, qui carnalibus desideriis pressi, ad eorum societatem pertinere posse desperant. Vos autem cur pertimescitis, quae vestros concives videtis? Unde et Matthaeus, Angelum apparuisse describens, ait: Erat aspectus ejus sicut fulgur, et vestimenta ejus sicut nix. In fulgure etenim terror timoris est, in nive autem blandimentum candoris.

[Tu ni R. in V., ampak sledi berž „Te Deum laudamus“:]

Te, Deum, laudamus: * te Dominum confitemur.

Blagoslov.

V družbo nebeških prebivalcev naj nas pripelje kralj angelov.

R. Amen.

Berilo III.

Na svojo tedaj in našo slavnost se je angelj prikazal v belih oblačilih: zakaj v tem, ko nas vstajenje Gospodovo v nebesa pelje, je škoda nebeške domovine poravnana. Toda poslušajmo, kako je žene, ki so bile (tje) prišle, ogovoril. Nikar se ne strašite. Kakor da bi na ravnost rekel: Bojé naj se oni, kateri ne ljubijo prihoda nebeščanov; ustrašijo naj se oni, kateri so, ker jih meséne želje tarejo, že obupali, da bi kedaj mogli priti v njih družbo. Vé pa — zakaj bi se bale, vé, ki svoje someščane vidite? Zatorej tudi s. Matevž, ko popisuje, da se je angelj prikazal, pravi: „Njegovo obličje je bilo kakor blisk, in njegova oblačila, kakor sneg“. Blisk namreč nas navdaja sè strahom, sneg pa je prijeten po svoji belobi.

Tebe Boga hvalimo * Tebe Gospoda spoznavamo.

Te aeternum Patrem * omnis terra veneratur.

Tibi omnes Angeli, * tibi coeli, et universae potestates.

Tibi Cherubim et Seraphim * incessabili voce proclamant.

Sanctus, sanctus, sanctus : * Dominus Deus Sabaoth.

Pleni sunt coeli et terra * majestatis gloriae tuae.

Te gloriosus * Apostolorum chorus.

Te Prophetarum * laudabilis numerus.

Te Martyrum candidatus * laudat exercitus.

Te per orbem terrarum * sancta confitetur Ecclesia.

Patrem * immensae majestatis.

Venerandum tuum verum * et unicum Filium.

Sanctum quoque * Paraclitum Spiritum.

Tu Rex gloriae, * Christe.

Tu Patris * sempiternus es Filius.

Tu ad liberandum suscepturus hominem, * non horruisti Virginis uterum.

Tu devicto mortis aculeo, * aperuisti credentibus regna coelorum.

Tu ad dexteram Dei sedes * in gloria Patris.

Tebe večnega Očeta * vsa zemlja povikšuje.

Tebi vsi Angeli * Tebi nebesa in vse moči nebeške.

Tebi Herubi in Serafi * neprehoma prepevajo :

„Sveti, sveti, sveti * Gospod, Bog Sabaoth.“

Nebo in zemlja je polna * slave Tvojega veličanstva.

Tebe preslavna * apostelnov truma;

Tebe zbor * prerokov časti;

Tebe mučencev hvali * družba belo oblečena.

Tebe po svetu širokem * slavi cerkev presveta;

Očeta * veličanstva neskončnega.

Častitljivega pravega Tvojega * edinega Sina.

Svetega tudi * Duha Tolažnika.

Ti si Kralj slave *, o Kristus.

Ti si Očetov * Sin večni.

Ko si človeka prišel odrešit, b'la Ti je mati uboga Devica.

Ti si iztergal smerti želo * Ti si vérnim odklenil vrata nebeška.

Ti sediš na božji desnici * v slavi Očetovi.

Judex crederis*esse venturus.

Te ergo, quaesumus, tuís famulis subveni, * quos pretioso Sanguine redemisti.

Æterna fac cum Sanctis tuis*in gloria numerari.

Salvum fac populum tuum, Domine:* et benedic haereditati tuae.

Et rege eos, * et extolle illos usque in aeternum.

Per singulos dies*benedicimus te.

Et laudamus Nomen tuum in saeculum,*et in saeculum saeculi.

Dignare, Domine, die isto *sine peccato nos custodire.

Miserere nostri, Domine, * miserere nostri.

Fiat misericordia tua, Domine, super nos, * quemadmodum speravimus in te.

In te, Domine, speravi, * non confundar in aeternum.

Vemo, da prideš * tudi nas sodit.

Torej Te prosimo, usmili se Tvojih služabnikov, * ktere si rešil s svojo drago kerljivo.

Daj, da v družbi Tvojih svetih * večno dosežemo slavo.

Reši, Gospod, ljudstvo svoje * in blagoslovi svoj delež.

Vodi tiste * in povzdigni une na vekomaj.

Dan sleherni * Tebe slavimo.

In hvalimo Tvoje ime na veke * in na vekov veke.

Blagovoli, Gospod, dan današji, * greha nas varovati.

Usmili se nas, Gospod, oh usmili se nas.

Skaži nam milost svojo, Gospod, * kakor smo v Tebe zaupali.

V Tebe, Gospod, sem zaupal, * na vekomaj ne bom osramoten.

HVALNICE.

Ÿ. Deus, in adjutorium meum intende.

Ř. Domine, ad adjuvandum me festina.

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč.

Ř. Gospod, hiti mi pomagat.

Ÿ. Gloria Patri etc. Aleluja.

Ant. Angelus autem Domini descendit de coelo, et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum, alleluja, alleluja.

Psalm 92.

Dominus regnavit, decorem indutus est: * indutus est Dominus fortitudinem, et praecinxit se.

Etenim firmativ orbem terrae, * qui non commovebitur.

Parata sedes tua ex tunc: * a saeculo tu es.

Elevaverunt flumina, Domine; * elevaverunt flumina vocem suam.

Elevaverunt flumina fluetus suos * a vocibus aquarum multarum.

Mirabiles elationes maris * mirabilis in altis Dominus.

Testimonia tua credibilia facta sunt nimis; * domum tuam decet sanctitudo, Domine, in longitudinem dierum.

Ant. Angelus autem Domini descendit de coelo, et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum, allel., allel.

Čast Očetu itd. (*H koncu*) Aleluja!

Ant. Angelj Gospodov pa je prišel iz nebes, in je pristopil ter odvalil kamen, in na-nj sédel, aleluja, aleluja!

Gospod kraljuje, veličastvo je oblekel; Gospod je moč oblekel, in se je opasal.

Zakaj uterdil je okroglo zemljo, ki ne omahne.

Napravljen je tvoj sedež od tedaj; od vekomaj si ti!

Vzdigujejo se reke, Gospod! reke vzdigujejo svoj glas.

Reke vzdigujejo svoje valove v šumenji veliko vodá

Čudovitno je vzdigovanje morja, čudoviten je Gospod na višavi.

Tvoja spričevanja so prav verjetna; tvoji hiši se svetost spodobi, Gospod, na večne čase.

Ant. Angelj Gospodov pa je prišel iz nebes, in je pristopil ter odvalil kamen, in na-nj sédel, aleluja, aleluja!

Ant. Et ecce terraemotus factus est magnus: Angelus enim Domini descendit de coelo, alleluja.

Ant. In, glej, velik potres je vstal: zakaj angelj Gospodov je prišel iz nebes, Aleluja.

Psalm 99.

Jubilare Deo omnis terra;
* servite Domino in laetitia.
Introite in conspectu ejus;
* in exultatione.

Scitote, quoniam Dominus ipse est Deus, * ipse fecit nos, et non ipsi nos.

Populus ejus et oves pascuae ejus; * introite portas ejus in confessione, atria ejus in hymnis: confitemini illi.

Laudate Nomen ejus, quoniam suavis est Dominus, in aeternum misericordia ejus: * et usque in generationem et generationem, veritas ejus.

Ant. Et ecce terraemotus factus est magnus: Angelus enim Domini descendit de coelo, alleluja.

Ant. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, vestimenta autem ejus sicut nix, alleluja, alleluja,

Ukajte Bogu vse dežele, služite Gospodu v veselji.

Pridite pred njega obličje z radostjo.

Vedite, de Gospod sam je Bog; on nas je naredil, in ne mi sebe.

Njegovo ljudstvo smo in ovce njegove paše.

Pojdite s hvaljenjem skozi njega vrata, v njegove dvore s pesmimi; slavite ga.

Hvalite njega imé; ker prijeten je Gospod; vekomaj terpi njegova milost, in od roda do roda njega resnica.

Ant. In, glej, velik potres je vstal: zakaj angelj Gospodov je prišel iz nebes, aleluja.

Ant. Bilo je pa njegovo obličje kakor blisk, in oblčila njegova kakor sneg, aleluja, aleluja!

Psalm 62. „Deus, Deus meus“ in naslednji (66) na strani 146.

[Konec psalma 62. se ne reče „Gloria Patri“, ampak se prestopi naravnost k 66. „Deus misereatur“.]

Ant. Erat autem aspectus ejus etc.

Ant. Prae timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui, allel.

Pesem treh mladenčev v (razbeljeni) peči. (Dan. III, 57 itd.)

Benedicite, omnia opera Domini, Domino: * laudate et superexaltate eum in saecula.

Benedicite, Angeli Domini, Domino: * benedicite, coeli Domino.

Benedicite, aquae omnes, quae super coelos sunt, Domino: * benedicite, omnes virtutes Domini, Domino.

Benedicite, sol et luna, Domino: * benedicite, stellae coeli, Domino.

Benedicite, omnis imber et ros, Domino: * benedicite, omnes spiritus Dei, Domino.

Benedicite, ignis et aestus, Domino: * benedicite, frigus et aestus, Domino.

Benedicite, rores et pruina, Domino: * benedicite, gelu et frigus, Domino.

Benedicite, glacies et nives, Domino: * benedicite, noctes et dies, Domino.

Benedicite, lux et tenebrae,

Ant. Bilo je pa njegovo obličje itd.

Ant. Strahú pred njim so váruhi strepetali, in so bili kakor mertvi.

Častíte Gospoda, vsa dela Gospodova: hvalíte in povišujte ga čez vse na vekomaj.

Častíte Gospoda, angelji Gospodovi; častíte Gospoda, nebesa;

Častíte Gospoda, vse vode, ktere ste nad nebom; častíte Gospoda, vse moči Gospodove;

Častíte Gospoda, solnce in luna; častíte Gospoda, zvezde na nebu:

Častita Gospoda, ves dež in rosa; častite Gospoda, vsi vetrovi božji;

Častita Gospoda, ogenj in vročina; častita Gospoda, mraz in vročina;

Častíte Gospoda, rosa in slana; častita Gospoda, srež in ivje;

Častita Gospoda, led in sneg; častíte, Gospoda, noči in dnevi;

Častíte Gospoda, svetloba

Domino: * benedicite, fulgura et nubes Domino.

Benedicat terra Dominum; * laudet et superexaltet eum in saecula.

Benedicite, montes et colles, Domino: * benedicite, universa germinantia in terra, Domino.

Benedicite, fontes, Domino; * benedicite, maria et flumina, Domino.

Benedicite, cete et omnia, quae moventur in aquis, Domino: * benedicite, omnes volucres coeli, Domino.

Benedicite, omnes bestiae et pecora, Domino: * benedicite, filii hominum, Domino.

Benedicat Israël Dominum: * laudet et superexaltet eum in saecula,

Benedicite, sacerdotes Domini, Domino: * benedicite, servi Domini, Domino.

Benedicite, spiritus et animae justorum, Domino: * benedicite, sancti et humiles corde, Domino.

Benedicite, Anania, Azaria, Misaël, Domino: * laudate et superexaltate eum in saecula.

Benedicamus Patrem et Filium cum sancto Spiritu:

in tema; častíte Gospoda, bliski in oblaki;

Části naj Gospoda zemlja; hvali in povišuje naj ga vekomaj.

Častíte Gospoda, goré in hribi; častíte Gospoda, vse rastlíne na zemlji;

Častíte Gospoda, studenci; častíte Gospoda, morja in reke;

Častíte Gospoda, somi in vse, kar se giblje v vodah; častíte Gospoda, vse ptice pod nebom;

Častíte Gospoda, vse zverine in živina; častíte Gospoda, človeški otroci;

Časti Gospoda, Izrael; hvali in povišuj ga čez vse na vekomaj.

Častíte Gospoda, duhovni Gospodovi; častíte Gospoda, služabniki Gospodovi;

Častíte Gospoda, duhovi in duše pravičnih; častíte Gospoda, sveti in ponižni v sercu;

Častíte Gospoda, Ananija, Azarija, Misael; hvalíte in povišujete ga čez vse na vekomaj.

Častimo Očeta in Sina sè sv. Duhom; hvalimo in po-

* laudemus et superexaltemus eum in saecula.

Benedictus es, Domine. in firmamento coeli: * et laudabilis et gloriosus et superexaltatus in saecula

Ant. Prae timore autem ejus exterriti sunt custodes et facti sunt velut mortui, alleluja.

Ant. Respondens autem Angelus, dixit mulieribus: Nolite timere, scio enim, quod Jesum quaeritis, alleluja.

*Psalmi 148. „Laudate Dominum de coelis“ z naslednjima 149. in 150. zaendrugoma *), na strani 151.*

Ant. Respondens autem Angelus dixit mulieribus: Nolite timere, scio enim, quod Jesum quaeritis, alleluja.

[Namesti „kapiteljna“ („poglavja“), „pesmi“ („hymnus“) in „verstice“ („versiculus“) velja za ves velikonočni teden ta-le antifonaveselica:]

Ant. Haec dies, quam fecit Dominus: exultemus et laetemur in ea.

višujmo ga čez vse na vekomaj.

Češčen si Bog na terdini nebá: in hvalevreden in slaven in povišan na vekomaj.

Ant. Strahú pred njim so váruhi strepetali, in so bili kakor mertvi, aleluja.

Ant. Angelj pa je pregovoril in rekel ženam: Nikar se ne bojte: saj vem, da iščete Jezusa, aleluja!

Ant. Angelj pa je pregovoril in rekel ženam: Nikar se ne bojte: saj vem, da iščete Jezusa, aleluja!

To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo in veselimo se v njem!

K „Benedictus“-u

Ant. Et valde mane una sabbatorum veniunt ad monumentum, orto jam sole, allel.

Ant. In na vse zgodaj prvi dan tedna so prišle h grobu, ko je bilo že solnce vstalo, aleluja!

*) „Gloria Patri“ se reče samo konec tretjega psalma (150).

*Pesem „Benedictus“ na strani 154.**Oratio.*

Deus, qui hodierna die per Unigenitum tuum aeternitatis nobis aditum devicta morte reserasti: vota nostra, quae praeveniundo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eundem Dominum.

Ÿ. Dominus vobiscum.

℞. Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino, alleluja, alleluja. R. Deo gratias, alleluja alleluja.

[Tako se reče samo po „Večernicah“ in „Hvalnicah“ do „Večernic“ sabote po Vel. noči (inclusive).]

Fidelium animae per misericordiam Dei requiescant in pace.

℞. Amen.

Ÿ. Dominus det nobis suam pacem.

℞. Et vitam aeternam. Amen.

Antifona D. Mariji na čast.

Regina coeli, laetare, alleluia.

Quia, quem meruisti portare, alleluia.

Resurrexit, sicut dixit, alleluia,

Ora pro nobis Deum alleluia.

Molitev.

Bog, kateri si nam današnji dan po svojem Edino-rojenem, ki je smert pre-magal, večnosti vrata odkle-nil: naše želje, katere Ti v nas obujaš, sè svojo pomoč-jo tudi izpolnuj. Po tem istem Gospod našem itd.

Ÿ. Gospod z vami

℞. In s tvojim duhom

Ÿ. Čestimo Gospoda, ale-luja, alleluja! ℞. Bogu hva-la! alleluja, alleluja.

Vérnih duše naj po usmi-ljenji božjem počivajo v mi-ru.

℞. Amen.

[„Oče naš“ — (ves tiho)].

Ÿ. Gospod naj nam dá svoj mir —

℞. In večno življenje. A-men.

Kraljica nebeška, veseli se, aleluja.

Kterega si vredna bila nosi-ti, aleluja.

Vstal je od smerti, kakor je rekel, aleluja!

Prosi za nas Boga, aleluja.

Ÿ. Gaude et laetare, Virgo Maria, alleluia.

℞. Quia surrexit Dominus vere, alleluja.

Oremus.

Deus, qui per resurrectionem Filii Tui, Domini nostri, Jesu Christi, mundum laetificare dignatus es, praesta, quaesumus, ut per ejus Genitricem, Virginem Mariam, perpetuae capiamus gaudia vitae: per eundem Christum Dominum nostrum.

℞. Amen.

Ÿ. Divinum auxilium maneat semper nobiscum.

℞. Amen.

Ÿ. Veseli in raduj se, Devica Marija, aleluja!

Ker je res vstal Gospod, aleluja.

Molimo.

Bog, ki si po vstajenji svojega Sina, Gospoda našega, Jezusa Kristusa, svet razveselil: dodeli, prosimo, da po njegovi Materi, Devici Mariji, dosežemo večnega življenja veselje. Po tem istem Kristusu, Gospodu našem.

℞. Amen.

Ÿ. Božja pomoč naj ostane vselej z nami.

℞. Amen.

MAŠA.

[Postaja pri sv. Mariji Veliki.]

(*Introitus*) (*Ps. 138.*) Resurrexi, et adhuc tecum sum, alleluja: admirabilis facta est scientia tua, alleluja, alleluja.

(*Psalmus 138.*) Domine, probasti me, et cognovisti me: tu cognovisti sessionem meam, et resurrectionem meam.

Ÿ. Gloria Patri etc.

Resurrexi, et adhuc tecum sum etc.

(*Vhod*) (*Psalm. 138.*) Vstal sem in sem še pri tebi, aleluja: čudovitna (je postala za me) tvoja vednost, aleluja, aleluja.

(*Ps 138.*) Gospod, preiskuješ me in me poznaš; ti poznaš mojo sejo in moje vstajenje.

Ÿ. Čast Očetu itd.

Vstal sem in sem še pri tebi itd.

[„Gloria“ na strani 160.]

Oratio. Deus, qui hodie-
na die per Unigenitum tuum
aeternitatis nobis aditum,
devicta morte, reserasti: vo-
ta nostra, quae praevenien-
do aspiras, etiam adjuvando
prosequere. Por eumdem Do-
minum etc.

*Lectio Epistolae beati Pau-
li Apostoli ad Corinth. (I.
Cor. cap. 5.)*

Fratres, expurgate vetus
fermentum, ut sitis nova
conspersio, sicut estis azy-
mi: etenim Pascha nostrum
immolatus est Christus. I-
taque epulemur, non in fer-
mento veteri, neque in fer-
mento malitiae et nequiti-
ae, sed in azymis sinceritatis
et veritatis.

(Graduale.) — (Ps. 117.)
Haec dies, quam fecit Do-
minus: exultemus et laete-
mur in ea.

Ÿ. Confitemini Domino,
quoniam bonus: quoniam in
saeculum misericordia ejus.
Alleluja, all.

Ÿ. Pascha nostrum im-
molatus est Christus.

(*Zbirna molitev*). Bog, kte-
ri si nam današnji dan po
svojem Edinorojenem, ki je
smert premagal, večnosti
vrata odklenil: naše želje, kte-
re Ti v nas obujaš, se svojo
pomočjo tudi izpolnuj. Po
tem istem Gospodu našem
itd.

*Berilo iz lista sv. Pavla
apost. do Korinčanov (I.
Kor. 5, 7-8.)*

Bratje! postergajte stari
kvas, da boste novo testo, ka-
kor ste opresni; ker naše ve-
likonočno jagnje, Kristus, je
darovano. Obhajajmo tedaj
veliko noč ne v starem kva-
su, tudi ne v kvasu hudobi-
je in malopridnosti, ampak
v opresnih kruhah čistosti in
resnice.

(Gredna mol.), (Ps. 117.)
To je dan, ki ga je Gospod
naredil: radujmo in veseli-
mo se v njem.

Ÿ. Hvalite Gospoda, ker je
dober; ker vekomaj terpi nje-
gova milost. Aleluja, aleluja!

Ÿ. Naše velikonočno jag-
nje, Kristus, je darován.

Naslednjica. (Sequentia).

Victimae paschali laudes
immolent Christiani.

Agnus redemit oves: Chri-
stus innocens Patri reconci-
liavit peccatores.

Mors et vita duello con-
flicere mirando: dux vitae
mortuus, regnat vivus.

Die nobis, Maria, quid vi-
disti in via?

Sepulcrum Christi viven-
tis, et gloriam vidi resur-
gentis.

Angelicos testes, sudarium
et vestes.

Surrexit Christus, spes mea:
praecedet vos in Galilaeam.

Scimus, Christum surre-
xisse a mortuis vere: tu no-
bis, victor Rex, miserere. A-
men. Alleluja.

† *Sequentia sancti Evange-
lii secundum Marcum (Cap.
16.)*

In illo tempore Maria
Magdalene, et Maria Jacobi,
et Salome emerunt aroma-
ta, ut venientes ungerent
Jesum. Et valde mane una
sabbatorum veniunt ad mo-
numentum, orto jam sole.

Daritvi velikonočni daruj-
mo hvalne pesmi, kristjani.
Jagnje odrešilo je ovce;
Kristus nedolžni je grešnike
z Očetom spravil.

Smert in življenje ste se
bili v prečudnem dvoboju;
voditelj življenja umorjen —
živ kraljuje.

Kaj si videla na poti, Ma-
rija? prosim, daj nam do-
znati!

Videla grob sem živečega,
in njega, ki vstal je, v slavi
bliščečega;

Angelov priče vesele; pert
in povoje bele.

Vstal je Kristus, upanje
moje; pred vami pojde v
Galilejo.

Vemo, da je Kristus vstal
od smerti resnično; Ti, Kralj
zmagalec, skaži nam milosti.
Amen, Aleluja!

*Evangelij svetega Marka
(16, 1-7.)*

Tisti čas so Marija Mag-
dalena, in Marija Jakobova,
in Saloma kupile dišav, da
bi prišle, in Jezusa ma-
zilile. In prvi dan bo sobo-
ti so prišle celó zgodaj k
grobu, ko je solnce vzhajalo.

Et dicebant ad invicem: Quis revolvat nobis lapidem ab ostio monumenti? Et respicientes viderunt revolutum lapidem. Erat quippe magnus valde. Et introeuntes in monumentum, viderunt juvenem sedentem in dexteris, coopertum stola candida, et obstupuerunt. Qui dixit illis: Nolite expavescere: Jesum quaeritis Nazarenum crucifixum: surrexit, non est hic: ecce locus, ubi posuerunt eum. Sed ite, dicite discipulis ejus, et Petro, quia praecedet vos in Galilaeam: ibi eum videbitis, sicut dixit vobis.

In so rekle med seboj: Kdo nam odvali kamen od dur grôba? In so se ozerle, ter so videle kamen že odvaljen; bil je namreč silno velik. In so šle v grob, in so videle mladenča sedeti na desni, ogernega z belim oblačilom, in so ostermele. On pa jim reče: Nikar se ne ustrašite! Jezusa iščete Nazareškega, križanega; vstal je, ni ga tukaj! Glejte kraj, kamor so ga bili položili. Pojdite pa, povejte njegovim učencem in Petru, da gre pred vami v Galilejo; tam ga boste videli, kakor vam je rekel.

[„Credo“ glej na strani 42.]

(Offertorium.) (Ps. 75.)

Terra tremuit et quievit, dum resurgeret in iudicio Deus, alleluja.

(Secreta.) Suscipe, quaesumus, Domine etc. (ut heri, pag. 356.)

(Darovanje) (Ps. 75.)

Zemlja se je tresla in počivala, kô se je Bog vzdignil v sodbo, aleluja!

(Tiha mol.) Sprijemi, prosimo, Gospod itd. (kakor včeraj, stran 356.)

[„Predglasje“ kakor včeraj, potissimum nocte“ se reče in „hac potissimum nocte“; ves velikonočni čas pa: „posebno v tem (času)“.

stran 357, samo namesti „in hac potissimum die“ *) in to do prihodnje sabote, potlej pa samo „in hoc potissimum“]

Communicantes, et diem sacratissimam celebrantes Resurrectionis Domini nostri,

Združeni (z izvoljenimi) in dan (ta) presveti obhajoči vstajenja našega Gospoda,

*) To je: . . . „posebno . . . ta dan“ (v saboto: . . . „posebno to noč“); ves velikonočni čas pa: „posebno v tem (času)“.

Jesu Christi, secundum carnem: sed et memoriam venerantes in primis etc. (*ut heri pag. 357.*)

Hanc igitur, etc. (*ut heri, pag. 358.*)

Communio. Pascha nostrum immolatus est Christus, alleluja; itaque epulemur in azyinis sinceritatis et veritatis, alleluja, alleluja, alleluja.

Jezusa Kr. po mesu, in spomin časteč sosêbno itd. (*kakor včeraj, stran 357.*)

Prosimo Te tedaj itd. (*kakor včeraj, stran 358.*)

(*Obhajilna mol.*) Naše velikonočno jagnje, Kristus, je darovano, aleluja; obhajajmo tedaj Veliko noč v opresnih kruhah čistosti in resnice, aleluja, aleluja, aleluja!

[Vse drugo, kakor včeraj.]

VEČERNICE.

[„Oče naš“, „Češč.- si Marija“ (na tihem.)]

Ÿ. Deus, in adiutorium meum intende.

Ř. Domine, ad adjuvandum me festina.

Gloria Patri etc. Alleluia!

Ant. Angelus autem Domini descendit de coelo, et accedens revolvit lapidem, et sedebat super eum, alleluja, alleluja!

Ÿ. Bog, glej na mojo pomoč!

Ř. Gospod, hiti mi pomagat.

Ÿ. Čast Očetu itd. Aleluja!

Ant. Angelj Gospodov pa je prišel iz nebes in je pristopil ter odvalil kamen, in je na-nj sedel, aleluja, aleluja!

Psalm 109.

Dixit Dominus Domino meo: * Sede a dextris meis.

Donec ponam inimicos tuos, * scabellum pedum tuorum.

Gospod je rekel mojemu Gospodu: Usedi se na moje desno.

Dokler ne denem tvojih sovražnikov v podnožje tvojih nog.

Virgam virtutis tuae emittet Dominus ex Sion: * dominare in medio inimicorum tuorum.

Tecum principium in die virtutis tuae, in splendoribus Sanctorum: * ex utero ante luciferum genui te.

Juravit Dominus, et non poenitebit eum: * Tu es Sacerdos in aeternum secundum ordinem Melchisedech.

Dominus a dextris tuis: * confregit in diae irae suae reges.

Judicabit in nationibus, implebit ruinas: * conquasabit capita in terra multorum.

De torrente in via bibet: propterea exaltabit caput.

Gloria Patri etc.

Ant. Angelus autem Domini etc.

Ant. Et ecce, terraemotus factus est magnus: Angelus enim Domini descendit de coelo, alleluja.

Confitebor tibi Domine, in toto corde meo; * in consilio justorum, et congregatione.

Magna opera Domini, * exquisita in omnes voluntates ejus.

Pálíco tvoje moči pošlje Gospod sè Siona. Gospoduj v sredi svojih sovražnikov!

S tabo je gospostvo ob dnevu tvoje moči v svetlobi svetih; iz sebe sem te rodil pred zgodnjo danico.

Gospod je prisegel, in se ne bo kesal: Ti si duhoven vekomaj po Melhisedekovem redu.

Gospod na moji desni potare kralje ob dnevu svoje jeze.

Sodil bo národe, dopolni pogin, razdrobí glave po deželi mnogoterih.

Iz potoka bo pil na potu; torej povzdigne glavo.

Čast Očetu itd.

Ant. Angelj Gospodov pa je prišel.

Ant. In, glej, velik potres je vstal, zakaj angelj Gospodov je prišel iz nebes, alleluja!

Psalm 110.

Hvalil te bom, Gospod, iz vsega svojega sercá, v zboru in v shodu pravičnih.

Velika so dela Gospodova, zbrana po vsi njegovi volji.

Confessio et magnificentia opus ejus; * et justitia ejus manet in saeculum saeculi.

Memoriam fecit mirabilium suorum misericors et miserator Dominus; * escam dedit timentibus se.

Memor erit in saeculum testamenti sui; * virtutem operum suorum annuntiabit populo suo.

Ut det illis haereditatem gentium, * opera manuum ejus veritas et iudicium.

Fidelia omnia mandata ejus, confirmata in saeculum saeculi, * facta in veritate et aequitate.

Redemptionem misit populo suo; * mandavit in aeternum testamentum suum.

Sanctum et terribile nomen ejus; * initium sapientiae timor Domini.

Intellectus bonus omnibus facientibus eum: * laudatio ejus manet in saeculum saeculi,

Gloria Patri etc.

Ant. Ecce, terraemotus factus est magnus: Angelus enim Domini descendit de coelo, alleluja.

Ant. Erat autem aspectus ejus sicut fulgur, vestimenta autem ejus sicut nix, alleluja, alleluja,

Slavno in častito je njegovo delo, in njega pravica ostane vekomaj.

Spomin svojih čudežev je naredil milostljivi in usmiljeni Gospod. Dal je jesti njim, ki se ga bojé.

Vekomaj se spominja svoje zaveze; svoja mogočna dela je oznanil svojemu ljudstvu;

da jim je dal dedino narodov. Dela njegovih rok so resnica in pravica;

zveste so vse njegove zapovedi, poterjene vekomaj in vekomaj, narejene po resnici in pravici.

Rešenje je poslal svojemu ljudstvu, svojo zavezo je naredil vekomaj.

Sveto in strašno je njegovo ime. Začetek modrosti je strah Gospodov.

Pravo razumnost imajo vsi, ki se po njem ravnajo; njega slava ostane vekomaj in vekomaj.

Čast Očetu itd.

Ant. In, glej, velik potres je vstal, zakaj angelj Gospodov je prišel iz nebes, alleluja!

Ant. Njegovo obličje pa jo bilo kakor blisk, in njegova oblačila, kakor sneg.

Psalm 111.

Beatus vir, qui timet Dominum; * in mandatis ejus volet nimis.

Potens in terra erit semen ejus, * generatio rectorum benedicetur.

Gloria et divitiae in domo ejus, * et justitia ejus manet in saeculum saeculi.

Exortum est in tenebris lumem rectis; * misericors, et miserator, et justus.

Jucundus homo, qui miseretur, et commodat, disponet sermones suos in iudicio; * quia in aeternum non commovebitur.

In memoria aeterna erit justus; * ab auditione mala non timebit.

Paratum cor ejus sperare in Domino, confirmatum est cor ejus; * non commovebitur donec despiciat inimicos suos.

Dispersit, dedit pauperibus; justitia ejus manet in saeculum saeculi; * cornu ejus exaltabimur in gloria.

Peccator videbit, et irascetur, dentibus suis fremet et tabescet; * desiderium peccatorum peribit.

Gloria Patri etc.

Blagor mu, kdor se boji Gospoda; on bo imel prav veliko dopadenje nad njegovimi zapovedmi.

Mogočen bo na zemlji njegova zarod; rod pravičnih bo oblagodarjen.

Slava in bogastvo bo v njega hiši, in njega pravica ostane vekomaj.

Luč je zasvetila v temi pravičnim; milostljivi in usmiljeni in pravični.

Prijeten je človek, kateri se usmili in posojuje, obravná svoje reči v sodbi; zakaj vekomaj ne omahne.

V večnem spominu bo pravični, ne bo se bal hudega oznanila.

Pripravljeno je njega serce, poterjeno je njega serce; on ne omahne, dokler ne vidi svojih sovražnikov (*ponižanih*).

On trosi, daje ubogim; njega pravica ostane vekomaj; njegov rog se zvišuje v slavi.

Grešnik bo to videl, in se serdil; z zobmi bo škripal, in kopernel; želje grešnikov zginejo.

Čast očetu itd.

Ant. Erat autem aspectus ejus sicut nix, alleluja alleluja.

Ant. Prae timore autem ejus exterriti sunt custodes, et facti sunt velut mortui, alleluja.

Psalm 112.

Laudate, pueri, Dominum;
* laudate nomen Domini.

Sit nomen Domini benedictum; * ex hoc nunc, et usque in saeculum.

A solis ortu usque ad occasum; * laudabile nomen Domini.

Excelsus super omnes gentes Dominus, * et super coelos gloria ejus.

Quis sicut Dominus, Deus noster, qui in altis habitat, * et humilia respicit in caelo, et in terra?

Suscitans a terra inopem, * et de stercore erigens pauperem.

Ut collocet eum cum principibus, * cum principibus populi sui.

Qui habitare facit sterilem in domo, * matrem filiorum laetantem,

Gloria Patri etc.

Ant. Prae timore autem ejus exterriti sunt custodes,

Ant. Njegovo obličje pa je bilo kakor blisk, in njegova oblačila, kakor sneg.

Ant. Od straha pa pred njim so varhi strepetali in so bili kakor mertvi, alleluja!

Hvalite, služabniki, Gospoda; hvalite imé Gospodovo!

Bodi hvaljeno Gospodovo imé; od zdaj in na vekomaj!

Od solnčnega vzhoda do zahoda bodi hvaljeno Gospodovo imé!

Povišan čez vse narode je Gospod, in čez nebesa njegovo veličastvo.

Kdo je enak Gospodu, našemu Bogu? ki prebiva na višavi, in gleda na nizko v nebesih in na zemlji.

Ki vzdigne iz prahu ubozega, in potegne iz luže reveža;

da ga postavi med pervake svojega ljudstva;

ki daje prebivati nerodovitni v hiši, ko veseli materi otrok.

Čast Očetu itd.

Ant. Od straha pa pred njim so varhi strepetali in

et facti sunt velut mortui, alleluja.

Ant. Respondens autem angelus, dixit mulieribus: Nolite timere: scio enim, quod Jesum quaeritis, alleluja.

Psalm 113.

In exitu Israel de Ægypto; * domus Jacob de populo barbaro.

Facta est Judaea sanctificatio ejus; * Israel potestas ejus.

Mare vidit, et fugit; * Jordanis conversus est retrorsum.

Montes exultaverunt ut arietes; * et colles sicut agni ovium.

Quid est tibi, mare, quod fugisti: et tu, Jordanis, quia conversus est retrorsum?

Montes exultastis sicut arietes; * et colles sicut agni ovium.

A facie Domini mota est terra, * a facie Dei Jacob.

Qui convertit petram in stagna aquarum: * et rupem in fontes aquarum.

Non nobis, Domine, non nobis; * sed nomini tuo da gloriam.

Super misericordia tua et veritate tua; * nequando di-

so bili kakor mertvi, aleluja!

Ant. Angelj pa je spregovoril, in rekel ženam: Nikar se ne bojte, saj vem, da iščete Jezusa, aleluja!

Ob izhodu Izraela iz Egipta, Jakobove hiše izmed ptujega ljudstva,

je bila Judeja njega svetišče, Izrael njega gospostvo.

Morje je videlo, in je bežalo; Jordan se je vernil.

Hribi so poskakovali kakor ovni, in griči kakor jagnjeta.

Kaj ti je, morje! da bežiš, in tebi, Jordan! da si se vernil?

vam, goré! da poskakujete kakor ovni, in vi, griči, kakor jagnjeta?

Pred Gospodovim obličjem se je tresla zemlja, pred obličjem Jakobovega Bogá,

ki je preobernal skalovje v stoječe vode, in kamenje v studenčnice.

Ne nam, Gospod! ne nam, ampak svojemu imenu daj čast,

zavoljo svoje milosti in resnice, da kje narodi ne

cant gentes: Ubi est Deus eorum?

Deus autem noster in caelo * omnia, quaecumque voluit, fecit.

Simulacra gentium argentum et aurum: * opera manuum hominum.

Os habent, et non loquentur; * oculos habent, et non videbunt.

Aures habent, et non audient; * nares habent, et non odorabunt.

Manus habent, et non palpabunt; * non clamabunt in gutture suo.

Similes illis fiant, qui faciunt ea: et omnes, qui confidunt in eis.

Domus Israel speravit in Domino: * adjutor eorum, et protector eorum est.

Domus Aaron speravit in Domino: adjutor eorum, et protector eorum est:

Qui timent Dominum, speraverunt in Domino, * adjutor eorum, et protector eorum est.

Dominus memor fuit nostri; * et benedixit nobis.

Benedixit domui Israel; * benedixit domui Aaron.

Benedixit omnibus, qui ti-

porečejo: Kje je njih Bog?

Naš Bog je v nebesih; vse, karkoli hoče, stori.

Maliki narodov so srebro in zlato, delo človeških rok.

Usta imajo, pa ne govoré; oči imajo, pa ne vidijo;

ušesa imajo, pa ne slišijo; nos imajo, pa ne duhajo;

roké imajo, pa ne tipajo; noge imajo, pa ne hodijo; ne dajo glasú iz svojega gerla.

Njim enaki naj bodo, kateri jih narejajo, in vsi, kateri v njé zaupajo.

Hiša Izraelova v Gospoda upa; on je njih pomočnik in varih.

Aronova hiša v Gospoda upa; on je njih pomočnik in varih.

Kteri se bojé Gospoda, upajo v Gospoda: on je njih pomočnik in varih.

Gospod se nas spominja, in nas oblagodarja.

oblagodarja Izraelovo hišo; oblagodarja Aronovo hišo,

oblagodarja vse, ki se bo-

ment Dominum: * pusillis cum majoribus.

Adjiciat Dominus super vos * et super filios vestros.

Benedicti vos a Domino, * qui fecit coelum et terram.

Coelum coeli Domino; * terram autem dedit filiis hominum.

Non mortui laudabunt te, Domine; * neque omnes, qui descendunt in infernum.

Sed nos, qui vivimus, benedicimus Domino * ex hoc nunc, et usque in saeculum.

Gloria Patri etc.

Ant. Respondens autem Angelus, dixit mulieribus: Nolite timere, scio enim, quod Jesum quaeritis, alleluja.

[Tako se molijo „večernice“ celi ta teden do prih. sabote. „Capitulum“ in „hymnus“ se izpuščata; namesti nju je vsakdan ta-le antifona:]

Haec dies, quam fecit Dominus: exultemus et laetemur in ea.

jé Gospoda, majhne z velikimi vred.

Naj vam dodá Gospod (še več blagodara), vam in vašim otrokom.

Bodite oblagodarjeni po Gospodu, ki je nebo in zemljo ustvaril.

Nebó nebá je za Gospoda, zemljo pa je dal človeškim otrokom.

Mertvi te ne bodo hvalili, Gospod! in ne vsi oni, ki gredo v pekel;

mi pa, ki živimo, hvalimo Gospoda od zdaj do veekomaj.

Čast Očetu itd.

Ant. Angelj pa je spregovoril, in rekel ženam: Nikar se ne bojte, saj vem, da iščete Jezusa, aleluja!

To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo in veselimo se v njem!

K „Magnificat“ *antifona*:

Et respicientes viderunt revolutum lapidem: erat quippe magnus valde, alleluja.

In so se ozerle ter so videle kamen že odvaljen; bil je namreč silno velik, aleluja!

Pesem „Magnificat“ *glej na strani 188.*

Ponovi se antif. „Respicientes“ („In so se ozerle“.)

Oremus.

Deus, qui hodierna die per Unigenitum tuum aeternitatis nobis aditum, devicta morte, reserasti: vota nostra, quae praeveniundo aspiras, etiam adjuvando prosequere. Per eumdem etc.

R. Amen.

Ÿ Dominus vobiscum R.
Et cum spiritu tuo.

Ÿ. Benedicamus Domino, alleluja, alleluja.

R. Deo gratias, alleluja, alleluja.

Molimo!

Bog, kateri si nam današnji dan po svojem Edinorojenem, ki je smert premagal, večnosti vrata odklenil: naše želje, ktere Ti v nas obujaš, se svojo pomočjo tudi izpolnuj. Po tem istem Gospodu našem itd.

R. Amen.

Ÿ. Gospod z vami. R. In s tvojim duhom.

Ÿ. Čestimo Gospoda, alleluja, alleluja.

R. Hvala Bogu, alleluja, alleluja.

[In tako do „Večernic“ velikonočne sabote (inclus.), samo antif. k „Magnif.“ in „molitev“ je vsak dan druga.]

Vse drugo kakor konec „Hvalnic“ na strani 377.

VELIKONOČNI PONEDELJEK.

MAŠA. *)

[Postaja pri sv. Petru.]

Vhod.

(II. Mojz. 13.) Pripeljal vas je Gospod v deželo, po kateri se cedi mleko in med, aleluja: da bo postava Gospodova vedno v vaših ustih, aleluja, aleluja!

(Ps. 104.) Slavite Gospoda in kličite (v) njegovo imé: oznanujte med národi njegova dela.

x. Čast Očetu itd. — Pripeljal vas je Gospod itd.

Zbirna molitev.

Bog, kateri si po velikonočni slavnosti svetu zdravila podelil: spremljaj (blagoslavlja), prosimo, z nebeškim darom svoje ljudstvo: da bode vredno, popolno prostost doseči in priti v večno življenje... po Gospodu našem itd.

Berilo iz dejanja apostoljskega (10, 37—43.)

Tiste dni je Peter v sredo med ljudstvo stopil, in rekel: Možje in bratje! vi veste, kaj se je zgodilo po vsi Judeji, kar se je začelo v Galileji po kerstu, kterega je oznanoval Janez, kako je Jezusa iz Nazareta Bog pomazilil sé svetim Duhom in z močjó, kateri je okoli hodil, dobrote delil in ozdravljaj vse po hudiču nadlegovane, ker je bil Bog ž njim. In mi smo priče vsega, kar je storil v judovski

*) Kar ni tukaj, je vse, kakor večeraj in predvečerajim, ali pa kakor v navadni maši.

deželi in v Jerusalemu on, kterega so na les obesili in umorili. Tega je Bog obudil tretji dan, in ga dal videti ne vsemu ljudstvu, ampak po Bogu prej izvoljenim pričam, nam, kateri smo ž njim jedli in pili, ko je od mertvih vstal. In nam je ukazal ljudstvu oznanovati in pričevati, da je on tisti, kterega je Bog postavil sodnika živih in mertvih. Temu vsi preroki pričevanje dajejo, da v njegevem imenu dobe odpuščenje grehov vsi, kateri vanj verujejo.

Gredna molitev.

To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo in veselimo se v njem!

Ÿ. Naj reče zdaj Izrael, da je dober (Gospod), da (terpi) na vekomaj usmiljenje njegovo. Aleluja, aleluja!

Ÿ. Angelj Gospodov je prišel iz nebes, in je pristopil ter odvalil kamen, in sédel na-nj.

Naslednjica.

(kakor včeraj.)

Evangelij svetega Lukeža (24. 13—35.)

Tisti čas sta šla dva Jezusovih učencev ravno tisti dan v terg, kateri je bil šestdeset tečajev od Jerusalema deleč, po imenu Emavs. In ona sta med seboj govorila od vsega tistega, kar se je bilo zgodilo. In prigodilo se je, ko sta se pogovarjala, in izpraševala, približal se je tudi Jezus, in je šel ž njima. Njune oči pa so bile zadržane, da ga nista spoznala. In jima je rekel: Kakošni so ti pogovori, ki jih imata gredé med seboj, in sta žalostna? Eden pa, ki mu je bilo ime Kléofa, je odgovoril, in mu rekel: Si li ti sam tujec v Jerusalemu, in ne veš, kaj se je zgodilo v njem te dni? In jima je rekel: Kaj? In sta rekla: Od Jezusa Nazareškega, kateri je bil prerok, mogočen v dejanji in v besedi, pred Bogom in vsem ljudstvom; in kako so ga izdali naši veliki duhovni in oblastniki v obsojenje k smerti, in so ga križali. Mi pa smo upanje imeli, da on Izrael odreši; ali memo vsesa tega je danes že tretji dan, kar se je to zgodilo. Pa tudi ene žene iz med naših so nas ostraši-

le, ktere so bile pred dnevom pri grobu, in niso našle njegovega telesa, ter so prišle in rekle, da so tudi prikazen angelov videle, kateri pravijo, da živi. In nekaj naših je šlo h grobu, in so ravno tako našli. kakor so žene pravile, njega pa niso našli. In on jima je rekel: Oj vi nespametni, in kesnega serca, verovati vse, kar so govorili preroki! Ali ni bilo potrebno, da je Kristus to terpel, in tako v svojo čast šel? In je začel od Mojzesa in vseh prerokov, in jima je razlagal, kar je bilo od njega v vseh pismih. In so se približali tergu, kamor so šli; in on se je delal, kakor da bi hotel dalje iti. In sta ga silila, rekoč: Ostani z nama, ker se mračí, in se je dan že nagnil. In je šel noter ž njima, In zgodilo se je, ko je bil ž njima pri mizi, vzal je kruh in ga je posvetil in zlomil, in jima podal. In odperle so se jima oči, in sta ga spoznala; in on jima je zginil izpred oči. In sta rekla med seboj: Ali ni bilo najno serce goreče v nama, ko je po poti govoril, in nama pisma razkladal? In sta vstala tisto uro, in se vernila v Jerusalem; in sta našla zbrane enajstere, in tiste, ki so bili ž njimi, kateri so rekli: Gospod je res vstal, in se je prikazal Simonu! In ona sta pravila, kaj se je bilo po potu zgodilo, in kako sta ga spoznala po lomljenji kruha.

Darovanje.

Angelj Gospodov je prišel iz nebes in je rekel ženam: On, ktereга iščete, je vstal, kakor je rekel. Aleluja, aleluja!

Tiha molitev

(kakor včeraj)

Obhajilna molitev.

Vstal je Gospod (od smerti) in se prikazal Petru. Aleluja.

Poobhajilna molitev

(kakor včeraj)

VELIKONOČNI TOREK.

MAŠA. *)

[Postaja pri sv. Pavlu.]

Vhod.

(*Sirah. 15.*) Napájaj jih bo z vodo (zveličalne) mo-
drosti, aleluja: in se v njih vkorenini, da ne bo omahoval,
aleluja; in povikševal jih bo na vekomaj, aleluja, aleluja!

(*Ps. 104.*) Slavite Gospoda in kličite (v) njegovo imé;
oznanujte med narodi njegova dela.

Ÿ. Čast Očetu itd. — Napajal jih bo itd.

Zbirna molitva.

Bog, ki svojo Cerkev vedno z novim zárodnom pomno-
žuješ: daj, da se bodo Tvoji služabniki sakramenta, ki so
ga po veri prejeli, tudi v življenji deržali — po Gospodu
itd.

Berilo iz dejanja apostoljskega (13, 26—33.)

Tiste dni je Pavel vstal, in je z roko pokazal molčati
in rekel: Možje, bratje, sinovi Abrahamovega rodu, in kte-
ri se med vami Bogá boje! vam je beseda tega zveličanja
posлана. Zakaj v Jerusalemu prebivajoči in njih knezi, ki
niso Jezusa spoznali, ne besedi prerokov, ktere se vsako so-
boto beró, dopolnili so (jih) z obsojenjem; in ako ravno ni-
so nič smerti vrednega nad njim našli, prosili so Piláta da

*) Kar ni tukaj, je vse, kakor prejšnja dva praznika.

bi ga umorili. In kadar so vse dopolnili, kar je bilo od njega pisano, sneli so ga z lesa, in položili v grob. Bog pa ga je tretji dan obudil od mrtvih, in videli so ga skozi več dni ti, kateri so bili prišli ž njim vred iz Galileje v Jerusaleem, in ti so do zdaj njegove priče pred ljudstvom. In mi vam oznanujemo tisto obljubo, ktera je bila našim očetom storjena, ker to je Bog nam, njih otrokom, dopolnil, ki je obudil Jezusa Kristusa, Gospóda našega.

Gredna molitev.

(Ps. 117.) To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo in veselimo se v njem.

Ÿ. (Ps. 106.) Tako naj rekajo, kateri so odrešeni po Gospodu, ktere je on rešil iz sovražnikove roke, in jih izbral iz dežel. Aleluja, aleluja!

Ÿ. Vstal je iz groba Gospod, ki je visel na lesu. (Potem naslednjica).

Evangelij svetega Lukeža (24, 36 - 47.)

Tisti čas je Jezus v sredi med svojimi učenci stal, in jim rekel: Mir vam bodi: jaz sem, ne bojte se. Prestašili so se pa in zbali, in so menili, da duha vidijo. In jim je rekel: Kaj ste prestašeni, in take misli obhajajo vaša serca. Poglejte moje roké in nogé, da sem jez sam: potipajte in poglejte; saj duh nima mesá in kosti, kakor vidite, da jez imam. In ko je to rekel, pokazal je roké in nogé. Ker pa še niso verovali od veselja, in so se čudili, je rekel: Imate li kaj jesti tukaj? Oni pa so mu ponudili kos pečene ribe, in sat medú. In je vpričo njih jedel, ter vzel ostanke, in jim dal. In jim je rekel: To so besede, ktere sem vam govoril, ko sem še pri vas bil, da mora vse dopolnjeno biti, kar je pisano od mene v postávi Mojzesovi, in v prerokih in v psalmih. Tedaj jim je odperl um, da so razumeli pisma. In jim je rekel: Tako je pisano, in tako je bilo treba Kristusu terpeti, in tretji dan vstati od mrtvih, in oznanovati v njegovem imenu pokoro in odpuščenje grehov med vsemi narodi.

Darovanje.

(Ps. 17.) Gospod je germel z neba, in Najviši se je glasil: in prikazali so se studenci. Aleluja!

Tiha molitev.

Sprejmi, Gospod, vernih (svojih) prošnje s ponujenimi darovi vred: da po teh izkazih vdane pobožnosti do nebeške slave dospemo — po Gospodu itd.

Obhajilna molitev.

(Kol. 3, 1.) Ako ste tedaj vstali s Kristusom, iščite, kar je gôri, kjer je Kristus, sedeč na desnici božji, aleluja! hrepenite po tistem, kar je zgorej. Aleluja!

Poobhajilna molitev.

Dodeli, prosimo, vsegamogočni Bog: da prejeti velikonočni sakrament sê svojo močjo vedno v nas ostane: po Gospodu itd. B. Amen!

DOSTAVEK.

PREMIŠLJEVANJA, MOLITVE IN PESMI

za sedanji sveti čas. *)

A. Za žalostne dni.

I. Terpljenje Jezusovo.

Glej, naj dobrotljivši in ljubeznivši Jezus! iz dna duše Te prosim, vtisni mi globoko v sercé vero, upanje, ljubezen in resničen stud in kes nad mojimi grehi, pa tudi terden sklep, Te nikoli več ne razžaliti. Ta prošnja se mi usiluje danes, ko se živo spominjam Tvojega terpljenja, ko gledam in premišljujem Tvojih svetih pet ran, in ko mi prihaja na misel, kar je prerok David o Tebi govoril, rekoč: „Prebodli so mi roke in noge, šteli so vse moje kosti.“

Bog, ki si hotel za odrešenje in zveličanje sveta se roditi, dati se obrezati, od Judov zavreči: ki si pustil, da Te je izdajalec Juda s poljubkom izdal: ki si hotel zvezan biti z vervmi in ki si se, kakor nedolžno jagnje, v klanico pustil peljati, Ani, Kajfi, Pilatu in Herôdu v zasmeh

*) Pristojna so ta premišljevanja (žalostni del) tudi pri obiskovanju božjih grobov.

predstaviti; ki si hotel, da so Te krive priče obdolževale; da so Te bičali, zasramovali, v Te pljuvali, Te s ternjem venčali (kronali), s pestmi Te bili in s terstom tolkli, da so Ti obličje zagrinjali, obleko slekli, Te z žebli na križ pribili, na križi Te zasramovali, k morilcem Te šteli, z žolčem in kisom pojili in Te ranili sè sulico: prosim Te, Gospod, po teh svojih bolečinah, ki jih jez grešnik zdaj premišljuje, in po Tvojem svetem križi pa po smerti Tvoji, — obvárui me večnega peklenškega terpljenja in pelji me milostljivo tje, kamor si peljal s Tabo križanega razbojnika, — Ti, kateri z Očetom in sv. Duhom — kot pravi Bog živiš in kraljuješ na vekomaj. Amen.

II. Sedem poslednjih besedi Kristusovih.

1. Gospod Jezus, Sin živega Boga, ki si na križi v naj hujših bolečinah svojega nebeškega Očeta za tiste, ki so te mučili in zasramovali, prosil, rekoč: „*Oče, odpusti jim, saj ne vedó, kaj delajo*“, — daj, da tudi jez, ganen po Tvoji brezkončni ljubezni, vsem, ki so me razžalili ali mi kaj hudega storili, resnično prizanesem.

2. Po tolažilnih besedah, Gospod, ki si jih skesanemu razbojniku rekel: „*Danes boš z mano v raji*“, prosim Te, dodeli mi milost, da bom tudi jez vreden slišati od Tebe ob smertni uri besede: „*Danes boš z mano v raji*.“

3. Svoji materi si dejal: „*Žena, glej, tvoj sin!*“ učencu pa: „*Glej, tvoja mati*“: — stori, da bodem tudi jez Tvoje svete matere vreden sin, ter da bo ona meni — Tvoje čednosti posnemajočemu — pred prestolom Tvoje milosti mogočna besednica.

4. V smertnih britkosti si vskliknil na glas: „*Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?*“ uterdi me, da v revah in težavah tega življenja ne obupam, ampak se otroško-zaupljivo k Tebi obrnem s pohlevno prošnjo: Bog, usmili se me; ne zapuščaj me, ki si me sè svojo sveto Kervjo odrešil.

5. Gospod Jezus Kr. kateri si se, ko Te je goreča žeja mučila, oglasil: „Žeja me“! vžgi v meni žejo po Tebi, ki si studenec žive vode.

6. „Dopolnjeno je“! si zavpil, moj Odrešenik, ko je bila Tvojega nebeškega Očeta volja v vsem izpolnjena; dodeli mi milost, da bom tudi jez ves čas svojega življenja Tvojo sveto voljo tako izverševal, da bodem smel na zadnje zaupljivo in v svoje zveličanje reči: Dopolnjeno je!

7. „Oče, v tvoje roke priporočam svojo dušo“ — to je Tvoja zadnja beseda, moj Jezus; po tem si glavo nagnil in dušo izdihnil. Po teh Tvojih zaupanja polnih besedah prosim Te za milost, da bi mogel tudi jez z istimi besedami življenje skleniti, in da mi bode dano, zaslišati iz Tvojih ust besede: „Pojdi, blagoslovljenec mojega Očeta, v veselje svojega Gospoda!“

III.

1. Daj mi, Jezus, da žalujem, — Smert, terpljenje objokujem, — K' si ga, Jagnje, Ti prestal, — Grehe zbrisal, milost dal, — [Jezus, daj, da Tvoje rane — Nas presunejo kristjane, — Da terpljenje prebitkó — Nam v pomoč o smerti bo.] *)

2. Nas odrešit' smert si 'zvolil, — Pred Očetom trikrat molil; — Si kervavi pot potil, — Kel'h terpljenja čisto 'zpil. — [Jezus, daj itd.]

3. Tolovaji Te obdali, — Zvézali so in peljali, — Uklenili Ti roke, — Ktere ves ta svet drzé. — [Jezus, daj itd.]

4. Trinogi so Te sodili, — „Križaj ga“! hudobni vpili; — Tepli, bili, da se kri — Iz skelečih ran cedi. — [Jezus, daj itd.]

5. Ternje bôde čelo Tvoje, — Za velike grehe moje; — Tebi, Jezus, kralj svetá, — Žeslo, terst, se v roke dá! — [Jezus, daj itd.]

*) „Jezus daj“ se ponavlja po vsaki kitici.

6. Oh, na križ so Te razpeli, — In na križi Te še kleli! — Kol'ko, Jezus, si prestal! V smért c'lo za nas si se dal! [Jezus, daj itd.]

7. Naši grehi so Te zdali, — In gerdó zasramovali; — Za naš greh si tepen bil, — In na križi kri prelil. — [Jezus, daj itd.]

8. Daj nam Tebe le iskati, — Grehe zmér obžalovati, — Da se Tvoja rešnja Kri — Kdaj nad nami ne zgubi. — [Jezus, daj itd.] *)

IV. Pred sv. križem.

Počesčen bodi, sv. križ, ti veličastno znamenje našega odrešenja, ti, drevó življenja, na katerem je Odrešenik sveta sè svojo smertjo smert človeškega rodù premagal! — Ta sveti križ je naše upanje, na - nj se zanašamo, on je naša slava. S tem zmagalnim zamenjem si zaznamujem jez čelo, in kažem s tem, da se križa ne sramujem; zaznamujem si usta, da ona Tvojo smert, preljubi Jezus, poveljujejo, Tvojo smert, ki je izvirek našega odrešenja in življenja; zaznamujem si pèrsi, da nikdar v njih ne usahne spomin Tvojega britkega terpljenja in Tvoje smerti. Dodeli mi milost, Gospod, da s pomočjo Tvojega svetega križa vse skušnjave vidnih in nevidnih sovražnikov premagam.

In, kedar na sodnji dan to veličastno znamenje — križ — na nebu zablíšči, naj mi ne bode, ljubeznjivi moj Jezus, v strah in grozo, ampak v sladko tolažbo. Amen.

V. Pred grobom Gospodovim.

Čudoviti grob Jezusov, ki hraniš njega, kateri je vstajenje in življenje! Ti si hranil presveto truplo mojega Odrešenika in si priča naj večega ponižanja njegovega. Sveti božji grob, uči me, odpovedati se nečimernostim, uči me, zatajevati samega sebe, kaži mi, kako naj berzdam prevzetnost; uči me, križanega Boga, Jezusa Kristusa, očitno in

*) Glej tudi pesmi in molitve Vélikega petka.

neplašljivo spoznovati, in žertvovati za njegovo čast, če treba, vse, kar mi je na svetu naj draže. — Gospod me je ljubil in samega sebe za-me v smert dal. Umerl je in bil v grob položen, da je smerti vzel strah in grobu grozo; in jez ne bi ga ljubil in ne bi mu izkazoval hvaležnosti? — Tu pred grobom Kristusovim obljubim mu neminljivo zvestobo v spoznavanju njegovega imena in nauka; obljubim mu ljubezen táko, da je še smert ne uniči, — ljubezen, ki me popelje tje, kjer bom nar svetejšega vseh svetih na vekomaj gledal in užival. Amen.

B. Za Veliko noč.

I.

Vstal je zares Gospod. Aleluja!

To je dan, ki ga je Gospod naredil: radujmo in veselimo se v njem!

Vstal je Odrešenik od mertvih! Ta resnični prigodek je naj terdnejša podlaga naše vere; na-nj se opira vse naše upanje; on je naj močnejši nagib našega nramnega (moralnega) vstajenja (to je, vstajenja iz groba smertnega greha); on je slednjič zastava našega telesnega vstajenja.

1. *Vstajenje Zveličarjevo — se je že zgodilo.* Tega imamo poroštvo v prerokovanjih stare zaveze v pričevanjih sv. evangelija; to nam pričuje tudi sv. cerkev, ki je vedno verovala to skrivnost: še celó nasprotniki Jezusovi — Judje — se niso mogli iznebiti te vere. — Tudi *jez terdim* in mislim danes sé sv. cerkvijo: Bog, kateri si nam današnji dan po svojem Edinorojenem, ki je *smert premagal, večnosti vrata odklenil*: naše želje, ktere Ti v nas obujaš, sé svojo pomočjo tudi izpolnuj. Po tem istem Kristusu, Gospodu našem.

2. Toda kaj mi pomaga vstajenje Gospodovo, če pa jez sam v grobu starega greha ostanem? Kaj mi koristijo sv. cerkve hvalne pesmi, kaj mi pomaga vse njeno veselje,

če pa ne morem zadušiti v sebi glasú svoje vesti, ki mi neprenehoma ponavlja: „Gorje,„! Je-li tako? — Ako hočem, da mi bodé Gospodovo vstajenje v zčeličanje ter da cerkveno veselje tudi mene prešine in vznese: — *zapustiti moram grob greha* in pomakniti se med one, ki so vstali. Ako sem bil prej v slabi tovaršiji — med jezavci in lenuhi, med lažnjivci in nečistniki, med preklinjevalci ali pijanci, med zaničevalci Kristusove vere in cerkve — odsihmal naj o meni rekó: „Vstal je, in ni ga več tukaj“. — To vstajenje pa naj bode stalno. Kakor je Kristus od smerti vstal, pa več ne umerje, tako moram tudi jez, vstavši k novemu, Bogu dopadljivemu življenju, v njem ostati; greh mi ne sme več v sercu gospodovati. Jezus, Ti premagalec greha in smerti, daj mi milost, da tudi jez greh in smert zmorem; potem bo moje duševno vstajenje častitljivo.

3. *Verujem vstajenje mesà.* Tej veri, tej resnici je današnji praznik nepremakljiva podlaga. On, kateri je rekel: *Jez sem vstajenje in življenje*“, in ki je te besede se svojim vstajenjem poterdil, rekel je tudi: „*Pride ura, ob kateri bodo vsi, ki so v grobèh, slišali glas božji in pojdejo iz njih.*“ — *Vsi vstanejo*, ali veličastno le tisti, kateri so Jezusovim besedam verovali, zgled njegov posnemali in ž njim združeni bili. Mili moj Jezus, jez hočem biti Tvoj učenc, da, kjer si Ti, bodem tudi jez: da tudi mene obudiš k večnemu življenju. Amen.

II.

1. Zveličar naš je vstal iz groba, — Veselo pevaj zdaj, kristjan! — Premagana je vsa hudoba: — Dans je rešenja tvoj'ga dan. — Ker vzeta peklu je oblast — Hvaležno poj zmagalcu v čast: Aleluja, aleluja!

2. Kje, smert, sedaj je zmaga tvoja? — In tvoje oestro želo kje? Veselo upa duša moja. — Življenje večno čaka je. — Moj Jezus je od mertvih vstal, — Kraljestvo smerti je razd'jal. — Aleluja! aleluja.

3. Ni bati se sedaj več groba, -- Le seme v njem je zdaj teló, — In zginé ž njega vsa trohnoba, — Ko zrelo hode za nebó — Ves trupla prah ino pepel — Spet oživí, pa bo vesel. — Aleluja! aleluja!

4. Presrečen dan smo doživeli, — V veselje ga je dal Gospod, — Da b' njemu večno hvalo peli, — Ker rešen je človeški rod! — Odpert nam je zdaj paradiž, — In vrata va-nj so sveti križ. — Aleluja! aleluja!

5. Iz groba grehov, duša, vstani, — V življenje novo z Jezusom, — Odrešena serčno se brani — Premaganim sovražnikom. — V ljubezni sveti zvesta stoj, — Zveličarja hvaležno poj: Aleluja! Aleluja;

III.

1. Zveličar gre iz groba, — Ob moč je smert, trohnoba. — Velikonočno jagnje bil, — Je za me drago kri prelil! Aleluja!

2. Človeštvo je oteto, — In peklu žeslo vzeto. — Smert nima svojga žéla več: — Odpert je grob in kamen preč! Aleluja!

3. Odrešil je očete — Veliko časa vjete; — Častito pelje jih sabo — V zaperto z grehom pred nebo! — Aleluja.

Kakó se svet'jo rane — Groznó mu res zavdane! — Veselje angeljsko verší, — Da smert je mertva, nas uči. — Aleluja.

5. Zdaj terdna pač je vera, — Resnica jo podpira: — Zveličar je od smerti vstal: — Človeški s tem je grob razdjal, — Aleluja.

Molitev k presv. Odrešeniku in Zveličarju.

Jezus naj dobrotljivši, ljubeznivši in sladkejši, Jezus, usmiljenja in ljubezni polni, usmili se me gledé na neprecenljivo Kri, ki si jo za grehe vsega človeštva prelil: opêri moje grehe, ozri se milostljivo na me nevrednega re-

veža, ki Te ponižno za odpuščenje prosim v Tvojem svetem imenu. — Jezus — Zveličar, bodi tudi meni, kar Tvoje sladko imé pomenja — bodi mi rešitelj in zveličar; ne daj, da se pogubim jez, Tvoja stvar in rešenec Tvoj.

„Jez sem ljudstvu rešenje“, pravi Gospod; „v kateri koli nadlogi bodo klicali k meni, uslišim jih in bom njihov Bog na vekomaj“.

Bog, ki si svojega Edinorojenega odrešenika sveta postavil in nas po njem, kateri je smert premagal, za (večno) življenje popravil: podeli, da, v tem, ko se teh dobrot spominjamo, v stanovitni ljubezni s Teboj združeni ostanemo, in bodemo vredni, odrešenja sad doseči. Po tem istem Gospodu itd.

Natisni pogreški.

<i>Stran</i>	<i>versta</i>	<i>namesti</i>	<i>beri</i>
108	16. od spodej	12 aposteljnov	11 aposteljnov.
302	3. „ zgoraj	269	296

KAZALO.

Cvetna nedelja.

	Stran
Blagoslavljanje oljk	1
Procesija	14
Maša (vsa, kakor jo mašnik bere.)	19-60
„Passion“ (med mašo)	27

Vélíki ponedeljek.

Maša	61
----------------	----

Vélíki torek.

Maša	68
„Passion“ (med mašo)	69

Vélíka sreda.

Dopoldne.

Maša	83
„Passion“ (med mašo)	88

Popoldne.

Pojasnilo k jútranjicam	102
Jutranjice [Matutinum, (za Vel. čertek)]	109
Hvalnice (Laudes)	142

Vélíki čertek.

Dopoldne.

Pojasnilo	157
Maša	160

	Stran
Procesija	168
Blagoslavljanje svetih olj	170
Večernice	182
Razdiranje altarjev	190
Umivanje nog.	190

Popoldne :

Jútranjice (za Vel. petek)	195
Hvalnice	227

Vélikí petek.

Pojasnilo	233
---------------------	-----

Dopoldanje opravilo.

I. Začetek (dvoje beril itd.)	235
„Passion“	241
II. Razne molitve za vse stanove	252
III. Razgrinjanje in počesčevanje britke martre	259
IV. Procesija in tretji bistveni del sv. maše, t. j. obhajilo („suha maša“)	268
Večernice	273

Popoldne.

Jútranjice (za Vel. saboto)	274
Hvalnice	291

Véliká sabota.

Pojasnilo	295
I. Blagoslavljanje ognja (in kadilnih zern):	298
II. Blagosl. velikonočne sveče	301
III. Blagoslavljanje kerstne vode (pojasnilo)	307
A. Prerokbe	308
B. Pravo blagosl. kerstne vode	342
Litanije	350
IV. Maša (z večernicami)	354

Vélika noč.

Jútranjice (en sam nokturn!)	360
Hvalnice	371
Maša	378

Popoldne.

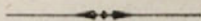
Večernice	382
-----------	-----------	-----

Velikonočni ponedeljek.

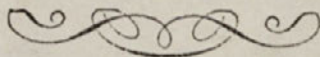
Maša	391
------	-----------	-----

Velikonočni torek.

Maša	394
------	-----------	-----

DOSTAVEK.**Premišljevanja, molitve in pesmi.**

A. Za žalostne dni	397
B. Za Veliko noč	401

407

Stinn

Véliká noč

300

371

378

Popolnas

383

391

391

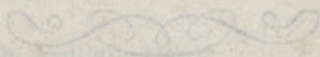
394

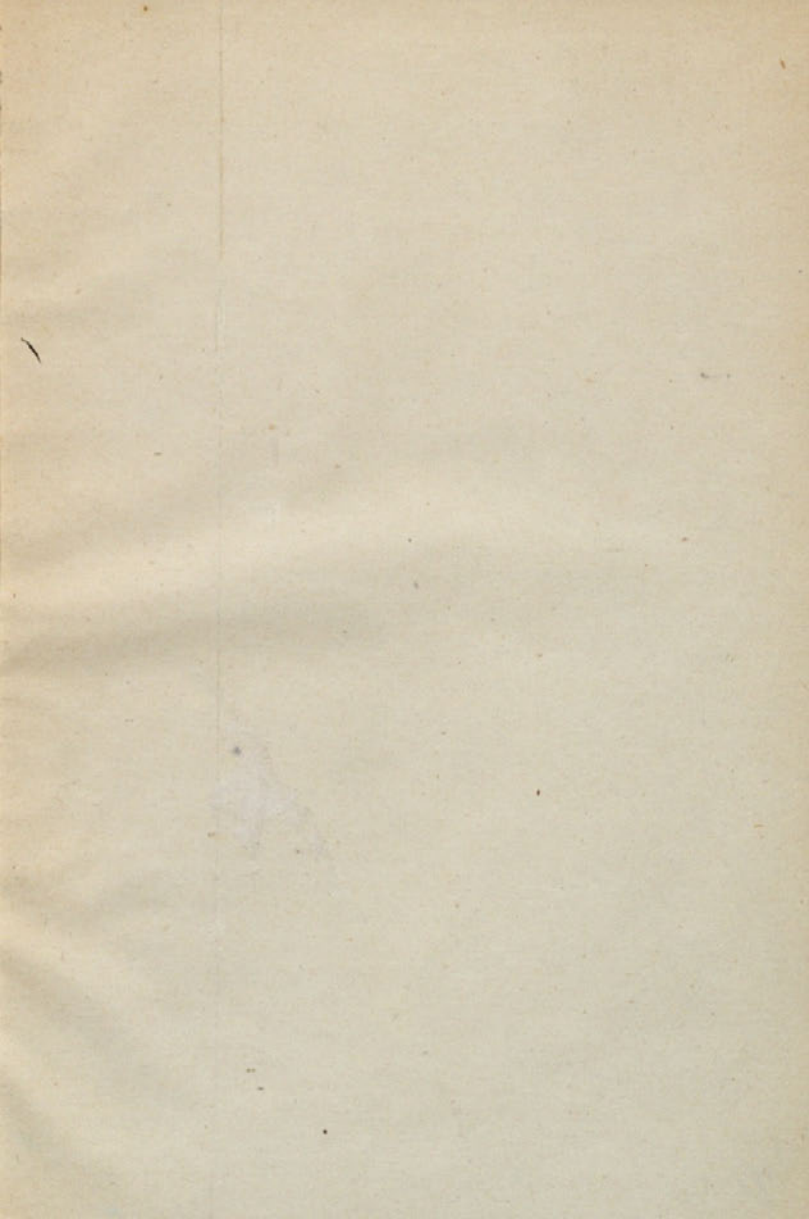

397

401

Véliká noč

4969

264-2=71=863

MARUSIČ Andre

Sveti Veliki teden in Veli

70020524 /Só DOM Č